

چکیده مقالات

هفتمین همایش بین‌المللی

روانشناسی مدرسه

انجمن علمی روان‌شناسی تربیتی ایران

بهار ۱۴۰۲

چکیده مقالات

هفتمین همایش بین‌المللی روان‌شناسی مدرسه

مکان برگزاری: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوان - حجاب
به صورت حضوری و مجازی
زمان برگزاری: ۲۵ و ۲۶ بهمن ۱۴۰۲

عنوان کتاب: چکیده مقالات هفتمین همایش بین‌المللی روان‌شناسی مدرسه

ویراستاران علمی:

دکتر محمد آزاد عبدالله پور - دکتر زهره صیادپور - دکتر نسرين صالحی نژاد
دکتر کیومرث مروتی - دکتر عبدالباسط محمودپور
زهرا سهرابی - حوریه باقری - مهتاب اوتاری

طراح و صفحه‌آرا: راضیه مردی

طراح جلد: شهرزاد شجاعی

تهیه و تدوین: انجمن روان‌شناسی تربیتی ایران

شورای سیاست‌گذاری

دکتر مهناز اخوان تفتی	دکتر غلامعلی افروز
دکتر حجت اله الماسی	دکتر مسعود حسین چاری
دکتر فریبرز درتاج	دکتر علی دلاور
دکتر رضامراد صحرایی	دکتر حامد علامتی
دکتر سعید غیاثی ندوشن	دکتر علی فتحی آشتیانی
دکتر پروین کدیور	دکتر افسانه لطفی عظیمی
دکتر علی لطیفی	دکتر علی محبی
دکتر عبدالله معتمدی	مهرداد اسفغانی

هیأت رئیسه

دکتر فریبرز درتاج	دکتر علی محبی
دکتر افسانه لطفی عظیمی	دکتر مؤگان فرهبد
دکتر فریده محسنی هنجنی	دکتر فریمه دوکوشکانی

کمیته بین‌المللی

دکتر زهرا براتی	فرنوش غفاری موحد
زکبه حسن‌زاده	سارا فلاحی
شقایق شهریاری	محمد قاضی مقدم

کمیته اجرایی

گیلدا اوج	شب‌نم شکروی
زهرا پارسایی پناه	فاطمه شیخ‌پور
علی اکبر رجبی	مصطفی شیرخداپی
ثریا حسینی رضی	سمیرا عباسی
لیدا روحی	رحمت اله منولی
مهرنوش شجاعی	راضیه مردی
شهرزاد شجاعی	بیبتا یزدانی
محبوبه شجاعی	نیلوفر یل علی بیگی

کمیته علمی

- مه ناز آزاد / استادیار دانشگاه آزاد اسلامی
- حمیرا آزادمنش / مدرس دانشگاه
- علیرضا آقابابا / استادیار پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
- فرنوش آقاجانی / مدرس دانشگاه
- صغری ابراهیمی قوام / دانشیار دانشگاه علامه طباطبائی
- عباس ابوالقاسمی / استاد دانشگاه رشت
- خدیجه ابوالمعالی / استاد دانشگاه آزاد اسلامی
- حسن احدی / استاد دانشگاه علامه طباطبائی
- قدسی احقر / استاد پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش
- علی اصغر احمدی / استادیار دانشگاه تهران
- مجید اخشابی / استادیار دانشگاه پیام نور
- مهناز اخوان تفتی / استاد دانشگاه الزهرا
- علی اکبر ارجمندنیا / استاد دانشگاه تهران
- حسن اسدزاده / استاد دانشگاه علامه طباطبائی
- حسین اسکندری / استاد دانشگاه علامه طباطبائی
- محمدعلی اسلامی / استادیار دانشگاه علامه طباطبائی
- علی اصغر اصغرنژاد / استاد دانشگاه علوم پزشکی ایران
- غلامعلی افروز / استاد ممتاز دانشگاه تهران
- نرگس باباخانی / استادیار دانشگاه آزاد اسلامی
- فریبرز باقری / دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی
- شهرناز بخشعلی زاده / مدیر گروه معلولیت جسمی و حرکتی پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش
- زهرا براتی / مدرس دانشگاه
- احمد برجعلی / استاد دانشگاه علامه طباطبائی
- احمد به پژوه / استاد دانشگاه تهران
- کیوان تاج‌الدینی / مدرس دانشگاه
- مهشید تجربه کار / استادیار دانشگاه شهید باهنر کرمان
- حیدر تورانی / استاد مدیریت آموزشی پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش
- مهرداد ثابت / استادیار دانشگاه آزاد اسلامی

کمیته علمی

- علی تقوایی نیا / دانشیار دانشگاه یاسوج
- علی جلیلی / استادیار دانشگاه علامه طباطبائی
- حسین جنآبادی / استاد دانشگاه سیستان و بلوچستان
- بهرام جوکار / استاد دانشگاه شیراز
- جواد حاتمی / استاد دانشگاه خوارزمی
- شیرین دخت حبیب زاده / استادیار دانشگاه فرهنگیان
- الهه حجازی / دانشیار دانشگاه تهران
- محمد حسن زاده / استاد دانشگاه تربیت مدرس
- شهره حسین پور / مدیر هماهنگی امور پژوهشی پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش
- مسعود حسین چاری / دانشیار دانشگاه شیراز
- سید داوود حسینی نسب / استاد دانشگاه تبریز
- رضوان حکیم زاده / دانشیار دانشگاه تهران
- سعید حیدری / مدرس دانشگاه
- ملوک خادمی اشکذری / دانشیار دانشگاه الزهرا
- سیدعلی خالقی نژاد / پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش
- فرهاد خرمایی / دانشیار دانشگاه شیراز
- هیمین خضری آذر / استادیار دانشگاه فرهنگیان
- علی خورسندی طاسکوه / استادیار دانشگاه علامه طباطبائی
- محمد خیر / استاد دانشگاه شیراز
- فریبا در تاج / استادیار دانشگاه پیام نور
- محمد درینی / دانشگاه پیام نور
- علی دلاور / استاد ممتاز دانشگاه علامه طباطبائی
- احمد دنیانور / استادیار دانشگاه آزاد اسلامی
- فریماه دوکوشکانی / استادیار گروه پژوهشی مطالعات محیط و انسان
- نصیر دهقان / دانشگاه علوم پزشکی ایران
- سمیه رباط میلی / استادیار دانشگاه آزاد اسلامی
- ابراهیم رحیمی / استادیار دانشگاه اوپن هلند
- سید احمد رحیمی / استادیار دانشگاه فلوریدا

کمیته علمی

- امیرمسعود رستمی / مدرس دانشگاه
- اکبر رضایی / استاد دانشگاه پیام نور
- عبدالمهدی ریاضی / استاد دانشگاه مکواری سیدنی استرالیا
- محسن زارع / مدرس دانشگاه
- مهدی زارع بهرام آبادی / دانشیار دانشگاه علامه طباطبائی
- محمدمبین زارعی / استادیار دانشگاه علامه طباطبائی
- روح اله زالی / مدرس دانشگاه
- مژگان سپاه منصور / استاد دانشگاه آزاد اسلامی
- ابوطالب سعادت‌ی شامیر / استادیار دانشگاه آزاد اسلامی
- اسماعیل سعدی پور / استاد دانشگاه علامه طباطبائی
- زهرا سلمان / دانشیار دانشگاه علامه طباطبائی
- فرامرز سهرابی / استاد دانشگاه علامه طباطبائی
- مسلم شجاعی / مدیر گروه تعلیم و تربیت اسلامی پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش
- محسن شریعتی / مدرس دانشگاه
- امید شکری / دانشیار دانشگاه شهید بهشتی
- کامران شیوندی / دانشیار دانشگاه علامه طباطبائی
- نسرین صالحی نژاد / مدرس دانشگاه
- رقیه صادق زاده / مدرس دانشگاه
- جمال صادقی / استادیار دانشگاه آزاد اسلامی
- رضامراد صحرایی / استاد دانشگاه علامه طباطبائی
- مجید صفاری نیا / استاد دانشگاه پیام نور
- معصومه صمدی / دانشیار فلسفه تعلیم و تربیت، رئیس پژوهشکده تعلیم و تربیت پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش
- زهره صیادپور / استادیار دانشگاه آزاد اسلامی
- احسان طوفانی نژاد / استادیار دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی
- احمد عابدی / دانشیار دانشگاه اصفهان
- محمدآزاد عبدالله پور / استادیار دانشگاه آزاد اسلامی
- پرویز عسگری / دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی

کمیته علمی

- سودابه عضدالملکی / استادیار دانشگاه آزاد اسلامی
- جواد عینی پور / استادیار دانشگاه علوم انتظامی امین
- سعید غیائی / دانشیار دانشگاه علامه طباطبائی
- جلیل فتح آبادی / دانشیار دانشگاه شهید بهشتی
- علی فتحی آشتیانی / استاد دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله
- محمدمهدی فداکار / دانشیار دانشگاه علوم پزشکی کرمان
- نورعلی فرخی / استاد دانشگاه علامه طباطبائی
- ولی الله فرزاد / دانشیار دانشگاه خوارزمی
- ایراندخت فیاض / دانشیار دانشگاه علامه طباطبائی
- حسن قاسمعلی پور / استادیار دانشگاه آزاد اسلامی
- فاطمه قائمی / دانشیار وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- فرحناز قائمی / استادیار دانشگاه آزاد اسلامی
- حسین کارشکی / دانشیار دانشگاه فردوسی مشهد
- آمنه سادات کاظمی / استادیار دانشگاه آزاد اسلامی
- پروین کدیور / استاد دانشگاه خوارزمی
- رسول کرد نوقابی / استاد دانشگاه بوعلی سینا همدان
- منصوره کریم زاده / دانشیار دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
- فرهاد کریمی / استادیار پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش
- رضا کلانتری / سرپرست مرکز پژوهشی روستایی، عشایری و چندزبانه پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش
- نرجس لاری / مدرس دانشگاه فرهنگیان
- مهدی لسانی / دانشیار دانشگاه شهید باهنر کرمان
- افسانه لطفی عظیمی / استادیار دانشگاه آزاد اسلامی
- مرتضی لطیفیان / استاد دانشگاه شیراز
- محمد مجتبی زاده / استادیار دانشگاه آزاد اسلامی
- علی محبی / استاد دانشگاه علوم انتظامی امین
- مریم محسن پور / استادیار دانشگاه الزهرا
- فریده محسنی هنجنی / استادیار دانشگاه آزاد اسلامی

کمیته علمی

- رضا محمدبائی / استادیار دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
- کامران محمدخانی / استاد دانشگاه آزاد اسلامی
- رضا محمدی / دانشیار سازمان سنجش و آموزش کشور
- ابراهیم محمدیان / استادیار دانشگاه آزاد اسلامی
- عبدالباسط محمودپور / مدرس دانشگاه
- حسن محمودیان / استادیار دانشگاه مازندران
- سوده مرتضایی فر / مدرس دانشگاه
- ماندانا مشعشعی / مدرس دانشگاه
- علیرضا مرادی / استاد دانشگاه خوارزمی
- جواد مصر آبادی / استاد دانشگاه شهید مدنی تبریز
- حامد مصلحی / مدرس دانشگاه
- محمدعلی مظاهری / دانشیار دانشگاه شهید بهشتی
- عبدالله معتمدی / استاد دانشگاه علامه طباطبائی
- حمیدرضا مقامی / دانشیار دانشگاه علامه طباطبائی
- علی مقدم زاده / دانشیار دانشگاه تهران
- زهره موسی زاده / دانشیار دانشگاه امام صادق
- مهدیه مهدویان / مدرس دانشگاه
- مجتبی مینایی / دانشیار دانشگاه علامه طباطبائی
- محمد نریمانی / استاد ممتاز دانشگاه محقق اردبیلی
- بیتا نصراللهی / استادیار دانشگاه آزاد اسلامی
- سعید هادی / دکتری علوم تغذیه بالینی و رژیم درمانی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان
- علیرضا همایونی / دانشگاه آزاد اسلامی
- مجتبی همتی فر / پژوهشگر حوزه تربیت اسلامی و مدرس دانشگاه
- غلامرضا یادگارزاده / استادیار دانشگاه علامه طباطبائی
- ابوالقاسم یعقوبی / استاد دانشگاه بوعلی سینا همدان
- جلیل یونسی / دانشیار دانشگاه علامه طباطبائی

کمیته علمی

- Dr. Anthony Puliafico / Columbia University
- Dr. Avi Kaplan / Department of Educational Psychology APA
- Dr. Bello Muhinat / University of Ilorin
- Dr. Carolyn Ellis / University of South Florida
- Dr. Farzin Madjidi / Pepperdine University
- Dr. Gabriella Miramontes / Pepperdine University
- Dr. Michael (Mick) Grimley / Torrens University Australia
- Dr. Michael Posner / University of Oregon
- Dr. Michel Ferrari / University of Toronto
- Dr. Paola Palladino / University of Pavia
- Dr. Roy Moodley / University of Toronto
- Dr. Steven Eric Krauss / Universiti Putra Malaysia
- Dr. Tajularipin Sulaiman / Universiti Putra Malaysia

سخن رئیس همایش

بسم الله الرحمن الرحيم

قلب کودک نورس مانند زمین خلی و آماده کشت است. هر تخی که در آن کاشته شود، قبول کرده و پرورش می‌دهد، فرزند عزیزم! من از دوران کودکی تو استفاده کردم و قبل از آن که دل تربیت پذیر تو، سخت شود و عقلت را مسائل دیگری به خود مشغول نماید به تربیت و تعلیم تو اقدام نمودم.

«امام علی ع‌خ‌تاب به فرزندش امام حسن ع»

حمد و سپاس بی‌غایت خداوند نیکو سرشت را که پس از برگزاری موفق و درخشان چندین دوره همایش روان‌شناسی مدرسه، اکنون نیز توفیق خدمتگزاری و اجرای هفتمین دوره این همایش را برای دومین سال متوالی در بستری بین‌المللی به ما عطا فرمود. ضمن عرض خیرمقدم خدمت مهمانان ارجمند و حاضرین جمع، بسیار خرسندیم که در این محفل ارزشمند علمی در پیشگاه اساتید، مسئولان، دانشجویان و دوستان علم و معرفت حضور یافتیم. همان‌گونه که مستحضری سرمایه‌گذاری مناسب بر روی کودکان می‌تواند مزایای آموزشی، اجتماعی و اقتصادی پایداری را برای آنها به همراه داشته باشد. سال‌های پیش از دبستان بنیادی‌ترین سن تعلیم و تربیت محسوب می‌شود که این دوره از لحظه تولد تا ورود به دوره آموزش ابتدایی را در برمی‌گیرد، از این رو دوران کودکی یکی از مؤثرترین دوران زندگی انسان‌هاست که شخصیت انسان در این دوران شکل می‌گیرد. بدیهی است بارور کردن آموزش‌های دوره پیش‌دبستانی به‌عنوان پیش‌نیازی برای ورود کودکان به مدرسه، اهمیتی

دوچندان دارد، لذا با توجه به اهمیت دوره پیش‌دبستانی، تربیت کودکان شاد، مسئولیت‌پذیر، امیدوار به آینده و دارای اعتمادبه‌نفس از جمله اهداف متولیان تعلیم و تربیت است. در حقیقت دوره پیش‌دبستانی به‌منزله شالوده و زیربنای ساختمان تربیت کودک بوده که سایر دوره‌های بعدی بر روی این شالوده بنا می‌گردند، فلذا با توجه به حساسیت و اهمیت خطیر مربیگری، آموزش معلمان مدارس از ضروریات جامعه‌ی سالم به شمار می‌رود. در پایان ضمن عرض خدا قوت به همکاران انجمن علمی روان‌شناسی تربیتی ایران، از معاضدت ارزشمند و شایان تقدیر وزارت آموزش و پرورش در برگزاری این همایش بین‌المللی تشکر نموده و آرزو مندیم توانسته باشیم به‌قدر وسع، بارقه‌ای از ارزش‌گذاری تلاش‌های علمی، دانشگاهی و اجرایی را در گستره نظام تربیتی به‌عنوان کمال و عنایت مطلوب این محفل به تصویر کشیده باشیم.

والسلام علیکم ورحمه‌الله وبرکاته

دکتر فریبرز درتاج

استاد دانشگاه علامه طباطبائی (ره).

رئیس انجمن روان‌شناسی تربیتی ایران

و رئیس هفتمین همایش بین‌المللی روان‌شناسی مدرسه

بهمن ۱۴۰۲

سخن دبیران علمی همایش

خدایا جهان پادشاهی تورا است ز ما خدمت آید خدایی تورا است

سپاس خداوند بی‌همتا را که توفیق برگزاری هفتمین همایش بین‌المللی روان‌شناسی مدرسه را به ما عطا فرمود تا به یاری آن یگانه، میزبان استادان و پژوهشگران و علاقه‌مندان حوزه روان‌شناسی و تعلیم و تربیت از داخل و خارج کشور باشیم. انجمن روان‌شناسی تربیتی ایران پس از برگزاری موفقیت‌آمیز شش دوره همایش روان‌شناسی مدرسه، با افتخار هفتمین همایش بین‌المللی را با همکاری وزارت آموزش و پرورش و پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش برگزار می‌کند. این همایش به‌عنوان یگانه رویداد علمی کشور تلاش می‌کند بین آموزش مدارس و دانش روان‌شناسی و مشاوره پیوند علمی برقرار کند و به‌یقین یافته‌های آن می‌تواند مبنای تصمیم‌گیری‌های کلان در نظام آموزش و پژوهش کشور باشد.

دبیرخانه علمی همایش از بهمن‌ماه ۱۴۰۱ فعالیت خود را آغاز کرد و در بازه زمانی که به دریافت مقالات اختصاص یافته بود ۱۱۳۳ مقاله به دبیرخانه ارسال شد. پس از انجام مراحل داوری ۵۷۲ مقاله پذیرفته شد که از بین آن‌ها ۳۲ مقاله برای ارائه شفاهی انتخاب شد. کلیه مقالات پذیرفته‌شده این همایش در پایگاه‌های ISC و CIVILICA و SID و نورمگز نمایه می‌شود.

همکاران هفتمین همایش بین‌المللی روان‌شناسی مدرسه در بخش‌های علمی و اجرایی در طول یک سال گذشته توانمند و خستگی‌ناپذیر کوشیدند تا همایشی درخور جامعه علمی کشور و قابل‌عرضه در مجامع بین‌المللی برگزار کنند. از ویژگی‌های برجسته این همایش، گستردگی موضوع و مسائل آموزشی، دعوت از استادان و صاحب‌نظران برجسته درون و برون‌مرزی، اهتمام در چاپ مقاله‌های برگزیده همایش در مجلات علمی معتبر و امتیاز بازآموزی از سازمان نظام روان‌شناسی و مشاوره ایران است.

در پایان از تمامی استادان، پژوهشگران، معلمان و دانشجویانی که با ارسال مقاله و حضور گرم و پرشور خود در همایش، به غنای علمی آن افزودند صمیمانه تشکر و قدردانی می‌کنم و از درگاه خداوند بزرگ برای همگان تندرستی و سربلندی آرزومندم. به امید آنکه رویدادهایی چنین، فرصتی باشد برای همه‌کسانی که در اندیشه بهبود کیفیت آموزش و یادگیری برای فرزندان این سرزمین

هستند.

افسانه لطفی عظیمی

دبیر علمی همایش

بهمن ۱۴۰۲

بسم الله الرحمن الرحيم

سلام علیکم

ضمن عرض خیرمقدم و آرزوی بهروزی برای شرکت‌کنندگان فرهیخته در همایش بین‌المللی روان‌شناسی مدرسه، استادان، پژوهشگران، معلمان، مدیران و دانشجویان گرامی و با استعانت از درگاه حق تعالی برای برگزاری همایشی مفید و ارزشمند و اثربخش اجازه می‌خواهم گزارشی مختصر از فرایند علمی همایش ارائه نمایم.

انجمن‌ها و محافل علمی و تخصصی روان‌شناسی مدرسه، نقش روان‌شناسی مدرسه را به‌عنوان یکی از شاخه‌های روان‌شناسی، استفاده از خبرگی و مهارت در حوزه‌های سلامت روانی، یادگیری و رفتار به‌منظور حمایت و پشتیبانی از قابلیت دانش‌آموزان برای یادگیری و قابلیت معلمان برای تدریس تعریف می‌نمایند که هدف آن کمک به کودکان جهت دستیابی به موفقیت تحصیلی، عاطفی، اجتماعی و رفتاری است.

بنابراین، روان‌شناسی مدرسه از دانشی علمی در هر دو حوزه روان‌شناسی و آموزش نشئت می‌گیرد که دو هدف را دنبال می‌کند (الف) کاهش مشکلات رفتاری، عاطفی و اجتماعی در محیط تحصیل و مدرسه و (ب) ارتقاء پیشینه رشد و بهزیستی کودکان؛ بنابراین، تعجبی ندارد که روان‌شناسی مدرسه در طول گستره‌ای از زندگی شامل پیش از دبستان تا پایان متوسطه دوم از اهمیتی اساسی و بسزا برخوردار است.

هدف آموزش و پرورش تجهیز کودکان و دانش‌آموزان به مهارت‌هایی است که برای جامعه در ابعاد مختلف توسعه (فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، بهداشت و سلامت و غیره) از اهمیت بالایی برخوردار است. دستیابی به این هدف مستلزم تعهد معلمان، راهبردهای تدریس اثربخش، یادگیرندگان انگیزه‌مند، خانواده‌های حمایتگر و مدارس مجهز و دارای منابع لازم است. تمامی این عوامل، متأثر از سلامت و بهزیستی رفتاری، عاطفی و اجتماعی دانش‌آموزان، معلمان و خانواده‌ها و ارزش‌ها و تعهدات روشن مناطق آموزشی، جوامع و سیاست‌گذاران در سطح استانی و ملی می‌باشند. این عوامل سخت‌نیازمند به خدمت گرفتن دانش روان‌شناسی مدرسه در سطح نظام

آموزش و پرورش هستند. ما امروز نیازمند حضور روانشناس زنده و متخصص مدرسه به‌عنوان یک بازوی نیرومند تخصصی در کنار سایر بازیگران مهم عرصهٔ تعلیم و تربیت در سطح نظام آموزشی هستیم. اکنون بیش از هر زمان دیگری، در این حوزه با کاستی و کمبود مواجه هستیم.

بنابراین انسجام و هماهنگی و همکاری بین آموزش و پرورش با متخصصان روان‌شناسی به‌ویژه روان‌شناسی تربیتی نه به‌عنوان یک فرضیه یا طرح بلکه ضرورتی اثبات شده و اجتناب‌ناپذیر است و نمی‌توان مدرسه و فرایندهای حاکم بر آن را بدون بهره‌مندی از یافته‌های علم روان‌شناسی اداره کرد.

همایش بین‌المللی مدرسه در طول سالیان متمادی کوشیده است تا بر این مهم نور بتاباند و اهمیت و صف‌ناپذیر استفاده از این دانش در ارتقاء کیفیت در نظام آموزشی را بیش‌ازپیش برای جامعه و سیاست‌گذاران هویدا سازد. امروز در راستای این کوشش مستمر و خستگی‌ناپذیر، دورهم جمع شده‌ایم تا در هفتمین همایش از تازه‌های این دانش پرده برداریم و زمینه‌های استفاده از این دانش بی‌بدیل را در نظام آموزش و پرورش کشور بسط و تعمیق ببخشیم.

این همایش حول ۱۳ محور برگزار می‌گردد که نقش و جایگاه روان‌شناسی در هر کدام از محورها بررسی می‌گردد:

۱. سیاست‌گذاری در آموزش و پرورش (آموزش پایه و قبل از دبستان، آموزش‌های نیاز محور اشتغال)
۲. مدارس، فناوری‌های نو، هوش مصنوعی و نظام‌های آموزشی
۳. مطالعات تطبیقی در آموزش و پرورش و فرصت‌ها و چالش‌های آن
۴. پیمایش در دنیای دیجیتال (ارتقای سلامت روانی دانش‌آموزان در عصر فناوری)
۵. ارزشیابی و رتبه‌بندی معلمان و مدارس
۶. استعدادیابی و هدایت تحصیلی دانش‌آموزان، روش‌ها، فرصت‌ها و چالش‌ها
۷. آسیب‌شناسی مدارس و کنکور ورود به دانشگاه و کلاس‌های آمادگی
۸. غربالگری سلامت، تغذیه و بهداشت مدارس
۹. خانواده و تعاملات آن با مدرسه و آموزش خانواده
۱۰. سلامت اجتماعی، پیشگیری رشد مدار، آسیب‌های اجتماعی و روش‌های مداخلات پیشگیرانه
۱۱. مدرسه و دانش‌آموزان با نیازهای ویژه (پیشگیری، تشخیص، درمان، آموزش‌های ویژه)

۱۲. ورزش در مدارس، ضرورت، چالش‌ها و پیامدهای آن

۱۳. آموزش زبان در مدارس (زبان‌شناسی شناختی، یادگیری زبان و دوزبانگی)

در محورهای ۱۳ گانه همایش مقالات ارسالی به صورت پوستر و سخنرانی ارائه می‌گردد و ۹ کارگاه آموزشی نیز توسط اساتید برجسته روان‌شناسی در این همایش برگزار می‌شود که امیدوارم موردقبول و مثمر ثمر باشد.

در پایان لازم می‌دانم از ابتکار هوشمندانانه رئیس محترم هیئت‌مدیره انجمن علمی روان‌شناسی تربیتی و رئیس همایش جناب آقای دکتر درتاج و همکاران ایشان به‌ویژه سرکار خانم دکتر لطفی برای این ابتکار هوشمندانانه و تمام زحماتشان و نیز اعضای محترم شورای سیاست‌گذاری و کمیته علمی و همکاران خوب پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش به‌ویژه ریاست محترم پژوهشگاه استثنایی سرکار خانم دکتر فرهد و همکاران پشتیبانی پژوهشگاه تشکر ویژه داشته باشم قدردانی نمایم.

همچنین لازم می‌دانم از همکاری خوب مدیرعامل محترم کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان جناب آقای دکتر علامتی و همکاران خوب ایشان، مدیرکل و همکاران محترم معاونت پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش و پرورش شهر تهران که نهایت همکاری را در پشتیبانی از همایش به عمل آوردند سپاسگزارم.

امیدوارم با کاربست و اجرای یافته‌های مفید این همایش موجبات گشایش در موضوع مهم روان‌شناسی مدرسه و درنهایت ارتقای تعلیم و تربیت را فراهم آوریم.

و ما توفیقی الا بالله علیه توکلت و الیه انیب

و السلام علیکم ورحمه الله وبرکاته

علی محبی

رئیس پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش و

دبیر علمی همایش

سخن وزیر آموزش و پرورش

بسم الله الرحمن الرحيم

آموزش و پرورش، به‌عنوان متولی رسمی تعلیم و تربیت فرزندان و آماده‌سازی ایشان برای ایفای نقش‌های فردی و اجتماعی که باید در جامعه به عهده گیرند، لازم است با بهره‌گیری از متخصصان حوزه‌های مختلف و نهادهایی مانند خانواده، در راستای فراهم‌سازی زمینه برای اجرای کیفی فعالیت‌ها و برنامه‌های تربیتی و آموزشی، بهترین، مناسب‌ترین و باکیفیت‌ترین عناصر و مؤلفه‌های موردنیاز را شناسایی و بکار گیرد. مدرسه با تعبیر جامع و کامل باید واجد کلیه شرایط و زمینه‌های لازم برای تحقق تربیت مطلوب باشد.

یکی از مهم‌ترین و اساسی‌ترین مؤلفه‌های ضروری برای تربیت، سلامت و بهداشت روان است که به مدد علم روان‌شناسی و بهره‌گیری از یافته‌های نوین این رشته علمی فراهم می‌گردد. قرآن کریم، داستان خلقت انسان را با عبارت «... و نفخت فيه من روحی» به حد اعلی می‌رساند و این‌گونه انسان را لایق مرتبه والای اشرف مخلوقات معرفی می‌کند، بنابراین آموزش و پرورش با وظیفه خطیری مواجه است زیرا با مخلوقی سروکار دارد که خمیرمایه وجودی او از روح الهی سرچشمه گرفته است، به همین دلیل استعداد‌های او لایتناهی است، لذا شکوفایی و رشد استعداد‌های چنین موجودی بسیار خطیر بوده و مستلزم فراهم آوردن شرایط، امکانات و ابزارهای متنوع و مناسب است. سند تحول بنیادین آموزش و پرورش تربیت دانش‌آموزان را در شش ساحت در نظر گرفته است که هریک از این ساحت‌ها نیز شامل مجموعه‌های وسیع و متنوعی خواهند بود. آنچه در همه‌ی این ساحت‌ها وجه مشترک است، وجه «تربیت» است که خود حیطه‌ی وسیع و گسترده‌ای را در برمی‌گیرد و همان‌گونه که اشاره شد برای زمینه‌سازی تربیت بیش از هر چیز، موضوع سلامت روان حائز اهمیت است. برای تحقق سلامت روان نیز باید آرایش فیزیکی فضای مدرسه که مؤثر بر مؤلفه‌های روانی است، عناصر سلامت روان که باید در محتوای آموزشی و پرورشی لحاظ نمود، سلامت روان مریبان و دیگر عناصر آموزشی آموزش و پرورش که وظیفه

اجرای برنامه‌های آموزشی و پرورشی را بر عهده دارند و نیز سلامت روان خود دانش‌آموز که هدف اصلی برنامه‌های آموزشی و پرورشی است را مدنظر قرار داد. با توجه به مطالب فوق اهمیت و ضرورت علم روان‌شناسی موضوعیت پیدا می‌کند و برنامه ریزان و کارشناسان آموزش و پرورش را بر این می‌دارد که دست در دست متخصصان زیرمجموعه‌های مختلف روان‌شناسی از جمله روان‌شناسی تربیتی و سایر رشته‌های تعلیم و تربیت و با احصاء شناسایی زمینه‌ها، عوامل و ابزارهای موردنیاز برای تحقق سلامت روان مدرسه، طرحی جامع و کامل تدوین و ارائه نمایند. البته در سالیان گذشته نیز همکاری‌های آموزش و پرورش با انجمن‌ها و نهادها، دانشگاه‌ها و متخصصین تعلیم و تربیت در این راستا کم نبوده است، لیکن همایش روان‌شناسی مدرسه که با ابتکار انجمن علمی روان‌شناسی تربیتی و با همراهی و همکاری پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش به نمایندگی از وزارت آموزش و پرورش و مشارکت سایر دانشگاه‌ها و مؤسسات علمی و پژوهشی کشور طراحی و به اجرا گذاشته شده است یکی از مهم‌ترین فعالیت‌های هدفمند در این راستا خواهد بود که امیدوارم خروجی این همایش علمی، دستمایه ارزشمند و گران‌بهایی برای وزارت آموزش و پرورش فراهم نماید که بتوان با استفاده از آن و با تکیه بر سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، تحول لازم را در حوزه تعلیم و تربیت آینده‌سازان این مرزوبوم فراهم آورد.

در اینجا لازم می‌دانم از کلیه عوامل دست‌اندرکار این همایش علمی اعم از اعضای محترم هیئت‌رئیس، اعضای محترم شورای سیاست‌گذاری، اعضای محترم کمیته‌های علمی، بین‌الملل و داوران محترم کمال تقدیر و تشکر را به عمل آورم و تشکر ویژه خود را از رئیس همایش و نیز دبیر علمی همایش که با حساسیت و تعهد علمی، همت مضاعفی را برای برگزاری این همایش معطوف نمودند، تقدیم نموده و برای کلیه دست‌اندرکاران اجرائی از درگاه خداوند متعال توفیق روزافزون مسئلت می‌نمایم.

دکتر رضامراد صحرايي

وزير آموزش و پرورش

بهمن ۱۴۰۲

فهرست مطالب

- رفتار قلدری برخط نوجوانان: نقش پیش‌بینی کننده مرزهای روان-شناختی خانواده، بهزیستی
معنوی و تنیدگی والدگری ----- ۱
فرح ابری، حسن میرزا حسینی
- اثر بخشی آموزش دلگرم سازی بر افسردگی دانش‌آموزان ----- ۲
معصومه اردمه، خدیجه عابدینی، مجتبی عابدینی، حسین عابدینی
- پیش‌بینی اضطراب امتحان بر اساس سبک‌های هویت و سرمایه‌های روان‌شناختی در دانش‌آموزان
----- ۳
الهام ابهم، سیروس سرقد
- بررسی رابطه بین امید تحصیلی، عزم و خرد ----- ۴
خدیجه ابوالمعالی الحسینی، زهره صابرماهانی، الهه اربابی
- بررسی طراحی داستان و نمایش خلاق بر پرورش مهارت‌های اجتماعی، عاطفی و رفتاری
دانش‌آموزان (مطالعه موردی) ----- ۵
آرزو احمدآبادی
- بررسی رابطه سبک‌های یادگیری شناختی با خودکارآمدی دانش‌آموزان ----- ۶
نفیسه احمدی، آمنه دهقان سانچ
- بررسی رابطه‌ی سواد بدنی و بهزیستی روان‌شناختی در دانش‌آموزان دختر نوجوان ----- ۷
عذرا احمدی، فاطمه رجب پور
- اثر بخشی آموزش مهارت‌های ذهن آگاهی بر اضطراب کرونا در دانش‌آموزان ----- ۸
بهاره احمدی‌فر، رضا دستجردی
- اثر بخشی آموزش مهارت‌های ذهن آگاهی بر انسجام روانی دانش‌آموزان ----- ۹
بهاره احمدی‌فر، رضا دستجردی
- بررسی شاخص‌های روان‌سنجی مقیاس اهمال‌کاری (تعلل‌ورزی) تحصیلی در دانش‌آموزان ----- ۱۰
کبرا اخلاقی نیا، مجید برزگر، سلطانعلی کاظمی

- نقش واسطه‌ای سبک‌های اسناد در رابطه جهت‌گیری هدف پیشرفت و تعلل‌ورزی در دانش‌آموزان ----- ۱۱
کبرا اخلاقی نیا، مجید برزگر، سلطانه‌لی کاظمی
- اثر بخشی روش آموزش معکوس بر تفکر خلاق، تفکر تحلیلی و یادگیری فعال ----- ۱۲
سارا اسدی، زهرا صادقی، مصطفی عیدی
- رابطه بین صلاحیت‌های حرفه‌ای و انگیزش پیشرفت با اهمال‌ورزی ----- ۱۳
مهتاب اصغر احری
- شناسایی راهبردهای افزایش مهارت‌های اجتماعی در اختلال اوتیسم: مطالعه مروری ----- ۱۴
آرزو اصغری
- آسیب‌شناسی شغلی معلمان ----- ۱۵
محمدجواد اصغری، لیلا حق‌شناس
- مصاحبه انگیزشی رویکردی برای مشاوران مدارس (مطالعه مروری) ----- ۱۶
رضا افسردلیز
- بررسی اثر بخشی مداخله شناختی-رفتاری گروهی در بهبود کارکرد اجرایی در دختران نوجوان ----- ۱۷
سانیا امیرزاده
- تجارب زیسته معلمان شهرستان اردل از به‌کارگیری فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات در زمان همه‌گیری ویروس کرونا ----- ۱۸
حسین افلاکی فرد، سحر صالحی فارسانی
- نقش سبک‌های دل‌بستگی و خلاقیت هیجانی در مدیریت زمان در والدین کودکان با نیازهای ویژه ----- ۱۹
زهرا اکبرزاده، عطیه انصاری کرج، مهتاب جلیلی قصبه
- رابطه خودکارآمدی، ویژگی‌های شخصیتی و تاب‌آوری تحصیلی با اشتیاق تحصیلی در دانش‌آموزان ----- ۲۰
زهرا اکبرزاده، فاطمه صابر آزموده، لیلا بشارت کیوی
- رابطه ادراک از فرزندپروری با سازگاری تحصیلی ----- ۲۱
محمد اکبری‌پورنگ، سکینه ایوبی، مریم اسدپور
- تأثیر آموزش با استفاده از دست‌سازه بر انگیزه دانش‌آموزان ----- ۲۲
زکیه اکرمی، مهسا عرب زاده، الهه خواجه، فاطمه زاده اریفی

- ظرفیت‌ها و چالش‌های کاربرد چت جی پی تی در آموزش درس عربی ----- ۲۳
فروزان اکبری
- دیدگاه دانش‌آموزان نسبت به تکلیف شب و نقش آن در یادگیری ----- ۲۴
محبوبه البرزی، ژاله فرامرزی
- اثربخشی آموزش مهارت‌های زندگی بر خودکارآمدی تحصیلی و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان ۲۵
صدف الهیاری، داود قادری
- کارکردهای روان‌شناختی خانواده و همبودی آن با کیفیت زندگی، خودکارآمدی و راهبردهای مقابله‌ای
نوجوانان ----- ۲۶
سانیا امیرزاده، رضا وردانی
- مقایسه کیفیت زندگی کاری، تعارض کار- خانواده و سازگاری زناشویی در معلمان زن حق‌التدریس
و رسمی ----- ۲۷
رقیه امینی آقبلاغی، مریم رستمی، حسن رحیمی، حامد رضا میرزاده نوقایی
- نیازسنجی آموزشی معلمان در حوزه تربیت معنوی دانش‌آموزان ----- ۲۸
زهرا انواری
- بررسی اهمیت بازی‌درمانی در بهبود اختلال خواندن و کم‌رویی دانش‌آموزان نارساخوان ----- ۲۹
عاطفه انواری، مریم جلالی، فاطمه نظریان، مائده جلالی
- پیش‌بینی اضطراب پیشرفت تحصیلی بر اساس سلامت خانواده و کمال‌گرایی ----- ۳۰
سوفیا ابراهیم‌زاده، جمال صادقی
- پیش‌بینی اضطراب پیشرفت تحصیلی بر اساس کمال‌گرایی و امنیت روان‌شناختی دانش‌آموزان ۳۱
سوفیا ابراهیم‌زاده، جمال صادقی
- تأثیر آموزش خلاقیت با الگوی یاددهی-یادگیری بر توانایی حل مسئله دانش‌آموزان ----- ۳۲
مریم ابراهیمی
- تأثیر آموزش مبتنی بر دیالوگ بر تفکر انتقادی دانش‌آموزان ----- ۳۳
ابوالفضل احسانی
- اثربخشی آموزش مدیریت استرس مبتنی بر ذهن آگاهی بر فرسودگی تحصیلی، خودکارآمدی و
خوش‌بینی دانش‌آموزان ----- ۳۴
ابوالفضل احسانی
- نقش آسیب‌های خانوادگی در کاهش تاب‌آوری و سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان ----- ۳۵
زهرا احسانی، محمدآقا دلاورپور

- ۳۶ ----- واکاوی عوامل آموزشی مؤثر بر تغییر رفتار دانش‌آموزان کم‌توان هوشی: پژوهشی پدیدارشناسانه
سحر اسفندیاری، امیر قمرانی، ساجده آقاجانی
- ۳۷ ----- رابطه سواد دیجیتال و سلامت روانی-اجتماعی با کارکردهای اجرایی مغز
ساناز اسکندری قجولو، مژگان جعفری، علی نوری
- ۳۸ ----- رابطه مهارت‌های ارتباطی با یادگیری سازمانی و مدیریت دانش معلمان
آزاده اسماعیلی
- ۳۹ ----- اثربخشی آموزش مثبت‌نگری بر مهارت‌های ارتباط فردی و گروهی در دانش‌آموزان
آزاده اسماعیلی
- ۴۰ ----- جستاری بر مفاهیم خود ناتوان‌سازی تحصیلی دانش‌آموزان
مرضیه اسلامجو، زهرا زنگوئی، مژگان آزادواری، مهنوش آبشیت
- ۴۱ ----- مروری بر بی‌میلی تحصیلی و عوامل مؤثر بر آن
عباس اسلامی نژاد، نادر شهامت
- ۴۲ ----- اثربخشی توان‌بخشی شناختی با نرم‌افزار کاگمد بر حافظه فعال و راهبردهای یادگیری
نقیسه اصفهانی قلم‌زن، فرناز کشاورزی ارشدی، شکوفه رادفر
- ۴۳ ----- اثربخشی آموزش همدلی بر فشار روانی دانش‌آموزان
الهه اعتصامی فرد، خدیجه میرزائی فندخت، جابر بخشی، عبدالمنان بیکی
- ۴۴ ----- اثربخشی آموزش مدیریت والدین بر ناامیدی و پرخاشگری کودکان
مطهره اقبالی، محسن جدیدی
- ۴۵ ----- رابطه سرمایه روان‌شناختی و توانمندسازی روان‌شناختی با تدریس تحول‌آفرین
زهرا امامی راد
- ۴۶ ----- مقایسه اثربخشی نقاشی درمانی و آموزش کارکردهای اجرایی آن بر دقت، تکانش‌گری و حافظه کودکان بیش‌فعال و کم‌توان ذهنی آموزش‌پذیر
ندا امامی کیا
- ۴۷ ----- بررسی نقش هوش اجتماعی بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان
سید حسین امامی، حجت‌الله مرادی پردنجانی
- ۴۸ ----- رابطه بین سبک‌های فرزندپروری با میزان اضطراب و شادکامی در دانش‌آموزان
رضا امروزی، علی احمدزاده

- ۴۹ ----- نقش سواد رسانه‌ای و تنظیم هیجان‌های تحصیلی در تاب‌آوری تحصیلی
به‌نوش آتش زر، عبدالله شفیع‌آبادی، رحیم حمیدی پور
- ۵۰ ----- رابطه تفکر نوآورانه و سواد رسانه‌ای با تاب‌آوری تحصیلی
به‌نوش آتش زر، عبدالله شفیع‌آبادی، رحیم حمیدی پور
- ۵۱ ----- نقش سرمایه فرهنگی در پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان
حسن آرامجو، فرشته لشکری، مریم اکبری، معصومه اسماعیلی
- ۵۲ ----- اثربخشی آموزش راهبردهای خودتنظیمی بر بازداری دانش‌آموزان
مژگان آریا نژاد، عاطفه رعیتی، فهیمه حسینی، فاطمه حسینی
- ۵۳ ----- نقش سرمایه عاطفی در پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان
فاطمه آریایی شاد، مینا هوشیار افین، فائزه مردافکن، فاطمه مردافکن
- ۵۴ ----- افزایش عزت‌نفس دانش‌آموزان از طریق آموزش مبانی تئوری انتخاب
سمیه آزاد
- ۵۵ ----- سیاست‌گذاری در آموزش با اتکا بر نظریات تربیتی اقبال لاهوری
محمدامین آزادبخت
- پیش‌بینی مشکلات رفتاری هیجانی دانش‌آموزان بر اساس تعامل والد فرزند با نقش واسطه‌ای
خلق و خوی کودک در دانش‌آموزان دارای مشکلات رفتاری هیجانی
- ۵۶ ----- سارا آقابابایی، عاطفه سادات موسوی
- ۵۷ ----- پیش‌بینی عملکرد تحصیلی بر اساس مشارکت والدین با میانجی‌گری اشتیاق به مدرسه
ماه آزادیان بجنوردی، مهسا حاتمی، سارا لرکی
- ۵۸ ----- اهمیت و ضرورت وجود ورزش در مدارس
یگانه آقازاده حساری، زینب شاه‌محمدی، کوثر اصغرزاده
- ۵۹ ----- نقش هوش معنوی در پیش‌بینی تاب‌آوری تحصیلی دانش‌آموزان
لیلا آقاپور، معصومه صابری فر، فروغ عزیزی قلعه‌آقایی، اعظم ممینی
- ۶۰ ----- بررسی کمال‌گرایی، احساس تنهایی و اضطراب پنهان در دانش‌آموزان دختر
سیمین آقایی
- اثربخشی راهبردهای چیرگی شناختی بر افزایش سرعت پردازش اطلاعات کودکان دچار اختلال
یادگیری ویژه
- ۶۱ ----- لیلا امیدی

- تأثیر تعامل خانواده و مدرسه بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان ----- ۶۲
زینب ایزدی، محمدحسین ایزدی
- اثربخشی فیلیال تراپی بر بازداری رفتاری، مشکلات یادگیری و خودکارآمدی تحصیلی ----- ۶۳
مجتبی بابازاده شش پلی، جمال صادقی، آزاده کیاپور، سیده زهرا ساداتی
- اثربخشی درمان شناختی_ رفتاری بر بازداری رفتاری، مشکلات یادگیری و خودکارآمدی تحصیلی ----- ۶۴
مجتبی بابازاده شش پلی، جمال صادقی، آزاده کیاپور، سیده زهرا ساداتی
- رابطه باورهای معرفت‌شناختی با اضطراب ریاضی و یادگیری ریاضی در دانش‌آموزان ----- ۶۵
منوچهر بابانزاد، علیرضا همایونی، سیده زهره علوی
- تعیین رابطه بین رسانه‌های الکترونیکی با خلاقیت در کودکان ----- ۶۶
خاطر بابکری، منصوره کریم زاده، علیرضا محمدی آریا
- رابطه اضطراب و افسردگی با یادگیری عمیق در دانش‌آموزان دختر دبیرستان ----- ۶۷
سیما بادپر
- اثربخشی برنامه آموزش یادگیری اجتماعی هیجانی بر سلامت روانی و هیجان‌های مثبت و منفی تحصیلی ----- ۶۸
محمد باردل، مهرناز جبلی آده، ناهید محمدی، نسرين حسين پور
- مقایسه راهبردهای انگیزشی برای یادگیری و رویکردهای یادگیری عمیق و سطحی در دانش‌آموزان دختر و پسر مدارس عادی و هوشمند ----- ۶۹
محمد باردل، طاهره صفرزاد، فاطمه آیرم، نسرين حسين پور
- تأثیر آموزش روان‌شناسی مثبت بر انگیزه پیشرفت دانش‌آموزان دختر ----- ۷۰
مینا باغستانی، محمد رضائی، مرضیه نصر اصفهانی
- اثربخشی درمان شناختی رفتاری بر ادراک از محیط یادگیری و بی‌ثباتی هیجانی در دانش‌آموزان مبتلا به کمروبی ----- ۷۱
سهیلا باقری
- رابطه سبک‌های عاطفی با گرایش به رفتارهای پرخطر در دانش‌آموزان ----- ۷۲
ساغر باقری، جمال صادقی
- رابطه تیپ‌های شخصیتی با گرایش به رفتارهای پرخطر در دانش‌آموزان ----- ۷۳
ساغر باقری، جمال صادقی

نقش مهارت‌های تنظیم هیجانی در تعاملات بین فردی کودکان دارای اختلالات یادگیری خاص ۷۴

مینو باقریان

مقایسه رفتارهای ایمنی، سبک‌های هویتی و هیجان‌های اخلاقی در دانش‌آموزان پسر با والدین عادی و بد سرپرست ----- ۷۵

سعید بذرگر، بتول رحیمی نژاد، مرضیه رحیمی نژاد

ملاحظات رشته روان‌شناسی مدرسه در ایران ----- ۷۶

مریم برادران حقیر، زهره صابرمآهانی

مطالعه تطبیقی خدمات راهنمایی و مشاوره در مدارس ایران و کانادا ----- ۷۷

محمدامین بختیاری، مینا شاه‌محمدی

بررسی چالش‌های مدرسه مطلوب و الزام آفرینش اعتماد بر پایه توجه، تفکر انتقادی و خلاقیت ۷۸

گلناز بخشی، رضا محمدی

اثربخشی درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد بر زودانگیختگی و سلامت اجتماعی دانش‌آموزان --- ۷۹

داود برزگر، اسماعیل سلیمی، زهرا قربان‌نیا، اوندی

اثربخشی آموزش مدیریت والدین بر مخالفت جویی و تکانش‌گری کودکان بیش‌فعال همراه با نقص توجه ----- ۸۰

سمیرا برزگر پیرانفر

پیش‌بینی عملکرد تحصیلی و اضطراب تحصیلی دانش‌آموزان دارای اختلالات یادگیری بر اساس شفقت به خود و مهارت‌های فراشناختی ----- ۸۱

شیماسادات برقی، مرضیه پاکروان

اثربخشی درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد بر آمیختگی شناختی و انعطاف‌پذیری شناختی دانش‌آموزان پسر دارای علائم اضطراب ----- ۸۲

زیبا برقی ایرانی، سروش رنجبر

نقش فناوری‌های نوین آموزشی در اثربخشی معلمان: نقش میانجی سرمایه فکری ----- ۸۳

فیروزه برهانی، سمانه سلیمی

پیش‌بینی رفتارهای خرابکارانه بر اساس احساس تنهایی، طرح‌واره‌پرد اجتماعی و خشم فروخورده ----- ۸۴

زهرا برین

پیش‌بینی افکار خودکشی بر اساس نگرش معنوی و سبک‌های هویت و نگرش به زندگی در
دانش‌آموزان متوسطه دوم ----- ۸۵
هاجر بگان، عاطفه نژادمحمدنامقی

ورزش در مدارس ابتدایی: مقاله مروری ----- ۸۶
طاهره بلوچ لاشاری، عمران بلوچی، مجید جشیره

مهارت‌های شهروندی دیجیتال در میان دانش‌آموزان ----- ۸۷
عهديه بهرامی، شهره همیلی

تحلیل پدیدارشناسانه تجارب زیسته معلمان، والدین و دانش‌آموزان در فرایند هدایت تحصیلی
----- ۸۸
فرشته بهروز

مقایسه کارکردهای اجرایی کودکان با اختلال نارسایی توجه/ بیش‌فعالی، کودکان با اختلال یادگیری
ویژه و کودکان عادی ----- ۸۹
صابره بهشتی مشهدی، سمیه سادات احمدی بجستانی، نفیسه امینایی، سید علی موسوی کفائی، حانیه سادات
سید الحسینی

اثربخشی مشاوره گروهی مبتنی بر پذیرش و تعهد بر سازگاری دانش‌آموزان نابینا ----- ۹۰
صابره بهشتی مشهدی، سمیه سادات احمدی بجستانی، نفیسه امینایی، سید علی موسوی کفائی، حانیه سادات
سید الحسینی

مقایسه‌ی نشانه‌های اختلالات هیجانی مرتبط با اضطراب و اختلال شخصیت مرزی در دانش‌آموزان
دارای دل‌بستگی ایمن و ناایمن ----- ۹۱
احمد بیات، آرزو دلفان بیرانوند، مجید محمود علیلو، علیرضا مهری، قاسم بیات

رابطه خودکنترلی با صفات شخصیتی ----- ۹۲
شهرام بی‌باک، لیلا شمخالی

رابطه بین وضعیت اقتصادی-اجتماعی خانواده و پیشرفت تحصیلی: مرور سیستماتیک و
فراتحلیل ----- ۹۳
مجتبی بیرامی، مینا حسینی، امیرحسین جمشیدی

اثربخشی درمان شناختی رفتاری مثبت‌نگر بر بهزیستی ذهنی و خودکارآمدی نوجوانان با علائم
افسردگی ----- ۹۴
علی بیگی، رقیه گودرزی

- پویایی رویکرد کلاس معکوس در پرتو هوش مصنوعی همسو با چشم‌اندازهایی به فرصت‌ها و تهدیدهای فضای مجازی ----- ۹۵
فرزانه پاکدامن، حسن بختیاری، مریم پیل بالا
- نقش سرمایه روانی در پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان ----- ۹۶
فروغ پدید، غلامحسین عباسی، سمیه صبحی، کبری عباسی
- نقش کرونا در اختلالات رفتاری کودکان: مطالعه مروری ----- ۹۷
هادی پردل، لیلا حجازی پور
- تأثیر آموزش مهارت خودکنترلی مبتنی بر مدرسه بر سرسختی روان‌شناختی دانش‌آموزان ---- ۹۸
هادی پردل، محمد حسین کاظمی پور، مریم حجازی پور
- اثربخشی آموزش خانواده بر کیفیت رابطه والدین و فرزندان ----- ۹۹
معصومه پریور
- بررسی تأثیرات تولید محتوای الکترونیکی در اثربخشی یادداری دانش‌آموزان ----- ۱۰۰
حامد پورخلیل، معصومه پیری
- روانشناسی مثبت‌گرا و دلالت‌های آن در کمال انسانی ----- ۱۰۱
ملیحه پورغزنین، شکیلا عبداللهی، فاطمه طاهر پور
- رابطه سرسختی روان‌شناختی با پرخاشگری رقابتی در دانش‌آموزان ورزشکار ----- ۱۰۲
زینب تازیکه لمسکی، علیرضا همایونی، الناز فغان نومی، فاطمه عرب
- رابطه‌ی ویژگی‌های شخصیت مادران با سازگاری هیجانی فرزندان دارای اختلالات یادگیری و سالم ----- ۱۰۳
آناهیتا تاشک، اعظم دامغانی، نگین پورسیدی، آناهیتا طاهری زاده
- رابطه عزت‌نفس، کارکرد اجرایی با پیشرفت تحصیلی در دانش‌آموزان مهاجر ----- ۱۰۴
آناهیتا تاشک، شیما قلندری، فاطمه محمدی، یسنا قطبی زاده
- بررسی اثربخشی توان‌بخشی شناختی کلاسیک، بازی‌درمانی فلور تایم مبتنی بر رویکرد DIR و آموزش کارکردهای اجرایی بارکلی بر کنش‌وری اجرایی کودکان با اختلال نارسایی توجه/فزون‌کنشی (ADHD) ----- ۱۰۵
زهرا تراز، الهام سادات ناجی
- رابطه سبک‌های شناختی و هدف‌های پیشرفت با عملکرد ریاضی ----- ۱۰۶
علی تقوایی نیا

- رابطه بین هوش هیجانی دانش‌آموزان و نقش خانواده با اختلال یادگیری در بین دانش‌آموزان ۱۰۷
نوشین تقی نژاد، فاطمه اسدی، فائزه ثابت زاده، مینا طبائیان
- اثربخشی دوره‌های آموزش خانواده بر بهبود تعامل اجتماعی و تحصیلی والدین با کودکان ۷ تا ۱۱
سال -----
فرهاد تنهای رشوانلو، بتول گلی
- نقش شادی سازمانی در آوای سازمانی: نقش میانجی عدالت سازمانی ادراک‌شده و سرمایه اجتماعی ----- ۱۰۹
رقیه توسلی، حسن قلاوندی
- اثربخشی آموزش حافظه دیداری- شنیداری بر اختلال املا و ریاضی دانش‌آموزان ----- ۱۱۰
امیرداریوش توسلی، عاطفه کاظمی، زکیه خواجوی بایگی
- تعیین رابطه پرخاشگری با ساختار خانواده با میانجی‌گری عوامل اجتماعی-اقتصادی والدین در بین کودکان پیش‌دبستانی ----- ۱۱۱
آتنا توکلیمان، نفیسه زیبایی، منصوره کریم زاده
- تعیین رابطه تاب‌آوری با ویژگی‌های شخصیتی و هوش معنوی در دانش‌آموزان دختر ----- ۱۱۲
آتنا توکلیمان، نگار خدایی، منصوره کریم زاده
- اثربخشی آموزش تلفیقی بر یادگیری دانش‌آموزان در کلاس‌های چندپایه ----- ۱۱۳
زهرا جامه بزرگ، عبدالله محمودی
- مروری بر عوامل مؤثر بر هوشمندسازی مدارس ----- ۱۱۴
ساناز جاودانه، نادر شهاخت
- مدل یابی اعتیاد به رسانه‌های اجتماعی بر اساس فابینگ والدین با میانجی‌گری حمایت عاطفی در نوجوانان تک‌والد ----- ۱۱۵
فاطمه جاوید، اعظم حسین‌پور، محمدباقر حاجی سلطانی
- تعامل مؤثر با دانش‌آموزان نابینا / کم‌بینا: چالش‌ها و فرصت‌ها از دیدگاه معلمان ----- ۱۱۶
محبوبه جاوید، سیدحسین مبارز
- مقایسه اثربخشی بازی‌درمانی مبتنی بر رویکرد شناختی-رفتاری و قصه‌درمانی بر سازگاری اجتماعی و پرخاشگری دانش‌آموزان کم‌توان ذهنی آموزش‌پذیر ----- ۱۱۷
انیسه جباری دانشور، سید داوود حسینی نسب، معصومه آزمود
- ارزیابی تأثیر اعتیاد به بازی‌های آنلاین PS5 بر ارتکاب قلدری و افت تحصیلی نوجوانان پسر ۱۱۸
زهرا حیران سنگستانی، علی محمدزاده، ناهید یوسف‌پور، سمیه قلیزاده

- اثربخشی هنردرمانی با رویکرد طراحی آکادمیک بر راهبردهای تنظیم شناختی هیجان و بهبود عملکرد تحصیلی-----۱۱۹
- علی جلیلی، ناهید یوسف‌پور، رضا آسیابی، سمیه قلیزاده
- معنای زندگی، ملال تحصیلی و بحران هویت-----۱۲۰
- رایحه جلال مآب، مسعود حسینچاری
- نقش عوامل انگیزشی در جلوگیری از ترک تحصیل دانش‌آموزان-----۱۲۱
- رضا جمالی، علی فیروزی
- اثربخشی آموزش مبتنی بر الگوی تدریس کاوشگری بر تفکر انتقادی و پیشرفت تحصیلی درس علوم تجربی دانش‌آموزان پسر-----۱۲۲
- نیلوفر جمشیدی، محمدحسین مجبی نورالدین وند
- اثربخشی عامل آموزشی متحرک در چندرسانه‌ای آموزشی، بر ارتقای انگیزه و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان کلاس معکوس ریاضی-----۱۲۳
- زهرا جوانشیرمقدم، مجید پاکدامن، ریحانه پیروزمند
- اثربخشی روش تدریس حل مسئله علمی بر درگیری تحصیلی درس علوم تجربی-----۱۲۴
- عاطفه جهانبخشی، محمدحسین مجبی نورالدین وند
- آسیب‌شناسی مدارس استعدادهای درخشان (سمپاد) از دید دانش‌آموزان-----۱۲۵
- محمدحسین جوکار
- تأثیر آموزش ویژه هدایت تحصیلی-شغلی دانش‌آموزان، بر نگرش مشاوران مدارس-----۱۲۶
- محمدحسین جوکار
- اثربخشی آموزش استدلال اخلاقی بر قلدری و رفتارهای خشونت‌آمیز دانش‌آموزان-----۱۲۷
- سوئیتا جهان‌بینی، شهرام واحدی، پرویز کریمی ثانی
- نقش خوش‌بینی در پیش‌بینی احساس انسجام دانش‌آموزان-----۱۲۸
- محبوبه جهانی راد، فاطمه توکلی نسب، نسرین توکلی نسب، مهدیه رضائی آبیژ
- تأثیر توسعه حرفه‌ای مداوم معلمان ابتدایی مبتنی بر رویکرد تربیت مغز بر یادداری املا فارسی، مورد مطالعه-----۱۲۹
- جمیله خاتون چراغی، فرزانه دارابی
- نقش حمایت اجتماعی در پیش‌بینی میزان احساس انسجام دانش‌آموزان-----۱۲۹
- مبینا چکشی، عالیه معتمدنیا، فاطمه خالقی بهلولی، زهرا غلامی

چکیده مقالات هفتمین همایش بین المللی روان‌شناسی مدرسه

- ۱۳۱----- مقایسه کمال‌گرایی و اضطراب در والدین دانش‌آموزان تیزهوش و عادی
مرضیه حاتمی، احمد قره خانی
- ۱۳۲----- اثربخشی طرح‌واره درمانی بر رفتارهای اجتماعی دانش‌آموزان
کبری حاجی علیزاده، محمدرضا رزمی، نیلوفر خواجویی‌نژاد، فریده رضایی
- ۱۳۳----- اثربخشی آموزش مهارت‌های زندگی به مادران بر سلامت روانی دانش‌آموزان
کبری حاجی علیزاده، علیرضا روشن ضمیر، محبوبه ناطقی، مریم نفرجانی
- ۱۳۴----- سبک‌های اسناد، افکار خودآیند منفی و سبک‌های مقابله در بین نوجوانان مصرف‌کننده مواد
(حشیش)
امیر حاجی غلام، لیلا ترابیان
- ۱۳۵----- رابطه بین کارکرد خانواده و شبکه‌های اجتماعی با نقاط ضعف و قوت دانش‌آموزان
هومن حب خو، مهسا عطایی، داود قادری
- ۱۳۶----- بررسی برنامه‌ریزی درسی جدید در کتاب‌های ریاضی
شیمیا حداد، غزال عبدالله زاده
- ۱۳۷----- روان‌شناسی مدرسه: الگوی کاری و دلالت‌های تطبیقی
مرتضی حسن‌زاده، اکرم محملو، حسن اسدزاده دهرانی، فریبرز درتاج
- ۱۳۸----- اثربخشی برنامه‌های آموزشی والدین با رویکرد انضباط مثبت بر سبک فرزندپروری دختران
مریم حسن بیگی، مهناز اخوان تفتی
- ۱۳۹----- پیش‌بینی اضطراب اجتماعی بر اساس باورهای فراشناخت
محمدباقر حسنونند، علی شهبان زاده
- ۱۴۰----- اثربخشی آموزش مهارت‌های اجتماعی بر سلامت اجتماعی دانش‌آموزان
یاسین حسین پوری، منور محمدیانی هلج
- ۱۴۱----- رابطه بین خودکارآمدی آموزشی و نیرومندی‌های منشی معلمان با جهت‌گیری اهداف آنان
شادی حسین زاده، محمد آزاد عبدالله پور
- ۱۴۲----- تحلیل محتوای کتاب‌های فارسی بر اساس مدل خرد آردلت
محیا حسینی، حسین محقق، ابوالقاسم یعقوبی، فرشته مطهری فر
- ۱۴۳----- اثربخشی آموزش پذیرش و تعهد بر استرس تحصیلی دانش‌آموزان
حامد حسینی، حمیده کرامتی پور، زهرازراعتی، فاطمه زراعتی

چکیده مقالات هفتمین همایش بین المللی روان‌شناسی مدرسه

- مرور نظام مند مؤلفه‌های کاربردی هوش مصنوعی و فناوری‌های نوین در فرایند تدریس و یادگیری و ارائه راهکارهای پیشنهادی و اثربخش در کلاس درس -----۱۴۴
مجید حسینی^۱، فیروزه فتح الهی
- نقش هوش فرهنگی در پیش‌بینی تاب‌آوری تحصیلی دانش‌آموزان -----۱۴۵
سید مصطفی حسینی، الهام رحیمی شاهرخت، محمود شاهرختی، احمد شاهرختی
- اثربخشی آموزش ذهن آگاهی بر حل مسئله ریاضی دانش‌آموزان دختر -----۱۴۶
مریم حسینی اصل نظولو، سمیرا دمیا
- بررسی تحلیلی نقش خانواده در کنترل اضطراب امتحانات دانش‌آموزان -----۱۴۷
زهره حسین زاده دهاقانی، زهرا مسیبه
- آموزش شناختی برای نارساکنش‌وری اجرایی: ارتقاء مهارت‌های سازمان‌دهی -----۱۴۸
زهرا حسین‌زاده ملکی، صدیقه سادات تقی‌حسینی، سیدکاظم رسول‌زاده طباطبایی
- اثربخشی بازی‌درمانی مبتنی بر رویکرد شناختی رفتاری بر اختلال بیش‌فعالی نقص توجه دانش‌آموزان -----۱۴۹
زینب حسینی نژاد، رضا زرین
- اثربخشی بازی‌درمانی مبتنی بر رویکرد شناختی رفتاری بر کیفیت رابطه والد-کودک دانش‌آموزان با علائم اختلال نارسایی توجه بیش‌فعالی -----۱۵۰
زینب حسینی نژاد، رضا زرین
- بررسی وضعیت و فرآیند نظام آموزش عالی کشورهای ایران و عربستان با محوریت مقایسه و تطبیق -----۱۵۱
مریم حسن پور، فضا ولیپور، فاطمه احمدی، مصطفی محمودی
- بررسی رابطه فرسودگی شغلی و کیفیت زندگی، بامیانجی گری رضایت شغلی در مربیان پیش از دبستان -----۱۵۲
الهام حطیظه، منصوره کریم زاده، غنچه راهب، محسن واحدی
- تأثیر آموزش مفاهیم درس علوم به روش قصه‌گویی بر یادگیری دانش‌آموزان -----۱۵۳
آسیه حق‌بین
- پیش‌بینی رفتارهای قلدری در دانش‌آموزان بر اساس مواجهه با خشونت خانوادگی، تنظیم هیجان و سبک دل‌بستگی -----۱۵۴
الهام حقی رحیمی

چکیده مقالات هفتمین همایش بین المللی روان‌شناسی مدرسه

- ۱۵۵----- رابطه بین ادراک از جو مدرسه و انگیزه پیشرفت با سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان
الهام حقی رحیمی
- ۱۵۶----- رابطه شخصیت و تاب‌آوری با اضطراب و افسردگی در دانش‌آموزان دختر
سمیه حیدری، بهاره حکاک
- ۱۵۷----- تاثیر آموزش معنویت در میزان فرسودگی شغلی و ارتقا میزان تاب‌آوری معلمان مدارس
استثنایی -----
بهاره حکاک، سمیه حیدری
- ۱۵۸----- ضرورت درس ورزش در مدارس: چالش‌ها و راهکارها
ژیلا حیدری نقدعلی، لیلا کریمی جابری
- ۱۵۹----- رابطه معنویت با انگیزش تحصیلی دانش‌آموزان
مرضیه حیدری، فاطمه آزادیان، کوبک برزگر
- ۱۶۰----- عوامل مؤثر بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان
مرضیه حیدری، سیدحسن افضلی، مریم صدری مهرآبادی، صدیقه فلاح
- ۱۶۱----- واکاوی تأثیر رفتار معلم، بر ارتقای مهارت‌های شناختی و فراشناختی دانش‌آموزان
مرضیه حیدری، اسمعیل عسکریان، مجید عبدالهی، خدیجه دادفر
- ۱۶۲----- مطالعه تطبیقی کنکور کشورهای ایران و کره جنوبی
محمد حسین حیدریان دولت آبادی، جواد یارعلی
- ۱۶۳----- جایگاه اشتیاق تحصیلی در موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان (مطالعه مروری)
مهری خاتمی، معصومه غلامی استند، علی رضائی آبیژ، عاطفه کاظمی
- رابطه بین استرس تحصیلی با رفتارهای خود آسبیبی دانش‌آموزان با میانجیگری حمایت والدین و
مقابله مذهبی آنان -----
نسرین خالقی، شهرام واحدی
- ۱۶۴----- رابطه سبک‌های فرزند پروری ادراک شده با سخت رویی در نوجوانان
علی خانه کشی، فائزه طاهری
- ۱۶۵----- معرفی آزمون ارزیابی فرایندی تشخیصی اختلال یادگیری ریاضی و همبسته های جمعیت شناختی
عملکرد ریاضی -----
حمید خانی پور، رضوان پیرهادی
- ۱۶۶-----

چکیده مقالات هفتمین همایش بین المللی روان شناسی مدرسه

- نقش میانجی اضطراب مدرسه در رابطه نیازهای اساسی روان‌شناختی با گرایش به مصرف مواد مخدر در دانش‌آموزان-----۱۶۷
- ارسلان خان محمدی، جمال صادقی، رجبعلی محمدزاده، علی وطن دوست
- آموزش ذهن آگاهی بر تاب‌آوری تحصیلی دانش‌آموزان-----۱۶۸
- یگانه خردمند
- بررسی دیدگاه زبان آموزان متوسطه دوم ایران ی درباره ی ارزیابی نوشته هایشان: ارزیابی خود، ارزیابی همتا، ارزیابی معلم-----۱۶۹
- فاطمه خضری، نگار حسینی بافقی
- بررسی تأثیر هوش مصنوعی در نوآوری و خلاقیت تدریس معلمان ابتدایی-----۱۷۰
- امیرحسین خلیلی
- آموزش یادگیرنده محور در زبان عربی-----۱۷۱
- امیر حسین خمر، مهدی ایمانزاده بورنگ، محمد رضا نوروزی گرمه، ابوالفضل آقایی
- سنتز پژوهی عوامل مدرسه محور مؤثر بر سلامت روان دانش‌آموزان-----۱۷۲
- عیسی خواجه‌نواحمادی، سارا ابراهیمی
- اثر بخشی بازی بر توانمندی‌های شناختی نو آموزان پیش دبستانی-----۱۷۳
- مهناز خوش اخلاق، ملکه سادات سیدی باغستان، علیرضا رستم زاده، شکبیا عابدینی
- تأثیر آموزش هوش موفق بر مشغولیت تحصیلی و هیجانات پیشرفت در دانش‌آموزان با اهمال کاری تحصیلی-----۱۷۴
- پیام خوش نظر، محمدآزاد عبدالله پور
- نقش عملکرد سبک‌های تفکر با خلاقیت شناختی و هیجانی در میان دانش‌آموزان رشته‌ی هنر-----۱۷۵
- فاطمه دالایی، سکینه شریفاتی، راضیه مردی
- کاهش مشکلات رفتاری کودک دچار اختلال طیف اتیسم با سطح کنش‌وری پایین از طریق راهبردهای تقویت تفکیکی رفتارهای دیگر: گزارش موردی و اقدام پژوهی-----۱۷۶
- علی اصغر داودی
- رابطه بین کیفیت خواب و سبک تصمیم گیری با تکانش‌گری دانش‌آموزان-----۱۷۷
- تمنا داودی، فرزانه قربان پور احمدسرگورابی، زهرا عاشوری
- بررسی تأثیر جو مدرسه در کاهش مشکلات اخلاقی بر اساس باورهای خودکارآمدی در بین دانش‌آموزان-----۱۷۸
- یسنا دریانی

- پیش‌بینی عملکرد تحصیلی بر اساس عشق به یادگیری و انگیزش پیشرفت در دانش‌آموزان - ۱۷۹
رضا درم دوست، علی حیدری
- اثربخشی آموزش راهبردهای فراشناختی در انگیزش تحصیلی دانش‌آموزان ----- ۱۸۰
فهیمه دروگر، سمیرا کمالی منش، نرگس کاظمی، زهرا حسنی آبیز
- معرفی و ارزیابی الگوهای پیشگیری از مصرف مواد مخدر و روان‌گردان‌ها در محیط‌های آموزشی (مدارس و دانشگاه‌ها) ----- ۱۸۱
دلارام درویش‌پور، حسین حسنی
- آیا تحلیل سود و زیان از نظر روان‌شناختی و موقعیتی می‌تواند شکاف میان نگرش و رفتار اخلاقی را پر کند؟ ----- ۱۸۲
آرزو دلفان بیرانوند، احمد بیات، خسرو رشید
- آسیب به فرزندان، به دنبال طلاق والدین ----- ۱۸۳
دلارام سادات دلیران، مریم هاشمی بخشی
- مقایسه عزت‌نفس، خودکارآمدی تحصیلی و رضایت از زندگی دانش‌آموزان کلاس‌های مجازی و حضوری ----- ۱۸۴
کوثر دهقان، زهرا خراسانی
- واکاوی نقش آموزش خانواده در مدارس بر مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان ----- ۱۸۵
زهرا دهقانی‌پیشه، سحر تواضعی
- تأثیر هوش مصنوعی بر رشد شناختی دانش‌آموزان دختر ----- ۱۸۶
اعظم دهقان منشادی، مریم زینالی
- رابطه تکنیک‌های مدیریت استرس با سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان ----- ۱۸۷
منصور دهقان منشادی، حمیده شیخ‌پور، سید سلمان افروزه
- مروری بر روش‌های توسعه مهارت‌های ارتباطی و اجتماعی در دانش‌آموزان ----- ۱۸۸
منصور دهقان منشادی، ریحانه شعبان زاده
- پیش‌بینی مشغولیت تحصیلی بر اساس نیازهای بنیادین دانش‌آموزان در مدرسه با میانجی‌گری رفتارهای کمک‌طلبی در نوجوانان پسر ----- ۱۸۹
رضوان دیناروند، رحمان نورعلیزاد
- بررسی اثربخشی رویکرد فرایندی آموزش تفکر به کودک بر اهمال‌کاری تحصیلی دانش‌آموزان ----- ۱۹۰
نرجس خاتون ذبیحی حصاری، زهرا قربان‌نایب اوندری

چکیده مقالات هفتمین همایش بین المللی روان شناسی مدرسه

- تأثیر واقعیت درمانی گروهی بر بهزیستی تحصیلی دانش آموزان ----- ۱۹۱
نرجس خاتون ذبیحی حصارى، مرجان ترکمن زاده فدیبه
- مقایسه دانش آموزان با سازگاری تحصیلی بالا و پایین، از لحاظ الگوهای ارتباطی خانواده و تاب آوری
----- ۱۹۲
مریم رامینه، موسی پیری
- پیشرفت تحصیلی کم در برخی دانش آموزان تیزهوش: مروری روایتی ----- ۱۹۳
کوثر رئوف، امید شکری، جلیل فتح آبادی، لیلی پناغی
- رابطه بین تعامل معلم-دانش آموز با سرزندگی تحصیلی با در نظر گرفتن نقش واسطه‌ای جهت گیری
هدف ----- ۱۹۴
سارا سادات رباط جزى
- مروری بر ویژگی‌ها و راهکارهای افزایش مهارت‌های اجتماعی دانش آموزان با اختلال یادگیری
خاص ----- ۱۹۵
روژان رجبی، پروانه صفدریان
- مقایسه تطبیقی اصول مشاوره از منظر امیرالمومنین و نظریه‌های روان‌شناختی ----- ۱۹۶
محمدجواد رحیمی، امیرحسین بانکی پور فرد، امیر قمرانی، فاطمه دهقانی
- بررسی تأثیر استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی بر افسردگی و اضطراب نوجوانان ----- ۱۹۷
زهرا رحیمی، هادی عبدیزدان
- اثربخشی درمان مبتنی بر شفقت و روان‌درمانی مثبت‌گرا در انعطاف‌پذیری روان‌شناختی و
خودانتقادی مادران دارای فرزند کم‌توان ذهنی ----- ۱۹۸
محدثه رستم‌پور برنجستانکی، قدرت‌اله عباسی، بهرام میرزائیان
- اثربخشی بازی بر مهارت‌های اجتماعی نوآموزان پیش‌دبستانی ----- ۱۹۹
علیرضا رستم زاده، شکبیا عابدینی، مهناز خوش اخلاق
- مروری بر روش‌های آموزشی برای کودکان اوتیسم ----- ۲۰۰
شقایق رستمی، مهسا ملکی، ثمین مهدی زاده، فائزه پاشازاده، طاهره نجفی فرد
- بررسی تأثیر زبان‌شناسی بر رشد آگاهی واج‌شناختی دانش آموزان دارای اختلال یادگیری ----- ۲۰۱
زهرا رشوندی، پروانه صفدریان، روژان رجبی
- بررسی کردن میزان اثربخشی روش‌های تدریس مشارکتی بر یادگیری در دانش آموزان مبتلا به
مشکلات یادگیری ----- ۲۰۲
سحر رشیدی، سارا صالحی، اوین سلیمانی، آمنه رضایی سونج

چکیده مقالات هفتمین همایش بین المللی روان‌شناسی مدرسه

- نقش میانجی سلامت معنوی در رابطه قربانی قلدری سایبری با شکایات روان‌تنی -----۲۰۳
مریم رشیدیان، محمد مهدی نامی، امیررضا غلامحسینی بازکیائی
- مدل‌ها و نظریات شیفتگی تحصیلی در آموزش (یک مطالعه مروری) -----۲۰۴
مهری رضازاده آبیز، ملیحه بهشتیان، زینب رجبی، علی رضازاده آبیز
- برنامه درسی مبتنی بر تخیل: ابزاری برای دگرگونی در یادگیری دانش‌آموزان -----۲۰۵
فاطمه زهرا رضایی
- نقش تدریس اثربخش معلمان بر اشتیاق یادگیری دانش‌آموزان -----۲۰۶
مصطفی رضائی، حمید رضا ابراهیمی، فاطمه ابراهیمی
- بررسی نظریه چند صدایی میخاییل باختین در درس سی مرغ و سیمرغ کتاب فارسی (۳) -----۲۰۷
سجاد رضائی آلی، روشنگر آذری
- مروری بر چالش‌های کارورزی در تربیت معلم -----۲۰۸
سجاد رضائی آلی، حمیدرضا قلیلی فریمانی
- تعامل خانواده و مدرسه از نگاه سند تحول بنیادین -----۲۰۹
بهزاد رضائی دخت ممقانی
- سیاست‌گذاری در برنامه‌درسی با تمرکز بر اشتغال‌محوری: تحلیل، چالش‌ها و فرصت‌ها -----۲۱۰
زهرا رفعت جو، سهیلا دهقان، فاطمه اسکندری
- رابطه بین سواد رسانه‌ای و سواد اطلاعاتی در میزان مشارکت والدین دانش‌آموزان دختر دوره ابتدایی -----۲۱۱
سودابه رفیق ایرانی، غزاله افرا
- اثربخشی آموزش خودتنظیمی هیجانی بر خودکارآمدی و عزت‌نفس دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری -----۲۱۲
سروش رنجبر، سجاد ابوئی مهریزی
- هوش مصنوعی در بهبود فرآیند یادگیری در آموزش الکترونیکی: زمینه‌ها، چالش‌ها و فرصت‌ها -----۲۱۳
محمدحسین رنجبر، سید محمدرضا نورانی، علی شاهینی، محمد اکبری
- تأثیر ارتباط با طبیعت بر بعد شناختی سواد زیست محیطی کودکان -----۲۱۴
شهرام رنج دوست، حسین مولوی، مهرناز ذوالفقاری
- اصول و چشم‌اندازهای آینده‌ی برنامه‌ریزی درسی فراگیر محور با محوریت عدالت آموزشی --۲۱۵
علی رهایی، عفت عباسی

چکیده مقالات هفتمین همایش بین المللی روان‌شناسی مدرسه

- پیش‌بینی تعلق آموزشگاهی بر اساس شایستگی‌های اخلاقی و کمال‌گرایی بانقش میانجی سلامت اجتماعی ۲۱۶
رئیس حسن رئیس سعدی
- تأثیر مهارت‌های زندگی مبتنی بر آموزه‌های دینی بر مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان ۲۱۷
سمیه ریاحی فر، معصومه باقرپور
- اثر بخشی درمان مبتنی بر فعال‌سازی رفتاری کوتاه‌مدت بر اهمال‌کاری دانش‌آموزان کمال‌گرا ۲۱۸
شیوا زارع، بیتا زارع
- اثر بخشی روش تدریس حل مسئله بر خودکارآمدی تحصیلی و مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان ۲۱۹
یعقوب زارع، آرمین انصاری، مرتضی انصاری
- فناوری‌های جدید به‌عنوان ابزارهای درمانی و آموزشی برای کودکان مبتلا به اختلال طیف اوتیسم ۲۲۰
حسین زارع، سمانه حدادی
- افسردگی میان دانش‌آموزان مقطع متوسطه: مرور علائم، علل و راهکارها ۲۲۱
مریم زارعی
- بررسی اکتشافی عوامل مؤثر در کیفیت زندگی تحصیلی دانش‌آموزان: یک پژوهش ترکیبی --- ۲۲۲
مهدی زایر، علی صنعتی
- اثر بخشی آموزش خودکارآمدی بر بهزیستی تحصیلی دانش‌آموزان ۲۲۳
نصیر زکی پور کینچی، مجید محمدپور، جعفر بظر بسطامی، هانیه هدایتی
- اثر بخشی آموزش حسن‌گزینی بر روابط بین‌فردی در دانش‌آموزان دختر ۲۲۴
لیلا زمانی کوخالو، اسفندیار آزاد، ابوالقاسم رئیسی
- نقش الگوهای شخصیتی در تعهد شغلی آموزگاران ۲۲۵
هزاره زندویان
- اثر بخشی آموزش ذهن‌آگاهی بر اضطراب تحصیلی دانش‌آموزان ۲۲۶
زهره زهانی اول، محمد حسن دلاکه، مریم اعتصامی فرد، معصومه زراعتی استند
- اثر بخشی برنامه روان‌شناسی مثبت بر فرسودگی شغلی معلمان مدارس ابتدایی ۲۲۷
معصومه زینال پور

چکیده مقالات هفتمین همایش بین المللی روان شناسی مدرسه

اثر بخشی مداخله یکپارچه نگر بر افکار خودکشی و بدتنظیمی هیجان در نوجوانان دارای اختلال
افسردگی-----۲۲۸

شینا زینعلی

بررسی جایگاه سلامت در کتب علوم تجربی متوسطه -----۲۲۹
محمد حسین سالاری سلاجقه

شایستگی های دیجیتالی و نقش آن ها در سلامت و ایمنی دانش آموزان در عصر فناوری -----۲۳۰
بتول سبزه، فاطمه قدردان

بررسی اثربخشی آموزش مهارت های زندگی اسلامی بر رشد معنوی، رشد اخلاقی و شایستگی های
اجتماعی -----۲۳۱

امیر سبزی پور، زهرا حسینی، سجاد احمدی پارسا، علی سبزی پور

مدل علی بهزیستی روان شناختی دانش آموزان با توجه به درک ارتباط والد - فرزند و سبک های
هویت دانش آموزان با واسطه اعتماد بین فردی در دانش آموزان -----۲۳۲
سید یونس سجادی، سمیه سجادی

بررسی اثربخشی دارودرمانی بر کاهش علائم کمبود توجه در کودکان مبتلا به ADHD-----۲۳۳
مصطفی سخانی، نادر منیرپور، عبدالله امیدی

اثر بخشی حرکت درمانی و دارودرمانی در نشانگان نارسایی توجه-----۲۳۴
مصطفی سخانی، نادر منیرپور، عبدالله امیدی

مقایسه دوجین کتیف، درد ذهنی، خودارزیابی های مرکزی و فراهیجان منفی در دانش آموزان دارای
اعتیاد به اینترنت و عادی-----۲۳۵
سید مهدی سرکشیکیان، زهرا همائی دلیر، فاطمه سادات احمدی، معصومه کاظمی و شنوه

مدل ساختاری تجربه غرقگی بر اساس توانمندی منش و سرسختی روان شناختی: نقش میانجی
نیازهای بنیادین روان شناختی در دانش آموزان تیزهوش -----۲۳۶
سید مهدی سرکشیکیان، مریم قهرمانی، مهسا سادات سرکشیکیان

مقایسه ادراک از خویشتن، استرس انتظارات تحصیلی، احساس گرفتاری و شرم درونی شده در
دانش آموزان دارای اهمال کاری تحصیلی و عادی -----۲۳۷
سید مهدی سرکشیکیان، زهرا نورالهی، نرگس اسفندیار

اثر بخشی شناخت درمانی مبتنی بر ذهن آگاهی بر ملال تحصیلی و نشخوار خشم دانش آموزان مبتلا
به افسردگی-----۲۳۸
سید مهدی سرکشیکیان، گلاره وردی، محدثه سادات موجانی

چکیده مقالات هفتمین همایش بین المللی روان شناسی مدرسه

اثربخشی درمان فراشناختی بر درگیری تحصیلی و دل‌بستگی به مدرسه در دانش‌آموزان دارای اضطراب امتحان ----- ۲۳۹

سید مهدی سرکشیکیان، سیده فاطمه حسینی، فاطمه حسینی، فاطمه اسلامی پناه

رتبه‌بندی مدارس غیر انتفاعی با استفاده از روش فرآیند تحلیل سلسله مراتبی ----- ۲۴۰

شهرام سعیدی

بررسی نقش فناوری‌های نوین هوش مصنوعی در آموزش مدارس ابتدایی ----- ۲۴۱

شهرام سعیدی

پیش‌بینی احساس تعلق به مدرسه بر اساس آموزش ترغیبی و مهارت‌های ارتباطی بین فردی در دانش‌آموزان ----- ۲۴۲

حانیه سعیدی چوان، مهشیدکیوانلو، جواد سعادت

بررسی اثربخشی آموزش تنظیم هیجان بر میزان مهارت‌های ارتباطی در نوجوانان شهر کرمان ----- ۲۴۳

مهسا سلاجقه

نقش سبک‌های تفکر در انگیزش تحصیلی دانش‌آموزان ----- ۲۴۴

ناهید سلطان آبادی

تأثیر یادگیری مشارکتی بر اساس مدل «جیگ ساو» بر پیشرفت تحصیلی و درگیری تحصیلی دانش‌آموزان ----- ۲۴۵

ناهید سلطان آبادی، مهرداد مومنی

نقش فرزندپروری هلیکوپتری و رفتارهای پرخطر در اضطراب امتحان ----- ۲۴۶

رضا سلطانی جونتقانی

نقش آموزش مهارت‌های زندگی در پیش‌بینی هیجان‌طلبی و سلامت اجتماعی ----- ۲۴۷

فاطمه سلطانی فر، صدیقه شورابی

رابطه سبک‌های هویت با سلامت روان و تعلل‌ورزی تحصیلی دانش‌آموزان ----- ۲۴۸

مرضیه سلگی

طراحی فضای شاد مدارس بر اساس استانداردهای کالبدی فضاهای آموزشی ----- ۲۴۹

محبوبه سلیمان پور عمران، نساء عزیز

تبیین راه‌کارهای آموزش مجازی با تاکید بر دانش‌آموزان ----- ۲۵۰

ناحیه سلیمان‌زاده، کیمیا سلیمان‌زاده

چکیده مقالات هفتمین همایش بین المللی روان‌شناسی مدرسه

- ۲۵۱----- شناسایی و طبقه‌بندی رفتارهای آسیب‌رسان والدین بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان
زهرا سلیمانی مهر، میره صالحی
- ۲۵۲-- اثربخشی درمان شناختی رفتاری بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری
نسرین سلیمی
- ۲۵۳----- بررسی و نقد نگاه پست مدرنیسم به تعلیم و تربیت ارزش‌ها
رضا سلیمی، سمیرا زمانی، حجت‌الله مرادی پردنجانی
- ۲۵۴----- شناسایی دانش‌آموزان نابغه اوتیسم و فرصت‌ها و چالش‌های پیرامون استعداد یابی آنها
یوسف سلیمی بنی، مسلم بازاریار عبدالسلیمانلو
- ۲۵۵----- کارآفرینی آموزشی و ضرورت توسعه فرهنگ آن در نظام آموزشی
افسانه سنچولی، عزیزالله رودینی
- ۲۵۶----- نقش تعامل خانواده و مدرسه در تربیت دینی دانش‌آموزان
فاطمه سهرابی، سما خیری
- ۲۵۷----- بررسی رابطه مثبت اندیشی و هوش اجتماعی با سلامت روان معلمان تربیت‌بدنی
محمد سیاوشی، مریم نصیری راد
- ۲۵۸--- بررسی ارتباط بین وضعیت بهداشت فضاهای ورزشی و ایمنی مدارس با مشارکت ورزشی
محمد سیاوشی، فهیمه مسعودی، حسین مسعودی
- ۲۵۹----- ارزیابی کتاب درسی زبان انگلیسی Vision 3 از دیدگاه معلمان: مطالعه کیفی
نازنین شادمان
- ۲۶۰----- تربیت معنوی در شعر و ادب فارسی
شاهد شاهی، نوید نیکونام، سید محمد رضا نورانی
- ۲۶۱----- مقایسه هوش هیجانی در دانش‌آموزان موفق و ناموفق کنکور
ملائکه شاهی
- اثربخشی آموزش مبتنی بر درمان فراشناختی بر تاب‌آوری شناختی و انطباق‌پذیری مسیر شغلی در
معلمان
۲۶۲-----
سهیلا شجاع فلاورجانی
- ۲۶۳----- نقش فناوری دیجیتال در یادگیری ریاضی دانش‌آموزان
محمد اسماعیل شربتی

اثربخشی گروه درمانی مبتنی بر رویکرد شناختی رفتاری در تحمل ابهام، اضطراب و
افسردگی-----۲۶۴

نگار شرفی نشتبان، رضا آقاجانی

نقش شایستگی‌های هیجانی اجتماعی، مشارکت‌های تحصیلی و توانایی‌های شناختی در پیش‌بینی
اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان-----۲۶۵

حسن شفیعی، فاطمه ابوالحسنی

شناسایی راهکارهای بهره‌وری برنامه درسی معکوس در مقطع ابتدایی-----۲۶۶

فهمیه شفیعی برنجگانی، مرجان میرشمشیری

رابطه بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و اضطراب امتحان در دانش‌آموزان-----۲۶۷

حمیدرضا شمس راوندی، فاطمه عبدالمبین زاده، رقیه حدادی

اثربخشی نمایش خلاق بر کمال‌گرایی و تفکر انتقادی-----۲۶۸

شهلا شهبازی‌حسابی، ایرج صفائی‌راد

پیش‌بینی باورهای فراشناختی بر اساس خلاقیت و بهزیستی روان‌شناختی دانش‌آموزان-----۲۶۹

محسن شهبازی

اثربخشی بازی‌های شناختی بر هیجان‌های تحصیلی دانش‌آموزان-----۲۷۰

سعید شهرکی کمک، حامد اسماعیلی، زهرا حدادی، راحله شهرکی کمک

رابطه مهارت‌های اجتماعی عاطفی با سازگاری با مدرسه، بررسی نقش میانجی گرانه خودمهارگری
در دانش‌آموزان-----۲۷۱

هانا شهریار، محمد آزاد عبدالله پور

رابطه سیستم‌های فعال سازی / بازداری رفتاری و اضطراب تحصیلی با پیشرفت تحصیلی
دانش‌آموزان-----۲۷۲

شقایق شهریار، سپیده محمودی، فاطمه عرب، حمیده مشگین

جایگاه عدالت آموزشی در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش-----۲۷۲

سعید شیخی، مطلب غفاری، جیران نادعلی‌نژاد، زهرا شیروانی

اثربخشی آموزش کیفیت زندگی بر اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان-----۲۷۴

کبری صابر شکالگورابی، زینب سلیمی خورشیدی، زهرا سیاه بالایی، لیلا سوری

بررسی چگونگی استفاده از برنامه‌ی شاد به‌عنوان مکمل آموزشی برای بهبود روان‌خوانی
(اقدام‌پژوهی)-----۲۷۵

الهام صادق‌نیا

- ۲۷۶----- اثربخشی آموزش سرسختی روان‌شناختی در اضطراب دانش‌آموزان
مهسا صادقی، امیرعلی گازارپور، معصومه جانی، ملیحه علیزاده
- ۲۷۷----- بررسی رابطه ادراکی درباره سبک‌های فرزند پروری با ابعاد کمال‌گرایی
سارا صالحی، اوین سلیمانی، آمنه رضایی، سحر رشیدی
- ۲۷۸----- نقش میانجی هوش هیجانی در رابطه خلاقیت با انگیزش پیشرفت
طلعت صباغ حسن‌زاده، مریم سلطانی
- ۲۷۹----- بررسی اثربخشی آموزش مهارت‌های زندگی به شیوه‌ی قصه‌گویی بر مشکلات رفتاری دانش‌آموزان
لیدا صباغ کرمانی، راضیه شیخ‌الاسلامی
- ۲۸۰----- اثربخشی آموزش بخشش بر کیفیت زندگی تحصیلی دانش‌آموزان
عاطفه صحراگرد شاهرخت، زهرا طیبی، آمنه رفیع‌زاده، اسماعیل یزدان‌خواه
- ۲۸۱----- نقش فضای مجازی در کمیت و کیفیت ارتباط میان خانه و مدرسه
سید مصطفی صفاری، سیدعلیرضا قاسمی، مینو میری، مرتضی کدخدا
- ۲۸۲----- مروری بر نقش هوش مصنوعی در یادگیری و آموزش
مهدی صفدری، رضا قلعه، محمد مهدی فرجی، سعید تحصیلی
- ۲۸۳----- اثربخشی آموزش واقعیت‌درمانی بر اعتیاد به اینترنت دختران نوجوان
سعیده صفری، اعظم سادات پیش‌بین، مهین محمدزاده
- ۲۸۴----- اثربخشی آموزش واقعیت‌درمانی بر شاد زیستی و تعارض والد فرزند دانش‌آموزان
سعیده صفری، ولی‌اله باقریان
- ۲۸۵----- اثر تمرینات ریتمیک - موسیقایی بر مؤلفه‌های کنش‌وری اجرای دانش‌آموزان
پیش‌دبستانی
ماه‌رخ ضرغام، سعید مشتاقی
- ۲۸۶----- تأثیر حمایت اجتماعی مربیان ورزشی مدارس بر خودکارآمدی و ذهن‌آگاهی دانش‌آموزان
فوتبالیست
آیدین ضیافت‌زاده، حسن قاسمعلی‌پور، نیما ماهرانی
- ۲۸۷----- رابطه کمال‌گرایی والدین با خودکارآمدی و شادکامی فرزندان
عاطفه طاوسی، زهرا احمدی اردکانی

چکیده مقالات هفتمین همایش بین المللی روان‌شناسی مدرسه

- مطالعه تطبیقی عناصر برنامه درسی دوره ی پیش دبستانی در رویکردهای اسکوپ، بانک استریت و رگیو امیلیا----- ۲۸۸
زهرا طالب، الهه رضائی
- تأثیر یادگیری ترکیبی بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی----- ۲۸۹
احسان طالبی، سحر بیابانی، رقیه ثناجو
- مروری بر فرصت‌ها و چالش‌های فناوری هوش مصنوعی در فرآیند یاددهی-یادگیری در نظام آموزشی----- ۲۹۰
زینب طالقانی، سیده زهرا نبوی
- تأثیر آموزش مدیریت زمان بر کاهش اضطراب و استرس دانش‌آموزان----- ۲۹۱
عصمت طامه
- رابطه میزان استفاده از بازی‌های رایانه‌ای با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان----- ۲۹۲
امیرسجاد طاهری، سمانه محمودزاده، حسین پیرا، ابراهیم پیاده کوهسار، علیرضا مسیبی
- بررسی اثربخشی روش تدریس مشارکتی در قیاس با سخنرانی، مطالعه موردی دانش‌آموزان----- ۲۹۳
ساناز طرهانی، عادل سلیمانی، امیرحسین صادقی درویشی
- کارکرد ها و چالش‌های نظام آموزش پرورش در مواجهه با نو فناوری هوش مصنوعی----- ۲۹۴
مریم طلائی
- رابطه سبک فرزند پروری و خودکارآمدی تحصیلی در دانش‌آموزان----- ۲۹۵
مریم عابدینی، نرگس غفارزاده
- اثربخشی آموزش خانواده بر تاب‌آوری و اضطراب دانش‌آموزان دختر----- ۲۹۶
معصومه عابدینی کهکی
- مقایسه اثربخشی راهبردهای یادگیری خودگردان و آموزش یادگیری مغز محور بر ادراک حل مسئله----- ۲۹۷
مطهره عبادی، جمال صادقی، نبی الله اکبر نتاج شوب، ارسلان خان محمدی
- پیش‌بینی گرایش به اعتیاد بر اساس سرمایه روان‌شناختی و حساسیت اضطرابی در دانش‌آموزان دختر----- ۲۹۸
آرزو عباسعلی، منصور علی مهدی، نازنین نوروزی
- نقش یادگیری و هویت تحصیلی در مهارت‌های گفتاری----- ۲۹۹
بهاره عباسی، خدیجه مینا خانی، پریسا قاسمی

کلاس درس مبتنی بر تئوری پلای و آگال: معرفی و کاربرد نظریه پلای و آگال در مدرسه و کلاس درس

۳۰۰-----

زهرا عباسی کردآبادی، امیر قمرانی، مهدیه صالحی

اثر بخشی آموزش سواد رسانه ای مبتنی بر فناوری بر بهزیستی روان‌شناختی و رفتارهای مدنی

تحصیلی----- ۳۰۱

آرزو عباسی فرید

اثر بخشی مداخله کاهش استرس مبتنی بر ذهن آگاهی بر نیازهای خودتعیین گری و هیجانات

یادگیری دانش‌آموزان با اضطراب امتحان بالا----- ۳۰۲

محمدآزاد عبدالله پور، محمد شیخه پور

نگرش والدین دانش‌آموزان کم توان ذهنی نسبت به مداخلات دریافتی بهنگام آموزشی و توان بخشی

۳۰۳-----

محمد آزاد عبدالله پور، عطاالله محمودی

بررسی دلایل گرایش دانش‌آموزان به تلفن همراه و تأثیر آن ها در کاهش اعتقادات مذهبی

دانش‌آموزان----- ۳۰۴

سجاد عبدی طالب بیگی

اثر بخشی آموزش پذیرش و تعهد مبتنی بر شفاف سازی ارزش‌ها بر انگیزش تحصیلی دانش‌آموزان

۳۰۵-----

مراد عبدی ورمزان

بررسی مقایسه اثر آموزش بازی های وانمودی ونظریه ذهن بر تعاملات اجتماعی کودکان اتیسم با

عملکرد بال----- ۳۰۶

حنیفه عرب، محمد رجیبی

رابطه بین انعطاف پذیری شناختی و اضطراب تحصیلی با یادگیری زبان انگلیسی در

دانش‌آموزان----- ۳۰۷

فاطمه عرب، زینب تازیکه، الناز فغان نوملی، شقایق شهریاری

اثر تبیینگری و مثالهای حل شده بر انتقال در درس زبان انگلیسی----- ۳۰۸

محمد عرب عامری، نسرین برسلانی، مهرابه یونسی

اثر بخشی بازی درمانی بر کاهش کمرویی در کودکان پیش‌دبستانی----- ۳۰۹

فاطمه سادات عربی، بلقیس بیت مشعل

اثربخشی آموزش الگوی بدیعه پردازی بر سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان دارای اضطراب اجتماعی

۳۱۰-----

رضا عزیزپور، علی جلیلی

رابطه ذهن‌آگاهی با انگیزش تحصیلی دانش‌آموزان

۳۱۱-----

معصومه عزیزی، طاهره حق‌طلب، ابوالقاسم یعقوبی، افشین افضلی

فن‌آوری‌های هوش مصنوعی برای استعدادیابی مدارس، مزایا و ایرادات

۳۱۲-----

علی‌رضا عساکره

بررسی آسیب‌های اجتماعی ناشی از فضای مجازی در دانش‌آموزان

۳۱۳-----

نجمه عسگری، پروانه صفدریان، زهرا رشوندی، روزان رجیبی

واکاوی اصول و شاخص‌های عدم سازگاری خانواده در علل شکست و افت تحصیلی در دوران کرونا

دانش‌آموزان

۳۱۴-----

سودابه عضدالملکی

اثربخشی آموزش فلسفه به دانش‌آموزان ابتدایی بر کاهش رفتارهای پرخاشگری و قانون

شکنی

۳۱۵-----

پریسا عقبائی

شناسایی و درمان اضطراب ریاضی قبل از آموزش ریاضی

۳۱۶-----

سیده زهره علوی

بررسی تجارب زیسته دانشجوی معلمان نسبت به مطالعه کتب غیر درسی: یک مطالعه پدیدارشناسانه

۳۱۷-----

محمد علی‌پور، محمدحسن خداداده، یونس امیدی پور

رابطه هوش هیجانی (EQ) و تدریس معلمان

۳۱۸-----

محمد جواد علیخو، رضا شاه وردی، مهران سالاران، سید علی شمشیرگران

بررسی مقایسه‌ای اضطراب، استرس و پرخاشگری دانش‌آموزان در آزمون شفاهی آنلاین و حضوری

در ایام کرونایی

۳۱۹-----

رقیه علیخواه، مرضیه علیوندی وفا، ایلقار موذن‌زاده خیاوی

رابطه تحمل ابهام با خطرپذیری و سازگاری

۳۲۰-----

افسانه علیزاده اصلی، علی اکبری

چکیده مقالات هفتمین همایش بین المللی روان شناسی مدرسه

بررسی تأثیر رهبری دانش محور بر انگیزه خدمت عمومی کارکنان با نقش میانجی مدیریت دانش ----- ۳۲۱

ام‌البین علی صوفی، علیرضا سرگلزایی

اثر بخشی آموزش تعامل والد-کودک بر بهزیستی روان‌شناختی دانش‌آموزان ----- ۳۲۲

فاطمه علی نجیمی، حمزه فروزمنند

به کارگیری آموزش STEM توسط معلمان ریاضی در آموزش ریاضیات ----- ۳۲۳

سیده زهره علوی

مطالعه تطبیقی ماهیت، چالش‌ها، راهبردها و ابزارهای استعدادیابی دانش‌آموزان در نظام‌های آموزشی ایران و فنلاند ----- ۳۲۴

زینب علی زاده، حمدالله حبیبی

اثر بخشی آموزش مدیریت زمان بر کاهش اعتیاد به اینترنت و اضطراب امتحان دانش‌آموزان ----- ۳۲۵

محمد مهدی عمویور، زهرا سرخی قصبه، فاطمه زادعیسی، زهرا شعبانی، روح الله مهربانی

ضرورت افزایش بهره‌وری در آموزش و پرورش با تأکید بر انگیزش معلمان مطالعه موردی: معلمان آموزش و پرورش ----- ۳۲۶

معصومه عموزاده

تأثیر فضای فیزیکی مدارس بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان ----- ۳۲۷

معصومه عموزاده، بهمن غلامی

اثر بخشی درمان شناختی رفتاری بر مؤلفه‌های استعداد اعتیاد و افکار خودکشی دانش‌آموزان ----- ۳۲۸

مریم عنایتی شبکلائی، فاطمه قاسمی دادوکلائی، مائده عنایتی شبکلائی، سید علی میری سنگتراشانی

پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی بر اساس ادراک از محیط کلاس و ادراک از محیط مدرسه دانش‌آموزان ----- ۳۲۹

مصطفی عیدی، صغری جاهد، قاسم گیاهی، نسرین عیدی

نقش هوش مصنوعی در تدریس و یادگیری ----- ۳۳۰

محمد غفاری مجلج، سمانه متاجی

اثر بخشی آموزش تاب‌آوری بر فشار روانی دانش‌آموزان ----- ۳۳۱

محدثه غلامحسینی، سعید سپهری، معین حسن‌زاده سراب، سجاد بسکابادی

آموزش و پرورش و سرمایه انسانی ----- ۳۳۲

بهمن غلامی، صلاح الدین ابراهیمی، خضر محمدپور، شکوه محمدی

- ۳۳۳----- نقش هوش هیجانی در پیش‌بینی تاب‌آوری تحصیلی دانش‌آموزان
منصوره غلامی، ابراهیم عابدینی، محمدسلیم باقری، موسی خزاعی
- پیش‌بینی اضطراب اجتماعی نوجوانان بر اساس کنترل والدینی، حمایت اجتماعی همسالان، خودکارآمدی اجتماعی، کمال‌گرایی و تحریف‌های شناختی با استفاده از شبکه عصبی مصنوعی ۳۳۴
مژگان فاطمی، سعید بختیارپور، فریبا حافظی
- رابطه اعتیاد به شبکه‌های مجازی با شکل‌گیری طر حواره‌های ناسازگار اولیه در دانش‌آموزان دختر نوجوانان ۳۳۵-----
مهتاب فتحی، معصومه صانعی
- ۳۳۶----- نقش تدریس تحول‌آفرین در سرمایه روان‌شناختی تحصیلی
معصومه فتحی هرات، مسعود حسینیچاری، سمیه پور احسان
- ۳۳۷----- بررسی اثرات کاربرد هوش مصنوعی در فرآیندهای سنجش و ارزشیابی آموزشی
محسن فراتی، حسین امانی، علیرضا مطلبی نژاد، یگانه شفیع زاده
- بررسی نقش واسطه‌ای ایمنی هیجانی در رابطه بین ادراک کودک از تعارض‌های والدین و پرخاشگری ۳۳۸-----
مریم السادات فضل‌ی احمدآباد، فاطمه قره باغی، سمیرا علی سلیمانی
- ۳۳۹----- نقش هوش اخلاقی در پیش‌بینی تاب‌آوری تحصیلی دانش‌آموزان
محمود فروهر، طاهره رضایی گل بخشی، سمیرا دلکش، زهرا فدوی
- نقش ارزشیابی توصیفی بر یاد‌گیری خود‌تنظیمی دانش‌آموزان و ارزشیابی آن از دیدگاه معلمان و مدیران ۳۴۰-----
رضا فضلعلی زاده
- مقایسه دیدگاه دبیران و مدیران در مورد نقش برنامه درسی مبتنی بر مهارت‌آموزی حرفه‌ای در خودکارآمدی دانش‌آموزان دیرآموز ۳۴۱-----
رضا فضلعلی زاده
- ۳۴۲----- رابطه خلاقیت هیجانی با اضطراب زبان انگلیسی در دانش‌آموزان دختر
الناز فغان نوملی، زینب تازیکه لمسکی، سپیده محمودی
- ۳۴۳----- رابطه ویژگی‌های شخصیتی با عملکرد زبان انگلیسی در دانش‌آموزان دختر و پسر
الناز فغان نوملی، زینب تازیکه لمسکی، فاطمه عرب، علیرضا همایونی

مطالعه مروری بر اثربخشی بازی های شناختی بر بهبود مهارت‌های خواندن دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری خاص ----- ۳۴۴

افروز فقیهی، کاظم برزگر بفرولی، احمد زندوانیان

تأثیر آموزش بازی هدف مبتنی بر الگوی تعامل همه جانبه در حافظه و توجه کودکان اتیسم با عملکرد پایین ----- ۳۴۵

سادیقا فقیهی، محمد رجبی

مدرسه و دانش‌آموزان با نیازهای ویژه (پیشگیری، تشخیص و درمان اختلالات یادگیری) ----- ۳۴۶

فرزانه فکرت، عزت الله ملک پور افشار

رابطه بین سبک‌های یادگیری و سبک‌های شناختی با پیشرفت تحصیلی و اعتیاد به وسایل سایبری مدرن در دانش‌آموزان ----- ۳۴۷

مریم فولادوند

نقش هوش اجتماعی در پیش‌بینی خطرپذیری رفتاری دانش‌آموزان ----- ۳۴۸

زهره فولادی کاخکی، نجمه امینی مقدم، هدی افسری، مهدیس صانعی گنجه

بررسی یافته‌های پژوهشی آموزش با الگوی تدریس 5E بر خلاقیت و اضطراب امتحان در دانش‌آموزان ----- ۳۴۹

ریحانه فهامی، مهسا شیبانی فرد آرانی

مروری بر اثر زمان غذا و ریتم‌های شبانه‌روزی بر وزن، احساسات و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان ----- ۳۵۰

منیژه فیروزی، زهرا رابری، فاطمه جانجانی

نوآوری در تعلیم و تربیت: نقش اینترنت اشیا در تحولات آموزشی ----- ۳۵۱

نرگس فیض‌آبادی

آشنایی با الگوی طراحی آموزشی سناریوی مبتنی بر هدف: الگویی نوین برای طراحی درس -- ۳۵۲

نرگس فیض‌آبادی، سحر محمدی نیا

ویژگی‌های روان‌سنجی سیاهه رفتاری کودکان آبرگ در دانش‌آموزان پیش‌دبستانی با اختلال رفتاری ----- ۳۵۳

محسن قادری، هدی خانی، سمیه شاملو

اثربخشی آموزش راهبردهای خودتنظیمی بر تنظیم هیجانی دانش‌آموزان ----- ۳۵۴

فاطمه قادری، الهام اعتصامی فرد، فاطمه رحمانی، گلشوم محمد پور

چکیده مقالات هفتمین همایش بین المللی روان‌شناسی مدرسه

- اثر بخشی درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد (ACT) بر استرس ادراک شده و ثبات هیجانی در دانش
آموزان مصرف کننده مواد ----- ۳۵۵
مهسا قاسم آبادی
- تأثیر هوش هیجانی و تاب‌آوری بر کیفیت زندگی دانش‌آموزان ورزشکار ----- ۳۵۶
حسن قاسمعلی پور، نیما ماهرانی
- اثر بخشی بازی درمانی کودک محور در راستای کاهش خشم و افزایش مهارت‌های اجتماعی
دانش‌آموزان ----- ۳۵۷
حسن قاسمعلی پور، رضا اسماعیلی جدیدی
- مقایسه میزان خردمندی والدین دانش‌آموزان شرکت کننده در دوره‌های تربیتی-قرآنی و سایر
والدین ----- ۳۵۸
صبا قاسمی، زهرا امیرآبادی، رسول کردنوقایی
- شناسایی ابعاد و مؤلفه‌های سیاست‌گذاری در نظام آموزش و پرورش ----- ۳۵۹
زهرا قاسمیان دستجردی، سمانه سادات حجازی
- مرور نظام‌مند نظام تربیت‌معلم در کشورهای ایران و ژاپن و انگلیس ----- ۳۶۰
زهرا قاسمیان دستجردی، یونس قاسمیان دستجردی
- نقش برنامه فعالیت ورزشی برای سنجش سواد بدنی و ترکیب بدنی دانش‌آموزان ----- ۳۶۱
میترا قاضی
- تأثیر آموزش با بازی‌های آموزشی دیجیتال بر انگیزه و یادگیری دانش‌آموزان ----- ۳۶۲
نیره قانع گزل آباد
- اثر بخشی توان بخشی شناختی بر کارکردهای اجرایی و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دارای اختلال
یادگیری (نوشتن) ----- ۳۶۳
نیره قانع گزل آباد
- اثر بخشی آموزش گروهی تحلیلی رفتار متقابل بر مسئولیت پذیری و تاب‌آوری نوجوانان دارای
نشانه‌گان افسردگی ----- ۳۶۴
زهرا قدرتی بوراچالو
- اثر بخشی آموزش بازی شطرنج بر مهارت‌های اجتماعی در دانش‌آموزان ----- ۳۶۵
ندا قربانی

چکیده مقالات هفتمین همایش بین المللی روان‌شناسی مدرسه

اثر بخشی درمان شناختی رفتاری بر ناهماهنگی شناختی دانش آموزان دختر دارای علائم افسردگی
۳۶۶-----

محمد رضا قربانی

نقش ویژگی‌های شخصیتی در پر خاشگری سایبری دانش‌آموزان
۳۶۷-----
منیره قربانی، محدثه قربانی، علیرضا همایونی

رابطه طر حواره های ناسازگار با سلامت روانی دانش‌آموزان
۳۶۸-----
محدثه قربانی، علی‌اکبر صارمی، منیره قربانی، علیرضا همایونی

پیش‌بینی اضطراب اجتماعی بر اساس سیستم های مغزی فعال سازی / بازداری رفتاری در
دانش‌آموزان
۳۶۹-----
محدثه قربانی، علی‌اکبر صارمی، منیره قربانی، علیرضا همایونی

مقایسه اثربخشی دو روش آموزش از طریق بارش مغزی و استفاده از رسانه های آموزشی دیداری
بر میزان یادگیری جامعه شناسی
۳۷۰-----
فاطمه قلی زاده، عادل سلیمانی

انگیزش شغلی معلمان در نظام رتبه بندی معلمان
۳۷۱-----
سید محمد قلمکاریان، طاهره خاندل

اثر بخشی توان بخشی شناختی مبتنی بر رایانه در ارتقای کارکرد حل مسئله خلاقانه و نشاط
ذهنی
۳۷۲-----
سمیه قلیزاده، اکبر رضایی، علی جلیلی، زهرا حیران سنگستانی

مروری بر نظریه فعال سازی رابطه پدر-کودک و کاربرد آن در کاهش اختلالات درونی شده
۳۷۳-----
امیر قمرانی، زهرا بدری پور

اثر بخشی روان درمانی انگیزشی بر سرمایه روان شناختی دانش آموزان پر خاشگر
۳۷۴-----
مژگان قویمی، محبوبه رجبی

اثر بخشی آموزش فلسفه بر افزایش سرمایه های روان شناختی و رشد اخلاقی کودکان
۳۷۵-----
ساناز قهوچی، امیر مسعود رستمی

اثر بخشی مدل بهزیستی مدرسه بر پیوند با مدرسه و خودتنظیمی تحصیلی در دانش آموزان دارای
اختلالات یادگیری
۳۷۶-----
سجاد کاظمی، مهدیه یحیی نژاد، حسین جنآبادی

نقش احساس تعلق به مدرسه در موفقیت به تحصیل (مطالعه ای مروری)
۳۷۷-----
محبوبه کاظمی، بهاره احمدی فر، فاطمه نیک اندیش، راضیه حسنی شاهرخت

ارتباط بین سواد اطلاعاتی والدین با انگیزه یادگیری و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان -----۳۷۸
مرضیه کاظمی

رابطه فرهنگ سازمانی با راندمان و انگیزش شغلی -----۳۷۹
مرضیه کاظمی

رابطه‌ی سبک‌های دل‌بستگی و خودپنداره با رفتارهای پرخطر با توجه به نقش تعدیل‌کننده‌ی ذهن
خوانی در دانش‌آموزان -----۳۸۰
سحر کاظمی سرشت، فاطمه صابر آزموده، نازی مرتاض خو

بررسی اثرگذاری شاخص‌های سلامت روانی و سبک‌های فرزند پروری بر کاهش پرخاشگری
دانش‌آموزان -----۳۸۱
سحر کاظمی سرشت، فاطمه صابر آزموده، نازی مرتاض خو

اثربخشی روان‌درمانی مبتنی بر پذیرش و تعهد بر انعطاف‌پذیری شناختی و خودکارآمدی تحصیلی
دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری -----۳۸۲
محمدباقر کالجی

اثربخشی آموزش مثبت‌نگری بر تاب‌آوری تحصیلی دانش‌آموزان -----۳۸۳
مهرناز کتولی، مهرنوش کتولی، فاطمه عبدالملکی، لیلا غلامرضائی

نقش فناوری سبز بر خودکارآمدی با میانجی‌فناوری اطلاعات -----۳۸۴
مسعود کرشی، نبی‌اله اکبرتاج شوب، جمال صادقی

پیش‌بینی سلامت اجتماعی نوجوانان دختر بر اساس سبک‌های هویت، کمال‌گرایی و
افسردگی -----۳۸۵
زهرا کرمانی مامازندی، محدثه حجی پورچهکنک، سکینه شاکری خشت

پیش‌بینی تاب‌آوری دختران نوجوان بر اساس ویژگی‌های شخصیتی و سبک‌های دل‌بستگی -----۳۸۶
زهرا کرمانی مامازندی، سمیه پورعباس خادر

بررسی شیوع اختلالات رفتاری در دانش‌آموزان و اثربخشی آموزش مسئولیت‌پذیری بر کاهش آن
-----۳۸۷
آزاد الله کرمی

پیش‌بینی نقش کاهش ارتباطات اجتماعی و بازداری پاسخ در افت مهارت‌های تحصیلی دانش‌آموزان
-----۳۸۸

منصوره کریم‌زاده، ندا مصطفوی

چکیده مقالات هفتمین همایش بین المللی روان‌شناسی مدرسه

- ۳۸۹----- رابطه دو زبانگی با عملکرد خواندن و درگیری تحصیلی دانش‌آموزان
زهرا کریم زاده مقدم، پروانه صفدریان، زینب حیرتی، سیده مریم حسینی، فرحناز قاری
- ۳۹۰----- نقش دو زبانگی بر عملکرد خواندن و درگیری تحصیلی دانش‌آموزان
زهرا کریم زاده مقدم، پروانه صفدریان، زینب حیرتی، سیده مریم حسینی، فرحناز قاری
- ۳۹۱----- مروری بر نقش نرمش صبحگاهی در انگیزه پیشرفت تحصیلی و کیفیت خواب
زهرا کریم زاده مقدم، پروانه صفدریان، زینب حیرتی، سیده مریم حسینی، فرحناز قاری
- ۳۹۲----- پیوند مدرسه: عامل رشد تحصیلی دانش‌آموزان (یک مطالعه مروری)
زهره کریمی، زهرا فرهنگد، صدیقه دیمه کار، سمیه بهمن یار
- ۳۹۳----- بررسی نقش حمایت اجتماعی در رفتارهای جامعه‌پسند دانش‌آموزان
مجید کریمی، احمد رضایی
- رویکردهای نوین طراحی سیستم‌های آموزشی برای بهبود تعاملات والدین، معلمان و دانش‌آموزان
۳۹۴-----
رحیم کریمی، درناز شیرانی
- ۳۹۵----- تحلیلی بر چالش‌های ابزارهای نوین در هوشمندسازی مدارس
رحیم کریمی، درناز شیرانی
- اثربخشی آموزش مهارت‌های شناختی و فراشناختی بر بهبود مهارت‌های خواندن کودکان دچار اختلال خواندن
۳۹۶-----
زهره کریمی سوق، مریم رحیمی نژاد، فاطمه رحیمی نژاد
- ۳۹۷----- بررسی اثرات کاربرد هوش مصنوعی در سیستم آموزش و پرورش
فاطمه کریمیان، محبوبه نوشک، فاطمه عرب احمدی، علیرضا مطلبی نژاد، حسین امانی
- بررسی رابطه بین انسجام خانواده، ادراک دانش‌آموز از جو مدرسه و خودکارآمدی تحصیلی با عملکرد تحصیلی
۳۹۸-----
اکرم کریمی نژاد، محمدحسین محبی نورالدین وند
- شناسایی الگوی یادگیری در کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان: بازتاملی ضروری بر نقش محیط یادگیری در مدارس
۳۹۹-----
الهه کشاورز، مینا دارابی
- اثربخشی نقاشی-درمانی بر تنظیم شناختی هیجان دانش‌آموزان مضطرب در کلاس علوم تجربی
۴۰۰-----
الهه کشاورز، فاطمه مشکبید، فایزه کریمیپور

چکیده مقالات هفتمین همایش بین المللی روان شناسی مدرسه

- ۴۰۱----- به کارگیری راهبردهای خودتنظیمی در کلاس درس شیمی: اکنون کجا ایستاده‌ایم؟
الهه کشاورز، زینب پسندیده، زهرا قاسمی، فاطمه یزدانیفر
- ۴۰۲----- توجه به ویژگی‌های ساختار مغزی دانش‌آموزان در طراحی فضاهای آموزشی برای آنان
کاملیا کفیلی، دلارام کفیلی
- ۴۰۳----- مدرسه و دانش‌آموز در عصر فناوری: ویژگی‌های دانش‌آموزان نسل آلفا
زهرا کلاتری، امیر قمرانی
- ۴۰۴----- صلاحیت حرفه‌ای معلمان کودکان با نیازهای ویژه جهت کاربست هوش مصنوعی
احسان کلبعلی، هادی خان آبادی
- ۴۰۵----- بررسی سطح دانش و مهارت بکارگیری فناوری‌های نوین آموزشی معلمان در فرایند تدریس
مجید کوثری، اعظم حسن شاهی، محبوبه حسن شاهی
- ۴۰۶----- بررسی رابطه سواد تربیتی معلم و نقش او در تصمیمات مرتبط با برنامه ریزی درسی
مجید کوثری، سارا قائدی
- ۴۰۷----- نقش خودکارآمدی در خلاقیت کودکان
مهرنوش کوششپور، ماندانا محمودجانلو
- رابطه سبک‌های دل‌بستگی و الگوهای ارتباطی با وابستگی به اینترنت در دانش‌آموزان: نقش میانجی
عزت‌نفس و کارکرد خانواده
۴۰۸-----
رویا کوچک انتظار، شیما فاتح مطلق
- بررسی میزان اثربخشی آموزش و یادگیری دانش‌آموزان از ارائه اطلاعات از سوی معلمان در
شبکه‌های مجازی
۴۰۹-----
فاطمه کیخا
- اثربخشی آموزش راهبردهای یادگیری خودتنظیمی (شناختی و فراشناختی) بر سلامت روان و
پایستگی تحصیلی دانش‌آموزان دختر
۴۱۰-----
مرضیه گشانی، داریوش امینی
- بررسی رابطه ذهن آگاهی با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان مبتلا به اختلال یادگیری خواندن
۴۱۱
نگین گنج، سمیه هنرور چقوگل، مریم آرمین
- اثربخشی رفتاردرمانی‌شناختی مثبت‌نگر بر اضطراب و کیفیت زندگی دانش‌آموزان با علایم
اضطراب
۴۱۲-----
رقیه گودرزی، حسین شیبانی، علی بیگی

- ۴۱۳----- اثربخشی قصه‌های مثنوی مولوی بر شادکامی دانش‌آموزان
افسانه لطفی عظیمی، فریده محسنی هنجنی
- ۴۱۴----- بررسی رابطه معنویت و هوش هیجانی با سرزندگی ذهنی و تعهد حرفه‌ای معلمان
فرشته لطفی سرابی، فرزاد هروی، مرتضی حسن‌زاده
- ۴۱۵----- رابطه مثلث تاریک شخصیت با قلدری سایبری در دانش‌آموزان
فائزه مازینی، علیرضا همایونی
- ۴۱۶----- چابکی و چرایی اضطراب تحصیلی دانش‌آموزان
حسین مالدار، فاطمه مالدار، فاطمه عطائی، فریا اکبری میرآباد
- ۴۱۷----- بررسی چالش‌ها و موانع استفاده از فناوری هوش مصنوعی در آموزش و پرورش
سیدحسن مبارز، راضیه احمدی
- ۴۱۸----- دیدگاه پدران و مادران در باره دوره‌های مجازی آموزش خانواده: یک مطالعه مقایسه‌ای
مینا محبی، مجتبی عاشوری
- ۴۱۹----- اثربخشی قصه‌های بوستان سعدی بر مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان
فریده محسنی هنجنی، افسانه لطفی عظیمی
- ۴۲۰----- تجربیات معنوی عاملی مؤثر در آمادگی نوجوانان برای بی‌حوصلگی دانش‌آموزان
حسین محقق، احمد بیات، آرزو دلفان بیرانوند، یزدان موحدی
- ۴۲۱----- تعیین اثربخشی اضطراب بر خودکارآمدی در دانش‌آموزان دبستانی پس از قرنطینه ی
کرونایی
حسین محقق، زهرا برچرخ
- ۴۲۲----- پیش‌بینی نوموفوبیا بر اساس استرس ادراک شده در دانش‌آموزان
حسین محقق، زهرا یزدانی فر
- ۴۲۳----- رابطه خودتنظیمی هیجانی با خود شفقت‌ورزی
حسین محقق، سهند نصری، نسرین محقق
- ۴۲۴----- رابطه‌ی سبک‌های فرزندپروری والدین با خودشیفتگی دانش‌آموزان
حسین محقق، شقایق ثمری شمس
- ۴۲۵----- بررسی تأثیر رضایت شغلی معلم بر انگیزش دانش‌آموزان
حسین محقق، مهران گلزاری امجد
- ۴۲۶----- رابطه سبک‌های فرزندپروری والدین با احساس کفایت شخصی فرزندان
حسین محقق، نسرین محقق، آسیه محقق، آذر محقق

- مروری بر الگوها و نظریه های مطرح پیرامون تاب‌آوری و سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان---۴۲۷
نگین محمدی، کاظم برزگر بفروئی، حسین حسینی
- تأثیر موانع بهبود کارایی نیروی انسانی بر مدیریت بهینه سازی منابع انسانی در مدیران آموزش و پرورش -----۴۲۸
پریوش محمدی قشلاق، فریدون مجتهدی
- اثربخشی آموزش تفکر انتقادی بر بهزیستی روان‌شناختی و اخلاق تحصیلی دانش‌آموزان ----۴۲۹
هیمن محمودفخه، سیروان رحیم نژاد آق‌دره، سهراب محمودفخه
- پیش‌بینی نقش خدمات مشاوره مدرسه در توانمند سازی دانش‌آموزان در پیشگیری از آسیب های اجتماعی با میانجیگری حمایت والدین -----۴۳۰
شهره محمودی
- رابطه جو عاطفی مدرسه و تجارب مثبت در مدرسه با احساس تعلق به مدرسه -----۴۳۱
فاطمه محمدی، داود قادری
- مروری بر اثربخشی هنردرمانی در اختلال هیجانی - رفتاری -----۴۳۲
الهه محمودی، شهرزاد نعمتی
- شناسایی عوامل مؤثر بر یادگیری معکوس در دانش‌آموزان -----۴۳۳
عطالله محمودی، یحیی یاراحمدی، امید مرادی
- رابطه کنترل درونی با عملکرد شغلی معلمان مدارس هوشمند -----۴۳۴
مصطفی محمودی، محسن احمدی
- شناسایی عوامل مؤثر بر یادگیری معکوس در دانش‌آموزان -----۴۳۵
عطالله محمودی، یحیی یاراحمدی، امید مرادی
- نقش استفاده از فضای مجازی در اضطراب فراگیر و سلامت روانی دانش‌آموزان -----۴۳۶
افروز محمودی نیک، نازنین غلامی، زینب ربانی
- نقش عوامل غیررفتاری در توسعه شایستگی های حرفه ای معلمان: یک مرور نظام مند-----۴۳۷
حسن محمودیان
- بررسی رابطه بین میزان استفاده از شبکه های اجتماعی و سلامت روان در دانش‌آموزان دختر ۴۳۸
نرگس مختارزاده
- تحلیلی بر مدارس هوشمند -----۴۳۹
فرانک مختاریان، علی مقدمزاده

- ۴۴۰----- رابطه اضطراب و هوش اجتماعی دانش آموزان با ویژگی‌های شخصیت معلمان
مریم مرادجوی همدانی، ایرج صفائی راد
- پیش‌بینی اشتیاق تحصیلی بر اساس سرزندگی تحصیلی و هیجان تحصیلی در دانش‌آموزان دختر
۴۴۱-----
صادق مرادی کر، مطهره صفی زاده
- بررسی جایگاه Chat GPT به‌عنوان ابزاری برای تقویت استدلال دانش‌آموزان مدارس
۴۴۲-----
راضیه مردی، حمیدرضا مقامی
- واکاوی نقش ارزشیابی و رتبه‌بندی بر انگیزه معلمان جدیدالورود
۴۴۳-----
فاطمه مسلمی، پریا میردامکاری
- ماهیت و تبیین کیفیت زندگی تحصیلی
۴۴۴-----
الهه مسلمی دریمی، زهرا احمدی هرندی، معصومه طاهری کفرانی، زهرا طالبی
- تأثیر آموزش مدیریت زمان بر علائم دانش‌آموزان دارای اختلال نقص توجه- بیش‌فعالی
۴۴۵-----
مژگان مشاوری، امیر قمرانی، مرضیه رحیمی
- نقش میانجی نظم‌جویی هیجانی در رابطه صفات شخصیتی و حمایت اجتماعی ادراک شده با گرایش
به مصرف سیگار در دانش‌آموزان دختر
۴۴۶-----
مرضیه مشایخی، فرهاد تنهای رشوانلو
- عوامل گرایش به خشونت در کودکان و نوجوانان و راه‌های کنترل آن
۴۴۷-----
مهرناز مشتاقی، سروناز معافی
- نقش سبک‌های هویت در اعتیاد به اینترنت در دانش‌آموزان
۴۴۸-----
حمیده مشگین
- نقش هوش فرهنگی در یادگیری زبان خارجی دانش‌آموزان
۴۴۹-----
حمیده مشگین، شقایق شهریاری، سپیده محمودی
- اثر بخشی بازی درمانی بر افزایش توجه پایدار و عملکرد خواندن در دانش‌آموزان مبتلا به
نارساخوانی
۴۵۰-----
جمال مصطفی‌پور، سهراب محمودفخه، هیمن محمودفخه
- مقایسه نارسایی شناختی و هیجانی والدین دارای کودک با نیازهای ویژه با والدین دارای کودکان
عادی
۴۵۱-----
مهشاد معتقدی فرد، زهرا طلایی

چکیده مقالات هفتمین همایش بین المللی روان‌شناسی مدرسه

- رابطه میان خودکارآمدی تحصیلی و خلاقیت هیجانی با عملکرد تحصیلی در دانش‌آموزان -----۴۵۲
صفورا مقدم
- نقش سواد رسانه‌ای و هوش معنوی در پیش‌بینی کیفیت کاری دبیران در دوران کرونا -----۴۵۳
زینب مقدم، فرانک زارعی
- نقش ناگویی هیجانی در قلدری سایبری دانش‌آموزان -----۴۵۴
فاطمه مقصدولونزاد، علیرضا همایونی
- اثر بخشی بازی درمانی شناختی-رفتاری بر اضطراب و اعتماد به نفس دانش‌آموزان دیرآموز --۴۵۵
فاطمه مقصودی
- بررسی رابطه بین بی‌تفاوتی اخلاقی، همدلی و بخشش با قلدری در دانش‌آموزان -----۴۵۶
رسول ملانی
- تجارب زیسته دانش‌آموزان از اضطراب امتحان -----۴۵۷
محمد ملاکی، میلاد بیرقداری، حامد میبودی
- رابطه حمایت عاطفی معلم با تنظیم هیجانی دانش‌آموزان -----۴۵۸
مهدی ملک محمد
- ساخت و اعتباریابی پرسشنامه ادراک شایستگی ریاضی -----۴۵۹
فاطمه ملکی، ابوالفضل فرید، جواد مصرآبادی
- نقش مزاحمت‌های فضای سایبری در پیش‌بینی سلامت اجتماعی دانش‌آموزان -----۴۶۰
زینب ممینی، فاطمه خواجهی نژاد، سیما مرادی، راضیه خورشیدی
- جایگاه هوش مصنوعی در سنجش پیشرفت تحصیلی -----۴۶۱
سید حسام موسوی، محمد عارف پيله ور پور، حسین باجولوند
- الگوی علی روابط بین تنظیم شناختی هیجان، پایگاه اجتماعی-اقتصادی با انگیزش تحصیلی: نقش
واسطه ای خودنا توان سازی -----۴۶۲
سیده اقدس موسوی، فریبرز درتاج، فثانه علیمحمدی، مهرنوش شجاعی
- واکاوی هویت حرفه ای دانشجو معلمان بر اساس روایت‌های زیسته در کارنمای معلمی -----۴۶۳
سمانه سادات موسویان، شیرین دخت حبیب زاده، صوفیا حیدری، ناصر پور حبیبی
- نقش هوش اجتماعی در پیش‌بینی تاب‌آوری تحصیلی دانش‌آموزان -----۴۶۴
مرضیه مویدی، عفت یاسی، معصومه رحیمی عزیزی، ریحانه شرافتی نیا
- نقش خودتنظیمی هیجانی و باورهای انگیزشی در تاب‌آوری تحصیلی نوجوانان: مطالعه مروری ۴۶۵
طلایه مهجور طهرانی مفرد

- تأثیر روش آموزش دریافت مفهوم و الگوی e5 بر یادگیری ----- ۴۶۶
فاطمه مهدی پور، عادل سلیمانی، زهرا رحیم زاده
- اثربخشی برنامه تحلیل رفتار کاربردی بر نشانه‌های طیف اوتیسم ----- ۴۶۷
ثمین مهدی زاده، فائزه پاشازاده، شقایق رستمی، مهسا ملکی، طاهره نجفی فرد
- بررسی تأثیر پارامترهای محیطی بر بهبود عملکرد شناختی دانش‌آموزان ----- ۴۶۸
لیلا مهدی نسب، فریده اکبری
- بررسی رابطه بین کمال‌گرایی و کیفیت زندگی مدرسه‌ای دانش‌آموزان ----- ۴۶۹
فاطمه مهرابی فر
- بررسی رابطه بین دشواری تنظیم هیجانی و کیفیت زندگی مدرسه‌ای دانش‌آموزان ----- ۴۷۰
فاطمه مهرابی فر
- اهمیت آموزش مهارت‌های روان‌شناختی و اجتماعی در عصر دیجیتال برای بهبود سلامت روانی دانش‌آموزان ----- ۴۷۱
فاطمه مهربان
- نقش سواد علمی فناوری در خودکارآمدی مدیران مدارس ----- ۴۷۲
آذر مهربانی فر، منیژه رزم آرا
- اثربخشی نقاشی بر وسواس و پرخاشگری ----- ۴۷۳
جواد مهرپور، کوروش اکرامی
- شناسایی عوامل مؤثر در بهبود انشای دانش‌آموزان ابتدایی ----- ۴۷۴
پروانه مهرجو، افسانه خوارزمی، غفار مهرجو
- تأثیر پروژه کلاسی در یادگیری درس علوم تجربی ----- ۴۷۵
روح الله مهرعلیان
- نقش بهزیستی مدرسه در ایجاد احساس تعلق دانش‌آموزان ----- ۴۷۶
ابراهیم مهرعلیان، محمد ولی افشار
- تحلیل محتوای کتابهای درسی جامعه‌شناسی از نظر مؤلفه‌های الگوی مصرف ----- ۴۷۷
شهربانو میرانی، کتایون حمیدی زاده
- اثربخشی بازی درمانی شناختی رفتاری بر مهارت‌های اجتماعی کودکان دارای اضطراب اجتماعی ----- ۴۷۸
فاطمه میرحیدری، مریم فولادوند

چکیده مقالات هفتمین همایش بین المللی روان شناسی مدرسه

بررسی همبسته های عصبشناختی در دانش آموزان با اختلالات یادگیری خاص: مقایسه با گروه
بهنجار ----- ۴۷۹

ایرج میرخان، مهرناز جبلی آده، رقیه امان کویکی، معصومه محمد تله جردی

مدل علی الگوهای شخصیتی، سبک های فرزندپروری و اعتیاد به شبکه های اجتماعی مبتنی بر موبایل
با میانجیگری سبک های دل بستگی ----- ۴۸۰

فرشید میرزایی، صدیقه حیدری

اثربخشی بسته آموزشی CCPS بر حل مسأله ریاضی دانش آموزان ----- ۴۸۱

فائزه میرزایی، اسماعیل محسنی ملردی، فرشته باعزت

پیش بینی اضطراب و افسردگی بر اساس شیوه های فرزند پروری و سرمایه روان شناختی در
دانش آموزان ----- ۴۸۲

مریم میری

مقایسه آموزش تلفظ کلمات زبان انگلیسی در مدارس ایران و کره جنوبی ----- ۴۸۳

سجاد میش مست نهی

الگوی تعاملی خانه-مدرسه برای حمایت تربیتی دانش آموزان: تحلیل اسناد تحولی ----- ۴۸۴

مهدی نامداری پژمان، فهیمه نورعلیئی

بررسی و اولویت بندی روش های ارتقای تعامل خانواده با مدرسه با محوریت آموزش بر اساس
مدل FAHP ----- ۴۸۵

محدثه نجاتی جهرمی، لیلا آل منصور، احمدرضا اوجی نژاد

رابطه هوش هیجانی با پیشرفت تحصیلی و سرزندگی تحصیلی دانش آموزان ----- ۴۸۶

علی ندیر خانلو

نقش سرمایه معنوی در پیش بینی سرزندگی تحصیلی دانش آموزان ----- ۴۸۷

هادی نصری، فرشته کاظمی، فاطمه ملائی، فاطمه میری

رابطه استفاده از شبکه ها و رسانه های اجتماعی با مسئولیت پذیری و رفتار اجتماعی انتظاری -- ۴۸۸

فاطمه زهرا نظری، سپیده سلطانی بیرق

فرزند پروری با رویکرد پرورش روحيات معنوی در دوره نوجوانی بر اساس متون اسلامی و
روان شناسی ----- ۴۸۹

پریناز نظری ممقانی، فاطمه محمدزاد، سیده مریم رفیعی بنی الصادق

رابطه عزت نفس و پر خاشگری ----- ۴۹۰

پریناز نظری ممقانی، سیده زهرا هاشمی دیزج

- ۴۹۱----- اثربخشی بازی در اضطراب کودکان پیش‌دبستانی بستری در بیمارستان
پریناز نظری ممقانی، سیده زهرا هاشمی دیزج
- ۴۹۲----- واکاوای اصول و شاخص‌های بازی در روند بهبود سلامتی و میزان اضطراب در کودکان پیش‌دبستانی بستری در بیمارستان
پریناز نظری ممقانی، سیده زهرا هاشمی دیزج
- ۴۹۳----- توان‌بخشی با کمک حیوانات در افراد با اختلال طیف اتیسم: مطالعه مروری
شهرزاد نعمتی
- ۴۹۴----- مروری بر اثرات فضای مجازی بر سلامت روانی و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان
صغری نوجوان دیزج، پروانه صفدریان، میترا قدس، زهرا کریم زاده مقدم، نگار پارسایی جو
- ۴۹۵----- تجربه زیسته والدین دارای دانش‌آموزان کم‌توان ذهنی از آموزش مجازی در دوران کرونا
فاطمه نورشوق، علیرضا محمدی آریا
- ۴۹۶----- نقش سرمایه اجتماعی در پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان
مجتبی نوروزی، صالحه نوری زاده، حامد نادى فندخت، حمیده جانی
- ۴۹۷----- رابطه سبک‌های فرزندپروری والدین با پرخاشگری دانش‌آموزان
حدیجه نوروزی
- ۴۹۸----- رابطه سبک‌های فرزندپروری والدین با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان
حدیجه نوروزی
- ۴۹۹----- رابطه سبک‌های فرزندپروری والدین با همدلی فرزندان
حدیجه نوروزی
- ۵۰۰----- بررسی دیدگاه دانش‌آموزان دوره اول متوسطه درباره یادگیری زبان انگلیسی و ارتباط آن با فضای مجازی
امیر نهاوندی تکاب
- ۵۰۱----- شناسایی عوامل مؤثر بر ایجاد محیط یادگیری مبتنی بر عواطف مثبت دانش‌آموزان ابتدایی: مرور نظامند
محمد رضا نیلی احمدآبادی، فاطمه بارانی، زبیده پویش
- ۵۰۲----- رابطه ادراکات والدینی با سبک‌های مقابله با استرس در والدین کودکان استثنایی
شهرام واحدی، نسرین خالقی

چکیده مقالات هفتمین همایش بین المللی روان شناسی مدرسه

اثر بخشی آموزش مهارت های مثبت اندیشی بر شاد زیستی و بهزیستی روان شناختی
دانش آموزان ----- ۵۰۳

شهرام واحدی، امیر یکانی زاد، نادیه ارجمندی، ساحل جلیل پور

تجربه دانش آموزان از شایستگی فردی ----- ۵۰۴

پروانه ولوی

تجربه دانش آموزان از نقش خانواده بر خودکارآمدی اجتماعی آنها ----- ۵۰۵

پروانه ولوی

مقایسه و مطالعه تأثیر دو روش آموزش دریافت مفهوم و سخنرانی بر میزان یادگیری ----- ۵۰۶

زهرای ولی زاده، عادل سلیمانی، زهرا رحیم زاده

اثر بخشی طرح کیفیت بخشی شیوه های آموزشی بر کاهش آسیب های آموزشی-تحصیلی
دانش آموزان ----- ۵۰۷

آناهیتا ویسی، محمد صادق حیدری، فاطمه زهرا حیدری

بررسی اهمیت تعامل خانواده و مدرسه در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان ----- ۵۰۸

مهدی ویسی، زهرا هداوندی، مهدی قلعه نویی

مقایسه تأثیر دو روش آموزش از طریق سخنرانی و استقرایی بر میزان یادگیری کتاب جامعه شناسی
----- ۵۰۹

غزاله هادی زاده، عادل سلیمانی

اثر بخشی آموزش ذهن آگاهی بر تاب آوری تحصیلی و فرسودگی تحصیلی دانش آموزان ----- ۵۱۰

امیر هاشم زاده، حمیدرضا حاتمی، شکوه السادات بنی جمال، حسن اسدزاده

کاربرد هوش مصنوعی در آموزش ریاضی ----- ۵۱۱

هانا هاشمی، ریحانه فاطمی نژاد، محمد مخبریان

رابطه هوش فرهنگی و نگرش به یادگیری زبان با یادگیری زبان انگلیسی در دانش آموزان --- ۵۱۲

علیرضا همایونی، منوچهر بابانژاد، واران رسولی

رابطه سیستم های فعال سازی / بازداری رفتاری با یادگیری زبان انگلیسی و یادگیری ریاضی
دانش آموزان ----- ۵۱۳

علیرضا همایونی، منوچهر بابانژاد، شقایق شهریاری، حمیده مشگین

اثر بخشی آموزش ابراز وجود بر سلامت روانی و شادمانی دانش آموزان ----- ۵۱۴

زهرا همتی، احمد داغستانی، زهرا پاسبان

چکیده مقالات هفتمین همایش بین المللی روان‌شناسی مدرسه

- مقایسه اثربخشی آموزش بارش مغزی و الگوی تفکر استقرایی بر میزان یادگیری دانش‌آموزان-----۵۱۵
زهرا هوشیار، عادل سلیمانی، زهرا رحیم زاده
- تبیین شیفتگی تحصیلی در دانش‌آموزان-----۵۱۶
زهرا یاری، زهره صالحی، زهرا زنگوئی، غلام عباس یاری
- رابطه خلاقیت، سبک‌های حل مسئله و مدیریت زمان با خودکارآمدی تحصیلی-----۵۱۷
محیا یاریگرو، سعیده دبیریان
- واکاوای کشف استعدادها در دانش‌آموزان، روش‌ها، فرصت‌ها، چالش‌ها-----۵۱۸
فائزه یافتیان، صاحب گل محمدپور
- رابطه هیجان تحصیلی دانش‌آموزان و جو عاطفی خانواده با پیوند با مدرسه-----۵۱۹
مهدیه یحیی‌نژاد، افسانه مرزیه، حسین جناب‌آبادی
- شناسایی و طبقه‌بندی آسیب‌های رفتاری و اجتماعی دانش‌آموزان از منظر مشاوران حوزه کودک-----۵۲۰
یگانه یزدی زاده راوری، مبینا مقصودی
- تدوین مدل پیش‌بینی عملکرد تحصیلی بر اساس ثبات قدم و خودانضباطی-----۵۲۱
ابوالقاسم یعقوبی، افشین افضلی، فاطمه اسماعیلی سده
- پیش‌بینی سازگاری تحصیلی بر اساس بلوغ عاطفی و بلوغ اجتماعی در دانش‌آموزان دختر-----۵۲۲
ابوالقاسم یعقوبی، افشین افضلی، فاطمه حمزه پور، کژال عزیز
- نقش باورهای فراشناختی و تنظیم شناختی هیجان در پیش‌بینی اضطراب امتحان دانش‌آموزان-----۵۲۳
ابوالقاسم یعقوبی، حسین محقق، معصومه علی‌آبادی فراهانی، زهرا یزدانی فر، زهرا برج
- تأثیر آموزش مهارت ابراز وجود بر عزت‌نفس دانش‌آموزان-----۵۲۴
ابوالقاسم یعقوبی، زهرا امیرآبادی، صبا قاسمی
- تأثیر آموزش دوجانبه بر توانایی حل مسئله ریاضی دانش‌آموزان-----۵۲۵
ابوالقاسم یعقوبی، معصومه عزیزی
- رابطه سبک‌های اسنادی و جهت‌گیری هدفی با کیفیت زندگی و فرسودگی تحصیلی-----۵۲۶
ابوالقاسم یعقوبی، سحر محمدی، مریم آسوده، فاطمه یعقوبی

بررسی و مقایسه ی تطبیقی نظام آموزش عالی کشورهای ایران و انگلستان از منظر خصوصیات کمی و کیفی ----- ۵۲۷

نسیم یوسفی، مریم شکروری نوری، سکینه جعفری، مصطفی محمودی

بررسی فراتحلیلی تأثیر بازی درمانی در یادگیری کودکان استثنایی ----- ۵۲۸

زهرا یوسفی برخوردار، حسن شفیع علی

The Relationship between Emotional Intelligence and Internet Addiction in Female Students ----- 529

Farhad Alipour, Roohangiz Karimi, Ayda Bahmanyar

The Relationship between Self Regulation and Well Being Psychology in Female Students ----- 530

Roghaye Ghorbani

Talent Identification of Students and Its Methods, Opportunities, and Challenges ----- 531

Fariba Pegahi, Mina Sheikh

Evaluation of Physical Education Course in Education ----- 532

Fariba Pegahi, Mina Sheikh

Developmental-Oriented Preventions and the Role of Psychologists in Schools: A Case Study of Female Students in Kermanshah ----- 533

Nioosha Pooyanmehr, Maziar Fathi

Investigating Social Harms and Preventive Interventions in Students and the Role of Psychologists - A Case Study of Female Students in Kermanshah ----- 534

Nioosha Pooyanmehr, Maziar Fathi

Paying Attention to the Social Health and Emotional Needs of Students and the Role of Psychologists in High Schools: A Case Study of Female Students in Kermanshah ----- 535

Nioosha Pooyanmehr, Maziar Fathi

Unraveling Motivational Challenges in Iranian High-School Students: An In-depth Survey Analysis ----- 536

Abutaleb Iranmehr, Hossein Davari

The role of Gender on EFL Teachers' Emotional Intelligence and Classroom Management ----- 537

Vahid Rahmani Doqaruni

Relationship between EFL Teachers' Emotional Intelligence and Classroom Management ----- 538

Vahid Rahmani Doqaruni

**Effect of Gender and Teaching Experience on EFL Teachers' Attitudes
about Critical Thinking----- 539**

Vahid Rahmani Doqaruni

The effectiveness of role-playing method on students' social skills----- 540

Masud shahbazi, Monireh TaghiPour Masumi

رفتار قلدری برخط نوجوانان: نقش پیش‌بینی‌کننده مرزهای روان-شناختی خانواده. بهزیستی معنوی و تنیدگی والدگری

فرح ابری*^۱، حسن میرزا حسینی^۲

*۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد قم، قم، ایران. رایانامه: farah1348abri@gmail.com

۲. دانشیار گروه روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد قم، قم، ایران.

چکیده

پژوهش حاضر باهدف تعیین نقش مرزهای روان‌شناختی خانواده، بهزیستی معنوی و تنیدگی والدگری در تبیین رفتار قلدری برخط در نوجوانان صورت گرفت. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری را کلیه نوجوانان شهر تهران در تابستان سال ۱۴۰۲ تشکیل دادند و نمونه‌های آماری به تعداد ۳۲۳ نفر بودند که با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند و به ابزارهای پژوهش شامل پرسشنامه تجربه قلدری-قربانی سایبری (Antoniado et al, 2016)، پرسشنامه مرزهای روان‌شناختی خانواده (هو شیاری و همکاران، ۱۴۰۰)، پرسشنامه بهزیستی معنوی (Delman and Frey, 2004) و پرسشنامه تنیدگی والدگری (Abidin, 1997) پاسخ دادند. به‌منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش رگرسیون چندگانه استفاده شد. نتایج نشان داد مرزهای روان‌شناختی خانواده، بهزیستی معنوی و تنیدگی والدگری، پیش‌بینی‌کننده معنی‌داری برای تبیین رفتار قلدری برخط در نوجوانان می‌باشند. بر اساس نتایج، متغیر مرزهای روان‌شناختی خانواده و بهزیستی معنوی رفتار قلدری برخط را در نوجوانان به‌صورت معکوس پیش‌بینی کردند. همچنین، متغیر تنیدگی والدگری، پیش‌بینی‌کننده معناداری برای تبیین رفتار قلدری برخط در نوجوانان بوده است و رفتار قلدری برخط را در نوجوانان به‌صورت مستقیم پیش‌بینی کرده است. بنا بر نتایج به‌دست‌آمده که نشان داد مرزهای روان‌شناختی خانواده، بهزیستی معنوی و تنیدگی والدگری در تبیین رفتار قلدری برخط در نوجوانان نقش دارند، پیشنهاد می‌شود دست‌اندرکاران امور تربیتی و آموزشی از نتایج این پژوهش در برنامه‌ریزی‌ها استفاده کنند.

واژه‌های کلیدی: مرزهای روان‌شناختی خانواده، بهزیستی معنوی، تنیدگی والدگری، قلدری برخط

اثربخشی آموزش دلگرم سازی بر افسردگی دانش‌آموزان

معصومه اردمه*^۱، خدیجه عابدینی^۲، مجتبی عابدینی^۳، حسین عابدینی^۴

۱. کارشناسی ارشد تحقیقات آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی و احد قاین، ایران رایانامه: Masoume.Ardemeh@gmail.com

۲. کارشناسی ارشد تحقیقات آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قاین، ایران رایانامه: khadigehabedini14@gmail.com

۳. کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قاین، ایران رایانامه: abedini.mojtaba5539@gmail.com

۴. کارشناسی ارشد تحقیقات آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قاین، ایران رایانامه: h.m.shiri78@gmail.com

چکیده

شناسایی عوامل روان‌شناختی حفاظت‌کننده‌ای که بتواند به کاهش اثرات نامطلوب افسردگی دانش‌آموزان بیانجامد ضروری است؛ بنابراین مطالعه حاضر باهدف تعیین اثربخشی آموزش دلگرم‌سازی بر افسردگی دانش‌آموزان انجام شد. پژوهش حاضر با روش نیمه‌آزمایشی، با طرح پیش‌آزمون پس‌آزمون با گروه گواه انجام شد. جامعه پژوهش شامل دانش‌آموزان پسر پایه ششم ابتدایی شهرستان زیرکوه در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بودند که به روش نمونه‌گیری در دسترس ۳۰ دانش‌آموز که در پرسش‌نامه افسردگی لایبوند و لایبوند (۱۹۹۵) نمره بالاتر از میانگین کسب کرده بودند، انتخاب شدند و در دو گروه آزمایش و گواه قرار گرفتند. از نمرات غربالگری به‌عنوان پیش‌آزمون استفاده شد. سپس گروه آزمایش آموزش دلگرم‌سازی را در ۸ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای دریافت کردند. تجزیه و تحلیل داده‌ها با روش تحلیل کوواریانس تک متغیری انجام شد. نتایج نشان داد بین گروه آزمایش و گواه از لحاظ افسردگی تفاوت معناداری وجود دارد، بنابراین آموزش دلگرمی موجب کاهش افسردگی دانش‌آموزان شد. از این‌رو تأثیر برنامه آموزشی گروهی دلگرمی در کاهش علائم افسردگی حائز تلویحات نظری و عملی مهمی است که مراکز مشاوره و درمان می‌توانند از این شیوه در جهت کاهش علائم افسردگی استفاده کنند.

واژه‌های کلیدی: آموزش دلگرمی، افسردگی، دانش‌آموزان.

پیش‌بینی اضطراب امتحان بر اساس سبک‌های هویت و سرمایه‌های روان‌شناختی در دانش‌آموزان

الهام ابهم*^۱، سیروس سرقد^۲

* کارشناسی ارشد رشته روانشناسی تربیتی، موسسه آموزش عالی پيشتازان، شیراز. رایانامه: abham5542@gmail.com

^۲. استادیار گروه روانشناسی تربیتی، موسسه آموزش عالی پيشتازان. شیراز، رایانامه: sarvghad1333@yahoo.com

چکیده

این پژوهش با هدف پیش‌بینی اضطراب امتحان بر اساس سبک‌های هویت و سرمایه‌های روان‌شناختی در دانش‌آموزان مورد بررسی قرار گرفت. این پژوهش توصیفی و از نوع همبستگی است. جامعه آماری این پژوهش را کلیه دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه دوم شهر شیراز در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ است که تعداد ۲۰۰ نفر طبق جدول مورگان و به‌صورت نمونه‌گیری در دسترس به‌عنوان نمونه انتخاب شد. ابزار جمع‌آوری اطلاعات شامل پرسشنامه اضطراب امتحان سارسون، پرسشنامه سبک هویت برزونسکی، پرسشنامه سرمایه‌های روان‌شناختی لوتانز بود. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چند متغیره استفاده شد. یافته‌های پژوهش نشان داد که اضطراب امتحان را می‌توان بر اساس سبک‌های هویت و سرمایه‌های روان‌شناختی در دانش‌آموزان پیش‌بینی نمود.

واژه‌های کلیدی: اضطراب امتحان، سبک‌های هویت، سرمایه‌های روان‌شناختی، دانش‌آموزان.

بررسی رابطه بین امید تحصیلی، عزم و خرد

خدیدجه ابوالمعالی الحسینی*^۱، زهره صابرماهانی، الهه اربابی^۳

۱. * دانشیار، گروه روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی رودهن، تهران، ایران. رایانامه: abolmaali@riau.ac.ir
۲. دانشجوی کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه امام صادق، تهران، ایران. رایانامه: z.saber@isuw.ac.ir
۳. دانشجوی کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه امام صادق، تهران، ایران. رایانامه: arbabi.elahe.80@gmail.com

چکیده

پیشرفت بشر و رسیدن به اهداف غایی، مستلزم ساختن بستری است که ظرف رسیدن انسان به آن اهداف باشد. طبق آموزه‌های اسلام و مبانی نظری انقلاب اسلامی، کمال معنوی و الهی انسان‌ها، در سایه‌ی جامعه‌ی اسلامی محقق می‌شود. با فراگیر شدن فرهنگ اسلامی در همه‌ی شئون زندگی بشر، تمدن اسلامی محقق و بستر مذکور برای رشد و تعالی انسان، فراهم می‌شود. یکی از مؤلفه‌های مهم و ضروری برای رسیدن به هدف فوق، «امید» است. «عزم» و «خرد» هم، از جمله مؤلفه‌هایی هستند که با مفهوم «امید» ارتباط قابل توجهی دارند؛ و همچنین در دوره‌ی سنی نوجوانی، از اهمیت ویژه‌ای برخوردارند. هدف از این پژوهش بررسی رابطه بین امید تحصیلی، عزم و خرد دختران متوسطه اول و دوم شهر کرمان و زاهدان در سال تحصیلی ۱۴۰۲ - ۱۴۰۱ بود. پژوهش حاضر کمی از نوع همبستگی است. جامعه آماری کلیه مدارس متوسطه اول و دوم شهر کرمان و زاهدان بود. نمونه‌گیری به صورت تصادفی ساده انجام شد. ابزار مطالعه پرسشنامه امید تحصیلی (کمری و خرمایی، ۱۳۹۵) پرسشنامه عزم (داکورس و کوبین، ۲۰۰۹) و پرسشنامه خرد اسلامی (ابوالمعالی و موحد، ۱۴۰۰) بود. در دو سطح آماری و استنباطی تحلیل شد. یافته‌ها حاکی از آن است که ارتباط معناداری بین امید تحصیلی، عزم و خرد وجود دارد. با فراهم نمودن زمینه‌های امید تحصیلی در نوجوانان و جوانان در محیط مدرسه می‌توان زمینه عزم و خرد آنان را در زندگی توسعه بخشید.

واژه‌های کلیدی: امید تحصیلی، عزم، خرد

بررسی طراحی داستان و نمایش خلاق بر پرورش مهارت‌های اجتماعی، عاطفی و رفتاری دانش‌آموزان (مطالعه موردی)

آرزو احمدآبادی*^۱

۱. استادیار گروه مدیریت آموزشی، دانشگاه فرهنگیان، تهران. ایران. ahmadabadi@cfu.ac.ir

چکیده

اگر آموزش در مدرسه با تلفیق روش‌های متنوع از جمله نمایش خلاق و طراحی داستان همراه باشد؛ می‌تواند به دانش‌آموز در رشد و ارتقای مهارت‌های مختلف از جمله؛ خودآگاهی، مسئولیت‌پذیری، همدلی، کنترل خشم، شناخت انواع احساسات، رعایت قوانین، ارتباط‌گیری کمک‌کند. از این‌رو هدف پژوهش حاضر پرورش مهارت‌های اجتماعی، عاطفی-رفتاری با استفاده از طراحی داستان و نمایش خلاق برای دانش‌آموزان بود. روش پژوهش حاضر از نوع اقدام‌پژوهی، سوم دبستان انصار یک است. جامعه‌ی آماری این پژوهش شامل تمامی دانش‌آموزان مدرسه دخترانه انصار در شهر گرمدره، در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ بود. از این جامعه ۳۷ دانش‌آموز کلاس سوم با روش نمونه‌گیری در دسترس، به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار پژوهش؛ مشاهده مشارکتی (بلومر، ۱۹۶۹) و پرسشنامه کیفی (احمدآبادی، ۱۴۰۰) بود و با استفاده از روش تحلیل محتوای استقرایی مقولات استخراج شد. یافته‌ها نشان دادند که اجرای نمایش خلاق به همراه طراحی داستان علاوه بر افزایش خلاقیت، به درک بیشتر دانش‌آموزان از برقراری ارتباط و اهمیت آن در زندگی، پذیرش اشتباهات و جبران آن، مهربانی و گذشت، اهمیت دوستی، شناخت احساسات درونی و بازگو کردن به روش صحیح، خودآگاهی، تاب‌آوری، اعتمادبه‌نفس، سازگاری اجتماعی، وفای به عهد و خوش‌قولی، امانت‌داری که در زیرمجموعه پرورش سه مهارت از جمله اجتماعی، عاطفی و رفتاری گنجانده شده است، تأثیر می‌گذارد.

واژه‌های کلیدی: پرورش، اجتماعی، عاطفی-رفتاری، نمایش خلاق، طراحی داستان

بررسی رابطه سبک‌های یادگیری شناختی با خودکارآمدی دانش‌آموزان

نفیسه احمدی*^۱، آمنه دهقان سانج^۲

*۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران. رایانامه: n.ahmadi2900@gmail.com

۲. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران. رایانامه: a.dehghan1199@gmail.com

چکیده

در دنیای فعلی حوزه یادگیری در زمره فعالیت شناختی قرار می‌گیرد. هم‌چنین با توجه به قرار گرفتن مقوله خودکارآمدی ذیل نظریه شناختی- اجتماعی شناسایی عوامل مؤثر بر خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان امری ضروری است. از این‌رو هدف از پژوهش حاضر بررسی رابطه سبک‌های یادگیری شناختی (همگرا، واگرا، جذب‌کننده و انطباق‌یابنده) با خودکارآمدی دانش‌آموزان دوره دوم ابتدایی بود که با روش علی- مقایسه‌ای انجام شده است. فرض اصلی در این پژوهش این بود که بین سبک‌های یادگیری شناختی (همگرا، واگرا، جذب‌کننده و انطباق‌یابنده) با خودکارآمدی دانش‌آموزان رابطه وجود دارد. جامعه آماری شامل دانش‌آموزان دوره دوم ابتدایی منطقه ۲ آموزش و پرورش استان قم در نیمه اول سال ۱۴۰۲ بودند که با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس تعداد ۲۰۰ دانش‌آموز دختر و پسر را انتخاب شدند. اطلاعات با استفاده از پرسشنامه سبک‌های یادگیری کلب (۱۹۹۹) و پرسشنامه خودکارآمدی شرر (۱۹۸۲) جمع‌آوری گردید. داده‌ها با روش همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. نتایج پژوهش نشان داد که میزان یادگیری شناختی دانش‌آموزان با توجه به خودکارآمدی آنان متفاوت نبود اما در جنسیت‌های مختلف دختر و پسر خودکارآمدی متفاوت داشتند و دختران نسبت به پسران خودکارآمدی بیشتری در تحصیل نشان دادند.

واژه‌های کلیدی: سبک‌های یادگیری شناختی، خودکارآمدی، دانش‌آموزان، دوره دوم ابتدایی

بررسی رابطه‌ی سواد بدنی و بهزیستی روان‌شناختی در دانش‌آموزان دختر نوجوان

عذرا احمدی*^۱، فاطمه رجب پور^۲

*^۱. دکتری فیزیولوژی ورزشی، دانشگاه فرهنگیان / سمنان، ایران. رایانامه: azraahmadi@yahoo.com

^۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد سمنان / آموزش و پرورش، سمنان، ایران رایانامه:
fatemeh74rajabpour@gmail.com

چکیده

سواد بدنی مفهوم جدیدی است که پرداختن به ابعاد مختلف آن مخصوصاً در گروه سنی کودکان و نوجوانان به‌وضوح احساس می‌شود. این پژوهش با هدف بررسی رابطه‌ی سواد بدنی و بهزیستی روان‌شناختی در دختران نوجوان دانش‌آموز انجام پذیرفت. روش: برای انجام این مطالعه همبستگی توصیفی ۳۵۸ دختر ۱۸-۱۲ ساله، به روش نمونه‌گیری تصادفی، از بین دانش‌آموزان مدارس شهرستان سمنان در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ انتخاب شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از دو پرسشنامه سواد بدنی و پرسشنامه بهزیستی روان‌شناختی ریف استفاده شد. تحلیل داده‌ها با استفاده از روش‌های آماری ضریب همبستگی و رگرسیون انجام پذیرفت. یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که بین سواد بدنی و بهزیستی روان‌شناختی رابطه‌ی مثبت و معنی‌داری برقرار است و سطح سواد بدنی دختران نوجوان می‌تواند بهزیستی روان‌شناختی آنان را به شکل معنی‌داری پیش‌بینی کند ($P < 0.01$). نتایج پژوهش حاضر نشان داد افزایش سطح سواد بدنی دختران نوجوان می‌تواند به افزایش سطح بهزیستی روان‌شناختی منجر شود.

واژه‌های کلیدی: سواد بدنی، بهزیستی روان‌شناختی، دانش‌آموز، دختر

اثربخشی آموزش مهارت‌های ذهن آگاهی بر اضطراب کرونا در دانش‌آموزان

بهاره احمدی فر*^۱، رضا دستجردی^۲

*۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه پیام نور واحد بیرجند، ایران رایانامه: bahmadifar18@gmail.com

۲. استادیار گروه روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، ایران رایانامه: R.dastjerdi@bums.ac.ir

چکیده

با توجه به تأثیرات ویروس کرونا بر آینده دانش‌آموزان، توجه به اضطراب کرونا و عوامل روان‌شناختی مرتبط با آن در این قشر از اهمیت بسزایی برخوردار است. لذا مطالعه حاضر باهدف تعیین تأثیر آموزش مهارت‌های ذهن آگاهی بر اضطراب کرونا در دانش‌آموزان انجام شد. این پژوهش نیمه آزمایشی با استفاده از پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل بود، جامعه آماری این پژوهش شامل تمامی دانش‌آموزان دختر متوسطه دوم شهرستان زیرکوه که در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ مشغول به تحصیل بودند که به روش نمونه‌گیری در دسترس ۳۰ نفر انتخاب و به‌طور تصادفی ساده در دو گروه گواه و آزمایش (هر گروه ۱۵ نفر) قرار گرفتند. ابزار گردآوری اطلاعات شامل پرسش‌نامه اضطراب کرونا علی‌پور و همکاران (۱۳۹۸) بود. جلسات آموزشی ذهن آگاهی توسط پژوهشگر در ۸ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای برای گروه آزمایش اجرا گردید، اما گروه گواه آموزشی دریافت نکردند. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون تحلیل کوواریانس تک متغیره استفاده شد. نتایج نشان داد آموزش ذهن آگاهی در کاهش اضطراب کرونا دانش‌آموزان دختر مؤثر بود ($P < 0/01$). از این رو متخصصین، پژوهشگران و درمان‌گران این حوزه می‌توانند از این مداخله‌ها به‌عنوان گزینه‌های مؤثر درمانی جهت کاهش اضطراب کرونا استفاده کنند.

واژه‌های کلیدی: آموزش ذهن آگاهی، اضطراب کرونا، دانش‌آموزان.

اثربخشی آموزش مهارت‌های ذهن آگاهی بر انسجام روانی دانش‌آموزان

بهاره احمدی فر^{۱*}، رضا دستجردی^۲

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه پیام نور واحد بیرجند، ایران رایانامه: bahmadifar18@gmail.com

۲. استادیار گروه روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، ایران رایانامه: R.dastjerdi@bums.ac.ir

چکیده

آماده‌سازی دانش‌آموزان جهت موفقیت از مهم‌ترین وظایف آموزش به شمار می‌رود، در همین راستا بهبود انسجام روانی دانش‌آموزان از اهداف متخصصان آموزشی و سلامت است، بنابراین مطالعه حاضر باهدف تعیین اثربخشی آموزش مهارت‌های ذهن آگاهی بر انسجام روانی دانش‌آموزان انجام شد. روش پژوهش نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون- پس‌آزمون با گروه کنترل بود، جامعه آماری این پژوهش شامل دانش‌آموزان دختر متوسطه دوم شهرستان زیرکوه که در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ مشغول به تحصیل بودند که به روش نمونه‌گیری در دسترس ۳۰ نفر انتخاب و به صورت تصادفی در دو گروه گواه و آزمایش (هر گروه ۱۵ نفر) قرار گرفتند. ابزار گردآوری اطلاعات شامل پرسش‌نامه انسجام روانی آنتونوو سکی (۱۹۸۷) بود. جلسات آموزشی ذهن آگاهی توسط پژوهشگر در ۸ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای برای گروه آزمایش اجرا گردید، اما گروه گواه آموزشی دریافت نکردند. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون تحلیل کوواریانس تک متغیره استفاده شد. نتایج نشان داد آموزش ذهن آگاهی بر بهبود انسجام روانی دانش‌آموزان دختر مؤثر بود ($P < 0/01$). لذا این برنامه به روان‌شناسان شاغل در کلینیک‌های روان‌درمانی و به روان‌شناسان شاغل در حوزه روان‌شناسی سلامت آموزش داده شود.

واژه‌های کلیدی: آموزش ذهن آگاهی، انسجام روانی، دانش‌آموزان.

بررسی شاخص‌های روان‌سنجی مقیاس اهمال‌کاری (تعلم ورزی) تحصیلی در دانش‌آموزان

کبرا اخلاقی نیا^{۱*}، مجید برزگر، سلطانه‌لی کاظمی

*۱. دکتری روانشناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد مرودشت *akhlaghi.k@gmail.com*

mbarzegar55@gmail.com

kazemi_edu@yahoo.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی شاخص‌های روان‌سنجی مقیاس اهمال‌کاری تحصیلی در بین دانش‌آموزان سال آخر دبیرستان‌های دولتی شهر یاسوج انجام شد. این پژوهش در دسته پژوهش‌های توصیفی قرار داشته و از نوع همبستگی بوده است. جامعه آماری این پژوهش را کلیه دانش‌آموزان سال آخر دبیرستان‌های دولتی شهر یاسوج به تعداد ۴۰۰۰ نفر تشکیل دادند. حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران و با در نظر داشتن افت احتمالی آزمودنی‌ها به تعداد ۳۸۰ نفر در نظر گرفته شد. برای انتخاب نمونه دانش‌آموزان مورد مطالعه از شیوه نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای استفاده شد. برای سنجش متغیر اهمال‌کاری تحصیلی از مقیاس سواری (۱۳۹۰) استفاده شد. داده‌های این پژوهش در بخش آمار توصیفی توسط شاخص‌های میانگین و انحراف معیار و در بخش آمار استنباطی به وسیله تحلیل عامل تأییدی مورد بررسی قرار گرفت. نتایج این پژوهش نشان داد که بارهای عاملی تمام گویه‌های این مقیاس در حد مطلوب (بالاتر از ۰.۳۰) قرار دارند. همچنین شاخص‌های برازش مدل بررسی شده در محدوده قابل قبول و در سطح معناداری مطلوب ($P < .05$) قرار داشت. بر این اساس می‌توان مقیاس حاضر را برای اندازه‌گیری متغیر اهمال‌کاری تحصیلی در بین دانش‌آموزان سال آخر دبیرستان به کار گرفت و از نتایج آن در تحقیقات روان‌شناسی استفاده نمود.

واژه‌های کلیدی: شاخص‌های روان‌سنجی، مقیاس اهمال‌کاری تحصیلی، دانش‌آموزان سال آخر دبیرستان، روایی، پایایی.

نقش واسطه‌ای سبک‌های اسناد در رابطه جهت‌گیری هدف پیشرفت و تعلل‌ورزی در دانش‌آموزان

کبرا اخلاقی نیا^{۱*}، مجید برزگر، سلطانعلی کاظمی

*۱. دکتری روانشناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد مرودشت *akhlaghi.k@gmail.com*

mbarzegar55@gmail.com

kazemi_edu@yahoo.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش واسطه‌ای سبک‌های اسناد در رابطه جهت‌گیری هدف پیشرفت و تعلل‌ورزی در دانش‌آموزان سال آخر دبیرستان‌های دولتی شهر یا سوچ انجام شد. روش پژوهش بر حسب هدف کاربردی و بر اساس شیوه گردآوری داده‌ها، توصیفی-همبستگی از نوع معادلات ساختاری بود. جامعه آماری این پژوهش را دانش‌آموزان سال آخر دبیرستان‌های دولتی شهر یاسوج (۴۰۰۰ نفر) که در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ مشغول به تحصیل بودند، تشکیل دادند که از میان آن‌ها با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای ۳۰۰ دانش‌آموزان به‌عنوان نمونه انتخاب‌شده و به پرسشنامه‌ی اهداف پیشرفت (الیوت و مورایاما، ۲۰۰۸)، مقیاس اهمال‌کاری تحصیل سواری (۱۳۹۰) و پرسشنامه‌ی سبک اسناد پترسون و همکاران (۱۹۸۲) پاسخ دادند. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از تحلیل رگرسیون و تحلیل مسیر و الگوی معادلات ساختاری استفاده شد. یافته‌های پژوهش نشان داد که جهت‌گیری هدف تبحر‌گرایی و عملکردی‌گرایش مدار بر سبک‌های اسناد خوش‌بینانه اثر مثبت مستقیم و بر سبک‌های اسناد بدبینانه اثر منفی‌دار دارد. در مقابل جهت‌گیری هدف تسلط مدار اجتنابی و هدف عملکردی اجتناب مدار بر سبک‌های اسناد منفی اثر مثبت و مستقیم دارد. سبک‌های اسناد خوش‌بینانه بر تعلل‌ورزی اثر منفی و مستقیم دارد و منجر به کاهش تعلل‌ورزی دانش‌آموزان می‌گردد. سبک‌های اسناد بدبینانه بر تعلل‌ورزی اثر مثبت و مستقیم دارد و منجر به افزایش تعلل‌ورزی دانش‌آموزان می‌گردد. جهت‌گیری از طریق سبک‌های اسنادی خوش‌بینانه بر تعلل‌ورزی اثر مستقیم معناداری دارد و منجر به کاهش تعلل‌ورزی می‌شود. جهت‌گیری هدف پیشرفت از طریق سبک‌های اسنادی خوش‌بینانه بر تعلل‌ورزی اثر مستقیم معناداری دارد و منجر به کاهش تعلل‌ورزی می‌شود. با توجه به یافته‌های پژوهش این‌گونه می‌توان نتیجه گرفت که سبک‌های اسناد و جهت‌گیری هدف پیشرفت از جمله متغیرهای مرتبط با تعلل‌ورزی دانش‌آموزان است که نیازمند توجه مسئولین و دست‌اندرکاران آموزش‌وپرورش است.

واژه‌های کلیدی: سبک‌های اسناد، جهت‌گیری اهداف پیشرفت، تعلل‌ورزی.

اثربخشی روش آموزش معکوس بر تفکر خلاق، تفکر تحلیلی و یادگیری فعال

سارا اسدی^{۱*}، زهرا صادقی^۲، مصطفی عیدی^۳

*۱. کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشگاه محقق اردبیلی / آموزش و پرورش، نیر، اردبیل، ایران. *r.g.a.asadi@gmail.com*

۲. کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان / آموزش و پرورش، نیر، اردبیل، ایران.

۳. کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان / آموزش و پرورش، نیر، اردبیل، ایران.

چکیده

استراتژی‌های یادگیری فعال می‌تواند منجر به مشارکت بیشتر دانش‌آموزان، افزایش مهارت‌های تفکر در مرتبه بالاتر، بهبود نمرات و کاهش میزان ترک تحصیل شود. پژوهش حاضر، با هدف تعیین اثربخشی روش آموزش معکوس بر تفکر تحلیلی و یادگیری فعال دانش‌آموزان انجام گرفت. روش پژوهش، نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه‌ی آماری پژوهش را تمامی دانش‌آموزان پایه‌ی ششم دوره‌ی دوم ابتدایی در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ تشکیل دادند. برای انتخاب نمونه، ابتدا با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس، دو مدرسه از میان مدارس دوره‌ی دوم ابتدایی انتخاب شدند. سپس، از هر مدرسه یک کلاس پایه‌ی ششم انتخاب و با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی، دانش‌آموزان یکی از کلاس‌ها به‌عنوان گروه آزمایش و دانش‌آموزان کلاس دیگر به‌عنوان گروه کنترل تعیین گردیدند. به دانش‌آموزان گروه آزمایش با استفاده از روش معکوس، آموزش داده شد. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه‌ی سنجش تفکر خلاق و تفکر تحلیلی پیتر هانی ترجمه‌ی یوسفی و همکاران (۱۳۸۴) و پرسشنامه‌ی یادگیری فعال لاناوکس (۲۰۰۴) استفاده شد. داده‌ها با استفاده از روش تحلیل کوواریانس مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. یافته‌ها نشان داد که روش آموزش معکوس بر تفکر تحلیلی و یادگیری فعال دانش‌آموزان اثربخش بوده و باعث تقویت تفکر تحلیلی و یادگیری فعال دانش‌آموزان گروه آزمایش شده است؛ بنابراین، فرضیه‌ی پژوهش مورد تأیید قرار گرفت. با توجه به یافته‌های به‌دست‌آمده از این تحقیق می‌توان این‌گونه نتیجه گرفت که به‌کارگیری روش آموزش معکوس از طرف معلمان خواهد توانست در تقویت تفکر تحلیلی و یادگیری فعال از سوی یادگیرندگان مؤثر باشد و به‌موجب آن منجر به عملکرد مؤثرتر یادگیرندگان گردد. درواقع، روش آموزش معکوس روشی مؤثر در یاددهی و یادگیری در جهان است که می‌بایست به‌عنوان بخشی از سیستم جامع یادگیری مادام‌العمر در مدارس تبدیل شود.

واژه‌های کلیدی: آموزش معکوس، تفکر خلاق، تفکر تحلیلی، یادگیری فعال

رابطه بین صلاحیت‌های حرفه‌ای و انگیزش پیشرفت با اهمال‌ورزی

مهتاب اصغر احری

کارشناسی ارشد تکنولوژی آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد الکترونیکی، تهران، ایران. رایانامه:
mahtabasgharahari@gmail.com

چکیده

این پژوهش با هدف تعیین رابطه بین صلاحیت‌های حرفه‌ای و پیشرفت‌خواهی با اهمال‌ورزی بین دبیران زن شهر تهران صورت گرفت. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری شامل تمامی دبیران زن شهر تهران در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بود که با استفاده از جدول مورگان ۲۶۰ نفر تعیین و با روش نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شدند. برای گردآوری داده‌ها از پرسشنامه‌های صلاحیت‌های حرفه‌ای ملائی نژاد (۱۳۹۱)، انگیزش پیشرفت (Hermans, 1977) و اهمال‌ورزی (Schwarzer et al., 2000) استفاده شد. برای تحلیل یافته‌ها از آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون خطی استفاده شد. نتایج نشان دادند بین صلاحیت‌های حرفه‌ای و اهمال‌ورزی رابطه معکوس و معنادار وجود دارد. رابطه بین انگیزش پیشرفت با اهمال‌ورزی نیز معکوس و معنادار بود ($\text{sig} \geq 0/05$). صلاحیت‌های حرفه‌ای و انگیزش پیشرفت، ۴۸ درصد واریانس تغییرات اهمال‌ورزی را پیش‌بینی می‌کردند. بنابراین بر مبنای نتایج به‌دست‌آمده توجه به صلاحیت‌های حرفه‌ای و انگیزش پیشرفت زمینه کاهش اهمال‌ورزی بین دبیران زن شهر تهران را فراهم می‌سازد.

واژه‌های کلیدی: اهمال‌ورزی، پیشرفت‌خواهی، صلاحیت‌های حرفه‌ای

شناسایی راهبردهای افزایش مهارت‌های اجتماعی در اختلال اوتیسم: مطالعه مروری

آرزو اصغری

استادیار روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه کوثر بجنورد، بجنورد، ایران، رایانامه: azasghari@gmail.com

چکیده

نقص در مهارت‌های اجتماعی در اوایل زندگی می‌تواند تأثیر زبان‌بار و عمیقی بر تحول کلی کودکان اوتیسم در طول زندگی داشته باشد. این مقاله با هدف شناسایی برنامه‌های مداخله‌ای مؤثر در بهبود و ارتقای مهارت‌های اجتماعی اختلال اوتیسم به روش مروری انجام شده است. در این مطالعه مروری جستجوی مقالات با واژه‌های کلیدی مرتبط با موضوع در بازه زمانی ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۲ شمسی و ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۳ میلادی در پایگاه‌های اطلاعاتی PubMed Science direct, Web of Science, Psych INFO, Scopus, انجام شد. با توجه به پژوهش‌ها، طیف گسترده‌ای از راهبردها برای افزایش مهارت اجتماعی در کودکان اوتیستیک طراحی شده است که برخی از آن‌ها عبارت‌اند از: مداخلات مبتنی بر برنامه‌های آموزشی مهارت‌های اجتماعی، مداخلات مبتنی بر گروه همسالان، روایتگری اجتماعی و مدل‌سازی ویدیویی. در مجموع، می‌توان گفت که مهارت‌های اجتماعی قابل آموزش و یادگیری هستند و کودکان اوتیستیک به مداخلات برنامه‌ریزی شده و کاربردی نیاز دارند تا با کمک آن‌ها مهارت‌های اجتماعی و سازگاری مناسب در آن‌ها ایجاد شود.

واژه‌های کلیدی: اختلال اوتیسم، کودکان اوتیستیک، آموزش مهارت‌های اجتماعی، گروه همسالان،

آسیب‌شناسی شغلی معلمان

محمدجواد اصغری^۱، لیلا حق‌شناس^۲

۱. کارشناسی ارشد علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی خوراسگان / آموزش‌وپرورش، اصفهان، ایران. رایانامه: m.javad135547@gmail.com

۲. دکتری مشاوره، دانشگاه اصفهان / آموزش‌وپرورش، اصفهان، ایران. رایانامه: Leila.hagh2020@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر به‌منظور تعیین آسیب‌مسیر شغلی معلمان زن و مرد مدارس شهرستان ورزنه انجام شده است. روش پژوهش توصیفی است. جامعه آماری کلیه معلمان آموزش‌وپرورش شهرستان و تعداد نمونه ۱۸۰ نفر (۹۰ نفر مرد و ۹۰ نفر زن) که از دوره‌های ابتدایی (۱۰۰ نفر) و متوسطه (۸۰ نفر) به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. نمونه پژوهش به تکمیل پرسشنامه آسیب‌شناسی مسیر شغلی ساخته شده توسط دیباج (۱۳۸۸) پرداختند. این پرسشنامه، آسیب‌های شغلی را در سه حوزه درون‌فردی، بین‌فردی و فرافردی نشان می‌دهد. داده‌ها به روش آمار توصیفی و استنباطی تحلیل شدند. نتیجه پژوهش نشان داد میانگین نمرات معلمان در دو حوزه اصلی درون‌فردی و بین‌فردی به‌طور معنی‌داری پایین‌تر از حد متوسط است. درحالی‌که در حوزه آسیب‌های فرافردی میانگین نمرات معلمان در زیر طبقه مربوط به حقوق، مزایا و امنیت شغلی بالاتر از حد متوسط است. همچنین نتیجه پژوهش نشان داد در آسیب‌های شغلی بین میانگین نمرات معلمان زن و مرد تفاوت معنی‌دار وجود دارد؛ و میانگین نمرات معلمان مرد بالاتر از میانگین معلمان زن است. نتیجه‌گیری می‌شود که معلمان بیشتر در حوزه اقتصادی مشکل دارند و معلمان مرد در مقایسه با معلمان زن ادراک بیشتری از مشکلات شغلی دارند.

واژه‌های کلیدی: آسیب‌شناسی مسیر شغلی، آسیب‌های درون‌فردی، آسیب‌های بین‌فردی، آسیب‌های فرافردی، معلمان

مصاحبه انگیزشی رویکردی برای مشاوران مدارس (مطالعه مروری)

رضا افسردلیز

دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی دانشگاه تبریز رایانامه: Rezaafsardelir1378@gmail.com

چکیده

مهم‌ترین دغدغه هر نظام آموزشی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان است. چراکه با سنجش پیشرفت تحصیلی است که می‌توان عملکرد نظام آموزش و پرورش را ارزیابی کرد؛ بنابراین که پیشرفت و افت تحصیلی دو مقیاس مهم برای ارزیابی کارایی نظام آموزشی هستند، کشف و بررسی دلایل به وجود آورنده آن‌ها از اهمیت روز برای مشاوران مدارس برخوردار است. با توجه به مقالات روزآمد روان‌شناسی، انگیزه تحصیلی از عوامل مهم به وجود آورنده پیشرفت تحصیلی است که به نسبت به سایر عوامل، زمینه‌زودبازده‌تری برای تغییر است. در راستای افزایش انگیزه تحصیلی، مصاحبه انگیزشی که روشی برای آماده‌سازی مردم برای تغییر است از جمله موفق‌ترین رویکردها به شمار می‌رود که با تأثیرگذاری بر خودکارآمدی و حس عاملیت موجب بهبود وضعیت تحصیلی می‌شود. هدف پژوهش حاضر مطالعه مروری مصاحبه انگیزشی به‌عنوان راهکاری نوین مورد استفاده مشاوران مدارس و بررسی دلایل اثربخشی آن بود. با استفاده از کلیدواژه‌های تخصصی motivational interviewing، school achievement، school consultation، academic self efficacy، interviewing اطلاعاتی Elsevier، Google، Science direct، Pumped، Springer، ProQuest، Scopus، Scholar یافته‌ها و اطلاعات موردنظر جهت دستیابی به هدف پژوهش که شامل بررسی میزان اثربخشی و دلایل اثربخشی مصاحبه انگیزشی بود مورد واکاوی قرار گرفت برای شناسایی و پوشش بیشتر مقالات بعد از جستجو جوی پایگاه‌های اطلاعاتی تعدادی مجلات معتبر در این زمینه نیز به صورت دستی مور جستجو قرار گرفت. شواهد حاکی از آن است که مصاحبه انگیزشی به‌عنوان روشی کارآمد در زمینه مشاوره تحصیلی اثربخشی لازم را دارد و با تغییر در احساس عاملیت، خودکارآمدی تحصیلی و انگیزه تحصیلی موجب پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان می‌شود.

واژه‌های کلیدی: مصاحبه انگیزشی، مشاور مدرسه، پیشرفت تحصیلی، انگیزه تحصیلی، خودکارآمدی تحصیلی

بررسی اثربخشی مداخله شناختی_رفتاری گروهی در بهبود کارکرد اجرایی در دختران نوجوان

سانیا امیرزاده

کارشناسی ارشد روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد سمنان، سمنان، ایران. رایانامه: m.afsari77@gmail.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی اثربخشی مداخله شناختی_رفتاری گروهی در کاهش رفتار پرخاشگرانه و بهبود کارکرد اجرایی دختران نوجوان شهر تهران بود. برای این منظور با استفاده از پرسشنامه خشم حالت_صفت اسپیلبرگر از بین ۳۰۰ دانش‌آموز مقطع راهنمایی، ۳۰ نفر که بیشترین نمره را کسب کرده بودند انتخاب شدند. از این ۳۰ نفر ۱۵ نفر در گروه کنترل و ۱۵ نفر در گروه آزمایش گنجانده شدند. سپس آزمودنی‌ها به سه سؤال‌های پژوهش (پرسشنامه‌های دموگرافیک و افسردگی، اضطراب و استرس (DASS)) جواب دادند و آزمون‌ها برج لندن و ویسکانسن بر روی آن‌ها اجرا شد. سپس مداخله شناختی_رفتاری گروهی به مدت ۱۰ جلسه بر روی گروه آزمایش اعمال شد. در پایان جلسات مداخله، آزمودنی‌های هر دو گروه کنترل و آزمایش دو بار مورد آزمون قرار گرفتند؛ یک‌بار بلافاصله بعد از تمام جلسات مداخله و بار دوم حدود یک ماه بعد. برای تحلیل داده‌ها از روش تحلیل کوواریانس استفاده شد. نتایج تحقیق نشان داد که مداخله شناختی_رفتاری گروهی در بهبود کارکرد اجرایی دختران نوجوان مؤثر است. قبل از جریان مداخله بین دو گروه کنترل و آزمایش در هیچ یک از مقیاس‌های پژوهش تفاوت معناداری وجود نداشت. پس از جریان ۱۰ جلسه‌ای مداخله شناختی_رفتاری تفاوت‌های بین دو گروه در بیشتر مقیاس‌های پژوهش معنادار شدند. کارکرد اجرایی که با استفاده از آزمون برج لندن و ویسکانسن سنجیده شد، پس از جریان مداخله در اکثر خرده مقیاس‌ها تفاوت معناداری دیده شد. در هر سه خرده مقیاس برج لندن (امتیاز، زمان اجرا و زمان طراحی) بین دو گروه تفاوت معناداری به وجود آمد. این تغییرات در مرحله پیگیری نیز برای تمامی خرده مقیاس‌ها به غیر خرده مقیاس طبقات همچنان تداوم داشت. تبیین‌ها و تلویحات احتمالی مورد بحث و بررسی قرار خواهند گرفت.

واژه‌های کلیدی: مداخله شناختی_رفتاری گروهی، کارکرد اجرایی، دانش‌آموزان

تجارب زیسته معلمان شهرستان اردل از به‌کارگیری فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات در زمان همه‌گیری ویروس کرونا

حسین افلاکی فرد*^۱، سحر صالحی فارسانی^۲

*۱. گروه آموزش علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران. رایانامه: h.a.f.1352@gmail.com

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی درسی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران. رایانامه: m.salehi6862@gmail.com

چکیده

در زمان همه‌گیری ویروس کرونا سیستم آموزشی کشور ایران همانند سایر کشورهای جهان وادار گشت که خود را با چالش‌های جدید ناشی از همه‌گیری وفق دهد؛ بنابراین از معلمان انتظار می‌رفت که فناوری اطلاعات و ارتباطات را در رویکرد تدریس خود ادغام و استفاده کنند. هدف از این مطالعه بررسی ادراک معلمان دبستانی از استفاده با کیفیت از فناوری اطلاعات و ارتباطات در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ بود. از بین آموزگاران ابتدایی شهرستان اردل با روش نمونه‌گیری در دسترس ۲۵ معلم انتخاب شدند. داده‌ها با استفاده از مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته که حداکثر یک ساعت به طول انجامید، جمع‌آوری شدند. تحلیل مضمون مصاحبه‌ها نشان داد استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات در کلاس‌های درسی، با این مشکلات مواجه بوده است: عدم صلاحیت کافی معلمان در مهارت‌های آموزشی و فناوری، عدم وجود امکانات کافی، زیرساخت‌های ضعیف فناوری، ضعف معلمان در حفظ علاقه و جلب توجه کودکان از طریق فعالیت‌های انجام شده با کمک فناوری اطلاعات و ارتباطات. بنابراین، افزایش دانش فناوری و آموزشی معلمان و برخورداری از زیرساخت‌های مناسب برای آموزش ضروری به نظر می‌رسد.

واژه‌های کلیدی: فناوری اطلاعات، ارتباطات، آموزش مجازی، کرونا

نقش سبک‌های دل‌بستگی و خلاقیت هیجانی در مدیریت زمان در والدین کودکان با نیازهای ویژه

زهره اکبرزاده^۱، عطیه انصاری کزج^۲، مهتاب جلیلی قصبه^۳

۱. اداره کل آموزش و پرورش استان گیلان (akbarzadezohreh@gmail)

۲. اداره کل آموزش و پرورش استان گیلان (amiransar9999@gmail)

۳. اداره کل آموزش و پرورش استان گیلان (Mahtab.Jalili.62@Gmail)

چکیده

پژوهش حاضر با هدف نقش سبک‌های دل‌بستگی و خلاقیت هیجانی در مدیریت زمان در والدین کودکان با نیازهای ویژه انجام شد. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش شامل تمامی کلیه والدین کودکان با نیازهای ویژه شهر رشت در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ بودند که از بین آن‌ها، ۱۶۰ نفر به‌عنوان نمونه پژوهش با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه مقیاس دل‌بستگی بزرگ‌سالان (کولینز و رید، ۱۹۹۶)، مقیاس خلاقیت هیجانی (آوریل، ۱۹۹۹) و مقیاس مدیریت زمان (مسیحایی اکبر، ۱۳۸۸) استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه استفاده شد. نتایج نشان داد که خلاقیت هیجانی و مدیریت زمان به ترتیب با سطح معناداری ۰/۰۰۱ و ضریب رگرسیونی استاندارد شده ۰/۳۸۲ و ۰/۲۸۱ در تبیین واریانس متغیر دل‌بستگی ایمن رابطه دارد. نتایج تحلیل همبستگی نشان داد بین سبک دل‌بستگی ایمن با مؤلفه‌های تازگی (ضریب همبستگی: ۰/۳۹)، اثربخشی (ضریب همبستگی: ۰/۳۰)، صداقت (ضریب همبستگی: ۰/۵۱)، آمادگی (ضریب همبستگی: ۰/۳۶)، همبستگی معنادار گزارش گردیده است. ($P < 0/01$). بین سبک دل‌بستگی ایمن با هدف گذاری (ضریب همبستگی: ۰/۵۲)، اهداف (ضریب همبستگی: ۰/۷۷)، برنامه‌ریزی عملیات (ضریب همبستگی: ۰/۶۶)، تفویض اختیار (ضریب همبستگی: ۰/۶۸)، مدیریت ارتباطات (ضریب همبستگی: ۰/۶۳) و مدیریت جلسات (ضریب همبستگی: ۰/۶۶)، همبستگی معنادار گزارش گردیده است. ($P < 0/01$). نتایج نشان داد که بین مؤلفه‌های سبک نایمن و اضطرابی با مؤلفه‌های مدیریت زمان و خلاقیت هیجانی رابطه معنادار نبود. با توجه به نتایج اصول صحیح مدیریت زمان برای تقویت خلاقیت هیجانی و سبک دل‌بستگی والدین کودکان با نیازهای ویژه لازم و ضروری به نظر می‌رسد.

واژه‌های کلیدی: سبک‌های دل‌بستگی، خلاقیت هیجانی، مدیریت زمان، کودکان با نیازهای ویژه

رابطه خودکارآمدی، ویژگی‌های شخصیتی و تاب‌آوری تحصیلی با اشتیاق تحصیلی در دانش‌آموزان

زهرا اکبرزاده^۱، فاطمه صابر آزموده^۲، لیلا بشارت کیوی^۳

۱- اداره کل آموزش و پرورش استان گیلان (akbarzadezohreh@gmail)

۲- اداره کل آموزش و پرورش استان گیلان (katiiazmode@gmail)

۳- اداره کل آموزش و پرورش استان گیلان (lbesharati1984@gmail)

چکیده

هدف پژوهش حاضر تعیین رابطه خودکارآمدی، ویژگی‌های شخصیتی و تاب‌آوری تحصیلی با اشتیاق تحصیلی در دانش‌آموزان بود. پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان مقطع دوم متوسطه شهر رشت در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ بودند و نمونه آماری مشتمل بر ۲۲۰ دانش‌آموز مقطع متوسطه شهر رشت که با استفاده از نمونه‌گیری تصادفی انتخاب شده بودند. ابزار پژوهش حاضر استفاده از اشتیاق به تحصیل وانگ، ایلت و اسکلز (۲۰۱۱)، پرسشنامه خودکارآمدی اجتماعی نوجوان (کنلی، ۱۹۸۹)، پرسشنامه تاب‌آوری تحصیلی سامولتز (۲۰۰۴)، پرسشنامه شخصیتی کوستا و مک کری (۱۹۹۸) بوده است. روش تحلیل داده معادلات ساختاری بوده است. نتایج تحلیل همبستگی نشان داد بین نمره خودکارآمدی با تاب‌آوری تحصیلی ($r=0/392$)، ویژگی‌های شخصیتی با اشتیاق تحصیلی ($r=0/238$) و تاب‌آوری تحصیلی با اشتیاق تحصیلی ($r=0/580$) رابطه مثبت و معنادار وجود دارد ($P<0/01$). بین قاطعیت اجتماعی با اشتیاق تحصیلی ($r=0/380$) بین عملکرد در موقعیت‌های اجتماعی با اشتیاق تحصیلی ($r=0/375$) بین شرکت در گروه‌های اجتماعی با اشتیاق تحصیلی ($r=0/432$) بین جنبه‌های دوستی و صمیمیت ($r=0/292$) بین کمک کردن با کمک گرفتن با اشتیاق تحصیلی ($r=0/421$) رابطه مثبت و معنادار وجود دارد ($P<0/01$). بین روان‌آزردگی با اشتیاق تحصیلی ($r=0/238$) رابطه منفی و معنادار وجود دارد ($P<0/01$). بین برون‌گرایی با اشتیاق تحصیلی ($r=0/538$)، گشودگی ($r=0/241$)، موافق ($r=0/318$) و وجدانی بودن ($r=0/201$) با اشتیاق تحصیلی رابطه معنادار و مثبت وجود دارد. بین مهارت‌های ارتباطی با اشتیاق تحصیلی ($r=0/243$)، بین جهت‌گیری آینده با اشتیاق تحصیلی ($r=0/415$)، مسئله محور با اشتیاق تحصیلی ($r=0/513$) رابطه مثبت و معنادار وجود دارد ($P<0/01$). نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد خودکارآمدی ۹۱ درصد و ویژگی‌های شخصیتی ۸۱ درصد و متغیر تاب‌آوری تحصیلی ۵۴ درصد از تغییرات اشتیاق تحصیلی را پیش‌بینی می‌کنند. با توجه به نقش خودکارآمدی، تاب‌آوری تحصیلی و ویژگی‌های شخصیتی در دانش‌آموزان، لازم است آنان در سنین و دوره‌های تحصیلی مختلف با توجه به سطح هوشی و ذهنی فراگیران آموزش‌های لازم و متناسب با موقعیت تحصیلی به‌منظور بالا برده و افزایش اشتیاق به مدرسه ارائه شود.

واژه‌های کلیدی: خودکارآمدی، ویژگی‌های شخصیتی، تاب‌آوری تحصیلی، اشتیاق تحصیلی

رابطه ادراک از فرزندپروری با سازگاری تحصیلی

محمد اکبری‌بورنگ^۱، سکینه ایوبی^{۲*}، مریم اسدپور^۳

۱. دانشیار گروه علوم تربیتی دانشگاه بیرجند، بیرجند، ایران. رایانامه: akbaryborng2003@birjand.ac.ir
۲. دانشجوی کارشناسی علوم تربیتی دانشگاه بیرجند، بیرجند، ایران. رایانامه: aioobi.s2001@gmail.com
۳. دانشجوی کارشناسی علوم تربیتی دانشگاه بیرجند، بیرجند، ایران. رایانامه: maryamasadpour41@gmail.com

چکیده

سازگاری تحصیلی از موضوعات مهم حیطه آموزش و از دغدغه‌های نظام آموزشی و والدین است و ادراک دانش‌آموز از شیوه فرزندپروری می‌تواند از عوامل مؤثر بر سازگاری تحصیلی باشد. به همین دلیل پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه ادراک از فرزندپروری با سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان کلاس ششم ابتدایی شهر بیرجند صورت گرفت. جامعه آماری دانش‌آموزان کلاس ششم ابتدایی شهر بیرجند در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ بودند که بر اساس جدول مورگان ۳۵۱ نفر با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از مقیاس فرزندپروری ادراک‌شده (Grolnick et al., 1997) و زیر مقیاس سازگاری تحصیلی پرسشنامه شخصیت کالیفرنیا (Thorpe et al., 1953) استفاده شد. یافته‌ها با استفاده از رگرسیون گام‌به‌گام تجزیه و تحلیل شدند. نتایج نشان دادند ادراک از فرزندپروری و مؤلفه‌های آن می‌توانند بین سازگاری تحصیلی را پیش‌بینی کنند. همچنین نتایج حاکی از آن بودند که حمایت مادر از خودمختاری فرزند و اشتغال و درگیری مادر به ترتیب ۱۸ درصد و ۱۴ درصد از واریانس تغییرات سازگاری تحصیلی را تبیین می‌کنند؛ بنابراین با افزایش حمایت‌های مادر از فرزند و درگیری مادر با مسائل فرزندان می‌توان سازگاری تحصیلی را افزایش داد.

واژه‌های کلیدی: ادراک از شیوه فرزندپروری، دانش‌آموزان کلاس ششم، سازگاری تحصیلی

تأثیر آموزش با استفاده از دست‌سازه بر انگیزه دانش‌آموزان

زکيه اکرمی*^۱، مهسا عرب زاده^۲، الهه خواجه^۲، فاطمه زاده اریفی^۲

۱. استادیار، گروه آموزش شیمی، دانشگاه فرهنگیان، صندوق پستی ۸۸۹-۱۴۶۶۵، تهران، ایران. رایانامه: z.akrami@cfu.ac.ir
۲. دانشجوی کارشناسی آموزش شیمی، دانشگاه فرهنگیان، مرکز شهید رجایی اصفهان، ایران.

چکیده

امروزه تلاش برای بهبود و ارتقای فرایند یادگیری و استفاده از روش‌های فعال و نوین تدریس به جای روش‌های سنتی در مدارس، بسیار ضروری است. بررسی اثربخشی روش‌های آموزش به لحاظ تقویت روحیه پژوهشگری، گامی در جهت تغییر رویکرد نظام آموزشی مدارس از حافظه‌گرایی به سمت تفکر پژوهشی و ایجاد انگیزه یادگیری در دانش‌آموزان است. این پژوهش با هدف بررسی تأثیر استفاده از دست‌سازه بر انگیزه یادگیری دانش‌آموزان صورت گرفت. روش پژوهش شبه آزمایشی با پس‌آزمون و گروه گواه بود. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان دختر مدارس متوسط اول ناحیه ۴ اصفهان در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بود. از این جامعه دو کلاس با جمعیت ۱۸ و ۲۴ دانش‌آموز، با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. گروه گواه با روش متداول آموزش دید و به گروه آزمایش مفهوم معادله به شیوه کار با دست‌سازه، طی ۷ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای آموزش داده شد. ابزار جمع‌آوری اطلاعات پرسشنامه انگیزش دانش‌آموزان (Tuan et al., 2005) بود. یافته‌ها نشان دادند استفاده از دست‌سازه انگیزه دانش‌آموزان را افزایش داده است. همچنین نتایج به دست آمده نشان داد این شیوه آموزش از بین مؤلفه‌های انگیزشی بر روی مؤلفه هدف موفقیت بیشترین و بر روی مؤلفه خودکارآمدی کمترین تأثیر را دارد. با توجه به نتایج به دست آمده، به نظر می‌رسد معلمان می‌توانند با به کارگیری از دست‌سازه‌ها در امر آموزش، انگیزه یادگیری را در دانش‌آموزان افزایش دهند و یادگیری را لذت‌بخش کنند.

واژه‌های کلیدی: انگیزه یادگیری، دست‌سازه، دانش‌آموزان پایه هفتم

ظرفیت‌ها و چالش‌های کاربرد چت جی پی تی در آموزش درس عربی

فروزان اکبری

کارشناسی الهیات و معارف اسلامی، آموزش و پرورش، ستقر، ایران. رایانامه: forozanakbari90@gmail.com

چکیده

روند یادگیری زبان عربی در دوره دبیرستان فرصت‌هایی را برای دانش‌آموزان فراهم می‌کند تا مهارت‌های زبانی خوبی کسب کنند. به‌منظور بهینه‌سازی فرصت‌ها و غلبه بر چالش‌ها در فرآیند یادگیری زبان عربی در دبیرستان، استفاده از فناوری‌های نوین مانند چت جی پی تی ضروری به نظر می‌رسد. چت جی پی تی برنامه‌ای است که می‌تواند به سؤالات کاربران پاسخ دهد. چت جی پی تی می‌تواند توسط دانش‌آموزان در یادگیری زبان عربی در دبیرستان برای بهبود مهارت‌های خود در مکالمه و قواعد استفاده شود. هدف تحقیق حاضر بررسی ظرفیت‌ها و چالش‌های کاربرد چت جی پی تی در آموزش درس عربی دوره دبیرستان بود. روش تحقیق از نوع توصیفی و تحلیلی بود که مفاهیم چت جی پی تی و فرصت‌ها و چالش‌های آن، آموزش زبان عربی موردبررسی قرار گرفت. استنتاج مفهومی حاکی از آن است که استفاده چت جی پی تی در آموزش عربی دوره دبیرستان باعث افزایش مهارت خواندن دانش‌آموزان، افزایش انگیزه در یادگیری، افزایش اشتیاق برای یادگیری و تسهیل در انجام تکالیف مواجه می‌شود. همچنین چالش‌های کاربرد چت جی پی تی در آموزش عربی شامل طراحی الگوریتم ناقص، وابستگی فنی بیش‌ازحد و تضمین امنیت غیرقابل‌اعتماد و عدم آشنایی معلمان با فناوری چت جی پی تی بود. با توجه به نتیجه تحقیق حاضر پیشنهاد می‌شود از چت جی پی تی برای آموزش قواعد و مکالمه در زبان عربی استفاده شود.

واژه‌های کلیدی: ظرفیت‌ها و چالش‌ها، چت جی پی تی، آموزش، عربی

دیدگاه دانش‌آموزان نسبت به تکلیف شب و نقش آن در یادگیری

محبوبه البرزی*^۱، ژاله فرامرزی^۲

۱. دانشجوی بخش مبانی تعلیم و تربیت، دانشگاه شیراز، رایانامه: mahbobealborzi@gmail.com

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه شیراز، رایانامه: zhaleh.faramarzi@gmail.com

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی نقش تکلیف شب و تأثیر آن بر یادگیری از دیدگاه دانش‌آموزان بود. روش پژوهش کیفی از نوع تحلیل محتوا بود. جامعه آماری شامل دانش‌آموزان پایه چهارم ابتدایی شهر شیراز در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ بود. از این جامعه ۲۰ دانش‌آموز با شیوه نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. برای گردآوری داده‌ها از مصاحبه نیمه ساختاریافته استفاده شد. تحلیل داده‌ها با استفاده از روش تحلیل (Attride- Sterling, 2002) صورت گرفت. پس از تحلیل و طبقه‌بندی داده‌ها در بخش دیدگاه دانش‌آموزان نسبت به تکلیف شب، یک مضمون فراگیر با عنوان: تکلیف شب، دو مضمون سازمان دهنده با عنوان: نقش تقویتی و نقش تنبیهی، هفت مضمون پایه با عنوان: تمرین و تکرار، ارزشیابی، تسلط بر مطالب، حجم تکلیف، عدم تنوع تکلیف، خستگی در انجام تکالیف، اجبار در انجام تکالیف شناسایی شد. در مورد نقش تکلیف شب در یادگیری یک مضمون فراگیر با عنوان: یادگیری، سه مضمون سازمان دهنده با عنوان: سهولت یادگیری، تقویت یادگیری، تمرین یادگیری، هفت مضمون پایه با عنوان: سرعت یادگیری، کاهش زمان یادگیری، افزایش تسلط بر یادگیری، پاداش در خانه و مدرسه، ایجاد علاقه به مباحث، حل مشکلات درسی، تکرار مطالب درسی شناسایی شد. جمع‌بندی نتایج نشان داد دانش‌آموزان دوره ابتدایی تکلیف شب را امری ضروری جهت یادگیری بهتر مباحثی که معلم در کلاس به آن‌ها تدریس می‌کرد، می‌دانستند و از انجام آن استقبال می‌کردند.

واژه‌های کلیدی: دیدگاه دانش‌آموزان، تکلیف شب، یادگیری

اثربخشی آموزش مهارت‌های زندگی بر خودکارآمدی تحصیلی و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان

صدف الهیاری^{۱*}، داود قادری^۲

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، واحد سراب، دانشگاه آزاد اسلامی، سراب، ایران. sadaffjun.alhy1374@gmail.com

۲. استادیار، گروه روان‌شناسی، واحد سراب، دانشگاه آزاد اسلامی، سراب، ایران. d.ghaderipsy@gmail.com

چکیده

مطالعه حاضر با هدف بررسی تأثیر آموزش مهارت‌های زندگی بر خودکارآمدی تحصیلی و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دختر مقطع دوم متوسطه شهر ارومیه با روش نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل انجام شد. جامعه پژوهش دانش‌آموزان دختر مقطع دوم متوسطه شهر ارومیه در سال ۱۴۰۱-۱۴۰۲ بودند که از جامعه مذکور تعداد ۳۰ دانش‌آموز با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب و به شیوه تصادفی در دو گروه کنترل و آزمایش هر کدام به تعداد ۱۵ نفر جایگزین شدند. گروه آزمایش آموزش مهارت‌های ده‌گانه زندگی را در ۱۰ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای دریافت کردند. جهت جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه‌های خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموز مورگان-جینکز (۱۹۹۹) و عملکرد تحصیلی فام و تیلور (۱۹۹۹) استفاده شد. داده‌ها با استفاده از روش تحلیل کوواریانس تک متغیره مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. نتایج نشان داد که آموزش مهارت‌های زندگی بر خودکارآمدی تحصیلی و عملکرد تحصیلی گروه آزمایش اثر مثبت و معنی‌دار داشته است. اثربخشی معنی‌دار آموزش مهارت‌های زندگی بر خودکارآمدی و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دختر حاکی از اهمیت این آموزش در ارتقای توانمندی‌های آموزشی دارد.

واژه‌های کلیدی: خودکارآمدی، عملکرد تحصیلی، مهارت‌های زندگی

کارکردهای روان‌شناختی خانواده و همبودی آن با کیفیت زندگی، خود کارآمدی و راهبردهای مقابله‌ای نوجوانان

سانیا امیرزاده^۱، رضا وردانی^۲

۱. * کارشناسی ارشد روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد سمنان، سمنان، ایران. رایانامه: m.afsari77@gmail.com

۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی شخصیت، دانشگاه آزاد اسلامی آزادشهر

چکیده

هدف پژوهش حاضر، بررسی رابطه بین ابعاد مختلف کارکردهای روان‌شناختی خانواده با کیفیت زندگی، خودکارآمدی و راهبردهای مقابله‌ای نوجوانان بود. در این پژوهش تعداد ۳۹۷ نفر از دانش‌آموزان مقطع متوسطه شهر تهران که در سال تحصیلی ۹۸-۹۹ در مدارس مقطع متوسطه مشغول به تحصیل بودند از طریق روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. به‌منظور جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه‌های کارکردهای روان‌شناختی خانواده، مقیاس خودکارآمدی عمومی شرر و مقیاس ارزیابی کیفیت زندگی سازمان بهداشت جهانی استفاده شد. نتایج نشان داد، بین کارکردهای روان‌شناختی در ابعاد ارتباط، پیشرفت، سواد عاطفی، معنویت و مذهب، اوقات فراقت، ساختار و سازمان، احساس امنیت، حل تعارض، رفت‌وآمد و استقلال با کیفیت زندگی همبستگی مثبت و بعد کنترل همبستگی منفی معنادار وجود دارد. بین ابعاد ارتباط، پیشرفت، سواد عاطفی، ساختار و سازمان، حل تعارض و استقلال با خودکارآمدی همبستگی مثبت و با کنترل رابطه منفی وجود دارد. ابعاد ارتباط، سواد عاطفی، معنویت و مذهب، احساس امنیت و استقلال با راهبرد مقابله‌ای مسئله محور همبستگی مثبت و ابعاد پیشرفت، احساس امنیت و استقلال با راهبرد مقابله‌ای هیجان مدار رابطه منفی و ابعاد فراقت و کنترل با راهبرد مقابله‌ای هیجان مدار رابطه مثبت داشت. نتایج نشان داد که ۴۸ درصد از واریانس کیفیت زندگی، ۳۲ درصد از واریانس خودکارآمدی و ۱۴ درصد از واریانس راهبردهای مقابله‌ای ناشی از کارکردهای روان‌شناختی خانواده است؛ و در نهایت نتایج بیانگر تفاوت در بین دانش‌آموزان دختر و پسر در میزان و نوع کارکردهای روان‌شناختی خانواده، کیفیت زندگی، خودکارآمدی و راهبردهای مقابله‌ای بود.

واژه‌های کلیدی: کارکردهای روان‌شناختی، خانواده، آموزش

مقایسه کیفیت زندگی کاری، تعارض کار- خانواده و سازگاری زناشویی در معلمان زن حق‌التدریس و رسمی

رقیه امینی آقبلاغی^۱، مریم رستمی^۲، حسن رحیمی^۳، حامد رضا میرزاده نوقابی^۴

۱. * کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب، تهران، ایران. *r.amini1981@gmail.com*

۲. دکتری روان‌شناسی تربیتی، مدرس گروه روان‌شناسی و مشاوره، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران.

M.Rostami.phd@gmail.com

۳. استادیار روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران *Rahimi@cfu.ac.ir*

۴. کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب، تهران، ایران.

hamed.hamed.hamedd@gmail.com

چکیده

معلمان، بزرگ‌ترین و مهم‌ترین عامل مؤثر در جریان تعلیم و تربیت هستند. لذا، پژوهش حاضر با هدف مقایسه کیفیت زندگی کاری، تعارض کار- خانواده و سازگاری زناشویی در معلمان زن حق‌التدریس و رسمی انجام شد. روش پژوهش ن‌علی- مقایسه‌ای بود. جامعه آماری شامل کلیه معلمان زن حق‌التدریس و رسمی مدارس ابتدایی دولتی منطقه ۱۵ شهر تهران در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ بود. از این جامعه ۱۰۰ معلم با روش نمونه‌گیری در دسترس و با رعایت ملاک‌های ورود به پژوهش انتخاب شدند. ابزارهای این پژوهش شامل پرسشنامه تعارض کار- خانواده (Carlson & et al., 2000)، کیفیت زندگی کاری (Walton, 1973) و مقیاس سازگاری زناشویی (Spannier, 1976) بود. برای تحلیل داده‌ها از تحلیل واریانس چندمتغیره استفاده شد. نتایج نشان دادند، میان کیفیت زندگی کاری، تعارض کار- خانواده و سازگاری زناشویی بر اساس نوع استخدام معلمان زن تفاوت معنادار وجود دارد. بیشترین میزان کیفیت زندگی کاری و سازگاری زناشویی در معلمان رسمی و بیشترین میزان تعارض کار- خانواده در معلمان حق‌التدریس مشاهده شد ($p < 0/001$). از برآیند یافته‌های پژوهش می‌توان نتیجه‌گیری کرد که تمرکز بر رفع مشکلات و نیازهای معلمان حق‌التدریس زن، می‌تواند موجب افزایش کیفیت زندگی کاری و سازگاری زناشویی و نیز کاهش تعارضات کار- خانواده آنان شود.

واژه‌های کلیدی: کیفیت زندگی کاری، تعارض کار- خانواده، سازگاری زناشویی، معلمان زن، حق‌التدریس و رسمی

نیازسنجی آموزشی معلمان در حوزه تربیت معنوی دانش‌آموزان

زهرا انواری

کارشناسی ارشد آموزش ابتدایی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ارومیه، ارومیه، ایران. رایانامه: zahraanvari99@yahoo.com

چکیده

معلم به‌عنوان یکی از عوامل درونی مهم در آموزش و پرورش معنوی دانش‌آموزان، نقش مهمی را ایفا می‌کند. به همین دلیل این پژوهش با هدف تعیین نیازسنجی آموزشی معلمان دوره ابتدایی در حوزه تربیت معنوی دانش‌آموزان دوره ابتدایی شهر ارومیه صورت گرفت. روش پژوهش توصیفی پیمایشی بود. جامعه آماری شامل تمامی معلمان دوره ابتدایی شهر ارومیه به تعداد ۲۱۸۸ نفر بود. حجم نمونه با استفاده از جدول مورگان ۳۲۷ نفر تعیین شد که با روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای انتخاب شدند. ابزار جمع‌آوری داده‌ها، پرسشنامه محقق ساخته (۱۴۰۲) بود. برای تعیین روایی پرسشنامه از روش روایی صوری و محتوا استفاده شد. برای بررسی پایایی پرسشنامه به ضریب آلفای کرونباخ استناد شد که مقدار آن ۰/۷۸۹ به دست آمد. نتایج تحقیق نشان داد ۶۴ نیاز در قالب سه بعد دانش، مهارت و نگرش با استفاده از مبانی نظری و نظرسنجی از خبرگان برای تربیت معنوی شناسایی شدند. با توجه به نتایج سه بعد دانش، نگرش و مهارت نیازهای اصلی تربیت معنوی معلمان هستند که با شناسایی ابعاد تربیت معنوی این سه مؤلفه، می‌توان به بهبود نظام آموزشی در حوزه تربیت معنوی امیدوار بود.

واژه‌های کلیدی: نیازسنجی آموزشی، تربیت معنوی، دانش، نگرش، مهارت

بررسی اهمیت بازی‌درمانی در بهبود اختلال خواندن و کم‌رویی دانش‌آموزان نارساخوان

عاطفه انواری*^۱، مریم جلالی^۲، فاطمه نظریان^۳، مائده جلالی^۴

*۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، موسسه غیرانتفاعی سیمای دانش، رشت، ایران رایانامه:

m16anvari@gmail.com

۲. کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان گیلان / آموزش‌وپرورش، رشت، ایران. رایانامه:

maryamj.la.li99@gmail.com

۳. کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان گیلان / آموزش‌وپرورش، املش، ایران. رایانامه:

Fatemenazaryan9898@gmail.com

۴. کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان گیلان / آموزش‌وپرورش، رشت، ایران. رایانامه:

maedehjalali313@gmail.com

چکیده

مدرسه از مهم‌ترین نهادهای اجتماعی، تربیتی و آموزشی و اصلی‌ترین رکن تعلیم و تربیت است و موفقیت دانش‌آموزان در مدرسه، یکی از هدف‌های هر نظام آموزشی است. همچنین دانش‌آموزان از ویژگی‌های یکسانی برخوردار نیستند، به طوری که می‌توان گفت در کنار تفاوت‌های فردی، تعدادی از آن‌ها دچار اختلال یادگیری هستند که از آن جمله می‌توان به دانش‌آموزان نارساخوان اشاره کرد. این گروه با اینکه در اکثر مواقع از هوش طبیعی برخوردارند، نمی‌توانند پیشرفت تحصیلی بهنجار و مطلوبی داشته باشند. از طرف دیگر دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری، دچار مشکلات روان‌شناختی متعددی نیز هستند که می‌توان به کم‌رویی اشاره نمود. پژوهش از نوع مروری-کتابخانه‌ای است. جستجو در پایگاه‌های اینترنتی Science Direct، Scopus، SID، Magiran، Pubmed Scholar Google در دوره زمانی سال ۱۳۹۵ تا ۱۴۰۲ و ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۲ انجام شد. یافته‌های پژوهش نشان داد که با استفاده از رویکردهای مختلف مؤثر همانند بازی‌درمانی که در این پژوهش به آن پرداخته شد، می‌توان نسبت به کاهش مشکلات مذکور امیدوار بود؛ بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که بازی‌درمانی یکی از راه‌های مناسب برای کم‌رویی و اختلال خواندن در دانش‌آموزان نارساخوان است.

واژه‌های کلیدی: اختلال یادگیری، بازی‌درمانی، کم‌رویی، نارساخوانی

پیش‌بینی اضطراب پیشرفت تحصیلی بر اساس سلامت خانواده و کمال‌گرایی

سوفیا ابراهیم‌زاده^۱، جمال صادقی^{۲*}

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، واحد بابل، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران
۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی، واحد بابل، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران
رایانامه: jamalsadeghi48@yahoo.com

چکیده

هدف از انجام این تحقیق پیش‌بینی اضطراب پیشرفت تحصیلی بر اساس کمال‌گرایی و سلامت خانواده در دانش‌آموزان بود که به روش پژوهش توصیفی - همبستگی انجام شد. جامعه آماری این پژوهش شامل دانش‌آموزان دختر دوره دوم متوسطه شهر بابلسر در سال ۱۴۰۲-۱۴۰۱ بود؛ که با توجه به فرمول کوکران ۱۹۶ با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه استاندارد سلامت خانواده‌ها (Haustat et al, 1985)، سیاهه کمال‌گرایی (Hill et al., 2004)، آزمون اضطراب پیشرفت تحصیلی (Alpert & Haber, 1960) استفاده شد. تحلیل داده‌ها با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون خطی صورت گرفت. نتایج نشان دادند بین سلامت خانواده و اضطراب پیشرفت تحصیلی ارتباط معکوس و همچنین بین کمال‌گرایی و اضطراب پیشرفت تحصیلی ارتباط مثبت معنادار وجود دارد. نتایج تحلیل رگرسیون نیز نشان داد سلامت خانواده و کمال‌گرایی ۴۳ درصد واریانس تغییرات اضطراب پیشرفت تحصیلی را تبیین می‌کنند. با توجه به نتایج جهت کاهش اضطراب پیشرفت تحصیلی لزوم توجه به سلامت خانواده و کاهش کمال‌گرایی ضروری به نظر می‌رسد.

واژه‌های کلیدی: کمال‌گرایی، سلامت خانواده، اضطراب، پیشرفت تحصیلی

پیش‌بینی اضطراب پیشرفت تحصیلی بر اساس کمال‌گرایی و امنیت روان‌شناختی دانش‌آموزان

سوفیا ابراهیم‌زاده^۱، جمال صادقی^{۲*}

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، واحد بابل، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران
۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی، واحد بابل، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران
رایانامه: jamalsadeghi48@yahoo.com

چکیده

هدف اصلی پژوهش حاضر، پیش‌بینی اضطراب پیشرفت تحصیلی بر اساس کمال‌گرایی و امنیت روان‌شناختی دانش‌آموزان دختر دوره‌ی دوم متوسطه شهر بابلسر بود. روش تحقیق در این پژوهش، توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش کلیه دانش‌آموزان دختر دوره دوم متوسطه شهر بابلسر در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ بودند که ۱۹۶ دانش‌آموز به صورت نمونه‌گیری تصادفی ساده به‌عنوان نمونه انتخاب شدند و به ابزار پژوهش که پرسشنامه مازلو (۲۰۰۴) برای سنجش امنیت روانی و سنجش کمال‌گرایی از پرسشنامه (هیل ۲۰۰۴) بود پاسخ دادند. در این تحقیق برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از ضریب همبستگی پیرسون و ضریب رگرسیون استفاده شد. نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد که بین امنیت روان‌شناختی و اضطراب پیشرفت تحصیلی ارتباط معکوس و همچنین بین کمال‌گرایی و اضطراب پیشرفت تحصیلی ارتباط مثبت و معنادار وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: کمال‌گرایی، اضطراب، پیشرفت تحصیلی، امنیت روان‌شناختی

تأثیر آموزش خلاقیت با الگوی یاددهی-یادگیری بر توانایی حل مسئله دانش‌آموزان

مریم ابراهیمی

استادیار گروه روان‌شناسی و مشاوره، دانشگاه فرهنگیان، کرمان، ایران. رایانامه: ebrahimi1865@gmail.com

چکیده

هدف تحقیق حاضر بررسی تأثیر خلاقیت در الگوی یاددهی-یادگیری بر توانایی حل مسئله دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه دوم شهر کرمان بود. روش تحقیق در این پژوهش روش آزمایشی از نوع آزمون پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه گواه بود. جامعه آماری در این پژوهش شامل دانش‌آموزان دختر دوره دوم متوسطه شهر کرمان در سال تحصیلی ۹۹-۹۸ بود. از این جامعه با روش نمونه‌گیری تصادفی ساده طبقه‌ای ۳۰ دانش‌آموز انتخاب شدند و در دو گروه آزمایش و گواه جای گرفتند. پژوهش از سیاهه حل مسئله (Heppner & Petersen, 1982) برای سنجش توانایی حل مسئله دانش‌آموزان استفاده شد. پس از اجرای پیش‌آزمون گروه آزمایش آموزش خلاقیت با الگوی یاددهی - یادگیری را طی جلساتی دیدند، درحالی‌که گروه گواه آموزشی دریافت نکرد. یافته‌ها نشان دادند که آموزش خلاقیت در قالب الگوی یاددهی-یادگیری به معلم، توانایی حل مسئله دانش‌آموزان را افزایش می‌دهد.

واژه‌های کلیدی: خلاقیت، توانایی حل مسئله، الگوی یاددهی-یادگیری، دانش‌آموزان دختر

تأثیر آموزش مبتنی بر دیالوگ بر تفکر انتقادی دانش‌آموزان

ابوالفضل احسانی

دکتری روان‌شناسی تربیتی، مدرس دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران a.ehsani84@yahoo.com

چکیده

پژوهش حاضر به‌منظور بررسی تأثیر آموزش مبتنی بر دیالوگ بر تفکر انتقادی دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم شهر همدان انجام شد. پژوهش از حیث هدف، کاربردی و از حیث روش تحقیق، نیمه‌آزمایش با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری پژوهش شامل دانش‌آموزان متوسطه دوم شهر همدان در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ بودند که ۳۰ دانش‌آموز با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای دو مرحله‌ای به‌عنوان نمونه انتخاب شدند و دو گروه آزمایش و کنترل قرار گرفتند. ابزار پژوهش پرسشنامه تفکر انتقادی واتسون - گلاسر (۱۹۹۴) بود. گروه آزمایش، آموزش مبتنی بر دیالوگ را در ۸ جلسه ۶۰ دقیقه‌ای دریافت کردند. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از تحلیل واریانس چند متغیری استفاده شد. یافته‌های پژوهش نشان داد آموزش مبتنی بر دیالوگ بر تفکر انتقادی دانش‌آموزان متوسطه تأثیر معنی‌داری داشته است و باعث ارتقای تفکر انتقادی دانش‌آموزان این دوره شد.

واژه‌های کلیدی: آموزش مبتنی بر دیالوگ، تفکر انتقادی، دانش‌آموزان

اثربخشی آموزش مدیریت استرس مبتنی بر ذهن آگاهی بر فرسودگی تحصیلی، خودکارآمدی و خوشبینی دانش‌آموزان

ابوالفضل احسانی

دکتری روان‌شناسی تربیتی، مدرس دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران a.ehsani84@yahoo.com

چکیده

هدف از تحقیق حاضر تعیین اثربخشی آموزش مدیریت استرس مبتنی بر ذهن آگاهی بر فرسودگی تحصیلی، خودکارآمدی و خوشبینی دانش‌آموزان بود. این تحقیق از نظر هدف کاربردی و از نظر روش، شبه‌آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری تحقیق شامل دانش‌آموزان دوره اول متوسطه شهر همدان در نیمسال اول سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ و والدین آنها بوده است که از این بین، ۳۰ دانش‌آموز (۱۵ نفر به‌عنوان گروه آزمایش و ۱۵ نفر به‌عنوان گروه کنترل) به همراه والدینشان به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. برای گروه آزمایش آموزش مدیریت استرس مبتنی بر ذهن آگاهی بر اساس بسته آموزشی کابات‌زین (۱۹۷۰) در ۸ جلسه ۲ ساعته اجرا شد و در این مدت گروه کنترل هیچ‌گونه آموزشی را دریافت نکردند. ابزارهای گردآوری داده‌های موردنیاز تحقیق شامل پرسشنامه فرسودگی تحصیلی بر سو و همکاران (۱۹۹۷)، پرسشنامه باورهای خودکارآمدی شرر و همکاران (۱۹۸۲) و نسخه تجدیدنظر شده آزمون جهت‌گیری زندگی (LOT-R؛ اسپچر، کارور و بریگس، ۱۹۹۴) بوده است. داده‌ها با روش کوواریانس چند متغیری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. یافته‌ها نشان داد که آموزش مدیریت استرس مبتنی بر ذهن آگاهی در کاهش سطح فرسودگی تحصیلی و بهبود خودکارآمدی و خوشبینی دانش‌آموزان تأثیر معناداری ($P < 0/01$) دارد. از یافته‌های تحقیق حاضر می‌توان این‌گونه نتیجه‌گیری نمود که کاهش سطح فرسودگی تحصیلی و بهبود خودکارآمدی و خوشبینی دانش‌آموزان نیاز به یادگیری مهارت‌های مدیریت استرس مبتنی بر ذهن آگاهی در بین والدین دارد.

واژه‌های کلیدی: آموزش مدیریت استرس مبتنی بر ذهن آگاهی، فرسودگی تحصیلی، خودکارآمدی، خوشبینی

نقش آسیب‌های خانوادگی در کاهش تاب‌آوری و سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان

زهرا احسانی^{۱*}، محمدآقا دلاورپور^۲

*۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه سمنان، سمنان، ایران. رایانامه: zahra.76.ehsani@gmail.com
۲. استادیار، گروه آموزشی روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه سمنان، سمنان، ایران. رایانامه: mdelavarpour@semnan.ac.ir

چکیده

آسیب‌های خانوادگی به‌خصوص طلاق، می‌تواند تأثیرات مخربی بر توانمندی‌های مهم مرتبط با تحصیل دانش‌آموزان دختر نوجوان داشته باشد. هدف پژوهش حاضر، تعیین اثر تجربه آسیب خانوادگی طلاق بر تاب‌آوری و سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان دختر بود. روش پژوهش علی‌مقایسه‌ای بود. جامعه آماری شامل تمامی دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه اول شهر سمنان در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بود. از این جامعه ۶۰ دانش‌آموز دختر به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند که شامل دو گروه ۳۰ نفره هم‌تا بودند. ابزارهای اندازه‌گیری شامل پرسشنامه تاب‌آوری تحصیلی (مارتین، ۲۰۰۱) و پرسشنامه سرزندگی تحصیلی (حسین‌چاری و دهقانی زاده، ۱۳۹۱) بود. داده‌های آماری به روش تحلیل واریانس چند متغیره (مانوا) تحلیل شدند. نتایج مقایسه گروه‌ها نشان داد که نمره‌های تاب‌آوری و سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان در خانواده‌های آسیب‌دیده از طلاق به‌طور معناداری پایین‌تر از نمرات دانش‌آموزان عادی بود. این یافته نشان می‌دهد که توجه به بافت خانواده و افزایش حمایت از دانش‌آموزان خانواده‌های آسیب‌دیده از طلاق، می‌تواند نقش مهمی در بهبود توانمندی‌های تحصیلی و پیشگیری از افت تحصیلی دانش‌آموزان داشته باشد.

واژه‌های کلیدی: تاب‌آوری، سرزندگی تحصیلی، آسیب‌های خانوادگی، طلاق

واکاوی عوامل آموزشی مؤثر بر تغییر رفتار دانش‌آموزان کم‌توان هوشی: پژوهشی پدیدارشناسانه

سحر اسفندیاری^۱، امیر قمرانی^۲، ساجده آقاجانی^۳

۱. کارشناسی ارشد، روانشناسی و آموزش کودکان با نیازهای ویژه، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.

eefsfandyari1@gmail.com

۲. دانشیار، گروه روانشناسی کودکان با نیازهای خاص، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران. *a.ghamarani@edu.ui.ac.ir*

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد، روانشناسی و آموزش کودکان با نیازهای ویژه، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.

aghasajede@gmail.com

چکیده

ناتوانی هوشی و رشدی شامل اختلالات ژنتیکی و فنوتیپی ناهمگن است که تأثیر منفی بر رشد جسمی، عاطفی، رفتاری و عقلانی فرد دارد. این افراد به‌وسیله محدودیت‌های شناختی در مواردی مانند مهارت‌های زندگی، اجتماعی و ارتباطات دچار مشکل هستند. از این‌رو شناسایی عوامل آموزشی تأثیرگذار بر رفتارهای دانش‌آموزان کم‌توان ذهنی دارای اهمیت است و هدف پژوهش حاضر نیز کشف و بررسی این عوامل است. پژوهش حاضر یک پژوهش کیفی و از نظر هدف نیز، پژوهشی پدیدارشناسانه بود. جامعه آماری شامل ۳۲ نفر معلمان دانش‌آموزان کم‌توان شهرستان اردل در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ بود، که تعداد ۱۱ نفر از آن‌ها به روش نمونه‌گیری هدفمند و با در نظر گرفتن معیارهای ورود و خروج از پژوهش انتخاب شدند. ابزار پژوهش، مصاحبه نیمه ساختاریافته بود و برای تحلیل داده‌ها از روش کلایزی استفاده شد. برای بررسی روایی و پایایی داده‌ها از چهار معیار قابلیت اعتبار، قابلیت انتقال، قابلیت اطمینان و قابلیت تصدیق استفاده شد. پس از تحلیل مصاحبه‌ها در حوزه عوامل آموزشی مؤثر بر تغییر رفتار دانش‌آموزان کم‌توان ذهنی، ۳ مضمون اصلی و ۸ مقوله منتج گشت. طبق تحلیل صورت گرفته ۳ مضمون اصلی به‌صورت: عوامل بیرونی با ۱ مقوله، عوامل معلم ساز با ۵ مقوله و عوامل مرتبط با برنامه درسی با ۲ مقوله می‌باشند. یافته‌های این پژوهش نشان داد که این مطالعه می‌تواند مورداستفاده‌ی معلمان، پژوهشگران و روانشناسان در راستای انجام مداخلات رفتاری قرار گیرد تا زمینه‌ی بهبود و اصلاح رفتار دانش‌آموزان کم‌توان هوشی فراهم گردد. بر اساس این یافته‌ها می‌توان نتیجه گرفت که بهبودی در ناتوانی هوشی بر اساس مدل‌های بیان‌شده در یادگیری نقش تعیین‌کننده‌ای دارد و قابل‌درمان است.

واژه‌های کلیدی: عوامل آموزشی، تغییر رفتار، دانش‌آموز کم‌توان هوشی، کم‌توانی هوشی

رابطه سواد دیجیتال و سلامت روانی-اجتماعی با کارکردهای اجرایی مغز

ساناز اسکندری قجلو^۱، مژگان جعفری^۲، علی نوری^۳

۱. کارشناسی ارشد، روان‌شناسی بالینی، تبریز، ایران sanaz.eskandari.ghejelou@gmail.com

۲. دکتری، روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه علمی کاربردی، واحد کمیته امداد امام، تهران، ایران Jafarymoghgan@gmail.com

۳. دکتری، جامعه‌شناسی، دانشگاه علمی کاربردی، واحد کمیته امداد امام، تهران، ایران nouri54@yahoo.com

چکیده

چگونگی استفاده از فناوری به‌عنوان بخشی از ضرورت‌های دنیای امروز مطرح است. با ظهور همه‌گیری کووید-۱۹ و با توجه به افزایش استفاده از ابزارهای دیجیتالی اتکا به فناوری در همه عرصه‌ها افزایش یافته است. با این حال، پذیرش گسترده رسانه‌های دیجیتال مجموعه جدیدی از چالش‌ها، به‌ویژه در رابطه با سلامت روان دانش‌آموزان را به همراه دارد. این مقاله با هدف بررسی چگونگی نقش کارکردهای اجرایی مغز (از قبیل مانند حافظه کاری، بازداری پاسخ، کنترل هیجانی، شروع کار، توجه مستمر، برنامه‌ریزی/اولویت بندی، سازمان‌دهی، مدیریت زمان، انعطاف‌پذیری، فراشناخت، پشتکار و تحمل استرس) در رابطه بین سواد دیجیتال و سلامت روانی-اجتماعی نوجوانان انجام شده است. روش پژوهش اسنادی و تحلیل ثانویه بود که متکی بر تحلیل و تلفیق اطلاعات به‌دست‌آمده از پژوهش‌های قبلی است. یافته‌های این بررسی نشان داد که کارکردهای اجرایی مغز که در هماهنگ کردن بقیه بخش‌های مغز اهمیت دارند، بر پایه برخورد‌های اجتماعی رونق می‌گیرند. یافته‌ها همچنین بر نیاز به استراتژی‌های آموزشی که عادات دیجیتالی سالم را با هدف تقویت کارکردهای اجرایی و سلامت روان نوجوانان را در برمی‌گیرد تأکید می‌کند.

واژه‌های کلیدی: سواد دیجیتال، کارکردهای اجرایی مغز، سلامت روانی-اجتماعی، نوجوانان

رابطه مهارت‌های ارتباطی با یادگیری سازمانی و مدیریت دانش معلمان

آزاده اسماعیلی

کارشناسی ارشد نانوشیمی، دانشگاه کاشان / آموزش و پرورش، نوق / رفسنجان، ایران.
رایانامه: azade.esmaily@gmail.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه مهارت‌های ارتباطی با یادگیری سازمانی و مدیریت دانش معلمان آموزش و پرورش شهر رفسنجان بود که با روش توصیفی از نوع همبستگی انجام شد. معلمان آموزش و پرورش رفسنجان در سال ۱۴۰۱-۱۴۰۲ کل جامعه آماری را تشکیل دادند به علت شیوع ویروس کرونا و تعطیلی مدارس، نمونه آماری این تحقیق تعداد ۱۲۴ معلم بودند که با روش نمونه‌گیری دسترسی انتخاب گردیدند. ابزار گردآوری داده‌ها نیز شامل سه پرسشنامه بسته شامل پرسشنامه مدیریت دانش نوناکا و تاکوچی (۱۹۹۵)، پرسشنامه سنجش یادگیری سازمانی واتکینز و مارسیک (۲۰۰۳) و پرسشنامه قابلیت‌های ارتباطی بارتون (۱۹۹۰) بود. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از ضریب همبستگی پیرسون و همبستگی کانونی استفاده شد. نتایج به دست آمده از پژوهش نشان داد که بین مهارت‌های ارتباطی با یادگیری سازمانی و ابعاد آن و همچنین با مدیریت دانش و ابعاد آن در بین معلمان ابتدایی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. علاوه بر این نتایج حاکی از آن بود که مهارت‌های ارتباطی پیش‌بینی کننده یادگیری سازمانی و مدیریت دانش است. با وجود اینکه مهارت‌های ارتباطی شنودی و مهارت‌های ارتباطی بازخورد پیش‌بینی کننده مثبت و معنی‌دار یادگیری سازمانی هستند اما مهارت‌های ارتباطی کلامی پیش‌بینی کننده معنی‌دار یادگیری سازمانی و مدیریت دانش نبود.

واژه‌های کلیدی: مدیریت دانش، قابلیت‌های ارتباطی، یادگیری سازمانی.

اثربخشی آموزش مثبت‌نگری بر مهارت‌های ارتباط فردی و گروهی در دانش‌آموزان

آزاده اسماعیلی

کارشناسی ارشد نانوشیمی، دانشگاه کاشان / آموزش و پرورش، نوق / رفسنجان، ایران.
رایانامه: azade.esmaily@gmail.com

چکیده

در این پژوهش، بررسی اثربخشی آموزش مثبت‌نگری بر مهارت‌های ارتباط فردی و گروهی در دانش‌آموزان متوسطه دوم شهر رفسنجان مورد بررسی قرار گرفت. مطالعه حاضر از نظر روش شبه‌آزمایشی با طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون و گروه کنترل بود. برای این منظور، از بین دانش‌آموزان متوسطه دوم شهر رفسنجان ۳۰ نفر با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای دومرحله‌ای انتخاب و در گروه آزمایش (۱۵ نفر) و گروه کنترل (۱۵ نفر) دسته‌بندی شدند. مداخله آزمایشی (آموزش مثبت‌نگری) بر روی گروه آزمایش، اعمال گردید. جهت جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه مهارت‌های ارتباط فردی ماتسون (۱۹۸۳) و مهارت‌های ارتباط گروهی گرشام و الیوت (۱۹۹۹) استفاده شده است و در نهایت داده‌ها با روش تحلیل واریانس چند متغیره (مانوا) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. طبق یافته‌های به‌دست‌آمده می‌توان بیان نمود که آموزش مثبت‌نگری بر مهارت‌های ارتباط گروهی در دانش‌آموزان متوسطه دوم شهر رفسنجان تأثیر مثبت و معناداری دارد و همچنین آموزش مثبت‌نگری بر مهارت‌های ارتباط فردی در دانش‌آموزان متوسطه دوم شهر رفسنجان تأثیر معناداری نداشته است. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که آموزش مثبت‌نگری میزان مهارت ارتباط گروهی دانش‌آموزان مورد مطالعه را افزایش داده است.

واژه‌های کلیدی: آموزش مثبت‌نگری، تربیت دینی، مهارت‌های ارتباط فردی و گروهی، دانش‌آموزان، متوسطه دوم، رفسنجان.

جستاری بر مفاهیم خود ناتوان‌سازی تحصیلی دانش‌آموزان

مرضیه اسلامجو^{۱*}، زهرا زنگویی^۲، مژگان آزادواری^۳، مهنوش آبشیت^۴

۱. کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه فردوسی مشهد، ایران رایانامه: ayuobaskari13@gmail.com

۲. کاردانی بهداشت مدارس، دانشگاه سپیده کاشانی بیرجند، ایران رایانامه: z.z.h.8910@mail.com

۳. کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور مرکز حاجی‌آباد، ایران رایانامه: moxhganazad@gmail.com

۴. کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور مرکز حاجی‌آباد، ایران رایانامه: aghilmohammadi6886@gmail.com

چکیده

یکی از راه‌هایی که دانش‌آموزان می‌توانند از خوردن برچسب کودن اجتناب کنند، استفاده از راهبردهای خود ناتوان‌سازی است، مفهوم خود ناتوان‌سازی تحصیلی اشاره دارد به استفاده از راهبردهایی که دانش‌آموزان برای کم‌کاری‌های تحصیلی بهانه فراهم می‌نماید، بنابراین مطالعه حاضر باهدف بررسی جستاری بر مفاهیم خود ناتوان‌سازی تحصیلی دانش‌آموزان به روش مروری_کتابخانه‌ای انجام شد. بدین منظور برای یافتن مستندات علمی مرتبط با موضوع، در پایگاه‌های اطلاعاتی گوگل اسکالر، نورمگز، ایران داک، سیویلیکا، مگیران و Science direct جستجو و مقالات مربوط به بازه زمانی ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۲ استخراج شدند. در نهایت ۵۰ مقاله مورد بررسی قرار گرفتند. یافته‌ها نشان داد در خود ناتوان‌سازی تحصیلی یادگیرندگان با استفاده از راهبردهایی کوتاهی‌های تحصیلی خود را توجیه می‌کنند و بدین‌وسیله رابطه بین عملکرد تحصیلی و صفات شخصی را مبهم می‌سازند، در مجموع خود ناتوان‌سازی تحصیلی در کوتاه‌مدت موجب افزایش حرمت خود می‌شود، اما خود ناتوان‌سازی‌های مکرر در بلندمدت کاهش سطح حرمت خود را در و میزان عملکرد تحصیلی را کاهش می‌دهد.

واژه‌های کلیدی: خود ناتوان‌سازی تحصیلی، یادگیری، دانش‌آموزان.

مروری بر بی‌میلی تحصیلی و عوامل مؤثر بر آن

عباس اسلامی نژاد*^۱، نادر شهامت^۲

*۱. دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت، مرودشت، ایران

aeslamynejad@gmail.com

۲. استادیار دانشگاه آزاد اسلامی گروه مدیریت آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت، مرودشت، ایران

nader_shahamaT@yahoo.com

چکیده

بی‌میلی یا بی‌انگیزگی تحصیلی یکی از معضلات و آسیب‌های جدی کنونی نظام آموزش و پرورش کشور در تمام سطوح تحصیلی است. لذا هدف پژوهش حاضر مروری بر بی‌میلی تحصیلی و عوامل مؤثر بر آن بود. روش پژوهش توصیفی از نوع فراتحلیل بود. به این منظور ۱۰ مقاله داخلی از پایگاه‌های داده Noor، Sid، Ensanir، amags و Google scholar طی سال‌های ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۲ انتخاب شدند. نتایج فراتحلیل نشان داد که نظریه‌های حمایت‌کننده انگیزش تحصیلی شامل نظریه خود تعیین‌گری، نظریه مبادله، نظریه‌های پیشرفت، نظریه طراحی انگیزشی برای یادگیری و عملکرد، نظریه انگیزه مبتنی بر هویت بودند. در این پژوهش‌ها به چهار دسته از عوامل مؤثر بر بی‌میلی تحصیلی شامل عوامل فردی: سبک اسناد و آگاهی از راهبردهای مطالعه، اعتمادبه‌نفس، علاقه و توجه مربوط به مسائل درسی، هدفمندی؛ عوامل خانوادگی: فضای روانی و عاطفی خانواده، نگرش والدین به تحصیل، پایگاه اقتصادی و اجتماعی خانواده، داشتن درکی روشن و عمیق از توانایی‌های فرزندان خود در زمینه‌های گوناگون، استنباط و روشن بینی والدین نسبت به تمایلات و علایق فرزندان و رسانه‌های گروهی عوامل؛ آموزشگاهی: روش تدریس معلم، نگرش به امتحان، نگرش به معلم، نگرش به مسئولین مدرسه و عوامل اجتماعی: مانند ارزش تحصیل در جامعه، نقش تحصیل در پایگاه اجتماعی و نقش تحصیل در آینده شغلی با انگیزه تحصیلی فراگیران، اشاره شده بود. بنابراین توجه به عوامل فردی، خانوادگی و آموزشگاهی به منظور کاهش بی‌میلی یا بی‌انگیزگی تحصیلی ضروری به نظر می‌رسد.

واژه‌های کلیدی: بی‌میلی تحصیلی، انگیزش تحصیلی، نظریه‌های انگیزش

اثربخشی توان‌بخشی شناختی با نرم‌افزار کاگمد بر حافظه فعال و راهبردهای یادگیری

نفیسه اصفهانی قلمزن^۱، فرناز کشاورزی ارشدی^۲، شکوفه رادفر^۳

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی تهران مرکز، تهران، ایران رایانامه nafiseh.ghalamzan@gmail.com

۲. دانشیار، روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی تهران مرکز، تهران، ایران رایانامه far.keshavarzi@gmail.com

۳. دانشیار، علوم پزشکی، دانشگاه بقیه‌الله، تهران، ایران رایانامه drshokofehradfar@yahoo.com

چکیده

بیش‌فعالی همراه با کمبود توجه، شایع‌ترین اختلال روان‌پزشکی در کودکان است. پژوهش حاضر با هدف تعیین اثربخشی توان‌بخشی شناختی با نرم‌افزار کاگمد بر حافظه فعال و راهبردهای یادگیری انجام شد. روش پژوهش از نوع شبه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون همراه با گروه گواه بود. جامعه آماری این پژوهش شامل دانش‌آموزان ۸ تا ۱۴ سال بود که بر اساس پرونده پزشکی و تشخیص روان‌پزشک، مبتلا به اختلال بیش‌فعالی و نقص توجه بودند و به درمانگاه بیمارستان بقیه‌الله در شهر تهران و در سال ۱۴۰۱-۱۴۰۲ مراجعه کردند. روش نمونه‌گیری از نوع هدفمند بود. ۳۰ دانش‌آموز انتخاب شده به تساوی در دو گروه آزمایش و گواه قرار گرفتند. ابزار پژوهش پرسشنامه راهبردهای یادگیری (کرمی، ۱۳۸۱) و زیرمقیاس آزمون حافظه فعال نسخه پنجم هنجاریابی شده استنفورد-بینه (افروز و کامکاری، ۱۳۸۷) بود. پس از پیش‌آزمون گروه آزمایش در جلسه برنامه مداخله با نرم‌افزار کاگمد (Klingberg, 2015) شرکت کردند، درحالی‌که گروه گواه مداخله‌ای دریافت نکردند. سپس، پس‌آزمون اجرا شد. یافته‌ها با شیوه تحلیل کوواریانس برر سی شدند. تحلیل داده‌ها نشان داد که در پس‌آزمون، عملکرد گروه آزمایش در حافظه فعال و راهبردهای یادگیری بهتر از گروه گواه بود. بر اساس تحلیل‌ها بازتوانی شناختی با نرم‌افزار کاگمد، حافظه فعال و راهبردهای یادگیری را بهبود می‌بخشد؛ بنابراین می‌توان از نرم‌افزار کاگمد برای بهبود حافظه فعال و راهبردهای یادگیری استفاده کرد.

واژه‌های کلیدی: بیش‌فعالی و کمبود توجه، توان‌بخشی شناختی، حافظه فعال، راهبردهای یادگیری

اثربخشی آموزش همدلی بر فشار روانی دانش‌آموزان

الهه اعتصامی فرد*^۱، خدیجه میرزائی فندخت^۲، جابر بخشی^۳، عبدالمنان بیکی^۴

*۱. کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه بیرجند، ایران رایانامه: elaheetesamifard@gmail.com

۲. کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور مرکز قائن، ایران رایانامه: mirzaee13661366@gmail.com

۳. کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان پردیس شهید باهنر بیرجند، ایران رایانامه: jaberbakhshi1998@gmail.com

۴. کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور مرکز قائن، ایران رایانامه: maaaatin78@gmail.com

چکیده

کاهش فشار روانی دانش‌آموزان در محیط‌های آموزشی و مدرسه از اهداف علم روان‌شناسی است؛ بنابراین مطالعه حاضر باهدف تعیین اثربخشی آموزش همدلی بر فشار روانی دانش‌آموزان انجام شد. مطالعه حاضر به روش نیمه آزمایشی، با طرح پیش‌آزمون پس‌آزمون با گروه گواه انجام شد. جامعه پژوهش شامل دانش‌آموزان پسر پایه پنجم ابتدایی شهرستان زیرکوه در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بودند که به روش نمونه‌گیری در دسترس ۳۰ نفر انتخاب شدند و در دو گروه آزمایش و گواه قرار گرفتند. ابزار گردآوری اطلاعات شامل پرسش‌نامه فشار روانی کوهن و همکاران (۱۹۹۳) بودند. گروه آزمایش ۸ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای هفته‌ای دو جلسه به مدت یک ماه تحت آموزش همدلی قرار گرفت و در این مدت گروه گواه آموزشی ندید. تجزیه و تحلیل داده‌ها با روش تحلیل کوواریانس تک متغیری انجام شد. نتایج نشان داد آموزش همدلی موجب کاهش فشار روانی دانش‌آموزان شد. بر اساس نتایج با برگزاری کارگاه‌های آموزشی همدلی در زمینه آگاه‌سازی دانش‌آموزان در راستای کاهش استرس روان‌شناختی می‌توان اقدام نمود.

واژه‌های کلیدی: آموزش همدلی، استرس روان‌شناختی، دانش‌آموزان.

اثربخشی آموزش مدیریت والدین بر ناامیدی و پرخاشگری کودکان

مطهره اقبالی^{۱*}، محسن جدیدی^۲

*۱. کارشناسی ارشد، مشاوره مدرسه، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران شمال: Eghbali.motahareh@gmail.com

۲. دانشیار، روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد شهر قدس: Jadidi.mohsen@gmail.com

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی اثربخشی آموزش مدیریت والدین بر ناامیدی و پرخاشگری کودکان بود. جامعه شامل تمامی دانش‌آموزان پایه اول دبستان شهر تهران در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بود که در مدرسه با مشکلات پرخاشگری و خشم تشخیص داده شده بودند. روش پژوهش از نوع نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون با گروه کنترل بود. از این جامعه ۳۲ دانش‌آموز به روش در دسترس انتخاب شدند و به صورت تصادفی در دو گروه آزمایش و گواه قرار گرفتند. سپس به گروه آزمایش آموزش ۸ جلسه‌ای مدیریت والدین (Barkley, 1999) ارائه شد. داده‌ها با استفاده از پرسشنامه پرخاشگری (Shahim, 2007) و مقیاس ناامیدی کودکان (Kazdin ET AL., 1986) جمع‌آوری شدند. تحلیل داده‌ها با استفاده از کوواریانس چند متغیره (مانکووا) صورت گرفت. یافته‌ها نشان دادند مدیریت والدین می‌تواند موجب کاهش پرخاشگری و ناامیدی در کودکان شود. همچنین مدیریت والدین به جهت بهبود استفاده از راهبردهای مناسب در جهت نگاه به زندگی (امید) اثربخش است. به همین جهت آموزش مدیریت والدین با تأکید بر ظرفیت‌های درونی فرد به جهت عمل مؤثر در محیط و استفاده از آن ظرفیت‌ها به بهترین شکل ممکن سعی دارد که راهکاری مفید را ارائه دهد که فرد با شرایط محیط با سازگاری و بدون تشویش روبه‌رو شود.

واژه‌های کلیدی: پرخاشگری، کودکان، مدیریت والدین، ناامیدی

رابطه سرمایه روان‌شناختی و توانمندسازی روان‌شناختی با تدریس تحول‌آفرین

زهرا امامی راد

کارشناسی ارشد علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مسجدسلیمان، مسجدسلیمان، ایران.
رایانامه: hoooseyn1394@gmail.com

چکیده

هدف این پژوهش بررسی رابطه سرمایه روان‌شناختی و توانمندسازی روان‌شناختی با تدریس تحول‌آفرین آموزگاران ابتدایی شهرستان مسجد سلیمان بود. روش تحقیق این پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه آموزگاران پایه ابتدایی شهرستان مسجد سلیمان در سال ۱۴۰۱-۱۴۰۲ می‌باشند که تعداد ۵۳۷ نفر بودند که با استفاده از جدول کرجسی و مورگان (۱۹۷۰) و روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای تعداد ۲۲۰ نفر از آن‌ها را به‌عنوان نمونه آماری انتخاب شد. ابزار جمع‌آوری داده‌ها پرسش‌نامه تدریس تحول‌آفرین، بوجامب و مورتن (۲۰۱۰)؛ پرسش‌نامه سرمایه روان‌شناختی، توسط لوتانز (۲۰۰۷) و پرسش‌نامه توانمندسازی روان‌شناختی اسپریتزر (۱۹۹۵) بود. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون‌های آماری ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه استفاده شد. یافته‌ها نشان داد بین سرمایه روان‌شناختی و توانمندسازی روان‌شناختی با تدریس تحول‌آفرین آموزگاران ابتدایی شهرستان مسجد سلیمان رابطه مثبت و معنادار وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: سرمایه روان‌شناختی، توانمندسازی روان‌شناختی، تدریس تحول‌آفرین

مقایسه اثربخشی نقاشی درمانی و آموزش کارکردهای اجرایی آن بر دقت، تکانش‌گری و حافظه کودکان بیش‌فعال و کم‌توان ذهنی آموزش‌پذیر

ندا امامی کیا

کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شبستر، Emamikianeda@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر مقایسه اثربخشی نقاشی درمانی و آموزش کارکردهای اجرایی آن بر دقت، تکانش‌گری و حافظه کودکان بیش‌فعال و کم‌توان ذهنی آموزش‌پذیر بود. روش پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از نوع نیمه آزمایشی، با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون است. جامعه آماری پژوهش شامل دانش‌آموزان کم‌توان ذهنی آموزش‌پذیر و بیش‌فعال پایه اول دبستان نیکان و مرکز احیا شهر تهران در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ بود؛ که برای نمونه‌گیری؛ در ابتدا یک غربالگری از اعضا جامعه مورد مطالعه انجام شد و چک‌لیست علائم اختلال کمبود توجه بیش‌فعالی در بین آن‌ها انجام شد، کودکانی که علائم بیش‌فعالی و کم‌توان ذهنی آن‌ها در این آزمون مشخص گردید و همچنین کودکانی که علائم بیش‌فعال و کم‌توان ذهنی آن‌ها در گروه آزمایش نقاشی درمانی (۱۰ نفر دانش‌آموز کم‌توان ذهنی و ۱۰ نفر دانش‌آموز تکانش‌گر/بیش‌فعال)؛ ۲۰ نفر برای گروه آزمایش کارکردهای اجرایی (۱۰ نفر دانش‌آموز کم‌توان ذهنی و ۱۰ نفر دانش‌آموز تکانش‌گر/بیش‌فعال) و ۲۰ نفر برای گروه کنترل (۱۰ نفر دانش‌آموز کم‌توان ذهنی و ۱۰ نفر دانش‌آموز تکانش‌گر/بیش‌فعال) به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. یافته‌های حاصل از آزمون کوواریانس چند متغیره نشان داد بین اثربخشی نقاشی درمانی بر دقت کودکان بیش‌فعال و کم‌توان ذهنی آموزش‌پذیر تفاوت وجود دارد؛ بین اثربخشی نقاشی درمانی بر تکانش‌گری کودکان بیش‌فعال و کم‌توان ذهنی آموزش‌پذیر تفاوت وجود دارد؛ بین اثربخشی نقاشی درمانی بر حافظه کودکان بیش‌فعال و کم‌توان ذهنی آموزش‌پذیر تفاوت وجود دارد؛ بین آموزش کارکردهای اجرایی بر دقت کودکان بیش‌فعال و کم‌توان ذهنی آموزش‌پذیر تفاوت وجود دارد. بین آموزش کارکردهای اجرایی بر تکانش‌گری کودکان بیش‌فعال و کم‌توان ذهنی آموزش‌پذیر تفاوت وجود دارد. بین آموزش کارکردهای اجرایی بر حافظه کودکان بیش‌فعال و کم‌توان ذهنی آموزش‌پذیر تفاوت وجود دارد. با توجه به نتایج به‌دست‌آمده می‌توان از آموزش کارکردهای اجرایی و نقاشی درمانی در جهت افزایش دقت، کاهش تکانش‌گری و بهبود حافظه کودکان بیش‌فعال و کم‌توان ذهنی آموزش‌پذیر به‌عنوان یک روش درمانی استفاده کرد.

واژه‌های کلیدی: نقاشی درمانی، کارکرد اجرایی، دقت، تکانش‌گری، حافظه، اختلال نارسایی توجه/بیش‌فعالی، کم‌توان ذهنی

بررسی نقش هوش اجتماعی بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان

سید حسین امامی^۱، حجت‌الله مرادی پردنجانی^۲

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد، روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، شهرکرد، ایران. Ehossein593@gmail.com

۲. استادیار، گروه آموزشی روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، شهرکرد، ایران. drhmoradih@gmail.com

چکیده

هوش اجتماعی یعنی توانایی درک درست از محیط پیرامون، شناخت نقش‌ها و انتظارات اجتماعی خود و دیگران، کنترل احساسات خویش، به‌طوری‌که این فرایند بتواند جریان تفکر و ارتباطات را تسهیل کند، لذا استفاده از این نوع هوش در مدارس و پرورش آن در وجود دانش‌آموزان، بسیار ضروری است. هدف پژوهش حاضر بررسی نقش هوش اجتماعی بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان مقطع متوسط بود که به روش مروری_کتابخانه‌ای انجام شد. بدین منظور برای یافتن مستندات علمی مرتبط با موضوع، کلیدواژه‌های اصلی عنوان در پایگاه‌های اطلاعاتی گوگل اسکالر، نورمگز، ایران داک، سیویلیکا، مگیران و Science direct جستجو و مقالات مربوط به بازه زمانی ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۲ استخراج شدند. در نهایت ۳۷ مقاله مورد بررسی قرار گرفتند. یافته‌ها نشان داد که با تقویت مؤلفه‌های هوش اجتماعی در دانش‌آموزان می‌توان ضمن ارتقای هوش اجتماعی آنان زمینه بهبود و افزایش عملکرد تحصیلی آن‌ها را نیز فراهم کرد. یافته‌های این پژوهش می‌تواند برای معلمان و افرادی که درگیر امر مهم آموزش هستند، مفید باشد.

واژه‌های کلیدی: هوش اجتماعی، عملکرد تحصیلی، دانش‌آموزان.

رابطه بین سبک‌های فرزندپروری با میزان اضطراب و شادکامی در دانش‌آموزان

رضا امروزی^۱، علی احمدزاده^۲

۱. کارشناسی ارشد مشاوره، دانشگاه علوم تحقیقات خراسان رضوی واحد نیشابور، ایران / آموزش و پرورش خراسان شمالی

emruzireza@gmail.com

۲. کارشناسی ارشد مشاوره، دانشگاه آزاد اسلامی قوچان، ایران / آموزش و پرورش خراسان شمالی

چکیده

خانواده، به‌عنوان اولین نهاد اجتماعی که فرد در آن قدم می‌نهد، در تعاملی هدفمند با سایر نهادهای اجتماعی، به دنبال فراهم نمودن زمینه رشد و تعالی اعضای خود است. فرزند در محیط خانواده با مجموعه‌ای از عقاید، ارزش‌ها، سلیقه‌ها، آرمان‌ها و هنجارهای پدر و مادر آشنا می‌شوند و در اثر تکرار آن‌ها در خانواده، آن‌ها را درونی می‌سازند. البته فرزندان اغلب الگوهای رفتاری والدین را به دلیل اینکه ظهور و بروز بیش‌تری نسبت به سایر عقاید و نگرش‌ها دارد مورد توجه قرار می‌دهند. پدر و مادر اولین و نزدیک‌ترین الگوهای تربیتی عینی فرزندان خویش می‌باشند. از این رو برای فهم بهتر تربیت، مطالعه به اعم و مطالعه رفتار والدین، به‌طور اخص، لازم و ضروری می‌نماید (ضمیمه، ۱۳۸۸). پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه بین سبک‌های فرزندپروری با میزان اضطراب و شادکامی در دانش‌آموزان دبیرستانی شهرستان شیروان انجام شد. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود که بر روی ۳۵۶ نفر از دانش‌آموزان (۱۷۱ دختر، ۱۸۵ پسر) با سه ابزار پرسشنامه ابعاد رفتاری والدین (محیط خانوادگی) (شیفر، ۱۹۶۵)، پرسشنامه اضطراب (بک، ۱۹۹۰) و پرسشنامه شادکامی آکسفورد (۱۹۹۵) با استفاده از روش نمونه‌گیری طبقه‌ای چندمرحله‌ای، اجرا شد. یافته‌ها نشان داد که بین سبک‌های فرزندپروری با میزان اضطراب و شادکامی و بین سبک‌های فرزندپروری مستبد، بی‌اعتنا و سهل‌گیر با اضطراب و بین خرده مؤلفه سبک فرزندپروری مقتدر و شادکامی رابطه‌ای مثبت و معنادار وجود دارد؛ ولی بین خرده مؤلفه سبک فرزندپروری مقتدر و اضطراب و بین سبک‌های فرزندپروری مستبد، بی‌اعتنا و سهل‌گیر با شادکامی همبستگی منفی و معنادار یافت شد و از سوی دیگر نشان دادند که سبک‌های فرزند پروری مقتدرانه و مستبدانه به ترتیب بیشترین سهم را در تبیین اضطراب و شادکامی دارند. در فرزندپروری مقتدرانه فرزندان، کنترل و محبت بالا را نشانه اهمیت والدین می‌دانند ولی در سبک‌های فرزندپروری مستبدانه و بی‌اعتنا و سهل‌گیر، بی‌اعتنایی و سختگیری والدین باعث عدم ارزشمندی و عدم رضایت و به دنبال آن موجب اضطراب بالا و شادکامی پایین در آن‌ها شده است. با توجه به نتایج به‌دست‌آمده آموزش سبک‌های فرزندپروری برای والدین در سطوح مختلف توصیه می‌شود

واژه‌های کلیدی: سبک‌های فرزندپروری، اضطراب، شادکامی

نقش سواد رسانه‌ای و تنظیم هیجان‌های تحصیلی در تاب‌آوری تحصیلی

بهنوش آتش زر^۱، عبدالله شفیع‌آبادی^۲، رحیم حمیدی پور^۳

۱. دانشجوی دکتری مشاوره، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران شمال

۲. استاد گروه مشاوره، دانشگاه علامه طباطبائی، ایران، تهران.

۳. استادیار، گروه مشاوره، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران

چکیده

تاب‌آوری به‌عنوان ظرفیت انسان برای فائق آمدن یا سازگاری با موقعیت‌های معکوس زندگی به‌طور گسترده در سال‌های اخیر مورد توجه ویژه‌ای قرار گرفته است. هدف اصلی این پژوهش بررسی نقش سواد رسانه‌ای و تنظیم هیجان‌های تحصیلی با تاب‌آوری تحصیلی بود. روش پژوهش حاضر از نظر راهبرد کمی و از نظر تکنیک توصیفی - همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش حاضر کلیه دانش‌آموزان شهر کرمانشاه در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ با جمعیت ۳۴۶۷۶ نفر بود. بدین منظور تعداد ۴۰۰ دانشجو به صورت تصادفی خوشه‌ای انتخاب و به پرسشنامه‌های سواد رسانه‌ای فلسفی (۱۳۹۳)، تنظیم هیجان‌های تحصیلی پکران و همکاران (۲۰۰۲) و تاب‌آوری تحصیلی سامونلز (۲۰۰۴) پاسخ دادند. برای تحلیل داده‌ها از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندمتغیری استفاده شد. یافته‌های این پژوهش حاکی از اهمیت تنظیم هیجان‌های تحصیلی، سواد رسانه‌ای و تفکر نوآورانه در تبیین تاب‌آوری تحصیلی است؛ بنابراین در طراحی برنامه‌های مبتنی بر بهبود تاب‌آوری تحصیلی دانش‌آموزان باید به تنظیم هیجان‌های تحصیلی و سواد رسانه‌ای آن‌ها توجه ویژه‌ای گردد. نتایج حاصل از ضریب همبستگی پیرسون نشان داد که بین سواد رسانه‌ای و تنظیم هیجان‌های تحصیلی با تاب‌آوری تحصیلی رابطه معنی‌داری وجود دارد. یافته‌های پژوهش نشان داد که سواد رسانه‌ای و تنظیم هیجان‌های تحصیلی به شکل مثبت و معنی‌داری تاب‌آوری تحصیلی را پیش‌بینی می‌کنند ($p < 0/01$).

واژه‌های کلیدی: تاب‌آوری تحصیلی، تنظیم هیجان‌های تحصیلی، سواد رسانه‌ای، دانش‌آموزان

رابطه تفکر نوآورانه و سواد رسانه‌ای با تاب‌آوری تحصیلی

بهنوش آتش زر^۱، عبدالله شفیع‌آبادی^۲، رحیم حمیدی پور^۳

۱. دانشجوی دکتری مشاوره، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران شمال

۲. استاد گروه مشاوره، دانشگاه علامه طباطبائی، ایران، تهران.

۳. استادیار، گروه مشاوره، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران

چکیده

تاب‌آوری تحصیلی به معنای دستیابی دانش‌آموزان به نتایج آموزشی خوب با وجود شرایط نامساعد و چالش‌ها از طریق تغییر رفتارهای موجود یا ایجاد رفتارهای جدید، مانند نظم، تمرین یا برنامه‌ریزی است. هدف اصلی این پژوهش بررسی رابطه تفکر نوآورانه و تنظیم هیجان‌های تحصیلی با تاب‌آوری تحصیلی دانش‌آموزان بود. روش پژوهش حاضر از نوع توصیفی - همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش حاضر کلیه دانش‌آموزان شهر کرمانشاه در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ با جمعیت ۳۴۶۷۶ نفر بود. بدین منظور تعداد ۴۰۰ دانش‌آموز به‌صورت تصادفی خوشه‌ای انتخاب و به پرسشنامه‌های تفکر نوآورانه راگونیس و باراک (۲۰۲۱)، تنظیم هیجان‌های تحصیلی پکران و همکاران (۲۰۰۲) و تاب‌آوری تحصیلی سامونلز (۲۰۰۴) پاسخ دادند. برای تحلیل داده‌ها از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندمتغیری استفاده شد. نتایج حاصل از ضریب همبستگی پیرسون نشان داد که بین تفکر نوآورانه و تنظیم هیجان‌های تحصیلی با تاب‌آوری تحصیلی رابطه معنی‌داری وجود دارد. همچنین یافته‌های پژوهش نشان داد که تفکر نوآورانه و تنظیم هیجان‌های تحصیلی به شکل مثبت و معنی‌داری تاب‌آوری تحصیلی را پیش‌بینی می‌کنند ($p < 0/01$). یافته‌های این پژوهش حاکی از اهمیت تنظیم هیجان‌های تحصیلی، تفکر نوآورانه در تبیین تاب‌آوری تحصیلی است. بر اساس یافته‌های این پژوهش می‌توان نتیجه گرفت در راستای افزایش تاب‌آوری تحصیلی باید از متغیرهای تنظیم هیجان تحصیلی و تفکر نوآورانه باید بهره‌گیرند. به متخ‌صان حوزه آموزش و پرورش پیشنهاد می‌شود از تنظیم هیجان‌های تحصیلی و تفکر نوآورانه در آموزش‌ها و برنامه‌های تاب‌آوری تحصیلی استفاده کاربردی شود.

واژه‌های کلیدی: تاب‌آوری تحصیلی، تفکر نوآورانه، تنظیم هیجان‌های تحصیلی، دانش‌آموزان

نقش سرمایه فرهنگی در پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان

حسن آرامجو^{۱*}، فرشته لشکری^۲، مریم اکبری^۳، معصومه اسماعیلی^۴

- *۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه بیرجند، ایران رایانامه: hasanaramjoo@gmail.com
۲. کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه پیام نور مرکز قائن، ایران رایانامه: hasanaramjoo@gmail.com
۳. کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه پیام نور مرکز مشهد، ایران رایانامه: Maryam.Akbari@gmail.com
۴. کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور مرکز حاجی‌آباد، ایران رایانامه: masoumeh.esmaili@gmail.com

چکیده

موفقیت و پیشرفت در یادگیری هدف همه نظام‌های آموزشی و میزان بهره‌مندی از محیط‌های آموزشی مستلزم احساس انرژی و سرزندگی دانش‌آموزان است، بنابراین مطالعه حاضر باهدف بررسی نقش سرمایه فرهنگی در پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان انجام شد. پژوهش حاضر توصیفی-همبستگی بود. جامعه پژوهش شامل دانش‌آموزان دختر پایه نهم متوسطه اول در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بودند که ۱۰۰ دانش‌آموز با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. ابزار پژوهش شامل پرسش‌نامه‌های سرمایه فرهنگی ریچارد سون و بوردیو (۱۹۸۶) و سرزندگی تحصیلی دهقان‌زاده و حسین‌چاری (۱۳۹۱) بودند. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از محاسبه ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه انجام شد. نتایج نشان داد رابطه بین سرمایه فرهنگی با سرزندگی تحصیلی مثبت و معنی‌دار هست و سرمایه فرهنگی می‌تواند به شکل مثبت و معنی‌داری سرزندگی تحصیلی را پیش‌بینی نماید. بر این اساس با افزایش سرمایه فرهنگی در دانش‌آموزان، سرزندگی تحصیلی افزایش می‌یابد ($p < 0.01$). بر اساس نتایج توجه به نقش کلیدی سرمایه فرهنگی در برنامه‌های آموزش و پرورش ضروری است.

واژه‌های کلیدی: سرمایه فرهنگی، سرزندگی تحصیلی، دانش‌آموزان.

اثربخشی آموزش راهبردهای خودتنظیمی بر بازداری دانش‌آموزان

مژگان آریا نژاد^{۱*}، عاطفه رعیتی^۲، فهیمه حسنی^۳، فاطمه حسنی^۴

۱. کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور واحد حاجی‌آباد، ایران رایانامه: mozghanaryanzhad@gmail.com

۲. کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور واحد حاجی‌آباد، ایران رایانامه: Atyperspolis@gmail.com

۳. کارشناسی ارشد آموزش و بهسازی منابع انسانی، دانشگاه تربیت‌حیدریه، ایران رایانامه: Fahimahassani104@gmail.com

۴. کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور واحد حاجی‌آباد، ایران رایانامه: fatemehassani065@gmail.com

چکیده

مطالعه حاضر با هدف تعیین اثربخشی آموزش راهبردهای خودتنظیمی بر بازداری دانش‌آموزان انجام شد. روش پژوهش حاضر نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه گواه بود، جامعه آماری این مطالعه را دانش‌آموزان دختر دوره اول متوسطه شهر ستان زیرکوه که در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ که مشغول به تحصیل بودند، تشکیل دادند. از جامعه پژوهش ۳۰ نفر با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند و در دو گروه گواه و آزمایش قرار گرفتند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه بازداری خرس سفید و گنر و زناکوز (۱۹۹۴) استفاده شد. آموزش راهبردهای خودتنظیمی در ۸ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای برای گروه آزمایش اجرا شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون تحلیل کوواریانس تک متغیری استفاده شد. نتایج نشان داد آموزش راهبردهای خودتنظیمی مؤثر بوده و موجب کاهش بازداری دانش‌آموزان شد ($P < 0/01$)، همچنین اندازه اثر نشان می‌دهد که آموزش راهبردهای خودتنظیمی ۲۹ درصد از تغییرات بازداری را تبیین می‌کند.

واژه‌های کلیدی: خودتنظیمی، بازداری شناختی، دانش‌آموزان

نقش سرمایه عاطفی در پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان

فاطمه آریایی شاد*^۱، مینا هوشیار افین^۲، فائزه مردافکن^۳، فاطمه مردافکن^۴

*۱. کارشناسی مشاوره و راهنمایی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قاینات، ایران رایانامه: Fatemaaryaeishad@gmail.com

۲. کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه رسالت زاهدان، ایران رایانامه: Minahoushyar88@gmail.com

۳. کارشناسی ارشد مشاوره و راهنمایی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قاینات، ایران رایانامه: Mardafkanfaezeh@gmail.com

۴. کارشناسی مشاوره و راهنمایی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قاینات، ایران رایانامه: fatmhmrdafn1@gmail.com

چکیده

موفقیت در محیط‌های آموزشی مستلزم احساس انرژی و سرزندگی است، بنابراین مطالعه حاضر باهدف بررسی نقش سرمایه عاطفی در پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان انجام شد. روش پژوهش حاضر توصیفی-همبستگی بود. جامعه پژوهش شامل دانش‌آموزان پسر پایه هشتم متوسطه اول شهرستان زیرکوه در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بودند که ۱۰۰ دانش‌آموز با استفاده از نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. ابزار پژوهش شامل پرسش‌نامه‌های سرمایه عاطفی گل پرور (۱۳۹۵) و سرزندگی تحصیلی دهقان‌زاده و حسین چاری (۱۳۹۱) بودند. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندمتغیری انجام شد. نتایج نشان داد رابطه بین سرمایه عاطفی با سرزندگی تحصیلی مثبت و معنی‌دار هست و سرمایه عاطفی می‌تواند به شکل مثبت و معنی‌داری سرزندگی تحصیلی را پیش‌بینی نماید ($p < 0/01$). بر اساس نتایج با آموزش‌های مناسب، سرمایه‌های عاطفی را می‌توان بهبود بخشید تا منجر به افزایش سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان گردد.

واژه‌های کلیدی: سرمایه عاطفی، سرزندگی تحصیلی، دانش‌آموزان.

افزایش عزت‌نفس دانش‌آموزان از طریق آموزش مبانی تئوری انتخاب

سمیه آزاد

دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه الزهراء س/ آموزش و پرورش، تهران، ایران. somayezad121@gmail.com

چکیده

از مسائل مهم دانش‌آموزان امروزی مشکل عزت‌نفس پایین آن‌ها است که می‌تواند سبک زندگی تحصیلی، خانوادگی، اجتماعی و شغلی او را تحت تأثیر قرار دهد. هدف از این پژوهش افزایش عزت‌نفس دانش‌آموزان دارای عزت‌نفس پایین بود که با روش اقدام پژوهی انجام شد. جامعه پژوهش دانش‌آموزان کلاس پنجم ۲ دبستان دخترانه عدالت منطقه ۱۵ تهران بودند. جهت شناسایی دانش‌آموزان دارای عزت‌نفس پایین از مقیاس سنجش عزت‌نفس کوپر اسمیت (۱۹۶۷) استفاده شد و در نهایت ۳ دانش‌آموز انتخاب شدند. سپس از مادران این سه دانش‌آموز دعوت شد و جلسه توجیهی با موضوع معرفی پژوهش و اهداف آن و روند آموزش مهارت‌های لازم برگزار شد. جهت سنجش سبک‌های فرزندپروری مادران از پرسشنامه سبک فرزندپروری آموزشی گلاسر استفاده شد که دارای دو خرده مقیاس سبک مخرب و سازنده است که مادران نمونه پژوهش دارای سبک فرزندپروری مخرب بودند. جلسات آموزشی مبانی تئوری انتخاب شامل ۵ جلسه بود که در سه جلسه اول مادران و دانش‌آموزان باهم شرکت کردند و در دو جلسه آخر فقط مادران شرکت کردند. پس از به مدت یک ماه مهارت‌های آموزش داده‌شده توسط مادران و دانش‌آموزان تمرین شد و در این مدت تحت پشتیبانی محقق قرار گرفتند. بعد از یک ماه مجدد دانش‌آموزان و مادران موردسنجش قرار گرفتند. نتیجه افزایش و بهبودی عزت‌نفس دانش‌آموزان را نشان داد و مادران نیز نمره سبک فرزندپروری مخرب آن‌ها کاهش و نمره سبک فرزندپروری سازنده آن‌ها افزایش داشت.

واژه‌های کلیدی: عزت‌نفس، اقدام پژوهی، دانش‌آموزان، فرزندپروری، تئوری انتخاب.

سیاست‌گذاری در آموزش با اتکا بر نظریات تربیتی اقبال لاهوری

محمدامین آزادبخت

دانشجوی کارشناسی، راهنمایی و مشاوره، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران
azadbkhtmohammadamin@gmail.com

چکیده

هرچند محمد اقبال به سبب عدم ارائه متد آموزشی در شمار نظریه‌پردازان آموزش و پرورش به شمار نیامده و اثر مستقلى در فلسفه تربیتی تألیف نکرده است ولی در آثار خویش نکات، سرفصل‌ها و مسئله‌هایی را در زمینه تعلیم و تربیت مطرح کرده که می‌تواند مورداستفاده برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران آموزش و پرورش قرار بگیرد. این پژوهش کوشیده است تا بر سر این نکات، سرفصل‌ها، مسائل و نظریات به تصویری روشن از دیدگاه آموزشی اقبال و مهم‌ترین عوامل و لازمه‌های تعلیم و تربیت از نظر او دست یافته و بر اساس آن موضوعات و طرح‌هایی را برای سیاست‌گذاری در آموزش پیشنهاد کند. این تحقیق با استفاده از روش تحلیلی-توصیفی و به‌صورت کتابخانه‌ای نگارش یافته؛ در دسته پژوهش‌های بنیادی نظری جای می‌گیرد. نتایج این پژوهش نشان‌دهنده آن است که در نظر اقبال لاهوری فردیت، خودسازی، آزادی، محیط، سعی و عمل، اهداف و غایات، نیروی عقلانی، آفرینندگی و اخلاق از مهم‌ترین عوامل و لازمه‌های تعلیم و تربیت می‌باشند و از این رو بایسته است که موردتوجه برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران آموزشی قرار بگیرند. همچنین نکات مطرح شده از سوی اقبال تا حد زیادی با برنامه فلسفه برای کودکانی همراهی داشته و شایسته است که این برنامه به‌عنوان یک سرفصل و متد آموزشی برای دانش‌آموزان دبستان و مقطع متوسطه اول در نظر گرفته شود.

واژه‌های کلیدی: اقبال، متد آموزشی، آموزش و پرورش، فلسفه تربیتی، فلسفه برای کودکان

پیش‌بینی مشکلات رفتاری هیجانی دانش‌آموزان بر اساس تعامل والد فرزند با نقش واسطه‌ای خلق‌وخوی کودک در دانش‌آموزان دارای مشکلات رفتاری هیجانی

سارا آقابابایی^۱، عاطفه سادات موسوی^۲

۱. استاد، دانشگاه شهید اشرفی، اصفهان، ایران.

۲. کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشگاه شهید اشرفی / اصفهان، ایران.

چکیده

در پیدایش اختلالات رفتاری هیجانی عامل واحدی را نمی‌توان مسئول دانست بلکه انواعی از عوامل مربوط به والدین و الگوی خانواده و برخی عوامل اجتماعی_ فرهنگی_ عوامل روان‌شناختی _ عوامل زیستی در پیدایش آن سهیم هستند. از آنجایی که دوران کودکی از مهم‌ترین مراحل زندگی است و شخصیت فرد در این دوران پایه‌ریزی می‌شود، والدین و همچنین رابطه‌ی والد _ کودک از مهم‌ترین عوامل مؤثر بر رشد روانی اجتماعی هر کودکی محسوب می‌شود. یکی از عوامل دیگری که در ایجاد مشکلات رفتاری در دانش‌آموزان نقش دارد، خلق‌وخوی کودک است. هرچند که ساختار خلق‌وخو سال‌هاست که شناسایی شده لکن مطالعه آن در کودکان به‌ویژه با تمرکز بر سیر تکاملی آن سابقه‌ی نسبتاً کوتاهی داشته و به سال‌های اخیر برمی‌گردد. هدف از انجام این پژوهش پیش‌بینی مشکلات رفتاری هیجانی دانش‌آموزان بر اساس تعامل والد فرزند با نقش واسطه‌ای خلق‌وخوی کودک بود. این تحقیق بر اساس فرضیه و هدف، تحقیقی کاربردی است. روش پژوهش توصیفی و از نوع همبستگی است. جامعه آماری پژوهش حاضر کلیه دانش‌آموزان پسر ۱۱ تا ۱۲ سال دارای مشکلات رفتاری _ هیجانی شهر ستان مبارکه در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ بودند. در این پژوهش حجم نمونه شامل ۱۲۰ نفر از دانش‌آموزان پسر ۱۱-۱۲ سال دارای مشکلات رفتاری هیجانی بودند که به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. ابزار مورد استفاده در این پژوهش پرسشنامه توانایی‌ها و مشکلات (sdq) گودمن (۱۹۹۷)، پرسشنامه مقیاس رابطه والد _ کودک (CPRS) پانانتا (۱۹۹۴) و پرسشنامه بازنگری شده خلق‌اوایل نوجوانی ایس و روتبارت (۲۰۰۱) بود. داده‌ها با استفاده از مدل معادلات ساختاری تحلیل شد. نتایج یافته‌ها نشان داد که تعامل والد کودک نقش تعیین‌کننده‌ای در مشکلات رفتاری هیجانی دانش‌آموزان داشت. همچنین خلق‌خوی کودک نقش میاجی در رابطه بین تعامل والد فرزند و مشکلات رفتاری-هیجانی آن‌ها ایفا می‌کرد. نتایج پژوهش بر لزوم بهره‌گیری از تعامل والد فرزند مطلوب در راستای کاهش مشکلات رفتاری-هیجانی دارد و باید در راستای بهبود مشکلات رفتاری هیجانی دانش‌آموزان خلق‌وخوی آن‌ها و تعامل والد فرزند را باید موردتوجه قرار داد.

واژه‌های کلیدی: مشکلات رفتاری هیجانی، تعامل والد _ کودک، خلق‌وخوی کودک

پیش‌بینی عملکرد تحصیلی بر اساس مشارکت والدین با میانجی‌گری اشتیاق به مدرسه

ماه آزادیان بجنوردی*^۱، مهسا حاتمی^۲، سارا لرکی^۳

*۱. استادیار گروه علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، پردیس فاطمه زهرا (س)، اهواز، ایران. رایانامه:

mahazadian@gmail.com

۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، آموزش و پرورش رامهرمز، ایران. رایانامه: mahsa.hatami30@gmail.com

۳. کارشناسی ارشد مشاوره، آموزش و پرورش باوی، ایران. رایانامه: saralarki.teacher@gmail.com

چکیده

هدف از این پژوهش پیش‌بینی عملکرد تحصیلی بر اساس مشارکت والدین با میانجی‌گری اشتیاق به مدرسه بود. روش پژوهش از نوع همبستگی بود. به این منظور از طریق روش نمونه‌گیری در دسترس، ۱۵۰ دانش‌آموزان پایه ششم ابتدایی شهرستان رامهرمز در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ انتخاب شدند. دانش‌آموزان منتخب به پرسشنامه اشتیاق مدرسه وانگ و وایلت و ایکلس (۲۰۱۱) و والدین آن‌ها به پرسشنامه استاندارد درگیری والدین در امور تحصیلی، شکاری گیسی (۱۳۹۲)، پاسخ دادند. عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان از طریق نمرات آزمون‌های پیشرفت تحصیلی مدرسه اندازه‌گیری شد. داده‌ها با استفاده از روش مدل‌یابی معادلات ساختاری تحلیل شدند. نتایج نشان دادند مدل نهایی برازش مناسبی داشت و مسیر میانجی‌گری معنادار بود. نتایج همچنین نشان دادند بین مشارکت والدین و عملکرد تحصیلی رابطه مثبت و معنادار، بین مشارکت والدین و اشتیاق به مدرسه رابطه مثبت و معنادار و بین اشتیاق به مدرسه و عملکرد تحصیلی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد و اشتیاق به مدرسه رابطه بین مشارکت والدین و عملکرد تحصیلی را میانجی‌گری کرد. با توجه به نتایج با افزایش اشتیاق به مدرسه و مشارکت والدین می‌توان عملکرد تحصیلی را افزایش داد.

واژه‌های کلیدی: عملکرد تحصیلی، مشارکت والدین، اشتیاق به مدرسه

اهمیت و ضرورت وجود ورزش در مدارس

یگانه آقازاده حصاری*^۱، زینب شاه‌محمدی^۲، کوثر اصغرزاده^۳

*^۱. کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه شهید مطهری خوی/آموزش و پرورش، سلماس، ایران.
رایانامه: yganhsary1@gmail.com

^۲. کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه شهید مطهری خوی/آموزش و پرورش، سلماس، ایران.
رایانامه: zeynabsh8580@gmail.com

^۳. کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه شهید مطهری خوی/آموزش و پرورش، سلماس، ایران.
رایانامه: Asgharzadeh_kosar@yahoo.com

چکیده

انسان نیازمند حرکت و جنبش است. منع انسان از حرکت نه تنها موجب توقف رشد بلکه سبب افسردگی، بروز رفتار ناهنجار و از دست دادن شورونشاط زندگی می‌شود. تربیت بدنی و ورزش جزء لاینفک تعلیم و تربیت و وسیله‌ای برای رسیدن به سلامت روحی نسل امروز است. تربیت بدنی و ورزش یکی از پایه‌های اصلی تعلیم و تربیت هر جامعه بوده و هست. امروزه دانش تربیت بدنی و علوم ورزشی در نظام آموزش و پرورش جهان، جایگاه مهم و ارزشمندی دارد. مدارس نقش اساسی در ترویج این حرکت و جنبش دارند به‌ویژه در مقطع دبستان به طوری که حرکت و ورزش را ترویج می‌دهند. هدف این مقاله بررسی اهمیت ورزش در دبستان‌هاست. اطلاعات پژوهش حاضر به شیوه‌ی کتابخانه‌ای توصیفی جمع‌آوری شده است. مهم‌ترین یافته این تحقیق این است که ورزش بر رشد تمام ابعاد جسمی، ذهنی، روانی و اخلاقی تأثیرگذار است و یکی از ضروریات برنامه درسی دوره دبستان به شمار می‌رود.

واژه‌های کلیدی: برنامه آموزشی، تربیت بدنی، ورزش در مدارس

نقش هوش معنوی در پیش‌بینی تاب‌آوری تحصیلی دانش‌آموزان

لیلا آقاپور^{۱*}، معصومه صابری فر^۲، فروغ عزیز ی قلعه آقایی^۳، اعظم ممبینی^۴

۱. * دبیر استثنایی آموزش و پرورش رامهرمز، خوزستان، ایران *lelaa.agapouri@gmail.com*

۲. آموزگار استثنایی آموزش و پرورش رامهرمز، خوزستان، ایران *masume.saberifar3@gmail.com*

۳. دبیر استثنایی آموزش و پرورش رامهرمز، خوزستان، ایران *foroughaziziq@gmail.com*

۴. دبیر استثنایی آموزش و پرورش رامهرمز، خوزستان، ایران *Azam.mombeni@gmail.com*

چکیده

تاب‌آوری در مدرسه یکی از مهارت‌های مهم برای بهبود کارایی سیستم آموزشی و موفقیت دانش‌آموزان است، لذا مطالعه حاضر باهدف بررسی نقش هوش معنوی در پیش‌بینی تاب‌آوری تحصیلی دانش‌آموزان انجام شد. روش پژوهش حاضر از نوع توصیفی - همبستگی بود. جامعه آماری دانش‌آموزان دختر پایه پنجم ابتدایی شهر رامهرمز در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بودند که ۱۰۰ دانش‌آموز به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. اطلاعات با استفاده از ابزار پرسشنامه‌های هوش معنوی کینگ (۲۰۰۸) و پرسشنامه تاب‌آوری تحصیلی ساموئلز (۲۰۰۴) به دست آمد. داده‌های به دست آمده با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون تک متغیری تجزیه و تحلیل شدند. نتایج نشان داد بین هوش معنوی با تاب‌آوری تحصیلی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد و هوش معنوی می‌تواند به شکل مثبت، تاب‌آوری تحصیلی دانش‌آموزان را پیش‌بینی نماید ($p < 0/01$)؛ بنابراین با توجه به نتایج پژوهش به نقش هوش معنوی در افزایش تاب‌آوری تحصیلی، توجه شود.

واژه‌های کلیدی: هوش معنوی، تاب‌آوری تحصیلی، دانش‌آموزان.

بررسی کمال‌گرایی، احساس تنهایی و اضطراب پنهان در دانش‌آموزان دختر

سیمین آقایی

دانشجوی کارشناسی ارشد، علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، مرودشت، ایران aghaeisimin63@gmail.com

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی کمال‌گرایی، احساس تنهایی و اضطراب پنهان در دانش‌آموزان دختر مقطع ابتدایی بود. این پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نظر ماهیت و روش از نوع همبستگی بود. در پژوهش حاضر جامعه آماری، دانش‌آموزان دختر متوسطه دوم شهر شیراز و تعداد آن‌ها ۸۵۰ نفر است. نمونه آماری از بین دانش‌آموزان دختر متوسطه دوم شهر شیراز است که با توجه به حجم محدود جامعه و با استفاده از جدول مورگان، تعداد نمونه آماری ۲۶۵ نفر است. به منظور انتخاب نمونه موردنظر، از روش نمونه‌گیری تصادفی از نوع خوشه‌ای چندمرحله‌ای استفاده شد. داده‌های گردآوری شده در دو سطح مورد تجزیه و تحلیل (آمار توصیفی و آمار استنباطی) قرار گرفت. در سطح آمار توصیفی از میانگین و انحراف معیار و در سطح آمار استنباطی از آزمون معنی‌داری ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه به شیوه هم‌زمان و سلسله‌مراتبی بارون-کنی استفاده شد. نتایج نشان داد که بین کمال‌گرایی و اضطراب پنهان در دانش‌آموزان دختر مقطع ابتدایی رابطه معناداری وجود دارد. آیا بین احساس تنهایی و اضطراب پنهان در دانش‌آموزان دختر مقطع ابتدایی رابطه و معناداری وجود دارد. بین کمال‌گرایی و احساس تنهایی در دانش‌آموزان دختر مقطع ابتدایی رابطه و معناداری وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: کمال‌گرایی، احساس تنهایی، اضطراب پنهان، دانش‌آموزان دختر مقطع ابتدایی

اثربخشی راهبردهای چیرگی شناختی بر افزایش سرعت پردازش اطلاعات کودکان دچار اختلال یادگیری ویژه

لیلا امیدی

آموزگار پایه چهارم ابتدایی شهرستان ملایر

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی اثربخشی راهبردهای چیرگی شناختی بر افزایش سرعت پردازش اطلاعات کودکان دچار اختلال یادگیری ویژه شهرستان ملایر بودند. روش این پژوهش نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه پژوهش کودکان دچار اختلال یادگیری ویژه مراجعه‌کننده با کلینیک‌های درمان اختلالات یادگیری شهرستان ملایر بود که از بین آن‌ها ۳۰ کودک با روش نمونه‌گیری در دسترس به‌عنوان نمونه انتخاب شدند و در دو گروه آزمایش و کنترل (برای هر گروه ۱۵ نفر) جایگزین شدند. برای جمع‌آوری اطلاعات از آزمون هوش و کسلر ویرایش چهارم (خرده‌مقیاس سرعت پردازش اطلاعات) استفاده شد. گروه آزمایش آموزش راهبردهای چیرگی شناختی را در ۱۲ جلسه ۴۵ دقیقه‌ای دریافت کردند. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از تحلیل کوواریانس تک متغیری استفاده شد. یافته‌ها نشان داد که اثربخشی آموزش راهبردهای چیرگی شناختی بر افزایش سرعت پردازش اطلاعات کودکان دچار اختلال یادگیری ویژه شهرستان ملایر همراه بوده است. می‌توان نتیجه گرفت که راهبردهای چیرگی شناختی به فرد کمک می‌کنند تا اطلاعات تازه را برای، ترکیب با اطلاعات قبلاً آموخته شده و ذخیره‌سازی آن‌ها در حافظه بلندمدت آماده می‌کنند و موجب افزایش میزان یادگیری، حفظ و استمرار آموخته‌های کودکان دچار اختلال یادگیری ویژه می‌شود.

واژه‌های کلیدی: راهبردهای چیرگی شناختی، سرعت پردازش اطلاعات، اختلال یادگیری ویژه.

تأثیر تعامل خانواده و مدرسه بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان

زینب ایزدی^{۱*}، محمدحسین ایزدی^۲

۱. کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، رایانامه: zeinabizadi70@gmail.com

۲. آموزش مشاوره و راهنمایی دانشگاه فرهنگیان رشت، رایانامه: m.h.izadi315@gmail.com

چکیده

کودکان با مراقبت‌ها و آموزش‌هایی که در خانواده صورت می‌گیرد رشد کرده و تحت تأثیر آن‌ها به محیط مدرسه و وارد می‌شوند، این ورود لازمی تعامل خانواده و یادگیری چگونگی رفتار صحیح خانواده در این موقعیت است. اهمیت مربی و معلمان جدید تا جایی است که نهاد اصلی تعلیم و تربیت هر فرد در جامعه ابتدا خانواده و سپس مدرسه او تلقی می‌شود، در واقع خانواده اولین مدرسه کودک و مدرسه دومین خانه او است. به همین دلیل از تأثیر مدرسه بر روی تربیت کودکان و آینده آن‌ها نمی‌توان چشم‌پوشی کرد، لذا هدف پژوهش بررسی تأثیر تعامل خانواده و مدرسه بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان بود. روش پژوهش از نوع مروری بود. جامعه پژوهش اسناد، مقالات و مطالعات مرتبط با موضوع تعامل خانواده و مدرسه و تأثیر آن بر عملکرد دانش‌آموزان بود. اسناد پایگاه‌های فارسی مگیران، ایرانداک، علم‌نت، پرتال جامع علوم انسانی در بازه زمانی ۱۰ سال اخیر، بررسی شدند. از مجموع مطالعات مرتبط با موضوع پژوهش حاضر بودند، با روش نمونه‌گیری هدفمند، ۳۸ مقاله انتخاب و تحلیل شدند. یافته‌ها نشان می‌دهند وقتی که رفتار معلمان و اولیای مدرسه و نیز رفتار پدر و مادر و اولیای خانواده با موازین تعلیم و تربیت و روان‌شناسی کودک و رشد او مطابقت نداشته باشد، سلامت روانی و اجتماعی کودکان به مخاطره می‌افتد. نتیجه‌گیری می‌شود که تعامل والدین با کادر آموزشی می‌تواند تأثیر چشمگیری بر انگیزش و وضعیت تحصیلی دانش‌آموزان داشته باشد. همکاری والدین با اولیای مدرسه می‌تواند به ایجاد رابطه مطلوب خانه و مدرسه کمک کند. بدین ترتیب می‌توان به افزایش شایستگی‌ها و کاهش مشکلات کمک کرد.

واژه‌های کلیدی: تعامل خانواده با مدرسه، عملکرد تحصیلی، دانش‌آموزان.

اثر بخشی فیلیال تراپی بر بازداری رفتاری. مشکلات یادگیری و خودکارآمدی تحصیلی

مجتبی بابازاده شش پلی^۱، جمال صادقی^۲، آزاده کیاپور^۳، سیده زهرا ساداتی^۴

۱. دکتری روان‌شناسی تربیتی، گروه روان‌شناسی، واحد بابل، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران.

۲. استادیار، گروه روان‌شناسی، واحد بابل، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران.

۳. استادیار، گروه آمار، واحد بابل، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران.

۴. استادیار، گروه روان‌شناسی، واحد قائم‌شهر، دانشگاه آزاد اسلامی، قائم‌شهر، ایران.

چکیده

هدف از پژوهش حاضر اثربخشی فیلیال تراپی (بازی درمانی مبتنی بر رابطه والد کودک) بر بازداری رفتاری، مشکلات یادگیری و خودکارآمدی تحصیلی در دانش‌آموزان مبتلا به اختلال یادگیری خاص بود. روش پژوهش حاضر، نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون_پس‌آزمون با گروه گواه بود. جامعه آماری این پژوهش را دانش‌آموزان مبتلا به اختلال یادگیری خاص مقطع ابتدایی ششم شهر بابل سال ۱۴۰۱ تشکیل می‌دادند. نمونه آماری شامل ۳۰ دانش‌آموز مبتلا به اختلال یادگیری خاص بودند که به شیوه نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند و به تساوی در گروه آزمایش و گواه قرار گرفتند. ابزار گردآوری داده‌ها مقیاس بازداری رفتاری (Carver & White, 1994)، پرسشنامه خودکارآمدی تحصیلی (Patrick et al., 1997) و پرسشنامه مشکلات یادگیری کلرادو (Wilcott et al., 2011) بود. پس از اجرای پیش‌آزمون، گروه آزمایش جلسه ساعتی تحت فیلیال تراپی قرار گرفتند و گروه گواه مداخله‌ای دریافت نکردند. تحلیل داده‌ها با استفاده از تحلیل کوواریانس و مانکوا، صورت گرفت. یافته‌های نشان دادند که فیلیال تراپی، مشکلات یادگیری را کاهش و خودکارآمدی تحصیلی و بازداری رفتاری را در دانش‌آموزان مبتلا به اختلال یادگیری افزایش داده است. با توجه به نتایج روش فیلیال تراپی، شیوه مفیدی جهت کاهش بازداری رفتاری و مشکلات یادگیری و افزایش خودکارآمدی تحصیلی است.

واژه‌های کلیدی: فیلیال تراپی، بازداری رفتاری، مشکلات یادگیری، خودکارآمدی تحصیلی، اختلال یادگیری خاص

اثربخشی درمان شناختی_ رفتاری بر بازداری رفتاری. مشکلات یادگیری و خودکارآمدی تحصیلی

مجتبی بابازاده شش پلی^۱، جمال صادقی^۲، آزاده کیاپور^۳، سیده زهرا ساداتی^۴

۱. دکتری روان‌شناسی تربیتی، گروه روان‌شناسی، واحد بابل، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران.

۲. استادیار، گروه روان‌شناسی، واحد بابل، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران.

۳. استادیار، گروه آمار، واحد بابل، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران.

۴. استادیار، گروه روان‌شناسی، واحد قائم‌شهر، دانشگاه آزاد اسلامی، قائم‌شهر، ایران.

چکیده

هدف از پژوهش حاضر اثربخشی درمان شناختی_ رفتاری بر بازداری رفتاری، مشکلات یادگیری و خودکارآمدی تحصیلی در دانش‌آموزان مبتلا به اختلال یادگیری خاص بود. روش پژوهش حاضر، نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون_ پس‌آزمون با گروه کنترل و انتساب تصادفی بود. جامعه آماری این پژوهش کلیه دانش‌آموزان مبتلا به اختلال یادگیری خاص مقطع ابتدایی ششم شهر بابل سال ۱۴۰۱ بودند. نمونه آماری در این پژوهش شامل ۳۰ دانش‌آموزان مبتلا به اختلال یادگیری خاص (۱۵ نفر برای گروه کنترل، ۱۵ نفر برای گروه آزمایش) که به شیوه نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه بازداری رفتاری کارور و وایت، پرسشنامه خودکارآمدی تحصیلی پاتریک و همکاران و پرسشنامه مشکلات یادگیری ویلکات و همکاران بود. در این پژوهش برای تجزیه و تحلیل داده‌های به‌دست‌آمده و برای بررسی همه فرضیه‌ها و تعیین تأثیر مداخله بر روی گروه آزمایش و ارزیابی تفاضل نمرات سه گروه در فاصله پیش‌آزمون و پس‌آزمون ابتدا از KS جهت نرمال بودن داده و سایر مفروضه‌های تحلیل کوواریانس و مانکوا، استفاده شد. یافته‌های پژوهش نشان داد که درمان شناختی_ رفتاری بر بازداری رفتاری، مشکلات یادگیری و خودکارآمدی تحصیلی در دانش‌آموزان مبتلا به اختلال یادگیری خاص تأثیر دارد.

واژه‌های کلیدی: درمان شناختی_ رفتاری، بازداری رفتاری، مشکلات یادگیری، خودکارآمدی تحصیلی، اختلال یادگیری خاص.

رابطه باورهای معرفت‌شناختی با اضطراب ریاضی و یادگیری ریاضی در دانش‌آموزان

منوچهر بابانژاد^۱، علیرضا همایونی*^۲، سیده زهره علوی^۳

۱. دانشیار گروه آمار، دانشگاه گلستان، گرگان، ایران. mbaba22@yahoo.com

۲. * استادیار گروه روان‌شناسی، واحد بندر گز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندر گز، ایران.

homayouni.ar@gmail.com

۳. استادیار گروه ریاضی، واحد بندر گز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندر گز، ایران. alavi@bandargaziau.ac.ir

چکیده

در قرن ۲۱ با رشد سریع فن‌آوری‌ها و علوم مختلف، ریاضیات بیش از هر زمانی جای خود را در همه زمینه‌های علوم باز کرده و اغلب انسان‌ها ناچار هستند در مواجهه با چالش‌های روزمره زندگی از ریاضیات کمک بگیرند؛ بنابراین پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه باورهای معرفت‌شناختی با اضطراب ریاضی و یادگیری ریاضی در دانش‌آموزان انجام شد. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بوده و جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان متوسطه دوم بودند که تعداد ۱۹۰ نفر با استفاده از نمونه‌گیری در دسترس به‌عنوان نمونه انتخاب شدند و به فرم کوتاه پرسشنامه باورهای معرفت‌شناختی شومر (۱۹۹۰) و خرده‌مقیاس اضطراب ریاضی پرسشنامه ساهین (۲۰۱۵) پاسخ دادند. برای یادگیری ریاضی از نمره پایان‌ترم ریاضی استفاده شد. داده‌ها با آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. یافته‌ها نشان داد که بین باورهای معرفت‌شناختی با اضطراب ریاضی رابطه مثبت معنی‌دار و بین باورهای معرفت‌شناختی با یادگیری ریاضی رابطه منفی معنادار وجود دارد. همچنین نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که باورهای معرفت‌شناختی توان پیش‌بینی اضطراب ریاضی را در دانش‌آموزان دارند. یافته‌های این پژوهش می‌تواند در حوزه‌های آموزش و یادگیری دانش‌آموزان، به‌ویژه یادگیری ریاضی اهمیت ویژه‌ای داشته باشد و به دانش‌آموزان کمک کند تا توانایی‌های ذهنی، قدرت تحلیل و استدلال منطقی و ظرفیت‌ها و شایستگی‌های یادگیری خود را افزایش داده و عملکرد بهتری در مدرسه داشته باشند.

واژه‌های کلیدی: باورهای معرفت‌شناختی، اضطراب ریاضی، یادگیری ریاضی، دانش‌آموز

تعیین رابطه بین رسانه‌های الکترونیکی با خلاقیت در کودکان

خاطر بابکری^۱، منصوره کریم زاده^{۲*}، علیرضا محمدی آریا^۳

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد رشته علوم تربیتی، دانشگاه علوم توان‌بخشی و سلامت اجتماعی، تهران، ایران

۲. دانشیار گروه آموزشی پیش از دبستان، دانشگاه علوم توان‌بخشی و سلامت اجتماعی، تهران، ایران.

mkarimz2000@gmail.com

۳. استادیار گروه آموزشی پیش از دبستان، دانشگاه علوم توان‌بخشی و سلامت اجتماعی، تهران، ایران

چکیده

پیشرفت و توسعه جوامع بشری به نوع و اثر رسانه‌های الکترونیکی و خلاقیت آن وابسته است و این پژوهش با هدف تعیین رابطه بین رسانه‌های الکترونیکی با خلاقیت در کودکان ۶ تا ۸ ساله در شهر ستان بیرانشهر انجام شد. روش پژوهش حاضر همبستگی بوده و جامعه آماری این پژوهش شامل تمام کودکان ۶ تا ۸ ساله بیرانشهر بود که از رسانه‌های الکترونیکی استفاده کرده بودند. روش نمونه‌گیری به صورت تصادفی خوشه‌ای انجام شد و بر اساس فرمول کوکران نمونه آماری ۳۵۷ نفر برآورد شد. برای جمع‌آوری داده‌های پژوهش از پرسشنامه استاندارد خلاقیت عابدی (۱۳۷۲) و پرسشنامه رسانه‌ی الکترونیکی قزاقی (۱۳۹۴) استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون لوین، آزمون کولموگروف-اسمیرنوف، استفاده شد. یافته‌های پژوهش نشان داد بین نمرات خلاقیت و مصرف رسانه‌های الکترونیکی همبستگی مثبت و معناداری وجود دارد و با افزایش مصرف رسانه‌های الکترونیکی، خلاقیت کودکان نیز افزایش می‌یابد. همچنین نتایج نشان داد رسانه‌های الکترونیکی، ۰/۲۳ از واریانس تغییرات خلاقیت را پیش‌بینی می‌کند. با توجه به نتایج حاصل از یافته‌ها می‌توان نتیجه‌گیری کرد که از رسانه‌های الکترونیکی می‌توان جهت رشد خلاقیت و بهبود عملکرد تحصیلی کودکان دانش‌آموزان استفاده کرد.

واژه‌های کلیدی: آموزش؛ رسانه‌های الکترونیکی؛ خلاقیت؛ کودکان

رابطه اضطراب و افسردگی با یادگیری عمیق در دانش‌آموزان دختر دبیرستان

سیما بادپر

دکتری روان‌شناسی سلامت، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج simabadpar@yhoo.com

چکیده

با پیشرفت فناوری به طور مرتب و روزانه، کامپیوتر همواره جایگاه بیشتری در تمام جوانب زندگی ما به دست می‌آورد. پژوهش حاضر با بررسی رابطه اضطراب و افسردگی با یادگیری عمیق در دانش‌آموزان دختر دبیرستان غرب تهران انجام شده است. روش پژوهش حاضر از نوع همبستگی است. جامعه آماری پژوهش شامل دانش‌آموزان دختر دبیرستان شهر تهران می‌باشند که تعداد ۱۲۰ نفر از طریق نمونه‌گیری تصادفی انتخاب و به پرسشنامه‌های اضطراب بک و افسردگی بک و پرسشنامه محقق یادگیری عمیق پاسخ دادند. نتایج با استفاده از آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون چند متغیره در نرم افزار SPSS22 تحلیل گردید. نتایج تحلیل همبستگی پیرسون بین اضطراب و افسردگی با یادگیری عمیق رابطه معنادار و منفی وجود دارد. نتایج رگرسیون چند متغیره نشان داد که اضطراب و افسردگی بهترین پیش‌بینی کننده یادگیری عمیق است. بر اساس مطالعات انجام شده روشن شد که افراد وابسته به زمینه در یادگیری مطالبی از قبل سازمان داده شده موفق ترند تا مطالبی که انسجام کافی ندارند. در حالیکه، افراد مستقل از زمینه مطالبی را که خود سازماندهی می‌کنند بهتر از مواد از قبل سازماندهی شده فرا می‌گیرند. با توجه به نتایج حاصل الف) اساتید و برنامه ریزان آموزشی از طریق آشنایی با سبک‌های یادگیری، می‌توانند برنامه و روش‌های آموزشی را با سبک‌های یادگیری فراگیران منطبق نمایند. ب) اساتید در برخورد با یادگیرندگان مختلف باید بپذیرند که هر یک از آنها ممکنست با سبک خاصی از یادگیری به انجام وظایف محوله و یادگیری موضوعات مختلف می‌پردازد، و بنابراین، باید آماده باشد تا با هر یک از دانش‌آموزان خود، برخوردی متناسب با سبک و شیوه یادگیری او داشته باشد. ج) آگاه کردن فرد از سبک یادگیری خود، می‌تواند زمینه‌ی آگاهی دانش‌آموزان را فراهم نماید تا روش‌های بهینه‌ای را در یادگیری خود به کار گیرند.

واژه‌های کلیدی: اضطراب، افسردگی، یادگیری عمیق، دانش‌آموزان.

اثربخشی برنامه آموزش یادگیری اجتماعی هیجانی بر سلامت روانی و هیجان‌های مثبت و منفی تحصیلی

محمد باردل*^۱، مهرناز جبلی آده^۲، ناهید محمدی^۳، نسرین حسین پور^۴

*۱. دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران. رایانامه: mohammadbardel@gmail.com

۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ارومیه، ارومیه، ایران. رایانامه: M.jabali487@gmail.com

۳. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ارومیه، ارومیه، ایران. رایانامه:

nahidmohammadi6693@gmail.com

. کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان، خوی، ایران. رایانامه: Hosseinpour@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی اثربخشی آموزش برنامه یادگیری اجتماعی-هیجانی بر سلامت روانی و هیجان‌های مثبت و منفی تحصیلی دانش‌آموزان اجرا شد. طرح پژوهشی مورد استفاده در این تحقیق یک طرح نیمه آزمایشی با پیش‌آزمون و پس‌آزمون و با گروه آزمایش و گواه بود. جامعه آماری پژوهش را ۳۶۰۰ نفر از دانش‌آموزان مقطع دوم متوسطه شهرستان خوی در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ تشکیل می‌دادند. از این جامعه با روش نمونه‌گیری هدفمند ۶۰ دانش‌آموز انتخاب شدند. به‌منظور جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه‌های بهزیستی معنوی (دهشیری، ۱۳۸۷) و هیجان‌های پیشرفت (Pekrun et al., 2005) استفاده شد. بسته آموزشی برنامه یادگیری اجتماعی هیجانی (Merrell et al., 2007) بود که در ۸ جلسه برای گروه آزمایش اجرا شد و گروه گواه هیچ مداخله‌ای را دریافت نکرد. یافته‌ها نشان دادند که برنامه یادگیری اجتماعی هیجانی، بهزیستی معنوی را افزایش داده است ($P \leq 0.05$). همچنین نشان داد که برنامه یادگیری اجتماعی هیجانی، هیجان‌های تحصیلی را کاهش داده است ($P \leq 0.05$). بر این اساس می‌توان نتیجه گرفت که با توجه به تأثیر مثبت برنامه یادگیری اجتماعی هیجانی در افزایش بهزیستی معنوی و کاهش هیجان‌ها، اجرای برنامه یادگیری اجتماعی هیجانی در مدارس ضروری به نظر می‌رسد.

واژه‌های کلیدی: برنامه یادگیری اجتماعی هیجانی، سلامت روانی، هیجان‌های مثبت و منفی تحصیلی

مقایسه راهبردهای انگیزشی برای یادگیری و رویکردهای یادگیری عمیق و سطحی در دانش‌آموزان دختر و پسر مدارس عادی و هوشمند

محمد باردل^۱، طاهره صفرزاد^{۲*}، فاطمه آیرم^۳، نسرین حسین پور^۴

۱. دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران. رایانامه: mohammadbardel@gmail.com

۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوی، خوی، ایران. رایانامه: safarzadeh73@gmail.com

۳. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اردبیل، اردبیل، ایران. رایانامه:

fatemehayrom3247@gmail.com

۴. کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان، خوی، ایران. رایانامه: Hosseinpour@gmail.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر مقایسه راهبردهای انگیزشی برای یادگیری و رویکردهای یادگیری عمیق و سطحی در دانش‌آموزان با توجه به جنسیت و ویژگی‌های آموزشی در مدارس ابتدایی شهرستان خوی بود. روش پژوهش علی - مقایسه‌ای بود. جامعه آماری شامل تمامی دانش‌آموزان دوره ابتدایی شهرستان خوی در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بود. حجم نمونه بر مبنای جدول مورگان، ۹۰ نفر برآورد شد و با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای دانش‌آموزان انتخاب شدند. ابزار گردآوری اطلاعات شامل پرسشنامه راهبردهای انگیزشی برای یادگیری (Pintrich et al., 1990) و پرسشنامه رویکردهای یادگیری (Entwistle & Tait, 1990) بود. به‌منظور تحلیل داده‌ها از آزمون تحلیل واریانس یک‌راهه (ANOVA) و تحلیل واریانس چندمتغیره (MANOVA) استفاده شد. نتایج نشان دادند که بین راهبردهای انگیزشی برای یادگیری و رویکردهای یادگیری عمیق و سطحی در دانش‌آموزان با توجه به جنس و نوع مدارس (عادی و هوشمند) تفاوت معنادار وجود دارد و مدارس هوشمند بهتر عمل می‌کنند. نتایج همچنین نشان دادند بین راهبردهای انگیزشی برای یادگیری عمیق در دانش‌آموزان پسر و دختر تفاوت معناداری وجود ندارد. همچنین بین رویکرد یادگیری عمیق در دانش‌آموزان پسر و دختر تفاوت معناداری وجود دارد و پسران بهتر از دختران عمل می‌کنند، اما بین رویکردهای یادگیری عمیق در دانش‌آموزان عادی و هوشمند تفاوت معناداری وجود ندارد و نیز بین رویکرد یادگیری سطحی در دانش‌آموزان پسر و دختر و مدارس عادی و هوشمند تفاوت معناداری وجود ندارد. بر همین اساس می‌توان نتیجه گرفت مدارس هوشمند نسبت به مدارس عادی در حوزه یادگیری عمیق و راهبردهای انگیزشی بهتر عمل می‌کنند همچنین پسران در یادگیری عمیقی بهتر عمل می‌کنند

واژه‌های کلیدی: راهبردهای انگیزشی برای یادگیری، رویکردهای یادگیری عمیق و سطحی، مدارس عادی و هوشمند

تأثیر آموزش روان‌شناسی مثبت بر انگیزه پیشرفت دانش‌آموزان دختر

مینا باغستانی^۱، محمد رضائی^۲، مرضیه نصر اصفهانی^۳

۱. کارشناسی ارشد، رشته مشاوره خانواده، دانشگاه آزاد اسلامی واحد خمینی‌شهر - اصفهان

۲. دانشجوی دکتری، رشته روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی تهران

۳. کارشناسی، رشته روان‌شناسی، مؤسسه غیرانتفاعی فیض الاسلام خمینی‌شهر - اصفهان

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی اثربخشی آموزش روان‌شناسی مثبت بر انگیزه پیشرفت دختران دوره متوسطه اول در ناحیه ۶ استان اصفهان است. پژوهش حاضر یک مطالعه نیمه‌آزمایشی با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه کنترل بود. از جامعه مذکور ۱۰۰ نفر به صورت نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب و ۳۰ نفر که کمترین نمره را در پرسش‌نامه انگیزه پیشرفت داشتند انتخاب گردید و با گمارش تصادفی ۱۵ نفر در گروه آزمایش و ۱۵ نفر در گروه گواه قرار گرفتند. ابزار اندازه‌گیری پرسش‌نامه انگیزه پیشرفت هرمنس (۱۹۷۷) بود. برنامه مداخلاتی (آموزش روان‌شناسی مثبت) در طی ۸ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای بر روی گروه آزمایش اجرا گردید و بعد از هر دو گروه پس‌آزمون گرفته شد. یافته‌های پژوهش نشان داد که آموزش روان‌شناسی مثبت بر انگیزه پیشرفت در دختران دوره متوسطه تأثیر معناداری دارد ($P < 0/01$). با توجه به نتایج به دست آمده می‌توان نتیجه‌گیری کرد که با ارائه آموزش روان‌شناسی مثبت می‌توان انگیزه پیشرفت دانش‌آموزان دختران را در دوره متوسطه افزایش داد.

واژه‌های کلیدی: روان‌شناسی مثبت، انگیزه، انگیزه پیشرفت، دانش‌آموزان

اثربخشی درمان شناختی رفتاری بر ادراک از محیط یادگیری و بی‌ثباتی هیجانی در دانش‌آموزان مبتلا به کمرویی

سهیلا باقری

دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه راهیان نوین دانش، ساری، ایران soheylabaghery1@gmail.com

چکیده

این پژوهش با هدف تعیین اثربخشی درمان شناختی رفتاری بر ادراک از محیط یادگیری و بی‌ثباتی هیجانی در دانش‌آموزان مبتلا به کمرویی انجام شد. روش پژوهش نیمه آزمایشی از نوع پیش‌آزمون و پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری پژوهش حاضر را تمامی ۱۰۴ دانش‌آموز دختر مقطع متوسطه اول پایه نهم مدرسه نمونه شهید بلوری شهر آمل در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ تشکیل داده‌اند. با توجه به آن که حداقل تعداد نمونه برای پژوهش‌های مداخله‌ای ۱۵ نفر است، بر این اساس ابتدا در بین تمامی افراد پرسشنامه کمرویی چیک-بریگز (۱۹۹۰) توزیع شد و تعداد ۳۰ نفر پیرو کسب نمره بیشتر از ۴۰ (نقطه برش پرسشنامه) در پرسشنامه به روش در دسترس انتخاب شده‌اند و در انتها به روش تصادفی در دو گروه آزمایش و کنترل جایگزین شده‌اند. جهت گردآوری داده‌ها از پرسشنامه ادراک از محیط یادگیری سوئینی و همکاران (۱۹۹۴)، مقیاس بی‌ثباتی هیجانی ملاچیچ و گلدبرگ (۲۰۰۷) و پرسشنامه کمرویی چیک-بریگز (۱۹۹۰) استفاده شد. برنامه درمان شناختی رفتاری در ۱۰ جلسه ۴۵ دقیقه‌ای بر اساس مدل سیلر (۲۰۰۸) صرفاً بر روی گروه آزمایش اجرا شد. داده‌ها با استفاده از روش تحلیل کوواریانس چندمتغیره (مانکوا) مورد تحلیل قرار گرفت و یافته‌ها نشان داد بین نمرات پیش‌آزمون پس‌آزمون دو گروه آزمایش و کنترل در ادراک از محیط یادگیری و بی‌ثباتی هیجانی در دانش‌آموزان مبتلا به کمرویی تفاوت معنی‌داری وجود دارد. به‌طور کلی درمان شناختی رفتاری بر ادراک از محیط یادگیری و بی‌ثباتی هیجانی در دانش‌آموزان مبتلا به کمرویی اثربخش است. با توجه به نتایج حاصل از این پژوهش، توجه به نقش درمان شناختی رفتاری در ایجاد تغییرات در عوامل شناختی و هیجانی تلویحات درمانی مهمی را در بر دارد.

واژه‌های کلیدی: ادراک از محیط یادگیری، بی‌ثباتی هیجانی، درمان شناختی رفتاری.

رابطه سبک‌های عاطفی با گرایش به رفتارهای پرخطر در دانش‌آموزان

ساغر باقری^۱، جمال صادقی^{۲*}

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی، واحد بابل، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران

۲. * دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی، واحد بابل، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران

رایانامه: jamalsadeghi48@yahoo.com

چکیده

سبک عاطفی (دل‌بستگی) نقش مهمی در چگونگی سازگاری افراد و پیدایشگری از انجام رفتارهای خطر ساز مثل اعتیاد دارد. هدف اصلی پژوهش حاضر، بررسی رابطه بین سبک‌های عاطفی با گرایش به رفتارهای پرخطر دانش‌آموزان متوسطه اول است. روش این پژوهش، توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش دانش‌آموزان دختر دوره‌ی اول متوسطه شهر فیروزکوه در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بودند که تعداد، ۳۲۵ دانش‌آموز به‌عنوان نمونه به روش خوشه‌ای دومرحله‌ای انتخاب شدند و به پرسشنامه‌های سبک عاطفی هافمن و کاشدن (۲۰۱۰) و پرسشنامه گرایش به رفتارهای پرخطر زاده محمدی و احمدآبادی (۱۳۸۷)، پاسخ دادند. به‌منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون هم‌زمان استفاده شد. یافته‌ها نشان داد که بین سبک عاطفی سازگاری و سبک عاطفی تحمل با گرایش به رفتارهای پرخطر دانش‌آموزان رابطه منفی معناداری در سطح ($p=0/0001$) وجود دارد. همچنین بین سبک عاطفی پنهان‌کاری با گرایش به رفتارهای پرخطر دانش‌آموزان رابطه مثبت معناداری در سطح ($p=0/0001$) وجود دارد؛ بنابراین می‌توان نتیجه‌گیری کرد سبک‌های عاطفی در روابط افراد و رفتارهای سالم و ناسالم آن‌ها تأثیر دارد. الگوی دل‌بستگی اولیه، با نحوه کنار آمدن کودک با تجربه‌های چند سال بعد ارتباط دارد.

واژه‌های کلیدی: سبک‌های عاطفی، رفتارهای پرخطر، دانش‌آموزان.

رابطه تیپ‌های شخصیتی با گرایش به رفتارهای پرخطر در دانش‌آموزان

ساغر باقری^۱، جمال صادقی^{۲*}

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی، واحد بابل، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران
۲. * دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی، واحد بابل، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران
رایانامه: jamalsadeghi48@yahoo.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه بین تیپ‌های شخصیتی با گرایش به رفتارهای پرخطر دانش‌آموزان متوسطه اول بود. این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش، جزء مطالعات توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش حاضر را تمامی ۱۸۹۰ دانش‌آموز دختر دوره متوسطه اول (پایه نهم) مدارس شهر فیروزکوه در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ تشکیل دادند. با توجه به تعداد جامعه براساس جدول کرجسی و مورگان با بیش برآورد، ۳۲۵ دانش‌آموز به‌عنوان حجم نمونه به روش خوشه‌ای دومرحله‌ای انتخاب گردید. جهت جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه شخصیتی هگزاکو دی ورایز (۲۰۱۳) و پرسشنامه گرایش به رفتارهای پرخطر زاده محمدی و احمدآبادی (۱۳۸۷) استفاده شد. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه استفاده شد. نتایج حاصل از ضرایب رگرسیون، ضریب استاندارد شده بتا نشان داد که بین ویژگی‌های شخصیتی (صداقت- فروتنی، برونگرایی، توافق، وظیفه‌شناسی و گشودگی به تجربه) با گرایش به رفتارهای پرخطر دانش‌آموزان رابطه منفی معناداری در سطح $(p=0/0001)$ وجود دارد. همچنین بین ویژگی‌های شخصیتی هیجان‌پذیری با گرایش به رفتارهای پرخطر دانش‌آموزان رابطه مثبت معناداری در سطح $(p=0/0001)$ وجود دارد؛ بنابراین نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون نشان می‌دهد تیپ‌های شخصیتی می‌تواند به‌عنوان متغیر پیش‌بین با گرایش به رفتارهای پرخطر رابطه داشته باشد.

واژه‌های کلیدی: تیپ‌های شخصیتی، رفتارهای پرخطر، دانش‌آموزان

نقش مهارت‌های تنظیم هیجانی در تعاملات بین فردی کودکان دارای اختلالات یادگیری خاص

مینو باقریان

کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی دانشگاه علامه طباطبائی

چکیده

این مقاله با هدف بحث از نقش آموزش مهارت‌های تنظیم هیجان در تعاملات بین فردی کودکان دارای اختلال یادگیری خاص، سعی در ارائه چارچوبی نظری از مقولات تنظیم هیجانی، تعاملات بین فردی و اختلالات یادگیری خاص با تمرکز بر دلالت‌های نظری و عملی تنظیم هیجان دارد. در این مطالعه از روش اسنادی کتابخانه‌ای به منظور گردآوری مفاهیم اساسی در زمینه‌ی چستی و چگونگی تنظیم هیجان و ارتباط احتمالی آن با بهبود وضعیت روابط بین فردی در کودکان دارای اختلال یادگیری خاص استفاده شده است. در این راستا پس از توضیح و بیان مسئله که ناظر به چالش‌های روابط بین فردی در کودکان دارای اختلال است (شامل توضیح اختلال یادگیری خاص و پیامدهای منفی آن در روابط بین فردی) مروری بر ادبیات تنظیم هیجان صورت گرفته است. تعریف تنظیم هیجان، دیدگاه‌های نظری، کاربردهای مداخله‌ای و آموزشی و همچنین نتایج مثبت احتمالی آن در بهبود عملکرد بین فردی و تحصیلی کودکان دارای اختلال یادگیری از جمله محورهای تشکیل‌دهنده‌ی این نوشتار است. مروری جامع از این محورها می‌تواند زمینه‌ی مطالعات میدانی و تجربی در باره‌ی نقش تنظیم هیجان در بهبود وضعیت روابط اجتماعی و تعاملات بین فردی کودکان دارای اختلال یادگیری را فراهم سازد.

واژه‌های کلیدی: تنظیم هیجان، تعاملات بین فردی، اختلال یادگیری خاص

مقایسه رفتارهای ایمنی، سبک‌های هویتی و هیجان‌های اخلاقی در دانش‌آموزان پسر با والدین عادی و بدسرپرست

سعید بذرگر^{۱*}، بتول رحیمی نژاد^۲، مرضیه رحیمی نژاد^۳

* کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشگاه اردکان، اردکان، ایران. رایانامه: Saeedbazregar.15273@gmail.com

۲. کارشناسی الهیات و معارف اسلامی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد جیرفت، جیرفت، ایران. رایانامه:

b.rahiminejad55@gmail.com

۳. کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بردسیر، بردسیر، ایران. رایانامه:

m.rahiminejad67@gmail.com

چکیده

دوران نوجوانی، مقطع بسیار حساسی از زندگی است که در آن، نوجوان با تغییرات گسترده شناختی و ساختاری مواجه می‌شود. این پژوهش با هدف مقایسه رفتارهای ایمنی، سبک‌های هویتی و هیجان‌های اخلاقی در دانش‌آموزان پسر ۱۲ تا ۱۸ سال با والدین عادی و بدسرپرست انجام شد. روش این پژوهش از نوع علی-مقایسه‌ای (پس‌رویدادی) بود. جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان ۱۲ تا ۱۸ سال، با والدین عادی و بدسرپرست در شهرستان بوانات بود که به روش نمونه‌گیری در دسترس، از بین دانش‌آموزان با والدین عادی، ۲۷۸ نفر و از بین دانش‌آموزان با والدین بدسرپرست ۸۰ نفر، برای نمونه‌پژوهش انتخاب شدند. جهت گردآوری داده‌ها، از پرسشنامه‌های رفتارهای ایمنی پینتو-گوویا و همکاران (۲۰۰۳)، سبک‌های هویتی برزونسکی (۱۹۹۲) و گرایش به گناه و شرم کوهن و همکاران (۲۰۱۱) استفاده شد. نتایج نشان داد که بین میانگین نمرات رفتارهای ایمنی، سبک‌های هویتی (جهت‌گیری اطلاعاتی، هنجاری و سردرگم/اجتنابی) و هیجان اخلاقی (شرم و گناه) در دانش‌آموزان پسر ۱۲ تا ۱۸ سال با والدین عادی و بدسرپرست تفاوت معناداری وجود دارد و دانش‌آموزان بدسرپرست در رفتارهای ایمنی، هیجان‌های اخلاقی (شرم و گناه) و سبک هویتی سردرگم/اجتنابی نمرات بالاتری کسب کردند و نمرات سبک‌های هویتی اطلاعاتی و هنجاری در دانش‌آموزان با والدین عادی بیشتر از دانش‌آموزان بدسرپرست بوده است. همچنین، بین بدسرپرستی با رفتارهای ایمنی، سبک هویتی سردرگم/اجتنابی و هیجان‌های اخلاقی (شرم و گناه) رابطه مثبت معنی‌داری وجود داشت؛ بنابراین می‌توان گفت که دانش‌آموزان بدسرپرست از رفتارهای ایمنی بیشتر، هیجان‌های اخلاقی (شرم و گناه) بالاتر و سبک هویتی سردرگم/اجتنابی برخوردارند.

واژه‌های کلیدی: بدسرپرست، رفتارهای ایمنی، سبک‌های هویتی، هیجان‌های اخلاقی

ملاحظات رشته روان‌شناسی مدرسه در ایران

مریم برادران حقیر*^۱، زهره صابرمهانی^۲

*۱. استادیار، گروه آموزشی علوم تربیتی، دانشگاه امام صادق، تهران، ایران. رایانامه: baradaran@isu.ac.ir

۲. دانشجوی کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه امام صادق، تهران، ایران. رایانامه: z.saber@isuw.ac.ir

چکیده

راه‌اندازی یک رشته نیازمند مطالعه و توجه به نیازهای جامعه است، چرا که بین دانشگاه و جامعه رابطه‌ای دوسویه وجود دارد. اخیراً رشته روان‌شناسی مدرسه مورد توجه دانشگاه‌های ایران قرار گرفته که سؤال‌هایی را برانگیخته است: تفاوت این رشته با روان‌شناسی تربیتی و مشاوره چیست؟ اگر رشته‌ها مبتنی بر ظهور مسائل ایجاد می‌شوند، چه مجموعه مسائلی در ایران راه‌اندازی این رشته را ضروری کرده است؟ بایسته‌ها و ملاحظات این رشته چیست؟ این پژوهش ضمن مرور تاریخچه شکل‌گیری این رشته و برنامه‌های درسی موجود در جهان و نظام مسائل موجود در ایران با مطالعه نظام‌مند و تحلیل مضمون، سؤالات را ذیل ابعاد نه‌گانه اکر (منطق، اهداف و مقاصد، محتوا و سازماندهی، راهبردهای تدریس و یادگیری، فعالیت‌های یاددهی و یادگیری، گروه‌بندی دانشجویان، مکان و زمان یادگیری، سنجش و ارزشیابی) پاسخ داده است. نتایج نشان می‌دهد روان‌شناسی مدرسه به‌عنوان یک میان‌رشته با رویکرد عمومی، مسائل کودکان و نوجوانان، خانواده و فرآیند مدرسه را پوشش می‌دهد، با تأکید بر کیفیت زندگی دانش‌آموزان، ابعاد مختلف عاطفی و اجتماعی و فرهنگی را در مرکز توجه قرار داده است و آنها را توانمند می‌کند تا تغییرات را دنبال کنند و رفاه عمومی خود را افزایش دهند. با توجه به خلأهای موجود در نظام آموزشی ایران این رشته می‌تواند در جهت فهم و حل مسائل زیست‌همه‌جانبه دانش‌آموزان نقش ایفا کند. اما کارآمدی رشته، نیازمند ملاحظات در برنامه درسی است؛ از جمله عبور از چارچوب برنامه درسی رایج، سطح‌بندی بهینه در مقاطع مختلف، بهبود موقعیت‌های یادگیری، توجه جدی به کارآموزی و حضور دانشجویان در محیط واقعی.

واژه‌های کلیدی: روان‌شناسی مدرسه، برنامه درسی، الگوی اکر.

مطالعه تطبیقی خدمات راهنمایی و مشاوره در مدارس ایران و کانادا

محمدامین بختیاری*^۱، مینا شاه‌محمدی^۲

*۱. دانشجوی کارشناسی، راهنمایی و مشاوره، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران. رایانامه: aminbakhtari80@gmail.com

۲. استادیار مشاوره، مدیر گروه علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران رایانامه: shah68mina@gmail.com

چکیده

این پژوهش با هدف مطالعه تطبیقی خدمات راهنمایی و مشاوره در مدارس ایران و کانادا در راستای شناخت بهتر مسائل نظام راهنمایی و مشاوره آموزش و پرورش ایران، تحلیل و ارائه راهکار برای مسائل این حوزه است. پژوهش حاضر توصیفی و از مطالعات تطبیقی بود. از میان روش‌های مطالعه تطبیقی روش جرج بردی که شامل چهار مرحله توصیف، تفسیر، هم‌جواری و مقایسه است، استفاده شد. جامعه آماری پژوهش عبارت است از اسناد بالادستی، قوانین، برنامه‌های اجرایی خدمات راهنمایی و مشاوره بود. منبع گردآوری اطلاعات راهنمای خدمات راهنمایی و مشاوره مدارس در کشورهای یاد شده بود؛ که از طریق شبکه اینترنت به دست آمدند، سپس در چک‌لیست‌های معتبر به تفکیک خدمات راهنمایی و مشاوره در حوزه ساختار و قوانین، خدمات راهنمایی و مشاوره ارائه شده در مقاطع تحصیلی مختلف، صلاحیت‌های حرفه‌ای مشاور مدرسه و نقش معلمان در پی‌شبرد اهداف راهنمایی مشاوره تنظیم شدند. بر این اساس، یافته‌های این پژوهش، ارائه خدمات مربوط ارتقا سلامت روان، ایجاد زمینه برای رشد همه‌جانبه، تفاوت‌های فردی میان دانش‌آموزان و ضرورت توجه به آن، لزوم آموزش مهارت‌های زندگی، وجود انواع آسیب‌های اجتماعی، عاطفی، اخلاقی، روانی و خانوادگی را از مجموعه عواملی می‌توان بر شمرد که بر اهمیت روزافزون بهره‌گیری از خدمات راهنمایی و مشاوره در مدرسه تأکید می‌کند. نتیجه‌گیری حاصل از این یافته‌ها بر آن است که شیوه مدیریت غیرمتمرکز استانی و مدرسه محور، همکاری و تعامل بیشتر اداره امور تربیتی و مشاوره با سازمان نظام روان‌شناسی از راهکارهای ارائه شده در این طرح، جهت ارتقای کمی و کیفی خدمات راهنمایی و مشاوره در مدارس ایران است.

واژه‌های کلیدی: ایران، راهنمایی و مشاوره، کانادا، مدرسه

بررسی چالش‌های مدرسه مطلوب و الزام آفرینش اعتماد بر پایه توجه، تفکر انتقادی و خلاقیت

گلناز بخشی^{۱*}، رضا محمدی^۲

*۱. مربی، گروه آموزشی راهنمایی و مشاوره، پردیس شهید چمران دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران

رایانامه: gollnazbakhshi42@yahoo.com

۲. مدرس بازنشسته، گروه آموزشی مطالعات اجتماعی، پردیس شهید مفتح دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران

رایانامه: rezamohammadi1337@yahoo.com

چکیده

مدرسه مطلوب به‌منزله خاستگاه تحول که از یک سو در مسیر پیچیدگی‌های انسانی و خلق آگاهی و از سوی دیگر پیوسته با فرآیند و فرم جدید ناشی از چالش‌های تغییر و تحول در زمان روبرو است، نگاه می‌شود و تحول کیفی و رفتار سازمانی مورد اعتماد را به‌عنوان اهداف و معیار ارزیابی مدرسه مطلوب مورد مذاقه قرار داده‌اند. هدف پژوهش حاضر بررسی چالش‌های مدرسه مطلوب و الزام آفرینش اعتماد بر پایه توجه، تفکر انتقادی و خلاقیت که به روش مروری انجام و برای جمع‌آوری اطلاعات از روش کتابخانه‌ای استفاده شد. بدین منظور برای یافتن مستندات علمی مرتبط با موضوع، در پایگاه‌های اطلاعاتی گوگل اسکالر، نورمگز، ایران داک، سیویلیکا، مگیران و... جستجو و مقالات مربوطه استخراج شدند. در نهایت ۱۸ مقاله موردبررسی قرار گرفتند. یافته‌ها نشان داد مدارس مطلوب جنبه‌های متضاد دارند، به‌عنوان نمونه الگوهای فکری و عملی، مانند ایجاد توجه، نقادی و خلاقیت با الزامات واگرایی روبرو هستند، درحالی که ممکن است مجریان امور مدرسه در نقش حافظان نظم و مدیریت، خواهان سازگاری، انفعال و سربه‌راهی بیشتری باشند، ازاین‌رو کشف رابطه بین این دوگانگی‌ها که رنگ و ماهیتی چالش‌برانگیز دارد.

واژه‌های کلیدی: مدرسه مطلوب، اعتماد، توجه، تفکر انتقادی، خلاقیت.

اثربخشی درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد بر زودانگیختگی و سلامت اجتماعی دانش‌آموزان

داود برزگر^{۱*}، اسماعیل سلیمی^۲، زهرا قربان نیای اوندی^۳

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه پیام نور تربت‌حیدریه / آموزش و پرورش، بردسکن، ایران. رایانامه: sower7322@gmail.com

۲. کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان سبزوار / آموزش و پرورش، بردسکن، ایران رایانامه: esmaeilsalimi1372@gmail.com

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه پیام نور تربت‌حیدریه، ایران رایانامه: sower7322@gmail.com

چکیده

دانش‌آموزان به‌عنوان رکن اساسی نظام آموزش کشور در دستیابی به اهداف نظام آموزشی نقش و جایگاه ویژه‌ای دارند. اولین احساسی که در دانش‌آموزان در سن نوجوانی به‌هنگام روبرو شدن با نشانه‌های ریش جنسی به وجود می‌آید، غافلگیر شدن، ترس، غم و اندوه فراوان همراه با عدم کنترل و بیان هیجانانگیز است که به‌طور طبیعی پیش می‌آید و مشکلات متعددی در زمینه‌های تحصیلی و اجتماعی به وجود می‌آورد. هدف پژوهش حاضر بررسی اثربخشی درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد بر سلامت اجتماعی و زودانگیختگی دانش‌آموزان بود. روش پژوهش از نوع نیمه‌آزمایشی (طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه کنترل) بود. جامعه آماری پژوهش شامل تمامی دانش‌آموزان پسر مقطع متوسطه دوم شهر بردسکن بود. از جامعه آماری، ۳۰ دانش‌آموز با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند و در دو گروه آزمایش و کنترل جایگزین شدند. داده‌ها با استفاده از پرسشنامه سلامت اجتماعی (Keynes, 2004) و پرسشنامه زودانگیختگی نجاریان (۱۳۷۵) جمع‌آوری شدند. مداخله درمانی (درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد) طی ۸ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای بر روی گروه آزمایش اجرا گردید. پس از پایان دوره گروه درمانی، از هر دو گروه پس‌آزمون گرفته شد و برای تحلیل داده‌ها از روش تحلیل کوواریانس چندمتغیره (مانکوا) استفاده شد. نتایج نشان داد که درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد به‌طور معناداری باعث افزایش سلامت اجتماعی و کاهش زودانگیختگی دانش‌آموزان نوجوان شده است. مؤثر بودن روش درمانی در افزایش سلامت اجتماعی کاهش زودانگیختگی و لزوم بررسی اثر روش درمانی بر روی گروه‌های سنی دیگر مورد بحث قرار گرفت.

واژه‌های کلیدی: درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد، سلامت اجتماعی، زودانگیختگی

اثربخشی آموزش مدیریت والدین بر مخالفت جویی و تکانش‌گری کودکان بیش‌فعال همراه با نقص توجه

سمیرا برزگر پیرانفر

کارشناسی ارشد مشاوره مدرسه، دانشگاه علامه طباطبائی / آموزش و پرورش، تهران، ایران. رایانامه: sbpiranfar@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر مطالعه‌ی تک موردی با هدف بررسی اثربخشی آموزش مدیریت رفتار والدین بر میزان مخالفت جویی و تکانش‌گری کودکان بیش‌فعال بوده است. روش کار به این صورت بود که آزمودنی در این طرح یک کودک مبتلا به بیش‌فعالی همراه با نقص توجه بوده که بیش از سه سال تحت درمان دارویی بوده است و والدین کودک به مدت ۶ جلسه به صورت هفتگی تحت آموزش مدیریت رفتار کودکان قرار گرفتند، آزمودنی در سه مرحله پیش از آغاز مداخله پس از اتمام مداخله و یک ماه پس از اتمام مداخله برای پیگیری توسط مقیاس درجه‌بندی کانرز والدین و معلمین مورد ارزیابی قرار گرفت، نتایج نشان داد که آموزش مدیریت رفتار به والدین قادر به کاهش میزان مخالفت جویی در کودک می‌شود ولی بر میزان تکانش‌گری وی تأثیر به‌سزایی ندارد.

واژه‌های کلیدی: اختلال بیش‌فعال همراه با نقص توجه، آموزش والدین، مخالفت جویی، تکانش‌گری

پیش‌بینی عملکرد تحصیلی و اضطراب تحصیلی دانش‌آموزان دارای اختلالات یادگیری بر اساس شفقت به خود و مهارت‌های فراشناختی

شیما سادات برقی^۱، مرضیه پاکروان^۲

۱. دکتری روانشناسی عمومی، دانشگاه علوم و تحقیقات، آموزش و پرورش، تهران، ایران.

رایانامه: Borghei_shima@yahoo.com

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران.

رایانامه: sisi.horis@gmail.com

چکیده

عملکرد تحصیلی به‌عنوان مولفه‌ی تأثیرگذار در آموزش و پرورش سهم به‌سزایی در رشد دانش‌آموزان در آینده خواهد داشت. هدف از پژوهش حاضر، پیش‌بینی عملکرد تحصیلی و اضطراب تحصیلی دانش‌آموزان دارای اختلالات یادگیری بر اساس شفقت به خود و مهارت‌های فراشناختی بوده است. روش تحقیق به‌لحاظ هدف، کاربردی و به‌لحاظ روش گردآوری اطلاعات توصیفی-همبستگی بود. جامعه پژوهش حاضر، دانش‌آموزان دختر اول تا پنجم ابتدایی دارای اختلالات یادگیری ناحیه ۴ شهر قم در سال ۱۴۰۱-۱۴۰۲ بودند. جامعه پژوهش از دانش‌آموزانی بودند که تشخیص اختلالات یادگیری دریافت کرده بودند با این حال جهت غربالگری مجدد از ابزار پرسشنامه اختلالات یادگیری ویلکات و همکاران (۲۰۱۱) استفاده شد. بر اساس جدول گرجسی-مورگان ۹۵ دانش‌آموز از این جامعه با روش نمونه‌گیری در دسترس به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه عملکرد تحصیلی فام و تیلور (۱۹۹۹)، پرسشنامه آزمون اضطراب پیشرفت تحصیلی آلپورت و هابر (۱۹۶۰)، پرسشنامه شفقت به خود ریس و همکاران (۲۰۱۱) و پرسشنامه مهارت‌های فراشناخت شاطریان محمدی (۱۳۸۶) بود. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها، از ضریب همبستگی پیرسون و گرسون همزمان استفاده شد. یافته‌ها نشان داد که عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دارای اختلالات یادگیری بر اساس شفقت به خود و مهارت‌های فراشناختی قابل پیش‌بینی است. همچنین اضطراب تحصیلی دانش‌آموزان دارای اختلالات یادگیری بر اساس شفقت به خود پیش‌بینی گردید، اما اضطراب تحصیلی دانش‌آموزان دارای اختلالات یادگیری بر اساس مهارت‌های فراشناختی قابل پیش‌بینی نبود و رابطه‌ی معناداری یافت نشد. از یافته‌ها می‌توان نتیجه گرفت که شفقت به خود و مهارت‌های فراشناختی دانش‌آموزان دارای اختلالات یادگیری به نوبه‌ی خود بر عملکرد تحصیلی و اضطراب تحصیلی آنان تأثیر می‌گذارد.

واژه‌های کلیدی: عملکرد تحصیلی، اضطراب تحصیلی، اختلالات یادگیری، شفقت به خود، مهارت‌های فراشناختی

اثربخشی درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد بر آمیختگی شناختی و انعطاف پذیری شناختی دانش‌آموزان پسر دارای علائم اضطراب

زیبا برقی ایرانی^۱، سروش رنجبر^{۲*}

۱. دانشیار گروه روانشناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه پیام نور تهران، ایران

۲. * دانشجوی دکتری روانشناسی و آموزش کودکان استثنائی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه تهران، تهران، ایران

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی اثربخشی درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد بر آمیختگی شناختی و انعطاف پذیری شناختی دانش‌آموزان پسر دارای علائم اضطراب مقطع متوسطه دوم شهر تهران انجام گرفت. روش پژوهش حاضر نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری پژوهش دانش‌آموزان پسر مقطع متوسطه دوم شهر تهران در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بودند. با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس تعداد ۳۰ دانش‌آموز که در پرسشنامه اضطراب بک (۱۹۸۸) نمره بالاتر از نقطه برش کسب کرده بودند به‌عنوان نمونه انتخاب و به صورت تصادفی در دو گروه آزمایش و کنترل (هر کدام ۱۵ نفر) قرار گرفتند. از پرسشنامه‌های آمیختگی شناختی گیلاندر و همکاران (۲۰۱۴) و انعطاف‌پذیری شناختی دنیس و واندروال (۲۰۱۰) به‌عنوان ابزارهای پژوهش استفاده شد. گروه آزمایش پروتکل درمانی مبتنی بر پذیرش و تعهد هیس و همکاران (۲۰۰۶) را در ۸ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای دریافت کردند. تجزیه و تحلیل داده‌ها با روش تحلیل کوواریانس چند متغیری انجام شد. یافته‌های پژوهش نشان داد که درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد بر آمیختگی شناختی و انعطاف پذیری شناختی دانش‌آموزان پسر مقطع متوسطه دوم دارای علائم اضطراب مؤثر بود، لذا استفاده و به کارگیری در فرایند درمان و آموزش پیشنهاد می‌گردد.

واژه‌های کلیدی: درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد، آمیختگی شناختی، انعطاف پذیری شناختی، اضطراب، دانش‌آموزان متوسطه دوم.

نقش فناوری‌های نوین آموزشی در اثربخشی معلمان: نقش میانجی سرمایه فکری

فیروزه برهانی^۱، سمانه سلیمی^{۲*}

۱. کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، واحد زاهدان، دانشگاه آزاد اسلامی، زاهدان، ایران، رایانامه:

fo199.borhani@gmail.com

۲. استادیار گروه مدیریت آموزشی، واحد زاهدان، دانشگاه آزاد اسلامی، زاهدان، ایران. رایانامه: Sa.Salimi@iauzah.ac.ir

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، تعیین نقش میانجی سرمایه فکری در رابطه فناوری‌های نوین آموزشی با اثربخشی دبیران بود. روش پژوهش از نوع همبستگی بود. جامعه آماری در این پژوهش را کلیه دبیران دوره دوم متوسطه شهرستان ایران شهر به تعداد ۲۵۷ نفر (۱۱۹ نفر زن و ۱۳۸ نفر مرد) تشکیل می‌دادند؛ و حجم نمونه با توجه به جدول مورگان ۱۵۵ نفر تعیین شد. گروه نمونه با روش نمونه‌گیری تصادفی - طبقه‌ای انتخاب شدند. ابزار گردآوری در پژوهش، پرسشنامه نگرش نسبت به کاربرد تکنولوژی در آموزش (Yakovz, 2005)، پرسشنامه سرمایه فکری (Bentis, 2013) و پرسشنامه اثربخشی معلم (Cho & Bolly, 2007) بود. تحلیل داده‌ها با استفاده از مدل‌سازی معادلات ساختاری صورت گرفت. نتایج پژوهش حاکی از آن بود که فناوری‌های نوین آموزشی و سرمایه فکری با اثربخشی دبیران رابطه مثبت و معنادار دارند. نتایج همچنین نقش میانجی سرمایه فکری را در رابطه فناوری آموزشی با اثربخشی دبیران، تأیید کرد. بر مبنای نتایج فناوری آموزشی و سرمایه فکری ۶۵ درصد واریانس تغییرات اثربخشی دبیران را تبیین کردند. با توجه به نتایج فناوری‌های نوین آموزشی با میانجی‌گری سرمایه فکری اثربخشی دبیران را افزایش می‌دهند؛ بنابراین با به‌کارگیری از فناوری‌های نوین آموزشی و افزایش سرمایه فکری دبیران می‌توان به افزایش اثربخشی دبیران کمک کرد.

واژه‌های کلیدی: فناوری‌های نوین آموزشی، سرمایه فکری، اثربخشی

پیش‌بینی رفتارهای خرابکارانه بر اساس احساس تنهایی، طرح‌واره طرد اجتماعی و خشم فروخورده

زهرا برین

کارشناس رشته معماری، موسسه آموزش عالی اترک، قوچان، ایران رایانامه: D.Server13@gmail.com

چکیده

رفتار خرابکارانه یک مسئله جامعه‌شناختی و روان‌شناختی است که در آموزش نیز رخ می‌دهد و به‌وضوح تأثیر زیادی بر روند آموزش برجای می‌گذارد. این نوع رفتار، به‌عنوان یک نمونه از رفتارهای غیرقانونی و تخریبی، شامل تخریب و خراب‌کاری در محیط‌های آموزشی می‌شود و منجر به آسیب‌های جسمی و روحی برای همکلاسی‌ها و جامعه می‌گردد. با توجه به این مهم؛ هدف پژوهش حاضر، پیش‌بینی رفتار خرابکارانه بر مبنای احساس تنهایی، طرح‌واره طرد اجتماعی و خشم فروخورده بود. روش پژوهش از نوع همبستگی بود. جامعه مورد مطالعه آن کلیه دانش‌آموزان مقطع متوسطه اول و دوم، شهرستان قوچان را در سال ۱۴۰۱-۱۴۰۲ در بر می‌گرفت. از این جامعه ۲۸۰ دانش‌آموزان با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. گردآوری اطلاعات در این تحقیق با استفاده از پرسشنامه‌های استاندارد کنترل خشم (Spielberger, 2004)، نسخه کوتاه مقیاس احساس تنهایی هیجانی و اجتماعی (DiTommaso et al., 2004)، طرح‌واره انزوای اجتماعی (Rusell et al., 1976) و رفتارهای خرابکارانه (ثالث، ۱۳۹۶) بود. در پژوهش حاضر جهت تحلیل داده‌ها از تحلیل رگرسیون گام‌به‌گام استفاده شد. نتایج رگرسیون گام‌به‌گام نشان داد احساس تنهایی بیش از ۳۰ درصد از واریانس مشترک رفتار خرابکارانه را تبیین می‌کند، هنگامی که طرح‌واره طرد اجتماعی به آن اضافه می‌شود این مقدار به ۴۶ درصد و وقتی متغیر خشم فروخورده به آن اضافه می‌شود این مقدار به ۴۷ درصد می‌رسد؛ بنابراین، بر اساس پژوهش حاضر، رابطه‌ای قوی بین احساس تنهایی، طرح‌واره طرد اجتماعی و خشم فروخورده با رفتار خرابکارانه وجود دارد. به همین دلیل، باید برای پیشگیری از رفتار خرابکارانه دانش‌آموزان، سعی در کاهش احساس تنهایی، طرح‌واره طرد اجتماعی و خشم فروخورده در جامعه و ارائه فضای بدون تبعیض برای همه دانش‌آموزان بود.

واژه‌های کلیدی: رفتار خرابکارانه، احساس تنهایی، طرح‌واره طرد اجتماعی، خشم فروخورده

پیش‌بینی افکار خودکشی بر اساس نگرش معنوی و سبک‌های هویت و نگرش به زندگی در دانش‌آموزان متوسطه دوم

هاجر بگان، عاطفه نژادمحمدنامقی

۱. * کارشناسی ارشد، مشاوره مدرسه، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد کرج baganhajar@gamil.com

چکیده

پژوهش حاضر به‌منظور پیش‌بینی افکار خودکشی بر اساس نگرش معنوی و سبک‌های هویت و نگرش به زندگی در دانش‌آموزان متوسطه دوم انجام شد. این پژوهش به لحاظ هدف جز تحقیقات کاربردی و ازلحاظ شیوه جمع‌آوری داده‌ها از نوع پژوهش‌های توصیفی (غیرآزمایشی) و ازلحاظ روش از نوع همبستگی است. حجم نمونه شامل ۱۲۳ نفر از دانش‌آموزان دختر پایه یازدهم شهرستان ساوجبلاغ بود و به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. از مقیاس افکار خودکشی بک (۱۹۷۴)، پرسشنامه شهیدی و فرج‌نیا (۱۳۹۱)، پرسشنامه سبک هویت برزونسکی (۱۹۹۲) و مقیاس معنای زندگی استگر، فریزر، اویشی و کالر (۲۰۰۶) برای جمع‌آوری داده‌ها استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه استفاده شد. نتایج نشان داد که بین نگرش معنوی با افکار خودکشی رابطه منفی و معنادار وجود داشت. نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که نگرش معنوی پیش‌بینی کننده افکار خودکشی دانش‌آموزان است و ۳۲ درصد واریانس افکار خودکشی دانش‌آموزان را تبیین کرد. بین سبک‌های هویت (اطلاعاتی، هنجاری، سردرگم، تعهد) با افکار خودکشی در دانش‌آموزان رابطه معنی‌دار وجود داشت. نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که ابعاد سبک‌های هویت پیش‌بینی کننده افکار خودکشی دانش‌آموزان است؛ و با هم ۴۱ درصد واریانس افکار خودکشی دانش‌آموزان را تبیین کردند. بین نگرش به زندگی (وجود معنا در زندگی، جستجو برای یافتن معنا، نگرش به زندگی) و افکار خودکشی در دانش‌آموزان رابطه معنی‌دار وجود داشت. نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که ابعاد نگرش به زندگی پیش‌بینی کننده افکار خودکشی است؛ و با هم ۱۰ درصد واریانس افکار خودکشی را تبیین کردند.

واژه‌های کلیدی: افکار خودکشی، سبک‌های هویت، نگرش به زندگی، نگرش معنوی

ورزش در مدارس ابتدایی: مقاله مروری

طاهره بلوچ لاشاری^۱، عمران بلوچی^۲، مجید جشیره^۳

۱- کارشناس آموزش تاریخ: tahrhblwchlashary@gmail.com

۲- کارشناس آموزش ابتدایی: www.farhadbalouch3263@gmail.com

۳- دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی: majidjashire@gmail.com

چکیده

حرکت و جنبش از ویژگی‌های زندگی انسان و دارای انگیزه و ریشه‌ای در باطن و سرشت او و عاملی برای نشاط و سرزندگی او است. با توجه به اهمیت و نقش ورزش در مدارس به‌خصوص مدارس مقطع ابتدایی، هدف پژوهش حاضر بررسی پیامدهای ورزش در مدارس ابتدایی بود که به روش مروری_کتابخانه‌ای انجام شد. بدین منظور برای یافتن مستندات علمی مرتبط با موضوع، کلیدواژه‌های ورزش، مدارس ابتدایی و... در پایگاه‌های اطلاعاتی گوگل اسکالر، نورمگز، ایران داک، سیویلیکا، مگیران و Science direct جستجو و مقالات مربوط به بازه زمانی ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۲ استخراج شدند. در نهایت ۲۵ مقاله مورد بررسی قرار گرفتند. یافته‌ها نشان داد که ورزش در رشد و تقویت ابعاد جسمی، روانی، ذهنی، اخلاقی و حتی اجتماعی دانش‌آموزان مقطع ابتدایی تأثیرگذار بوده است و پیامدهای مثبتی در رشد این مهارت‌ها دارد و از ملزومات برنامه‌ریزی در دوره ابتدایی است.

واژه‌های کلیدی: آموزش و پرورش، ورزش، مقطع ابتدایی.

مهارت‌های شهروندی دیجیتال در میان دانش‌آموزان

عهديه بهرامی*^۱، شهره همیلی^۲

*۱. هنرستان فنی نمونه دولتی خدیجه الکبری ناحیه ۲ سنندج

۲. هنرستان فنی نمونه دولتی خدیجه الکبری ناحیه ۲ سنندج

چکیده

با وجود اینکه همه کودکان با فناوری‌های دیجیتال بزرگ شده‌اند، اما همگی مهارت‌های موردنیاز را برای استفاده مؤثر از آن‌ها ندارند. هدف از این مطالعه بررسی سطح مهارت‌های شهروندی دیجیتال در بین دانش‌آموزان مقطع متوسطه شهر سنندج بود. این مطالعه بر روی سه متغیر فرعی مهارت‌های شهروندی دیجیتال (رفاه آنلاین، یادگیری آنلاین و ایمنی آنلاین) متمرکز شد. در این پژوهش به‌صورت تصادفی ۳۰۰ دانش‌آموز انتخاب و با توزیع پرسشنامه اقدام به گردآوری داده‌ها در ارتباط با متغیرهای مذکور شد. یافته‌های پژوهش نشان داد که سطح مهارت‌های شهروندی دیجیتالی دانش‌آموزان در سطح متوسطی قرار دارد و انتظار می‌رود این مطالعه به ذینفعان کمک کند تا راهکارهایی را جهت افزایش مهارت‌های شهروندی دیجیتال و آموزش شهروندی دیجیتال در استان فراهم آورد. نتایج مربوط به آمادگی دانش‌آموزان برای تبدیل شدن به شهروندان دیجیتالی که به رفاه، یادگیری و امنیت اهمیت می‌دهند به‌طور غیرمستقیم ثابت می‌کند که دانش‌آموزان امروزی از سطح آگاهی متوسطی در استفاده مناسب از فناوری برخوردار هستند و تدوین سیاست‌ها و شیوه‌ها برای توسعه مهارت‌های شهروندی دیجیتال برای توسعه ملی را می‌توان از نتایج این مطالعه دریافت. سیاست‌های مربوط به شهروندی دیجیتال باید مطابق با عملکرد شهروندی دیجیتال به‌ویژه با شروع آموزش تدوین گردد. د

واژه‌های کلیدی: مهارت‌های شهروندی دیجیتال، رفاه آنلاین، یادگیری آنلاین و ایمنی آنلاین

تحلیل پدیدارشناسانه تجارب زیسته معلمان، والدین و دانش‌آموزان در فرایند هدایت تحصیلی

فرشته بهروز

کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی همدان، آموزش و پرورش، همدان، ایران، matinbeh@gmail.com

چکیده

هدایت تحصیلی - شغلی فرایندی است که با پیمودن مسیری متناسب با علایق، توانایی‌ها و نیازهای جامعه می‌تواند تأثیری سازنده و سرنوشت‌ساز در رفع نیازهای فردی و اجتماعی ایفاء نماید. لذا پژوهش حاضر با هدف تحلیل پدیدارشناسانه تجارب زیسته معلمان، والدین و دانش‌آموزان متوسطه اول و دوم استان همدان در فرایند هدایت تحصیلی انجام گرفت. در این پژوهش از روش نمونه‌گیری هدفمند استفاده گردید. داده‌ها نیز با استفاده از مصاحبه نیمه ساختاریافته با ۶۹ نفر از والدین، دبیران و مشاوران و دانش‌آموزان متوسطه اول که در حال تجربه فرایند هدایت تحصیلی بودند و والدین، دبیران و مشاوران و دانش‌آموزان متوسطه دوم که فرایند هدایت تحصیلی را تجربه نموده بودند جمع‌آوری گردید و در پایان با توجه به در نظر گرفتن قانون اشباع نظری داده‌ها اظهارات ۵۵ نفر مصاحبه شونده مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و مضامین حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌ها در ۸۶ مقوله باز، ۲۶ مقوله محوری و ۷ مقوله انتخابی کدگذاری شد. ۷ مقوله انتخابی عبارت بودند از: انتظار، ارزش، انگیزش، درماندگی آموخته شده، هویت‌یابی شغلی، الزامات و چالش‌های هدایت تحصیلی و ملاک‌های هدایت تحصیلی. نتایج، مقوله‌های انتظار، ارزش، انگیزش و درماندگی آموخته شده همسو با مدل‌های انگیزشی بود و الزامات و چالش‌های هدایت تحصیلی و ملاک‌های هدایت تحصیلی و هویت‌یابی شغلی نیز هم‌سو با شرایط محیطی، اجتماعی و تحصیلی دانش‌آموزان در فرایند هدایت تحصیلی - شغلی بود.

واژه‌های کلیدی: پدیدارشناسی، تجارب زیسته، هدایت تحصیلی

مقایسه کارکردهای اجرایی کودکان با اختلال نارسایی توجه/ بیش‌فعالی. کودکان با اختلال یادگیری ویژه و کودکان عادی

صابره بهشتی مشهدی*^۱، سمیه سادات احمدی بجستانی^۲، نفیسه امینایی^۳، سید

علی موسوی کفائی^۴، حانیه سادات سید الحسینی^۵

*۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، اداره آموزش و پرورش استثنایی خراسان رضوی. رایانامه: Beheshti.asr@gmail.com

۲. کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، اداره آموزش و پرورش استثنایی خراسان رضوی. رایانامه: ahmadi92@gmail.com

۳. کارشناسی علوم تربیتی، اداره آموزش و پرورش استثنایی خراسان رضوی. رایانامه: Aminaee.NRZ@gmail.com

۴. کارشناسی روان‌شناسی، دانشگاه بین‌المللی امام رضا علیه‌السلام. رایانامه: alimousavi90@yahoo.com

۵. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه علم و هنر یزد. رایانامه: hs.seyedhoseeni@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی عملکرد حافظه کاری، سرعت پردازش، درک مطلب کلامی و عملکرد استدلال ادراکی، در کودکان با اختلال نارسایی توجه/ بیش‌فعالی و کودکان با اختلال یادگیری ویژه در مقایسه با کودکان عادی انجام شد. روش: جامعه آماری پژوهش حاضر کودکان عادی، کودکان با اختلال نارسایی توجه/ بیش‌فعالی و کودکان با اختلال یادگیری ویژه شاغل به تحصیل در دوره ابتدایی آموزش پرورش منطقه تبادلان بودند که با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس ۳۰ دانش‌آموز دارای اختلال نارسایی توجه/ بیش‌فعالی و ۳۰ دانش‌آموز دارای اختلال یادگیری ویژه، ۳۰ دانش‌آموز عادی نیز به‌عنوان گروه کنترل از نظر مؤلفه‌های عملکرد حافظه کاری، سرعت پردازش، درک مطلب کلامی و عملکرد استدلال ادراکی مورد بررسی و ارزیابی قرار گرفتند. داده‌های گردآوری‌شده با روش تحلیل واریانس چند متغیری گروه‌ها مورد تحلیل قرار گرفت. یافته‌ها: نتایج حاکی از وجود تفاوت معنادار بین عملکرد کودکان عادی با کودکان با اختلال نارسایی توجه/ بیش‌فعالی و کودکان با اختلال یادگیری ویژه در همه کارکردهای مرتبط با کارکردهای فوق بود. همچنین تفاوت معناداری بین عملکرد گروه کودکان با اختلال نارسایی توجه/ بیش‌فعالی و گروه کودکان با اختلال یادگیری ویژه در مؤلفه‌های عملکرد حافظه کاری، سرعت پردازش، درک مطلب کلامی و عملکرد استدلال ادراکی، مشاهده شد. به‌طور کلی دو گروه کودکان با اختلال نارسایی توجه/ بیش‌فعالی و کودکان با اختلال یادگیری ویژه دچار نقص در عملکرد حافظه کاری، سرعت پردازش، درک مطلب کلامی و عملکرد استدلال ادراکی هستند. با این وجود کودکان با اختلال یادگیری ویژه نسبت به کودکان با اختلال نارسایی توجه/ بیش‌فعالی عملکرد ضعیف‌تری در این کارکردها دارند.

واژه‌های کلیدی: اختلال نارسایی توجه/ بیش‌فعالی، اختلال یادگیری ویژه، کارکردهای اجرایی.

اثربخشی مشاوره گروهی مبتنی بر پذیرش و تعهد بر سازگاری دانش‌آموزان نابینا

صابره بهشتی مشهدی*^۱، سمیه سادات احمدی بجستانی^۲، نفیسه امینایی^۳، سید

علی موسوی کفائی^۴، حانیه سادات سید الحسینی^۵

*۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، اداره آموزش و پرورش استثنایی خراسان رضوی. رایانامه: Beheshti.asr@gmail.com

۲. کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، اداره آموزش و پرورش استثنایی خراسان رضوی. رایانامه: ahmadi92@gmail.com

۳. کارشناسی علوم تربیتی، اداره آموزش و پرورش استثنایی خراسان رضوی. رایانامه: Aminaee.NRZ@gmail.com

۴. کارشناسی روان‌شناسی، دانشگاه بین‌المللی امام رضا علیه‌السلام. رایانامه: alimousavi90@yahoo.com

۵. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه علم و هنر یزد. رایانامه: hs.seyedhoseeni@gmail.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر، بررسی اثربخشی آموزش پذیرش / تعهد بر سازگاری دانش‌آموزان نابینا مقطع متوسطه بود. روش پژوهش نیمه‌آزمایشی و دوگروهی همراه با پیش‌آزمون و پس‌آزمون انجام شد. جامعه آماری پژوهش را کلیه دانش‌آموزان دختر نابینا دوره‌ی متوسطه دوم مدارس شهر مشهد در سال ۱۴۰۲-۱۴۰۱ تشکیل دادند. برای انتخاب نمونه، از شیوه‌ی نمونه‌گیری هدفمند استفاده شد. تعداد ۳۰ نفر از دانش‌آموزان انتخاب و به روش تصادفی به دو گروه آزمایش و کنترل گمارش شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه سازگاری دانش‌آموزان سینها و سینگ (۱۹۹۳) استفاده شد. گروه آزمایش مشاوره‌ی گروهی مبتنی بر پذیرش و تعهد را در ۸ جلسه ۴۵ دقیقه‌ای دریافت کردند و برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون تحلیل واریانس چند متغیری (MANOVA) و تحلیل کوواریانس تک متغیری (ANCOVA) استفاده شد. یافته‌ها نشان داد که مشاوره گروهی مبتنی بر پذیرش و تعهد نسبت به گروه کنترل به‌طور معناداری بر سازگاری اجتماعی، هیجانی و تحصیلی اثربخش بوده است. نتایج پژوهش حاکی از اثربخشی مشاوره مبتنی بر پذیرش و تعهد بر بهبود سازگاری اجتماعی، هیجانی و تحصیلی دانش‌آموزان است. بنابراین توجه به اثربخشی پذیرش / تعهد بر متغیرهای مرتبط با سازگاری در دانش‌آموزان دختر نابینا مقطع متوسطه از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

واژه‌های کلیدی: دانش‌آموزان دختر نابینا، آموزش پذیرش و تعهد، سازگاری.

مقایسه‌ی نشانه‌های اختلالات هیجانی مرتبط با اضطراب و اختلال شخصیت مرزی در دانش‌آموزان دارای دل‌بستگی ایمن و نایمن

احمد بیات*^۱، آرزو دلفان بیرانوند^۲، مجید محمود علیلو^۳، علیرضا مهری^۴، قاسم بیات^۵

* ۱. دکتری روان‌شناسی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران. رایانامه: a.bayat@eco.basu.ac.ir

۲. دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران. رایانامه: a.delfanbeiranvand@eco.basu.ac.ir

۳. استاد، گروه روان‌شناسی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران. m-aliloo@yahoo.com

۴. آموزگار پایه‌ی سوم و چهارم / کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران. رایانامه:

449ali@gmail.com

۵. کارشناسی ارشد فقه و حقوق و دبیر عربی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال، تهران، ایران. رایانامه:

gbayat@gmail.com

چکیده

دوران نوجوانی شرایط خاصی دارد. مشکل در دل‌بستگی زمینه‌ای برای بروز اختلالات هیجانی و اختلالات شخصیتی است. هدف این پژوهش مقایسه‌ی نشانه‌های اختلالات هیجانی مرتبط با اضطراب و اختلال شخصیت مرزی در دانش‌آموزان دارای دل‌بستگی ایمن و نایمن بود. روش تحقیق علی-مقایسه‌ای بود. ۳۳۱ نفر از دانش‌آموزان متوسطه‌ی اول و دوم شهرستان تویسرکان به روش طبقه‌ای انتخاب شدند و پس از غربال‌گری از بین آن‌ها ۶۰ نفر انتخاب شد (۳۰ نفر با دل‌بستگی ایمن، ۳۰ نفر با دل‌بستگی نایمن). آزمودنی‌ها پرسش‌نامه‌های سبک‌های دل‌بستگی اندلر و پارکر، اختلالات هیجانی مرتبط با اضطراب و اختلال شخصیت مرزی را پاسخ دادند. داده‌ها به کمک نرم‌افزار SPSS-26 و به روش تحلیل واریانس چندمتغیره تجزیه و تحلیل شد. یافته‌ها نشان داد که بین نشانه‌های اختلالات هیجانی مرتبط با اضطراب و اختلال شخصیت مرزی در دانش‌آموزان با دل‌بستگی ایمن نسبت به دانش‌آموزان با دل‌بستگی نایمن از نظر آماری تفاوت معنادار به دست آمد ($P < 0/05$). همچنین بین دو گروه موردبررسی از نظر مؤلفه‌های متغیرهای مذکور به‌عنوان یک متغیر ترکیبی، تفاوت آماری معنادار به دست آمد ($P < 0/05$)؛ بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که سبک دل‌بستگی دانش‌آموزان در بروز نشانه‌های اختلالات هیجانی مرتبط با اضطراب و اختلال شخصیت مرزی نقش دارد. این یافته‌ها تلویحات بالینی، آموزشی و تربیتی مهمی را برای بالین‌گران، متخصصان حوزه‌ی آموزش و پرورش و خانواده‌ها دارد.

واژه‌های کلیدی: سبک دل‌بستگی دانش‌آموزان، اختلالات هیجانی، اختلال شخصیت مرزی

رابطه خودکنترلی با صفات شخصیتی

شهرام بی‌باک^۱، لیلا شمخالی^۲

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد، روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه ایوانکی، سمنان، ایران *salsaal90@gmail.com*

۲. استادیار، روان‌شناسی، دانشگاه علوم تحقیقات، تهران، ایران *shaamkhanygasket@yahoo.com*

چکیده

مهار خشم و عصبانیت و هیجانات با به عبارتی خودکنترلی به‌ویژه در دوره نوجوانی که افراد به سرعت تصمیم می‌گیرند و وارد عمل می‌شوند از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است به همین دلیل این پژوهش با هدف بررسی رابطه بین خودکنترلی با صفات شخصیتی (نوروزگرایی، برون‌گردی، توافق‌جویی، وظیفه‌شناسی، گشودگی نسبت به تجربه) صورت گرفت. روش پژوهش از نوع همبستگی بود. جامعه آماری شامل همه دانش‌آموزان دختر و پسر مقطع متوسطه اول و دوم در سال ۱۴۰۱-۱۴۰۲ بود. از این جامعه حجم نمونه براساس فرمول کوکران و جدول مورگان، ۳۸۳ نفر برآورد شد و با روش نمونه‌گیری تصادفی ساده دانش‌آموزان انتخاب شدند. از پرسشنامه خودکنترلی (Tangney et al., 2004) و فرم کوتاه سیاهه شخصیت نئو (McCrae & Costa, 1992) به‌عنوان ابزار پژوهش استفاده شد. برای تحلیل داده‌ها از آزمون رگرسیون و همبستگی پیرسون استفاده شد. نتایج نشان دادند از میان صفات شخصیتی برون‌گردی، توافق‌جویی، وظیفه‌شناسی، گشودگی نسبت به تجربه با خودکنترلی به ترتیب ۰/۱۲، ۰/۲۸، ۰/۲۷ و ۰/۳۴ همبستگی داشتند در حالی که نوروزگرایی با خودکنترلی ۰/۲۸ - همبستگی داشت. با توجه به نتایج لزوم توجه به ویژگی‌های شخصیت در میزان کنترلی که افراد بر روی خود دارند ضروری به نظر می‌رسد.

واژه‌های کلیدی: نوجوانان، خودکنترلی، برون‌گرایی، باوجدان بودن، گشودگی

رابطه بین وضعیت اقتصادی-اجتماعی خانواده و پیشرفت تحصیلی: مرور سیستماتیک و فراتحلیل

مجتبی بیرامی*^۱، مینا حسینی^۲، امیرحسین جمشیدی^۳

۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران. رایانامه: mojtaba.beyrami136741@gmail.com

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد ادبیات، دانشگاه زنجان، ایران. رایانامه: hossienimina74@gmail.com

۳. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه زنجان، ایران. رایانامه: jamshidi@gmail.com

چکیده

پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان یک شاخص مهم برای مقایسه کیفیت و برابری آموزش در بین کشورها است. در این بین، مطالعات بر متغیر وضعیت اجتماعی-اقتصادی خانواده به‌عنوان یکی از عوامل اصلی تأثیرگذار بر پیشرفت تحصیلی تأکید کرده‌اند، با این حال، رابطه بین وضعیت اقتصادی-اجتماعی و پیشرفت تحصیلی ممکن است در زمینه‌های اجتماعی-فرهنگی مختلف، متفاوت باشد. هدف از پژوهش حاضر، به‌کارگیری استراتژی فراتحلیل به‌منظور تحلیل و ترکیب نتایج مطالعات صورت گرفته در ایران پیرامون ارتباط وضعیت اقتصادی-اجتماعی با پیشرفت تحصیلی بود. به‌منظور انجام فراتحلیل حاضر، ۲۰ پژوهش داخلی مرتبط که از سال ۱۳۸۴ تا ۱۴۰۲ و با هدف بررسی رابطه بین وضعیت اقتصادی-اجتماعی با پیشرفت تحصیلی انجام و در نشریات معتبر داخلی به چاپ رسیدند، انتخاب شدند. جهت بررسی مقالات و غربالگری پژوهش‌های موردنظر، از ابزار ارزیابی روش‌های ترکیبی و راهنمای پریزما استفاده شد. اندازه اثر از نوع همبستگی (r) در مطالعات منتخب استخراج و مورد تحلیل قرار گرفت. نتایج نشان داد که مقدار اندازه اثر ترکیبی در هر دو مدل ثابت ($0/25$) و تصادفی ($0/27$) معنی‌دار است و مقدار رابطه بر اساس ملاک‌های تفسیری نسبتاً متوسط ارزیابی شد. بر اساس این یافته‌ها می‌توان گفت که خانواده‌هایی با وضعیت اجتماعی-اقتصادی بالا و منابع اجتماعی گسترده تمایل دارند به مدارس کلیدی یا مدارس خصوصی با کیفیت بالا دسترس داشته باشند که ممکن است منجر به رابطه بالایی بین این متغیر با پیشرفت تحصیلی شود. این یافته‌ها از منظر سیاست‌های دولت در حوزه آموزش مورد بحث قرار گرفت.

واژه‌های کلیدی: پیشرفت تحصیلی، فراتحلیل، مرور سیستماتیک، وضعیت اقتصادی-اجتماعی

اثربخشی درمان شناختی رفتاری مثبت‌نگر بر بهزیستی ذهنی و خودکارآمدی نوجوانان با علائم افسردگی

علی بیگی*^۱، رقیه گودرزی^۲

*۱. استادیار، گروه روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، شاهرود، ایران. رایانامه: Ali.beygi58@gmail.com

۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه پیام نور، سمنان، اداره آموزش و پرورش، میامی، ایران. رایانامه:

Goodarzi.r86@gmail.com

چکیده

درمان شناختی رفتاری مثبت‌نگر، آمیخته‌ای از درمان شناختی رفتاری، روان‌شناسی مثبت‌نگر و درمان راه‌حل‌محور است. هدف از پژوهش حاضر، بررسی اثربخشی درمان شناختی رفتاری مثبت‌نگر بر بهزیستی ذهنی و خودکارآمدی نوجوانان با علائم افسردگی بود. روش پژوهش نیمه آزمایشی از نوع پیش‌آزمون و پس‌آزمون با گروه کنترل با پیگیری یک‌ماهه بود. به این منظور، پرسشنامه افسردگی بک در ۵ مدرسه متوسطه اول پسرانه شهر سمنان به‌تصادف اجرا شد. از بین دانش‌آموزانی که نمره افسردگی‌شان بالاتر از نقطه‌برش بود به‌تصادف تعداد ۱۷ نفر به گروه آزمایشی ۱ (درمان شناختی رفتاری مثبت‌نگر) و ۱۷ نفر به گروه کنترل (بدون مداخله)، اختصاص یافت. مقیاس‌های افسردگی بک (۱۹۹۶)، بهزیستی ذهنی دانش‌آموزان رنشاو و همکاران (۲۰۱۴) و خودکارآمدی شوارتز و جروسلم (۱۹۹۵) به‌عنوان پیش‌آزمون اجرا شدند. سپس، مداخله درمان شناختی رفتاری مثبت‌نگر در گروه آزمایشی در ۸ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای و شرایط بدون مداخله در گروه کنترل اجرا شد و در پایان، مقیاس‌های فوق‌به‌عنوان پس‌آزمون اجرا شدند. هم‌چنین، یک ماه پس از اجرای پس‌آزمون، مقیاس‌های فوق‌به‌عنوان پیگیری اجرا شدند. تحلیل داده‌ها با استفاده از تحلیل کوواریانس چندمتغیره انجام شد. نتایج پژوهش نشان داد که نمرات دانش‌آموزان در مقیاس بهزیستی ذهنی دانش‌آموزان و خودکارآمدی در مرحله پس‌آزمون و پیگیری در درمان رفتاری شناختی مثبت‌نگر در مقایسه با گروه کنترل به‌طور معناداری بالا بود. به نظر می‌رسد که تکنیک‌های درمان رفتاری شناختی مثبت‌نگر می‌تواند به‌عنوان مداخله‌ای مؤثر در افزایش خودکارآمدی و بهزیستی ذهنی باشد. لازم است، پژوهش‌های بیشتر این موضوع را مشخص کنند.

واژه‌های کلیدی: درمان رفتاری شناختی مثبت‌نگر، بهزیستی ذهنی دانش‌آموزان، خودکارآمدی، علائم افسردگی، نوجوانان.

پویایی رویکرد کلاس معکوس در پرتو هوش مصنوعی همسو با چشم‌اندازهایی به فرصت‌ها و تهدیدهای فضای مجازی

فرزانه پاکدامن*^۱، حسن بختیاری^۲، مریم پیل بالا^۳

*۱. مدرس مدعو دانشگاه فرهنگیان / دکتری برنامه‌ریزی درسی، واحد تهران مرکز، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران،

ایران. farzanepakdaman@yahoo.com

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی درسی، دانشگاه خوارزمی، کرج، ایران. hasan.bakhtiari79@gmail.com

۳. کارشناسی زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه آزاد اسلامی، پیشوا، ایران / آموزش و پرورش شهرستان پاکدشت، ایران.

mrympylbala@gmail.com

چکیده

کلاس معکوس، نوعی رویکرد نوین در آموزش است که فضای جدیدی را برای فرایند یاددهی و یادگیری ترسیم می‌کند. به طوری که دانش‌آموزان به صورت وارونه یا معکوس عمل یادگیری را انجام می‌دهند. این رویکرد با فناوری اطلاعات پیوند محکمی برقرار کرده است. به طوری که بدون آن، رویکرد کلاس معکوس معنایی ندارد. هوش مصنوعی و فضای مجازی که جز فناوری اطلاعات و ارتباطات هستند می‌توانند در پویایی یا عدم پویایی کلاس معکوس نقش ویژه‌ای را ایفا کنند. پژوهش حاضر به دنبال پاسخ دادن به ۲ سؤال اساسی است؛ اول اینکه چگونه می‌توان به پویایی کلاس معکوس در پرتو هوش مصنوعی رسید؟ ثانیاً فرصت‌ها و تهدیدهای موجود در استفاده از فضای مجازی در کلاس معکوس کدام هستند؟. برای انجام این پژوهش از روش کتابخانه‌ای که مبتنی بر مطالعه پیشینه و ادبیات موضوع پژوهش است، استفاده شد. بدین منظور برای یافتن مستندات علمی مرتبط با موضوع، کلیدواژه‌های اصلی در پایگاه‌های اطلاعاتی جستجو و مستندات داخلی مربوط به بازه زمانی ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۲ استخراج شدند. در نهایت ۲۴ سند مورد بررسی قرار گرفتند. یافته‌ها نشان داد که هوش مصنوعی و فضای مجازی فرصت‌های مناسبی را برای پویایی کلاس درس فراهم می‌کنند و باعث جذابیت و ایجاد انگیزه دانش‌آموزان می‌شوند. از سوی دیگر دسترسی دانش‌آموزان به فضای مجازی و آزادی آن‌ها در استفاده از آن تهدیدهایی را در قالب مباحث اخلاقی ایجاد کرده است که می‌بایست برای رفع یا کاهش آن، تدابیری لازم را اتخاذ و اجرایی نمود.

واژه‌های کلیدی: کلاس معکوس، هوش مصنوعی، آموزش، فضای مجازی، فرصت، تهدید.

نقش سرمایه روانی در پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان

فروغ پدید*^۱، غلامحسین عباسی^۲، سمیه صبوحی^۳، کبری عباسی^۴

*۱. کارشناسی روان‌شناسی عمومی، دانشگاه پیام نور واحد حاجی‌آباد، ایران رایانامه: Fought.padid@gmail.com

۲. کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی، دانشگاه پیام نور واحد مشهد، ایران رایانامه: abbasigolamhosain@gmail.com

۳. کارشناسی مهندسی بهداشت محیط، دانشگاه علوم پزشکی زاهدان، ایران رایانامه: abbasigolamhosain@gmail.com

۴. کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور واحد حاجی‌آباد، ایران رایانامه: ftmansari1379@gmail.com

چکیده

از مهم‌ترین متغیرها در سلامت بافت تحصیلی سیستم آموزشی هر کشوری، سرزندگی تحصیلی هست، بنابراین مطالعه حاضر باهدف بررسی نقش سرمایه روانی در پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان انجام شد. روش پژوهش حاضر توصیفی-همبستگی بود. جامعه پژوهش شامل تمامی دانش‌آموزان پسر پایه نهم متوسطه اول در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بودند که ۱۰۰ دانش‌آموز به‌صورت نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. ابزار پژوهش شامل پرسش‌نامه‌های سرمایه روانی لوتانز و همکاران (۲۰۰۷) و سرزندگی تحصیلی دهقان‌زاده و حسین چاری (۱۳۹۱) بودند. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از محاسبه ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه انجام شد. نتایج نشان داد بین سرمایه روانی با سرزندگی تحصیلی مثبت ارتباط مستقیم وجود دارد؛ و سرمایه روانی می‌تواند به شکل مثبت و معنی‌داری سرزندگی تحصیلی را پیش‌بینی نماید ($p < 0/01$). نتایج بر اهمیت سرمایه روانی در سرزندگی تحصیلی تأکید دارد.

واژه‌های کلیدی: سرمایه روانی، سرزندگی تحصیلی، دانش‌آموزان.

نقش کرونا در اختلالات رفتاری کودکان: مطالعه مروری

هادی پردل*^۱، لیلا حجازی پور^۲

*^۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی بالینی، دانشگاه شاهد، تهران، ایران. رایانامه: h.pordel2@yahoo.com

^۲. کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران غرب، تهران، ایران. رایانامه:

lhezajipoor2@yahoo.com

چکیده

کرونا به‌عنوان یک بیماری مبهم و ناشناخته که هر روز نوع جدیدی از آن ظهور پیدا می‌کند مشکلات متعدد رفتاری و روانی را به وجود آورده است. با توجه به همه‌گیری و گستردگی اثرات روان‌شناختی کرونا بر کودکان به‌ویژه کودکان دارای اختلالات رفتاری، پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش کرونا در تشدید علائم اختلالات رفتاری انجام شد. روش پژوهش مروری بود. با جستجو در سایت‌های معتبر ساینس دایرکت، اسکوپوس، پاپ مد، گوگل اسکالر، در بازه زمانی ۲۱ جولای ۲۰۲۰ تا ۲ فوریه ۲۰۲۴ و نیز بررسی مطالبی که توسط سازمان‌های بهداشتی و مراقبت‌های پزشکی مهم جهان از جمله سازمان جهانی بهداشت و کمیسیون بهداشت ملی چین مطرح شده بودند، مطالب جمع‌آوری و تحلیل شدند. ارزیابی حاصل از مقالات موردبررسی نشان داد که کودکان مبتلا به اختلالات رفتاری به دلیل شرایط سنی و عدم توانایی در ابراز مسائل و مشکلات خود و مشکلاتی که والدین با این کودکان دارند، موجب برانگیختن هیجاناتی مانند ترس، خشم و ناراحتی خواهد شد و با توجه به این‌که این کودکان نمی‌توانند احساسات و حالات درونی خود را به‌طور مؤثر بیان کنند، نمایش و تظاهر بیرونی چنین حالاتی به‌گو شه‌گیری، سکوت، انزوای اجتماعی و اختلالات رفتاری بیشتر منجر خواهد شد. با توجه به پیامدهای روان‌شناختی منفی و تشدید اختلالات رفتاری ناشی از کرونا، طراحی و برنامه‌ریزی راهبردهای مداخله‌ای و حمایتی در جهت کاهش این اختلالات رفتاری توصیه می‌شود.

واژه‌های کلیدی: کرونا، اختلالات رفتاری، کودکان

تأثیر آموزش مهارت خودکنترلی مبتنی بر مدرسه بر سرخستی روان‌شناختی دانش‌آموزان

هادی پردل^{*۱}، محمد حسین کاظمی پور^۲، مریم حجازی پور^۳

۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی بالینی، دانشگاه شاهد، تهران، ایران. رایانامه: h.pordel2@yahoo.com
۲. کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، موسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه ریزی، قم، ایران. رایانامه: Mohammadh12@yahoo.com
۳. کارشناسی ارشد ریاضی آنالیز عددی، دانشگاه صنعتی قم، قم، ایران. رایانامه: Mhejazi32@yahoo.com

چکیده

دوران کودکی و نوجوانی دوره‌های حیاتی برای سلامت روانی هستند. کودکان و نوجوانان مهارت‌های شناختی و اجتماعی-عاطفی را توسعه می‌دهند که این مهارت‌ها سلامت روانی آن‌ها را در آینده شکل می‌دهد و آن‌ها را برای ایفای نقش‌های بزرگ سالی در جامعه آماده می‌کند. پژوهش حاضر با هدف اثربخشی آموزش مهارت خودکنترلی مبتنی بر مدرسه بر افزایش سرخستی دانش‌آموزان پسر مقطع متوسطه اول انجام شد. روش پژوهش نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه گواه بود. جامعه آماری پژوهش حاضر، شامل دانش‌آموزان پسر یکی از دبیرستان‌های استان قم بود. از این جامعه ۳۰ دانش‌آموز با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب و در دو گروه ۱۵ نفری به صورت تصادفی گمارش شدند. دانش‌آموزان گروه آزمایش در ۸ جلسه ۸۰ دقیقه‌ای برنامه آموزش خودکنترلی مبتنی بر مدرسه محقق ساخته شرکت کردند و گروه کنترل، آموزشی دریافت نکردند. قبل و بعد از اجرای مداخله و در مرحله پیگیری، هر دو گروه با استفاده از مقیاس سرخستی روان‌شناختی (Lang & Goulet, 2003)، ارزیابی شدند. داده‌ها از طریق آزمون تحلیل واریانس با اندازه‌گیری مکرر تحلیل شدند. نتایج نشان دادند که آموزش مهارت خودکنترلی مبتنی بر مدرسه تأثیر معناداری بر افزایش سرخستی روان‌شناختی دانش‌آموزان دارد. یافته‌های پژوهش حاضر بیانگر آن بودند که می‌توان از آموزش مهارت خودکنترلی مبتنی بر مدرسه به‌عنوان مداخله‌ای مؤثر برای افزایش سرخستی روان‌شناختی استفاده کرد.

واژه‌های کلیدی: مهارت خودکنترلی، سرخستی روان‌شناختی، دانش‌آموزان

اثربخشی آموزش خانواده بر کیفیت رابطه والدین و فرزندان

معصومه پریور

دکتری روان‌شناسی تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی تبریز/آموزش و پرورش، تبریز، ایران. Parivar90@yahoo.com

چکیده

این پژوهش به منظور بررسی تأثیر آموزش خانواده بر کیفیت رابطه بین والدین با فرزندان در دانش‌آموزان با روش نیمه‌آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون و گروه کنترل انجام شد. جامعه پژوهش دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم شهر تبریز در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ و والدینشان بودند که با روش نمونه‌گیری در دسترس ۳۰ دانش‌آموز که کمترین نمره را در مقیاس رابطه والد-فرزند داشتند و والدینشان به‌عنوان نمونه انتخاب شدند و در دو گروه آزمایش و کنترل به‌طور تصادفی قرار گرفتند. ابزار اندازه‌گیری پرسشنامه مقیاس رابطه والد-فرزند فاین، مورلند و شوبل (۱۹۸۳) بود. برنامه آموزش خانواده در ۸ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای برای دانش‌آموزان و والدینشان برگزار شد. جهت تجزیه و تحلیل از آزمون تحلیل کوواریانس تک متغیری استفاده گردید. یافته‌ها نشان داد که آموزش خانواده بر کیفیت رابطه بین والدین و فرزندان تأثیر داشته است؛ بنابراین آموزش خانواده به‌عنوان نیاز مشترک والدین و دانش‌آموزان جهت بهبود رابطه والد-فرزند می‌تواند مورداستفاده قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: آموزش خانواده، فرزندان، مدرسه، والدین

بررسی تأثیرات تولید محتوای الکترونیکی در اثربخشی یادداری دانش‌آموزان

حامد پورخلیل^۱، معصومه پیری^۲

۱. کارشناسی، آموزش راهنمایی و مشاوره

pourkhalil20h@gmail.com

۲. دیپلم: رشته ادبیات و علوم انسانی

piri10massoumeh@gmail.com

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی تأثیر استفاده از محتوای الکترونیکی کتاب علوم تجربی در آموختن و یادداری دانش‌آموزان پایه پنجم ابتدایی است که از نظر هدف کاربردی و از نظر نوع شبه تجربی با طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون با گروه کنترل است. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل کلیه دانش‌آموزان پایه پنجم مقطع ابتدایی مدارس الکترونیک پسرانه شهر ارومیه که در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ مشغول به تحصیل هستند که تعداد این افراد ۸۹۰ نفر است؛ و نمونه آماری از بین مدارس ابتدایی یک مدرسه به صورت تصادفی انتخاب شدند و گروه نمونه شامل ۳۰ دانش‌آموز که به صورت تصادفی طبقه‌ای خوشه‌ای از جامعه آماری موردنظر انتخاب گردید. این افراد به صورت تصادفی در دو گروه آزمایشی (۱۵ نفر) و گواه (۱۵ نفر)، جایگزین شدند در ابتدا بر روی دو گروه یک آزمون که توسط معلم طراحی شده بود اجرا شد (پیش‌آزمون) و سپس گروه آزمایشی طی هشت جلسه آموزش‌های مربوط به محتوا الکترونیکی را دریافت کردند. سپس بر روی دو گروه پس‌آزمون اجرا گردید. یافته‌ها نشان داد استفاده از محتوای الکترونیکی کتاب علوم تجربی می‌تواند در آموختن و یادداری دانش‌آموزان تأثیر دارد و این میزان به ۵۰ درصد می‌رسد بنابراین پیشنهاد می‌شود در دروس مختلف ضمن آموزش معلمان برای یادگیری تهیه و تولید محتوای الکترونیکی از آن در آموزش استفاده نمایند تا به یادگیری بهتر و پیشرفت آن‌ها منجر شود.

واژه‌های کلیدی: محتوای الکترونیکی_ آموختن درس علوم تجربی_ یادداری درس علوم تجربی

روانشناسی مثبت‌گرا و دلالت‌های آن در کمال انسانی

ملیحه پورغزنین^۱، شکیلا عبداللهی^۲، فاطمه طاهر پور^۳

دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، دانشگاه بیرجند، بیرجند، ایران. رایانامه: malihepoorghazneyn@gmail.com
دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، دانشگاه بیرجند، بیرجند، ایران. رایانامه: Shakila.abdollahi@gmail.com
استادیار گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم رفتاری، دانشگاه بیرجند، بیرجند، ایران. رایانامه: f.taherpour@birjand.ac.ir

چکیده

روانشناسی مثبت‌گرا به‌عنوان علم مطالعه شکوفایی انسان‌ها، چیزی فراتر از مطالعه علمی توانایی‌ها و فضیلت‌های یک انسان معمولی نیست. این رویکرد، در پی شناخت عواملی است که زندگی آدمی را بهبود بخشیده و به ایجاد سلامت روانی، خوشبختی و عملکرد بهتر آن کمک می‌کند. از مهم‌ترین اهداف این شاخه جدید در علم روان‌شناسی، شناخت و پرورش مهارت‌ها، سلامت فکری و روانی، پرورش معنا در زندگی، ایجاد روابط مثبت در خانواده و کسب شادی حقیقی است. پژوهش حاضر، با روش مروری-توصیفی، با استناد به منابع کتابخانه‌ای، مقالات و مجلات علمی آموزشی روز منتشرشده در پایگاه‌های اطلاعات Scopus، Google scholar، Sid، Science direct، Noormags، Irandoc، Civilica، Magiran و باهدف بررسی اصول، مفاهیم و کاربردهای علمی روان‌شناسی مثبت‌گرا گردآوری شده است. عوامل مؤثر در کمال انسانی دارای سه حیطه اصلی هیجانات مثبت، خصیصه‌های مثبت افراد و نهادها و سازمان‌های مثبت است. مقاله حاضر علاوه بر تعریف روان‌شناسی مثبت و تاریخچه شکل‌گیری آن به بررسی ابزار این علم در رسیدن به کمال آدمی و انتقادات مطرح‌شده به این رویکرد می‌پردازد.

واژه‌های کلیدی: پرورش معنا، روان‌شناسی مثبت‌گرا، سلامت روانی، فضیلت، مهارت

رابطه سرسختی روان‌شناختی با پرخاشگری رقابتی در دانش‌آموزان ورزشکار

زینب تازیکه لمسکی*^۱، علیرضا همایونی^۲، الناز فغان نوملی^۳، فاطمه عرب^۴

*^۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، گروه روان‌شناسی، واحد بندر گز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندر گز، ایران.

z.tazike@yahoo.com

^۲. دکتری روان‌شناسی، گروه روان‌شناسی، واحد بندر گز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندر گز، ایران.

^۳. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، گروه روان‌شناسی، واحد بندر گز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندر گز، ایران.

Faghani.elnaz1998@gmail.com

^۴. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، گروه روان‌شناسی، واحد بندر گز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندر گز، ایران.

f.arab1414@yahoo.com

چکیده

از آنجایی که ورزش، بخشی سازنده و مفید برای برنامه‌های آموزشی در مدارس است و همچنین شیوه‌ای برای تأمین سلامت جسمی و روانی دانش‌آموزان و ایجاد تعادل و ثبات هیجانی در آنان است، این مطالعه با هدف بررسی رابطه سرسختی روان‌شناختی با پرخاشگری رقابتی در دانش‌آموزان ورزشکار انجام شد. روش پژوهش کاربردی و از نوع توصیفی-همبستگی است. جامعه آماری این مطالعه شامل کلیه دانش‌آموزان ورزشکار در سال ۱۴۰۱ است. در این مطالعه ۱۶۱ نفر به روش در دسترس انتخاب شدند. به‌منظور جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه سرسختی روان‌شناختی کوباسا و همکاران (۱۹۸۲) و پرخاشگری رقابتی ماکسول و موریس (۲۰۰۷) استفاده شد. تحلیل داده‌ها با استفاده از آزمون آماری ضریب همبستگی پیرسون انجام شد. یافته‌ها نشان داد بین سرسختی روان‌شناختی با پرخاشگری رقابتی رابطه منفی و معنادار وجود دارد. در واقع هرچه قدر افراد سرسختی روان‌شناختی بیشتری داشته باشند، پرخاشگری رقابتی در آن‌ها کمتر است. در مجموع می‌توان نتیجه گرفت که سرسختی روان‌شناختی از عوامل مؤثر بر پرخاشگری رقابتی در دانش‌آموزان ورزشکار است؛ بر این اساس با توجه به ارتباط سرسختی روان‌شناختی با پرخاشگری، اجرای مداخلات موردنیاز به‌منظور کاهش بروز رفتارهای پرخاشگرانه در دانش‌آموزان ورزشکار پیشنهاد می‌شود.

واژه‌های کلیدی: سرسختی روان‌شناختی، پرخاشگری رقابتی، دانش‌آموزان ورزشکار

رابطه‌ی ویژگی‌های شخصیت مادران با سازگاری هیجانی فرزندان دارای اختلالات یادگیری و سالم

آناهیتا تاشک^۱، اعظم دامغانی^۲، نگین پورسیدی^۳، آناهیتا طاهری زاده^۴

*۱. استادیار گروه روان‌شناسی دانشگاه شهید باهنر کرمان رایانامه: atashk@uk.ac.ir

دانشجوی کارشناسی، روانشناسی، دانشگاه شهید باهنر، کرمان، ایران رایانامه: damghanyazam@gmail.com

دانشجوی کارشناسی، روانشناسی، دانشگاه شهید باهنر، کرمان، ایران رایانامه: neginpourseyedi@ens.uk.ac.ir

کارشناسی ارشد، روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمان، کرمان، ایران رایانامه: anatz@ens.uk.ac.ir

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه ویژگی‌های شخصیت مادران (شامل روان رنجورخویی، برونگرایی، پذیرابودن، سازگاری و مسئولیت‌پذیری) با سازگاری هیجانی فرزندان دارای اختلال یادگیری و بدون آن است. روش پژوهش، از نوع شبه‌آزمایشی است. جامعه آماری مشتمل بر کلیه دانش‌آموزان پایه اول تا چهارم ابتدایی با و بدون اختلال یادگیری شهرستان کرمان بوده و حجم نمونه شامل ۱۲۸ نفر که دربرگیرنده ۶۴ دانش‌آموز دختر و پسر با اختلال یادگیری و ۶۴ دانش‌آموز دختر و پسر بدون اختلال یادگیری به همراه مادرانشان است. نمونه با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب و بر اساس سن و جنس دانش‌آموز و تحصیلات مادر همتاسازی شدند. ابزارهای پژوهش آزمون دیداری-حرکتی بندر گشتالت، پرسش‌نامه پنج عامل بزرگ شخصیت بود. داده‌ها از طریق شاخص‌های آماری ضریب همبستگی، رگرسیون چندگانه و تحلیل واریانس تحلیل شدند. یافته‌ها در مرحله اول با تحلیل واریانس نشان داد که در دو گروه بین مؤلفه روان رنجورخویی و سازگاری هیجانی رابطه وجود دارد و در مقایسه دو گروه دانش‌آموزان دارای اختلالات یادگیری و سالم به صورت جداگانه مؤلفه‌های شخصیت مادر، سازگاری هیجانی را فقط ۲۱ درصد پیش‌بینی و تبیین می‌کرد و معنادار نبود. این یافته به این معنا است که مؤلفه‌های شخصیت با سازگاری هیجانی دانش‌آموزان دارای اختلالات یادگیری و سالم رابطه نداشته و پیش‌بینی نمی‌کند.

واژه‌های کلیدی: مؤلفه شخصیت، سازگاری هیجانی، اختلال یادگیری، دانش‌آموز، شخصیت مادر

رابطه عزت‌نفس، کارکرد اجرایی با پیشرفت تحصیلی در دانش‌آموزان مهاجر

آناهیتا تاشک^۱، شیما قلندری^۲، فاطمه محمدی^۳، یسنا قطبی زاده^۴

*۱. استادیار گروه روان‌شناسی دانشگاه شهید باهنر کرمان رایانامه: atashk@uk.ac.ir

۲. کارشناسی روان‌شناسی، دانشگاه شهید باهنر کرمان رایانامه: sh.ghalandari.75@gmail.com

۳. دانشجوی کارشناسی روان‌شناسی دانشگاه شهید باهنر کرمان رایانامه: fatemehmohammadi@ens.uk.ac.ir

۴. دانشجوی کارشناسی روان‌شناسی دانشگاه شهید باهنر کرمان رایانامه: yasnaqotbizadeh@ens.uk.ac.ir

چکیده

پژوهش حاضر به بررسی و مقایسه رابطه عزت‌نفس، عملکرد اجرایی با پیشرفت تحصیلی در بین دانش‌آموزان دختر دبستانی بومی و مهاجر پرداخت. در این پژوهش جامعه آماری شامل تمامی دبستان‌های دخترانه شهر کرمان و نمونه آماری با روش هدفمند یکی از مدارس انتخاب شد (پذیرش دانش‌آموزان تبعه افغانستان در این مدرسه زیاد بود) و حجم نمونه شامل ۶۱ دانش‌آموز دختر بومی و مهاجر بود. از پرسشنامه‌های ارزیابی عزت‌نفس (عزیزی مقدم، ۱۳۸۶)، آزمون برج لندن (شالیک، ۱۹۸۲) و پرسشنامه پیشرفت تحصیلی (صالحی، ۱۳۹۴) استفاده شد. برای تحلیل آن‌ها از روش‌های آماری همبستگی پیرسون و اسپیرمن و آزمون t استفاده شده است. یافته‌ها نشان داد، رابطه‌ی معناداری بین ملیت و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان وجود داشته اما بین ملیت با عزت‌نفس و کارکرد اجرایی دانش‌آموزان رابطه معناداری مشاهده نشد. با استناد به نتایج پژوهش حاضر میان عزت‌نفس و پیشرفت تحصیلی رابطه معناداری وجود دارد و بخشی از پیشرفت تحصیلی به وسیله عزت‌نفس تبیین شده است؛ اما بین کارکرد اجرایی و پیشرفت تحصیلی رابطه وجود ندارد.

واژه‌های کلیدی: عزت‌نفس، کارکرد اجرایی، پیشرفت تحصیلی، دانش‌آموز مهاجر، بومی

بررسی اثربخشی توان‌بخشی شناختی کلاسیک، بازی درمانی فلورتایم مبتنی بر رویکرد DIR و آموزش کارکردهای اجرایی بارکلی بر کنش‌وری اجرایی کودکان با اختلال نارسایی توجه / فزون‌کنشی (ADHD)

زهرا ترازوی^۱، الهام سادات ناجی^۲

۱. * دکتری، روان‌شناسی تربیتی، گروه روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه الزهرا (س)، تهران، ایران،

رایانامه: taraziza88@gmail.com

۲. دکتری، روان‌شناسی تربیتی، گروه روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه تهران، تهران، ایران، رایانامه: naji93@ut.ac.ir

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی اثربخشی مداخله توان‌بخشی شناختی کلاسیک، بازی درمانی فلورتایم مبتنی بر رویکرد DIR و کارکردهای اجرایی بارکلی بر ارتقای کنش‌وری اجرایی کودکان با اختلال نارسایی توجه / فزون‌کنشی (ADHD) شهر تهران انجام شد. این مطالعه از نوع نیمه‌آزمایشی با طرح پیش‌آزمون، پس‌آزمون و دوره پیگیری بود. جامعه پژوهش کودکان دارای اختلال نارسایی توجه / فزون‌کنشی ۸ تا ۱۲ ساله مراجعه‌کننده به کلینیک‌های روان‌شناسی شهر تهران بودند که از بین آن‌ها ۳۶ کودک با روش نمونه‌گیری در دسترس به‌عنوان نمونه انتخاب شدند و به‌صورت تصادفی در سه گروه آزمایش و یک گروه شاهد قرار گرفتند. آموزش‌های توان‌بخشی شناختی کلاسیک، بازی درمانی فلورتایم مبتنی بر رویکرد DIR و کارکردهای اجرایی بارکلی طی ۸ و ۱۰ جلسه ۴۵ دقیقه‌ای، به سه گروه آزمایش ارائه گردید. از پرسشنامه کارکردهای اجرایی کودکان و نوجوانان کولینج (۲۰۰۲) در مراحل پیش‌آزمون، پس‌آزمون و پیگیری استفاده شد. داده‌ها با استفاده از روش تحلیل واریانس چندمتغیری و تک‌متغیری با اندازه‌گیری مکرر مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. یافته‌ها نشان دادند آموزش‌های توان‌بخشی شناختی کلاسیک، بازی درمانی فلورتایم مبتنی بر رویکرد DIR و کارکردهای اجرایی بارکلی، باعث افزایش معنی‌دار کنش‌وری اجرایی گردید، با این تفاوت که برنامه آموزشی توان‌بخشی شناختی کلاسیک و کارکردهای اجرایی بارکلی با اثربخشی یکسان در ارتقای کنش‌وری اجرایی موفق‌تر از برنامه آموزشی بازی درمانی فلورتایم بود؛ بنابراین به نظر می‌رسد که توان‌بخشی شناختی کلاسیک، بازی درمانی فلورتایم مبتنی بر رویکرد DIR و کارکردهای اجرایی بارکلی می‌توانند به‌عنوان یک مداخله اثربخش جهت بهبود کنش‌وری اجرایی کودکان با اختلال نارسایی توجه / فزون‌کنشی محسوب شود.

واژه‌های کلیدی: اختلال نارسایی توجه / فزون‌کنشی، توان‌بخشی شناختی کلاسیک، بازی درمانی فلورتایم مبتنی بر رویکرد DIR، کارکردهای اجرایی بارکلی، کنش‌وری اجرایی

رابطه سبک‌های شناختی و هدف‌های پیشرفت با عملکرد ریاضی

علی تقوایی نیا

دانشیار گروه روان‌شناسی دانشگاه یاسوج

چکیده

هدف پژوهش حاضر، بررسی رابطه بین سبک‌های شناختی و هدف‌های پیشرفت با عملکرد ریاضی در میان دانش‌آموزان بود. جامعه آماری این پژوهش تمامی دانش‌آموزان دوره اول متوسطه ناحیه ۳ شهر شیراز بودند که از میان آن‌ها ۳۳۰ دانش‌آموز پسر با استفاده از روش نمونه‌گیری چندمرحله‌ای انتخاب شدند و به پرسشنامه اشکال گروهی نهفته و پرسشنامه الگوهای یادگیری سازگار پاسخ دادند. از نمره پایانی درس ریاضی به‌عنوان سنجش عملکرد ریاضی استفاده شد. به‌منظور تحلیل داده‌ها، از روش رگرسیون گام‌به‌گام استفاده شد. نتایج نشان داد که رابطه بین سبک‌های شناختی و هدف‌های تبحرگرا و عملکردگرا با عملکرد ریاضی مثبت و معنادار و رابطه بین هدف‌های گرایش به اجتناب از عملکرد با عملکرد ریاضی منفی و معنی‌دار بود. همچنین نتایج تحلیل رگرسیون در گام نهایی نشان داد که همه متغیرهای پیش‌بین، عملکرد ریاضی دانش‌آموزان را تبیین کردند؛ اما در میان آن‌ها سبک‌های شناختی و هدف تبحرگرا از بالاترین قدرت پیش‌بینی برای عملکرد ریاضی برخوردار بودند. از آنجایی که هدف تبحرگرا و سبک‌های شناختی میزان بالایی از عملکرد ریاضی را تبیین می‌نمایند می‌توان توجه به این عوامل را در کیفیت عملکرد ریاضی مهم دانست.

واژه‌های کلیدی: سبک‌های شناختی، هدف‌های پیشرفت و عملکرد ریاضی

رابطه بین هوش هیجانی دانش‌آموزان و نقش خانواده با اختلال یادگیری در بین دانش‌آموزان

نوشین تقی نژاد^۱، فاطمه اسدی^۲، فائزه ثابت زاده^۳، مینا طبائیان^۴

۱. عضو هیئت‌علمی دانشگاه آزاد اسلامی بندرعباس

۲. دانشگاه آزاد اسلامی بندرعباس

۳. دانشگاه آزاد اسلامی بندرعباس

۴. دانشگاه آزاد اسلامی بندرعباس

چکیده

تحصیل و یادگرفتن درس‌های مدرسه، دشواری‌های خودش را دارد، اما بعضی مسائل هستند که این کار را سخت‌تر هم می‌کنند. اختلال یادگیری یکی از این مسائل است که در ادامه درباره آن صحبت می‌کنیم. دانش‌آموزان با اختلال یادگیری با وجود داشتن توانایی شناختی مطلوب، دچار مشکلات هستند و در مهارت هوش هیجانی ضعیف عمل می‌کنند. والدین می‌توانند نقش اساسی در تحول مهارت هوش هیجانی داشته باشند، از این رو، پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه بین هوش هیجانی دانش‌آموزان و نقش خانواده با اختلال یادگیری در بین دانش‌آموزان ۸ تا ۱۲ سال شهرستان اوز انجام شد. به همین منظور ابتدا به تعریف مختصر از اختلالات یادگیری اشاره شده است، سپس برخی ویژگی‌های مشترک دانش‌آموزانی که دارای اختلال یادگیری هستند بیان گردیده و نقش والدین بر اختلالات یادگیری بیان شده است. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. شرکت‌کنندگان پژوهش شامل ۸۳ نفر از دانش‌آموزان شهر اوز، در سنین ۸ تا ۱۲ سال در سال تحصیلی ۱۴۰۲ بودند که به شیوه در دسترس انتخاب شدند. با توجه به یافته‌های پژوهش می‌توان بیان کرد که کودکان با اختلال یادگیری در خانواده‌هایی که دانش‌آموزان را تشویق می‌کنند می‌توانند هوش هیجانی مطلوبی را تجربه کنند و بالعکس در خانواده‌هایی که به‌طور مداوم همنوایی و یکسان بودن نگرش‌ها و باورها تأکید می‌شود، مدیریت روابط و هوش هیجانی ضعیف‌تری خواهند داشت.

واژه‌های کلیدی: هوش هیجانی، نقش خانواده، اختلال یادگیری

اثربخشی دوره‌های آموزش خانواده بر بهبود تعامل اجتماعی و تحصیلی والدین با کودکان ۷ تا ۱۱ سال

فرهاد تنهای رشوانلو*^۱، بتول گلی^۲

*۱. دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران. رایانامه: farhadtanhay@um.ac.ir

۲. کارشناسی ارشد مشاوره مدرسه، پردیس شهید هاشمی نژاد، دانشگاه فرهنگیان، مشهد، ایران. رایانامه:

bgoli1313@gmail.com

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی اثربخشی دوره‌های آموزش خانواده بر بهبود تعامل اجتماعی و تحصیلی والدین با کودکان ۷ تا ۱۱ سال بود. در یک پژوهش شبه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه گواه و پیگیری با فاصله دو ماه، از بین والدین دانش‌آموزان دوره ابتدایی شهر بجنورد در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱، با روش نمونه‌گیری در دسترس ۹۰ نفر از والدین شرکت‌کننده در دوره‌های آموزش خانواده و ۹۰ نفر از والدین همان مدارس، به‌عنوان گروه گواه انتخاب شدند. گروه آزمایش طی ۶ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای دوره‌های آموزش خانواده را منطبق با سرفصل‌های مصوب آموزش و پرورش گذراندند. گردآوری داده‌ها با مقیاس سنجش شیوه تربیتی والدین ایرانی (تنهای رشوانلو و همکاران، ۱۳۹۷) صورت گرفت. نتایج تحلیل واریانس آمیخته نشان داد که آموزش خانواده، گرمی و مشارکت، پیگیری روند تحصیلی، توجه تحصیلی-رشدی، حمایت از خودمختاری، دانش رشدی و ساختارمندی والدین را افزایش می‌دهد. آزمون تعقیبی بن‌فرونی نیز نشان داد که اثر آموزش به‌طور معناداری پس از دو ماه حفظ شده است ($P < 0/05$). نتایج این پژوهش بیانگر آن است که برگزاری دوره‌های آموزش خانواده بر بهبود تعاملات اجتماعی و تحصیلی والدین و فرزندان مؤثر بوده و به افزایش دانش رشدی، ساختارمندی شیوه تربیتی والدین، گرمی و مشارکت در تعامل با فرزندان، حمایت از خودمختاری آنان و توجه و پیگیری نسبت به امور تحصیلی آنان می‌انجامد.

واژه‌های کلیدی: آموزش خانواده، پیگیری تحصیلی، حمایت از خودمختاری، شیوه تربیتی

نقش شادی سازمانی در آوای سازمانی: نقش میانجی عدالت سازمانی ادراک‌شده و سرمایه اجتماعی

رقیه توسلی^۱، حسن قلاوندی^{۲*}

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه علوم تربیتی، دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران

۲*. استادیار، گروه علوم تربیتی، دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران. رایانامه: h.ghalavandi@urmia.ac.ir

چکیده

هدف این تحقیق تعیین نقش شادی سازمانی در آوای سازمانی با توجه به نقش میانجی عدالت سازمانی ادراک‌شده و سرمایه اجتماعی بود. روش پژوهش از نوع همبستگی بود. جامعه آماری شامل کلیه کارکنان دانشگاه ارومیه به تعداد ۴۸۴ نفر بود. از این جامعه ۲۱۵ نفر با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شدند. برای گردآوری داده‌ها از مقیاس عاطفه مثبت و منفی (Watson et al., 1988)، پرسشنامه عدالت سازمانی (Colquitt, 2001)، پرسشنامه سرمایه اجتماعی (Nahapiet & Ghoshal, 1998)، پرسشنامه آوای سازمانی (Hames, 2012) استفاده شد. داده‌ها با استفاده از تحلیل مسیر آزمون شدند. نتایج نشان دادند شادی سازمانی و عدالت سازمانی ادراک‌شده و سرمایه اجتماعی با آوای سازمانی، رابطه مستقیم دارند. افزون بر آن نقش واسطه‌ای عدالت سازمانی ادراک‌شده و سرمایه اجتماعی در رابطه بین شادی سازمانی با آوای سازمانی تأیید شد. با توجه به یافته‌ها می‌توان نتیجه گرفت که شادی سازمانی به واسطه عدالت سازمانی ادراک‌شده و سرمایه اجتماعی، آوای سازمانی را بهبود می‌بخشد. بنابراین افزایش شادی سازمانی، عدالت سازمانی و سرمایه اجتماعی کمک می‌کند تا افراد بیشتر نظر خود را اعلام کنند و در کارها مشارکت داشته باشند.

واژه‌های کلیدی: شادی سازمانی، سرمایه اجتماعی، عدالت سازمانی ادراک‌شده، آوای سازمانی.

اثربخشی آموزش حافظه دیداری- شنیداری بر اختلال املا و ریاضی دانش‌آموزان

امیرداریوش توسلی*^۱، عاطفه کاظمی^۲، زکيه خواجوی بايگی^۳

*۱. استاد مدعو گروه روان‌شناسی، واحد قاینات، دانشگاه آزاد اسلامی، قاینات، ایران

da.tavasoli@gmail.com

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قائنات.

Kazemia7997@gmail.com

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قائنات.

shatoot1402@gmail.com

چکیده

اختلال املاء و ریاضی یکی از اختلالات یادگیری در بین دانش‌آموزان ابتدایی است که بیش از یک قرن است که متخصصان علوم تربیتی و روان‌شناسی و گفتاردرمانی در پی تشخیص و درمان مشکلات این قبیل کودکان بوده‌اند و هستند؛ بنابراین مطالعه حاضر باهدف تعیین اثربخشی آموزش حافظه دیداری- شنیداری در اختلال املا و ریاضی دانش‌آموزان انجام شد. روش پژوهش حاضر از نوع شبه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون- پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری دانش‌آموزان دختر مقطع ابتدایی در پایه سوم ابتدایی مدارس شهرستان زیرکوه بودند که به تشخیص درمانگر مراکز مشکلات یادگیری با استفاده از آزمون هوش ریون و اجرای آزمون تشخیصی نارسایی نوشتن، تشخیص اختلال املا و ریاضی گرفته بودند، ۳۰ نفر از دانش‌آموزان به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب و به صورت تصادفی در دو گروه آزمایش و کنترل گمارده شدند. ابزار پژوهش شامل پرسش‌نامه نوشتن آقابابایی و همکاران (۱۳۹۱) و اختلال ریاضی ملک پور (۱۳۷۳) بود. بسته آموزش پروتکل آموزش حافظه دیداری- شنیداری در ۱۰ جلسه ۴۵ دقیقه‌ای (دو بار در هفته) به اعضای گروه آزمایش آموزش داده شد، اما گروه کنترل آموزشی دریافت نکردند. داده‌ها با استفاده از آزمون تحلیل کوواریانس تک متغیری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. نتایج نشان داد که با کنترل پیش‌آزمون بین میانگین پس‌آزمون اختلال املا و ریاضی در دو گروه آزمایش و کنترل تفاوت وجود داشت ($P > 0/01$)؛ بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که آموزش حافظه دیداری- شنیداری بر کاهش اختلال املا و ریاضی دانش‌آموزان دارای اختلال نوشتن مؤثر است.

واژه‌های کلیدی: حافظه دیداری- شنیداری، اختلال املا، اختلال ریاضی، دانش‌آموزان ابتدایی.

تعیین رابطه پرخاشگری با ساختار خانواده با میانجی‌گری عوامل اجتماعی-اقتصادی والدین در بین کودکان پیش‌دبستانی

آتنا توکلیان^۱، نفیسه زیبایی^۲، منصوره کریم زاده^{۳*}

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد رشته علوم تربیتی، دانشگاه علوم توان‌بخشی و سلامت اجتماعی، تهران، ایران.

رایانامه: atenatavakolian2752@gmail.com

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد رشته مشاوره خانواده، دانشگاه علوم توان‌بخشی و سلامت اجتماعی، تهران، ایران.

۳. * دانشیار گروه آموزشی پیش از دبستان، دانشگاه علوم توان‌بخشی و سلامت اجتماعی، تهران، ایران.

mkarimz2000@gmail.com

چکیده

مطالعه حاضر به بررسی رابطه پرخاشگری کودکان پیش‌دبستانی با ساختار خانواده (رضایت زناشویی) با میانجی‌گری عوامل اقتصادی-اجتماعی والدین می‌پردازد. این تحقیق به‌صورت توصیفی از نوع علی-مقایسه‌ای طراحی شده و جامعه آماری آن کلیه کودکان پیش‌دبستانی شهر تهران است. نمونه ۱۰۰ نفر از این جامعه با استفاده از فرمول کوهن و با روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شده‌اند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه وضعیت اقتصادی-اجتماعی (سال ۱۳۹۳)، پرسشنامه رضایت زناشویی انریچ (سال ۱۹۹۸) و پرسشنامه پرخاشگری کودکان پیش‌دبستانی واحدی و همکاران (سال ۱۳۸۷) استفاده شد. داده‌ها از شاخص‌های مرکزی و پراکندگی مانند میانگین و انحراف استاندارد تحلیل شدند. بررسی مفروضه‌ها با استفاده از روش بررسی همگنی ماتریس کوواریانس متغیر وابسته و چولگی و کشیدگی توزیع متغیرها انجام شد. نتایج نشان داد که با افزایش رضایت زناشویی والدین، میزان پرخاشگری کودکان کاهش می‌یابد. علاوه بر این، عوامل اقتصادی-اجتماعی نقش معناداری در میانجی‌گری این رابطه ندارند و تنها به‌عنوان تعدیل‌کننده عمل می‌کنند. در نتیجه، به نظر می‌رسد که ارتقاء وضعیت اقتصادی و اجتماعی والدین می‌تواند نقش مهمی در کاهش پرخاشگری و مشکلات رفتاری کودکان ایفا نماید.

واژه‌های کلیدی: پرخاشگری کودکان، رضایت زناشویی، عوامل اقتصادی-اجتماعی، ساختار خانواده

تعیین رابطه تاب‌آوری با ویژگی‌های شخصیتی و هوش معنوی در دانش‌آموزان دختر

آتنا توکلیان^۱، نگار خدایی^۲، منصوره کریم زاده^{*۳}

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد رشته علوم تربیتی، دانشگاه علوم توان‌بخشی و سلامت اجتماعی، تهران، ایران.
۲. دانشجوی کارشناسی ارشد رشته روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران.
۳. * دانشیار گروه آموزشی پیش از دبستان، دانشگاه علوم توان‌بخشی و سلامت اجتماعی، تهران، ایران.
mkarimz2000@gmail.com

چکیده

این تحقیق به بررسی رابطه بین تاب‌آوری، ویژگی‌های شخصیتی و هوش معنوی در دانش‌آموزان دختر دوره متوسطه دوم در تهران می‌پردازد. با استفاده از روش نمونه‌گیری چندمرحله‌ای، ۳۸۹ دانش‌آموز انتخاب شد. یافته‌ها نشان دادند که بین تاب‌آوری و ویژگی‌های برون‌گرایی، انعطاف‌پذیری، دلپذیری و مسئولیت‌پذیری رابطه مثبت وجود دارد، درحالی‌که با روان‌نژندی رابطه منفی دارد. همچنین تعامل مثبتی بین تاب‌آوری و هوش معنوی نیز مشاهده شد. این یافته‌ها نشان می‌دهند که افراد تاب‌آور ترجیح می‌دهند با انعطاف و مسئولیت‌پذیری به مشکلات پاسخ دهند و افزایش هوش معنوی نقش مهمی در افزایش تاب‌آوری و بهبود روان‌شناختی افراد ایفا می‌کند.

واژه‌های کلیدی: تاب‌آوری، هوش معنوی، ویژگی‌های شخصیتی، دانش‌آموزان دختر.

اثربخشی آموزش تلفیقی بر یادگیری دانش‌آموزان در کلاس‌های چندپایه

زهرا جامه بزرگ^۱، عبدالله محمودی^{۲*}

۱. استادیار گروه تکنولوژی آموزشی و دبیر هسته پژوهشی بومی‌سازی، طراحی و تولید رسانه‌های آموزشی دیجیتال بر اساس فرهنگ ایرانی اسلامی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران. رایانامه: jamebozorgzahra@gmail.com
۲. کارشناسی ارشد تکنولوژی آموزشی، گروه تکنولوژی آموزشی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران. رایانامه: abdollahmahmoudii@gmail.com

چکیده

توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات، جریان آموزش و یادگیری را در زندگی انسان متحول کرده است، به‌نحوی که آموزش، نقش معلم، روش‌های یاددهی، مواد آموزشی، رویکردهای ارزشیابی و تعامل معلم با دانش‌آموزان، به کار بست فناوری اطلاعات و ارتباطات وابسته است. هدف از این پژوهش اثربخشی آموزش تلفیقی بر سطوح یادگیری دانش‌آموزان در کلاس‌های چندپایه بود. روش پژوهش از نوع شبه آزمایشی (پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه آزمایش و گواه) بود. جامعه آماری مشتمل بر کلیه دانش‌آموزان مقطع ابتدایی که در مدارس چندپایه شهرستان جویبار در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ مشغول به تحصیل بود. از این جامعه، با روش نمونه‌گیری در دسترس ۲۶۴ دانش‌آموز انتخاب شدند. یافته‌ها نشان دادند در پیش‌آزمون بین سطوح یادگیری دانش‌آموزان کلاس‌های چندپایه در دو گروه آزمایش و گواه تفاوت معناداری مشاهده نشد، اما در پس‌آزمون یادگیری دانش‌آموزان کلاس‌های چندپایه در گروه آزمایش بیشتر بود. بر اساس یافته‌های پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که چنانچه آموزش تلفیقی به شکل صحیح اجرا شود می‌تواند بیشتر از یادگیری معمول در کلاس درس، بر یادگیری تأثیر بگذارد.

واژه‌های کلیدی: آموزش تلفیقی، آموزش حضوری، یادگیری، کلاس‌های چندپایه

مروری بر عوامل مؤثر بر هوشمندسازی مدارس

ساناز جاودانه*^۱، نادر شهامت^۲

*۱. دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت، مرودشت، ایران

sanazjvdaneh@gmail.com

۲. استادیار گروه مدیریت آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت، مرودشت، ایران

nader_shahamat@yahoo.com

چکیده

مدارس هوشمند به‌عنوان یک مدل مدرسه پیشرفته، فرصت‌ها و شرایطی را برای مدارس ایجاد می‌کنند تا ظرفیت‌سازی و توسعه پایدار خود را در مواجهه با تغییرات سریع در جامعه افزایش دهند. با آموزش هوشمند، یادگیرندگان قادر به کشف و ساختن دانش، توسعه خودکنترلی و ظرفیت انطباقی، تفکر خلاقانه از طریق آموزش‌های شخصی‌سازی شده هستند که با ویژگی‌ها و نیازهای فردی مناسب است. مدل آموزش هوشمند همچنین اهمیت، اعتبار، سودمندی، انعطاف‌پذیری محتوای برنامه درسی را افزایش می‌دهد. هدف از پژوهش حاضر مروری بر عوامل مؤثر بر هوشمندسازی مدارس است. به این منظور تعداد ۱۶ مقاله از پایگاه اطلاعاتی SID جستجو شد و به‌عنوان نمونه آماری موردبررسی قرار گرفت. نتایج نشان داد در راستای هوشمندسازی مدارس اقدام‌های زیادی مانند ایجاد مدارس آزمایشی، حمایت از مدارس داوطلب و تهیه سند راهبردی توسعه مدارس هوشمند انجام شده، اما مدارس هوشمند به‌صورت فراگیر شکل نگرفتند و با مشکلاتی روبه‌رو شدند. به همین دلیل توسعه گام‌به‌گام مدارس هوشمند، به تبیین مسیر توسعه و مراحل اجرایی هوشمندسازی مدارس نیاز دارد و باید در برنامه درسی، محتوای آموزشی، نظام ارزشیابی و به‌طور کلی بازمهندسی فرایند مدیریت تغییرات اساسی ایجاد کرد و پس‌از آن به مدرسه‌ای هوشمند و ایده آل پرداخت که این موضوع در اسناد بالادستی آموزش و پرورش نیز تأکید شده است.

واژه‌های کلیدی: معلم، هوشمندسازی مدارس، پیشرفت تحصیلی

مدل یابی اعتیاد به رسانه‌های اجتماعی بر اساس فابینگ والدین با میانجی‌گری حمایت عاطفی در نوجوانان تک‌والد

فاطمه جاوید^{۱*}، اعظم حسین‌پور^۲، محمدباقر حاجی سلطانی^۳

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز، تهران، ایران. *fateme.javid5@gmail.com*

۲. دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن، رودهن، ایران. *a.hosseinpour075@gmail.com*

۳. مربی گروه مشاوره و روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران غرب، تهران، ایران.

mohammadbagher.hajisoltani@gmail.com

چکیده

در حال حاضر، رسانه‌های اجتماعی به‌طور گسترده در سراسر جهان در میان جمعیت‌های مختلف استفاده می‌شود و فابینگ به‌سرعت به یک پدیده رایج در زندگی روزمره ما تبدیل شده است. باین‌حال، اطلاعات کمی در مورد اثر فابینگ والدین مجرد بر فرزندان آن‌ها وجود دارد. پژوهش حاضر با هدف مدل یابی اعتیاد به رسانه‌های اجتماعی بر اساس فابینگ والدین با میانجی‌گری حمایت عاطفی در نوجوانان تک‌والد انجام گرفت. روش پژوهش همبستگی بود. جامعه آماری را تمامی نوجوانان تک‌والد ۱۴ الی ۱۸ ساله مشغول به تحصیل در دوره دوم متوسطه شهر تهران که تنها با یکی از والدین خود (پدر یا مادر) زندگی می‌کردند، تشکیل می‌دادند. از این جامعه ۳۲۵ نوجوان، با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه‌های مقیاس عمومی فابینگ (Chotpitayasunondh, & Douglas, 2018)، اعتیاد به اینترنت (Young, 1999) و مقیاس روانی هیجانی خانواده (Hillburn, 1964) استفاده شد. یافته‌ها نشان داد که فابینگ والدین اثر مستقیمی بر اعتیاد نوجوان تک‌والد به رسانه‌های اجتماعی دارد. همچنین حمایت عاطفی اثر غیرمستقیمی بر رابطه بین فابینگ والدین و اعتیاد به رسانه‌های اجتماعی نوجوان تک‌والد دارد. می‌توان نتیجه گرفت هرچه والدین فابینگ بالاتری داشته باشند، اعتیاد در نوجوان بالاتر خواهد بود و نوجوانی که حمایت عاطفی مطلوبی از والدین مجرد خود دریافت نمی‌کند، اعتیاد به رسانه‌های اجتماعی بالاتری را تجربه می‌کند.

واژه‌های کلیدی: فابینگ والدین، اعتیاد به رسانه‌های اجتماعی، حمایت عاطفی، نوجوانان تک‌والد

تعامل مؤثر با دانش‌آموزان نابینا / کم‌بینا: چالش‌ها و فرصت‌ها از دیدگاه معلمان

محبوبه جاوید، سیدحسین مبارز

mjavid.psy@gmail.com

دکتری قرآن و علوم تربیتی، جامعه المصطفی العالمیه *Ebaaraat@gmail.com*

چکیده

تعامل معلم و دانش‌آموز در مدرسه، در یادگیری و رفتار تاثیر دارد. تعامل با کودک نابینا نیازمند مهارت‌های بیشتری است. هدف اصلی پژوهش حاضر، بررسی تعامل مؤثر با دانش‌آموزان نابینا / کم‌بینا: چالش‌ها و فرصت‌ها از نظر معلمان مدرسه نابینایان بود. روش: به‌منظور درک تجارب زیسته‌ی معلمان، روش پژوهش کیفی با رویکرد پدیدارشناسی اتخاذ گردید. جامعه‌ی مطالعه‌ی حاضر را کلیه معلمان مدرسه نابینایان شهر شیراز تشکیل دادند. به‌منظور نمونه‌گیری از معلمان، چند مدرسه به صورت هدفمند انتخاب شدند. نمونه‌گیری تا رسیدن به اشباع نظری داده‌ها ادامه یافت. در نهایت تعداد ۱۵ نفر از معلمان انتخاب و سپس مصاحبه نیمه ساختاریافته جهت جمع‌آوری اطلاعات انجام شد. یافته‌ها: تحلیل داده‌ها از طریق روش کدگذاری باز و کدگذاری محوری انجام شد و منجر به تولید ۶ کد محوری و ۵۵ کدگذاری باز گردید. مضمون‌های اصلی شامل (۱) ایجاد تعامل با دانش‌آموزان نابینا / کم‌بینا، (۲) پاسخگویی به نیازهای خاص دانش‌آموزان نابینا / کم‌بینا، (۳) ایجاد تعامل میان دانش‌آموزان نابینا / کم‌بینا و سایر دانش‌آموزان، (۴) رفتارهای چالش‌برانگیز دانش‌آموزان نابینا / کم‌بینا در کلاس و مدیریت آن، (۵) مشارکت والدین در فرایند آموزش و پرورش دانش‌آموزان نابینا / کم‌بینا، (۶) تبدیل محدودیتهای دانش‌آموزان نابینا / کم‌بینا به فرصت، نتایج: در مجموع با توجه به تحلیل بازخوردهای به‌دست‌آمده، می‌توان گفت تعامل مؤثر با دانش‌آموزان نابینا / کم‌بینا در فرایند آموزش و پرورش امکان‌پذیر است.

واژه‌های کلیدی: نابینا، کم‌بینا، معلم

مقایسه اثربخشی بازی درمانی مبتنی بر رویکرد شناختی- رفتاری و قصه درمانی بر سازگاری اجتماعی و پرخاشگری دانش‌آموزان کم‌توان ذهنی آموزش پذیر

انیسه جباری دانشور^۱، سید داوود حسینی نسب^۲، معصومه آزموذ^۳

*۱. دکتری روان‌شناسی تربیتی، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران. Email: stu.a.jdaneshvar@iaut.ac.ir

۲. استاد گروه روان‌شناسی، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران؛ Email: d.hosseininasab@iaut.ac.ir؛ رایانامه:

۳. استادیار گروه روان‌شناسی، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران؛ Email: mas_azemod@yahoo.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف مقایسه میزان اثربخشی بازی درمانی شناختی- رفتاری و قصه درمانی بر سازگاری اجتماعی و پرخاشگری دانش‌آموزان کم‌توان ذهنی آموزش پذیر صورت گرفت. روش این پژوهش، مطالعه‌ای نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون پس‌آزمون و گروه کنترل بود. جامعه آماری این پژوهش شامل دانش‌آموزان کم‌توان ذهنی آموزش پذیر در سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰ بود که در مدارس ابتدایی استثنایی شهر تبریز مشغول تحصیل بودند. از روش نمونه‌گیری در دسترس برای انتخاب نمونه استفاده شد. نمونه‌ی آماری شامل ۴۵ دانش‌آموز مقطع ابتدایی بود. جهت جمع‌آوری داده‌ها، پرسشنامه سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان سینه‌ها و سینگ و مقیاس پرخاشگری کودکان دبستانی شهیم مورد استفاده قرار گرفتند. یکی از گروه‌های آزمایش، برنامه بازی درمانی (۸ جلسه ۴۵ دقیقه‌ای بازی درمانی شناختی- رفتاری)، گروه بعدی برنامه قصه درمانی (۸ جلسه ۴۵ دقیقه‌ای قصه درمانی) و گروه کنترل مداخله دریافت نکردند. برای تحلیل داده‌ها از تحلیل کوواریانس چند متغیری استفاده شد. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که بازی درمانی شناختی- رفتاری و قصه درمانی بر سازگاری اجتماعی و پرخاشگری دانش‌آموزان کم‌توان ذهنی آموزش‌پذیر با سطح معنی‌داری $(p \leq 0/01)$ اثربخش است. بین اثربخشی بازی درمانی شناختی- رفتاری و قصه درمانی بر سازگاری اجتماعی و پرخاشگری دانش‌آموزان کم‌توان ذهنی آموزش‌پذیر با سطح معنی‌داری $(p \leq 0/01)$ تفاوت وجود دارد. بر این اساس می‌توان نتیجه گرفت که قصه درمانی و بازی درمانی شناختی- رفتاری می‌توانند به‌عنوان مداخلات تکمیلی در جهت آموزش سازگاری و بهبود مشکلات روان‌شناختی و رفتاری دانش‌آموزان کم‌توان ذهنی به کار گرفته شوند.

واژه‌های کلیدی: بازی درمانی شناختی- رفتاری، پرخاشگری، سازگاری اجتماعی، قصه درمانی، کم‌توان ذهنی.

ارزیابی تأثیر اعتیاد به بازی‌های آنلاین PS5 بر ارتکاب قلدری و افت تحصیلی نوجوانان پسر

زهرا حیران سنگستانی^۱، علی محمدزاده^۲، ناهید یوسف‌پور^۳، سمیه قلیزاده^{۴*}

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه آموزشی روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران. رایانامه:

zheyran6@gmail.com

۲. استادیار، گروه آموزشی روان‌شناسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران. رایانامه: *nahidyousefpour97@pnu.ac.ir*

۳. استاد، گروه آموزشی روان‌شناسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران. رایانامه: *a_mohammadzadeh@pnu.ac.ir*

۴. کارشناسی ارشد روان‌شناسی، دانشگاه پیام نور، تبریز، ایران. رایانامه: *somayyegolizade@gmail.com*

چکیده

زمینه: رفتارهای قلدری در دوران نوجوانی مخصوصاً در بین پسران از جمله رفتارهای شایع است که می‌تواند در افت تحصیلی دانش‌آموزان نیز مؤثر باشد. یکی از متغیرهایی که به نظر می‌رسد در هر دو این متغیرها تأثیرگذار باشد اعتیاد به بازی‌های آنلاین PS5 است. هدف: این تحقیق با هدف ارزیابی تأثیر اعتیاد به بازی‌های آنلاین PS5 بر ارتکاب قلدری و افت تحصیلی نوجوانان پسر دبیرستان‌های غیرانتفاعی دوره دوم متوسطه شهر تبریز انجام شد. روش کار: روش تحقیق از نوع پیمایش بود. جامعه آماری شامل دانش‌آموزان پسر دبیرستان‌های غیرانتفاعی دوره دوم متوسطه شهر تبریز به تعداد ۱۲ هزار نفر بود. بر اساس جدول کرجسی و مورگان حجم نمونه برابر ۳۷۲ نفر به دست آمد که به شیوه نمونه‌گیری خوشه‌ای تصادفی انتخاب شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه اعتیاد به بازی‌های اینترنتی پونتز و گریفیث، پرسشنامه ویرایش شده اعمال منفی (قلدری) اینارسن و هائل و معدل دانش‌آموزان استفاده شد. یافته‌های نتایج نشان داد که اعتیاد به بازی‌های آنلاین PS5 بر ارتکاب قلدری و افت تحصیلی نوجوانان تأثیر مثبت معنی‌داری دارد ($P < 0/05$). نتایج نشان داد که اعتیاد به بازی‌های آنلاین PS5 در تشدید ارتکاب قلدری و افت تحصیلی نوجوانان مؤثر است.

واژه‌های کلیدی: اعتیاد به بازی‌های آنلاین، قلدری، افت تحصیلی، نوجوانان.

اثربخشی هنردرمانی با رویکرد طراحی آکادمیک بر راهبردهای تنظیم شناختی هیجان و بهبود عملکرد تحصیلی

علی جلیلی^۱، ناهید یوسف‌پور^۲، رضا آسیابی^۳، سمیه قلیزاده^{۴*}

۱. استادیار، گروه آموزشی روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران. رایانامه: jaliliali59@yahoo.com

۲. استادیار، گروه آموزشی روان‌شناسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران. رایانامه: nahidyousefpour97@pnu.ac.ir

۳. رئیس آموزش و پرورش مراغه، مراغه، ایران. رایانامه: jaliliali59@yahoo.com

۴. کارشناسی ارشد روان‌شناسی، دانشگاه پیام نور، تبریز، ایران. رایانامه: somayyegolizade@gmail.com

چکیده

راهبردهای تنظیم شناختی هیجان در دوره نوجوانی از اهمیت بالایی برخوردار بوده و در رفتارها و عملکرد تحصیلی نوجوانان تأثیر می‌گذارد و هنردرمانی یکی از روش‌هایی است که می‌تواند بر تنظیم شناختی هیجان تأثیر بگذارد. این پژوهش با هدف بررسی اثربخشی هنردرمانی با رویکرد طراحی آکادمیک بر راهبردهای تنظیم شناختی هیجان و بهبود عملکرد تحصیلی انجام شد. روش پژوهش نیمه آزمایش با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه گواه بود. جامعه آماری شامل دانش‌آموزان دختر دوره دوم مدارس استعدادهای درخشان شهر تبریز بود. ۳۰ نفر از این دانش‌آموزان به شیوه در دسترس انتخاب و به تساوی در دو گروه آزمایش و گواه قرار گرفتند. همه آزمودنی‌ها قبل از آغاز آموزش و پس‌از آن، پرسشنامه تنظیم شناختی هیجان (Garnefski et al., 2001) و مقیاس عملکرد تحصیلی (Pham & Taylor, 1999) را تکمیل کردند. برای گروه آزمایش، ۲۵ جلسه یک ساعته، آموزش هنردرمانی با رویکرد طراحی آکادمیک اعمال شد، درحالی‌که گروه گواه مداخله‌ای دریافت نکرد. تحلیل داده‌ها با استفاده از تحلیل کوواریانس صورت گرفت. یافته‌ها نشان دادند میانگین نمره راهبردهای انطباقی تنظیم هیجان و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان در گروه آموزش هنردرمانی در مرحله پس‌آزمون نسبت به گروه گواه افزایش یافته است ($P < 0/05$). میانگین نمره راهبردهای غیر انطباقی تنظیم هیجان در مرحله پس‌آزمون نسبت به گروه گواه کاهش یافته است ($P < 0/05$). بر مبنای نتایج به دست آمده آموزش هنردرمانی با رویکرد طراحی آکادمیک در ارتقای راهبردهای انطباقی تنظیم هیجان و عملکرد تحصیلی و کاهش راهبردهای غیر انطباقی تنظیم هیجان مؤثر است.

واژه‌های کلیدی: تنظیم هیجان، عملکرد تحصیلی، هنردرمانی، استعدادهای درخشان

معنای زندگی، ملال تحصیلی و بحران هویت

رایحه جلال مآب*^۱، مسعود حسینچاری^۲

*۱. دانشجوی کارشناسی ارشد رشته روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه شهید باهنر کرمان، کرمان، ایران.

rayehe.jalalmaab@ens.uk.ac.ir

۲. دانشیار گروه روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران. hchari@shirazu.ac.ir

چکیده

سن نوجوانی یکی از نقاط عطف در شکل‌گیری، انسجام یا اختلال در بحران هویت است. بحران هویت، یکی از مهم‌ترین مسائلی است که نوجوانان، از جمله دختران نوجوان با آن مواجه هستند. از سوی دیگر، بخش اعظم زمان مفید دوران نوجوانی، در فضای تحصیلی و مدرسه سپری می‌شود. مطالعه حاضر با هدف بررسی رابطه بین معنای زندگی، ملال تحصیلی و بحران هویت در دختران نوجوان انجام شد. طرح پژوهش، از نوع توصیفی همبستگی بود. جامعه آماری، شامل همه دختران نوجوان دوره متوسطه اول و دوم شهر کرمان بودند که از بین آن‌ها، تعداد ۲۸۱ دانش‌آموز با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای، انتخاب شدند. برای جمع‌آوری اطلاعات، از سه ابزار شامل مقیاس معنای زندگی (حسینچاری و همکاران، ۱۳۸۹)، مقیاس ملال تحصیلی (پکران و همکاران، ۲۰۰۲) و پرسشنامه هویت شخصی (احمدی، ۱۳۷۳) استفاده شد. یافته‌ها نشانگر این بود که بین ملال تحصیلی و بحران هویت، رابطه معنادار مثبت و بین معنای زندگی و بحران هویت، رابطه معنادار منفی وجود دارد. بر این اساس می‌توان ملال تحصیلی را پیش‌بینی‌کننده مثبت بحران هویت و معنای زندگی را پیش‌بینی‌کننده منفی بحران هویت در نظر گرفت. نتیجه این که اهتمام به مسائل مربوط به دروس تحصیلی و یادگیری دانش‌آموزان و همچنین کمک به یافتن معنایی برای زندگی، می‌تواند بحران هویت را در نوجوانان و به‌ویژه در دختران نوجوان کاهش دهد و یا حداقل سبب شود که نوجوانان، این دوران را با مخاطرات کمتری سپری کنند.

واژه‌های کلیدی: معنای زندگی، ملال تحصیلی، بحران هویت، دختران نوجوان

نقش عوامل انگیزشی در جلوگیری از ترک تحصیل دانش‌آموزان

رضا جمالی، علی فیروزی

دانشجوی کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان، مشهد پردیس شهید بهشتی *rezajamali811107@gmail.com*

دانشجوی کارشناسی مشاوره، دانشگاه فرهنگیان، مشهد پردیس شهید بهشتی

firooziali82@gmail.com

چکیده

با توجه به گزارش سازمان آموزش، علم و فرهنگ ملل متحد (یونسکو) مبنی بر اینکه در جهان ۲۶۳ میلیون نفر کودک ۶ تا ۱۷ سال داریم که از تحصیل باز مانده‌اند که از این تعداد، ۶۱ میلیون نفر آن‌ها در دوره ابتدایی قرار می‌گیرند، هدف پژوهش حاضر بررسی نقش عوامل انگیزشی در جلوگیری از ترک تحصیل دانش‌آموزان مقطع ابتدایی بود که به روش مروری_کتابخانه‌ای انجام شد. بدین منظور برای یافتن مستندات علمی مرتبط با موضوع، در پایگاه‌های اطلاعاتی گوگل اسکالر، نورمگز، ایران داک، سیویلیکا، مگیران و Science direct جستجو و مقالات مربوط به بازه زمانی ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۲ استخراج شدند. در نهایت ۱۰ مقاله مورد بررسی قرار گرفتند. یافته‌ها نشان داد از جمله مشکلات دانش‌آموزانی که با ترک تحصیل مواجه بودند این بود که انگیزه کافی نداشتند، به خودآگاهی نرسیدند و همواره وابسته به دنیای بیرون از خود بودند، استقلال کمی داشتند و از انگیزه درونی محروم بودند که این مسائل نقش مهم انگیزه را در اشتیاق تحصیلی و ادامه مسیر تحصیلی دانش‌آموزان نشان می‌دهد.

واژه‌های کلیدی: انگیزه درونی، ترک تحصیل، عوامل انگیزشی.

اثربخشی آموزش مبتنی بر الگوی تدریس کاوشگری بر تفکر انتقادی و پیشرفت تحصیلی درس علوم تجربی دانش‌آموزان پسر

نیلوفر جمشیدی^۱، محمدحسین محبی نورالدین وند^{۲*}

۱. کارشناسی ارشد علوم تربیتی، گرایش آموزش و پرورش ابتدایی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد مسجدسلیمان، مسجدسلیمان، ایران.
Jamshidinilofar524@gmail.com
۲. استادیار، گروه آموزشی روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد مسجدسلیمان، مسجدسلیمان، ایران.
mmohebi8392@gmail.com

چکیده

هدف این پژوهش اثربخشی آموزش مبتنی بر الگوی تدریس کاوشگری بر تفکر انتقادی و پیشرفت تحصیلی درس علوم تجربی پایه پنجم ابتدایی بود. روش پژوهش از نوع نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری این پژوهش شامل دانش‌آموزان پسر پایه پنجم ابتدایی شهر اهواز در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ بودند. برای تعیین نمونه با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای؛ تعداد ۲ دبستان و ۳ کلاس پایه پنجم انتخاب شدند و ۴۰ دانش‌آموز که نمره آن‌ها در پرسشنامه‌های متغیرهای وابسته یک انحراف معیار پایین‌تر از میانگین بود، به‌عنوان نمونه انتخاب گردیدند و سپس به‌طور تصادفی، در دو گروه ۲۰ نفری آزمایش و کنترل گمارش شدند. ابزارهای پژوهش، پرسشنامه تفکر انتقادی رجایی (۱۳۹۳) و آزمون محقق ساخته پیشرفت تحصیلی علوم تجربی بود. پس از گزینش تصادفی گروه‌ها، از گروه آزمایش و گروه کنترل پیش‌آزمون به عمل آمد. سپس بسته آموزشی الگوی کاوشگری انصاری و همکاران (۱۴۰۰)، توسط محقق به مدت ۸ جلسه ۴۰ دقیقه‌ای برای گروه آزمایش ارائه گردید. پس از پایان برنامه آموزشی، از هر دو گروه پس‌آزمون گرفته شد. داده‌ها با آزمون تحلیل کوواریانس چندمتغیری تجزیه و تحلیل شدند. نتایج نشان داد آموزش مبتنی بر الگوی تدریس کاوشگری بر تفکر انتقادی و پیشرفت تحصیلی درس علوم تجربی دانش‌آموزان پسر پایه پنجم ابتدایی شهر اهواز تأثیر دارد.

واژه‌های کلیدی: الگوی تدریس کاوشگری، تفکر انتقادی، پیشرفت تحصیلی، دانش‌آموزان ابتدایی.

اثربخشی عامل آموزشی متحرک در چندرسانه‌ای آموزشی. بر ارتقای انگیزه و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان کلاس معکوس ریاضی

زهرا جوانشیرمقدم^{۱*}، مجید پاکدامن^۲، ریحانه پیروزمند^۳

۱. کارشناسی ارشد آموزش و پرورش ابتدایی، واحد قائنات، دانشگاه آزاد اسلامی، قائنات، ایران. رایانامه:

Zjavanshirmoghadam2021@gmail.com

۲. استادیار گروه روان‌شناسی، واحد قائنات، دانشگاه آزاد اسلامی، قائنات، ایران. رایانامه: *pakdamaniauq@gmail.com*

۳. دانشجوی دکتری برنامه‌ریزی درسی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران. رایانامه: *reyhanpiroozmand2019@gmail.com*

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر عامل آموزشی متحرک در چند رسانه‌ای آموزشی، بر انگیزه یادگیری و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان پایه چهارم ابتدایی در کلاس معکوس ریاضی صورت گرفت. روش پژوهش شبه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه این پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان پسر پایه چهارم دوره ابتدایی شهرستان بیرجند در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ بود. با روش نمونه‌گیری در دسترس ۲۹ دانش‌آموز انتخاب شدند و با روش انتصاب تصادفی ۱۵ نفر در گروه آزمایش (آموزش با عامل آموزشی متحرک) و ۱۴ نفر در گروه کنترل (آموزش بدون عامل آموزشی متحرک)، جای گرفتند. دانش‌آموزان دو گروه طی ۱۰ جلسه ۲۰ دقیقه‌ای تحت آموزش کلاس معکوس ریاضی از طریق آموزش چند رسانه‌ای با و بدون عامل آموزشی متحرک قرار گرفتند. پس از هر جلسه آموزشی دانش‌آموزان در کلاس درس به مدت ۴۵ دقیقه با حضور معلم ریاضی مربوطه، به حل تمرین و رفع اشکال پرداختند. داده‌ها با استفاده از پیش‌آزمون و پس‌آزمون یادگیری و پرسشنامه انگیزه دانش‌آموزان نسبت به یادگیری علوم (Tuan et al, 2005) صورت گرفت. نتایج تحلیل کوواریانس تک‌متغیری نشان داد، استفاده از عامل آموزشی متحرک در چند رسانه‌ای به‌طور کلی باعث افزایش انگیزه یادگیری در آموزش کلاس معکوس ریاضی می‌شود. همچنین گروه دارای عامل آموزشی متحرک در آموزش چند رسانه‌ای نسبت به گروه کنترل دارای میانگین عملکرد تحصیلی بالاتری بوده‌اند. لزوم به‌کارگیری از روش‌هایی مانند آموزش با چند رسانه‌ای‌ها که انگیزه و عملکرد تحصیلی را افزایش می‌دهد، مورد بحث قرار گرفت.

واژه‌های کلیدی: کلاس معکوس، چندرسانه‌ای آموزشی، عامل آموزشی متحرک، انگیزه یادگیری، عملکرد تحصیلی

اثربخشی روش تدریس حل مسئله علمی بر درگیری تحصیلی درس علوم تجربی

عاطفه جهانبخشی^{۱*}، محمدحسین محبی نورالدین وند^۲

*۱. کارشناس ارشد آموزش ابتدایی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مسجدسلیمان، مسجدسلیمان، ایران.

Email: atfhjhanbkshy@gmail.com

۲. استادیار، گروه علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مسجدسلیمان، مسجدسلیمان، ایران.

Email: mmohebi8392@gmail.com

چکیده

هدف این پژوهش اثربخشی روش تدریس حل مسئله علمی بر درگیری تحصیلی درس علوم تجربی در دانش‌آموزان دختر پایه چهارم ابتدایی شهرستان لالی بود. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان دختر پایه چهارم ابتدایی شهرستان لالی می‌باشند که در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۴۰۱ مشغول به تحصیل بودند. برای تعیین نمونه با روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای یک مدرسه ابتدایی و تعداد ۲ کلاس چهارم انتخاب و تعداد ۲۰ نفر از دانش‌آموزان دختر به‌عنوان نمونه پژوهش انتخاب گردید. طرح پژوهش از نوع تجربی پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه کنترل بود. ابزار جمع‌آوری داده‌های پژوهش شامل بسته آموزشی روش تدریس حل مسئله در درس علوم؛ زمستانی (۱۳۹۵) و مقیاس درگیری تحصیلی؛ فردریکز و همکاران (۲۰۰۴) بود. پس از گزینش تصادفی گروه‌ها، از گروه آزمایش (۱۰ نفر) و گروه کنترل (۱۰ نفر) پیش‌آزمون به عمل آمد. سپس بر روی گروه آزمایش، مراحل آموزش روش تدریس حل مسئله در درس علوم در ۶ جلسه ۱ ساعته اجرا گردید. پس از پایان برنامه آموزشی، از هر دو گروه پس‌آزمون گرفته شد. داده‌ها با آزمون تحلیل کوواریانس تجزیه و تحلیل شد. یافته‌ها نشان داد روش تدریس حل مسئله علمی بر درگیری تحصیلی (شناختی، رفتاری و عاطفی) درس علوم تجربی در دانش‌آموزان دختر پایه چهارم ابتدایی شهرستان لالی تأثیر دارد. بر اساس یافته‌ها می‌توان نتیجه گرفت که روش‌ها علمی در آموختن علوم نقش قابل توجهی داشت.

واژه‌های کلیدی: روش تدریس، حل مسئله علمی، درگیری تحصیلی، درس علوم تجربی.

آسیب‌شناسی مدارس استعدادهای درخشان (سمپاد) از دید دانش‌آموزان

محمدحسین جوکار

کارشناسی ارشد مشاوره مدرسه، آموزش و پرورش، مشهد، ایران. رایانامه: m.h.jokar95@gmail.com

چکیده

آسیب‌شناسی مدارس همواره در برنامه‌ریزی و ارتقا فرایندهای آموزشی و پرورشی مؤثر بوده است؛ به‌ویژه مدارس سمپاد که باهدف تربیت دانش‌آموزان استعدادهای درخشان و تیزهوش فعالیت می‌کنند. براین اساس هدف پژوهش حاضر، آسیب‌شناسی مدارس سمپاد (استعدادهای درخشان) در مقطع متوسطه اول از منظر دانش‌آموزان مشغول به تحصیل در این مدارس بود. این مطالعه به روش کیفی و با رویکرد پدیدارشناسی انجام شد. جامعه آماری پژوهش، شامل دانش‌آموزان مدارس استعدادهای درخشان واحد ۲ و ۳ مشهد در پایه‌های هفتم، هشتم و نهم بود که تعداد ۱۹ نفر به‌عنوان نمونه پژوهش با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند و همچنین اشیاع نظری انتخاب شدند. داده‌های استخراج شده از مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته با استفاده از روش کدگذاری و استخراج مضمون‌های فرعی و اصلی مورد تحلیل قرار گرفتند. تحلیل داده‌ها منجر به شناسایی ۶۱ کد اولیه، ۲۵ مضمون فرعی و ۶ مضمون اصلی شد. یافته‌های پژوهش شامل مضامین اصلی «کادر آموزشی و اجرایی مدرسه»، «امکانات مدارس»، «روابط بین فردی»، «مسائل فردی»، «خانواده و اطرافیان» و همچنین «سیاستهای سازمان سمپاد» از جمله آسیب‌های شناسایی شده از نظر دانش‌آموزان مشغول به تحصیل در این مدارس بودند. نتایج حاصل از این پژوهش می‌تواند مورد توجه سازمان استعدادهای درخشان و جزء برنامه‌های اصلاحی مدیران مدارس سمپاد قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: آسیب‌شناسی، سمپاد، تیزهوشان، استعداد درخشان، متوسطه اول

تأثیر آموزش ویژه هدایت تحصیلی-شغلی دانش‌آموزان بر نگرش مشاوران مدارس

محمدحسین جوکار

کارشناسی ارشد مشاوره مدرسه، آموزش و پرورش، مشهد، ایران. رایانامه: m.h.jokar95@gmail.com

چکیده

هدایت تحصیلی-شغلی یکی از مهمترین تصمیمات سرنوشت ساز دانش‌آموزان است که زیر نظر مشاوران مدارس رقم می‌خورد و نگرش مثبت ایشان نسبت به این فرایند بسیار حائز اهمیت است. هدف از پژوهش حاضر بررسی تأثیر آموزش ویژه هدایت تحصیلی بر نگرش مشاوران مدارس بود. این پژوهش کاربردی و از نظر روش نیمه آزمایشی از نوع پیش‌آزمون پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری شامل مشاوران مدارس متوسطه اول شاغل در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ مناطق ۲۱ گانه شهرستان‌های استان تهران بودند. تعداد ۳۰ نفر نمونه آماری با شیوه نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شده و به روش تصادفی در دو گروه آزمایش و کنترل قرار گرفتند. پیش از هرگونه مداخله پیش‌آزمون گرفته شد و سپس گروه آزمایش ۸ جلسه مداخله آموزش هدایت تحصیلی-شغلی را دریافت نمودند و در پایان از هر دو گروه پس‌آزمون اخذ شد. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه محقق ساخته سنجش نگرش مشاوران در زمینه هدایت تحصیلی بود که با توجه به عدم وجود پرسشنامه مناسب این پژوهش، طراحی شده و پس از کسب اطمینان از روایی و پایایی، توزیع شدند. روش تحلیل داده‌ها تحلیل کوواریانس بود. یافته‌های پژوهش نشان دادند آموزش ویژه هدایت تحصیلی بطور معناداری بر بهبود نگرش مشاوران مدارس شهرستان‌های استان تهران مؤثر بوده است. لذا می‌توان نتیجه گرفت که آموزش ویژه هدایت تحصیلی-شغلی ارائه شده در این پژوهش می‌تواند بر بهبود نگرش مشاوران مؤثر واقع شود و مورد استفاده در نظام آموزش و پرورش ایران در دوره‌های تربیت مشاور مدرسه و ضمن خدمت قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: هدایت تحصیلی، هدایت شغلی، مشاور مدرسه، نگرش، متوسطه اول

اثربخشی آموزش استدلال اخلاقی بر قلدری و رفتارهای خشونت‌آمیز دانش‌آموزان

سونیتا جهان‌بینی^۱، شهرام واحدی^{۲*}، پرویز کریمی ثانی^۳

۱. دانشجوی دکتری، گروه روان‌شناسی، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران

رایانامه: jahanbini.s84@gmail.com

۲. استاد، گروه روان‌شناسی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

رایانامه: vahedi117@yahoo.com

۳. دانشیار، گروه روان‌شناسی، واحد شبستر، دانشگاه آزاد اسلامی، شبستر، ایران

رایانامه: karimisani.counsel@gmail.com

چکیده

این پژوهش باهدف تعیین اثربخشی آموزش استدلال اخلاقی بر رفتارهای خشونت‌آمیز و قلدری دانش‌آموزان پسر دوره اول متوسطه انجام پذیرفت. پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی و از لحاظ روش از نوع ترکیبی (طرح اکتشافی متوالی) بود که در بخش کیفی بسته آموزشی تدوین و طراحی گردید و در بخش کمی از طرح نیمه‌آزمایشی پیش‌آزمون، پس‌آزمون و پیگیری با گروه کنترل استفاده شد. برای غربالگری دانش‌آموزان قلدر، از بین کلیه دانش‌آموزان دوره اول متوسطه شهر استان تبریز در سال تحصیلی ۱۴۰۰، ۳۰۰ نفر به‌عنوان نمونه پژوهش با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. سپس در مرحله کمی ۳۰ نفر به روش نمونه‌گیری هدفمند از دانش‌آموزانی که بالاتر از نقطه برش در آزمون‌های ایلی نويز و تاکتیک‌های تضاد کسب کرده بودند، به‌عنوان نمونه انتخاب و به‌صورت تصادفی در دو گروه آزمایش و کنترل گمارده شدند. گروه آزمایش به مدت ۷ جلسه ۴۵ دقیقه‌ای در طول هفت هفته در گروه آزمایش تحت مداخله آموزشی استدلال اخلاقی قرار گرفتند و گروه کنترل آموزش‌های روزانه مدرسه را دریافت کردند. هر دو گروه پرسشنامه‌های قلدری ایلی نويز (۲۰۰۱) و مقیاس تاکتیک‌های تضاد (۱۹۸۲) را به‌عنوان پیش‌آزمون و پس‌آزمون تکمیل کردند. نتایج تحلیل کوواریانس چندمتغیره نشان داد که آموزش استدلال اخلاقی در کاهش قلدری، زد و خورد و قربانی معنی‌دار بود ($P < 0.05$). همچنین نتایج نشان داد که آموزش استدلال اخلاقی برای هر سه خرده مقیاس شامل خشونت لفظی، خشونت فیزیکی ملایم و خشونت فیزیکی شدید بطور معنی‌دار اثربخش بود ($P < 0.05$).

واژه‌های کلیدی: استدلال اخلاقی، خشونت، قلدری

نقش خوش‌بینی در پیش‌بینی احساس انسجام دانش‌آموزان

محبوبه جهانی راد*^۱، فاطمه توکلی نسب^۲، نسرين توکلی نسب^۳،
مهديه رضائي آبيز^۴

۱. دانشجوی کارشناسی روان‌شناسی، دانشگاه پیام نور واحد حاجی‌آباد، ایران

رایانامه: Jahaniradmahbobe7@gmail.com

۲. دانشجوی کارشناسی روان‌شناسی، دانشگاه پیام نور واحد حاجی‌آباد، ایران

رایانامه: fatemehtavakkoli3324@gmail.com

۳. دانشجوی کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور واحد حاجی‌آباد، ایران

رایانامه: nasrintavakkolinasab@gmail.com

۴. کارشناسی روان‌شناسی، دانشگاه پیام نور واحد حاجی‌آباد، ایران

رایانامه: mahdiyh.rezaei1381@gmail.com

چکیده

انسجام روانی یکی از مؤلفه‌های مهم سلامت در برابر مسائل و مشکلات زندگی است، لذا مطالعه حاضر باهدف بررسی نقش خوش‌بینی در پیش‌بینی میزان انسجام روانی دانش‌آموزان انجام شد. روش پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری شامل دانش‌آموزان دختر پایه ششم ابتدایی شهرستان زیرکوه در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ بودند؛ که ۱۰۰ دانش‌آموز با روش نمونه‌گیری در دسترس به‌عنوان نمونه انتخاب شدند؛ و به پرسشنامه‌های خوش‌بینی شی‌یر و کارور (۱۹۸۵) و انسجام روانی آنتونووسکی (۱۹۸۷) پاسخ دادند. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون تک متغیره استفاده شد. نتایج نشان داد همبستگی بین خوش‌بینی با انسجام روانی مثبت و معنی‌دار است ($p > 0/01$) و خوش‌بینی به شکل مثبت و معنی‌داری انسجام روانی دانش‌آموزان را تبیین می‌کند.

واژه‌های کلیدی: خوش‌بینی، انسجام روانی، دانش‌آموزان

تأثیر توسعه حرفه‌ای مداوم معلمان ابتدایی مبتنی بر رویکرد تربیت مغز بر یادداری املا فارسی

جمیله خاتون چراغی^۱، فرزانه دارابی^۲

چکیده

پژوهش حاضر با هدف تأثیر توسعه حرفه‌ای مداوم معلمان ابتدایی مبتنی بر رویکرد تربیت مغز بر یادداری املا فارسی در بین دانش‌آموزان دوم ابتدایی منطقه ۶ شهر تهران انجام شد. روش پژوهش نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل است. جامعه آماری شامل دانش‌آموزان پایه دوم مدارس ابتدایی آموزش و پرورش منطقه ۶ شهر تهران بود. به روش هدفمند ۳۰ نفر که دارای ملاکهای ورود به پژوهش بودند، انتخاب شدند و به طور تصادفی به ۲ گروه ۱۵ نفره تقسیم و در ۲ گروه کنترل و آزمایش جایگزین شدند. ابزار گردآوری داده‌ها شامل آزمون اختلال املا یارمحمدیان و کوسنج (۱۳۹۰)، آزمون هوش کودکان و کسلر (۲۰۰۳) و آزمون یادداری املا ۱ است. جهت تجزیه و تحلیل‌های آماری از آزمون تحلیل کوواریانس با ۱ استفاده از نرم افزار ۲۶-spsss بهره برده شد. نتایج حاصل از تحقیق نشان داد که توسعه حرفه‌ای مداوم معلمان ابتدایی مبتنی بر رویکرد تربیت مغز بر یادداری املا فارسی در دانش‌آموزان دوم ابتدایی منطقه ۶ شهر تهران تأثیر دارد و این تأثیر از لحاظ آماری معنادار بود. براساس نتایج حاصل از تحقیق میتوان از توسعه حرفه‌ای مداوم معلمان ابتدایی مبتنی بر رویکرد تربیت مغز در بهبود زمان طویل، حافظه دیداری، حافظه شنیداری، بازی و تقویت مهارت درس املا فارسی در بین دانش‌آموزان دوم ابتدایی بهره برد.

واژه‌های کلیدی: توسعه حرفه‌ای مداوم معلمان، رویکرد تربیت مغز، یادداری

نقش حمایت اجتماعی در پیش‌بینی میزان احساس انسجام دانش‌آموزان

مبینا چکشی*^۱، عالیه معتمدنیا^۲، فاطمه خالقی بهلولی^۳، زهرا غلامی^۴

*۱. کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور واحد حاجی‌آباد، ایران

رایانامه: Mobina.chakoshi@jmali.com

۲. دانشجوی کارشناسی روان‌شناسی، دانشگاه پیام نور واحد حاجی‌آباد، ایران

رایانامه: AlyeMoetamedniya@jmali.com

۳. کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور واحد حاجی‌آباد، ایران

رایانامه: Fatemekhaleghi815@gmail.com

۴. کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور واحد حاجی‌آباد، ایران

رایانامه: zgholami561@jmali.com

چکیده

انسجام روانی یک‌جهت‌گیری شخصی به زندگی است که به‌عنوان منبعی درونی سلامت جسمانی و روانی را تقویت می‌کند، لذا مطالعه حاضر باهدف بررسی نقش حمایت اجتماعی در میزان انسجام روانی دانش‌آموزان انجام شد، روش پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری شامل دانش‌آموزان پسر پایه نهم شهرستان زیرکوه در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ بودند؛ که ۱۰۰ دانش‌آموز به روش نمونه‌گیری در دسترس به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار گردآوری اطلاعات شامل پرسشنامه‌های حمایت اجتماعی واکس و همکاران (۱۹۸۶) و حس انسجام روانی آنتونووسکی (۱۹۸۷) بودند. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون استفاده شد. نتایج نشان داد همبستگی بین حمایت اجتماعی با انسجام روانی مثبت و معنی‌دار است ($p > 0/01$) و حمایت اجتماعی به شکل مثبت و معنی‌داری میزان انسجام روانی دانش‌آموزان را پیش‌بینی می‌کند.

واژه‌های کلیدی: حمایت اجتماعی، انسجام روانی، دانش‌آموزان.

مقایسه کمال‌گرایی و اضطراب در والدین دانش‌آموزان تیزهوش و عادی

مرضیه حاتمی^۱، احمد قره‌خانی^۲

۱. دانشگاه آزاد اسلامی واحد همدان *marzi.hatami98@gmail.com*

کارشناسی ارشد رشته مشاوره، دانشگاه آزاد اسلامی، همدان، ایران

۲. دانشگاه آزاد اسلامی واحد همدان *Gharehkhaniahmad1@gmail.com*

هیات علمی وابسته، گروه روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، همدان، ایران

چکیده

در هر نظام آموزشی، پیشرفت تحصیلی به‌عنوان مهم‌ترین شاخص توفیق فعالیت‌های علمی و آموزشی محسوب می‌شود، عوامل مؤثر بر موفقیت تحصیلی فراوان و متعدد هستند و یکی از محیط‌های بسیار اثرگذار و مهم در این زمینه خانواده است. هدف پژوهش حاضر مقایسه کمال‌گرایی، اضطراب و سبک‌های اسنادی در والدین دانش‌آموزان تیزهوش و عادی دوره متوسطه شهر ملایر بود. روش پژوهش از نوع علی مقایسه‌ای بود. جامعه آماری پژوهش را تمامی والدین دانش‌آموزان تیزهوش و عادی دوره متوسطه شهر ملایر در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ تشکیل می‌دادند. از میان جامعه آماری، ۵۰ نفر از والدین دانش‌آموزان تیزهوش و ۵۰ نفر از والدین دانش‌آموزان عادی به روش نمونه‌گیری داوطلبانه، به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار مورد استفاده در این پژوهش، پرسشنامه کمال‌گرایی (Hill et al., 2004)، پرسشنامه اضطراب (Beck, 2008) و پرسشنامه سبک‌های اسنادی (Seligman & Singh, 1982) بود. برای تحلیل داده‌ها از آزمون T مستقل استفاده شد. یافته‌ها نشان دادند کمال‌گرایی و اضطراب والدین دانش‌آموزان تیزهوش بیشتر از والدین کودکان با هوش متوسط بود؛ اما سبک‌های اسنادی در والدین دانش‌آموزان متوسطه تیزهوش و عادی متفاوت نبود. بر مبنای نتایج پژوهش، آموزش خانواده می‌تواند از افزایش کمال‌گرایی و اضطراب والدین بکاهد و زمینه مناسب‌تری را برای پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان فراهم آورد.

واژه‌های کلیدی: کمال‌گرایی، اضطراب، سبک‌های اسنادی، والدین کودکان تیزهوش

اثربخشی طرح‌واره درمانی بر رفتارهای اجتماعی دانش‌آموزان

کبری حاجی‌علیزاده^{۱*}، محمدرضا رزمی^۲، نیلوفر خواجوهی‌نژاد^۳، فریده رضایی^۴

۱. *دانشیار، گروه روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرعباس، ایران. رایانامه: Ph_alizadeh@yahoo.com

۲. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرعباس، ایران. رایانامه: razmi9@yahoo.com

۳. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرعباس، ایران. رایانامه: drmilkhajoe7425@gmail.com

۴. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرعباس، ایران. Farideh_201122@yahoo.com

چکیده

طرح‌واره درمانی به‌عنوان درمان روان‌شناختی با تأکید فراوان بر تجارب دوران کودکی و آسیب‌شناختی شخصیتی موردبحث قرار گرفته است. هدف از انجام پژوهش حاضر، تعیین اثربخشی طرح‌واره درمانی بر رفتارهای اجتماعی دانش‌آموزان بود. روش پژوهش، نیمه آزمایشی با پیش‌آزمون و پس‌آزمون همراه با گروه گواه بود. جامعه آماری پژوهش، شامل تمامی دانش‌آموزان دختر سال ششم ابتدایی شهر بندرعباس در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بود. از این جامعه آماری به روش نمونه‌گیری در دسترس ۳۰ دانش‌آموز انتخاب شدند و به‌صورت تصادفی در دو گروه آزمایش و گواه جایگزین شدند. ابتدا از هر دو گروه پیش‌آزمون به عمل آمد. سپس ده جلسه طرح‌واره درمانی (هر هفته دو جلسه و هر جلسه ۹۰ دقیقه) طراحی شده *Young et al (2003)* روی دانش‌آموزان گروه آزمایش اعمال گردید. بعد از اتمام جلسات مداخله، از هر دو گروه پس‌آزمون به عمل آمد. ابزار مورداستفاده در این پژوهش مقیاس سنجش رفتار اجتماعی فرم معلم *Asher & Cassidy (1992)* بود. نتایج نشان داد که طرح‌واره درمانی، به‌طور معناداری زیرمقیاس‌های رفتارهای اجتماعی را در دانش‌آموزان گروه آزمایش در مقایسه با گروه گواه بهبود بخشیده است؛ بنابراین، می‌توان نتیجه گرفت که طرح‌واره درمانی می‌تواند به‌عنوان یک شیوه روان‌درمانی مؤثر با به‌کارگیری تکنیک‌های متنوع و کمک به ارضای نیازهای هیجانی اساسی افراد به بهبود رفتارهای اجتماعی دانش‌آموزان کمک کند.

واژه‌های کلیدی: رفتارهای اجتماعی، طرح‌واره درمانی، دانش‌آموزان

اثربخشی آموزش مهارت‌های زندگی به مادران بر سلامت روانی دانش‌آموزان

کبری حاجی علیزاده^{۱*}، علیرضا روشن ضمیر^۲، محبوبه ناطقی^۳، مریم نفرج‌ناتی^۴

۱. دانشیار، گروه روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرعباس، ایران. رایانامه: Ph_alizadeh@yahoo.com

۲. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرعباس، ایران. رایانامه:

Alirezaroshanzamir1374@gmail.com

۳. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرعباس، ایران. رایانامه: m.nateghi44@gmail.com

۴. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرعباس، ایران. Nafarjannati.nastaran@gmail.com

چکیده

آموزش مهارت‌های زندگی نقش اساسی در بهداشت روانی ایفا می‌کند و البته زمانی که در یک مقطع رشدی مناسبی ارائه شود، نقش برجسته‌تری دارد. هدف از انجام پژوهش، تعیین اثربخشی آموزش مهارت‌های زندگی به مادران بر سلامت روانی دانش‌آموزان دختر سال ششم ابتدایی شهر بندرعباس بود. روش پژوهش، نیمه آزمایشی با پیش‌آزمون و پس‌آزمون همراه با گروه گواه بود. جامعه آماری پژوهش، شامل تمامی دانش‌آموزان دختر سال ششم ابتدایی شهر بندرعباس در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بود. از این جامعه آماری به روش نمونه‌گیری در دسترس تعداد ۳۰ دانش‌آموز انتخاب شدند و به‌صورت تصادفی در دو گروه آزمایش و گواه جایگزین شدند. ابتدا از هر دو گروه پیش‌آزمون به عمل آمد. سپس جلسات مداخله آموزش مهارت‌های زندگی در ۹ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای که این آموزش‌ها از کتاب‌های آموزش مهارت‌های زندگی (Klinke, 1982) مجموعه مهارت‌های زندگی سازمان جهانی بهداشت (۲۰۰۵) اقتباس شده بود، روی مادران دانش‌آموزان گروه آزمایش اعمال گردید. بعد از اتمام جلسات مداخله، از هر دو گروه پس‌آزمون به عمل آمد. ابزار مورد استفاده در این پژوهش پرسشنامه سنجش سلامت عمومی (Goldberg & Hillier, 1979) بود. جهت تحلیل داده‌ها از آزمون تحلیل کوواریانس استفاده شد. نتایج نشان داد که مداخله آموزش مهارت‌های زندگی به مادران، به‌طور معناداری زیرمقیاس‌های سلامت روانی را در دانش‌آموزان گروه آزمایش در مقایسه با گروه گواه بهبود بخشیده است. می‌توان نتیجه گرفت که آموزش مهارت‌های زندگی به خانواده‌ها می‌تواند به‌عنوان یک روش مداخله‌ای مؤثر در بهبود سلامت روانی دانش‌آموزان کمک کند. به این ترتیب به ارتقای سطح سلامت خانواده‌ها و جامعه‌یاری رساند.

واژه‌های کلیدی: سلامت روانی، آموزش مهارت‌های زندگی، دانش‌آموزان

سبک‌های اسناد، افکار خودآیند منفی و سبک‌های مقابله در بین نوجوانان مصرف‌کننده مواد (حشیش)

امیر حاجی غلام^۱، لیلا ترابیان^۲

۱. کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوبی

۲. استادیار، دانشگاه دانش البرز، نشانی استان قزوین، آبیک، T.torabian@yahoo.com

چکیده

دوره نوجوانی از نظر جسمانی و روانی با تغییرات زیادی همراه است. برخی از نوجوانان ممکن است به دلیل شرایط فردی، اجتماعی و خانوادگی درگیر چالش‌هایی شوند که مستقیماً بر روند زندگی آن‌ها تأثیر می‌گذارد. یکی از این مسائل اعتیاد به مواد مخدر است. هدف از انجام پژوهش حاضر بررسی سبک‌های اسناد، افکار خودآیند منفی و سبک‌های مقابله در بین نوجوانان مصرف‌کننده مواد (حشیش) بود. پژوهش حاضر از نظر روش، علی‌مقایسه‌ای و از نوع پس‌رویدادی بود. جامعه آماری این پژوهش شامل دو گروه نوجوان مصرف‌کننده و غیر مصرف‌کننده مواد تهران بود. نمونه آماری این پژوهش شامل ۲۰۰ نفر (۱۰۰ نوجوان مصرف‌کننده و ۱۰۰ غیر مصرف‌کننده) بود. نمونه‌گیری برای گروه نوجوانان مصرف‌کننده مواد هدفمند و برای گروه دوم به شیوه در دسترس بود. جهت گردآوری اطلاعات در این پژوهش از پرسشنامه‌های سبک‌های اسنادی (Seligman et al, 1979)، افکار خودآیند منفی (Hollon & Kendall, 1980) و سبک‌های مقابله‌ای (Billings & Moos, 1981) استفاده شد. به‌منظور تحلیل داده‌ها، از آزمون تحلیل واریانس چندمتغیری استفاده شد. نتایج به‌دست آمده نشان داد سبک اسناد مثبت در نوجوانان غیرمصرف‌کننده مواد بیشتر از نوجوانان مصرف‌کننده مواد است. افکار خودآیند منفی در نوجوانان مصرف‌کننده مواد بیشتر از نوجوانان غیرمصرف‌کننده مواد است و سبک مقابله هیجان‌مدار و مسئله‌مدار در نوجوانان غیرمصرف‌کننده مواد بیشتر از نوجوانان مصرف‌کننده مواد است. از نتایج این پژوهش می‌توان با توجه به متغیرهای درون فردی مورد مطالعه به‌منظور پیشگیری از گرایش نوجوانان به سمت مصرف حشیش و همچنین انجام مداخلات لازم برای نوجوانان آسیب‌پذیر استفاده کرد.

واژه‌های کلیدی: سبک‌های اسناد، افکار خودآیند منفی و سبک‌های مقابله، نوجوانان مصرف‌کننده مواد

رابطه بین کارکرد خانواده و شبکه های اجتماعی با نقاط ضعف و قوت دانش‌آموزان

هومن حب‌خوا^{۱*}، مهسا عطایی^۲، داود قادری^۳

* دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی شخصیت، واحد الکترونیک، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.
hhobkhoo@yahoo.com

۲ دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی شخصیت، واحد الکترونیک، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.
mahsa.ataie1985@yahoo.com

۳ استادیار، گروه روان‌شناسی، واحد سراب، دانشگاه آزاد اسلامی، سراب، ایران. d.ghadeipsy@gmail.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه بین کارکرد خانواده، شبکه های اجتماعی و نقاط ضعف و قوت دانش‌آموزان مقطع اول متوسطه شهر تهران بود. پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی و پیش‌بینی بود. از جامعه آماری دانش‌آموزان مقطع اول متوسطه شهر تهران در سال ۱۴۰۲-۱۴۰۱ بودند که به شیوه نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای و بر اساس فرمول گرین تعداد ۱۲۰ نفر به‌عنوان نمونه انتخاب شد. تمامی نمونه‌ی موردبررسی پر سه‌شماره‌های نقاط ضعف و قوت کودکان و نوجوانان (گودمن، ۱۹۹۹)، کارکرد خانواده (مک‌مستر، ۱۹۷۸) و شبکه‌های اجتماعی (ابلاغی‌نژاد، ۱۳۹۸) را کامل کردند. داده‌های حاصل از اجرای پرسشنامه‌ها از طریق ضریب همبستگی پیرسون، رگرسیون همزمان تجزیه‌وتحلیل شد. نتایج پژوهش حاضر نشان داد که بین متغیرهای پیش‌بین و ملاک (به جز کارکرد هیجانی و میزان تعهد) با متغیرهای ملاک رابطه منفی و معنی‌دار وجود دارد. با توجه به نتایج پژوهش حاضر مشخص شد که متغیرهای پیش‌بین (کارکرد خانواده و میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی) می‌توانند تغییرات متغیر نقاط قوت و ضعف دانش‌آموزان را تبیین کنند. نتایج همچنین مشخص ساخت که پاسخدهی عاطفی و میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی در مدل رگرسیون تعیین‌کننده هستند؛ اما درگیری عاطفی و نقش‌ها نقش‌ها در مدل رگرسیون ندارند. بر این اساس نتیجه می‌گیریم که به میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی و درگیری عاطفی در خانواده نسبت به سایر ابعاد بررسی شده نقش مهم‌تری در تبیین نقاط ضعف و قوت دانش‌آموزان دارند.

واژه‌های کلیدی: نقاط ضعف و قوت، کارکرد خانواده، شبکه‌های اجتماعی

بررسی برنامه‌ریزی درسی جدید در کتاب‌های ریاضی

شیما حداد*^۱، غزال عبدالله زاده^۲

*۱. شیما حداد، دانشگاه شهید اشرفی اصفهانی (ره). رایانامه: haddad2010shima@gmail.com

۲. دانشگاه شهید اشرفی اصفهانی (ره). رایانامه: abdolahzadeg@gmail.com

دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی درسی، دانشگاه شهید اشرفی اصفهانی (ره)، اصفهان، ایران.

دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی درسی، دانشگاه شهید اشرفی اصفهانی (ره)، اصفهان، ایران.

چکیده

برنامه‌های درسی در کلبه‌ی نظام‌های آموزشی کشورهای مختلف، به‌عنوان راهنمای اصلی در تعلیم و تربیت، اهمیت بسیاری دارند. این برنامه‌ها که بر اساس سیاست‌گذاری‌ها در آموزش طراحی می‌گردند؛ نه تنها باید محتوای آموزشی جامعه را انتقال دهند بلکه باید با توجه به تحولات سریع در علم، تکنولوژی، اقتصاد و اجتماع واکنش نشان دهند. برنامه درسی کشور ما نیز متناسب با شرایط موجود دستخوش تحولات قرار گرفته است. از جمله کتاب‌های درسی که دستخوش تحول قرار گرفته است کتاب‌های ریاضی دوره‌ی ابتدایی، در آموزش و پرورش رسمی کشور است. از این‌رو هدف پژوهش حاضر، بررسی برنامه‌ریزی درسی جدید در کتاب‌های ریاضی دوره ابتدایی بود که به روش مروری_کتابخانه‌ای انجام شد. بدین منظور برای یافتن مستندات علمی مرتبط با موضوع، در پایگاه‌های اطلاعاتی گوگل اسکالر، نورمگز، ایران داک، سیویلیکا، مگیران و Science direct جستجو و مستندات مربوط به بازه زمانی ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۲ استخراج شدند. در نهایت ۳۰ سند که بیشترین ارتباط را با موضوع پژوهش داشتند با روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب و مورد بررسی قرار گرفتند. یافته‌ها نشان داد که شیوه‌های تدریس نتیجه بخش برای محتوای بازنگری شده و تغییر یافته کتاب‌های ریاضی دوره‌ی ابتدایی در برنامه‌ی درسی جدید می‌بایست به گونه‌ای باشد که بر شیوه‌های مدرن و منعطف اکتشافی با تاکید بر توانمندی مدرسین خلاق و آگاه بر این روش‌های تدریس فعال اجرا شود. همچنین دانش‌آموزان در این رویکرد نوین برای دستیابی به اهداف آموزش ریاضی در دوره‌ی ابتدایی نیازمند درگیر شدن با مسائل واقعی و تکالیف تعاملی هستند.

واژه‌های کلیدی: سیاست‌گذاری آموزشی، برنامه‌ی درسی، ریاضی، دوره‌ی ابتدایی

روان‌شناسی مدرسه: الگوی کاری و دلالت‌های تطبیقی

مرتضی حسن‌زاده*^۱، اکرم محمدلو^۲، حسن اسدزاده دهرائی^۳، فریبرز درتاج^۴

- *۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران. hassanzade.mo@gmail.com
۲. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران. baharmohammadlou@gmail.com
۳. استاد، گروه آموزشی روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران. asadzadeh@atu.ac.ir
۴. استاد، گروه آموزشی روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران. dortaj@atu.ac.ir

چکیده

انجمن ملی روان‌شناسان مدرسه آمریکا، در آخرین نسخه از استانداردهای حرفه‌ای خود، الگوی خدمات جامع و یک‌پارچه روان‌شناسی مدرسه (۲۰۲۰) را منتشر کرده است. اهمیت این الگو، به‌عنوان یکی از مؤثرترین اسناد حوزه روان‌شناسی مدرسه، از آنجاست که ریشه‌های آن حداقل به دهه ۱۹۷۰ میلادی بازمی‌گردد و در این پنج دهه به‌عنوان شاخصی مهم برای آنچه روان‌شناسی مدرسه شایسته و بایسته است بدان پردازد ایفای نقش کرده است. از همین روی، بازخوانی این تجربه می‌تواند نتایج ارزشمندی برای سایر کشورها حاصل کند. بدین منظور، در پژوهش حاضر با هدف یافتن آموزه‌هایی برای نظام آموزش و پرورش ایران، الگوی یادشده و سایر اسناد پیشینی و پیرامونی آن انجام شد. روش پژوهش، تحلیل مضمونی و با رویکرد تطبیقی بود. کدگذاری داده‌ها به دو روش استقرایی و قیاسی و با دو رویکرد نهفته و معنایی اجرا شد. تحلیل یافته‌ها ۱۰ مضمون را مشخص کرد که عبارت بودند از (۱) رویکرد حل مسئله؛ (۲) رویکرد سیستمی؛ (۳) رویکرد مبتنی بر شواهد؛ (۴) عملگرایی؛ (۵) توجه به بافتار و بوم؛ (۶) پاسخ‌گویی؛ (۷) ارتباط نهادهای صنفی، دانشگاهی و آموزشی؛ (۸) تشخیص مسئله مدرسه به‌منزله مسئله‌ای روان‌شناختی؛ (۹) بهره‌مندی از روان‌شناسی مثبت‌نگر؛ (۱۰) تأکید بر عدالت آموزشی. با توجه به شباهت روزافزون نظام‌های آموزشی در پی جهانی‌شدن جوامع، این آموزه‌ها می‌تواند دلالت‌های ارزشمندی برای تصمیم‌گیران و کنشگران نظام آموزش و پرورش ایران داشته باشد.

واژه‌های کلیدی: انجمن ملی روان‌شناسان مدرسه (NASP)، الگوی خدمات روان‌شناسی مدرسه، الگوی اقدام، آموزش و پرورش، تحلیل مضمونی

اثربخشی برنامه‌های آموزشی والدین با رویکرد انضباط مثبت بر سبک فرزندپروری دختران

مریم حسن بیگی^۱، مهناز اخوان تفتی^۲

۱. کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی، دانشگاه الزهرا hasanbeigymaryam@gmail.com

۲. استاد گروه روانشناسی تربیتی، دانشگاه الزهرا makhavant88@gmail.com

چکیده

با توجه به اینکه سبک فرزندپروری والدین یکی از عوامل با اهمیت در تربیت و نحوه رفتار با کودکان است، از این رو، پژوهش حاضر یک برنامه آموزشی بر پایه رویکرد آدلر به والدین آموزش داده شده و اثربخشی آن بر سبک فرزندپروری والدین بررسی شد. این پژوهش با هدف اثربخشی برنامه‌های آموزشی والدین با رویکرد انضباط مثبت بر سبک فرزندپروری دختران پیش‌دبستانی انجام شد. روش پژوهش نیمه‌آزمایشی با دو مرحله پیش‌آزمون- پس‌آزمون، در دو گروه آزمایش و کنترل صورت گرفت. جامعه شامل والدین دختران پیش‌دبستانی مدرسه سرمد در شهر تهران بود که به روش نمونه‌گیری در دسترس تعداد ۶۰ نفر از بین والدین (پدر و مادر) به‌عنوان نمونه انتخاب و به‌صورت تصادفی در دو گروه (۳۰ نفر آزمایش و ۳۰ نفر کنترل) جایگزین شدند. گردآوری داده‌ها با پرسشنامه شیوه‌های فرزندپروری رابینسون انجام شد. برنامه آموزشی طی ۵ جلسه ۴ ساعته به مدت یک ماه و نیم برای والدین اجرا شد. داده‌ها با استفاده از تحلیل کوواریانس یک‌طرفه تحلیل شد. یافته‌ها نشان داد که برنامه‌های آموزشی والدین با رویکرد انضباط مثبت بر سبک فرزندپروری والدین در دختران پیش‌دبستانی اثرگذار بود. از این رو، می‌توان مطرح نمود که برنامه‌های آموزشی والدین با رویکرد انضباط مثبت برنامه مناسبی برای آموزش والدین در راستای بهبود مهارت‌های فرزندپروری آنان است.

واژه‌های کلیدی: برنامه‌های آموزشی والدین، رویکرد انضباط مثبت، سبک فرزندپروری، دختران پیش‌دبستانی.

پیش‌بینی اضطراب اجتماعی بر اساس باورهای فراشناخت

محمدباقر حسنونند*^۱، علی شبان زاده^۲

*۱. استادیار، گروه روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنائی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران. رایانامه:

m.b.h.hasanvand06@atu.ac.ir

۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، تهران، ایران.

رایانامه: *alii.shabanzadehh@gmail.com*

چکیده

شنا سایی عوامل اضطراب‌آور و همچنین کاهش آن دارای اهمیت است؛ در این راستا، هدف اصلی پژوهش حاضر پیش‌بینی اضطراب اجتماعی بر اساس باورهای فراشناختی دانش‌آموزان بود. روش پژوهش مورد استفاده توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه منطقه سه آموزش و پرورش شهر تهران در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ بود که با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای، تعداد ۲۷۴ نفر به‌عنوان نمونه انتخاب گردید. ابزار جمع‌آوری داده‌ها شامل پرسش‌نامه اضطراب اجتماعی (Connor et al, 2000) و فرم کوتاه پرسش‌نامه باورهای فراشناختی (Wells & Cartwright-Hatton, 2004) بود. داده‌های پژوهش با استفاده از رگرسیون چندمتغیره گام‌به‌گام تحلیل شدند. نتایج نشان داد که بین باورهای فراشناختی با اضطراب اجتماعی رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد. هر چه مؤلفه‌های باورهای فراشناختی شامل افکار خطرناک و کنترل‌ناپذیر و نیاز به کنترل افکار افزایش یابند، اضطراب اجتماعی افزایش پیدا می‌کند و با افزایش مؤلفه باورهای مثبت در مورد نگرانی، اضطراب اجتماعی کاهش می‌یابد؛ بنابراین با اقدام در جهت تغییر باورهای فراشناختی ناکارآمد می‌توان اضطراب اجتماعی را کاهش داد.

واژه‌های کلیدی: اضطراب اجتماعی، باورهای فراشناختی، دانش‌آموزان.

اثربخشی آموزش مهارت‌های اجتماعی بر سلامت اجتماعی دانش‌آموزان

یاسین حسین پوری^۱، منور محمدیانی هلج^۲

۱. * دانشجوی کارشناسی ارشد علوم قرآنی / اداره آموزش و پرورش سیلوانا Hsynpwryyasyn@gmail.com
۲. Monavvar03@gmail.com

چکیده

این پژوهش با هدف اثربخشی آموزش مهارت‌های اجتماعی بر سلامت اجتماعی دانش‌آموزان انجام شد. طرح پژوهش حاضر، نیمه آزمایشی و از نوع پیش‌آزمون و پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری پژوهش حاضر کلیه دانش‌آموزان مقطع متوسطه شهر ارومیه بودند. نمونه آماری این پژوهش شامل ۴۰ نفر بودند که با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند در دو گروه مداخله و کنترل ۲۰ نفر برای هر گروه قرار گرفتند. جهت گردآوری اطلاعات از ابزار پرسشنامه استاندارد کیز (۲۰۰۴) و برگزاری جلسات مهارت‌های اجتماعی استفاده شد. یافته‌ها بیانگر این بود که در پس‌آزمون نمرات سلامت اجتماعی (گروهی که آموزش مهارت‌ها اجتماعی دریافت کردند) با نمرات سلامت اجتماعی در گروه پیش از آزمون تفاوت معنی‌داری وجود دارد (سطح معنی‌داری کمتر از ۰,۰۵). در نتیجه می‌توان دریافت دانش‌آموزانی که آموزش مهارت‌های اجتماعی دریافت می‌کنند نسبت به دیگر دانش‌آموزانی که این آموزش را دریافت نکرده‌اند، سلامت اجتماعی بالاتری دارند.

واژه‌های کلیدی: مهارت‌های اجتماعی، سلامت اجتماعی، دانش‌آموزان

رابطه بین خودکارآمدی آموزشی و نیرومندی های منشی معلمان با جهت‌گیری اهداف آنان

شادی حسین زاده *^۱، محمد آزاد عبدالله پور^۲

*^۱ کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی

^۲ استادیار روان‌شناسی تربیتی واحد مهاباد، دانشگاه آزاد اسلامی، مهاباد، ایران

m.a.abdollahpour@gmail.com

چکیده

این پژوهش با هدف رابطه بین خودکارآمدی آموزشی و نیرومندی های منشی معلمان با جهت‌گیری اهداف در معلمان زن مقطع ابتدایی شهر مهاباد انجام گرفت. پژوهش حاضر از نوع توصیفی - همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش، کلیه معلمان زن مقطع ابتدایی دبستان های دولتی شهر مهاباد در نیمه دوم سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ بودند که حجم آن‌ها برابر ۳۷۵ نفر بود. نمونه آماری نیز ۲۰۰ نفر انتخاب شد، همچنین از روش نمونه‌گیری به شیوه خوشه‌ای چندمرحله‌ای استفاده شد. معلمان پرسشنامه جهت‌گیری هدف معلم برای تدریس باتلر (۲۰۰۷)، پرسشنامه توانمندی‌های منشی پترسون و سلیگمن (۲۰۰۴) و پرسشنامه خودکارآمدی معلمان چانن-موران و وولفولک هوی (۲۰۰۱) را تکمیل کردند. بمنظور تجزیه و تحلیل داده ها از نرم‌افزار SPSS استفاده شد. نتایج حاکی از آن بود که بین خودکارآمدی آموزشی و نیرومندی‌های منشی با جهت‌گیری اهداف تبخیری و جهت‌گیری رویکرد- توانایی در معلمان رابطه مثبت و معناداری وجود داشت. همچنین بین خودکارآمدی آموزشی و نیرومندی‌های منشی با جهت‌گیری اهداف اجتنابی- توانایی و جهت‌گیری هدف کار- اجتنابی در معلمان رابطه معکوس و معناداری وجود داشت.

واژه‌های کلیدی: جهت‌گیری اهداف، نیرومندی های منشی، خودکارآمدی آموزشی

تحلیل محتوای کتاب‌های فارسی بر اساس مدل خرد آردلت

محیا حسینی^۱، حسین محقق^۱، ابوالقاسم یعقوبی^۳، فرشته مطهری^۴

۱. دانشیار گروه روانشناسی، دانشگاه بوعلی سینا همدان mohagheghi@basu.ac.ir

۲. استاد گروه روانشناسی، دانشگاه بوعلی سینا همدان yaghoobi@basu.ac.ir

۳. دانشجوی دکترای روانشناسی تربیتی دانشگاه بوعلی سینا tasnim.mahya7192@yahoo.com

۴. دانشجوی دکترای روانشناسی تربیتی دانشگاه بوعلی سینا f.m213@yahoo.com

چکیده

این پژوهش با هدف تحلیل محتوای کتاب‌های فارسی پایه پنجم و ششم ابتدایی از نظر میزان توجه به خرد بر اساس مولفه‌های آردلت انجام شد. جامعه آماری شامل محتوای کتب فارسی پنجم و ششم دوره ابتدایی سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ بود. واحد تحلیل شامل همه متون، تصاویر و فعالیت‌ها بود. ابزار گردآوری داده‌ها نیز شامل فرم تحلیل محتوای محقق ساخته بود که بر مبنای مولفه‌های خرد آردلت تهیه شده است. یافته‌های پژوهش حاکی از آن بود که فراوانی مولفه‌های خرد در کتاب پایه پنجم بیشتر از ششم است. در هر دو پایه بعد تاملی و بعد عاطفی به ترتیب بیشترین و کمترین از نظر فراوانی بودند. نتایج نشان داد در کتاب‌های درس فارسی توجه مناسبی نسبت به مؤلفه‌های خردمندی صورت نگرفته است. بنابراین لازم است پژوهشگران حوزه تعلیم و تربیت چیدمان مفاهیم خرد را مورد توجه و بازنگری قرار داده و در طراحی مجدد این کتب جهت پرورش دانش‌آموزان خردمند، اهتمام ورزند.

واژه‌های کلیدی: تحلیل محتوا، کتاب‌های فارسی، دوره ابتدایی، مدل خرد آردلت

اثربخشی آموزش پذیرش و تعهد بر استرس تحصیلی دانش‌آموزان

حامد حسینی*^۱، حمیده کرامتی پور^۲، زهرا زراعتی^۳، فاطمه زراعتی^۴

*۱. کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان پردیس شهید باهنر بیرجند، ایران *fhhamed72@gmail.com*

۲. کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان پردیس امام سجاد (ع)، ایران

رایانامه: *Hamida.Karamatipour@gmail.com*

۳. کارشناسی راهنمایی مشاوره، دانشگاه فرهنگیان پردیس امام سجاد (ع)، ایران

رایانامه: *kazem.zahra3@gmail.com*

۴. کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان پردیس امام سجاد (ع)، ایران

Email: *.zeraati1374@gmail.com*

چکیده

استرس تحصیلی مشکل آموزشی مهمی است که سالانه میلیون‌ها دانش‌آموز و دانشجو را در سراسر جهان تحت تأثیر قرار می‌دهد، بنابراین مطالعه حاضر باهدف تعیین اثربخشی آموزش پذیرش و تعهد در استرس تحصیلی دانش‌آموزان انجام شد. روش پژوهش نیمه آزمایشی، با طرح پیش‌آزمون پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه پژوهش دانش‌آموزان پسر پایه هفتم شهر حاجی‌آباد در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بودند که با روش نمونه‌گیری در دسترس ۳۰ نفر انتخاب شدند و در دو گروه آزمایش و کنترل قرار گرفتند. ابزار گردآوری اطلاعات شامل پرسش‌نامه استرس تحصیلی لاکاو (۲۰۰۹) بودند. گروه آزمایش آموزش ذهن‌آگاهی را در ۸ جلسه ۴۵ دقیقه‌ای دریافت کردند، اما در این مدت گروه کنترل آموزشی ندید. تجزیه و تحلیل داده‌ها با روش تحلیل کوواریانس تک متغیری انجام شد. نتایج نشان داد بین میانگین نمرات استرس تحصیلی دانش‌آموزان در گروه‌های آزمایش و کنترل، در پس‌آزمون، تفاوت وجود دارد و با توجه به پایین بودن میانگین نمرات گروه آزمایش در پس‌آزمون، می‌توان نتیجه گرفت که آموزش پذیرش و تعهد موجب کاهش استرس تحصیلی دانش‌آموزان شد. بر اساس نتایج این پژوهش، برگزاری دوره‌های آموزشی درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد به‌منظور کاهش استرس تحصیلی دانش‌آموزان توصیه می‌شود.

واژه‌های کلیدی: آموزش پذیرش و تعهد، استرس تحصیلی، دانش‌آموزان.

مرور نظام مند مؤلفه‌های کاربردی هوش مصنوعی و فناوری‌های نوین در فرایند تدریس و یادگیری و ارائه راهکارهای پیشنهادی و اثربخش در کلاس درس

مجید حسینی^۱، فیروزه فتح الهی^۲

۱. کارشناسی ارشد تکنولوژی آموزشی، دانشگاه علامه طباطبایی، تهران، ایران / آموزش و پرورش، پردیس، ایران.

رایانامه: m.h.atu20@gmail.com

۲. کارشناسی ارشد تکنولوژی آموزشی، دانشگاه علامه طباطبایی، تهران، ایران / بنیاد سعدی، تهران، رایانامه:

firoozehfathollahi1@gmail.com

چکیده

امروزه ظهور و گسترش فناوری‌های نوین در آموزش یکی از موضوعاتی است که همیشه مورد توجه متخصصان و مربیان آموزشی و اساتید بوده است. از جدیدترین فناوری‌های نوین در آموزش کاربرد هوش مصنوعی است که توانسته است جایگاه ویژه‌ای در فرایند تدریس و یادگیری برای فراگیران، مربیان و معلمان و اساتید داشته باشد و همین امر باعث جلب توجه بیشتر افرادی که این فناوری را می‌شناسند و هوش مصنوعی در آموزش سبب ایجاد سبک‌های یادگیری و روش‌های تدریس متنوع شده است که اثربخشی آن در پژوهش‌های مختلف اثبات شده است. در این نوشتار در پی این هستیم که مؤلفه‌های کاربردی هوش مصنوعی و فناوری‌های نوین در فرایند تدریس و یادگیری شناسایی و واکاوی شود و سپس راهکارهای متناسب با استفاده از این مؤلفه‌ها در فرایند آموزش و یادگیری متناسب با نیاز فراگیران، معلمان، مربیان و اساتید ارائه گردد. روش این پژوهش بر مبنای مرور نظام مند است که مقالات داخلی و خارجی مرتبط با موضوع گردآوری و بر اساس ملاک‌های انتخابی احصاء خواهد شد و سپس با بحث و گفتگو درباره‌ی مؤلفه‌های شناسایی شده نتیجه‌گیری و راهکارهای اثربخش ارائه خواهد شد.

واژه‌های کلیدی: هوش مصنوعی، فناوری نوین، آموزش، یادگیری، فراگیران.

نقش هوش فرهنگی در پیش‌بینی تاب‌آوری تحصیلی دانش‌آموزان

سید مصطفی حسینی^{۱*}، الهام رحیمی شاهرخت^۲، محمود شاهرختی^۳،
احمد شاهرختی^۴

*۱. کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان شهید باهنر بیرجند ایران رایانامه: mostaf101090.89@gmail.com

۲. کارشناسی روان‌شناسی بالینی، دانشگاه خوارزمی تهران، ایران رایانامه: Elham70hamid@gmail.com

۳. کارشناسی مشاوره و راهنمایی، دانشگاه فرهنگیان شهیدپاک‌نژاد یزد، ایران رایانامه: mhmwdshahrkhty@gmail.com

۴. کارشناسی مشاوره و راهنمایی، دانشگاه فرهنگیان خواجه نصیرالدین طوسی کرمان، ایران رایانامه:

shahrkhtyahmd@gmail.com

چکیده

تاب‌آوری یکی از عواملی که به فرد در مواجهه شدن و سازگاری با شرایط دشوار و استرس‌زای زندگی تحصیلی کمک می‌کند، لذا مطالعه حاضر باهدف بررسی نقش هوش فرهنگی در پیش‌بینی تاب‌آوری تحصیلی دانش‌آموزان انجام شد. روش پژوهش حاضر از نوع توصیفی - همبستگی بوده است. جامعه آماری آن شامل دانش‌آموزان پسر پایه هفتم شهر قاین در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بودند که ۱۰۰ دانش‌آموز با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. اطلاعات با استفاده از ابزار پرسشنامه‌های هوش فرهنگی انگ و همکاران (۲۰۰۴) و تاب‌آوری تحصیلی ساموئلز (۲۰۰۴) به دست آمدند. داده‌های به‌دست‌آمده با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون تک متغیری تجزیه و تحلیل شدند. نتایج نشان داد بین هوش فرهنگی با تاب‌آوری تحصیلی ارتباط مثبت و معناداری وجود دارد و هوش فرهنگی می‌تواند به شکل مثبت، تاب‌آوری تحصیلی دانش‌آموزان را پیش‌بینی نماید ($p < 0/01$). با توجه به قابل رشد بودن هوش فرهنگی، زمینه‌های افزایش تاب‌آوری تحصیلی از طریق برگزاری کارگاه‌های آموزشی و دوره‌های دانش‌افزایی در دانش‌آموزان را فراهم نمایند.

واژه‌های کلیدی: هوش فرهنگی، تاب‌آوری تحصیلی، دانش‌آموزان.

اثربخشی آموزش ذهن آگاهی بر حل مسئله ریاضی دانش‌آموزان دختر

مریم حسینی اصل نظریلو^{۱*}، سمیرا دمیا^۲

۱. استادیار، گروه آموزشی مشاوره، دانشگاه فرهنگیان، ارومیه، ایران.

۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه تبریز/آموزش و پرورش، ارومیه، ایران.

چکیده

حل مسئله در ریاضی یکی از مشکلاتی است که اغلب دانش‌آموزان با آن دست به گریبانند. به همین دلیل پژوهش حاضر با هدف بررسی اثربخشی ذهن آگاهی بر توانایی حل مسئله ریاضی دانش‌آموزان دختر پایه پنجم ابتدایی انجام شد. روش پژوهش از نوع نیمه آزمایشی، با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه گواه بود. جامعه آماری شامل دانش‌آموزان دختر پایه پنجم ابتدایی منطقه ۱ آموزش و پرورش شهر ارومیه بود که به روش نمونه‌گیری در دسترس ۳۰ دانش‌آموز انتخاب شدند و پس از آن به صورت تصادفی در گروه‌های آزمایش و گواه گنجانده شدند. اعضای هر دو گروه در پیش‌آزمون حل مسئله ریاضی (معلم ساخته) شرکت کردند، سپس گروه آزمایش در ۱۰ جلسه ۲۰ دقیقه‌ای آموزش ذهن آگاهی (Burdick, 2017) برای کودکان شرکت کردند. داده‌ها با استفاده از آزمون کوواریانس تحلیل گردیدند. نتایج تحلیل داده‌ها نشان داد که آموزش ذهن آگاهی بر توانایی حل مسئله ریاضی دانش‌آموزان تأثیر دارد ($p < 0.05$). بنابراین ذهن آگاهی روش مناسبی برای افزایش توانمندی دانش‌آموزان در حل مسئله ریاضی محسوب می‌شود.

واژه‌های کلیدی: ذهن آگاهی، حل مسئله، دانش‌آموز

بررسی تحلیلی نقش خانواده در کنترل اضطراب امتحانات دانش‌آموزان

زهرا حسین زاده دهقانی*^۱، زهرا مسیبی^۲

*۱. دانشجوی کارشناسی مشاوره و راهنمایی، دانشگاه فرهنگیان، اصفهان، ایران / آموزش‌وپرورش. رایانامه:
zahra.hzd1381@gmail.com

۲. دکتری مدیریت آموزشی، مدرس دانشگاه فرهنگیان، اصفهان، ایران. رایانامه: dr.mosayebi1@gmail.com

چکیده

خانواده را به‌عنوان یک نهاد اجتماعی و سنگ زیربنای جامعه و اولین بستر رشد و شکوفایی استعدادهای کودک تعریف کرده‌اند که نقش بسیار زیادی بر کنترل اضطراب دانش‌آموزان در طی فرایند تحصیل دارد. پژوهش حاضر به روش مروری_کتابخانه‌ای انجام شد. بدین منظور برای یافتن مستندات علمی مرتبط با موضوع، کلیدواژه‌های خانواده، اضطراب امتحان، دانش‌آموزان و ... در پایگاه‌های اطلاعاتی گوگل اسکالر، نورمگز، ایران داک، سیویلیکا، مگیران و Science direct جستجو و مقالات مربوط به بازه زمانی ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۲ استخراج شدند. درنهایت از ۵۰ سند بررسی شده از نتایج ۳۵ سند را در این مقاله استفاده شد. یافته‌ها نشان داد؛ خانواده را از لحاظ نوع می‌توان به دو دسته خانواده‌های آسیب دیده و خانواده‌های آسیب ندیده و از لحاظ میزان توافق اعضای خانواده با یکدیگر به خانواده توافق کننده، خانواده کثرت گرا، خانواده حفظ کننده، خانواده به حال خود واگذارنده و از نظر عملکرد خانواده‌ها به دو دسته عملکردی و غیر عملکردی تقسیم بندی کرد که تأثیر بسیار زیادی بر ایجاد اضطراب و کنترل اضطراب دانش‌آموزان دارند؛ از علل اضطراب امتحان هم می‌توان به درون گرایی و روان رنجوری فرد و سطح انتظارات و تنبیه و سرزنش والدین اشاره کرد. یافته‌ها پژوهش نشان داد در خانواده‌هایی که فرزندان می‌توانند به صورت آزادانه نظرات خود را بیان و ابراز عقیده کنند احساس اعتماد به نفس برای حل مشکلات خواهد بود، در این خانواده‌ها دانش‌آموزان احساس می‌کنند قادرند برای هر مشکلی راه حل مناسبی پیدا کنند و کارآمدی بالاتری را تجربه می‌کنند و اضطراب امتحان کاهش می‌یابد.

واژه‌های کلیدی: اضطراب، اضطراب امتحان، دانش‌آموزان، شیوه تربیتی خانواده، نقش خانواده

آموزش شناختی برای نارساکنش‌وری اجرایی: ارتقاء مهارت‌های سازمان‌دهی

زهرا حسین‌زاده ملکی^{۱*}، صدیقه سادات نقیبی حسینی^۲،
سید کاظم رسول‌زاده طباطبایی^۳

۱. * استادیار گروه روان‌شناسی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران. رایانامه: z.hmaleki@um.ac.ir
۲. دانشجوی کارشناسی روان‌شناسی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران. رایانامه: se.naghbihosseini@mail.um.ac.ir
۳. دانشیار گروه روان‌شناسی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران. رایانامه: rasool1340@um.ac.ir

چکیده

مؤلفه سازمان‌دهی، بر نحوه‌ی مواجهه‌ی دانش‌آموزان با موقعیت‌های تحصیلی به‌ویژه برای دانش‌آموزان مبتلا به اختلال‌های عصب‌تحوالی مانند اختلال نارسایی توجه/فزون‌کنشی (ADHD) و ناتوانی یادگیری خاص (SLD) مؤثر است که علاوه بر نشانه‌های اصلی اختلال‌ها، از نارسایی سازمان‌دهی نیز رنج می‌برند. یک مرور نظام‌دار ادبیات، می‌تواند دانش فعلی را با خلاصه نمودن یافته‌ها بهبود ببخشد و بکارگیری این قبیل مداخلات را توسعه دهد. مرور الگوهای مبتنی بر شواهد جهت گسترش کاربرد آنان هدف پژوهش حاضر بود. روش این پژوهش، جست‌وجو در گوگل اسکالر، پاب‌مد، مرکز اطلاع‌رسانی علمی جهاد دانشگاهی و بین سال‌های ۲۰۰۹ تا ۲۰۲۲، به زبان فارسی و انگلیسی بود. با جست‌وجوی معیارهای ورود و خروج برای غربال در حوزه‌ی سازمان‌دهی ۱۱۹۲ مورد شناسایی شد که با افزودن ۱۱ مورد دیگر طی جست‌وجوی هدفمند به ۱۲۰۳ مطالعه منتج شد. مبتنی بر معیارهای ورود و خروج، در بررسی چکیده‌ها، تنها ۷۰۴ مورد از مطالعات گزینش شدند. یافته‌های این پژوهش نشان دادند که تعداد ۸ مداخله مبتنی بر شواهد معرفی و تحلیل شدند و نتیجه‌گیری حاصل از آن بر آن بود که مداخلات آموزشی مهارت‌های سازمان‌دهی با تمرکز بر آموزش شناختی برای دانش‌آموزانی که در سازمان‌دهی ضعف نشان می‌دهند، پیشنهاد شود.

واژه‌های کلیدی: آموزش شناختی، اختلال‌های عصب‌تحوالی، سازمان‌دهی، کنش اجرایی، مداخله شناختی.

اثربخشی بازی‌درمانی مبتنی بر رویکرد شناختی رفتاری بر اختلال بیش‌فعالی نقص توجه دانش‌آموزان

زینب حسینی نژاد*^۱، رضا زرین^۲

*۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی. رایانامه: z.hosseininejad2030@gmail.com

۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی، موسس موسسه توان‌بخشی زرین مهر، کاشمر، ایران، رایانامه: Zarrinr990@gmail.com

چکیده

این مطالعه با هدف بررسی اثربخشی بازی‌درمانی مبتنی بر رویکرد شناختی رفتاری بر کاهش علائم اختلال بیش‌فعالی نقص توجه دانش‌آموزان انجام شد. روش پژوهش از نوع نیمه آزمایشی با پیش‌آزمون و پس‌آزمون و با دو گروه آزمایش و گواه بود. جامعه مورد مطالعه در این پژوهش شامل کلیه کودکان پیش‌دبستانی، دبستانی و مادران آنها در سال ۱۴۰۱-۱۴۰۲ در شهرستان کاشمر بود. از طریق فراخوان در مراکز مشاوره آموزش و پرورش، ۳۰ مادر به همراه کودکان پیش‌دبستانی و دبستانی آنها که اختلال بیش‌فعالی و نقص توجه داشتند، با روش نمونه‌گیری داوطلبانه انتخاب شدند و به‌طور تصادفی در دو گروه آزمایش و گواه جایگزین شدند. گروه آزمایش ۱۰ جلسه ۲ ساعته تحت مداخله بازی‌درمانی گروهی (Drewes, 2009) قرار گرفتند. برای تشخیص اختلال نقص توجه/ بیش‌فعالی دانش‌آموزان، از مقیاس درجه بندی والد (Swanson et al., 1983) پیش و پس از اجرای مداخله ارزیابی استفاده شد. داده‌ها با استفاده از آزمون تحلیل کوواریانس چند راهه تحلیل شدند. نتایج حاصل از تحلیل کوواریانس نشان داد تفاوت معناداری بین میانگین نمرات پیش‌آزمون و پس‌آزمون در گروه آزمایش نسبت به گروه کنترل وجود دارد و بازی‌درمانی مبتنی بر رویکرد شناختی رفتاری بر علائم بیش‌فعالی - نقص توجه را در گروه آزمایش در مقایسه با گروه کنترل بهبود بخشیده است. می‌توان گفت بازی‌درمانی مبتنی بر رویکرد شناختی رفتاری روش مناسبی برای بهبود علائم بیش‌فعالی - نقص توجه است.

واژه‌های کلیدی: اختلال بیش‌فعالی - نقص توجه، بازی‌درمانی مبتنی بر رویکرد شناختی رفتاری، دانش‌آموزان

اثربخشی بازی‌درمانی مبتنی بر رویکرد شناختی رفتاری بر کیفیت رابطه والد-کودک دانش‌آموزان با علائم اختلال نارسایی توجه بیش‌فعالی

زینب حسینی نژاد*^۱، رضا زرین^۲

* کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد آبدانان ایران.

رایانامه: z.hosseininejad2030@gmail.com

^۲ کارشناسی ارشد روان‌شناسی، موسسه توان‌بخشی زرین مهر، کاشمر، ایران، رایانامه: Zarrinr990@gmail.com

چکیده

این پژوهش با هدف برر سی اثربخشی بازی‌درمانی مبتنی بر رویکرد شناختی رفتاری در کیفیت ارتباط والد با کودک دارای اختلال نارسایی توجه - بیش‌فعالی انجام شد. روش پژوهش نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه گواه بود. جامعه پژوهش شامل کلیه کودکان پیش‌دبستانی، دبستانی و مادران آنها در سال ۱۴۰۲-۱۴۰۱ در شهرستان کاشمر بود. با روش نمونه‌گیری داوطلبانه ۳۰ کودک پیش‌دبستانی و دبستانی از طریق فراخوان در مراکز مشاوره آموزش و پرورش با تشخیص نارسایی توجه - بیش‌فعالی، انتخاب شدند و در دو گروه آزمایش و گواه جایگزین شدند. گروه آزمایش تحت مداخله گروهی ۱۰ جلسه دقیقه‌ای قرار گرفتند. مادران کودکان هر دو گروه به چک‌لیست رفتاری کودک فرم والد (Achenbach, 1991) و مقیاس کیفیت رابطه مادر - کودک (Pianta, 1992)، در مرحله پیش‌آزمون و پس‌آزمون پاسخ دادند. داده‌ها با استفاده از آزمون تحلیل کوواریانس چند متغیری تحلیل شدند. یافته‌ها نشان دادند تفاوت معناداری بین میانگین نمرات پیش‌آزمون و پس‌آزمون در گروه آزمایش نسبت به گروه گواه وجود دارد و بازی‌درمانی مبتنی بر رویکرد شناختی رفتاری کیفیت ارتباط والد کودک را در گروه آزمایش در مقایسه با گروه گواه بهبود بخشیده است؛ بنابراین می‌توان گفت بازی‌درمانی مبتنی بر رویکرد شناختی رفتاری روش مؤثری به‌منظور بهبود کیفیت ارتباط والدین با کودکان دارای اختلال نارسایی توجه - بیش‌فعالی است.

واژه‌های کلیدی: کیفیت ارتباط والد کودک، اختلال بیش‌فعالی - نقص توجه، بازی‌درمانی مبتنی بر رویکرد شناختی رفتاری

بررسی وضعیت و فرآیند نظام آموزش عالی کشورهای ایران و عربستان با محوریت مقایسه و تطبیق

مریم حسن پور^۱، فضا ولیپور^۲، فاطمه احمدی^۳، مصطفی محمودی^{۴*}

۱. کارشناسی ارشد حسابداری، آموزش و پرورش، مازندران، ایران. رایانامه: mhasanpoor773@gmail.com

۲. کارشناسی ادبیات فارسی، آموزش و پرورش، مازندران، ایران. رایانامه: fezeh12345@gmail.com

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد تاریخ و فلسفه آموزش و پرورش، دانشگاه قزوین، قزوین، ایران. رایانامه:

fatemehahma79@gmail.com

۴*. کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران. رایانامه: mostafa.mhd@yahoo.com

چکیده

آموزش عالی مهم‌ترین زیر ساخت توسعه‌ی هر کشور است که به‌خصوص از بستر خلق ثروت دانش بنیان و جذب و نگهداری نخبگان به‌عنوان یک بازار، زمینه‌ی توسعه‌ی پایدار در کشورها را فراهم می‌آورد. از طرفی دستیابی به مزیت رقابتی از طریق توسعه آموزش عالی بدون توجه به تحولات جهانی و روندهای بین‌المللی، امکان پذیر نمی‌باشد. پژوهش حاضر با هدف بررسی وضعیت و فرآیند نظام آموزش عالی کشورهای ایران و عربستان با محوریت مقایسه و تطبیق صورت گرفت. روش کار در این پژوهش مبتنی بر روش کتابخانه‌ای، توصیفی - تطبیقی و بررسی سوابق پژوهش از مهم‌ترین و به‌روزترین منابع در این حوزه است. یافته‌ها حاکی از آن است که کشور عربستان در زمینه شاخص‌های توسعه انسانی و سرمایه‌گذاری در آموزش نسبت به کشور ایران از وضعیت بهتری برخوردار است. نتایج پژوهش بیانگر آن است که توسعه و گسترش کشور ایران و عربستان مبتنی بر تقاضای اجتماعی و حمایت و پشتیبانی اقتصادی مبتنی بر نفت بوده است و دولت نقش بیشتری در آموزش عالی دو کشور ایفا می‌کند و نظام آموزش عالی آن‌ها از تمرکز بیشتری برخوردار است.

واژه‌های کلیدی: مطالعه تطبیقی، آموزش عالی، ایران، عربستان

بررسی رابطه فرسودگی شغلی و کیفیت زندگی. بامیانجی گری رضایت شغلی در مریبان پیش از دبستان

الهام حطیبه^۱، منصوره کریم زاده^{۲*}، غنچه راهب^۳، محسن واحدی^۴

۱. کارشناسی ارشد علوم تربیتی، گرایش پیش‌دبستانی، دانشگاه علوم توان‌بخشی و سلامت اجتماعی تهران، خراسان رضوی، ایران

۲. دانشیار گروه آموزشی پیش از دبستان، دانشگاه علوم توان‌بخشی و سلامت اجتماعی، تهران، ایران.

mkarimz2000@gmail.com

۳. دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه علوم توان‌بخشی و سلامت اجتماعی تهران، تهران، ایران

۴. دکتری تخصصی آمار زیستی، استاد دانشگاه علوم توان‌بخشی و بهداشت اجتماعی تهران، تهران، ایران

چکیده

پژوهش حاضر باهدف بررسی فرسودگی شغلی و رابطه احتمالی آن با کیفیت زندگی، بامیانجی گری رضایت شغلی در مریبان پیش از دبستان به اجرا درآمد. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بودجامعه‌اماری پژوهش شامل کلیه مریبان مراکز پیش از دبستان (۴-۶) شهرستان‌های جغتای و جوبین استان خراسان رضوی در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ بود، بدین منظور از بین ۲۱۴ مربی پیش از دبستان، ۱۰۰ نفر از طریق فرمول $n \geq 50 + 8 \times m$ که برای تعیین حجم نمونه در مطالعات رگرسیونی چندگانه است استفاده شد (گرین، ۱۹۹۱) که در آن m تعداد متغیرهای پیشگو است به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای تصادفی چندمرحله‌ای انتخاب و توسط سه پرسشنامه فرسودگی شغلی مسلسل (۱۹۸۱)، پرسشنامه رضایت شغلی اسمیت؛ کندال و هالین (۱۹۶۹) و پرسشنامه کیفیت زندگی سازمان بهداشت جهانی (۱۹۹۶) مورد ارزیابی قرار گرفتند. نتایج نشان داد رابطه‌ی منفی و معناداری بین فرسودگی شغلی و کیفیت زندگی و رابطه‌ی منفی و معناداری بین فرسودگی شغلی و رضایت شغلی وجود دارد، فرسودگی شغلی هم به صورت مستقیم و هم به صورت غیر مستقیم بامیانجی گری رضایت شغلی بر کیفیت زندگی تأثیرگذار بود. فرسودگی شغلی میتواند مستقیماً رضایت شغلی و کیفیت زندگی معلمان پیش از دبستان را تحت تأثیر قرار دهد لذا ضروری است که برنامه ریزان و سیاست‌گذاران در مورد افزایش رضایت شغلی مریبان از یک سوی واز سوی دیگر در زمینه کاهش فرسودگی شغلی و راه‌های بهبود آن اهتمام لازم را انجام دهند تا در سایه‌ی آن کیفیت زندگی نیز بهبود یابد

واژه‌های کلیدی: فرسودگی شغلی، رضایت شغلی، کیفیت زندگی، مربی، پیش از دبستان

تأثیر آموزش مفاهیم درس علوم به روش قصه‌گویی بر یادگیری دانش‌آموزان

آسیه حق‌بین

کارشناسی روانشناسی و آموزگاری ابتدایی، آموزگار پایه ششم دبستان/آموزش‌وپرورش کاشان، ایران
mohammadreza.saeedi1355@gamil.com

چکیده

پژوهش حاضر به منظور بررسی تأثیر آموزش مفاهیم درس علوم با روش قصه‌گویی بر یادگیری دانش‌آموزان انجام گرفته است که آیا روش قصه‌گویی باعث افزایش میزان یادگیری دانش‌آموزان در مفاهیم درس علوم می‌شود؟. روش پژوهش نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون- پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری پژوهش دانش‌آموزان دختر پایه ششم ابتدایی شهر کاشان در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ بودند که ۸۰ دانش‌آموز (۴۰ نفر گروه آزمایش و ۴۰ نفر گروه کنترل) با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. آزمودنی‌ها به‌صورت تصادفی در گروه آزمایش (آموزش مفاهیم علوم به روش قصه‌گویی) و در گروه کنترل (آموزش مفاهیم علوم به روش متداول معلم) قرار گرفتند که برای هر دو گروه ۶ جلسه آموزشی ۶۰ دقیقه‌ای اجرا شد. از آزمون معلم ساخته جهت اندازه‌گیری یادگیری دانش‌آموزان در مفاهیم درس علوم استفاده شد. داده‌ها با استفاده از آزمون تحلیل کوواریانس تک متغیری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. یافته‌ها نشان داد که روش قصه‌گویی باعث افزایش میزان یادگیری دانش‌آموزان از مفاهیم درس علوم می‌شود.

واژگان کلیدی: مفاهیم علوم تجربی، قصه‌گویی، یادگیری، دانش‌آموزان ابتدایی.

پیش‌بینی رفتارهای قلدری در دانش‌آموزان بر اساس مواجهه با خشونت خانوادگی، تنظیم هیجان و سبک دل‌بستگی

الهام حقی رحیمی

کارشناسی ارشد مشاوره، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات

چکیده

هدف از این مطالعه پیش‌بینی میزان قلدری بر اساس مواجهه با خشونت خانوادگی، تنظیم هیجان و سبک‌های دل‌بستگی در دانش‌آموزان پرداخته شده است. روش طرح تحقیق حاضر توصیفی است و از نوع همبستگی است. جامعه پژوهش را تمامی دانش‌آموزان دوره ابتدایی منطقه یک شهر تهران تشکیل داده است. تعداد ۱۹۰ نفر از دانش‌آموزان منطقه یک شهر تهران نمونه پژوهش را تشکیل داد. این تعداد بر اساس جدول مورگان تعیین شد. روش نمونه‌گیری در این پژوهش خوشه‌ای چندمرحله‌ای بود. ابزار جمع‌آوری اطلاعات شامل مقیاس قلدری ایلی نويز و مقیاس مواجهه با خشونت خانگی بود. برای تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی مانند میانگین و انحراف استاندارد و از آمار استنباطی مانند همبستگی و رگرسیون استفاده شد. یافته‌های این پژوهش نشان داد که بین مواجهه با خشونت خانوادگی و رفتارهای قلدری رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. همچنین، مواجهه با خشونت خانوادگی قادر به پیش‌بینی بخشی از تغییرات رفتارهای قلدری بود. قلدری کردن بر دیگران نیز با ارزیابی شناختی مجدد و شدت تکانه و ابراز منفی هیجان ارتباط مثبت ولی با سرکوبی هیجانات، ابراز مثبت هیجان رابطه منفی دارد. تایید همبستگی پیرسون نشان داد بین خودکارآمدی و دل‌بستگی ایمن با قلدری و قربانی شدن رابطه منفی و معنی‌داری وجود دارد؛ اما دل‌بستگی نایمن اجتنابی و نایمن دوسوگرا با قلدری و قربانی شدن رابطه مثبت و معنی‌داری داشتند. نتیجه‌گیری حاصل از این یافته‌ها، نشان می‌دهد که عوامل مختلف و متعددی بر میزان قلدری کودکان دبستانی وجود دخیل است که بسیاری از آن‌ها ریشه در تربیت و محیط خانواده دارند. این مطالعه آشکار کرد که بی‌نظمی هیجانی در طول این دوره نقش مهمی در رفتارهای قلدری و قربانی قلدری شدن دارد لذا آموزش مهارت‌های تنظیم هیجان به‌عنوان یک روش مداخله برای چنین مشکلات رفتاری پیشنهاد می‌شود. با توجه به یافته‌ها می‌توان مطرح کرد که مواجهه با خشونت خانوادگی در دانش‌آموزان احتمالاً منجر به بروز، تشدید و تداوم رفتار قلدری می‌گردد.

واژه‌های کلیدی: قلدری، دانش‌آموزان، مواجهه با خشونت خانوادگی، تنظیم هیجان و سبک
دل‌بستگی

رابطه بین ادراک از جو مدرسه و انگیزه پیشرفت با سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان

الهام حقی رحیمی

کارشناسی ارشد مشاوره، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی رابطه بین ادراک از جو مدرسه و انگیزه پیشرفت با سازگاری تحصیلی انجام شد. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه اول شهر تهران بود که در سال ۱۴۰۲ مشغول به تحصیل بودند. به منظور انجام پژوهش، نمونه‌ای به حجم ۲۰۰ نفر با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی چندمرحله‌ای انتخاب شدند. به منظور جمع‌آوری داده‌ها، از پرسش‌نامه‌های ادراک دانش‌آموزان از جو مدرسه (نسخه ۲۰۱۶ دانشگاه دلاویر)، پرسشنامه انگیزه پیشرفت هرمنس (۱۹۷۰) و پرسشنامه سازگاری بیکر و سیریاک (۱۹۸۹) استفاده شد. نتایج حاصل از تحلیل همبستگی و رگرسیون نشان داد که ادراک دانش‌آموزان از جو مدرسه و انگیزه پیشرفت با سازگاری تحصیلی رابطه مثبت دارند. یافته‌ها نشان می‌دهد که متخصصان حوزه آموزش برای ایجاد سازگاری تحصیلی در دانش‌آموزان انگیزش‌یافته و جو مدرسه را مدنظر قرار دهند. بر اساس یافته‌های پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که با تقویت ادراک از جو مدرسه و انگیزه پیشرفت، می‌توان ارتقاء سطح سازگاری تحصیلی را تسهیل نمود و هدف قراردادن این دو مؤلفه به وسیله درمان‌های روان‌شناختی، می‌تواند در افزایش سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان مؤثر باشد.

واژه‌های کلیدی: ادراک دانش‌آموزان از جو مدرسه، انگیزه پیشرفت، سازگاری تحصیلی، دانش‌آموزان

رابطه شخصیت و تاب‌آوری با اضطراب و افسردگی در دانش‌آموزان دختر

سمیه حیدری*^۱، بهاره حاکا^۲

۱. * دانشگاه آزاد اسلامی اهواز، اهواز، ایران. m.darbandi77@gmail.com

۲. کارشناسی ارشد رشته روان‌شناسی بالینی دانشگاه آزاد اسلامی رودهن، تهران، ایران. m.darbandi77@gmail.com

چکیده:

هدف از پژوهش حاضر بررسی رابطه شخصیت و تاب‌آوری با اضطراب و افسردگی در دانش‌آموزان دختر مقطع دبیرستان شهر تهران است. روش این مطالعه از نوع نوع تو صیفی-همبستگی است. جامعه تحقیق شامل دانش‌آموزان دختر مقطع دبیرستان شهر تهران در سال تحصیلی ۴۰۲-۴۰۱ بود که با توجه به جدول مورگان، نمونه‌ای با حجم ۲۰۰ نفر، به صورت تصادفی انتخاب شد و پرسشنامه‌های موردنظر به صورت گروهی بر روی آن‌ها اجرا گردید. پس از حذف پرسشنامه‌های ناقص حجم نمونه به ۱۸۴ نفر کاهش پیدا کرد. یافته‌های پژوهش نشان داد اطلاعات به دست آمده از پژوهش به‌منظور پاسخ به فرضیات با آزمون‌های ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون گام‌به‌گام مورد تحلیل قرار گرفتند. نتایج حاکی از آن بود که بین ویژگی‌های شخصیت، تیپ شخصیت D و تاب‌آوری با اضطراب و افسردگی در دانش‌آموزان رابطه معنی‌داری وجود دارد. بر اساس یافته‌های پژوهش، در نتیجه‌گیری می‌توان گفت که فرضیه اصلی پژوهش (مؤلفه‌های شخصیتی نئو، تیپ شخصیت D و تاب‌آوری) می‌تواند به‌طور معنی‌داری میزان اضطراب و افسردگی در دانش‌آموزان را پیش‌بینی کند، تأیید می‌شود. این یافته‌ها می‌تواند در جهت پیشگیری و کنترل سطح اضطراب و افسردگی در دانش‌آموزان و در نتیجه ارتقاء سطح سلامت روان دانش‌آموزان مفید باشد.

واژه‌های کلیدی: شخصیت، تیپ شخصیتی D، افسردگی، اضطراب، تاب‌آوری

تأثیر آموزش معنویت در میزان فرسودگی شغلی و ارتقا میزان تاب‌آوری معلمان مدارس استثنایی

بهاره حاکا^۱، سمیه حیدری^۲

۱. * کارشناسی ارشد رشته روان‌شناسی بالینی دانشگاه آزاد اسلامی رودهن، تهران، ایران. m.darbandi77@gmail.com

۲. دانشگاه آزاد اسلامی اهواز، اهواز، ایران. m.darbandi77@gmail.com

چکیده

با توجه به شیوع بالای فرسودگی شغلی معلمان، به‌ویژه معلمان مدارس استثنایی و اثرات سوء و هزینه‌های سنگین ناشی از آن، هدف از پژوهش حاضر بررسی تأثیر آموزش معنویت بر ارتقاء تاب‌آوری و کاهش فرسودگی معلمان مدارس استثنایی شهر تهران است. طرح پژوهش از نوع آزمایشی با پیش‌آزمون - پس‌آزمون و گروه کنترل است. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه معلمان مدارس استثنایی شهر تهران، در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ است. از جامعه آماری مذکور، ۳۰ نفر به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب و به‌طور تصادفی در دو گروه کنترل و آزمایش گمارده شدند. پس از اخذ رضایت آزمودنی‌ها و رعایت اصول اخلاقی، پرسشنامه‌های فرسودگی شغلی و تاب‌آوری به‌عنوان پیش‌آزمون بر روی آن‌ها اجرا و آزمودنی‌های گروه آزمایش در ۸ جلسه ۴۰ دقیقه‌ای تحت آموزش معنویت قرار گرفتند، در حالیکه گروه کنترل هیچگونه مداخله‌ای دریافت نکرد. نتایج پژوهش حاکی از آن بود که آموزش معنویت می‌تواند بر کاهش فرسودگی شغلی و ارتقاء تاب‌آوری معلمان مدارس استثنایی شهر تهران اثر معنی‌داری داشته باشد.

واژه‌های کلیدی: معنویت، فرسودگی شغلی، میزان تاب‌آوری، معلمان، مدارس استثنایی

ضرورت درس ورزش در مدارس: چالش‌ها و راهکارها

ژیلا حیدری نقدعلی^۱، لیلا کریمی جابری^۲

۱. استادیار، گروه آموزش علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران. رایانامه: Zh.heidari@cfu.ac.ir
۲. دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی درسی، دانشگاه فرهنگیان شیراز، ایران. رایانامه: 98321kj@gmail.com

چکیده

ورزش در مدارس، ضامن سلامتی جسمی، روانی و نشاط دانش‌آموزان و مسبب تعالی ورزش قهرمانی و حرفه‌ای کشور است، اما این امر با چالش‌هایی روبرو است. پژوهش حاضر با هدف مطالعه ضرورت درس ورزش در مدارس و شناسایی چالش‌ها و راهکارهای رفع آن‌ها، با استفاده از روش مروری (کتابخانه‌ای) انجام شد. در همین راستا به جستجوی مقاله‌های مرتبط با کلید واژه‌ها پرداخته شد و پس از انتخاب منابع، داده‌ها با استفاده از فیش برداری تا رسیدن به اشباع نظری جمع‌آوری شدند. تحلیل داده‌ها نشان داد که کمبود یا فقدان فضای ورزشی، معلم ورزش، منابع مالی و بودجه، تجهیزات ورزشی، نگاه تفریحی و سطحی به ورزش مدارس، فقدان سرفصل برای درس تربیت بدنی یا عدم توجه به سرفصل‌های موجود، انگیزش درونی پایین دانش‌آموزان و مشکلات مدیریتی و برنامه‌ریزی ناصحیح، از مهم‌ترین چالش‌های اجرای ورزش در مدارس هستند که با راهکارهایی مانند احداث، تکمیل، تجهیز، نو سازی فضاهای ورزشی، استخدام و گزینش مربیان متخصص و متعهد و توسعه حرفه‌ای آن‌ها، جدی گرفتن ساعت ورزش، ایجاد سرفصل مناسب برای این درس یا رعایت آیت‌های سرفصل‌های موجود، افزایش انگیزش درونی دانش‌آموزان به درس تربیت بدنی، تامین تجهیزات ورزشی برای مدارس توسط نهادهای دولتی و ارگان‌های ذیربط، اختصاص بودجه، درآمد زایی و جذب کمک‌های خیرین و همچنین سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی مدون بر اساس اقدامات پژوهشی توسط مسئولین مربوطه، می‌تواند بر چالش‌های نام برده فائق آمد و شاهد آثار مثبت ورزش در جامعه بود.

واژه‌های کلیدی: چالش‌ها، راهکارها، مدارس، ورزش.

رابطه معنویت با انگیزش تحصیلی دانش‌آموزان

مرضیه حیدری*^۱، فاطمه آزادیان^۲، کوکب برزگر^۳

۱. * استادیار گروه علوم تربیتی، واحد آباء، دانشگاه آزاد اسلامی، آباء، ایران mhidary@iauabadeh.ac.ir

۲. کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، گروه علوم تربیتی، واحد آباء، دانشگاه آزاد اسلامی، آباء، ایران

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، گروه علوم تربیتی، واحد آباء، دانشگاه آزاد اسلامی، آباء، ایران

چکیده

فرایندهای عاطفی و انگیزش از جمله فرایندهایی هستند که در مسیر رشد فکری و همچنین پیشرفت اهداف تحصیلی دانش‌آموزان نقش بسزایی دارند. از این‌رو این پژوهش، به هدف بررسی رابطه معنویت با انگیزش تحصیلی دانش‌آموزان انجام شد. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری در این تحقیق، دانش‌آموزان متوسطه اول شهر آباء در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ بودند که ۱۴۰ دانش‌آموز با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار پژوهش پرسشنامه‌های معنویت هال و ادواردز (۱۹۸۶) و پرسشنامه انگیزش تحصیلی هارتر (۱۹۸۱) بود. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه استفاده شد. یافته‌ها نشان داد معنویت رابطه مثبت و معنی‌داری با انگیزش تحصیلی دانش‌آموزان متوسطه اول شهر آباء دارد؛ بنابراین به نظر می‌رسد، برای تقویت یادگیری و همچنین افزایش میزان همدلی در مسیر یادگیری و در نتیجه افزایش انگیزه در مسیر موفقیت تحصیلی، معنویت می‌تواند با تقویت ارتباط با خداوند و توجه بیشتر به اثرات دین و مذهب در کنار یادگیری در سی روند روبه‌پیشرفت دانش‌آموزان را تسریع بخشد.

واژه‌های کلیدی: معنویت، انگیزش تحصیلی، دانش‌آموزان.

عوامل مؤثر بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان

مرضیه حیدری^{۱*}، سیدحسین افضلی^۲، مریم صدری مهرآبادی^۲، صدیقه فلاح^۲

۱. * استادیار گروه علوم تربیتی، واحد آباء، دانشگاه آزاد اسلامی، آباء، ایران

mhidary@iauabadeh.ac.ir

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، گروه علوم تربیتی، واحد آباء، دانشگاه آزاد اسلامی، آباء، ایران

چکیده

یکی از اولویت‌های نظام آموزشی ارتقای عملکرد درسی و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان به‌عنوان شاخصی مهم در ارزیابی میزان موفقیت نظام آموزش و پرورش است و تمام تلاش‌ها در این نظام در واقع تلاش برای جامعه عمل پوشاندن بدین امر تلقی می‌شود. به‌طور اخص نظام آموزش و پرورش نسبت به سرنوشت دانش‌آموزان، رشد و تکامل موفقیت‌آمیز آنان و جایگاه آن‌ها در جامعه علاقه‌مند و نگران است و انتظار دارد دانش‌آموزان در جوانب گوناگون، اعم از ابعاد شناختی و کسب مهارت و توانایی‌ها و نیز در ابعاد عاطفی و شخصیتی، آن‌چنان که باید پیشرفت و تعالی یابند. در همین راستا هدف پژوهش حاضر بررسی عوامل تاثیرگذار بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان بود که با روش مروری روایتی انجام شد. جامعه آماری پژوهش شامل منابع مرتبط با موضوع موردبررسی بودند و با بررسی اولیه از پایگاه‌های اطلاعاتی داخلی و خارجی ۲۰۸ مقاله دریافت شد که پس از بررسی عناوین، چکیده و متن، مقالات غیرمرتبط حذف شد و درنهایت ۸۹ مقاله و مطالعه که بیشترین ارتباط را با موضوع پژوهش داشتند به روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب و وارد مرور دقیق شدند. یافته‌های پژوهش نشان داد پیشرفت تحصیلی نه تنها از ساختارهای دانش و فرایندهای پردازش اطلاعات تأثیر م‌پذیرد بلکه به عوامل انگیزشی از جمله باورها، نگرش‌ها و ارزش‌ها نیز مربوط می‌شود. همچنین عوامل مختلفی می‌تواند بر پیشرفت تحصیلی تأثیر داشته باشد که مهم‌ترین آن‌ها روابط خانوادگی، محیط زندگی، مدرسه و برنامه‌های آموزشی بودند.

واژه‌های کلیدی: عوامل، عملکرد تحصیلی، دانش‌آموزان

واکاوی تأثیر رفتار معلم بر ارتقای مهارت‌های شناختی و فراشناختی دانش‌آموزان

مرضیه حیدری^{۱*}، اسمعیل عسکریان^۲، مجید عبدالهی^۳، خدیجه دادفر^۴

۱. * استادیار گروه علوم تربیتی، واحد آباء، دانشگاه آزاد اسلامی، آباء، ایران mhidary@iauabadeh.ac.ir

۲. کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، گروه علوم تربیتی، واحد آباء، دانشگاه آزاد اسلامی، آباء، ایران

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، گروه علوم تربیتی، واحد آباء، دانشگاه آزاد اسلامی، آباء، ایران

۴. دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، گروه علوم تربیتی، واحد آباء، دانشگاه آزاد اسلامی، آباء، ایران

چکیده

مهارت‌های یادگیری، از جمله، شناختی و رفتاری از جمله توانایی‌های مهمی است که تحت تأثیر رفتارهای آموزش دهندگان قرار می‌گیرد. از این‌رو این مطالعه با هدف واکاوی تأثیر رفتار معلم، بر ارتقای مهارت‌های شناختی و فراشناختی دانش‌آموزان به روش توصیفی-همبستگی (از نوع علی) انجام شد. جامعه آماری، کلاس‌های پایه ششم مدارس دخترانه مقطع ابتدایی شهر آباء بودند که تعداد ۳۰ مدرسه در مقطع ابتدایی دخترانه با ۱۵ نفر دانش‌آموز وجود داشت که با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای تک مرحله‌ای، ۱۰ مدرسه و در مجموع تعداد ۱۵۰ دانش‌آموز به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار جمع‌آوری داده‌ها در این پژوهش، پرسشنامه‌های رفتار معلم و مهارت‌های شناختی (Kyriakides et al, 2020) و پرسش‌نامه مهارت‌های فراشناختی (Aldrup et al, 2018) دانش‌آموزان بود که روایی محتوایی و پایایی آن‌ها از طریق آلفای کرونباخ تأیید گردید. جهت آزمون کردن فرضیه‌ها در بخش آمار استنباطی از مدل‌سازی معادلات ساختاری استفاده شد. یافته‌ها نشان داد دستاوردهای گذشته در سی معلمان، بر دستاوردهای فراشناختی دانش‌آموزان، دستاوردهای گذشته درسی معلمان، بر دستاوردهای فعلی معلمان، بر دستاوردهای شناختی، نوع رفتار معلمان، بر دستاوردهای شناختی و نوع رفتار معلمان، بر دستاوردهای فراشناختی دانش‌آموزان تأثیر معنادار داشت ($P < 0/001$). همچنین میانجی دستاوردهای فعلی درسی، بر دستاوردهای فراشناختی اثرگذار بود ($P < 0/01$). در نهایت، رفتارهای معلم (دستاوردهای فعلی، گذشته و نوع رفتار)، بر مهارت‌های شناختی و فراشناختی دانش‌آموزان دختر مقاطع ابتدایی شهر آباء تأثیر معنادار داشتند. از این‌رو به نظر می‌رسد توسعه و ارتقاء مهارت‌های شناختی و مهارتی آموزش دهندگان می‌تواند با استفاده از توسعه آموزش و رفتارهای معلمان موسوم به دستاوردهای گذشته و فعلی آن‌ها افزایش یابد.

واژه‌های کلیدی: رفتار معلم، مهارت‌های شناختی، فراشناختی، دستاوردهای فعلی، دستاوردهای گذشته

مطالعه تطبیقی کنکور کشورهای ایران و کره جنوبی

محمد حسین حیدریان دولت‌آبادی*^۱، جواد یارعلی^۲

*۱. دانشجوی کارشناسی آموزش ابتدایی دانشگاه پردیس شهید باهنر، اصفهان، ایران.

رایانامه: m.h.heydariaan@gmail.com

۲. عضو هیات علمی دانشگاه فرهنگیان، پردیس شهید باهنر، اصفهان، ایران. رایانامه: yarali.javad@gmail.com

چکیده

کنکور یکی از رویدادهای مهم فرهنگی، اجتماعی و آموزشی کشور است که سالانه منابع مالی و انسانی عظیمی را به خود اختصاص می‌دهد و پیامدهای روانی-هیجانی متعددی برای داوطلبان کنکور و خانواده هایشان به همراه دارد. هدف از این پژوهش تطبیقی تحلیل و مقایسه کنکور سراسری کشور ایران و کره جنوبی و همچنین آسیب‌شناسی این رویداد در این دو کشور است. روش پژوهش تحلیلی توصیفی بوده و برای جمع‌آوری داده‌ها از روش اسنادی استفاده شده است. نتایج گواه آن است که کنکور فعلی نتیجه سیستم متمرکز آموزش و پرورش و همچنین نگاه مادی به مسئله آموزش است. از پیامدهای منفی داشتن تفکر و نگاه سرمایه‌داری به کنکور در ایران و کره جنوبی پیدایش مافیای آموزشی، تبلیغات شدید رسانه‌ای، مدارس و مؤسسات آموزشی خاص و... است. لذا هماهنگی بیشتر میان آموزش و پرورش و آموزش عالی و سازمان سنجش، همچنین تمرکز زدایی در ساختار آموزش و پرورش و افزایش دامنه اختیارات آموزش و پرورش و تقویت آن پیشنهاد می‌شود.

واژه‌های کلیدی: کنکور، مطالعه تطبیقی، آموزش و پرورش سایه، ایران، کره جنوبی

جایگاه اشتیاق تحصیلی در موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان (مطالعه مروری)

مهری خاتمی^{۱*}، معصومه غلامی استند^۲، علی رضائی آبیز^۳، عاطفه کاظمی^۴

۱. کارشناسی ارشد آموزش ابتدایی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قائن، ایران رایانامه: mehrikhatami@gmail.com

۲. کارشناسی ارشد آموزش ابتدایی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قائن، ایران رایانامه: m.qolami7699@gmail.com

۳. کارشناسی ارشد آموزش زبان انگلیسی، دانشگاه تربیت حیدیه، ایران رایانامه: alirezaeiazabiz@gmail.com

۴. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قائنات، ایران

Email Kazemia7997@gmail.com

چکیده

موفقیت نظام آموزش شی به موفقیت تحصیلی فراگیران آن نظام آموزش شی بستگی دارد، لذا باید عوامل مرتبط با موفقیت تحصیلی را شنا سایی و اقدام به طراحی و اجرای برنامه‌های آموزش شی برای بهبود موفقیت تحصیلی فراگیران کرد، بنابراین مطالعه حاضر باهدف جایگاه اشتیاق تحصیلی در موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان انجام شد. روش پژوهش حاضر مروری- کتابخانه‌ای بود. بدین منظور برای یافتن مستندات علمی مرتبط با موضوع، در پایگاه‌های اطلاعاتی گوگل اسکالر، نورمگز، ایران داک، سیویلیکا، مگپران و Science direct جستجو و مقالات مربوط به بازه زمانی ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۲ استخراج شدند. برای شنا سایی و پوشش بیشتر مقالات منتشر شده بعد از جستجوی پایگاه‌های اطلاعاتی، تعدادی مجلات معتبر در این زمینه نیز به صورت دستی (Hand Searching) مورد جستجو قرار گرفت. پس از حذف موارد تکراری، نامرتب و با تأکید بر کیفیت و استاندارد بودن مقاله‌ها، درنهایت ۳۰ مقاله موردبررسی قرار گرفتند. یافته‌ها نشان داد از مهم‌ترین عوامل اثرگذار بر موفقیت تحصیلی و یکی از ملزومات یادگیری اشتیاق تحصیلی است. سازه اشتیاق تحصیلی در حیطه تحصیل فراگیر مهم بوده و از جمله تأثیرگذارترین مؤلفه‌ها در مواجهه با چالش‌های تحصیلی، شغلی و... است و از عوامل مثبت در موفقیت تحصیلی فراگیران به شمار می‌آید. دانش‌آموزان ایفا کند، بنابراین از عوامل اصلی موفقیت تحصیلی و رسیدن به اهداف آموزش شی و تربیتی احساس تعلق به مدرسه است، لذا توجه به اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان برای موفقیت تحصیلی آنان ضروری است.

واژه‌های کلیدی: اشتیاق تحصیلی، موفقیت تحصیلی، دانش‌آموزان.

رابطه بین استرس تحصیلی با رفتارهای خود آسیبی دانش‌آموزان با میانجیگری حمایت والدین و مقابله مذهبی آنان

نسرین خالقی^۱، شهرام واحدی^۲

۱. دانشجوی دکتری، گروه روان‌شناسی، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران رایانامه:

n_khaleghie@yahoo.com

۲. استاد، گروه روان‌شناسی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران رایانامه: *vahedi117@yahoo.com*

چکیده

پژوهش حاضر باهدف رابطه بین استرس تحصیلی با رفتارهای خود آسیبی دانش‌آموزان با میانجیگری حمایت والدین و مقابله مذهبی آنان انجام شد. روش پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش کلیه دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه تبریز مشغول به تحصیل سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ و والدین آنان هستند. نمونه‌گیری از میان جامعه آماری انجام شد. نمونه پژوهش حاضر ۲۰۰ نفر بود که به روش در دسترس انتخاب شد. ابزارهای پژوهش پرسشنامه استرس تحصیلی الیوت، پرسشنامه مقابله مذهبی پارگامنت و همکارانش، مقیاس حمایت والدین فال و روبرتز و سیاهه خود گزارشی خود آسیب‌رسانی کلونوسکی و گلن بود. داده‌های به‌دست‌آمده به روش تحلیل مسیر و همبستگی پیرسون تحلیل شد. نتایج نشان داد بین استرس تحصیلی با رفتارهای خود آسیبی دانش‌آموزان رابطه وجود دارد ($P < 0/05$). حمایت والدین در رابطه بین استرس تحصیلی با رفتارهای خود آسیبی نقش میانجی دارد ($P < 0/05$). مقابله مذهبی والدین در رابطه بین استرس تحصیلی با رفتارهای خود آسیبی نقش میانجی دارد ($P < 0/05$). همچنین بر اساس نتایج، مدل مفهومی پژوهش از برآزش مطلوبی برخوردار است ($P < 0/05$). پیشنهاد می‌شود از یافته‌های پژوهش در جهت تدوین مداخلات پیشگیرانه خود آسیبی دانش‌آموزان استفاده شود.

واژه‌های کلیدی: استرس تحصیلی، رفتارهای خود آسیبی؛ حمایت والدین، مقابله مذهبی

رابطه سبک‌های فرزند پروری ادراک شده با سخت رویی در نوجوانان

علی‌خانه کشی^۱، فائزه طاهری*^۲

۱. استادیار گروه روان‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی علامه املی. Alikh2447@gmail.com

*۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی علامه املی: faezetaheri7475@gmail.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر تعیین رابطه سبک‌های فرزند پروری ادراک شده با سخت رویی در دانش‌آموزان بود. روش پژوهش از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش حاضر را تمامی دانش‌آموزان ۱۳ تا ۱۷ سال شهر تاکستان در سال تحصیلی ۱۴۰۲ تشکیل می‌دادند. به‌منظور تعیین حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران، حجم نمونه برآورد شد که با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای ۳۰۰ دانش‌آموز انتخاب شد. برای گردآوری داده‌ها از مقیاس بهزیستی روانی ریف (۱۹۸۹)، سرسختی کوبا سا و همکاران (۱۹۸۲) برای تحلیل نتایج از روش‌های آمار توصیفی میانگین و انحراف استاندارد و در سطح استنباطی از رگرسیون به روش همزمان استفاده شده است. نتایج نشان داد که میان سبک فرزندپروری مقتدرانه با سرسختی رابطه معنادار وجود دارد. همچنین نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که سبک فرزند پروری مقتدرانه به‌طور مثبتی سخت رویی را پیش‌بینی می‌کند؛ بنابراین می‌توان نتیجه گرفت سبک‌های فرزند پروری می‌تواند میزان سخت رویی دانش‌آموزان را پیش‌بینی کند.

واژه‌های کلیدی: سبک‌های فرزند پروری، سخت‌روی، دانش‌آموزان

معرفی آزمون ارزیابی فرایندی تشخیصی اختلال یادگیری ریاضی و همبسته های جمعیت شناختی عملکرد ریاضی

حمید خانی پور^۱، رضوان پیرهادی^۲

۱. * دکتری روان‌شناسی، عضو هیات علمی دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران. رایانامه:

<mailto:khanipur.hamid@gmail.com>

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی تهران مرکز/ آموزش و پرورش، تهران، ایران. رایانامه:

<mailto:pirhadi002015@gmail.com>

چکیده

آزمون ارزیابی فرایندی تشخیصی اختلال یادگیری ریاضی یا همان آزمون ریاضی پال-۲ (PAL-II M) با هدف سنجش تحول فرایندهای ریاضی در کودکان از پایه پیش‌دبستانی تا پایه ۶ طراحی شده است. این آزمون با رویکرد ارزیابی فرایندی توانایی ریاضی را بر اساس دو دسته کلی مهارت‌های اختصاصی ریاضی و مهارت‌های مرتبط با ریاضی می‌سنجد و شامل ۱۴ زیرآزمون است. امکان استفاده از این آزمون در هر سه سطح پیشگیری و مداخله طبق چهارچوب پاسخ به مداخله وجود دارد و می‌توان از زیرآزمون‌های نسخه تشخیص اختلال ریاضی پال ۲ برای ارزیابی رشد مهارت‌های ریاضی و درک این مفاهیم استفاده کرد. در مطالعه حاضر ویژگی‌های این آزمون مورد بررسی قرار گرفته است و پس از بررسی انطباق آن در نمونه ایران ی برخی همبسته‌های جمعیت‌شناختی عملکرد ریاضی دانش‌آموزان تهرانی با هم مقایسه شد. جامعه پژوهش شامل کودکان مقاطع ابتدایی شهر تهران بودند که نمونه‌گیری این مرحله به صورت تصادفی خوشه‌ای از چند منطقه شهر تهران (۱، ۲، ۴، ۵، ۹، ۱۰، ۱۵ و ۲۱) انجام شد. تعداد نمونه نهایی جمع‌آوری شده ۴۰۴ نفر بود. مقایسه همه متغیرها بر اساس جنسیت نشان داد تفاوت معنی‌داری از لحاظ جنسیت در زیرآزمون‌های ریاضی پال در سطح دبستان وجود ندارد. نتایج نشان داد در مهارت‌های مرتبط با ریاضی شامل حافظه کاری کمی، حافظه دیداری فضایی کاری و رمزگذاری عددی و خواندن سریع و خودکار اعداد و کلمات تفاوت معنی‌داری از لحاظ مناطق وجود ندارد ولی در مهارت‌های اختصاصی ریاضی مانند ارزش مکانی، حل مسئله کلامی ریاضی، زمان عددنویسی، ارزش مکانی، شمارش شفاهی و بخش‌ترسیم حافظه کاری فضایی عملکرد دانش‌آموزان مناطق با هم متفاوت بود. برای نتیجه‌گیری می‌توان گفت متغیرهای جمعیت‌شناختی اجتماعی مانند منطقه تحصیلی روی رشد مهارت‌های اختصاصی یادگیری ریاضی مؤثر است. این یافته‌ها از تأثیر اجتماعی شدن و نابرابری اجتماعی در اثرگذاری بر عملکرد ریاضی دانش‌آموزان به‌ویژه در حوزه مهارت‌های اختصاصی ریاضی حمایت می‌کند.

واژه‌های کلیدی: اختلال ویژه یادگیری، ریاضی، حافظه فعال کمی، حافظه فعال فضایی

نقش میانجی اضطراب مدرسه در رابطه نیازهای اساسی روان‌شناختی با گرایش به مصرف مواد مخدر در دانش‌آموزان

ارسلان خان محمدی^۱، جمال صادقی^۲، رجبعلی محمدزاده^۳، علی وطن دوست^۴

۱. * استادیار، گروه روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد آیت الله املی، امل، ایران رایانامه:

ar.khanmohammadi@gmail.com

۲- استادیار، گروه روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران jamalsadeghi48@yahoo.com

۳- استادیار، گروه روان‌شناسی، دانشگاه پیام نورمازندران، تهران، ایران r.mohammadzadeh@pnu.ac.ir

۴- دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، بجنورد، ایران alivatandost@yahoo.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی نقش میانجی اضطراب مدرسه در رابطه بین نیازهای اساسی روان‌شناختی با گرایش به مصرف مواد مخدر در دانش‌آموزان بود. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان متوسطه دوم شهر نور در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ بود. در این پژوهش برای تعیین حجم نمونه با توجه به تعداد متغیرها و تخصیص ضریب ۱۵ برای هر متغیر و با احتساب احتمال وجود پرسشنامه‌های ناقص، ۲۵۰ دانش‌آموز با روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای به‌عنوان نمونه انتخاب شدند و به مقیاس ظرفیت برای اعتیاد (Weed et al, 1992)، مقیاس نیازهای بنیادین روان‌شناختی (La Guardia et al, 2000)، پرسشنامه اضطراب مدرسه (Phillips, 1978) پاسخ دادند. داده‌ها با استفاده از مدل‌سازی معادلات ساختاری تحلیل شدند. نتایج نقش میانجی اضطراب مدرسه در رابطه نیازهای اساسی روان‌شناختی با گرایش به مصرف مواد مخدر را تأیید کردند ($R^2=0/680$). همچنین نتایج نشان دادند نیازهای اساسی روان‌شناختی $-0/35$ و اضطراب مدرسه $0/29$ واریانس گرایش به مصرف مواد مخدر را می‌تواند تبیین کند. بنابراین، با ارضای نیازهای اساسی گرایش به مواد مخدر کاهش و با افزایش اضطراب مدرسه، گرایش به مصرف مواد مخدر افزایش می‌یابد. توجه به نقش اضطراب مدرسه و نیازهای اساسی روان‌شناختی در گرایش به مصرف مواد مخدر، ارضای نیازهای اساسی روان‌شناختی و کاهش اضطراب مدرسه ضروری به نظر می‌رسد.

واژه‌های کلیدی: اضطراب مدرسه، نیازهای اساسی روان‌شناختی، گرایش به مصرف مواد مخدر

آموزش ذهن آگاهی بر تاب‌آوری تحصیلی دانش‌آموزان

یگانه خردمند*^۱

*. دانشجوی کارشناسی روان‌شناسی، دانشگاه پیام نور، زرنده، ایران؛ yeganeh.kharadmand@yahoo.com

چکیده

اختلال یادگیری ویژه، اختلالی عصب-تحوالی است که به صورت مداوم متغیرهای مختلف تحصیلی، هیجانی، اجتماعی را تحت تأثیر قرار می‌دهد که یکی از این متغیرها، تاب‌آوری تحصیلی است. به همین دلیل، پژوهش حاضر با هدف، بررسی اثربخشی آموزش ذهن آگاهی بر تاب‌آوری تحصیلی دانش‌آموزان دختر ۱۰ تا ۱۱ سال دارای اختلال یادگیری ویژه انجام شد. روش پژوهش نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه گواه بود. جامعه آماری شامل دانش‌آموزان دختر ۱۰ تا ۱۱ سال دارای اختلال یادگیری ویژه بود که در سال ۱۴۰۲-۱۴۰۱ به مراکز درمان اختلال یادگیری شهر کرمان مراجعه کرده بودند. از این جامعه با روش نمونه‌گیری هدفمند ۳۰ دانش‌آموز انتخاب شدند و به تساوی در دو گروه آزمایش و گواه قرار گرفتند. ابزارهای پژوهش شامل سیاهه تاب‌آوری تحصیلی (Samuels, 2004) و ماتریس‌های پیش‌رونده استاندارد (Raven, 1938) بود که دانش‌آموزان در مرحله پیش‌آزمون و پس‌آزمون آن را تکمیل کردند. پس از اجرای پیش‌آزمون، گروه آزمایش، آموزش ذهن آگاهی را در ۸ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای دریافت کردند، در حالی که گروه گواه مداخله‌ای را دریافت نکرد. سپس داده‌ها با استفاده از روش تحلیل کوواریانس چندمتغیره تحلیل شدند. یافته‌ها نشان دادند آموزش مبتنی بر ذهن آگاهی موجب افزایش تاب‌آوری تحصیلی و مؤلفه‌های جهت‌گیری آینده، مسئله‌محوری و مثبت‌نگری در دانش‌آموزان دختر دارای اختلال یادگیری ویژه شده است. در نتیجه می‌توان گفت طراحی و اجرای برنامه آموزش ذهن آگاهی برای ارتقای پایه‌های روان‌شناختی اساسی در افراد دارای اختلال یادگیری ویژه و سایر گروه‌های عصب-تحوالی مؤثر خواهد بود.

واژه‌های کلیدی: آموزش ذهن آگاهی، اختلالات یادگیری ویژه، تاب‌آوری تحصیلی، دانش‌آموزان

بررسی دیدگاه زبان آموزان متوسطه دوم ایران ی درباره ی ارزیابی نوشته هایشان: ارزیابی خود، ارزیابی همتا، ارزیابی معلم

فاطمه خضری*^۱، نگار حسینی بافقی^۲

*۱. دکتری آموزش زبان انگلیسی، دانشگاه یزد، ایران، رایانامه: Khezri.1368@gmail.com

۲. دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه الزهراء تهران، ایران، رایانامه: h.hosseini6868@gmail.com

چکیده

روش ارزیابی مهارت نوشتاری دانش‌آموزان از جمله مباحث مورد مطالعه و توجه متخصصان رشته آموزش زبان بوده است. روشهای ارزیابی این مهارت از دیدگاه جوامع مختلف مورد مطالعه قرار گرفته است. مطالعه ی حاضر به مقایسه ی تجربه ی ارزیابی خود، ارزیابی همتا و ارزیابی معلم از تکالیف پاراگراف نویسی انگلیسی دانش‌آموزان متوسطه دوم فارسی زبان می پردازد. برای این هدف، نوشته های ۳۰ دانش‌آموز دختر و پسر بدین سه روش ارزیابی شد و سپس نظرات آنان درباره تصحیح نوشته شان بدین سه روش از طریق پرسش‌نامه بررسی شد. نتایج تحلیل داده‌های حاصل از پرسشنامه، به روش تی تست، نشان داد که دختران تمایل بیشتری به تصحیح نوشته هایشان توسط همکلاسیشان دارند درحالیکه پسران تمایل بیشتری به تصحیح نوشته شان توسط خودشان دارند. نتایج حاصل از این پژوهش می‌تواند نقش موثری در تعیین دیدگاه معلمان زبان انگلیسی در تعیین روش مناسب ارزیابی پاراگراف های انگلیسی نوشته شده توسط دانش‌آموزان داشته باشد.

واژه‌های کلیدی: ارزیابی خود، ارزیابی همتا، ارزیابی معلم

بررسی تأثیر هوش مصنوعی در نوآوری و خلاقیت تدریس معلمان ابتدایی

امیرحسین خلیلی*^۱

*۱. کارشناسی، آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان، همدان، ایران. رایانامه: amirkhalili764@gmail.com

چکیده

هدف این تحقیق بررسی تأثیر هوش مصنوعی در نوآوری و خلاقیت تدریس معلمان ابتدایی است. هوش مصنوعی (AI) در نوآوری و خلاقیت تدریس معلمان نقش مهمی دارد. پژوهش حاضر به روش مروری کتابخانه‌ای انجام شده است هدف آن بررسی این است که AI می‌تواند به معلمان کمک کند تا روش‌های جدیدی را در تدریس به دانش‌آموزان شان به کار ببرند و نوآوری در فرایند آموزش و یادگیری ایجاد کنند. یافته‌های این پژوهش نشان داد که یکی از کاربردهای AI در تدریس، سیستم‌های هوشمند و آنالیز داده است. با استفاده از الگوریتم‌ها و تکنیک‌های هوش مصنوعی، می‌توان اطلاعات بزرگ را از دانش‌آموزان جمع‌آوری کرده و الگوهای یادگیری آن‌ها را تحلیل کرد. این امر به معلمان کمک می‌کند تا میزان درک دانش‌آموزان را بهتر بشناسند و راهکارهایی را برای بهبود فرایند آموزش ارائه دهند. نتیجه این یافته‌ها نشان می‌دهد که هوش مصنوعی می‌تواند به معلمان در خلق تجربه‌های آموزشی بهتر و نوآورانه کمک کند. با استفاده از AI، معلمان می‌توانند به‌طور مؤثرتری با دانش‌آموزان خود ارتباط برقرار کنند و فرایند یادگیری را بهبود بخشند.

واژه‌های کلیدی: هوش مصنوعی، نوآوری، خلاقیت، تدریس، معلمان ابتدایی

آموزش یادگیرنده محور در زبان عربی

امیر حسین خمر^۱، مهدی ایمانزاده بورنگ^۲، محمد رضا نوروزی گرمه^۳،
ابوالفضل آقایی^۴

۱- دانشجوی کارشناسی زبان عربی دانشگاه فرهنگیان پردیس شهید بهشتی مشهد، amir1hoseinkhamar@gmail.com

۲- دانشجوی کارشناسی زبان عربی دانشگاه فرهنگیان پردیس شهید بهشتی مشهد، imanzadehmahdi02@gmail.com

۳. دانشجوی کارشناسی زبان عربی دانشگاه فرهنگیان پردیس شهید بهشتی مشهد، nclhp2015@gmail.com

۴. دانشجوی کارشناسی زبان عربی دانشگاه فرهنگیان پردیس شهید بهشتی مشهد، Abolfazl.ghaeiii@gmail.com

چکیده

اولین قدم برای داشتن یک تدریس موفق و کارآمد انتخاب یک روش تدریس اصولی و مناسب است تا دانش‌آموزان با اشتیاق مطالب را بیاموزند متأسفانه تدریس زبان عربی همیشه در ایران با تکیه بر روش‌های سنتی و منسوخ در دنیای امروزی ارائه می‌شود، از این رو توجه به روش‌های نوین تدریس همچون روش‌های یادگیرنده محور در سیستم آموزشی ما مغفول مانده است؛ بنابراین هدف پژوهش حاضر بررسی روش‌ها و فعالیت‌های نوین آموزش یادگیرنده محور همچون آموزش مبتنی بر پرسش، آموزش پروژه محور، کلاس درس معکوس، یادگیری مشارکتی و...؛ و ارائه اصول بنیادین آموزش را بر اساس نظریه یادگیرنده محور جهت تدریس زبان عربی است که به روش مروری_کتابخانه‌ای انجام شد. بدین منظور برای یافتن مستندات علمی مرتبط با موضوع، در پایگاه‌های اطلاعاتی گوگل اسکالر، نورمگز، ایران داک، سیویلیکا، مگیران و Science direct جستجو و مقالات مربوط به بازه زمانی ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۲ استخراج شدند. در نهایت ۵۰ مقاله مورد بررسی قرار گرفتند. یافته‌ها نشان داد با استفاده آموزش یادگیرنده محور در زبان عربی معلم می‌تواند انگیزه خلاقیت و اعتماد بنفس را در یادگیرنده ایجاد کند و با فراگیری کارآمد دانش زبانی در فضای علمی به بهترین سطح ممکن برسد.

واژه‌های کلیدی: یادگیرنده محور، زبان عربی، روش تدریس، معلم محور، آموزش

سنتز پژوهی عوامل مدرسه‌محور مؤثر بر سلامت روان دانش‌آموزان

عیسی خواجه‌ونداحمدی^{۱*}، سارا ابراهیمی

۱. عضو هیئت‌علمی سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، تهران، ایران. رایانامه: issaahmadi@yahoo.com

۲. عضو هیئت‌علمی سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، تهران، ایران. رایانامه: sa_ebrahimi@sbu.ac.ir

چکیده

عوامل مدرسه‌محور در حفظ و ارتقاء سلامت روان دانش‌آموزان اثر گذارند. مطالعه تحلیلی پژوهش‌های انجام شده در این حوزه می‌تواند برای شناخت دقیق این عوامل و فهم چگونگی اثرگذاری آن‌ها جهت انجام اقدامات لازم پیشگیرانه و یا مداخله‌ای در سطوح مختلف راه‌گشا باشد. هدف پژوهش حاضر، سنتز پژوهی عوامل مدرسه‌محور مؤثر بر سلامت روان دانش‌آموزان است. روش این پژوهش کیفی و از نوع سنتز پژوهی است. داده‌های موردنیاز از طریق جست‌وجو در منابع کتابخانه‌ای، پایان‌نامه‌ها و مقالات موجود در پایگاه‌های اطلاعاتی، ERIC, ProQuest, PubMed, Science Direct, Scopus Springer, Magiran, SID, Irandoc, با واژه‌های کلیدی سلامت و بهداشت روان و بهزیستی فردی و اجتماعی (mental health, personal & social wellbeing) استخراج شدند. از میان پژوهش‌های داخلی سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۱ و پژوهش‌های خارجی ۲۰۱۴ تا ۲۰۲۲، در نهایت ۵۰ مقاله ISI و علمی-پژوهشی جهت بررسی و تحلیل انتخاب شدند. برای اجرای پژوهش ابتدا با استفاده از تحلیل محتوای استقرایی شاخص‌های مرتبط با پژوهش استخراج گردید و در نهایت با استفاده از روش سنتز پژوهی غربال و دسته‌بندی داده‌ها صورت گرفت. یافته‌های پژوهش حاکی از هفت معیار محیطی، جسمانی، شادکامی، اجتماعی، رضایت از زندگی، حرمت خود و خلق مثبت مشتمل بر ۴۴ عنصر جزء به‌عنوان عوامل مثبت مؤثر بر سلامت روان و شش معیار محیطی، جسمانی، اضطرابی، اجتماعی، افسردگی و خلق منفی مشتمل بر ۳۴ عنصر جزء به‌عنوان عوامل منفی مؤثر بر سلامت روان دانش‌آموزان بود. نتایج پژوهش نشان داد عوامل مختلف محیطی، جسمانی، اجتماعی، ارزش‌ها و هیجان‌های مثبت و منفی می‌توانند بر ارتقا یا کاهش سلامت روان دانش‌آموزان اثرگذار باشند. شناسایی این عوامل می‌تواند برای اولیا مدرسه در جهت حفظ و ارتقا و یا رفع و کاهش این عوامل الهام‌بخش باشد.

واژه‌های کلیدی: سلامت روان، عوامل مدرسه‌محور، سنتز پژوهی

اثربخشی بازی بر توانمندی‌های شناختی نوآموزان پیش‌دبستانی

مهناز خوش اخلاق*^۱، ملکه سادات سیدی باغستان^۲، علیرضا رستم زاده^۳،
شکیبا عابدینی^۴

۱. کارشناسی ارشد علوم تربیتی. رایانامه: mahnaz.khosh.mk@gmail.com

۲. دکتری روان‌شناسی تربیتی. رایانامه: malake81ma@gmail.com

۳. کارشناسی ارشد علوم تربیتی. رایانامه: alirezaro16@gmail.com

۴. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی. رایانامه: sh.abedini@chmail.com

چکیده

کودکی مهم‌ترین دوران شکل‌گیری شخصیت هر فرد است و بی‌توجهی به این دوران به‌ویژه در امر آموزش و یادگیری نتایج جبران‌ناپذیری به دنبال خواهد داشت. تحقیق حاضر با هدف بررسی اثربخشی بازی بر توانمندی‌های شناختی نوآموزان پیش‌دبستانی ناحیه ۷ شهر مشهد در سال ۱۴۰۲-۱۴۰۱ انجام گرفت. روش تحقیق از نظر هدف کاربردی بوده و در شمار مطالعات نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون با گروه کنترل بود. کلیه نوآموزان پیش‌دبستانی ناحیه ۷ شهر مشهد در سال ۱۴۰۲-۱۴۰۱ به تعداد ۶۶۹۷ جامعه آماری تحقیق را تشکیل دادند. با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس تعداد ۳۰ والدین نوآموز به‌عنوان نمونه آماری در دو گروه کنترل و آزمایش قرار گرفتند. به‌منظور گردآوری اطلاعات متغیر توانمندی‌های شناختی از پرسشنامه بریف (۲۰۰۰) و برای گروه آزمایش نیز از پکیج آموزشی بازی از مجموعه آموزش‌های مهارت‌های زندگی (۱۳۹۷) در ۱۰ جلسه ۴۵ دقیقه‌ای استفاده شد. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از تحلیل کوواریانس تک متغیری استفاده شد. یافته‌ها نشان داد که بازی بر توانمندی‌های شناختی نوآموزان پیش‌دبستانی تأثیر معناداری دارد.

واژه‌های کلیدی: بازی، توانمندی‌های شناختی، نوآموزان پیش‌دبستانی.

تأثیر آموزش هوش موفق بر مشغولیت تحصیلی و هیجانات پیشرفت در دانش‌آموزان با اهمال‌کاری تحصیلی

پیام خوش نظر^{۱*}، محمدآزاد عبدالله پور^۲

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد مهاباد: payamkhoshmazar@yahoo.com
۲. استادیار گروه روان‌شناسی تربیتی، واحد مهاباد، دانشگاه آزاد اسلامی، مهاباد، ایران. m.a.abdollahpour@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر آموزش هوش موفق بر مشغولیت تحصیلی و هیجانات پیشرفت در دانش‌آموزان با اهمال‌کاری تحصیلی انجام گرفت. روش تحقیق نیمه تجربی و از نوع پیش‌آزمون، پس‌آزمون با گروه آزمایش و گواه بود. جامعه آماری متشکل از دانش‌آموزان اهمالکار مقطع دوم متوسطه شهر مهاباد در سال ۱۴۰۱-۱۴۰۲ بود. بر مبنای پرسشنامه اهمالکاری ۶۰ دانش‌آموز با روش نمونه‌گیری هدفمند به‌عنوان نمونه انتخاب شدند و در دو گروه آزمایش و گواه قرار گرفتند. در این پژوهش جهت انجام آموزش از بسته آموزشی هوش موفق (اقتباس از بابایی، ۱۳۹۵) با ۱۰ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای استفاده شد. ابزار مورد استفاده پرسشنامه اهمالکاری تحصیلی (Solomon & Rothblum, 1984) و مشغولیت تحصیلی (Tinio, 2009) و پرسشنامه استاندارد هیجانات تحصیلی (پیشرفت) (Pakran et al, 2002) بود. تحلیل داده‌ها با استفاده از آزمون تحلیل کوواریانس چند متغیری صورت گرفت. یافته‌ها نشان دادند آموزش هوش موفق، مشغولیت تحصیلی و مؤلفه‌های آن (رفتاری، هیجانی و شناختی) و هیجانانگ مثبت را افزایش می‌دهد. لزوم بکارگیری از آموزش هوش موفق، به‌منظور کاهش اهمال‌کاری تحصیلی مورد بحث قرار گرفت.

واژه‌های کلیدی: هوش موفق، مشغولیت تحصیلی، هیجانات پیشرفت، اهمال‌کاری تحصیلی

نقش عملکرد سبک‌های تفکر با خلاقیت شناختی و هیجانی در میان دانش‌آموزان رشته‌ی هنر

فاطمه دالایی^۱، سکینه شریفاتی*^۲، راضیه مردی^۳

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی گرایش خانواده درمانی دانشگاه علم و فرهنگ fatemehdalaie@gmail.com

۲. دانشجوی دکتری تکنولوژی آموزشی دانشگاه علامه طباطبائی sharifati.s110@gmail.com

۳. کارشناسی ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه علامه طباطبائی

چکیده

هدف اصلی این پژوهش بررسی ارتباط بین انواع سبک‌های تفکر با خلاقیت در میان دانش‌آموزان رشته‌ی هنر هنرستان‌های تهران بود. روش پژوهش توصیفی-همبستگی بود و جامعه‌ی آماری این پژوهش تعداد ۲۵۵ نفر از دانش‌آموزان رشته‌ی هنر هنرستان‌های شهر تهران تشکیل شدند. نمونه‌ها با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای از بین سه هنرستان از هنرستان تهران انتخاب شدند. در این پژوهش از آزمون سبک‌های تفکر استرنبرگ، آزمون خلاقیت کلامی تورنس (فرم الف) و آزمون خلاقیت هیجانی Averill استفاده شده است. داده‌های به دست آمده با استفاده از روش رگرسیون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد که سبک تفکر بیرونی، آزاداندیش و قضایی می‌توانند خلاقیت شناختی را پیش‌بینی کنند. همچنین یافته‌ها نشان داد سبک تفکر بیرونی، آزاداندیش و قضایی می‌توانند خلاقیت هیجانی را پیش‌بینی کنند. می‌توان نتیجه گرفت که سبک تفکر بیرونی، آزاداندیش و قضایی بر خلاقیت هیجانی و شناختی تأثیرگذار هستند.

واژه‌های کلیدی: سبک‌های تفکر، خلاقیت شناختی، خلاقیت هیجانی، تفکر بیرونی، تفکر آزاداندیش، تفکر قضایی

کاهش مشکلات رفتاری کودک دچار اختلال طیف اتیسم با سطح کنش‌وری پایین از طریق راهبردهای تقویت تفکیکی رفتارهای دیگر: گزارش موردی و اقدام پژوهی

علی اصغر داودی

کارشناسی ارشد روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران
رایانامه: ali.davoodi508@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف کاهش مشکلات رفتاری کودک دچار اختلال طیف اتیسم با سطح کنش‌وری پایین از طریق راهبردهای تقویت تفکیکی رفتارهای دیگر انجام شد. روش پژوهش حاضر گزارش موردی بود. جامعه پژوهش حاضر تمامی کودکان دچار اختلال طیف اتیسم در سال ۱۴۰۲ شهر قزوین بود. در بین جامعه هدف، یک گزارش خاص با مشکلات رفتاری به‌عنوان نمونه انتخاب شده و با کاربرد راهبردهای تقویت تفکیکی رفتارهای دیگر مشکلات رفتاری آزمودنی کاهش پیدا کرد. با توجه به یافته‌های این پژوهش پیشنهاد می‌شود متخصصان و معلمان با استفاده از راهبردهای رفتاری از جمله تقویت تفکیکی رفتارهای دیگر، تقویت تفکیکی رفتارهای ناهم‌ساز، تقویت تفکیکی رفتارها با نرخ کم اقدام به کاهش مشکلات رفتاری و رفتارهای چالش‌برانگیز کودکان دچار اختلال طیف اتیسم کنند.

واژه‌های کلیدی: اتیسم عملکرد پایین، اقدام پژوهشی، گزارش موردی، مداخلات رفتاری، مشکلات رفتاری

رابطه بین کیفیت خواب و سبک تصمیم‌گیری با تکانش‌گری دانش‌آموزان

تمنا داودی^۱، فرزانه قربان‌پور احمدسرگورابی^{۲*}، زهرا عاشوری^۳

۱. کارشناسی ارشد علوم تربیتی، آموزش و پرورش، تنکابن، ایران. رایانامه: Tamanna.davoudi@yahoo.com

۲. دانشجوی دکتری تخصصی روان‌شناسی، گروه روان‌شناسی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

رایانامه: farzaneh_ghorbanpour@yahoo.com

۳. کارشناسی ارشد مشاوره و راهنمایی، آموزش و پرورش، تنکابن، ایران.

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه بین کیفیت خواب و سبک تصمیم‌گیری با تکانش‌گری دانش‌آموزان مقطع ابتدایی شهر تنکابن انجام شد. روش پژوهش توصیفی و از نوع همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش شامل ۴۴۰ نفر دانش‌آموزان مقطع ابتدایی شهر تنکابن که در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ مشغول به تحصیل بودند؛ که تعداد ۲۱۰ نفر به‌عنوان حجم نمونه با روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند. ابزار پژوهش پرسشنامه سبک‌های تصمیم‌گیری عمومی اسکات و بروس (۱۹۹۵)، پرسش‌نامه تکانش‌گری پارت و همکاران (۲۰۰۴) و پرسشنامه کیفیت و عادات خواب اوونز، اسپریتو و همکاران (۲۰۰۰) بودند. به‌منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون همبستگی و رگرسیون چند گانه (مدل گام‌به‌گام) استفاده شد. با توجه به معنادار شدن رابطه محاسبه شده با ۰/۹۹ احتمال نتیجه گرفته می‌شود که بین کیفیت خواب، سبک تصمیم‌گیری با تکانش‌گری دانش‌آموزان مقطع ابتدایی شهر تنکابن رابطه وجود دارد و متغیرهای تصمیم‌گیری وابستگی، سبک تصمیم‌گیری اجتنابی و کیفیت خواب بهترین پیش‌بینی‌کننده برای تکانش‌گری است.

واژه‌های کلیدی: تکانش‌گری، دانش‌آموز، سبک تصمیم‌گیری، کیفیت خواب، مقطع ابتدایی

بررسی تأثیر جو مدرسه در کاهش مشکلات اخلاقی بر اساس باورهای خودکارآمدی در بین دانش‌آموزان

یسنا دربانی

دانشجوی ارشد مدیریت آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی زنجان / اداره آموزش و پرورش منطقه زنجان، دبستان دخترانه نرجس گلبر
yasnadarbani@gmail.com

چکیده

ویژگی‌های درونی که یک مدرسه را از دیگر مدارس متمایز می‌کند و بر رفتار افراد آن مدرسه تأثیر می‌گذارد، مدارسی دارای جو سازمانی خوب، معلمانی به‌شاش و اجتماعی هستند که نسبت به وظایفشان تعهد بیشتری نشان می‌دهند. در مدارسی که جو مناسبی دارند، معلمان بهتر می‌توانند با هم همکاری کنند و وظایف شغلی خود را انجام دهند؛ همچنین احترام بین فردی، وظیفه‌شناسی، انگیزش بالا برای خدمات‌دهی به دانش‌آموزان و مشارکت مسئولانه در مدرسه نیز نمود بیشتری پیدا می‌کند. از این‌رو هدف این پژوهش بررسی رابطه‌ی جو مدرسه در کاهش مشکلات اخلاقی بر اساس باورهای خودکارآمدی بود. روش اجرای پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش شامل تمامی دانش‌آموزان پسر مقطع ابتدایی شهرستان ایجرود استان زنجان است که در سال تحصیلی ۰۳-۰۲ مشغول به تحصیل هستند و با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس ۲۴۲ نفر به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه باورهای خودکارآمدی، جو مدرسه استفاده شد. نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد که جو مدرسه تأثیر زیادی در کاهش مشکلات اخلاقی دارند و باورهای خودکارآمدی می‌تواند به‌عنوان متغیر میانجی بین فعالیت‌های معلم و کاهش مشکلات اخلاقی دانش‌آموزان باشد.

واژه‌های کلیدی: باورهای خودکارآمدی، مشکلات اخلاقی، جو مدرسه

پیش‌بینی عملکرد تحصیلی بر اساس عشق به یادگیری و انگیزش پیشرفت در دانش‌آموزان

رضا درم دوست^۱، علی حیدری^۲

۱. دانش پژوه سطح ۳ مرکز تخصصی کلام و تفسیر واحد کرمانشاه، گیلانغرب، ایران

۲. دانش پژوه سطح ۳ مرکز تخصصی کلام و تفسیر واحد کرمانشاه، گیلانغرب، ایران

چکیده

عملکرد تحصیلی خوب به دلیل اهمیت و نقشی که تحصیل در دنیای پیچیده‌ی امروزی دارد، به یکی از موضوعات بسیار مهم برای پژوهشگران و دست‌اندرکاران نظام آموزشی تبدیل شده است. دلیل این امر قابل چشم‌پوشی نبودن هزینه‌های مادی و معنوی تحصیل است. هدف این پژوهش پیش‌بینی عملکرد تحصیلی بر اساس انگیزش پیشرفت و عشق به یادگیری در دانش‌آموزان مقطع متوسطه اول گیلانغرب بود که با روش توصیفی از نوع همبستگی انجام شد. جامعه پژوهش تمامی دانش‌آموزان مقطع متوسطه اول شهرستان گیلانغرب در سال ۱۴۰۱-۱۴۰۲ بودند که به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای و بر اساس جدول گرجسی-مورگان ۲۲۰ دانش‌آموز به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار جمع‌آوری اطلاعات پرسشنامه‌های عملکرد تحصیلی فام و تیلور (۱۹۹۹)، عشق به یادگیری مک‌فارلن (۲۰۰۳) و انگیزش پیشرفت هرمنس (۱۹۷۷) بود. تجزیه و تحلیل داده‌ها با محاسبه ضریب همبستگی پیرسون و روش رگرسیون همزمان انجام شد. یافته‌ها نشان داد که بین انگیزش پیشرفت و عشق به یادگیری با عملکرد تحصیلی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. همچنین متغیرهای عشق به یادگیری و انگیزش پیشرفت قادر به پیش‌بینی عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان مقطع متوسطه اول بودند؛ بنابراین استنباط می‌شود که انگیزش پیشرفت و عشق به یادگیری از متغیرهای مهم و مرتبط با عملکرد تحصیلی هستند و عملکرد تحصیلی خوب نیز می‌تواند باعث ایجاد عشق به یادگیری و انگیزش پیشرفت بیشتر در دانش‌آموزان شود.

واژه‌های کلیدی: انگیزش پیشرفت، عشق به یادگیری، عملکرد تحصیلی، دانش‌آموزان متوسطه اول.

اثربخشی آموزش راهبردهای فراشناختی در انگیزش تحصیلی دانش‌آموزان

فهمیه دروگر^{۱*}، سمیرا کمالی منش^۲، نرگس کاظمی^۳، زهرا حسنی آبیز^۴

۱. کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور واحد حاجی‌آباد، بیرجند، ایران رایانامه: derogarfhim@gmail.com

۲. کارشناسی روان‌شناسی، دانشگاه پیام نور واحد حاجی‌آباد، بیرجند، ایران رایانامه: s10574564@gmail.com

۳. کارشناسی روان‌شناسی، دانشگاه پیام نور مرکز حاجی‌آباد، ایران رایانامه: knarges815@gmail.com

۴. کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور واحد حاجی‌آباد، بیرجند، ایران رایانامه: zahra.abiz.1380abiz@gmail.com

چکیده

انگیزش تحصیلی از عوامل روان‌شناختی موفقیت تحصیلی بوده و نقش مهمی در پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دارد، لذا مطالعه حاضر باهدف تعیین اثربخشی راهبردهای فراشناختی در انگیزش تحصیلی دانش‌آموزان انجام شد. روش پژوهش حاضر نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون پس‌آزمون با گروه گواه بود. جامعه پژوهش شامل دانش‌آموزان دختر پایه هشتم شهرستان زیرکوه در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ بود که با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس ۳۰ دانش‌آموز انتخاب و به صورت تصادفی در دو گروه آزمایش و گواه قرار داده شدند. ابزار گردآوری اطلاعات پرسش‌نامه انگیزش تحصیلی هارتر (۱۹۸۱) بود. جلسات آموزش راهبردهای فراشناختی در ۸ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای و در هفته یک جلسه برای گروه آزمایش برگزار شد، اما گروه گواه هیچ آموزشی دریافت نکردند. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون تحلیل کوواریانس تک متغیره استفاده شد. نتایج نشان داد آموزش راهبردهای فراشناختی مؤثر بوده و موجب بهبود انگیزش تحصیلی دانش‌آموزان شد. با توجه به نتایج پژوهش پیشنهاد می‌شود، آموزش راهبردهای فراشناختی به‌عنوان یک اصل در یادگیری جزو اهداف در برنامه‌های آموزشی مدارس و آموزش و پرورش قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: آموزش فراشناختی، انگیزش تحصیلی، دانش‌آموزان.

معرفی و ارزیابی الگوهای پیشگیری از مصرف مواد مخدر و روان‌گردان‌ها در محیط‌های آموزشی (مدارس و دانشگاه‌ها)

دلارام درویش پور^۱، حسین حسینی^{۲*}

۱. کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی درسی، دانشگاه یزد، یزد، ایران. رایانامه: delaramdarvishpour@gmail.com

۲. استادیار دانشگاه یزد، یزد، ایران. hassani.hossain@yazd.ac.ir

چکیده

هدف پژوهش حاضر معرفی و ارزیابی الگوهای پیشگیری از مصرف مواد مخدر و روان‌گردان‌ها در محیط‌های آموزشی اعم از مدارس و دانشگاه‌ها است. روش تحقیق، روش مرور نظام‌مند است که به منظور شناسایی مطالعات انجام شده، واژه‌های کلیدی مرتبط در پایگاه‌های اطلاعاتی *magiran, sid, web of science, google scholar* و *scopus, pubmed* جست‌وجو شد و تمام مطالعاتی که در این زمینه چاپ شده بود با محدودیت زمانی از سال ۱۳۸۵ تا ۱۴۰۲ مورد بررسی قرار گرفت. در این پژوهش در نهایت ۱۱ الگو و طرح پژوهشی انتخاب و با محوریت هدف تحقیق مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. یافته‌های پژوهش نشان داد دانش‌آموزان به دلیل فشارهای اجتماعی، استرس تحصیلی، مشکلات خانوادگی، عدم اطلاعات کافی درباره مضرات مواد مخدر و الکل، فرصت‌های دسترسی آسان به مواد مخدر و الکل در محیط دانش‌آموزی و جامعه، رفتارهای نادرست دوستان و ... ممکن است درگیر اعتیاد شوند. علاوه بر این نباید اقتضای سن حساس نوجوانی و کنجکاو‌های و نواسانات خلقی و فکری را در بچه‌ها نادیده گرفت. از طرفی طبیعتاً طرح‌های پیشگیرانه نمی‌توانند به تمامی عوامل مؤثر بر اعتیاد بپردازند و دامنه محدودی دارند. تمامی طرح‌ها مزایا و موانع و چالش‌هایی همراه خود دارند. مزیت طرح‌های بررسی شده نشان می‌دهد که طرح‌هایی موفق‌تر عمل خواهند کرد که جامع‌تر باشند و امکان اجرای آن‌ها در سطح گسترده‌تری فراهم باشد. همچنین محدودیت زمان و مکان هم نداشته باشند و به نسبت به هزینه‌های کمتری نیازمند باشند. طرح‌های ارائه شده از سوی دولت و نهادهای وابسته که شامل برگزاری کارگاه‌های فعالیت و پرکردن بهینه اوقات فراغت و آموزش خانواده‌ها است به شرط اجرای کامل و هماهنگی میان تمام نظام‌ها و خرده‌نظام‌های جامعه مؤثرتر از طرح‌های کوچک خواهند بود.

واژه‌های کلیدی: الگوهای پیشگیری، روان‌گردان‌ها، مواد مخدر، محیط‌های آموزشی

آیا تحلیل سود و زیان از نظر روان‌شناختی و موقعیتی می‌تواند شکاف میان نگرش و رفتار اخلاقی را پر کند؟

آرزو دلفان بیرانوند*^۱، احمد بیات^۲، خسرو رشید^۳

۱. * دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران. رایانامه: a.delfanbeiranvand@eco.basu.ac.ir

۲. دکتری روان‌شناسی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران. رایانامه: a.bayat@eco.basu.ac.ir

۳. دانشیار گروه روان‌شناسی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران. رایانامه: khosrorashid@yahoo.com

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی رابطه میان نگرش و رفتار اخلاقی برپایه‌ی نقش میانجی تحلیل سود و زیان از نظر روان‌شناختی و موقعیتی انجام شده است. روش این پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. اندازه‌ی نمونه شامل تعداد ۹۰۷ نفر (۳۹۳ دختر و ۵۱۴ پسر) دانش‌آموز دبیرستانی دوره‌ی متوسطه دوم در شهر همدان بودند که به شیوه‌ی نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند و مقیاس‌های رفتار اخلاقی (دلفان بیرانوند و رشید، ۱۴۰۱)، نگرش اخلاقی (دلفان بیرانوند و رشید، ۱۴۰۱) و تحلیل سود و زیان (دلفان بیرانوند و رشید، ۱۴۰۱) را تکمیل کردند. داده‌ها با روش مدل‌سازی معادلات ساختاری تحلیل شد. نتایج نشان داد که تحلیل سود و زیان از نظر روان‌شناختی و موقعیتی در ارتباط میان رفتار و نگرش اخلاقی نقش میانجی معنادار دارد ($P < 0/05$). برپایه‌ی نتایج این پژوهش می‌توان گفت که تحلیل سود و زیان از نظر روان‌شناختی و موقعیتی می‌تواند افراد با نگرش اخلاقی را در موقعیت‌های گوناگون زندگی تحت تأثیر قرار دهد مبنی بر این که رفتار اخلاقی انجام دهند یا ندهند.

واژه‌های کلیدی: رفتار اخلاقی، نگرش اخلاقی، تحلیل سود و زیان

آسیب به فرزندان. به دنبال طلاق والدین

دلارام سادات دلیران*^۱، مریم هاشمی بخشی^۲

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه الزهرا (س)، تهران، ایران. رایانامه: delaram.daliran@gmail.com
۲. دکتری، روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران. رایانامه: mhb4549@yahoo.com

چکیده

امروزه طلاق به یک پدیده عادی تبدیل شده است. طلاق سبب برهم خوردن تعادل خانواده می‌شود و بیشترین آسیب را به فرزندان وارد می‌کند. از این رو پژوهش حاضر به دنبال بررسی طلاق والدین، اثرات آن و ارائه راهکارهایی جهت به حداقل رساندن آسیب بر روی فرزندانشان بود. روش پژوهش از نوع مروری بود. اسناد پایگاه‌های انگلیسی *Scopus*، *Taylor & Francis*، *sage*، *pubmed*، *Proquest*، *Google Scholar*، *ScienceDirect*، *libgen* و پایگاه‌های فارسی *مگیران*، *ایراندک*، *علم‌نت*، *پرتال جامع علوم انسانی* در بازه زمانی ۱۰ سال اخیر، بررسی شدند. از مجموع مقاله‌هایی که با مضمون فرزندان طلاق بودند، با روش نمونه‌گیری هدفمند، ۲۴ مقاله انتخاب و تحلیل محتوا شدند. یافته‌ها نشان دادند که با شناسایی علل رخداد این معضل اجتماعی می‌توان از بروز آسیب‌هایی در فرزندان طلاق چون بزهکاری، فرار از خانه، سرقت، اعتیاد، خودکشی و... مطلع گردید و تا حد امکان آن را به حداقل رساند؛ بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که علی‌رغم آسیب‌های وارده به این فرزندان، آموزش و طراحی پروتکل‌های درمانی مناسب توسط درمانگران و روان‌شناسان جهت کاهش پیامدهای منفی طلاق و افزایش مهارت‌های خودیاری مفید خواهد بود و برای انجام پژوهش‌های آتی در زمینه یافتن روش‌هایی به‌منظور شناخت نقاط ضعف این افراد و تقویت نقاط مثبتشان روشنگری ایجاد می‌نماید.

واژه‌های کلیدی: آسیب، پیشگیری، فرزندان، طلاق والدین

مقایسه عزت‌نفس، خودکارآمدی تحصیلی و رضایت از زندگی دانش‌آموزان کلاس‌های مجازی و حضوری

کوثر دهقان^{۱*}، زهرا خراسانی^۲

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان، گرگان، ایران. رایانامه:

kkosar866@gmail.com

۲. گروه آموزشی علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان، گرگان، ایران. رایانامه: Zahra.khorasani@iau.ac.ir

چکیده

هدف از تحقیق حاضر، مقایسه عزت‌نفس، خودکارآمدی تحصیلی و رضایت از زندگی در دانش‌آموزان کلاس‌های مجازی و حضوری بود. روش پژوهش علی-مقایسه‌ای بود. جامعه آماری شامل ۱۷۳۶ دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم شهرستان کردکوی بود. با روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای ۱۰۰ دانش‌آموزان گروه نمونه انتخاب شدند و به صورت تصادفی در دو گروه (۵۰ دانش‌آموز در گروه آموزش مجازی) و (۵۰ دانش‌آموز در گروه آموزش حضوری) قرار گرفتند. اطلاعات موردنیاز توسط پرسشنامه‌های استاندارد خودکارآمدی تحصیلی (McIllroy & Bunting, 2001)، عزت‌نفس (Eysenck, 1976) رضایت از زندگی (Huebner, 2001) جمع‌آوری و شدند. یافته‌ها حاکی از آن بود که بین عزت‌نفس و خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان کلاس‌های مجازی و حضوری تفاوت معناداری وجود داشت؛ میزان عزت‌نفس و خودکارآمدی تحصیلی در دانش‌آموزان کلاس‌های مجازی بیشتر از دانش‌آموزان کلاس‌های حضوری بود؛ اما بین میزان رضایت از زندگی دانش‌آموزان کلاس‌های مجازی و حضوری تفاوت معناداری مشاهده نشد. با توجه به نتایج آموزش مجازی می‌تواند، افزایش خودکارآمدی تحصیلی و عزت‌نفس دانش‌آموزان را به همراه داشته باشد.

واژه‌های کلیدی: عزت‌نفس، خودکارآمدی تحصیلی، رضایت از زندگی، دانش‌آموزان، کلاس‌های مجازی و حضوری

واکاوی نقش آموزش خانواده در مدارس بر مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان

زهرا دهقانی‌پیشه*^۱، سحر تواضعی^۲

*۱. کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان / آموزش‌وپرورش، کرج، ایران. رایانامه:

Zahra.dehghanipishe@gmail.com

۲. کارشناسی حرفه‌ای ایمنی، سلامت و محیط زیست صنایع، دانشگاه جامع علمی کاربردی / آموزش‌وپرورش، کرج، ایران.

tavazoesahar@gmail.com: رایانامه:

چکیده

خانواده، اولین و اساسی‌ترین نهادی است که کودک در آن به تعامل پرداخته و زندگی اجتماعی خود را آغاز می‌نماید. کانون خانواده نقش خطیری در زمینه ایجاد و تقویت ویژگی‌های اخلاقی افراد ایفا کرده و می‌تواند زمینه‌ساز رشد و تعالی باشد. یکی از ویژگی‌ها و مهارت‌های اخلاقی مثبت، مسئولیت‌پذیری است که به‌عنوان عاملی مهم و سازنده در زندگی فردی و اجتماعی افراد عمل می‌نماید. بی‌تردید خانواده‌ای آگاه و دغدغه‌مند به مسائل تربیتی، می‌تواند به‌صورتی مؤثر در راستای پرورش فرزندان و تقویت مهارت‌های اخلاقی آنان گام بردارد. چراکه بسیاری از ویژگی‌های مثبت اخلاقی، همچون مسئولیت‌پذیری اکتسابی است و بنیان خانواده، بستری مناسب برای رشد آن تلقی می‌شود. در این میان نقش مدارس نیز انکارناپذیر است. مدرسه به‌عنوان نهادی فرهنگی و تربیتی می‌تواند با آموزش‌های مناسب و اثربخش موجب اعتلای سطح دانش و آگاهی خانواده‌ها شده و بستری برای رشد همه‌جانبه دانش‌آموزان ایجاد نماید؛ بنابراین هدف پژوهش حاضر بررسی تأثیر آموزش خانواده در مدارس بر مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان است. روش پژوهش توصیفی-تحلیلی و ابزار گردآوری اطلاعات، فرم پیش‌بردار کتاب‌ها و مقالات علمی معتبر داخلی و خارجی است. یافته‌های پژوهش نشان داد آموزش خانواده در مدارس و ارتقای سطح آگاهی آنان می‌تواند موجب تقویت مهارت مسئولیت‌پذیری در دانش‌آموزان شود. در نتیجه می‌توان گفت ارائه آموزش‌های اثربخش به خانواده‌ها در مدارس و آگاهی بخشی به آنان به‌عنوان نهادی شخصیت‌ساز، آثار مثبت بسیاری از جمله تقویت مهارت‌های اخلاقی همچون مسئولیت‌پذیری داشته و استمرار آن می‌تواند بسیاری از نارسایی‌های اخلاقی را در دانش‌آموزان کاهش دهد.

واژه‌های کلیدی: واکاوی، آموزش خانواده، مدارس، مسئولیت‌پذیری، دانش‌آموزان

تأثیر هوش مصنوعی بر رشد شناختی دانش‌آموزان دختر

اعظم دهقان منشادی*^۱، مریم زینالی^۲

*۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی شخصیت، دانشگاه آزاد اسلامی واحد الکترونیکی، تهران ایران.

رایانامه: dehghanmanshadi04@gmail.com

۲. استاد، گروه آموزشی روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران رایانامه: mapbo@yahoo.com.

چکیده

تمام افرادی که شیوه‌های آموزش سنتی را تجربه کرده‌اند؛ بدون قطع به این نتیجه رسیده‌اند که معلمان به دلیل مسائل مختلف مانند تعداد بالای یادگیرندگان در یک کلاس درس یا مسائل دیگر نتوانسته‌اند ارزیابی دقیقی از عملکرد و رفتار دانش‌آموزان در کلاس داشته باشد. هوش مصنوعی می‌تواند این فرصت را در اختیار معلمان قرار دهد تا عملکرد دانش‌آموزان را بر مبنای بازخوردها ارزیابی کنند. لذا این تحقیق با هدف تعیین تأثیر هوش مصنوعی بر رشد شناختی دانش‌آموزان مقطع متوسطه اول انجام گرفت. این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از حیث نحوه جمع‌آوری داده‌ها، کمی و روش رگرسیون است. روش گردآوری اطلاعات به دو صورت میدانی و با ابزار پرسشنامه استاندارد بود که روایی و پایایی آن با استفاده از آزمون‌های آماری به تأیید رسیده است. جامعه آماری تحقیق شامل دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه اول منطقه ۱ تهران به تعداد ۸۳۵۴ نفر است که به شیوه نمونه‌گیری غیر تصادفی در دسترس و با استفاده از روش‌های نمونه‌گیری رایج (جدول مورگان) به تعداد ۳۶۷ نفر انتخاب شدند. نتایج تحلیل‌ها نشان داد هوش مصنوعی بر رشد شناختی دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه اول تأثیر مستقیم دارد.

واژه‌های کلیدی: هوش مصنوعی، رشد شناختی، دانش‌آموز.

رابطه تکنیک‌های مدیریت استرس با سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان

منصور دهقان منشادی^۱، حمیده شیخ پور^۲، سید سلمان افروزه^۳

*۱. گروه مدیریت آموزشی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران. mansoor.dehghan@cfu.ac.ir

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد رشته روان‌شناسی تربیتی دانشگاه پیام نور. تفت. ایران. hamidehsheikhpoor@gmail.com

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد رشته روان‌شناسی تربیتی دانشگاه پیام نور. تفت. ایران. Salman.afrozeh@gmail.com

چکیده

بهبودی ذهنی یکی از مفاهیمی است که امروزه مورد توجه برنامه ریزان و مدیران قرار گرفته است. اهمیت توجه به بهبودی ذهنی تا حدی است که امروزه در مورد بهبودی شاخص‌های ملی تهیه می‌شود و سرزندگی به‌عنوان یکی از مؤلفه‌های آن مطرح شده است. بنابراین یافتن عوامل مرتبط با مؤلفه‌های بهبودی مانند سرزندگی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. به همین دلیل، پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه تکنیک‌های مدیریت استرس با سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان انجام شد. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان دختر دوره اول متوسطه شهرستان مهریز در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ بود. از این جامعه نمونه‌ای به حجم ۲۲۶ نفر به صورت نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای مرحله‌ای انتخاب شدند. ابزارهای پژوهش، شامل پرسشنامه سرزندگی تحصیلی چاری و دهقانی زاده (۱۳۹۱) و پرسشنامه مدیریت استرس (Orly & Girdano, 1980) بود. داده‌های حاصل با رگرسیون چندمتغیره تحلیل شدند. نتایج نشان دادند بین متغیرهای مدیریت استرس (عجله کاری، رقابتی بودن، حرص زدن، انجام کار بدون برنامه‌ریزی مناسب) و سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان رابطه معنادار منفی وجود دارد و هر چه عجله کاری، رقابتی بودن، حرص زدن و انجام کار بدون برنامه‌ریزی مناسب کم‌تر باشد سرزندگی تحصیلی بیش‌تر است. بنابراین با اجرای راهبردهایی که منجر به مدیریت استرس می‌شوند می‌توان به افزایش سرزندگی تحصیلی کمک کرد.

واژه‌های کلیدی: مدیریت استرس، راهبردهای مقابله با استرس، سرزندگی تحصیلی

مروری بر روش‌های توسعه مهارت‌های ارتباطی و اجتماعی در دانش‌آموزان

منصور دهقان منشادی*^۱، ریحانه شعبان زاده^۲

*۱. گروه مدیریت آموزشی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران. mansoor.dehghan@cfu.ac.ir
۲. دانشجوی کارشناسی ارشد رشته روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه پیام نور، تفت، ایران. rsh1400rsh@gmail.com

چکیده

یادگیری مهارت‌های ارتباطی و اجتماعی می‌تواند عملکرد معلمان، دانش‌آموزان و دست‌اندرکاران امر تعلیم و تربیت را ارتقاء دهد، لذا هدف پژوهش حاضر شناسایی روش‌های توسعه مهارت‌های ارتباطی و اجتماعی در دانش‌آموزان دوره ابتدایی بود. روش پژوهش مروری - کتابخانه‌ای بود. جامعه آماری پژوهش شامل اسناد مرتبط با مهارت‌های ارتباطی و اجتماعی دانش‌آموزان در بازه زمانی سال ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۲ بود. این مقالات در پایگاه‌های علمی مانند سیویلیکا، Sid و ایران‌داک نمایه شده بودند. روش نمونه‌گیری در این پژوهش به صورت هدفمند بود به این صورت که کلیدواژه‌های اصلی مرتبط با موضوع در پایگاه‌های اطلاعاتی فوق جستجو شد و مستندات که کلیدواژه‌ها را در عنوان خود داشتند به تعداد ۱۵ سند، انتخاب شدند. تحلیل داده‌ها نشان دادند برای توسعه مهارت‌ها در دانش‌آموزان باید به تقویت مهارت‌هایی از جمله مهارت‌های گفتاری، شنیداری، نوشتاری، خواندن، مهارت‌های مدیریت مالی، مهارت‌های تصمیم‌گیری، مهارت‌های آشنایی با فناوری و دیجیتال، مهارت‌های مدیریت زمان، مهارت‌های خودآنگیزی و اعتماد به نفس، مهارت‌های افزایش تمرکز، مهارت‌های ارائه کلاسی، مهارت‌های همکاری و تعامل اجتماعی و مهارت‌های تفکر و کار و خلاقیت توجه کرد.

واژه‌های کلیدی: مهارت‌های ارتباطی، مهارت‌های اجتماعی، دانش‌آموزان دوره ابتدایی

پیش‌بینی مشغولیت تحصیلی بر اساس نیازهای بنیادین دانش‌آموزان در مدرسه با میانجی‌گری رفتارهای کمک‌طلبی در نوجوانان پسر

رضوان دیناروند^۱، رحمان نورعلیزاد*^۲

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی درسی، واحد دزفول، دانشگاه آزاد اسلامی، دزفول، ایران. رایانامه:

rezvandinarvand.1401@gmail.com

۲. * استادیار گروه مدیریت آموزشی، واحد دزفول، دانشگاه آزاد اسلامی، دزفول، ایران. رایانامه: nooralizad6@yahoo.com

چکیده

هدف این پژوهش پیش‌بینی مشغولیت تحصیلی بر اساس نیازهای بنیادین دانش‌آموزان در مدرسه با میانجی‌گری رفتارهای کمک‌طلبی در نوجوانان پسر شهر دزفول در سال ۱۴۰۲ بود. به این منظور از طریق روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای تعداد ۲۸۰ نفر از دانش‌آموزان پسر مقطع متوسطه شهر دزفول انتخاب شدند و به پرسشنامه‌های نیازهای بنیادین روان‌شناختی دانش‌آموزان در مدرسه تیان و همکاران (۲۰۱۴)، پرسشنامه مشغولیت تحصیلی ریو (۲۰۱۲) و پرسشنامه کمک‌طلبی ریان و پیترریچ (۱۹۹۷) پاسخ دادند. نتایج نشان داد مدل مفروض در تمام شاخص‌ها برازش مناسبی داشت. بین نیازهای بنیادین دانش‌آموزان در مدرسه و مشغولیت تحصیلی، نیازهای بنیادین دانش‌آموزان در مدرسه و کمک‌طلبی، بین کمک‌طلبی و مشغولیت تحصیلی، رابطه مستقیم معنی‌دار بود. همچنین مسیر میانجی‌گری کمک‌طلبی معنی‌دار بود. به این معنی که کمک‌طلبی ابهام رابطه بین نیازهای بنیادین دانش‌آموزان در مدرسه و مشغولیت تحصیلی در نوجوانان پسر را میانجی‌گری کرد.

واژه‌های کلیدی: مشغولیت تحصیلی، نیازهای بنیادین دانش‌آموزان در مدرسه، کمک‌طلبی

بررسی اثربخشی رویکرد فرایندی آموزش تفکر به کودک بر اهمال‌کاری تحصیلی دانش‌آموزان

نرجس خاتون ذبیحی حصاری^{۱*}، زهرا قربان نیای اوندری^۲

*۱. استادیار، گروه روان‌شناسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران رایانامه: zabihi_n@pnu.ac.ir

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه روان‌شناسی، دانشگاه پیام نور تهران، ایران رایانامه: sower7322@gmail.com

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی اثربخشی رویکرد فرایندی آموزش تفکر به کودک بر اهمال‌کاری تحصیلی دانش‌آموزان پایه ششم دارای اختلال یادگیری بود. در یک طرح آزمایشی از بین دانش‌آموزان دختر ششم شهر بردسکن تعداد ۲۰ نفر به‌عنوان نمونه آماری حجم نمونه به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب و به صورت تصادفی در دو گروه آزمایش و کنترل جایگزین شدند. رویکرد فرایندی آموزش تفکر طی ۴ هفته (هر روزه از شنبه تا چهارشنبه در کل ساعات آموزشی مدرسه) بر روی گروه آزمایش اجرا گردید. اهمال‌کاری تحصیلی دانش‌آموزان هر دو گروه (آزمایش و کنترل) در دو مرحله پیش و پس از آموزش با ابزار پرسش‌نامه اهمال‌کاری تحصیلی سولومون و راث بلوم (۱۹۸۹) مورد ارزیابی و مقایسه قرار گرفت. داده‌ها با استفاده از آزمون تحلیل کوواریانس، تجزیه و تحلیل شد. نتایج بیانگر این بود که رویکرد فرایندی آموزش تفکر به کودک تأثیر معنی‌داری بر کاهش اهمال‌کاری تحصیلی دارد.

واژه‌های کلیدی: رویکرد فرایندی آموزش تفکر به کودک، دانش‌آموزان، اهمال‌کاری تحصیلی.

تأثیر واقعیت درمانی گروهی بر بهزیستی تحصیلی دانش‌آموزان

نرجس خاتون ذبیحی حصاری*^۱، مرجان ترکمن زاده فدیبه^۲

*۱. استادیار، گروه روان‌شناسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران. n@Pnu.ac.irzabih

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد، روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.
marjan21torkamanzade@gmail.com

چکیده

بهزیستی تحصیلی با احساس رضایت از محیط دانشگاه یا مدرسه، فرآیند یادگیری و آموختن در ارتباط است. این پژوهش با هدف تعیین تأثیر واقعیت درمانی گروهی بر بهزیستی تحصیلی دانش‌آموزان دوره اول متوسطه انجام شد. پژوهش حاضر با توجه به هدف تحقیق از نوع تحقیقات کاربردی بوده و با توجه به نوع داده‌ها توصیفی و از نظر طرح و اجرا از نوع تحقیقات نیمه تجربی با گروه کنترل بود. جامعه آماری این تحقیق شامل کلیه دانش‌آموزان دختر دوره متوسطه اول در مناطق مختلف شهر مشهد که در سال ۱۴۰۲ مشغول به تحصیل بودند. روش نمونه‌گیری در سه سطح نمونه‌گیری خوشه‌ای شد. ابزار پژوهش شامل پرسشنامه استاندارد بهزیستی تحصیلی تومینین - سوینی و همکاران (۲۰۱۲) بود. واقعیت درمانی گروهی برای گروه آزمایش در ۹ جلسه (یک جلسه ۲ ساعته) توسط محقق در مدرسه اجرا شد. در این روش جهت رعایت اصول اخلاقی و آموزشی برای گروه آزمایش، جلسات آموزشی انجام شد. در این مدت گروه کنترل هیچ آموزشی دریافت نکردند. جهت تحلیل اطلاعات از نرم‌افزار SPSS-۱۸ و آزمون‌های توصیفی و استنباطی استفاده شد. به‌منظور بررسی تفاوت دو گروه آزمایش و کنترل و تعیین معنی‌داری فرضیه‌های تحقیق از آزمون تحلیل کوواریانس استفاده شد. بر اساس نتایج مشخص شد واقعیت درمانی گروهی بر بهزیستی تحصیلی دانش‌آموزان دوره اول متوسطه تأثیر دارد. بنابراین اجرای واقعیت درمانی موجب میزان علاقه‌مندی و همانندسازی و تعهد فرد با محیط مدرسه، دبیران، رشته تحصیلی، همکلاسی‌ها است و در نتیجه بهزیستی تحصیلی را افزایش می‌دهد.

واژه‌های کلیدی: واقعیت درمانی گروهی، ارزش مدرسه، بهزیستی تحصیلی.

مقایسه دانش‌آموزان با سازگاری تحصیلی بالا و پایین. از لحاظ الگوهای ارتباطی خانواده و تاب‌آوری

مریم رامینه^۱، موسی پیری^۲

۱- کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان / آموزش و پرورش، تبریز، ایران

m.ramineh@gmail.com

۲- استادیار، گروه آموزشی علوم تربیتی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، تبریز، ایران *piri_moosa@yahoo.com*

چکیده

هدف از این پژوهش مقایسه دانش‌آموزان با سازگاری تحصیلی بالا و پایین، از لحاظ الگوهای ارتباطی خانواده و تاب‌آوری بود. پژوهش حاضر در زمره تحقیقات توصیفی و از نوع همبستگی است. گروه نمونه شامل ۳۱۵ دانش‌آموز دبیرستان (۱۶۶ دختر ۱۴۹ پسر) که با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. ابزارهای اندازه‌گیری مقیاس تجدید نظر شده الگوی ارتباطی خانواده (RFCEP) و پرسش‌نامه تاب‌آوری کانر و دیویدسون (۲۰۰۳) و پرسشنامه سازگاری تحصیلی تراپ و همکاران (۱۹۵۳) بود که جهت غربالگری نمونه نیز از همین پرسشنامه استفاده شد. طیف نتایج این پژوهش متغیر تاب‌آوری و جهت‌گیری گفت‌و شنود بیشترین سهم را در تابع تشخیص به دست آمده داشتند و جهت‌گیری هم‌نوایی کمترین سهم را در تبیین تابع به دست آورد؛ و تاب‌آوری و جهت‌گیری گفت‌و شنود توانسته‌اند بین دو گروه با سازگاری تحصیلی بالا و پایین تمایز بگذارند و متغیر تاب‌آوری با همبستگی درونی بیشتر توان تشخیص بیشتری را برای دو گروه داشت. دانش‌آموزان با سازگاری بالا معمولاً در محیطی که گفت‌و شنود در خانواده بالاتر است پرورش می‌یابند؛ و همچنین از تاب‌آوری بیشتری در برابر محیط برخوردارند.

واژه‌های کلیدی: الگوی ارتباطی خانواده، تاب‌آوری، سازگاری تحصیلی بالا، سازگاری تحصیلی

پایین

پیشرفت تحصیلی کم در برخی دانش‌آموزان تیزهوش: مروری روایتی

کوثر رئوف^۱، امید شکری^{۲*}، جلیل فتح‌آبادی^۳، لیلی پناغی^۴

۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران. kosarraoof@gmail.com

۲. * استادیار، گروه آموزشی روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران. o_shokri@sbu.ac.ir

۳. دانشیار، گروه آموزشی روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران. fathabadi51@gmail.com

۴. دانشیار، پژوهشکده خانواده، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران. lpanaghi@gmail.com

چکیده

یکی از مهم‌ترین مشکلات موجود در حیطه‌ی آموزش و پرورش تیزهوشان، پیشرفت تحصیلی کم‌تر از حد انتظار در مقایسه با سطح توانایی در برخی از دانش‌آموزان تیزهوش است. مطالعه حاضر یک مرور روایتی است. با استفاده از روش پژوهش مروری داده‌های مرتبط با استفاده از واژه‌های کلیدی تیزهوشان کم‌تر موفق و مصرف‌کنندگان انتخاب‌گر در موتورهای جستجوگر Google Scholar و PubMed و همچنین در پایگاه‌های داده‌ای NOORMAGS، SID و irandoc مورد جستجو قرار گرفتند. در این مطالعه تلاش شده است تا دو گروه اصلی از این افراد با عنوان تیزهوشان کم‌تر موفق و مصرف‌کنندگان انتخاب‌گر معرفی شوند. گرچه نقطه‌ی مشترک بین این دو گروه از افراد تیزهوش، پیشرفت تحصیلی کم می‌باشد ولی آن‌ها تفاوت‌های زیادی باهم دارند. به‌طور مثال افراد تیزهوش کم‌تر موفق ویژگی‌هایی مانند خود ادراکی تحصیلی پایین، خود تنظیمی پایین و خودپنداره ضعیف دارند. در مقابل، مصرف‌کنندگان انتخاب‌گر، به‌عنوان افرادی که از ادراک تحصیلی بالایی برخوردار هستند، بر اساس محیط یادگیری و سازگاری آن با ترجیحات سبک تفکرشان بین دو گروه تیزهوشان موفق و تیزهوشان کم‌تر در نوسان هستند. با تمرکز بر ویژگی‌های تمیزدهنده این دو گروه از افراد و شناخت هرچه بهتر و دقیق‌تر آنها، می‌توان مداخلاتی دقیق‌تر و اثربخش‌تر توسعه داد و تدابیر درست‌تری را برای کمک به این افراد اندیشید.

واژه‌های کلیدی: پیشرفت تحصیلی، تیزهوشان کم‌تر موفق، روان‌شناسی تیزهوشی، مصرف‌کنندگان انتخاب‌گر.

رابطه بین تعامل معلم-دانش‌آموز با سرزندگی تحصیلی با در نظر گرفتن نقش واسطه‌ای جهت‌گیری هدف

سارا سادات رباط جزئی^۱

۱ دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد قم، قم، ایران. robotajzi4591@yahoo.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه بین تعامل معلم-دانش‌آموز با سرزندگی تحصیلی با در نظر گرفتن نقش واسطه‌ای جهت‌گیری هدف در بین دانش‌آموزان دختر دوره دوم متوسطه شهیم قم بود. پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی و از نظر نحوه جمع‌آوری داده‌ها، میدانی است. جامعه آماری پژوهش حاضر کلیه دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه دوم شهر قم می‌باشند که در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ در یکی از مدارس منطقه ۲ قم مشغول به تحصیل بودند. بر اساس استعلام به عمل آمده تعداد این دانش‌آموزان ۲۵۰۰ نفر است. از این تعداد، تعداد ۳۰۰ نفر بر اساس نمونه‌گیری طبقه‌ای تصادفی انتخاب شدند و پرسشنامه‌های پژوهش بر روی آن‌ها اجرا شد. ابزارهای گردآوری اطلاعات شامل پرسشنامه سرزندگی تحصیلی حسین چاری و دهقانی زاده (۱۳۹۱)، پرسشنامه تعامل معلم دانش‌آموز ویلز و همکاران (۱۹۹۳) و پرسشنامه جهت‌گیری هدف الیوت و مک‌گریگور (۲۰۰۱) بود. داده‌های پژوهش بعد از اجرا تحلیل شدند و نتایج و یافته‌ها مورد بحث قرار گرفتند. نتایج نشان داد که بین سرزندگی تحصیلی با متغیرهای حمایت و هدایت معلم، عدم اطمینان معلم، کنترل و جهت دهی معلم، عملکردگریشی، عملکرد اجتنابی، تسلط گرایشی و تسلط اجتنابی به ترتیب به میزان ۰/۰۹، ۰/۳۲، ۰/۳۴، ۰/۴۱ و ۰/۱۸ رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد؛ بنابراین برای افزایش سرزندگی تحصیلی می‌بایست بر متغیرهای تعاملات درون کلاس و جهت‌گیری هدف دانش‌آموزان مداخلاتی انجام شود تا از این رهیافت، میزان سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان افزایش یابد.

واژه‌های کلیدی: سرزندگی تحصیلی، تعامل معلم-دانش‌آموز، جهت‌گیری هدف

مروری بر ویژگی‌ها و راهکارهای افزایش مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص

روژان رجبی*^۱، پروانه صفدریان^۲

*۱. دانشجوی کارشناسی ارشد رشته روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه غیر انتفاعی ادیبان، سمنان، ایران. رایانامه:

Rajabi787878@gmail.com

۲. کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشگاه غیر انتفاعی ادیبان، سمنان، ایران. رایانامه: parimaah.s@gmail.com

چکیده

بیشتر کودکان دارای اختلال یادگیری خاص، انواع مشکل‌های اجتماعی را در مدرسه تجربه می‌کنند، تکرار تجربه‌های منفی در کلاس درس و تعامل نادرست با همسالان، مشکل‌های عاطفی و رفتاری را فراهم می‌کند که زمینه‌ساز کاهش مهارت‌های اجتماعی در دانش‌آموزان است؛ بنابراین هدف از این پژوهش بررسی مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص بود. روش این پژوهش روش پژوهش مروری - کتابخانه‌ای بود. جامعه آماری شامل منابع مختلف در حوزه اختلال یادگیری خاص، نظیر مقالات داخلی نمایه شده در مگیران و sid از سال ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۲ و مقالات خارجی نمایه شده در ISI از سال ۲۰۱۱ تا ۲۰۲۳ بود. در ابتدا تعداد ۴۰ مقاله در جست و جو اولیه به دست آمد که در میان آن‌ها مقالاتی که به تبیین اختلال یادگیری خاص و انواع و علل آن پرداخته بودند، انتخاب و مطالب آن‌ها استخراج شد. از مجموع مقالات بررسی شده، مستندات ۳۴ مقاله مرتبط و معتبر استخراج گردید، نوع، ویژگی‌ها، درمان و راهکار اختلال یادگیری موردبررسی قرار گرفت. یافته‌های پژوهش حاضر حاکی از مشکلات دانش‌آموزان اختلال یادگیری خاص در مهارت‌های اجتماعی بود. عمده رویکردهای استفاده شده در راستای درمان این دانش‌آموزان شامل آموزش مهارت‌های ارتباطی، درمان تنظیم هیجانی، آموزش هوش هیجانی و آموزش مهارت‌های زندگی بود؛ بنابراین توجه به برنامه‌های آموزشی و درمانی ترکیبی مؤثر بر مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری خاص از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

واژه‌های کلیدی: اختلال یادگیری خاص، ناتوانی یادگیری و مهارت‌های اجتماعی

مقایسه تطبیقی اصول مشاوره از منظر امیرالمومنین و نظریه‌های روان‌شناختی

محمدجواد رحیمی^۱، امیرحسین بانکی‌پور فرد^۲، امیر قمرانی^{۳*}، فاطمه دهقانی^۴

۱. کارشناسی ارشد علوم حدیث گرایش نهج‌البلاغه، دانشگاه قرآن و حدیث، اصفهان، ایران. رایانامه:

M.J.rahimi@yahoo.com

۲. دانشیار گروه روان‌شناسی کودکان با نیازهای خاص، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران. رایانامه:

a.ghamarani@edu.ui.ac.ir

۳. * دانشیار دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران. رایانامه: *a.bankipour@ahl.ui.ac.ir*

۴. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی کودکان با نیازهای خاص، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.

رایانامه: *Fa.dehghani@edu.ui.ac.ir*

چکیده

منابع شناخت آدمی متفاوت است و هریک از این منابع در راستای اصول خود، چهارچوب خاصی را برای تعریف انسان، نیازها و ویژگی‌های او مشخص می‌کنند. علم روان‌شناسی و دین هر کدام به گونه‌ای ماهیت انسان را تعریف کرده و در همین راستا اصولی را برای فرآیند مشاوره و ویژگی‌های مشاور تبیین نموده‌اند. در این مقاله مقایسه‌ای میان اصول مشاوره از منظر دین به‌ویژه بیانات امام علی (ع) و همچنین از نگاه علم روان‌شناسی و با در نظر گرفتن رویکردهای گوناگون از جمله روانکاوی، رفتاری، انسان‌گرایی، پدیدگرای، شناختی، وجودی و گشتالت صورت گرفته تا با ارائه یک مدل جامع بتوان مسیر سیاست‌گذاری جهت ارتقای اصول مشاوره در مدرسه را هموارتر ساخت. تحقیق صورت گرفته به شیوه‌ی کتابخانه‌ای و به‌صورت تطبیقی-تحلیلی انجام شده است. نتایج حاصل از مطالعه منابع مختلف گویای آن است که میان این دو رویکرد علمی و دینی به اصول مشاوره، در مورد ویژگی‌هایی همچون؛ ۱. احترام به کرامت انسانی، ۲. حفظ اسرار، ۳. هم‌اندیشی و یاری، ۴. صداقت و راستی، ۵. توجه به تفاوت‌های فردی، ۶. واقع‌بینی، ۷. مسئولیت‌پذیری، ۸. امانتداری، ۹. آزادی و اختیار و ۱۰. معین بودن نقش‌ها، اتفاق نظر وجود داشته ولی در مواردی چون ۱. اعتقادات دینی و مذهبی، ۲. رعایت حدود الهی، ۳. حق‌گرایی و ۴. استفاده از شیوه‌های مستقیم و بعضی از ویژگی‌های مشاور مانند دینداری و رعایت تقوا با یکدیگر متفاوت بودند. در نهایت پیشنهاد می‌گردد مسئولین ذی‌ربط با در نظر گرفتن ظرفیت‌های رویکرد دینی به مشاوره، نسبت به ارائه و آموزش تکنیک‌های کاربردی و توانمندسازی هرچه بیشتر مشاوران، به‌ویژه مشاوران مدرسه که نقش پررنگی در سلامت روان نسل آینده دارند، بیش از پیش توجه فرمایند.

واژه‌های کلیدی: اصول مشاوره، امیرالمومنین (ع)، علم روان‌شناسی

بررسی تأثیر استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی بر افسردگی و اضطراب نوجوانان

زهرا رحیمی^{۱*}، هادی عبدیزدان^۲

۱*. کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه یزد، یزد، ایران. رایانامه: Zahra.rahimi9508494@gmail.com
۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، آموزش و پرورش، اصفهان، ایران. رایانامه: hadiabdeyazdan72@gmail.com

چکیده

امروزه استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی در بین نوجوانان روز به روز در حال گسترش است. علی‌رغم تحولات مثبتی که شبکه‌های اجتماعی در زمینه ارتباطات و دسترسی آسان برای اقشار مردم فراهم نموده، خطراتی هم به دنبال دارد. لذا این پژوهش با هدف شناسایی تأثیر استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی بر افسردگی و اضطراب نوجوانان انجام شد. نوع مطالعه همبستگی و جامعه پژوهش تمام نوجوانان شهر اصفهان بود که به روش نمونه‌گیری در دسترس ۱۲۰ نوجوان (۶۰ پسر و ۶۰ دختر) انتخاب شدند و با استفاده از پرسشنامه DASS-21 و پرسشنامه استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی (بیرموند، ۱۳۹۰) مورد بررسی قرار گرفت. داده‌ها با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و آمار توصیفی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. یافته‌ها نشان داد که در کاربران پسر بین استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی و اضطراب و در کاربران دختر بین استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی، افسردگی و اضطراب رابطه معناداری وجود دارد. در نتیجه، استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی بر افسردگی و اضطراب نوجوانان تأثیر دارد که لزوم آموزش جوانان و خانواده‌ها را در این زمینه برجسته می‌سازد.

واژگان کلیدی: شبکه‌های اجتماعی مجازی، افسردگی، اضطراب، نوجوانان

اثربخشی درمان مبتنی بر شفقت و روان‌درمانی مثبت‌گرا در انعطاف‌پذیری روان‌شناختی و خودانتقادی مادران دارای فرزند کم‌توان ذهنی

محدثه رستم‌پور برنجستانی*^۱، قدرت‌اله عباسی^۲، بهرام میرزائیانی^۳

۱. *دکتری روان‌شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران. رایانامه: ohadese.rostampour.mam@gmail.com

۲. استادیار، گروه آموزشی روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران. رایانامه: gh_abbasi@iausari.ac.ir

۳. استادیار، گروه آموزشی روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران. رایانامه: Bahrammirzaian@gmail.com

چکیده

کودکی با کم‌توانی ذهنی در هر خانواده‌ای با نوعی تنش همراه است و در چنین موقعیتی مشکلات مربوط به مراقبت از فرزند کم‌توان ذهنی، والدین، به‌ویژه مادر را در معرض خطر ابتلا به آسیب‌روانی قرار می‌دهد. پژوهش حاضر با هدف مقایسه اثربخشی درمان مبتنی بر شفقت و روان‌درمانی مثبت‌گرا بر روی انعطاف‌پذیری روان‌شناختی و خودانتقادی مادران دارای فرزند کم‌توان ذهنی انجام شد. پژوهش حاضر نیمه‌آزمایشی از نوع پیش‌آزمون - پس‌آزمون و پیگیری با گروه گواه بود. جامعه این پژوهش شامل تمامی مادران دارای فرزند کم‌توان ذهنی مشغول به تحصیل در مدارس استثنایی شهرستان قائمشهر در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۷ بود. از این جامعه ۳۰ مادر به روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند و در دو گروه آزمایش و گروه گواه به تساوی قرار گرفتند. شرکت‌کنندگان گروه‌های آزمایش تحت روان‌درمانی مثبت‌گرا و درمان شفقت به خود قرار گرفتند، درحالی‌که گروه گواه مداخله‌ای دریافت نکردند. ابزار گردآوری داده‌ها شامل پرسشنامه انعطاف‌پذیری روان‌شناختی (دنیس و واندروال، ۲۰۱۰) و خودانتقادی (تامپسون و زورف، ۲۰۰۴) بود. یافته‌ها نشان دادند درمان مبتنی بر شفقت و روان‌درمانی مثبت‌گرا توانسته‌اند به یک اندازه موجب افزایش انعطاف‌پذیری روان‌شناختی و کاهش خودانتقادی مادران دارای فرزند کم‌توان ذهنی در مرحله پس‌آزمون و پیگیری شوند. بر این اساس یافته‌های این پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که درمان مبتنی بر شفقت و روان‌درمانی مثبت‌گرا روش‌های مناسبی برای افزایش انعطاف‌پذیری روان‌شناختی و کاهش خودانتقادی هستند.

واژه‌های کلیدی: درمان مبتنی بر شفقت، روان‌درمانی مثبت‌گرا، انعطاف‌پذیری روان‌شناختی، خودانتقادی، کودکان کم‌توان ذهنی

اثربخشی بازی بر مهارت‌های اجتماعی نوآموزان پیش‌دبستانی

علیرضا رستم زاده^{۱*}، شکبیا عابدینی^۲، مهناز خوش اخلاق^۳

*۱. کارشناسی ارشد علوم تربیتی. رایانامه: alirezaro16@gmail.com

۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی. رایانامه: sh.abedini@chmail.com

۳. کارشناسی ارشد علوم تربیتی. رایانامه: mahnaz.khosh.mk@gmail.com

چکیده

کودکی مهم‌ترین دوره شکل‌گیری شخصیت هر فرد است و بی‌توجهی به این دوره به‌ویژه در امر آموزش و یادگیری نتایج جبران‌ناپذیری به دنبال خواهد داشت. پژوهش حاضر با هدف بررسی اثربخشی بازی بر مهارت‌های اجتماعی نوآموزان پیش‌دبستانی انجام شد. روش پژوهش نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون و گروه گواه بود. کلیه نوآموزان پیش‌دبستانی ناحیه ۷ شهر مشهد به تعداد ۶۶۹۷ جامعه آماری تحقیق را تشکیل دادند. با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس ۳۰ نفر از نوآموزان به‌عنوان نمونه آماری انتخاب شدند و در دو گروه آزمایش و گواه قرار گرفتند. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه مهارت‌های اجتماعی گرشام و الیوت (۱۹۹۹) (فرم والدین) بود. گروه آزمایش پکیج آموزشی بازی مجموعه آموزش‌های مهارت‌های زندگی (۱۳۹۷) را در ۱۰ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای دریافت کردند. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از تحلیل کوواریانس تک متغیری استفاده شد. یافته‌های تحقیق حاکی از آن بود که بازی بر مهارت‌های اجتماعی نوآموزان پیش‌دبستانی ناحیه ۷ شهر مشهد تأثیر معناداری دارد.

واژه‌های کلیدی: بازی، مهارت‌های اجتماعی، نوآموزان پیش‌دبستانی

مروری بر روش‌های آموزشی برای کودکان اوتیسم

شقایق رستمی^{۱*}، مهسا ملکی^۲، ثمین مهدی زاده^۳، فائزه پاشازاده^۴،
طاهره نجفی فرد^۵

۱. دانشجوی کارشناسی آموزش کودکان استثنایی، دانشگاه فرهنگیان پردیس نسیمیه، تهران، ایران.
Rostamishaqayeq4@gmail.com
۲. دانشجوی کارشناسی آموزش کودکان استثنایی، دانشگاه فرهنگیان پردیس نسیمیه، تهران، ایران.
mahsa.maleki079@gmail.com
۳. دانشجوی کارشناسی آموزش کودکان استثنایی، دانشگاه فرهنگیان پردیس نسیمیه، تهران، ایران.
saminmhdzz@gmail.com
۴. دانشجوی کارشناسی آموزش کودکان استثنایی، دانشگاه فرهنگیان پردیس نسیمیه، تهران، ایران.
f.pashazadeh81@gmail.com
۵. دکتری تخصصی روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.
Njffrd64@yahoo.com

چکیده

اختلال اتیسم، یکی از اختلالات فراگیر رشد است که به شدت در کارکردهای فرد تأثیر می‌گذارد. پژوهش حاضر با هدف تحلیل، بررسی و مروری بر روش‌های آموزشی کودکان اوتیسم و کمک به یادگیری و بهبود مسائل آموزشی این کودکان و به صورت مروری نظام‌مند انجام شد و روش‌شناسی آن مبتنی بر گردآوری، طبقه‌بندی یافته‌های مقالات علمی پژوهشی مرتبط با روش‌های آموزشی کودکان اوتیسم در بین سال‌های ۱۳۹۳ تا ۱۴۰۲ شمسی برگرفته از پایگاه‌های اطلاعاتی SID، Science Direct، Pubmed، Google Scholar، Eric، Ebsco بود. در جستجوی اولیه ۵۷ مقاله انتخاب شدند و در ادامه ۲۰ مقاله که عنوان آن‌ها روش‌های آموزشی کودکان اوتیسم بود مورد بررسی قرار گرفتند. از بین مقالات ۱۹ مقاله به دلیل عدم تناسب با موضوع، ۱۱ مقاله به علت قدیمی بودن، ۷ مقاله به علت تکراری بودن حذف شد و در نهایت ۲۰ مقاله انتخاب گردید. نتایج پژوهش نشان داد که روش‌های آموزشی همچون روش قصه‌گویی، داستان‌های کودکان بومی‌سازی شده، مدل‌های درمانی پاسخ‌محور-درمانی آموزشی، تأثیر درمانی، روش ABA، فعالیت‌های ادراکی-حرکتی و برخی وسیله‌های درمانی همچون اشیاء، سنسورها، پلتفرم‌ها، TVBP که یک وسیله آموزشی مؤثر بر کودکان ASD است که کیفیت اجرای روند آموزشی کودکان اوتیسم می‌افزاید، طبق مطالعات صورت گرفته می‌توان نتیجه گرفت که روش‌های آموزشی ذکر شده در حد بسیار مطلوبی موجب افزایش مهارت‌های آموزشی، مهارت‌های اجتماعی-ارتباطی، مهارت‌های حرکتی ظریف، افزایش مشارکت اجتماعی کودکان اوتیسم می‌شود و تأثیر معنی‌داری بر کاهش نشانگان بالینی آن‌ها دارد.

واژه‌های کلیدی: آموزش، اوتیسم، کودکان

بررسی تأثیر زبان‌شناسی بر رشد آگاهی واج‌شناختی دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری

زهرا رشوندی^{۱*}، پروانه صفدریان^۲، روزان رجبی^۳

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد رشته روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه غیر انتفاعی ادیبان، سمنان، ایران. رایانامه:

Zahra.rashvandi1365@gmail.com

۲. کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشگاه غیر انتفاعی ادیبان، سمنان، ایران. رایانامه: *parimaah.s@gmail.com*

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد رشته روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه غیر انتفاعی ادیبان، سمنان، ایران. رایانامه:

Rajabi787878@gmail.com

چکیده

خواندن درست و درک آنچه خوانده می‌شود، همیشه یک دغدغه است که در صورت ناتوانی در این حوزه، فرد دچار نارسایی در خواندن می‌شود و این نارسایی یک مشکل پیش‌رونده است که بر سایر حوزه‌های آموزشی آسیب می‌زند. شایع‌ترین مؤلفه اختلال بیان نوشتاری، نارسایی در هجی کردن است. از آنجا که آگاهی واج‌شناسی در دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری بسیار مؤثر است، پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر زبان‌شناسی بر رشد آگاهی واج‌شناختی دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری طراحی شد. روش بررسی مروری بود. نخست مقالات مربوط به پژوهش‌های انجام شده در خصوص موضوع تحت بررسی از شش پایگاه ملی و بین‌المللی شامل: Google Scholar, SID, Magiran, Pubmed, ISI, Scopus از ابتدای سال ۲۰۱۸ تا نیمه دوم سال ۲۰۲۳ استخراج گردیدند و ۳۰ مقاله به‌عنوان نمونه بررسی شدند. سپس مطالب جمع‌آوری شده با تمرکز بر ارزیابی اپیدمیولوژیک این نوع اختلال و ارائه راه‌حل پیشگیری‌کننده خلاصه و مورد بحث قرار گرفتند. نتایج نشان دادند زبان‌شناسی، در افزایش مهارت‌های واج‌شناختی نقش دارد. بنابراین، مهارت‌های زبان‌شناسی به بهبود مهارت‌های واج‌شناختی دانش‌آموزانی که دارای اختلال یادگیری هستند، کمک می‌کند.

واژه‌های کلیدی: زبان‌شناختی، رشد آگاهی واج‌شناسی، اختلال یادگیری

بررسی کردن میزان اثربخشی روش‌های تدریس مشارکتی بر یادگیری در دانش‌آموزان مبتلا به مشکلات یادگیری

سحر رشیدی*^۱، سارا صالحی^۲، اوین سلیمانی^۳، آمنه رضایی سونج^۴

۱. کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان سنندج، ایران. رایانامه: Sahar1379rashidi@gmail.com

۲. کارشناسی پیوسته آموزش ریاضی، دانشگاه فرهنگیان سنندج، ایران. رایانامه: sarasalehi305@gmail.com

۳. کارشناسی پیوسته آموزش علوم اجتماعی، دانشگاه فرهنگیان سنندج، ایران. رایانامه: solemaniavin@gmail.com

۴. کاردانی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان سنندج، ایران. رایانامه: aminerezayi1354@gmail.com

چکیده

روش یادگیری مشارکتی تکنیک رایجی در آموزش است. در این تکنیک، معلم به جای ارائه‌ی اطلاعات به دانش‌آموزان، به‌عنوان عاملی تسهیل‌کننده عمل می‌کند تا دانش‌آموزان به جست‌وجو، یافتن و اشتراک‌گذاری اطلاعات بپردازند. دانش‌آموزان به شکل منفعلانه‌ای واقعیت‌ها را جذب نمی‌کنند، بلکه از دانش مشترک خود و آنچه در کلاس آموخته‌اند، برای پرورش ایده‌ها و برنامه‌ها استفاده می‌کنند. ایده کلی یادگیری مشارکتی سابقه‌ای طولانی دارد. این رویکرد، حاصل اندیشه نظریه‌پردازان و محققانی است که می‌خواستند به نحوه یادگیری کودکان از تجربه پی ببرند و معتقد بودند که تجربه بیشترین نقش را در فرایند یادگیری ایفا می‌کند، به شرط اینکه توأم با تجزیه و تحلیل منظم و منطقی باشد. رویکرد یادگیری مشارکتی در دهه حاضر از نظر گاه‌ها ی مختلف مورد مطالعه قرار گرفته است. بررسی این نظر گاه‌ها منجر به ارائه الگویی شده که در تحقیق حاضر به اجرا درآمده است. نتایج حاکی از تأثیر قابل توجه روش یادگیری مشارکتی بر رشد مهارت‌های اجتماعی و پیشرفت تحصیلی دختران و پسران بوده است. نتایج تحقیق با بسیاری از نظر گاه‌های ارایه شده و تحقیقات انجام شده همخوانی دارد. به‌منظور اجرای مؤثر روش یادگیری مشارکتی همکاری نویسندگان کتاب‌های درسی، تصمیم‌گیرندگان آموزشی، معلمان و والدین ضروری است.

واژه‌های کلیدی: تدریس، دانش‌آموز، معلم، کار گروهی، یادگیری.

نقش میانجی سلامت معنوی در رابطه قربانی قلدری سایبری با شکایات روان‌تنی

مریم رشیدیان^۱، محمد مهدی نامی^۲، امیررضا غلامحسینی بازکیائی^۳

۱. استادیار، آموزش ابتدایی، پردیس شهید چمران، دانشگاه فرهنگیان، تهران
۲. دانشجوی کارشناسی، آموزش ابتدایی، پردیس شهید چمران، دانشگاه فرهنگیان، تهران.
۳. کارشناسی، مشاوره، پردیس شهید چمران، دانشگاه فرهنگیان، تهران.

چکیده

شکایات روان‌تنی که غالباً از آسیب‌های روانی مانند قربانی قلدری قرارگرفتن، ناشی می‌شوند، خسارت‌های روانی و مالی‌ای را برای فرد و جامعه به بار می‌آورند. به همین دلیل شنا سایی عواملی که می‌توانند از شکایات روان‌تنی بکاهند از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. هدف پژوهش حاضر، بررسی نقش میانجی سلامت معنوی در رابطه قربانی قلدری سایبری با شکایات روان‌تنی بود. روش پژوهش از نوع همبستگی بود. جامعه مورد پژوهش شامل دانش‌آموزان دختر مقطع دوره اول متوسطه در منطقه ۴ شهر تهران در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ بود که ۱۰۰ نفر از آن‌ها با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. ابزار جمع‌آوری داده‌ها شامل پرسشنامه شکایات روان‌تنی نوجوانان (Takata & Sakata, 2004)، پرسشنامه سلامت معنوی (Paloutzian & Ellison, 1982) و پرسشنامه تجربه قلدری - قربانی سایبری (Antoniadou et al., 2016) بود. داده‌ها با استفاده از رگرسیون سلسله‌مراتبی تحلیل شدند. یافته‌ها نشان دادند قربانی قلدری سایبری با میانجی‌گری سلامت معنوی، شکایات روان‌تنی کمتری را تجربه می‌کند. همچنین یافته‌ها نشان دادند قربانی قلدری سایبری و سلامت معنوی، ۳۳٪ درصد واریانس تغییرات شکایات روان‌تنی تبیین می‌کند؛ بنابراین بکارگیری راهبردهایی در جهت افزایش سلامت معنوی و پیشگیری از قلدری‌های سایبری می‌تواند اقدامی در جهت کاهش شکایات روان‌تنی باشد.

واژه‌های کلیدی: قلدری سایبری، سلامت معنوی، شکایات روان‌تنی

مدل‌ها و نظریات شیفتگی تحصیلی در آموزش (یک مطالعه مروری)

مه‌ری رضازاده آبی‌ز*^۱، ملیحه بهشتیان^۲، زینب رجبی^۳، علی رضازاده آبی‌ز^۴

*. کارشناسی هنرهای تجسمی، دانشگاه فرهنگیان بنت الهدی صدر فردوس، ایران رایانامه:

rezazadehmehri@gmail.com

۲. کارشناسی ارشد آموزش ابتدایی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قاتانات، ایران رایانامه: m.beheshteyan.95@gmail.com

۳. کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان پردیس امام سجاد (ع) بیرجند، ایران رایانامه: rajabizeinab635@gmail.com

۴. کارشناسی ارشد روان‌شناسی و آموزش کودکان، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بیرجند، ایران رایانامه:

alirezazadeh5686@gmail.com

چکیده

یکی از معضلات مهم نظام آموزشی کشور ما و کشورهای دیگر کاهش علاقه به تحصیل و در نتیجه افت تحصیلی است که سبب هدر رفتن نیروی انسانی و مادی جامعه می‌شود لذا بررسی نقش عوامل مؤثر جهت پیشگیری از افت تحصیلی از جمله شیفتگی تحصیلی ضروری به نظر می‌رسد؛ بنابراین مطالعه حاضر با هدف معرفی مدل‌ها و نظریات شیفتگی تحصیلی در آموزش انجام شد. روش پژوهش حاضر مروری- کتابخانه‌ای بود. بدین منظور برای یافتن مستندات علمی، کلیدواژه‌های مرتبط با موضوع، در پایگاه‌های اطلاعاتی گوگل اسکالر، نورمگز، ایران داک، سیویلیکا، مگیران و Science direct جستجو و مقالات مربوط به بازه زمانی ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۲ استخراج شدند. برای شناسایی و پوشش بیشتر مقالات منتشر شده بعد از جستجوی پایگاه‌های اطلاعاتی، تعدادی مجلات معتبر در این زمینه نیز به صورت دستی (Hand Searching) مورد جستجو قرار گرفت. پس از حذف موارد تکراری، نامرتب و با تأکید بر کیفیت و استاندارد بودن مقاله‌ها، در نهایت ۲۵ مقاله موردبررسی قرار گرفتند. یافته‌ها نشان داد شیفتگی یکی از روش‌های مؤثر در تشویق انگیزه مثبت مداوم و درونی در فرد است. به دلایل مذکور، کاربرد شیفتگی برای بسیاری از جنبه‌های زندگی و یکی از بزرگ‌ترین آن‌ها یعنی آموزش، پیشنهاد شده است. تجربه شیفتگی، آگاهی و تجربه درونی است که بر اثر درگیری فرد در یک فعالیت لذت‌بخش ایجاد می‌شود، شخص در فعالیتی که در دست انجام دارد، کاملاً غوطه‌ور می‌شود. همچنین این تجربه، نقطه اوجی است که در هر شرایط و هر فعالیتی که فرد، انرژی روانی خود و با توجه خود را در اهداف واضح و روشن فعالیت موردنظر، سرمایه‌گذاری کند و با مهارت‌های فرد با فرست‌هایی که برای عمل پیش‌آمده سازگار باشد، به وقوع می‌پیوندد. در تجربه شیفتگی فرد کاملاً در یک فعالیت غرق می‌شود، به طوری که در آن حال هیچ چیز دیگری مهم به نظر نمی‌رسد. این تجربه به خودی خود بسیار لذت‌بخش بوده و باعث می‌شود افراد با وجود هزینه زیاد، فقط به خاطر خود فعالیت در آن درگیر شوند.

واژه‌های کلیدی: شیفتگی تحصیلی، آموزش، دانش‌آموزان.

برنامه درسی مبتنی بر تخیل: ابزاری برای دگرگونی در یادگیری دانش‌آموزان

فاطمه زهرا رضایی

دکتری تخصصی برنامه‌ریزی درسی دانشگاه خوارزمی / مامور در دانشگاه فرهنگیان پردیس صدیقه طاهره ساری
Fatemeh.z.rezaee@gmail.com

چکیده

استفاده از تخیل در آموزش دروس ابتدایی با وجود اهمیت آن همواره مغفول مانده است؛ استفاده از آن می‌تواند به‌عنوان یک فرصت مهم در آموزش کودکان مطرح گردد. این پژوهش درصدد است با استفاده از روش تحلیل محتوای کیفی به شناسایی و تبیین عناصر برنامه درسی مبتنی بر تخیل برای دوره ابتدایی، بپردازد. برای تحلیل داده‌ها از روش کدگذاری استفاده شد و داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار MAXQDA مورد تحلیل قرار گرفتند. با توجه به نتایج به دست آمده برای عناصر آرمان‌های تربیتی 6 مقوله، محتوا، مواد و فعالیت‌های آموزشی 4 مقوله، راهبردهای یاددهی - یادگیری 6 مقوله، نقش و تعامل مربی با کودک 2 مقوله و ارزشیابی 3 مقوله شناسایی گردید. با توجه به توصیفی بودن ارزشیابی در دوره ابتدایی در ایران ویژگی‌های شناسایی شده می‌تواند در جهت ارتقای کیفیت آموزش در دوره ابتدایی مؤثر واقع شود. گنجاندن ویژگی‌های عناصر مرتبط با برنامه درسی مبتنی بر تخیل در سرفصل دوره کارشناسی آموزش ابتدایی، موجب کارایی و اثربخشی آموزش معلمان ابتدایی و یادگیری دانش‌آموزان آنان خواهد شد.

واژه‌های کلیدی: برنامه درسی، تخیل، یادگیری

نقش تدریس اثربخش معلمان بر اشتیاق یادگیری دانش‌آموزان

مصطفی رضائی*^۱، حمید رضا ابراهیمی^۲، فاطمه ابراهیمی^۳

*^۱. دانشجوی کارشناسی ارشد رشته علوم تربیتی آموزش و پرورش ابتدایی، دانشگاه آزاد اسلامی، ارسنجان، ایران

mostafarezaei74@gmail.com

^۲. استادیار، فیزیولوژی گیاهی، دانشگاه آزاد اسلامی، ارسنجان، ایران *hre46@yahoo.com*

^۳. کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان سلمان فارسی شیراز/آموزش و پرورش، ارسنجان، ایران

febrahimi497@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش تدریس اثربخش معلمان بر اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان شهرستان ارسنجان اجرا شد. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود و جامعه آماری شامل کلیه معلمان و دانش‌آموزان مقطع ابتدایی شهرستان ارسنجان در سال ۱۴۰۲-۱۴۰۱ بودند که با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای ۳۵۰ نفر از دانش‌آموزان و معلمان به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار پژوهش شامل پرسش‌نامه محقق ساخته تدریس اثربخش و پرسش‌نامه اشتیاق تحصیلی فردریکز (۲۰۰۴) بود که روایی ابزارها از طریق ضریب همبستگی هر گویه با نمره بعد مربوط به خود بررسی شد و پایایی آن‌ها بر اساس محاسبه ضریب الفای کرونباخ، برای پرسش‌نامه تدریس اثربخش ۹۳٪ و پرسش‌نامه اشتیاق تحصیلی ۸۶٪ به دست آمد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون تک متغیری انجام شد. نتایج نشان داد بین تدریس اثربخش معلمان و اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. مؤلفه‌های تهیه طرح درس، مدیریت زمان، ایجاد روحیه و جو مثبت در کلاس، استفاده از تقویت‌کننده‌های مثبت و ایجاد جو یادگیری مشارکتی، بیشترین تأثیر را بر اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان دارند. جهت افزایش اثربخشی تدریس معلمان و اشتیاق تحصیلی در دانش‌آموزان پیشنهاد می‌گردد کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی مناسب و هدفدار صورت گیرد.

واژه‌های کلیدی: تدریس، معلم، یادگیری، آموزش

بررسی نظریه چند صدایی میخائیل باختین در درس سی مرغ و سیمرغ کتاب فارسی (۳)

سجاد رضائی آلی^{۱*}، روشنگ آذری^۲

۱. * دانشجوی کارشناسی آموزش زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه فرهنگیان، مشهد، ایران.

rezaeiaali.sajjad@gmail.com

۲. استادیار دانشگاه فرهنگیان، گروه زبان و ادبیات فارسی، تهران، ایران. azariroshanak@gmail.com

چکیده

پولی فونی (Polyphony) یا چند صدایی یکی از مهم‌ترین نظریات میخائیل باختین در زمینه نقد و نظریه ادبی است. چندصدایی یعنی وجود اشخاصی که در داستان، عقاید و جهان بینی خود را به رخ بکشند و فقط از همان پیروی و حمایت قاطع کنند. پیشینه نقد متون ادبی فارسی بر اساس نظریه چندصدایی، چندان طولانی نیست و غالباً گرایش بر متون معاصر بوده است. هدف از این پژوهش توصیفی-کیفی جستجوی شاخصه‌های نظریه چند صدایی در داستان «سی مرغ و سیمرغ»، برگرفته از منطق الطیر عطار است که مصادق از متون نظم و تمثیلی _ عرفانی کلاسیک و گنجینه ای از مفاهیم عرفانی در قالب داستان روایی است. این داستان، برای درس چهاردهم کتاب فارسی (۳) پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه در رشته های نظری انتخاب شده است. بررسی نشان داد که پنج مؤلفه مؤثر بر نظریه چندصدایی باختین یعنی مکالمه و گفت و گو میان شخصیت ها، تمثیل و حکایت، وجوه بینامتنی، رابطه راوی و اشخاص و شخصیت بخشی، در داستان موردبررسی وجود دارد و بارزترین دلیلی که این داستان را به سمت گفتگوی چند صدایی سوق می دهد، مورد آخر یعنی شخصیت بخشی است زیرا همه پرندگان دارای شخصیتی مستقل و تفکری آزاد هستند.

واژه‌های کلیدی: سی مرغ و سیمرغ، کتاب درسی فارسی پایه دوازدهم، نظریه چند صدایی، شخصیت بخشی.

مروری بر چالش‌های کارورزی در تربیت معلم

سجاد رضائی آلی*^۱، حمیدرضا قلیلی فریمانی^۲

۱. * دانشجوی کارشناسی آموزش زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه فرهنگیان، مشهد، ایران.

rezaeiaali.sajjad@gmail.com

۲. دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی، گرگان، ایران / اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی، ایران.

h.farimani72@gmail.com

چکیده

کارورزی در نگاه برنامه‌ریزان دانشگاه فرهنگیان ایران، یک درس در کنار دروس دیگر نیست؛ بلکه پیوند دهنده آموزش‌های متنوع و متعدد است که در دروس مختلف به دانشجو معلمان عرضه می‌شود؛ بنابراین، قلب برنامه درسی جدید، ستون فقرات برنامه‌های درسی تربیت معلم، برنامه درسی کارورزی است. با توجه به اهمیت این واحد درسی پژوهش حاضر با هدف شناخت چهارچوب مفهومی چالش‌های کارورزی در تربیت معلم انجام شد. پژوهش حاضر مروری - کتابخانه‌ای بود. جامعه آماری اسناد (از سال ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۱) شامل ۸ سند بود که به موضوع کارورزی در دانشگاه فرهنگیان پرداخته بودند و متن کامل آن در دسترس بود. مشارکت‌کنندگان در بخش مصاحبه نیز به شیوه هدفمند و از اساتید دانشگاهی که تجربه ارائه واحد کارورزی در دانشگاه فرهنگیان را داشتند انتخاب شدند که به تعداد ۱۰ نفر و تا سطح اشباع نظری مصاحبه انجام شد. اسناد و مصاحبه‌ها با استفاده از روش تحلیل محتوا تحلیل شدند و تعداد ۱۸۰ نشانگر مشخص گردید. روایی کدهای استخراج شده با استفاده از روش خود‌بازبینی محقق و پایایی کدگذاری‌های انجام شده با استفاده از روش توافق بین دو کدگذار (۰/۷۸) تأیید شدند. نتایج نشان دادند چالش‌های کارورزی در تربیت معلم در ابعاد اداری و سازمانی، برنامه‌ریزی، شناخت، عملکرد، منابع انسانی، تعامل، ارزشیابی، نظارت و بازخورد و عوامل انگیزشی وجود دارند؛ بنابراین در نظر داشتن عوامل اجتماعی و فردی به‌منظور رفع چالش‌های موجود در کارورزی ضروری به نظر می‌رسد.

واژه‌های کلیدی: دانشجو معلمان، دانشگاه فرهنگیان، کارورزی

تعامل خانواده و مدرسه از نگاه سند تحول بنیادین

بهزاد رضائی دخت ممقانی

کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی، آموزش و پرورش، البرز، ایران. behzadrezaie19@gmail.com

چکیده

خانواده و مدرسه دو نهاد اثرگذار در زندگی افراد به شمار می‌روند. این دو نهاد مهم، شکل دهنده شخصیت و تربیت‌کننده افراد برای جامعه می‌باشند. سند تحول بنیادین آموزش و پرورش به‌عنوان نقشه راه نظام تعلیم و تربیت با نگاهی فراگیر بر عناصر تأثیرگذار در آموزش و پرورش، سیاست‌های کلی را در اختیار دست‌اندرکاران قرار داده است. هدف از این مقاله بررسی میزان اهمیت تعامل این دو نهاد مهم از نگاه سند تحول بنیادین آموزش و پرورش است. در این مقاله از روش کتابخانه‌ای و مروری استفاده شده است. در نتیجه، بررسی منابع موجود به‌خصوص سند تحول بنیادین نشان می‌دهد جایگاه خانواده و اهمیت تعامل آن با مدرسه به خوبی دیده و به جوانب مختلف و مهم‌ان پرداخته شده و در سیاست‌های کلی از اهمیت بالایی برخوردار است.

واژه‌های کلیدی: تربیت، تعامل، خانواده، سند تحول بنیادین، مدرسه

سیاست‌گذاری در برنامه‌درسی با تمرکز بر اشتغال‌محوری: تحلیل چالش‌ها و فرصت‌ها

زهرا رفعت جو*^۱، سهیلا دهقان^۲، فاطمه اسکندری^۳

*^۱. دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران رایانامه: zrafatjoo@gmail.com

^۲. دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی درسی، دانشگاه فرهنگیان باهنر شیراز، ایران رایانامه:

Soheiladehghan13681368@gmail.com

^۳. دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران رایانامه: Eskandari.fateme@gmail.com

چکیده

سیاست‌گذاری آموزشی یکی از ارکان اصلی و مرتبط با برنامه‌ریزی آموزشی در آموزش و پرورش است که به برنامه‌های کلان اشاره دارد. هدف از انجام این مطالعه، بررسی و تحلیل سیاست‌گذاری آموزشی در برنامه درسی آموزش و پرورش با تمرکز بر اشتغال محور و چالش‌ها و فرصت‌های مرتبط با آن است. این مطالعه با روش مروری روایتی و با بررسی اولیه از پایگاه‌های اطلاعاتی داخلی و خارجی ۵۳۹ مقاله دریافت شد که پس از بررسی عناوین، چکیده و متن، مقالات غیرمرتبط حذف شد و در نهایت ۱۰۶ مقاله و مطالعه وارد مرور دقیق شد. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که برنامه درسی و اشتغال و نقش سیاست‌گذاری آموزشی در ایجاد برنامه‌ی درسی اشتغال‌محور با هم روابط جدان‌شدنی دارند و چالش‌های سیاست‌گذاری در برنامه‌ی درسی اشتغال‌محور شامل تطابق با نیازهای بازار کار، توسعه‌ی مهارت‌های عملی، تعیین راهبردهای ارزیابی و هماهنگی با سایر سیاست‌ها است و فرصت‌هایی مانند همکاری با صنعت، ترویج آموزش مستمر، استفاده از فناوری و توسعه‌ی رویکردهای نوآورانه را در بر دارد.

واژه‌های کلیدی: سیاست‌گذاری آموزشی، برنامه‌ریزی آموزشی، برنامه درسی، اشتغال‌محوری

رابطه بین سواد رسانه‌ای و سواد اطلاعاتی در میزان مشارکت والدین دانش‌آموزان دختر دوره ابتدایی

سودابه رفیق ایرانی^۱، غزاله افرا^۲

۱. * دکتری روان‌شناسی، گروه روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، اردبیل، ایران

رایانامه: s.rafighirani@gimal.com

۲- دانشجوی دانشگاه فرهنگیان، گروه ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان، پردیس بنت الهدی صدر، اردبیل، ایران

: رایانامه ghzalhafra@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه بین سواد رسانه‌ای و سواد اطلاعاتی در میزان مشارکت والدین دانش‌آموزان دختر دوره ابتدایی صورت گرفت. هدف تحقیق، کاربردی و روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش شامل والدین دانش‌آموزان دختر پایه ابتدایی شهر اردبیل در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بودند. روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای بود که از بین جامعه آماری موردنظر به تعداد ۱۰۰ نفر انتخاب شدند. برای گردآوری اطلاعات از سه پرسشنامه سواد رسانه‌ای کانسیداین (۱۹۹۵)، پرسشنامه سواد اطلاعاتی سالاری و حسن آبادی (۱۳۸۳) و پرسشنامه مشارکت والدین استریکلند (۲۰۱۵) استفاده شد. داده‌های پژوهش با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و روش رگرسیون چند متغیری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. یافته‌ها نشان می‌دهد که بین مؤلفه‌های سواد رسانه‌ای با میزان مشارکت والدین رابطه مثبت و معنی‌داری در سطح $(P < 0/05)$ وجود داشته و بین مؤلفه‌های سواد اطلاعاتی با میزان مشارکت والدین نیز رابطه مثبت معنی‌داری در سطح $(P < 0/05)$ وجود دارد. همچنین سواد رسانه‌ای و سواد اطلاعاتی توانایی پیش‌بینی مشارکت والدین را دارد و در نتیجه سواد رسانه‌ای و سواد اطلاعاتی باعث افزایش میزان مشارکت اولیای دانش‌آموزان دختر پایه ابتدایی می‌شود.

واژه‌های کلیدی: سواد رسانه‌ای، سواد اطلاعاتی، مشارکت والدین، دانش‌آموزان، دوره ابتدایی

اثربخشی آموزش خودتنظیمی هیجانی بر خودکارآمدی و عزت‌نفس دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری

سروش رنجبر^۱، سجاد ابویی مهریزی*^۲

۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنائی، دانشگاه تهران، تهران، ایران
۲. * دانشجوی دکتری روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنائی، دانشگاه تهران، پردیس کیش، ایران

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی اثربخشی آموزش خودتنظیمی هیجانی بر خودکارآمدی و عزت‌نفس دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری در شهر تهران انجام شد. روش پژوهش حاضر از نظر هدف از نوع پژوهش‌های کاربردی و از نظر نحوه گردآوری داده‌ها از نوع پژوهش‌های شبه آزمایشی با پیش‌آزمون و پس‌آزمون و گروه کنترل بود. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری در شهر تهران بود که از میان آن‌ها ۳۰ نفر از دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب و به‌صورت تصادفی در دو گروه آزمایش (۱۵) و کنترل (۱۵) گمارده شدند. در پژوهش حاضر از پرسشنامه خودکارآمدی تحصیلی توسط مکایلروی و بانتینگ (۲۰۰۲)، عزت‌نفس کوپر اسمیت (۱۹۸۱) به‌عنوان ابزارهای پژوهش استفاده شد. یافته‌های پژوهش نشان داد که آموزش خودتنظیمی هیجانی بر خودکارآمدی و عزت‌نفس دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری اثربخش است. با توجه به نتایج به دست آمده می‌توان نتیجه گرفت که برنامه خودتنظیمی هیجانی بر خودکارآمدی و عزت‌نفس دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری اثربخش بوده بنابراین ضروری است که برنامه خودتنظیمی هیجانی به‌عنوان یکی از برنامه‌های مداخله‌ای موردتوجه متخصصان و درمانگران قرار بگیرد.

واژه‌های کلیدی: خودتنظیمی هیجانی، خودپنداره، عزت‌نفس، اختلال یادگیری خاص

هوش مصنوعی در بهبود فرآیند یادگیری در آموزش الکترونیکی: زمینه‌ها، چالش‌ها و فرصت‌ها

محمدحسین رنجبر*^۱، سید محمدرضا نورانی^۲، علی شاهینی^۳، محمد اکبری^۴

*۱. دانشجوی کارشناسی آموزش الهیات دانشگاه فرهنگیان پردیس شهید رجائی، سمنان، ایران.

رایانامه: mohammadhossein.ranjbar83@gmail.com

۲. مدرس دانشگاه فرهنگیان پردیس شهید رجائی، سمنان، ایران. رایانامه: M_noorani53@yahoo.com

۳. دانشجوی کارشناسی آموزش الهیات دانشگاه فرهنگیان پردیس شهید رجائی، سمنان، ایران. رایانامه:

shahiniali883@gmail.com

۴. دانشجوی کارشناسی آموزش الهیات دانشگاه فرهنگیان پردیس شهید رجائی، سمنان، ایران. رایانامه:

Mohammad1380akbari@yahoo.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر، بررسی نقش هوش مصنوعی در بهبود فرآیند یادگیری در آموزش الکترونیکی بود. روش مروری- کتابخانه‌ای بود، به این صورت که جستجوی ادبیات مرتبط با موضوع در پایگاه‌های علمی معتبر با استفاده از واژه‌های کلیدی مرتبط با هوش مصنوعی و آموزش الکترونیکی در پایگاه‌های اطلاعاتی گوگل اسکالر، نورمگز، ایران داک، سیویلیکا، مگیران و Science direct انجام شد و سپس مقالات مرتبط جمع‌آوری و مواردی که اطلاعات بیشتری در این حوزه قرار می‌دادند انتخاب شدند. تعداد مقالات موردبررسی، ۱۹ مقاله از سال ۱۹۸۰ تا ۲۰۲۴ بودند. روش تحلیل داده‌ها، تحلیل محتوای کیفی با استفاده از دسته‌بندی موضوعی است. یافته‌ها نشان داد که هوش مصنوعی می‌تواند به شکل‌های مختلفی در آموزش الکترونیکی مورد استفاده قرار گیرد. از جمله این شکل‌ها می‌توان به تجارب یادگیری تعاملی، شخصی‌سازی یادگیری، توسعه محتوای هوشمند و ایجاد محیط‌های یادگیری تعاملی اشاره کرد. این مقاله همچنین چالش‌های اصلی در ادغام هوش مصنوعی در آموزش الکترونیکی را شناسایی و بررسی می‌کند. از جمله این چالش‌ها می‌توان به اختلافات فرهنگی، حفظ حقوق حریم شخصی و نواقص در توسعه فناوری اشاره کرد. نتیجه‌گیری این مقاله، اهمیت ادغام هوش مصنوعی در آموزش الکترونیکی را تأکید می‌کند و پیشنهاداتی برای تحقیقات آینده در این زمینه ارائه می‌دهد.

واژه‌های کلیدی: هوش مصنوعی، فرایند یاددهی، آموزش الکترونیکی.

تأثیر ارتباط با طبیعت بر بعد شناختی سواد زیست محیطی کودکان

شهرام رنج دوست^۱، حسین مولوی^۲، مهرناز ذوالفقاری^۳

۱. * دانشجویار گروه برنامه‌ریزی درسی؛ واحد مرند؛ دانشگاه آزاد اسلامی؛ مرند؛ ایران. رایانامه: Dr.ranjdoust@gmail.com

۲. دانشجوی دکتری برنامه‌ریزی درسی؛ واحد مرند؛ دانشگاه آزاد اسلامی؛ مرند؛ ایران.

۳. دانشجوی ارشد رشته آسیب و تمرینات حرکات اصلاحی؛ دانشگاه اورمیه؛ اورمیه؛ ایران.

چکیده

پژوهش حاضر بر اساس هدف، کاربردی و بر اساس روش، توصیفی کیفی و موردی است. جهت بررسی تأثیر طبیعت بر رشد شناختی سواد زیست محیطی کودکان از ابزار گردآوری اطلاعات در این پژوهش، مشاهده میدانی و مصاحبه کیفی از نوع مصاحبه با پرسش‌های نیمه ساختاریافته می‌باشد. به همین منظور مشاهدات به مدت چند هفته در محل مدرسه‌ی طبیعت دانشگاه تبریز صورت گرفت و هفت نفر از دانش‌آموزان ثابت مدرسه طبیعت به صورت نمونه‌گیری هدفمند انتخاب و با والدین آن‌ها و تسهیلگران مدرسه طبیعت مصاحبه انجام گرفت. این مصاحبه‌ها در ۱۲ روز و با مجموع حدود ۲۲ ساعت صورت پذیرفت. به منظور تحلیل داده‌ها از روش کلایزی استفاده شده، بدین منظور ابتدا همه‌ی مصاحبه‌ها با اجازه افراد ضبط و مکتوب شدند و پس از مطالعه دقیق واژه به واژه گفته‌ها، مفاهیم مورد نظر از پاسخ هر فرضیه استخراج گردیدند و در انتها مطالب مورد بازبینی قرار گرفتند و پس از توضیح هر محور، نقل قول‌های افراد شرکت‌کننده در مصاحبه ذکر شد. یافته‌های پژوهش بیانگر آن است حضور در طبیعت پتانسیل‌های بالایی در رشد بعد شناختی سواد زیست محیطی در کودکان دارا می‌باشد؛ بنابراین می‌توان انتظار داشت که گسترش فعالیت‌های کودکان در طبیعت می‌تواند منجر به ایجاد نسلی آگاه و حافظ محیط زیست گردد. توجه به مؤلفه ارتباط در طبیعت در برنامه‌ریزی آموزشی و تربیتی کشور، نقش تعیین‌کننده‌ای در تربیت صحیح آینده‌سازان جامعه خواهد داشت.

واژه‌های کلیدی: طبیعت، سواد زیست محیطی، کودک، بعد شناختی

اصول و چشم‌اندازهای آینده‌ی برنامه‌ریزی درسی فراگیر محور با محوریت عدالت آموزشی

علی رهایی*^۱، عفت عباسی^۲

*۱. دانشجوی دکتری تخصصی برنامه‌ریزی درسی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران. رایانامه: alie.rahaie@gmail.com

۲. دانشیار گروه آموزشی برنامه‌ریزی درسی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران. رایانامه: e.abbasi@khu.ac.ir

چکیده

در حال حاضر، نظام آموزشی با چالش‌ها و فرصت‌های فراوانی مواجه است و برنامه‌ریزی درسی فراگیرمحور با محوریت عدالت آموزشی به‌عنوان یک الگوی نوین در تحول و بهبود این نظام توجه فراوانی جلب کرده است. این تحقیق با هدف بررسی اصول و اثرات برنامه‌ریزی درسی فراگیرمحور با محوریت عدالت آموزشی انجام شد. روش پژوهش حاضر کیفی به صورت سندکاوی بود. جامعه‌ی آماری این پژوهش شامل تمام کتاب‌ها و مقالاتی بودند که مرتبط با این حوزه و در بازه‌ی زمانی ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۲ به چاپ رسیدند که با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند، منابعی که بیشتر ارتباط را با موضوع داشتند انتخاب شدند. جهت بررسی روایی از قابلیت اعتبار یا باورپذیری و برای پایایی نیز از اطمینان‌پذیری استفاده گردید. یافته‌های پژوهش که از طریق فیش‌برداری استخراج شدند نشان دادند که برنامه‌ریزی درسی فراگیرمحور با محوریت عدالت آموزشی توانسته است نقش مهمی در ارتقاء کیفیت آموزش و افزایش عدالت در فرآیند یادگیری دانش‌آموزان و دانشجویان ایفا کند. تأثیرات مثبت این الگو در توسعه فردی دانش‌آموزان و دانشجویان، افزایش تفکر انتقادی و ترویج عدالت در دسترسی به فرصت‌های آموزشی آشکار است. نتیجه‌گیری نشان می‌دهد که برنامه‌ریزی درسی فراگیرمحور با محوریت عدالت آموزشی می‌تواند به‌عنوان یک الگوی مؤثر در ارتقاء سیستم آموزشی عمل کرده و نقش مهمی در تحقق اهداف عدالت آموزشی و توسعه فردی دانش‌آموزان و دانشجویان ایفا نماید.

واژه‌های کلیدی: برنامه‌ریزی درسی فراگیرمحور، عدالت آموزشی، سیستم آموزشی، ارتقاء کیفیت آموزش

پیش‌بینی تعلق آموزشگاهی بر اساس شایستگی‌های اخلاقی و کمال‌گرایی بانقش میانجی سلامت اجتماعی

رئیس حسن رئیس سعدی*^۱

*۱. دکتری روان‌شناسی تربیتی، آموزش‌وپرورش، هرمزگان، بندرلنگه رایانامه: r_saadiedu@yahoo.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر پیش‌بینی تعلق آموزشگاهی بر اساس شایستگی‌های اخلاقی و کمال‌گرایی بانقش میانجی سلامت اجتماعی بود. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری شامل دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه دوم شهرستان بندرلنگه در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ و نمونه آماری بر اساس جدول مورگان ۳۸۴ نفر بود که به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شده‌اند. ابزار سنجش شامل پرسشنامه‌های تعلق آموزشگاهی وات (۲۰۰۴)، کمال‌گرایی هیل و همکاران (۲۰۰۴)، شایستگی‌های اخلاقی مارتین و آشتین (۲۰۱۰) و سلامت اجتماعی کیبیز (۲۰۰۰) بود. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش تحلیل مسیر استفاده شد. نتایج حاصل از برآورد مدل پژوهش نشان می‌دهد بین تعلق آموزشگاهی و شایستگی اخلاقی و تعلق آموزشگاهی بر کمال‌گرایی در تبیین واریانس متغیر میانجی یعنی سلامت اجتماعی در حالت استاندارد به ترتیب ۰/۱۶- و ۰/۴۹ واحد تأثیر دارند. در مورد تأثیر غیر مستقیم تعلق آموزشگاهی بر شایستگی اخلاقی و کمال‌گرایی از طریق سلامت اجتماعی، نتایج حاصل از برآورد مدل پژوهش نشان می‌دهد که این دو مؤلفه از طریق سلامت اجتماعی در حالت استاندارد به ترتیب ۰/۰۲ و ۰/۰۷ واحد به صورت مثبت و مستقیم تأثیر دارند.

واژه‌های کلیدی: تعلق آموزشگاهی، شایستگی اخلاقی، کمال‌گرایی، سلامت اجتماعی

تأثیر مهارت‌های زندگی مبتنی بر آموزه های دینی بر مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان

سمیه ریاحی فر^۱، معصومه باقرپور^۲

۱. کارشناسی ارشد، گروه علوم تربیتی، واحد بندرگز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرگز، ایران

۲. * استادیار، گروه علوم تربیتی، واحد بندرگز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرگز، ایران، Ma.Bagherpur@iau.ac.ir

چکیده

تحقیق حاضر با هدف تأثیر مهارت‌های زندگی مبتنی بر آموزه های دینی بر مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان صورت گرفت. روش پژوهش از نوع نیمه آزمایشی با گروه گواه و آزمایش بود و جامعه آماری را تمامی دانش‌آموزان دختر دوره اول متوسطه شهر بندرگز در سال تحصیلی ۱۳۹۹ به تعداد ۹۵۹ نفر تشکیل می‌دهند. جهت برآورد حجم نمونه، جامعه آماری ابتدا بصورت نمونه‌گیری خوشه‌ای و سپس بصورت نمونه‌گیری در دسترس، به صورت کاملاً تصادفی به دو گروه ۲۵ نفره به عنوان نمونه تقسیم شدند. یک گروه آزمایش که مهارت‌های زندگی مبتنی بر آموزه های دینی در آنها اجرا شد و گروه گواه که آموزشی دریافت نکردند. ابزار گردآوری داده‌ها شامل پرسشنامه‌های استاندارد مهارت‌های اجتماعی گرشام و البوت (۱۹۹۰)، ابزار مداخله نیز شامل آموزش مهارت‌های زندگی مبتنی بر آموزه های دینی بر اساس الگوی مهارت‌های معنوی نوری (۱۳۹۲) بگونه ای که دانش‌آموزان دختر دوره اول متوسطه در گروه آزمایش آموزش مهارت‌های زندگی مبتنی بر آموزه های دینی را در ۸ جلسه ۶۰ دقیقه‌ای دریافت نمودند و گروه گواه تنها به پرسشنامه‌ها در پیش‌آزمون و پس‌آزمون پاسخ دادند. تجزیه و تحلیل داده‌ها از طریق نرم‌افزار SPSS و آزمون کوواریانس صورت گرفت. یافته‌ها نشان داد آموزش مهارت‌های زندگی مبتنی بر آموزه های دینی بر انواع مهارت‌های (مهارت خودکنترلی، مهارت‌های اجتماعی، مهارت ابراز وجود، مهارت همدلی) تأثیر مثبت و معناداری دارد.

واژه‌های کلیدی: مهارت‌های زندگی، آموزه های دینی، مهارت‌های اجتماعی

اثربخشی درمان مبتنی بر فعال‌سازی رفتاری کوتاه‌مدت بر اهمال‌کاری دانش‌آموزان کمال‌گرا

شیوا زارع^{۱*}، بیتا زارع^۲

۱. کارشناسی ارشد تحقیقات آموزشی، دانشگاه سیستان و بلوچستان / مدرس دانشگاه جامع علمی کاربردی، واحد فرهنگ و هنر ۱

تهران، تهران، ایران Shiva_z2020@yahoo.com

۲. کارشناس علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، فارس، ایران Zare.b1995@gmail.com

چکیده

هدف از این پژوهش، اثربخشی درمان مبتنی بر فعال‌سازی رفتاری کوتاه مدت بر اهمال‌کاری دانش‌آموزان کمالگرا مدارس تیزهوشان منطقه دو شهر تهران بود. روش پژوهش نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه پژوهش دانش‌آموزان مقطع متوسطه دوم مدارس تیزهوشان منطقه ۲ شهر تهران در سال ۱۴۰۲-۱۴۰۱ بودند که از بین آن‌ها تعداد ۳۰ دانش‌آموز که در مقیاس کمال‌گرایی هیل و همکاران (۲۰۰۴) نمره بالاتر از نقطه برش کسب کرده بودند با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند و به‌صورت تصادفی در دو گروه ۱۵ نفری، آزمایش و کنترل قرار گرفتند. در این مرحله مقیاس اهمال‌کاری تحصیلی سولومون و رابنلوم (۱۹۸۴)، به‌عنوان پیش‌آزمون بر روی آزمودنی‌ها اجرا شد. سپس گروه آزمایش، درمان فعال سازی رفتاری کوتاه مدت را در ۸ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای دریافت کردند. بعد از اتمام جلسات درمانی مجدداً مقیاس اهمال‌کاری به‌عنوان پس‌آزمون بر روی آزمودنی‌ها اجرا شد. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش تحلیل کوواریانس تک متغیری استفاده شد. نتایج نشان داد که F محاسبه شده برای تفاوت نمرات پس‌آزمون دو گروه با همسان کردن نمرات پیش‌آزمون برابر با $245/7$ است که با توجه به سطح معناداری $(0.12=p)$ در سطح اطمینان ۹۸٪ معنادار است؛ بنابراین می‌توان گفت که درمان مبتنی بر فعال‌سازی رفتار کوتاه مدت با سطح اطمینان ۹۸٪ بر میزان اهمال‌کاری دانش‌آموزان کمال‌گرا مؤثر است $(0.01 < P)$. نتایج این مطالعه بیانگر آن است که مشاوران و روان‌شناسان می‌توانند با استفاده از درمان مبتنی بر فعال‌سازی رفتاری کوتاه مدت، میزان اهمال‌کاری دانش‌آموزان کمالگرا را بهبود بخشیده و سبب بهبود روحیه آنان شوند که موفقیت در تحصیل و سپس موفقیت در زندگی را در پی خواهد داشت.

واژه‌های کلیدی: کمال‌گرایی، اهمال‌کاری، درمان مبتنی بر فعال‌سازی رفتاری کوتاه مدت.

اثربخشی روش تدریس حل مسئله بر خودکارآمدی تحصیلی و مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان

یعقوب زارع*^۱، آرمین انصاری^۲، مرتضی انصاری^۳

*۱. استادیار گروه علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران. رایانامه: y.zare@pnu.ac.ir

۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه پیام نور، یاسوج، ایران، رایانامه: arminansari60@gmail.com

۳. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه یاسوج، یاسوج، ایران، رایانامه: ma9981431@gmail.com

چکیده

هدف اصلی این پژوهش، بررسی اثربخشی روش تدریس حل مسئله بر خودکارآمدی تحصیلی و مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان پسر پایه پنجم ابتدایی شهرستان نورآباد ممسنی بود. این پژوهش از لحاظ روش اجرا به صورت نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون، پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری این پژوهش ۴۰۱ دانش‌آموز پسر پایه پنجم ابتدایی شهرستان ممسنی در سال ۱۴۰۱-۱۴۰۲ بودند. با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس ۳۰ دانش‌آموز به عنوان نمونه انتخاب شدند که برای گروه روش تدریس حل مسئله (۱۵ نفر) و گروه کنترل (۱۵ نفر) در نظر گرفته شد و به مدت ۷ جلسه ۳۰ دقیقه‌ای به گروه اول با روش حل مسئله و گروه کنترل به صورت تدریس سنتی ۷ درس از کتاب علوم تجربه پایه پنجم آموزش داده شد. برای گردآوری داده‌ها از پرسشنامه مهارت‌های اجتماعی گر شام و الیوت (۱۹۹۰) و خودکارآمدی تحصیلی جینکز و مورگان (۱۹۹۹) استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون‌های تحلیل کوواریانس چند متغیری استفاده شد. یافته‌های پژوهش نشان داد که روش تدریس حل مسئله بر خودکارآمدی تحصیلی (استعداد، کوشش و بافت) دانش‌آموزان تأثیر دارد ($P < 0/05$). همچنین مشخص گردید که روش تدریس حل مسئله بر مهارت‌های اجتماعی (ابراز وجود، همکاری، همدلی، کنترل خود) دانش‌آموزان تأثیر دارد ($P < 0/05$). بر اساس یافته‌های این پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که روش تدریس حل مسئله باعث بهبود خودکارآمدی تحصیلی و مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان می‌شود.

واژه‌های کلیدی: روش تدریس حل مسئله، خودکارآمدی تحصیلی، مهارت‌های اجتماعی

فناوری‌های جدید به‌عنوان ابزارهای درمانی و آموزشی برای کودکان مبتلا به اختلال طیف اوتیسم

حسین زارع^۱، سمانه حدادی^۲

۱. استاد گروه روان‌شناسی دانشگاه پیام نور h_zare@pnu.ac.ir

۲. کارشناسی ارشد، روان‌شناسی دانشگاه پیام نور / مدرس دانشگاه S.Haddadi1988@gmail.com

چکیده

هدف از این مقاله معرفی فناوری‌های نوآورانه و جدید به‌عنوان ابزارهای مداخله‌ای و آموزشی جهت استفاده برای کودکان مبتلا به اختلال طیف اوتیسم بود. روش پژوهش کیفی بود و مقاله‌هایی که در آنها روش‌های مدل‌سازی به سه شیوه مدل‌سازی ویدیویی، خود مدل‌سازی ویدیویی و روش‌های تلفیقی این دو نوع، سطوح تعاملی مشترک، واقعیت مجازی و هوش مصنوعی یا رباتیک در آن مطرح شده بود، به‌عنوان جامعه در نظر گرفته شدند. از بین مقاله‌ها _____ تعدادی مقاله به‌عنوان نمونه بررسی شدند. نتایج تحلیل محتوا، نشان داد روش‌های مدل‌سازی برای آموزش انواع مختلف مهارت‌ها از جمله رفتارهای حرکتی، مهارت‌های اجتماعی، مهارت‌های حرفه‌ای، عملکرد ورزشی و مدیریت هیجان استفاده شده است که از جمله آن‌ها می‌توان به برنامه CONTACT، COSPATIAL و simu-Voc اشاره کرد. دومین گروه فناوری‌های نوین سطوح تعاملی مشترک بود. برنامه جدول داستان و بازی پازل نمونه‌هایی از سطوح تعاملی مشترک بود. برنامه‌های آموزشی مبتنی بر سطوح تعاملی مشترک، در آموزش مهارت‌های اجتماعی و توان‌بخشی کودکان مبتلا به اختلال طیف اوتیسم استفاده شده بود. سومین گروه فناوری‌های نوین، واقعیت مجازی بود. نمونه‌هایی از فناوری‌های مبتنی بر واقعیت مجازی، HMD، برنامه آموزشی مبتنی بر عبور از خیابان بود. از واقعیت مجازی برای آموزش مهارت‌های اجتماعی به کودکان مبتلا به اختلال طیف اوتیسم استفاده شده بود. آخرین گروه از فناوری‌های نوین مورد استفاده برای کودکان مبتلا به اختلال طیف اوتیسم، هوش مصنوعی و رباتیک بود. برنامه‌های رباتیک شامل LOGO، KISMET، ROBOTA، AURORA و B3IA بود. نتایج بیانگر این بود که روش‌های مبتنی بر مدل‌سازی قوی‌ترین فناوری موجود بودند، همچنین نتایج نشان دادند واقعیت مجازی و سطوح تعاملی مشترک در زمینه مداخله‌های اجتماعی و عاطفی برای کودکان مبتلا به اختلال طیف اوتیسم موثرترند. به نظر می‌رسد فاصله بین ظرفیت کاربردی فناوری‌های نوین و محدودیت‌های عملی جهت استفاده از این روش‌ها یک چالش جدی است.

واژه‌های کلیدی: مدل‌سازی، واقعیت مجازی، هوش مصنوعی، رباتیک، اختلال طیف اوتیسم

افسردگی میان دانش‌آموزان مقطع متوسطه: مرور علانم، علل و راهکارها

مریم زارعی

دکتری آموزش زبان انگلیسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز / آموزش‌وپرورش، آستارا، گیلان، ایران.
رایانامه: zareimayam@ymail.com

چکیده

یکی از شایع‌ترین اختلالات روانی در دوره نوجوانی افسردگی است. افسردگی می‌تواند موجب کاهش اعتماد به نفس و افت تحصیلی در دانش‌آموزان گردد و حتی مشکلات جدی‌تری را در عملکرد شغلی، اجتماعی و خانوادگی آن‌ها در آینده به وجود بیاورد. هدف این مطالعه، مروری بر وضعیت افسردگی در میان دانش‌آموزان مقطع متوسطه در ایران، علل و علل بروز افسردگی و راهکارهای مقابله با این مشکل بود. مطالعه حاضر از نوع مقاله مروری بود. برای یافتن مستندات علمی مرتبط با موضوع، واژه‌های کلیدی "Solutions for Depression"، "Depression in adolescents"، "Symptoms of Depression" و "Depression" در "افسردگی"، "نشانه‌های افسردگی"، "افسردگی در نوجوانان"، "راهکارهای مقابله با افسردگی" در پایگاه‌های اطلاعاتی گوگل اسکالر، نورمگز، ایران داک، سیویلیکا، مگیران و Science direct جستجو و مقالات مربوط به بازه زمانی ۱۳۸۰ تا ۱۴۰۲ استخراج شدند. در نهایت ۲۵ مقاله موردبررسی قرار گرفتند. نتایج حاصل از بررسی تحقیقات نشان داد که نوجوانان دختر در مقایسه با نوجوانان پسر بیشتر دچار افسردگی می‌شوند. تحریک‌پذیری، احساس بی‌قراری، بداخلاقی، افت وضعیت تحصیلی، خستگی فکری، مشکلات تمرکز، ناامیدی، بی‌حوصلگی، مدرسه‌گریزی و افکار مرگ و خودکشی از نشانه‌های بروز افسردگی در دوره نوجوانی می‌باشند که می‌توانند از عواملی مانند شرایط خانوادگی، دلایل اجتماعی و فرهنگی و اختلالات هورمونی ناشی شوند. برای کاهش و یا از بین بردن افسردگی، در مرحله اول "تعامل بین والدین و مدرسه، پرهیز از قرار گرفتن در شرایط استرس‌زا و ارتقای تعاملات اجتماعی" و در مرحله بعدی رویکردهای مختلفی همچون "کیفیت زندگی درمانی، تقویت معنویت و دینداری، شعردرمانی و آموزش ذهن‌آگاهی مثبت" می‌توانند مؤثر واقع شوند. بر اساس یافته‌ها می‌توان نتیجه گرفت که وجود افسردگی در بین دانش‌آموزان نوجوان به‌خصوص در میان دختران تاحدی نشان از عدم توجه کافی اولیای خانه و مدرسه به موضوع است. تنظیم کارگاه‌های آموزشی برای دانش‌آموزان، والدین و معلمان در جهت معرفی این مشکل و راهکارها و همچنین حضور مشاوران متخصص در مدارس می‌تواند برنامه‌های مؤثر حمایتی در این زمینه باشند.

واژه‌های کلیدی: افسردگی، دانش‌آموزان، مقطع متوسطه

بررسی اکتشافی عوامل مؤثر در کیفیت زندگی تحصیلی دانش‌آموزان: یک پژوهش ترکیبی

مهدی زایر^۱، علی صنعتی^۲

۱. دکتری روان‌شناسی، عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد سمنان

۲. دانشجوی دکتری روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد سمنان

چکیده

این پژوهش با هدف شناسایی و تحلیل روابط ساختاری عوامل مؤثر در کیفیت تحصیلی دانش‌آموزان پسر و دختر پایه متوسطه اول شهر تهران اجرا شد. در پژوهش ترکیبی حاضر از رویکرد اکتشافی متوالی استفاده شد. ابتدا در مرحله کیفی با روش مصاحبه نیمه ساختار با دانش‌آموزان، عوامل مؤثر بر کیفیت تحصیلی دانش‌آموزان شناسایی شدند. ۱۲ دانش‌آموز (۹ پسر و ۳ دختر به روش نمونه‌گیری هدفمند در مصاحبه نیمه ساختار شرکت کردند. داده‌های به دست آمده در مرحله کیفی پژوهش شامل ۵ شاخص فردی اجتماعی خانوادگی، شغلی و سازمانی و ۱۴ مقوله و ۸۶ زیر مقوله بود. بر اساس این درون مایه‌ها پرسشنامه کیفیت تحصیلی دانش‌آموزان طراحی شد. به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای نمونه‌ای شامل ۷۶۰ دانش‌آموز پایه متوسطه اول نواحی ده گانه شهر تهران انتخاب شد و به پرسشنامه محقق ساخته کیفیت تحصیلی دانش‌آموزان و پرسشنامه کیفیت زندگی والنون پاسخ دادند. بر اساس (عوامل مزایای آینده مالی تحصیلی، تشویق خانواده و توجه مثبت معلمان) هم به‌طور مستقیم و هم با واسطه بر نگرش‌های تحصیلی و کیفیت تحصیلی دانش‌آموزان و علاقمندی به پیشرفت مؤثر بودند. عوامل توسعه دانش، حمایت همکلاسی‌ها، استرس تحصیلی و مشارکت در فعالیت‌های تحصیلی کلاسی و خارج کلاس، بر کیفیت زندگی تحصیلی دانش‌آموزان مؤثر بودند. شاخص‌های برازش مدل نشان‌دهنده تطابق مدل پژوهش با داده‌ها بود.

واژه‌های کلیدی: روابط ساختاری، کیفیت زندگی تحصیلی

اثربخشی آموزش خودکارآمدی بر بهزیستی تحصیلی دانش‌آموزان

نصیر زکی پور کینجی^{۱*}، مجید محمدپور^۲، جعفر بطر بسطامی^۳، هانیه هدایتی^۴

۱. کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه مازندران، مازندران، ایران

رایانامه: Nasirzakipour00@gmail.com

۲. کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، مازندران، ایران

رایانامه: majidmp3249@gmail.com

۳. کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی درسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد چالوس، مازندران، ایران

رایانامه: jafar.bastami1363@gmail.com

۴. کارشناسی ارشد روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال، مازندران، ایران

رایانامه: haniye.he2015@gmail.com

چکیده

از جمله مسایل مهمی که امروزه در آموزش و پرورش به‌ویژه در دوره ابتدائی اهمیت زیادی پیدا کرده است. مسایل مربوط به بهزیستی تحصیلی دانش‌آموز است، بنابراین مطالعه حاضر باهدف تعیین اثربخشی آموزش خودکارآمدی بر بهزیستی تحصیلی دانش‌آموزان انجام شد. روش نیمه آزمایشی، با طرح پیش‌آزمون پس‌آزمون با گروه گواه انجام شد. جامعه پژوهش شامل دانش‌آموزان پسر پایه ه‌شتم شهر نو شهر در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بودند که به روش نمونه‌گیری در دسترس ۳۰ نفر انتخاب شدند و در دو گروه آزمایش و گواه قرار گرفتند. ابزار گردآوری اطلاعات شامل پرسش‌نامه بهزیستی تحصیلی پیتترین و همکاران (۲۰۱۴) بودند. گروه آزمایش آموزش خودکارآمدی را در ۸ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای دریافت، اما در این مدت گروه گواه آموزشی ندید. تجزیه و تحلیل داده‌ها با روش تحلیل کوواریانس تک متغیری انجام شد. نتایج نشان داد بین بهزیستی تحصیلی دانش‌آموزان در گروه‌های آزمایش و گواه، در پس‌آزمون، تفاوت وجود داشت و با توجه به بالاتر بودن میانگین نمرات گروه آزمایش در پس‌آزمون، می‌توان نتیجه گرفت که آموزش خودکارآمدی موجب بهزیستی تحصیلی دانش‌آموزان شد.

واژه‌های کلیدی: آموزش خودکارآمدی، بهزیستی تحصیلی، دانش‌آموزان.

اثربخشی آموزش حسن‌گزینی بر روابط بین‌فردی در دانش‌آموزان دختر

لیلا زمانی کوخالو*^۱، اسفندیار آزاد^۲، ابوالقاسم رئیسی^۳

*^۱. مدرس دانشگاه، مرکز آموزش علمی کاربردی فرهنگ و هنر واحد یک تهران، ایران. lezamani@gmail.com

^۲. دانشیار، دانشگاه ایوان کی، گرمسار، ایران

^۳. استادیار، دانشگاه ایوان کی، گرمسار، ایران A.reisi89@gmail.com

چکیده

روابط بین‌فردی یکی از مهارت‌هایی است که در برقراری ارتباط مؤثر بین افراد نقش مهمی دارد و می‌تواند در هویت‌یابی و شکل‌گیری شخصیت انسان نقش مهمی ایفا کند. این پژوهش با هدف، اثربخشی آموزش حسن‌گزینی، بر روابط بین‌فردی دانش‌آموزان، به روش نیمه‌تجربی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با در نظرگرفتن گروه کنترل و پیگیری یک‌ماهه انجام شده است. جامعه‌آماری آن، دانش‌آموزان دختر دوره اول متوسطه منطقه ۱۹، آموزش و پرورش شهرتهران (۵۹۰۱ نفر) بوده که در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۹۹ در مدارس این منطقه مشغول به تحصیل بوده‌اند. حجم نمونه، ۴۰ نفر دانش‌آموز دوره اول متوسطه، علاقه‌مند به همکاری در مطالعه بوده که با رعایت ملاک‌های ورود و خروج و به‌روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شده‌اند. داده‌ها، طی سه مرحله از طریق، پرسشنامه بسته‌پاسخ گردآوری شده است. ابزار گردآوری داده‌ها، بخش ارزیابی روابط بین‌فردی از پرسشنامه ACES، الیوت و دیپیرنا (۱۹۹۹)، بوده است. پس از اجرای پیش‌آزمون، گروه آزمایش طی ۸ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای در ۸ هفته مداوم، تحت آموزش حسن‌گزینی قرار گرفته و گروه کنترل، نیز هیچ‌گونه آموزشی در این زمینه دریافت نکردند. در انتها، هر دو گروه در معرض آزمون ارزیابی روابط بین‌فردی قرار گرفتند (پس‌آزمون). پس از گذشت یک ماه مجدداً هر دو گروه در معرض همان آزمون قرار گرفتند (ماندگاری). داده‌ها به روش تحلیل واریانس با اندازه‌گیری مکرر تحلیل شد. تحلیل داده‌ها نشان داد که آموزش حسن‌گزینی بر بهبود روابط بین‌فردی دانش‌آموزان تأثیر مثبت داشته است و این تأثیر پس از مرحله پیگیری پایدار مانده است ($p < 0/01$). نتایج این پژوهش حاکی از ضرورت یادگیری چگونه با هم زیستن است. آموزش حسن‌گزینی با تأثیرگذاری بر روابط بین‌فردی دانش‌آموزان، موجب بهبود روابط بین دانش‌آموزان در مدرسه شده است.

واژه‌های کلیدی: آموزش، حسن‌گزینی، روابط بین‌فردی

نقش الگوهای شخصیتی در تعهد شغلی آموزگاران

هزاره زندویان

کارشناسی ارشد سنجش و اندازه‌گیری، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. رایانامه:
zandevian.62@gmail.com

چکیده

شخصیت عامل مهمی در پیش‌بینی عملکرد است. غرایز خاصی از افراد شخصیت را از طریق نحوه عمل یا واکنش فرد به محیط تعیین می‌کند. از این رو، پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش الگوهای شخصیتی در تعهد شغلی آموزگاران دوره ابتدایی انجام شد. جامعه آماری پژوهش آموزگاران دوره ابتدایی شهر بو شهر بوده که از بین آنان تعداد ۲۰۰ نفر به شیوه تصادفی انتخاب شدند. ابزار مورد استفاده فرم کوتاه پرسشنامه الگوهای شخصیتی (۱۹۸۶) و تعهد شغلی (۱۹۹۰) و روش تحلیل داده‌ها همبستگی و تحلیل مسیر بوده است. یافته‌ها نشان داد هر پنج الگوی شخصیتی از نظر آماری اثر معناداری در تعهد شغلی داشتند ($P < 0.05$). میزان اثرگذاری همه الگوها به استثناء روان‌نژندی، به صورت مثبت بوده و از بین ۵ الگو بیشترین ضریب تأثیر را الگوی وظیفه‌شناسی داشته است (اندازه اثر $+0/۶۵$). پس از آن به ترتیب الگوهای توافق‌پذیری (تأثیرگذاری مثبت) و روان‌نژندی (تأثیرگذاری منفی) اولویت دوم و سوم را به خود اختصاص دادند؛ بنابراین توجه مسئولین آموزش و پرورش به الگوهای ذکر شده حائز اهمیت است و لازم است در این حیطه مسئولین مربوطه با برگزاری دوره‌های ضمن خدمت مرتبط جهت توان‌افزایی، چالش‌های پیش روی آموزگاران را مرتفع نمایند.

واژه‌های کلیدی: آموزگاران، الگوهای شخصیتی، تعهد شغلی، دوره ابتدایی.

اثربخشی آموزش ذهن آگاهی بر اضطراب تحصیلی دانش‌آموزان

زهرة زهانی اول*^۱، محمد حسن دلاکه^۲، مریم اعتصامی فرد^۳، معصومه زراعتی
استند^۴

*۱. کارشناسی راهنمایی و مشاوره، دانشگاه فرهنگیان پردیس امام سجاد (ع)، ایران رایانامه: Zohra.Zahani@gmail.com
۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بیرجند، ایران رایانامه: mohammadhd378@gmail.com
۳. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه پیام نور واحد بیرجند، ایران رایانامه: nazanin.eatsami1374@gmail.com
۴. کارشناسی ارشد تحقیقات آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قاین، ایران
Email Masoumeh.zeraati1374@gmail.com

چکیده

بررسی عوامل تأثیرگذار بر اضطراب تحصیلی برای دست‌اندرکاران تعلیم و تربیت اعم از خانواده‌ها و نهادهای آموزشی حائز اهمیت است تا زمینه‌های بهبود عملکرد شناختی و کاهش اضطراب دانش‌آموزان فراهم گردد؛ بنابراین مطالعه حاضر باهدف تعیین اثربخشی آموزش ذهن آگاهی در اضطراب تحصیلی دانش‌آموزان انجام شد. روش پژوهش نیمه آزمایشی، با طرح پیش‌آزمون پس‌آزمون با گروه گواه انجام شد. جامعه پژوهش شامل دانش‌آموزان دختر پایه هفتم شهر حاجی‌آباد در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بودند که به روش نمونه‌گیری در دسترس ۳۰ دانش‌آموز انتخاب شدند و در دو گروه آزمایش و گواه قرار گرفتند. ابزار گردآوری اطلاعات شامل پرسش‌نامه اضطراب تحصیلی فیلیپس (۱۹۷۸) بودند. گروه آزمایش آموزش ذهن آگاهی را در ۸ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای دریافت، اما در این مدت گروه گواه آموزشی ندید. تجزیه و تحلیل داده‌ها با روش تحلیل کوواریانس تک متغیری انجام شد. نتایج نشان داد میزان اضطراب تحصیلی گروه آزمایش در پس‌آزمون نسبت به پیش‌آزمون کاهش محسوس‌تری داشته است و نتیجه تحلیل کوواریانس نشان داد که پس از حذف اثر پیش‌آزمون، میانگین نمرات پس‌آزمون دو گروه اختلاف آماری معناداری داشتند؛ بنابراین برای کاهش اضطراب تحصیلی دانش‌آموزان دختر می‌توان از آموزش ذهن آگاهی بهره جست.

واژه‌های کلیدی: آموزش ذهن آگاهی، اضطراب تحصیلی، دانش‌آموزان.

اثربخشی برنامه روان‌شناسی مثبت بر فرسودگی شغلی معلمان مدارس ابتدایی

معصومه زینال پور

کارشناسی ارشد مشاوره و راهنمایی، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران. رایانامه: mejmar.mz@gmail.com

چکیده

این پژوهش با هدف تعیین اثربخشی آموزش مبتنی بر روان‌شناسی مثبت گرا بر فرسودگی شغلی معلمان مدارس ابتدایی انجام شد. این پژوهش از نوع مطالعات نیمه تجربی با طرح پیش‌آزمون- پس‌آزمون و گروه کنترل بود. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه معلمان مدارس ابتدایی منطقه دو شهر ارومیه در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ بود. از این جامعه، نمونه‌ای به حجم ۳۰ نفر (۱۵ نفر برای هر گروه) به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب و به تصادف در دو گروه آزمایش و کنترل جایگزین شدند. ابزار جمع‌آوری اطلاعات شامل پرسشنامه فرسودگی شغلی (روایی=۰/۷۹ و پایایی=۰/۸۳) بود. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از تحلیل کوواریانس چندمتغیری انجام شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد که آموزش مبتنی بر روان‌شناسی مثبت گرا منجر به تفاوت معنی‌دار بین گروه‌ها در فرسودگی شغلی و ابعاد آن شامل خستگی عاطفی، عملکرد فردی و مسخ شخصیت به میزان ۵۰ درصد شده است ($P < 0/05$). با توجه به یافته‌ها می‌توان مطرح کرد که آموزش مبتنی بر روان‌شناسی مثبت گرا مداخله موثری برای کاهش سطح فرسودگی شغلی در معلمان مدارس ابتدایی است.

واژه‌های کلیدی: فرسودگی شغلی، آموزش مبتنی بر روان‌شناسی مثبت گرا، معلمان.

اثر بخشی مداخله یکپارچه نگر بر افکار خودکشی و بدتنظیمی هیجان در نوجوانان دارای اختلال افسردگی

شینا زینعلی

دکتری روان‌شناسی، مرکز جهاد دانشگاهی استان گیلان

چکیده

اختلال افسردگی اساسی می‌تواند چالش‌های عمده‌ای در زندگی افراد ایجاد کند. پژوهش حاضر با هدف اثربخشی مداخله یکپارچه نگر بر افکار خودکشی و بدتنظیمی هیجان در نوجوانان دارای اختلال افسردگی انجام شد. پژوهش حاضر از نوع مطالعات نیمه آزمایشی بود. جامعه آماری شامل کلیه نوجوانان دارای اختلال افسردگی در مدارس دوره متوسطه اول استان گیلان، در سال ۱۴۰۱ بودند و نمونه آماری این پژوهش شامل ۳۰ نفر بوده که به روش تصادفی ساده در دو گروه کنترل (۱۵ نفر) و آموزش (۱۵ نفر) جایگزین شدند و هر دو گروه در پیش‌آزمون و پس‌آزمون به پرسشنامه‌های مقیاس سنجش افکار خودکشی بک (۱۹۶۱) و پرسشنامه تنظیم شناختی هیجان توسط گارنفسکی و همکاران (۲۰۰۱) پاسخ دادند. نتایج با استفاده از آزمون تحلیل کوواریانس تجزیه و تحلیل شد و نتایج تحلیل داده‌ها نشان داد برای متغیر برای متغیر افکار خودکشی پس از کنترل پیش‌آزمون، در مرحله پس‌آزمون و برای متغیر بدتنظیمی هیجان پس از کنترل پیش‌آزمون، در مرحله پس‌آزمون اثر گروه معنادار بود. باتوجه به یافته‌های تحقیق می‌توان گفت که رویکرد یکپارچه نگر می‌تواند به‌عنوان الگویی عملی در راستای کاهش افکار خودکشی و بدتنظیمی هیجانی دانش‌آموزان دارای اختلال افسردگی اساسی استفاده شود.

واژه‌های کلیدی: افکار خودکشی، بدتنظیمی هیجان، دانش‌آموز، افسردگی.

بررسی جایگاه سلامت در کتب علوم تجربی متوسطه

محمد حسین سالاری صلاحه*^۱

*۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه شهید باهنر، کرمان، ایران
رایانامه: mhsalari78@gmail.com

چکیده

هدف از تحقیق حاضر بررسی میزان توجه سلامت در کتاب علوم تجربی متوسطه اول بود، روش این تحقیق روش تحلیل محتوا از نوع کمی بود. جامعه آماری این پژوهش کتاب علوم تجربی متوسطه اول چاپ سال ۱۴۰۲ است؛ که از آن‌ها کتاب علوم هفتم عنوان نمونه در نظر گرفته شد. یافته‌های پژوهش بیانگر آن است که مفهوم سلامت در مجموع شش بند را در کتب مذکور به خود اختصاص دادند. موضوع سلامت جسمانی با بیشتر از سایر مباحث سلامت موردتوجه قرار گرفته است و پس از آن موضوع سلامت روانی و بعد از آن مسئله سلامت اجتماعی موردتوجه قرار گرفته است. نتیجه این تحقیق بیانگر این است که مفهوم سلامت در کتاب های علوم تجربی به‌طور متوازن و به مقدار مناسبی موردتوجه قرار نگرفته است و در این بین به سلامت اجتماعی کمتر پرداخته شده است.

واژه‌های کلیدی: سلامت، سلامت اجتماعی، علوم تجربی، تحلیل محتوا

شایستگی‌های دیجیتالی و نقش آن‌ها در سلامت و ایمنی دانش‌آموزان در عصر فناوری

بتول سبزه*^۱، فاطمه قدردان^۲

*۱. استادیار گروه علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران. رایانامه: b.sabzeh@cfu.ac.ir

۲. کارشناسی ارشد رشته آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان / اداره آموزش و پرورش منطقه ۵، تهران، ایران. رایانامه:

bk.qadrdan@gmail.com

چکیده

جامعه اطلاعاتی مدرن خواستار توسعه مهارت‌هایی برای استفاده انتقادی و مسئولانه از فناوری است. چارچوب‌های بین‌المللی «شایستگی‌های قرن ۲۱» بر اهمیت شایستگی دیجیتال به‌عنوان محوری برای ارتقای بقیه شایستگی‌ها تأکید می‌کنند. دانش‌آموزان برای استفاده ایمن از شبکه‌های اجتماعی، مشارکت در اقتصادهای پسا صنعتی و ایفای نقش به‌عنوان شهروند جهانی نیازمند کسب شایستگی‌های دیجیتال هستند. هدف پژوهش بررسی شایستگی‌های دیجیتالی و نقش آن‌ها در سلامت و ایمنی دانش‌آموزان در عصر فناوری است. روش این پژوهش کیفی، کتابخانه‌ای از نوع تحلیل محتوا است. جامعه پژوهش، اسناد مربوط به هشت چارچوب بین‌المللی شامل یونسکو، اتحادیه اروپا، DI، DigComp، دیجیتال کودکان آسیا-اقیانوسیه، NETS، iNACOL و IICILS است. در نمونه‌گیری با روش هدفمند و معیارمدار تعداد ۷۰ سند منتشر شده طی ۷ سال اخیر انتخاب شد. برای تجزیه و تحلیل محتوا از نرم‌افزار تحلیل داده‌ها و برای تکمیل پردازش و تفسیر داده‌ها از نرم‌افزار داده‌کاوی استفاده شد. یافته‌های پژوهش به درک یک رویکرد یکپارچه از شایستگی‌های دیجیتال کمک می‌کنند که در آن شش بعد انتقادی، شناختی، عملیاتی، اجتماعی، عاطفی و فراقنی شناسایی شدند. در تمام چارچوب‌ها بر نقش شایستگی دیجیتال در حفظ سلامت و ایمنی دانش‌آموزان تأکید شده است چراکه کسب این شایستگی‌ها به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا با شناخت آسیب‌ها بتوانند ضمن مدیریت دامنه آسیب‌ها به‌طور ایمن از فناوری استفاده کنند. همچنین در این چارچوب‌ها به استفاده از فناوری با رویکردی انتقادی برای توانمندسازی دانش‌آموزان که منجر به بروز خلاقیت‌ها به‌صورت مسئولانه در عصر فناوری اشاره شده که لزوم تجدید نظر در مورد شایستگی‌های دیجیتال را از دیدگاه چندبعدی نشان داد.

واژه‌های کلیدی: سواد دیجیتالی، شایستگی دیجیتال، مهارت‌های قرن ۲۱، توانمندسازی، سلامت و ایمنی دانش‌آموزان

بررسی اثربخشی آموزش مهارت‌های زندگی اسلامی بر رشد معنوی، رشد اخلاقی و شایستگی‌های اجتماعی

امیر سبزی پور، زهرا حسینی، سجاد احمدی پارسا، علی سبزی پور

۱. استادیار گروه علوم تربیتی - دانشگاه پیام نور، تهران، ایران. Amireducation@gmail.com

۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه پیام نور. m.ahmadyp@gmail.com

۳. دبیر آموزش و پرورش، لرستان، ایران. m.ahmadyp@gmail.com

۴. دبیر آموزش و پرورش، لرستان، ایران. Amireducation@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی اثربخشی آموزش مهارت‌های زندگی اسلامی بر رشد معنوی، رشد اخلاقی و شایستگی‌های اجتماعی انجام شد. این پژوهش به روش نیمه آزمایشی و با استفاده از طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون با گروه کنترل صورت گرفت. جامعه آماری این پژوهش، دانش‌آموزان دختر پایه پنجم ابتدایی شهرستان درود در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ است که از آن میان ۴۰ نفر به‌عنوان نمونه پژوهش به روش نمونه‌گیری در دسترس لحاظ شدند؛ و در دو گروه شامل ۲۰ نفر به‌عنوان گروه آزمایش و ۲۰ نفر گروه کنترل قرار گرفتند. جهت جمع‌آوری داده‌ها ابتدا پرسشنامه‌های پیش‌آزمون شامل پرسشنامه‌ی رشد معنوی هال و ادواردز (۱۹۹۶)، پرسشنامه‌ی رشد اخلاقی کودکان، نوجوانان و جوانان لطف‌آبادی و پرسشنامه‌ی شایستگی اجتماعی دانش‌آموزان کوهن در اختیار دانش‌آموزان دو گروه قرار گرفت. سپس یک بسته‌ی آموزشی شامل ارائه‌ی ویدئوها و داستان‌ها و اجرای نمایش‌هایی با محوریت مهارت‌های زندگی اسلامی تهیه شد و دوره‌ی آموزشی برای گروه آزمایش طی ده جلسه‌ی نود دقیقه‌ای برگزار شد. سپس مجدداً پرسشنامه‌ها در اختیار دو گروه آزمایش و کنترل قرار داده شد. میانگین ضریب پایایی پرسشنامه‌ها با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ برای پرسشنامه رشد معنوی ۰/۷۷، رشد اخلاقی ۰/۷۰؛ و شایستگی‌های اجتماعی ۰/۸۰، لحاظ گردید. تجزیه و تحلیل نتایج با استفاده از آزمون تحلیل کوواریانس صورت گرفت. نتایج نشان داد که مداخله‌ی آموزشی مهارت‌های زندگی اسلامی بر رشد معنوی، رشد اخلاقی و شایستگی‌های اجتماعی در میان دانش‌آموزان دختر پایه پنجم مؤثر است.

واژه‌های کلیدی: مهارت‌های زندگی اسلامی، رشد معنوی، رشد اخلاقی، شایستگی‌های اجتماعی

مدل علی‌بهزیستی روان‌شناختی دانش‌آموزان با توجه به درک ارتباط والد - فرزند و سبک‌های هویت دانش‌آموزان با واسطه اعتماد بین فردی در دانش‌آموزان

سید یونس سجادی^۱، سمیه سجادی^۲

۱. آموزگار ابتدایی، مدارس شهر مریوان

۲. آموزگار ابتدایی، مدارس شهر مریوان

چکیده

هدف از مطالعه حاضر مدل علی‌بهزیستی روان‌شناختی دانش‌آموزان با توجه به درک ارتباط والد - فرزند و سبک‌های هویت دانش‌آموزان با واسطه اعتماد بین فردی در دانش‌آموزان دوره اول شهر مریوان بود. این پژوهش بر اساس هدف، از نوع کاربردی و از نظر شیوه‌های گردآوری اطلاعات، تحقیقی - توصیفی از نوع همبستگی و معادله‌ی پیش‌بین بود، جامعه آماری تمامی دانش‌آموزان پسر دوره اول متوسطه شهر مریوان در نیمسال تحصیلی ۱۴۰۲/۱۴۰۳ بودند. نمونه آماری شامل ۳۰۱ نفر از دانش‌آموزان که بر اساس فرمول کوکران و با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای تصادفی انتخاب شدند ابزار گردآوری داده‌های تحقیق پرسشنامه‌های بهزیستی روان‌شناختی، پرسش‌نامه ارزیابی رابطه‌ی والد-فرزند، پرسش‌نامه سبک هویت برزونسکی و پرسش‌نامه اعتماد بین فردی شفقتی اصل و همکاران بودند یافته‌های تحقیق با استفاده از آمار توصیفی و استنباطی تحلیل شدند نتایج نشان داد که ادراک روابط والد- فرزند با (اعتماد بین فردی و بهزیستی روان‌شناختی) رابطه‌ی مثبت و معنی‌دار دارد. همچنین سبک‌های هویتی با اعتماد بین فردی و بهزیستی روان‌شناختی ارتباط مثبت و معنی‌داری دارند؛ و اعتماد بین فردی با بهزیستی روان‌شناختی ارتباط مثبت و معنی‌داری دارد.

واژه‌های کلیدی: بهزیستی روان‌شناختی، ادراک روابط والد - فرزند، سبک‌های هویت، اعتماد
بین فردی

بررسی اثربخشی دارودرمانی بر کاهش علائم کمبود توجه در کودکان مبتلا به ADHD

مصطفی سخائی^۱، نادر منیرپور^{۲*}، عبدالله امیدی^۳

۱. دانشجوی دکتری، گروه روان‌شناسی تربیتی، واحد قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران. sakhaei.mostafa@yahoo.com

۲. دانشیار، گروه روان‌شناسی سلامت، واحد قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران monirpoor1357@gmail.com

۳. استاد گروه روان‌شناسی بالینی، دانشگاه علوم پزشکی، کاشان، ایران. abomidi20@yahoo.com

چکیده

یکی از شایع‌ترین اختلالات عصبی - رفتاری دوران کودکی اختلال نارسایی توجه / بیش‌فعالی است که اهمیت به‌سزایی دارد و اثربخشی برای کنترل این موضوع از جمله دارودرمانی در جهت بهبودی این افراد حائز اهمیت است. هدف از انجام این پژوهش، مقایسه اثربخشی دارودرمانی بر کاهش علائم کمبود توجه در کودکان مبتلا به ADHD بود. روش پژوهش کاربردی و نیمه آزمایشی به‌صورت طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری شامل کودکان پسر ۱۲-۷ ساله مبتلا به اختلال بیش‌فعالی - نقص توجه شهر قم بودند که در نیمسال اول سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ به مراکز اختلالات یادگیری و مراکز روان‌پزشکی مراجعه نمودند. نمونه شامل ۶۰ کودک بودند که به شیوه در دسترس انتخاب و در ۴ گروه حرکت درمانی، دارودرمانی، روش ترکیبی دارو و حرکت درمانی و کنترل به شکل تصادفی جایگزین شدند. برای گروه دارو درمانی Reboxetine قرص Edronax چهار میلی گرمی (Pharmacia & Upjohn) استفاده گردید و گروه حرکت درمانی برنامه تمرینی شامل ۱۲ هفته را اجرا کردند. یافته‌ها نشان داد با حذف تأثیر پیش‌آزمون تفاوت معنادار در پس‌آزمون گروه‌های آزمایش و کنترل در علائم کمبود توجه در کودکان مبتلا به ADHD وجود داشت و دارودرمانی بر کاهش علائم کمبود توجه در کودکان مبتلا به ADHD با گروه کنترل تفاوت معناداری وجود دارد و با ۹۵ درصد اطمینان کمبود توجه در کودکان مبتلا به ADHD گروه آزمایش نسبت به گروه کنترل بهبود داشته است.

واژه‌های کلیدی: حرکت درمانی، دارودرمانی، درمان ترکیبی، نقص توجه، اختلال ADHD

اثربخشی حرکت درمانی و دارودرمانی در نشانگان نارسایی توجه

مصطفی سخائی^۱، نادر منیرپور^{۲*}، عبدالله امیدی^۳

۱. دانشجوی دکتری، گروه روان‌شناسی تربیتی، واحد قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران.

رایانامه: sakhaei.mostafa@yahoo.com

۲* دانشیار، گروه روان‌شناسی سلامت، واحد قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران. رایانامه: monirpoor1357@gmail.com

۳. استاد، گروه روان‌شناسی بالینی، دانشگاه علوم پزشکی، کاشان، ایران. رایانامه: abomidi20@yahoo.com

چکیده

اختلال نارسایی توجه/ بیش‌فعالی یکی از اختلال‌هایی است که میان کودکان مدرسه‌ای از شیوع بالایی برخوردار است؛ بنابراین، هدف از انجام این پژوهش، مقایسه اثربخشی حرکت‌درمانی و دارودرمانی در نشانگان کمبود توجه در کودکان مبتلا به اختلال نارسایی توجه/بیش‌فعالی بود. روش پژوهش نیمه‌آزمایشی با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه گواه بود. جامعه آماری شامل کودکان پسر ۷-۱۲ ساله مبتلا به اختلال بیش‌فعالی - نقص توجه شهر قم بودند که در نیمه‌سال اول سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ به مراکز مشاوره و مراکز روان‌پزشکی مراجعه کرده بودند. نمونه شامل ۴۵ کودک بود که به شیوه در دسترس انتخاب شدند و در ۳ گروه حرکت‌درمانی، دارودرمانی و گواه به شکل تصادفی قرار گرفتند. ابزار پژوهش سیاهه نشانگان کودک (Gadow & Sprafkin, 1994) بود. برای گروه دارودرمانی قرص Reboxetine چهار میلی‌گرمی تجویز شد و گروه حرکت‌درمانی برنامه تمرینی شامل ۱۲ هفته و هر هفته ۳ جلسه ۴۵ دقیقه‌ای را اجرا کردند. برای تحلیل داده‌ها از آزمون تحلیل کوواریانس استفاده شد. نتایج نشان دادند دارودرمانی و حرکت درمانی نشانگان کمبود توجه را در کودکان مبتلا به اختلال نارسایی توجه/ بیش‌فعالی کاهش دادند. بنابر نتایج به دست آمده حرکت درمانی می‌تواند روش مناسبی برای کاهش نشانگان کمبود توجه باشد.

واژه‌های کلیدی: حرکت‌درمانی، دارودرمانی، اختلال نارسایی توجه/بیش‌فعالی

مقایسه دوجین کثیف، درد ذهنی، خودارزیابی‌های مرکزی و فراهیجان منفی در دانش‌آموزان دارای اعتیاد به اینترنت و عادی

سید مهدی سرکشیکیان^۱، زهرا همائی دلیر^۲، فاطمه سادات احمدی^۳،
معصومه کاظمی وشنوه^۴

۱. * دکتری روان‌شناسی تربیتی، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران. mehdikiyan110@gmail.com
۲. دانشجوی کارشناسی ارشد رشته روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی علوم پزشکی قم، ایران. Z.homaei78@gmail.com
۳. دانشجوی کارشناسی ارشد رشته روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی علوم پزشکی قم، ایران. fatemehsadat0987@gmail.com
۴. دانشجوی کارشناسی ارشد رشته روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی علوم پزشکی قم، ایران. mina.kazemi1331@gmail.com

چکیده

هدف از پژوهش حاضر مقایسه دوجین کثیف، درد ذهنی، خودارزیابی‌های مرکزی و فراهیجان منفی در دانش‌آموزان دارای اعتیاد به اینترنت و عادی بود. پژوهش از نوع توصیفی_علی مقایسه‌ای بود. جامعه آماری پژوهش کلبه دانش‌آموزان دختر و پسر بازه سنی ۱۵ تا ۱۷ سال استان قم بودند که در سال تحصیل ۱۳۹۹ مشغول به تحصیل بودند. نمونه‌ای به حجم ۹۰ نفر به شیوه در دسترس به پژوهش وارد شدند و در گروه عادی و دارای اعتیاد به اینترنت جایگزین شدند. از پرسشنامه دوجین کثیف توسط جنیسون و وبستر و (۲۰۱۰)، مقیاس درد ذهنی توسط اورباخ و میکلینسر (۲۰۰۳)، پرسشنامه خودارزیابی مرکزی جاج (۲۰۰۳)، پرسشنامه فراهیجان میتمانسگروبر و همکاران (۲۰۰۹) برای جمع‌آوری داده‌ها استفاده شد. داده‌های به دست آمده به طریق آنالیز واریانس چند متغیری مورد تحلیل قرار گرفتند. نتایج نشان داد در مؤلفه‌های دوجین کثیف، درد ذهنی، خودارزیابی‌های مرکزی و فراهیجان منفی در دانش‌آموزان دارای اعتیاد به اینترنت و عادی تفاوت معنادار وجود داشت. با توجه به یافته‌های می‌توان نتیجه گرفت لزوم اقدامات پیشگیرانه جهت کاهش اعتیاد به اینترنت و مؤلفه‌های موردبررسی ضروری است.

واژه‌های کلیدی: دوجین کثیف، درد ذهنی، خودارزیابی‌های مرکزی، فراهیجان منفی، اعتیاد به اینترنت

مدل ساختاری تجربه غرقگی بر اساس توانمندی منش و سرسختی روان‌شناختی: نقش میانجی نیازهای بنیادین روان‌شناختی در دانش‌آموزان تیزهوش

سید مهدی سرکشیکیان^۱، مریم قهرمانی^۲، مهسا سادات سرکشیکیان^۳

۱. * دکتری روان‌شناسی تربیتی، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران. mehdikiyan110@gmail.com
۲. استادیار، گروه روان‌شناسی، واحد آشتیان، دانشگاه آزاد اسلامی، آشتیان، ایران. maryam_gahremani@yahoo.com
۳. کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، واحد کاشان، دانشگاه آزاد اسلامی، کاشان، ایران. mahsakiyan67@gmail.com

چکیده

هدف از انجام پژوهش، آزمون برازندگی مدل ساختاری تجربه غرقگی بر اساس توانمندی منش و سرسختی روان‌شناختی با توجه به نقش میانجی نیازهای بنیادین روان‌شناختی در دانش‌آموزان تیزهوش مقطع متوسطه دوم در استان قم انجام شد. پژوهش در زمره پژوهش‌های بنیادین و از نوع توصیفی - همبستگی و مدل‌یابی معادلات ساختاری بود. جامعه آماری پژوهش را کلیه دانش‌آموزان تیزهوش مقطع متوسطه دوم استان قم تشکیل دادند که در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ مشغول به تحصیل بودند. حجم نمونه به تعداد ۲۵۰ نفر در نظر گرفته شد که به شیوه نمونه‌گیری در دسترس به پژوهش وارد شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه‌ها تجربه غرقگی جکسون و اکلند (۲۰۰۲)، پرسشنامه توانمندی‌های منش پترسون و سیگلمن (۲۰۰۴)، پرسشنامه سرسختی روان‌شناختی کوبا سا و همکاران (۱۹۸۲) و پرسشنامه‌ی نیازهای بنیادین روان‌شناختی (BSNQ؛ لاگاردیا و همکاران، ۲۰۰۰) به شکل مستقیم برای اندازه‌گیری و گردآوری اطلاعات استفاده شد. داده‌های جمع‌آوری شده به روش ماتریس همبستگی و مدل‌یابی معادلات ساختاری تحلیل شد. یافته‌های پژوهش نشان داد شاخص‌های مدل پیشنهادی از برازش قابل قبولی برخوردار است. نتایج نشان داد در سطح ۰/۹۵ در صد توانمندی منش و سرسختی روان‌شناختی و نیازهای بنیادین روان‌شناختی اثر مستقیم بر تجربه غرقگی دارند. همچنین نتایج نشان داد توانمندی منش و سرسختی روان‌شناختی بر نیازهای بنیادین روان‌شناختی اثر مستقیم دارند. نتایج بوت استروپ مشخص کرد توانمندی منش و سرسختی روان‌شناختی اثر غیرمستقیم به واسطه نیازهای بنیادین روان‌شناختی بر تجربه غرقگی دارد. مهم‌ترین نتیجه‌گیری این پژوهش را می‌توان توانمندی منش و سرسختی روان‌شناختی و نیازهای بنیادین روان‌شناختی در دانش‌آموزان تیزهوش دانست که می‌تواند به شکل مستقیم و غیر مستقیم بر تجربه غرقگی اثر گذارد.

واژه‌های کلیدی: توانمندی منش، سرسختی روان‌شناختی، نیازهای بنیادین روان‌شناختی، تجربه غرقگی، دانش‌آموزان تیزهوش

مقایسه ادراک از خویشتن، استرس انتظارات تحصیلی، احساس گرفتاری و شرم درونی شده در دانش‌آموزان دارای اهمال‌کاری تحصیلی و عادی

سید مهدی سرکشیکیان^۱، زهرا نورالهی^۲، نرگس اسفندیار^۳

۱. * دکتری روان‌شناسی تربیتی، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران. mehdikiyan110@gmail.com

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، واحد علوم پزشکی قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران.

Zahranourollahi95@gmail.com

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی سلامت، واحد علوم پزشکی قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران.

چکیده

هدف از انجام پژوهش مقایسه ادراک از خویشتن، استرس انتظارات تحصیلی، احساس گرفتاری و شرم درونی شده در دانش‌آموزان دارای اهمال‌کاری تحصیلی و عادی بود. پژوهش از نوع توصیفی-علی مقایسه‌ای بود. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان دختر و پسر متوسطه دوم شهر تهران بودند که در سال تحصیلی ۱۴۰۰ مشغول به تحصیل بودند. نمونه شامل ۱۰۰ نفر (۵۰ دانش‌آموز اهمال‌کار تحصیلی و ۵۰ دانش‌آموز عادی) بودند که به شیوه در دسترس انتخاب و به پژوهش وارد شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه استرس انتظارات تحصیلی آنگ و هوان (۲۰۰۶)، پرسشنامه ادراک از خود هارتر (۱۹۸۹)، پرسشنامه احساس گرفتاری (گیلبرت و همکاران، ۱۹۹۳) و پرسشنامه شرم درونی شده کوک (۱۹۹۳) استفاده شد. در نهایت داده‌ها با استفاده از روش آنالیز واریانس چند متغیری مورد تحلیل قرار گرفت. یافته‌ها نشان داد ادراک از خویشتن، استرس انتظارات تحصیلی، احساس گرفتاری و شرم درونی شده در دانش‌آموزان دارای اهمال‌کاری تحصیلی و عادی متفاوت است و دانش‌آموزان اهمال‌کار نمرات پایین‌تری در ادراک از خویشتن و نمرات بالاتری در استرس انتظارات تحصیلی، احساس گرفتاری و شرم درونی شده دارا بودند.

واژه‌های کلیدی: ادراک از خویشتن، استرس انتظارات تحصیلی، احساس گرفتاری، شرم درونی شده، اهمال‌کاری تحصیلی.

اثربخشی شناخت درمانی مبتنی بر ذهن آگاهی بر ملال تحصیلی و نشخوار خشم دانش‌آموزان مبتلا به افسردگی

سید مهدی سرکشیکیان^{۱*}، گلاره وردی^۲، محدثه سادات موجانی^۳

۱. * دکتری روان‌شناسی تربیتی، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران. mehdikiyan110@gmail.com
۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، واحد علوم پزشکی قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران. gelarevardi80@gmail.com
۳. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، واحد علوم پزشکی قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران. moojani1019@gmail.com

چکیده

هدف از انجام پژوهش تعیین اثربخشی شناخت درمانی مبتنی بر ذهن آگاهی بر ملال تحصیلی و نشخوار خشم در دانش‌آموزان مبتلا به افسردگی بود که با روش نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون_پس‌آزمون با گروه کنترل انجام شد. جامعه آماری این پژوهش شامل دانش‌آموزان دختر و پسر مبتلا به افسردگی شهر کاشان بود که در سال ۱۳۹۹ به مراکز مشاوره جهت درمان مراجعه کرده بودند. نمونه شامل ۳۰ دانش‌آموز بودند که به شیوه در دسترس انتخاب و سپس در گروه آزمایش و گواه به شکل تصادفی جایگزین شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از مقیاس فرعی ملال تحصیلی از پرسش‌نامه هیجانات تحصیلی پکران و همکاران (۲۰۰۲)، پرسشنامه نشخوار فکری خشم ساکودولسکی و همکاران (۲۰۰۱) استفاده شد. برای مداخله شناخت درمانی مبتنی بر ذهن آگاهی بر اساس بسته مدون شده کابات زین (۲۰۰۳) در ۸ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای برای گروه آزمایش اجرا شد. در نهایت داده‌ها با استفاده از روش تحلیل کوواریانس چند متغیری تحلیل شدند. یافته‌ها نشان داد با کنترل اثر پیش‌آزمون تفاوت معناداری بین پس‌آزمون گروه آزمایش و گواه در ملال تحصیلی و نشخوار خشم در دانش‌آموزان دارای افسردگی وجود داشت. این می‌توان نتیجه گرفت شناخت درمانی مبتنی بر ذهن آگاهی بر ملال تحصیلی و نشخوار خشم در دانش‌آموزان افسرده مؤثر است.

واژه‌های کلیدی: شناخت درمانی مبتنی بر ذهن آگاهی، ملال تحصیلی، نشخوار خشم، افسردگی.

اثربخشی درمان فرانشاختی بر درگیری تحصیلی و دل‌بستگی به مدرسه در دانش‌آموزان دارای اضطراب امتحان

سید مهدی سرکشیکیان^۱، سیده فاطمه حسینی^۲، فاطمه حسینی^۳،
فاطمه اسلامی پناه^۴

۱. * دکتری روان‌شناسی تربیتی، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران. mehdikiyan110@gmail.com

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، واحد علوم پزشکی قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران.
shahzadehfh@gmail.com;

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، واحد علوم پزشکی قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران
Mobina.hoss.2021@gmail.com;

۴. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، واحد علوم پزشکی قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران
f.eslami58@gmail.com.

چکیده

هدف از انجام پژوهش تعیین اثربخشی درمان فرانشاختی بر درگیری تحصیلی و دل‌بستگی به مدرسه در دانش‌آموزان دارای اضطراب امتحان بود. پژوهش از نوع نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون_پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان پسر پایه دوازدهم شهر قم بودند که در سال تحصیلی ۱۴۰۲ مشغول به تحصیل بودند. نمونه شامل ۴۰ دانش‌آموز بودند که به شیوه در دسترس انتخاب سپس در گروه آزمایش و گواه به شکل تصادفی جایگزین شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه درگیری تحصیلی ریو و پرسشنامه دل‌بستگی به مدرسه (موتون و همکاران، ۱۹۹۳) شد. یافته‌ها نشان داد با کنترل اثر پیش‌آزمون تفاوت معناداری بین پس‌آزمون گروه آزمایش و گواه در درگیری تحصیلی و دل‌بستگی به مدرسه در دانش‌آموزان دارای اضطراب امتحان وجود داشت. این می‌توان نتیجه گرفت درمان فرانشاختی بر درگیری تحصیلی و دل‌بستگی به مدرسه در دانش‌آموزان دارای اضطراب امتحان مؤثر است.

واژه‌های کلیدی: درمان فرانشاختی، درگیری تحصیلی، دل‌بستگی به مدرسه، اضطراب امتحان

رتبه‌بندی مدارس غیر انتفاعی با استفاده از روش فرآیند تحلیل سلسله مراتبی

شهرام سعیدی

استادیار گروه مهندسی صنایع، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران. رایانامه: sh_saeidi@iaut.ac.ir

چکیده

در طول دهه گذشته، بسیاری از کشورها در تلاش برای افزایش عملکرد خود، نوعی از مسئولیت‌پذیری را در مدارس معرفی کرده‌اند. این جنبش تا حدی ناشی از ناامیدی بسیاری از کشورها از نتایج ضعیف دانش‌آموزانشان در آزمون‌های ملی و بین‌المللی بوده است. دانش‌آموزان برای انتخاب مدرسه تحصیلی خود، در طی یک فرآیند تصمیم‌گیری چند معیاره، نیازمند در نظر گرفتن مجموعه‌ای از عوامل هستند که بهترین مدرسه را از دید خود انتخاب نمایند. در این تحقیق که بر اساس داده‌های ۱۵ مدرسه غیر انتفاعی دخترانه شهر تبریز انجام گردیده است، از روش تحلیل سلسله مراتبی (AHP) که یک تکنیک ریاضی-روان‌شناسی است، برای رتبه‌بندی مدارس استفاده شده است. معیارهای منتخب در این پژوهش، شامل شهریه، موقعیت مکانی، سوابق موفقیت‌های پیشین، تجربه هیئت مدیره مدرسه، اندازه فضای آموزشی، امکانات و درجه مدرسه است. وزن‌دهی به معیارها، با روش آنترپی شانون انجام گردیده و داده‌های تحقیق بر آن اساس تحلیل شده‌اند. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که اغلب والدین، از نتایج رتبه‌بندی و معیارهای مورد استفاده آن، رضایت داشته و با انتخاب آن‌ها منطبق است، ولی در موارد معدودی، نتیجه حاصله با رتبه (درجه) اعلام شده مدرسه مغایرت دارد. دلیل این امر می‌تواند ناشی از دستکاری احتمالی داده‌ها توسط مدارس یا غیر واقعی بودن رتبه اعلامی آن‌ها باشد که نیازمند تحقیقات بیشتر است. نهایتاً می‌توان نتیجه گرفت که روش فرآیند تحلیل سلسله مراتبی، با توجه به سادگی، انعطاف‌پذیری، به‌کارگیری معیارهای کیفی و کمی به‌طور همزمان و نیز قابلیت بررسی سازگاری در قضاوت‌ها می‌تواند در تصمیم‌گیری برای انتخاب مدرسه مناسب، کاربرد مطلوبی داشته باشد.

واژه‌های کلیدی: رتبه‌بندی، مدارس غیر انتفاعی، روش تحلیل سلسله مراتبی.

بررسی نقش فناوری‌های نوین هوش مصنوعی در آموزش مدارس ابتدایی

شهرام سعیدی

استادیار گروه مهندسی صنایع، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران. رایانامه: sh_saeidi@iaut.ac.ir

چکیده

هوش مصنوعی، علم ساخت ماشین‌هایی است که می‌توانند مانند انسان فکر کنند. این علم، شیوه زندگی، کار و یادگیری ما را متحول کرده است، چراکه پتانسیل آن برای دگرگونی دنیای آموزش بسیار زیاد است. در سال‌های اخیر، علاقه فزاینده‌ای به کاربرد هوش مصنوعی در آموزش ابتدایی وجود داشته است. فن‌آوری‌های هوش مصنوعی برای کمک و تقویت تجربیات یادگیری برای دانش‌آموزان دبستانی توسعه یافته‌اند و پتانسیل زیادی در ارائه تجربیات یادگیری شخصی و سازگار، تسهیل ارزیابی و بازخورد و حمایت از معلمان در کارشان نشان داده‌اند. راه اندازی نرم‌افزار جدید و قابل دسترس هوش مصنوعی، نوید مزایایی را برای معلمان و دانش‌آموزان می‌دهد. از زمان انتشار عمومی ChatGPT در فوریه ۲۰۲۳، هوش مصنوعی، انقلابی در فرآیند یادگیری در بسیاری از مدارس ابتدایی در سراسر جهان ایجاد کرده است. از همه مهم‌تر برای مربیان، مدل‌های زبان بزرگ سیستم‌های هوش مصنوعی هستند که می‌توانند انواع مختلفی از محتوا، از جمله متن، تصاویر و کد را با برون‌یابی الگوهای آموخته شده از آموزش بر روی بخش‌های وسیعی از داده‌های موجود در اینترنت ایجاد کنند. با وجود مزایای احتمالی هوش مصنوعی در آموزش ابتدایی، چالش‌های مختلفی وجود دارد که باید مورد رسیدگی قرار گیرند. یکی از بزرگترین چالش‌ها، پیامدهای اخلاقی استفاده از هوش مصنوعی در آموزش است. در این مقاله، به بررسی ابعاد مختلف استفاده از هوش مصنوعی در مدارس آموزشی پرداخته شده و تبعات گوناگون آن مورد ارزیابی و سنجش قرار گرفته است. بر اساس نتایج پژوهش، این خطر وجود دارد که سیستم‌های دارای هوش مصنوعی، ممکن است تعصبات موجود را تقویت کرده یا سهواً سیستم‌های جدید ایجاد کنند. به‌عنوان مثال، اگر یک سیستم یادگیری تطبیقی به درستی طراحی نشده باشد، ممکن است جنسیت یا تعصبات نژادی را تقویت کند. تهدید دیگر، احتمال اتکای بیش از حد به هوش مصنوعی است. درحالی‌که هوش مصنوعی می‌تواند بینش و پشتیبانی ارزشمندی را ارائه دهد، نباید جایگزین نقش معلمان شود. معلمان نقش مهمی در فرآیند یادگیری ایفا می‌کنند و سطحی از تعامل و پشتیبانی را ارائه می‌دهند که با هوش مصنوعی جایگزین نمی‌شود.

واژه‌های کلیدی: هوش مصنوعی، مدارس آموزش ابتدایی، کیفیت آموزش، ChatGPT

پیش‌بینی احساس تعلق به مدرسه بر اساس آموزش ترغیبی و مهارت‌های ارتباط بین فردی در دانش‌آموزان

حانیه سعیدی جوان*^۱، مهشید کیوانلو^۲، جواد سعادت^۳

*۱. دانشجوی کارشناسی ارشد مشاوره شغلی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.

رایانامه: Haniyehsaedi76@gmail.com

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد مشاوره مدرسه، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران. رایانامه: M.keyvanlou75@gmail.com

۳. کارشناسی ارشد میکروبیولوژی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ارومیه / آموزش و پرورش، ارومیه، ایران.

رایانامه: Javadsaadat69@gmail.com

چکیده

مدارس می‌توانند نقش برجسته‌ای در بهبود سلامت روانی و جسمانی دانش‌آموزان داشته باشند؛ به‌خصوص آنکه دانش‌آموزان بخش اعظمی از کودکی و نوجوانی خود را در این مکان سپری می‌کنند؛ بنابراین هدف پژوهش حاضر پیش‌بینی احساس تعلق به مدرسه دانش‌آموزان بر اساس آموزش ترغیبی و مهارت‌های ارتباط بین فردی بود. این پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نظر روش تحقیق، توصیفی از نوع همبستگی بود که به شیوه نمونه‌گیری خوشه‌ای تصادفی تعداد ۱۰۵ نفر از دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه شهرستان اردبیل در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ انتخاب شدند که از این میان ۱۰۰ نفر از آن‌ها، پرسشنامه‌ها را تکمیل کردند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه احساس تعلق به مدرسه بری و همکاران (۲۰۰۴)، پرسشنامه آموزش ترغیبی (ITS) آموس و همکاران (۱۹۸۴) و مهارت‌های ارتباط بین فردی ماتسون (۱۹۸۳) استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از همبستگی پیرسون و رگرسیون چند متغیره استفاده گردید. نتایج این پژوهش نشان داد که آموزش ترغیبی و مهارت‌های ارتباط بین فردی در پیش‌بینی احساس تعلق به مدرسه نقش مهمی دارند؛ بنابراین می‌توان با آموزش ترغیبی و تقویت مهارت‌های ارتباط بین فردی و توانمندی‌های دانش‌آموزان، احساس تعلق به مدرسه را در آن‌ها افزایش داد.

واژه‌های کلیدی: احساس تعلق به مدرسه، آموزش ترغیبی، مهارت‌های ارتباط بین فردی، دانش‌آموزان.

بررسی اثربخشی آموزش تنظیم هیجان بر میزان مهارت‌های ارتباطی در نوجوانان شهر کرمان

مهسا سلاجقه*^۱

*۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد سیرجان، کرمان، ایران. رایانامه: nclhp2015@gmail.com

چکیده

دانش‌آموزان آینده‌سازان هر جامعه و ملتی می‌باشند که به علت بلوغ دوران بحرانی را به سر می‌برند و نوع گذر آن‌ها از این دوران سرنوشت بزرگ سالی آن‌ها را تا حدود زیادی مشخص می‌نماید. این پژوهش به بررسی اثربخشی آموزش تنظیم هیجان بر میزان مهارت‌های ارتباطی دانش‌آموزان شهر کرمان پرداخت. روش پژوهش نیمه‌آزمایشی با گروه کنترل و آزمایش بود. جامعه آماری را تمام نوجوانان ۱۵ تا ۱۸ شهر کرمان تشکیل می‌دادند و تعداد نمونه ۳۰ نفر بود که به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای انتخاب و در دو گروه کنترل و آزمایش دسته‌بندی شدند داده‌ها به‌وسیله مقیاس مهارت ارتباطی کوئین دام (۲۰۰۴) و ۸ جلسه آموزشی برای گروه آزمایش به دست آمد و روش تحلیل داده‌ها تحلیل کوواریانس بود. یافته‌ها نشان داد آموزش تنظیم هیجان بر میزان مهارت‌های ارتباطی نوجوانان تأثیر دارد؛ بنابراین می‌توان از روش تنظیم هیجان در راستای افزایش مهارت‌های ارتباطی در دانش‌آموزان بهره برد و مهارت‌های ارتباطی را بهبود بخشید.

واژه‌های کلیدی: آموزش تنظیم هیجان، دانش‌آموزان، مهارت‌های ارتباطی، نوجوانان.

نقش سبک‌های تفکر در انگیزش تحصیلی دانش‌آموزان

ناهید سلطان آبادی

دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد قم، قم، ایران. nahid_soltan@yahoo.com

چکیده

در فرایند آموزش و یادگیری شناسایی منابع ایجاد انگیزش در دانش‌آموزان از جمله عوامل بسیار مهم محسوب می‌شود. هدف پژوهش حاضر بررسی نقش سبک‌های تفکر در انگیزش تحصیلی دانش‌آموزان بود. روش پژوهش همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان مقطع متوسطه اول شهر کرج بود که در یکی از مدارس منطقه دو کرج، در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ مشغول به تحصیل بودند. از این جامعه آماری ۱۵۰ دانش‌آموز بر اساس روش نمونه‌گیری تصادفی به‌عنوان افراد نمونه انتخاب شدند. برای اندازه‌گیری سبک تفکر از مقیاس سبک‌های تفکر (Sternberg & Wagner, 1997) و برای اندازه‌گیری انگیزش تحصیلی از سیاهه انگیزش مدرسه (Ali, & McInerney, 2001) استفاده شد. یافته‌ها نشان دادند سبک تفکر وابسته ۳۴ درصد تغییرات واریانس انگیزش تحصیلی را پیش‌بینی می‌کند. بنابراین لزوم توجه به نقش سبک‌های تفکر در انگیزش تحصیلی، ضروری به نظر می‌رسد.

واژه‌های کلیدی: سبک‌های تفکر، انگیزش تحصیلی، دانش‌آموز

تأثیر یادگیری مشارکتی بر اساس مدل «جیگ ساو» بر پیشرفت تحصیلی و درگیری تحصیلی دانش‌آموزان

ناهید سلطان آبادی^{۱*}، مهرداد مومنی^۲

۱. * دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد قم، ایران. رایانامه: nahid_soltan@yahoo.com

۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران. رایانامه: momeni_mehrdad@gmail.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر، بررسی تأثیر یادگیری مشارکتی بر اساس مدل «جیگ ساو» بر پیشرفت تحصیلی و درگیری تحصیلی دانش‌آموزان پایه ششم ابتدایی بود. در واقع مسئله پژوهش حاضر کاربرد یادگیری مشارکتی و بررسی تأثیر آن بر دو متغیر پیشرفت و درگیری تحصیلی با تمرکز بر مدل «جیگ ساو» بود. روش پژوهش با توجه به ماهیت و اهداف پژوهش، نیمه آزمایشی، با طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون با گروه گواه بود. جامعه آماری، شامل دختران پایه ششم ابتدایی شهر تهران در سال ۱۴۰۲-۱۴۰۱ بودند. از این جامعه، با روش نمونه‌گیری در دسترس یک مدرسه دخترانه انتخاب و در یکی از کلاس‌ها روش یادگیری مشارکتی بر اساس مدل «جیگ ساو» در درس ریاضی پایه ششم ابتدایی اجرا و در یکی از کلاس‌ها روش سنتی اجرا شد. گروه آزمایش به مدت سه هفته در ۱۰ جلسه ۴۵ دقیقه‌ای بر اساس روش مشارکتی آموزش دیدند. برای اندازه‌گیری میزان درگیری تحصیلی در این پژوهش از پرسشنامه درگیری تحصیلی (Rio, 2013) استفاده شد. برای پیشرفت تحصیلی عملکرد دانش‌آموزان در یکی از مقیاس‌های خیلی خوب، خوب، قابل قبول و نیاز به تلاش به‌عنوان ملاک پیشرفت تحصیلی در نظر گرفته شد. نتایج تحلیل کوواریانس بین گروهی تک‌متغیری برای مقایسه پیشرفت تحصیلی و درگیری تحصیلی، در بین گروه‌های آزمایش و گواه، نشان می‌دهد که تفاوت معنی‌داری بین نمرات پیشرفت تحصیلی و درگیری تحصیلی در دو گروه آزمایش و گواه با تعدیل اثر پیش‌آزمون وجود دارد. همچنین اندازه اثر نشان می‌دهد حدود ۲۴ درصد از واریانس پیشرفت تحصیلی و ۳۲ درصد از درگیری تحصیلی، توسط آموزش به شیوه مشارکتی تبیین می‌شود. در نتیجه می‌توان برای ارتقای پیشرفت تحصیلی و درگیری تحصیلی از یادگیری مشارکتی با تمرکز بر روش «جیگ ساو» استفاده کرد.

واژه‌های کلیدی: پیشرفت تحصیلی، درگیری تحصیلی، یادگیری مشارکتی

نقش فرزندپروری هلیکوپتری و رفتارهای پرخطر در اضطراب امتحان

رضا سلطانی جونقانی*^۱

دانشجوی کارشناسی روان‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد کرمان rezasoltanijunqani24@gmail.com

چکیده

تحصیل همواره با اضطراب امتحان همراه است و شناسایی عوامل مرتبط با آن از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه بین فرزندپروری هلیکوپتری و رفتارهای پرخطر با اضطراب امتحان در دانش‌آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر کرمان در سال تحصیلی انجام پذیرفت. روش پژوهش همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش شامل ۵۰۰۰ دانش‌آموز پسر دوره دوم متوسطه شهر کرمان در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بود که بر اساس فرمول کوکران ۳۷۳ نفر از آنان با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزارهای پژوهش شامل پرسشنامه فرزندپروری هلیکوپتری (Luebbe et al, 2018)، رفتارهای پرخطر (ایران‌زاده و محمدی، ۱۳۹۰) و سیاهه اضطراب امتحان (Spielberger, 1980) بود. برای تحلیل داده‌ها از تحلیل رگرسیون استفاده شد. یافته‌ها نشان دادند که فرزندپروری هلیکوپتری و رفتارهای پرخطر ۳۶ درصد واریانس اضطراب امتحان را تبیین می‌کنند و رفتارهای پرخطر در مقایسه با فرزندپروری هلیکوپتری، نقش پررنگ‌تری در اضطراب امتحان دارند. بنابراین در نظر گرفتن سبک‌های فرزندپروری و رفتارهای پرخطر فرزندان، می‌تواند به کاهش اضطراب امتحان کمک کند.

واژه‌های کلیدی: فرزندپروری هلیکوپتری، رفتارهای پرخطر، اضطراب امتحان، دانش‌آموز

نقش آموزش مهارت‌های زندگی در پیش‌بینی هیجان‌طلبی و سلامت اجتماعی

فاطمه سلطانی فر*^۱، صدیقه شورابی^۲

*۱. کارشناسی ارشد مشاوره مدرسه، دانشگاه اردکان، یزد، ایران. رایانامه: soltanifar.1377@gmail.com

۲. کارشناسی ارشد ریاضی، آموزش و پرورش، یزد، ایران. رایانامه: shorabi.se@gmail.com

چکیده

کسانی که می‌توانند با دیگران روابط اجتماعی محکم و ثابت برقرار کنند، از سلامت بهتری برخوردار می‌شوند. هدف مطالعه حاضر، پیش‌بینی هیجان‌طلبی و سلامت اجتماعی بر اساس آموزش مهارت‌های زندگی در دانش‌آموزان نوجوان دختر است. بدین منظور طی یک پژوهش توصیفی از نوع همبستگی تعداد ۲۰۰ نفر از دانش‌آموزان دختر دبیرستان‌های شهرستان یزد در مقطع دهم تا دوازدهم که در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ مشغول به تحصیل بودند، به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. در پژوهش حاضر برای سنجش میزان آگاهی از مهارت‌های زندگی از مقیاس گلزاری (۱۳۸۶)، ارزیابی سلامت اجتماعی از مقیاس کیز (۲۰۰۴)، برای ارزیابی هیجان‌طلبی از مقیاس زاگرم (۱۹۸۷) استفاده شد. جهت تجزیه و تحلیل داده‌های حاصل از مقیاس‌ها از آزمون ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون به‌وسیله نرم‌افزار تحلیل آماری SPSS-23 استفاده شد. نتایج بیانگر همبستگی معنادار میان هیجان‌طلبی و سلامت اجتماعی با آموزش مهارت‌های زندگی بود. همچنین آموزش مهارت‌های زندگی با سلامت اجتماعی رابطه مثبت و با هیجان‌طلبی رابطه منفی معنادار نشان داد. نتایج رگرسیون چندگانه نشان داد که آموزش مهارت‌های زندگی می‌تواند هیجان‌طلبی و سلامت اجتماعی را به‌طور معناداری در بین نوجوانان دختر پیش‌بینی کند؛ بنابراین از آموزش مهارت‌های زندگی می‌توان در جهت بهبود هیجان‌طلبی و سلامت اجتماعی دانش‌آموزان دختر استفاده کرد.

واژه‌های کلیدی: مهارت‌های زندگی، هیجان‌طلبی، سلامت اجتماعی، دانش‌آموزان.

رابطه سبک‌های هویت با سلامت روان و تعلل‌ورزی تحصیلی دانش‌آموزان

مرضیه سلگی*^۱

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه پیام نور، همدان، ایران. marzyaolgi@gmail.com

چکیده

هدف از انجام این پژوهش بررسی رابطه سبک‌های هویت با سلامت‌روان و تعلل‌ورزی تحصیلی دانش‌آموزان متوسطه اول شهر فیروزان بوده است. این پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نظر شیوه انجام توصیفی از نوع همبستگی می‌باشد. جامعه آماری دانش‌آموزان متوسطه اول شهر فیروزان در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ به تعداد ۱۲۳۰ نفر بودند که بر اساس جدول گرجسی و مورگان و با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای، ۲۹۳ دانش‌آموز به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزارهای مورد استفاده شامل مقایس‌های سبک‌های هویت (برزونسکی، ۱۹۹۲)، سلامت‌روان نجاریان (۱۳۸۰) و تعلل‌ورزی تحصیلی سولومون و راث بلوم (۱۹۸۴) بود و برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه استفاده شد. یافته‌های پژوهش نشان داد که سبک هویت اطلاعاتی و هنجاری سبب افزایش سلامت‌روان و کاهش تعلل‌ورزی تحصیلی دانش‌آموزان می‌شود و سبک هویت سردرگم سلامت‌روان را کاهش و تعلل‌ورزی دانش‌آموزان را افزایش می‌دهد.

واژه‌های کلیدی: سبک‌های هویتی، سلامت‌روان، تعلل‌ورزی تحصیلی

طراحی فضای شاد مدارس بر اساس استانداردهای کالبدی فضاهای آموزشی

محبوبه سلیمان پور عمران*^۱، نساء عزیزی^۲

۱. * استادیار، گروه مدیریت آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی، بجنورد، ایران. رایانامه: m.pouomran@gmail.com

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی، بجنورد، ایران. رایانامه:

ns.azizi400@gmail.com

چکیده

کودکان به فضاهایی برای بازی و یادگیری نیاز دارند که در عین قابل کنترل بودن، آن‌ها را محدود نکند، جذاب باشد و بیشتر از وقفه و مکث، ماهیت حرکتی داشته باشد. کودکان بیشتر از هر چیز به تجربه کردن علاقه مندند. بنابراین فضاهایی که برای کودکان طراحی می‌شوند، به ویژه فضاهای آموزشی، باید قادر باشند نیروهای ذهنی و احساسی او را تحت تأثیر قرار دهند و از این طریق، هم در آموزش او شرکت کنند و هم محیطی شاد و سرشار از انرژی را برای او به وجود آورند. هدف از این پژوهش بررسی چگونگی طراحی فضای شاد مدارس بر اساس استانداردهای کالبدی فضاهای آموزشی و روش پژوهش از نوع توصیفی و تحلیلی مبتنی بر روش تحقیق کتابخانه‌ای و با تکیه بر مقالات و کتاب‌ها است. پژوهش‌های صورت گرفته، نشان داده‌اند که عوامل کالبدی فضاهای آموزشی در ایجاد شادکامی در معلمان و دانش‌آموزان دخیل هستند. می‌توان نتیجه گرفت که فعالیت‌های آموزشی مدرسه باید در فضایی مناسب، با روش و امکانات مطلوب و بر اساس نیازها و علایق دانش‌آموزان در زمینه‌های مختلف تهیه و انجام شود تا معلم در تدریس و شاگرد در یادگیری احساس رغبت و انگیزه کنند و از فعالیت خود احساس لذت و رضایت نمایند.

واژه‌های کلیدی: شادی، استانداردهای کالبدی، فضاهای آموزشی

تبیین راه‌کارهای آموزش مجازی با تاکید بر دانش‌آموزان

ناحیه سلیمان‌زاده^{۱*}، کیمیا سلیمان‌زاده^۲

۱. کارشناسی‌ارشد آموزش ابتدایی، دانشگاه آزاد اسلامی شاهین دژ، شاهین دژ، ایران، Ma.soleimanzadeh@gmail.com

۲. کارشناسی‌ارشد آموزش ابتدایی، دانشگاه آزاد اسلامی شاهین دژ، شاهین دژ، ایران، Kimiasoley@gmail.com

چکیده

رسانه‌ها و فضای مجازی امروزه تأثیر زیادی بر یادگیری دانش‌آموزان دارند، آموزش مجازی اگر به درستی شناسایی و بکار گرفته شود علاوه بر تقویت یادگیری‌های موضوعی، برخی از مهارت‌های اساسی نظیر توانایی حل مسئله، خلاقیت، نوآوری و مدیریت و مهارت‌های روابط انسانی را در فراگیران را نیز تقویت می‌نماید. با توجه به گسترش سریع استفاده از ساختارهای آموزش مجازی در ایران، بررسی تبعات و پیامدهای گسترش به‌کارگیری این فناوری‌ها در عرصه‌های گوناگون کاملاً ضروری است. بر همین اساس، پژوهش حاضر با هدف تحقق بهره‌گیری از ظرفیت فضای مجازی در راستای افزایش میزان یادگیری دانش‌آموزان به نگارش درآمده است. پژوهش حاضر از نظر هدف، توسعه‌ای و کاربردی و روش پژوهش «توصیفی-تحلیلی و اکتشافی» بود. روش جمع‌آوری داده‌ها به صورت پیمایشی با استفاده از ابزار پرسشنامه بوده است. جامعه آماری پژوهش نیز خبرگان و متخصصین حوزه تعلیم و تربیت و فضای مجازی شهر شاهین دژ بودند که برای تدوین استراتژی‌های مناسب نیز از این متخصصان بهره گرفته شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از فرایند الگوی مدل SWOT استفاده شده است. نتایج به دست آمده نشان داد فضای مجازی دارای ظرفیت و مشکلاتی در زمینه آموزش است، اما با این وجود با برنامه‌ریزی در ست می‌توان که با بهره‌گیری در ست از این فضا در امر آموزش اقدام نمود. در همین راستا بر اساس تحلیل‌های صورت گرفته راهبردهای نظیر: ۱- استفاده از جاذبه‌های متنوع محیط فضای مجازی در جهت علاقه‌مند نمودن دانش‌آموزان به یادگیری بیشتر و ادامه تحصیل ۲- بهبود زیرساخت‌های فضای مجازی در زمینه ارائه خدمات مختلف در جهت آموزش بهتر به دانش‌آموزان ۳- استفاده از پتانسیل‌های قابلیت‌بازبینی محتوا و فیلم‌های آموزشی در فضای مجازی جهت توسعه آموزش ۴- ایجاد زیرساخت‌های ارتباط شاگردان با معلمان و همکلاسی‌هایشان از طریق حمایت از شبکه‌های داخلی جهت زمینه‌سازی برای آموزش کاربردی به‌عنوان راهبردهای مناسب جهت استفاده از فضای مجازی ارائه می‌گردد.

واژه‌های کلیدی: یادگیری، فضای مجازی، راهبرد، دانش‌آموزان

شناسایی و طبقه‌بندی رفتارهای آسیب‌رسان والدین بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان

زهرا سلیمانی مهر^۱، میره صالحی^۲

۱. دانشجوی کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان، مشهد، ایران. رایانامه: z.soleimanimehr.80@gmail.com

۲. استادیار، گروه آموزشی علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران. رایانامه: m.salei@cfu.ac.ir

چکیده

هدف پژوهش حاضر شناسایی و طبقه‌بندی رفتارهای آسیب‌رسان والدین بر عملکردهای تحصیلی دانش‌آموزان از منظر معلمان است. پژوهش حاضر به لحاظ هدف کاربردی و از نوع روش تحقیق کیفی بود. از تحلیل محتوای متون و مصاحبه‌ها در پژوهش حاضر استفاده گردید. ابزارهای جمع‌آوری اطلاعات مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته بود. این مصاحبه‌ها با ۶ نفر از معلمان که با روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شده بودند انجام شد. نتایج مصاحبه‌ها از طریق تحلیل محتوا و کدگذاری باز، محوری و انتخابی مورد تحلیل قرار گرفت و مقوله‌های اصلی و فرعی رفتارهای آسیب‌رسان والدین بر عملکردهای تحصیلی استخراج گردید. از طریق کدگذاری این رفتارها طبقه‌بندی شدند. یافته‌ها نشان داد که طبقه‌بندی رفتارهای آسیب‌رسان عبارتند از: ضعف در مهارت‌های روان‌شناختی کودک و خانواده (سواد تربیتی، مهارت‌های فرزندپروری، یاددهی و یادگیری خودنظم‌دهی، ضعف مهارت‌های زندگی در والدین، سواد عاطفی)، خانواده دارای آسیب شدید و ضعف انسجام سازمان‌های دولتی مرتبط با خانواده و مدرسه (عدم پیگیری اجتماعی سازمان‌های دولتی در حمایت از خانواده‌های دارای آسیب‌های شدید، الزام به تعیین وظایف و انجام آن توسط سازمان‌های دولتی)، ضعف در سواد مطالعاتی جامعه (سطح تحصیلات والدین)

واژه‌های کلیدی: دانش‌آموزان ابتدایی، رفتارهای آسیب‌رسان والدین، عملکردهای تحصیلی، معلمان.

اثر بخشی درمان شناختی رفتاری بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری

نسرين سلیمی

کارشناسی ارشد روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی، دانشگاه تهران

چکیده

یکی از عوامل نبود موفقیت تحصیلی در دانش‌آموزان، وجود اختلالات یادگیری در آنان است که منجر به افت تحصیلی، کاهش اعتماد به نفس و عزت نفس و ترک تحصیل آن‌ها می‌شود. هدف پژوهش حاضر تعیین اثربخشی درمان شناختی رفتاری بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری بوده است. روش پژوهش نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون و با گروه کنترل بود. جامعه آماری شامل دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری مراجعه کننده به مرکز اختلال یادگیری شماره ۱ واقع در یوسف آباد در سال ۱۴۰۱ بودند که با استفاده از روش نمونه‌گیری دردسترس ۲۸ نفر انتخاب و در دو گروه آزمایش و کنترل قرار گرفتند. شرکت‌کنندگان پرسشنامه پیشرفت تحصیلی فام و تیلور (۱۹۹۹) را تکمیل نمودند. سپس یک گروه آزمایش به مدت دو ماه و در هر هفته یک جلسه به مدت ۴۵ دقیقه در مراکز مربوطه توسط درمانگر تحت آموزش مربوطه قرار گرفتند و گروه شاهد هیچ آموزشی دریافت نکردند. نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد که میانگین نمره پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان در پس‌آزمون گروه آزمایش نسبت به پیش‌آزمون معنادار بوده است. نتایج حاکی از اثربخشی گروه درمانی شناختی-رفتاری بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان بود. لذا پیشنهاد می‌شود با به‌کارگیری درمان شناختی-رفتاری در میان دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری، زمینه پیشرفت تحصیلی آنان فراهم گردد.

واژه‌های کلیدی: درمان شناختی رفتاری، پیشرفت تحصیلی، دانش‌آموزان، اختلال یادگیری.

بررسی و نقد نگاه پست مدرنیسم به تعلیم و تربیت ارزش‌ها

رضا سلیمی^۱، سمیرا زمانی^۲، حجت‌الله مرادی پردنجانی^۳

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد شهرکرد، ایران. rezasalimi2014@yahoo.com

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد شهرکرد، ایران. samirazamani@gmail.com

۳. استادیار دانشگاه آزاد اسلامی، شهرکرد، ایران. drhmoradip@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی و نقد نگاه پست مدرنیسم به تعلیم و تربیت ارزش‌ها که با روش کتابخانه‌ای انجام شده است. برای گردآوری اطلاعات موردنیاز از ادبیات نظریه‌مند در مقالات، متون علمی، کتب مرتبط در پایگاه‌های علمی داخلی و خارجی مرتبط با موضوع استفاده شده است، بنابراین جامعه آمار در این پژوهش شامل کلیه ادبیات نظری و مقالات علمی با موضوع است که در نهایت ۱۵ سند که بیشترین ارتباط را با موضوع داشتند به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. با استفاده از تحلیل محتوا مهم‌ترین نکات مربوط به نقد نگاه پست مدرنیسم به تعلیم و تربیت ارزش‌ها از این مستندات استخراج گردید. یافته‌های پژوهش نشان داد، پست‌مدرنیسم که در بستر سکولار غرب زاده شده است، بر نسبی‌گرایی و کثرت‌گرایی تأکید و هرگونه باور یقینی و ارزش مطلق را مردود می‌داند؛ با ذات‌گرایی سرسختانه، هویت انسان را برساخته اجتماعی می‌پندارد؛ ابتدای ارزش‌ها بر واقعیت‌های تکوینی و تأثیرات ضروری اعمال بر سرنوشت انسان را برنمی‌تابد. در اهداف تربیتی، بر نهادینه‌سازی کثرت‌گرایی، تقویت روحیه خودسامانی در فراگیران تأکید و در اصول تربیتی بر پرهیز از جزم‌گرایی، مبارزه با نظام‌مندی و تأکید بر آزادی‌های فردی اصرار می‌ورزد. در این مقاله به چستی پست مدرنیسم، چندی‌جهی بودن پست‌مدرنیسم، چستی تعلیم و تربیت ارزش‌ها، مبانی فلسفی نگاه پست‌مدرنیسم به تعلیم و تربیت ارزش‌ها پرداخته شده است.

واژه‌های کلیدی: پست مدرنیسم، تعلیم و تربیت، نسبی‌گرایی، کثرت‌گرایی.

شناسایی دانش‌آموزان نابغه اوتیسم و فرصت‌ها و چالش‌های پیرامون استعداد یابی آنها

یوسف سلیمی بنی*^۱، مسلم بازیار عبدالسلیمانلو^۲

۱. دانشجوی مقطع کارشناسی مقطع ابتدایی شهید رجایی فرخ شهر رایانامه: slymyywsf094@gmail.com

۲. دانشجوی مقطع کارشناسی مقطع ابتدایی شهید رجایی فرخ شهر رایانامه: khashayarbazaryar@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با رویکرد توصیفی تحلیلی و روش تحقیق کتابخانه‌ای، به منظور پژوهش پیرامون دانش‌آموزان اوتیسم و به طور خاص شناسایی دانش‌آموزان نابغه اوتیسم و فرصت‌ها و چالش‌های پیرامون استعداد یابی آنها پرداخته پژوهشگران معتقدند می‌توان از بهره هوشی دانش‌آموزان نابغه اوتیسم استفاده برد و شناسایی اسپرگر (Asperger syndrome) پرداخت همچنین می‌توان با آموزش‌های لازم روند زندگی نرمال را به آنها آموخت و در صورت اقدام در زمان مناسب از گسترش این اختلال در دانش‌آموزان جلوگیری کرد. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که کودکانی که دارای استعداد هستند، معمولاً در زمینه‌ای خاص علاقه و توانایی شدیدی نشان می‌دهند. آنها ممکن است در آن زمینه، پیشرفت سریعی داشته باشند و عملکردی بالاتر از حد متوسط داشته باشند. یکی از وظایف و کارکردهای مدرسه به‌عنوان بزرگ‌ترین نهاد اجتماعی مرتبط با کودکان رشد و پرورش استعداد آنهاست و این مسیر چالش‌هایی را به همراه دارد که لازم است راهکارهای آن مورد بررسی قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: سندروم اسپیزر، اوتیسم، اختلالات، دانش‌آموز، استعدادیابی

کارآفرینی آموزشی و ضرورت توسعه فرهنگ آن در نظام آموزشی

افسانه سنجولی^۱، عزیزالله رودینی^۲

۱. دانشجوی کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران. sanchooliafsaneh51@gmail.com

۲. استادیار، علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، زاهدان، ایران. azizroudini@gmail.com

چکیده

یکی از مسائل مهم و قابل توجه در نظام آموزشی کشورها، با توجه به شرایط اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی، کارآفرینی آموزشی است. هدف این پژوهش، بررسی و تبیین اهمیت کارآفرینی آموزشی و ضرورت توسعه آن در نظام آموزشی است. در روش تحقیق، از روش کیفی بهره برده شده و با بررسی مطالعات کتابخانه‌ای و استمرار در دیدگاه‌های متفاوت صاحب نظران، پاسخ‌هایی برای گسترش و حل ابهامات موضوع موردنظر به دست آمده است. جامعه آماری این پژوهش شامل دانشجویان و دانش‌آموزانی است که به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم در فعالیت‌های کارآفرینی آموزشی شرکت داشته یا در نظام آموزشی به این مسئله موردتوجه قرار داده‌اند. نتایج و یافته‌ها نشان می‌دهند که کارآفرینی آموزشی تحت تأثیر عوامل مختلفی قرار می‌گیرد. با توجه به رقابت گسترده بین کشورها، هر شهروند نیازمند به دست آوردن مهارت‌های کارآفرینی است و باید قادر به خلق ارزش افزوده باشد و نقش محدود مصرف‌کننده را نداشته باشد. با وجود چالش‌ها و تهدیدهایی که در مسیر کارآفرینان وجود دارد، ما باید این چالش‌ها را به‌عنوان فرصت‌هایی برای رشد و پیشرفت در نظر بگیریم و در صورت لزوم، با بهبود و اصلاح آن‌ها مواجه شویم؛ زیرا این نیز به‌عنوان یک نوع کارآفرینی محسوب می‌شود.

واژه‌های کلیدی: کارآفرینی آموزشی، فرهنگ، نظام آموزشی

نقش تعامل خانواده و مدرسه در تربیت دینی دانش‌آموزان

فاطمه سهرابی^۱، سما خیری^۲

۱- کارشناسی ارشد تاریخ و فلسفه آموزش و پرورش، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران / آموزش و پرورش، البرز، ایران.

fatemeh.sohrabi3931@gmail.com

۲- کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان، البرز، ایران / آموزش و پرورش، البرز، ایران.

kheirisama7@gmail.com

چکیده

تربیت دینی یکی از اهداف مهم آموزش و پرورش است که برای رشد و تعالی فردی و اجتماعی دانش‌آموزان اهمیت دارد. این تربیت نیازمند همکاری و هماهنگی نهادهای مؤثر بر زندگی دانش‌آموزان است که از جمله آن‌ها خانواده و مدرسه هستند. این پژوهش باهدف بررسی نقش تعامل خانواده و مدرسه بر تربیت دینی دانش‌آموزان انجام شده است. روش این پژوهش به صورت توصیفی-تحلیلی است که با بهره‌گیری از کتب و مقالات به بررسی نقش خانواده در درجه اول و مدرسه در درجه دوم و پس از آن به اهمیت نقش تعامل خانواده و مدرسه در تربیت دینی دانش‌آموزان پرداخته شده است. یافته‌های این تحقیق نشان می‌دهد که خانواده به‌عنوان اولین نهادی که کودک در آن چشم به جهان می‌گشاید و رشد و تربیت میابد مهم‌ترین رکن تربیت است و در درجه دوم مدرسه به‌عنوان بزرگترین بستر آموزشی که کودکان دوازده سال، بهترین زمان عمر خود را در آن می‌گذرانند و وظیفه تعلیم و تربیت آنان را بر عهده دارد نقش بسیار مهمی در امر تربیت فرزندان دارد اما آنچه که باید این دو رکن اصلی مدنظر داشته باشند همراهی و همکاری آن‌ها با هم است. رسیدن به اهداف تربیتی به‌خصوص تربیت دینی بدون تعامل و همکاری بین این دو نهاد ممکن نخواهد بود؛ بلکه عدم تعامل و هماهنگی تبعاتی از جمله ایجاد تعارضات و دوگانگی‌هایی در دانش‌آموز در مبحث تربیت دینی را به وجود خواهد آورد و درنهایت پیش‌نهادهایی برای بهبود تعامل خانواده و مدرسه و ارتقای تربیت دینی دانش‌آموزان ارائه شده است.

واژه‌های کلیدی: تربیت دینی، تعامل خانواده و مدرسه، دانش‌آموزان

بررسی رابطه مثبت اندیشی و هوش اجتماعی با سلامت روان معلمان تربیت‌بدنی

محمد سیاوشی^۱ *، مریم نصیری راد^۲

*۱. استادیار مدیریت ورزشی، گروه تربیت‌بدنی دانشگاه پیام نور، تهران، ایران Msiavashi738@pnu.ac.ir
۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی ورزشی، آموزش و پرورش، تهران، ایران Maryam.nasirirad2023@gmail.com

چکیده

این پژوهش بمنظور بررسی رابطه مثبت اندیشی و هوش اجتماعی با سلامت روان معلمان تربیت‌بدنی شهر ری بوده است. این پژوهش از نظر هدف کاربردی، از نظر نوع روش، توصیفی و از نوع مطالعات تحلیلی است که جمع‌آوری اطلاعات آن به صورت میدانی از طریق پرسش‌نامه انجام گردید. جامعه آماری تحقیق را معلمان تربیت‌بدنی شهر ری تشکیل دادند که تعداد آن‌ها ۴۰۰ نفر بوده و ۱۹۶ نفر به‌وسیله نمونه‌گیری خوشه‌ای انتخاب گردیدند. داده‌ها با استفاده از پرسشنامه‌های سلامت‌روانی (GHQ-28)، مثبت اندیشی اینگرام و ویس‌نیک (۱۹۹۸) و هوش اجتماعی تت (۲۰۰۸) گردآوری شدند. روایی محتوایی پرسشنامه‌ها با استفاده از نظر متخصصان موردبررسی قرار گرفت و برای پایایی پرسشنامه‌ها نیز از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد که گویای پایایی بالا و مطلوب آن‌ها بود. نتایج آزمون نشان داد که بین سلامت روان با هر دو متغیر مثبت‌اندیشی و هوش اجتماعی معلمان تربیت‌بدنی شهر ری رابطه مثبت و معنی‌داری وجود داشته است ($P < 0/05$). همچنین سلامت روان بر اساس مثبت‌اندیشی و هوش اجتماعی پیش‌بینی بوده است ($P < 0/05$). در آخر، نتایج بر مبنای نظری و تحقیقات پیشین تبیین شد و بر مبنای آن پیشنهاداتی جهت بکارگیری نتایج ارائه گردید.

واژه‌های کلیدی: سلامت روان، مثبت‌اندیشی، هوش اجتماعی، معلمان

بررسی ارتباط بین وضعیت بهداشت فضاهای ورزشی و ایمنی مدارس با مشارکت ورزشی

محمد سیاوشی^{۱*}، فهیمه مسعودی^۲، حسین مسعودی^۳

*۱. استادیار مدیریت ورزشی، گروه تربیت‌بدنی دانشگاه پیام نور، تهران، ایران Msiavashi738@pnu.ac.ir
۲. کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی، استاد مدعو دانشگاه فنی حرفه ای انقلاب، بجنورد، ایران Tafakkor66@gmail.com
۳. کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی، آموزش و پرورش، مانه و سملقان، ایران Hosiemasoudi1984@gmail.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی ارتباط بین وضعیت بهداشت فضاهای ورزشی و ایمنی مدارس با مشارکت ورزشی در دانش‌آموزان مدارس استان خراسان شمالی بود. روش تحقیق، پیمایشی از نوع همبستگی و جامعه آماری تحقیق شامل دانش‌آموزان مقطع متوسطه تمامی مدارس استان خراسان شمالی ($N=2391$) و نمونه آماری در پژوهش حاضر با استفاده از جدول مورگان تعداد ($n=384$) نفر از دانش‌آموزان با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای انتخاب شدند. برای جمع‌آوری اطلاعات از دو پرسشنامه استاندارد وضعیت ایمنی و بهداشت فضاهای ورزشی (حسین پور، ۱۳۸۹) و پرسشنامه مشارکت ورزشی (شفیع زاده، ۱۳۸۵) استفاده شد. روایی پرسشنامه‌ها توسط ۱۰ تن از اساتید مدیریت ورزشی تأیید گردید و پایایی پرسشنامه‌ها نیز با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ برای پرسشنامه‌های وضعیت ایمنی و بهداشت فضاهای ورزشی و مشارکت ورزشی به ترتیب $(0/80)$ و $(0/83)$ به دست آمد. نتایج نشان داد میانگین وضعیت‌های بهداشتی $(2/61)$ ، ایمنی سکوها و پوشش‌ها $(2/55)$ ، ایمنی حریم و خطوط $(2/66)$ و ایمنی تجهیزات $(2/67)$ سطح مشارکت ورزشی در دانش‌آموزان استان خراسان شمالی مطلوب است. وضعیت ایمنی داخل زمین با توجه به مقدار میانگین $2/45$ وضعیت آن مطلوب نیست. نتایج آزمون تی مستقل نشان داد بین مشارکت ورزشی دانش‌آموزان دختر و پسر تفاوت معناداری وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: مشارکت ورزشی، وضعیت‌های بهداشتی، ایمنی تجهیزات، ایمنی حریم و خطوط، دانش‌آموزان

ارزیابی کتاب درسی زبان انگلیسی Vision 3 از دیدگاه معلمان: مطالعه کیفی

نازنین شادمان

استادیار گروه زبان انگلیسی، دانشگاه مراغه، مراغه، ایران. n.shadman22@gmail.com

چکیده

هدف این پژوهش، ارزیابی نسخه جدید کتاب زبان انگلیسی پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه (Vision 3) از دیدگاه معلمان بود. شرکت‌کنندگان شامل ۱۲ معلم زبان انگلیسی دوره متوسطه (۹ زن و ۳ مرد) بودند که به‌طور هدفمند از دبیرستان‌های استان کردستان انتخاب شدند. به‌منظور جمع‌آوری داده‌ها در این مطالعه از روش تحقیق کیفی با تأکید بر مصاحبه‌های عمیق و نیمه ساختاریافته استفاده شد. در مورد این کتاب، موضوع و محتوا، تمرین‌ها، مهارت‌ها و فرمت در تمامی مصاحبه‌ها مدنظر قرار گرفت. یافته‌ها حاکی از این است که به دلیل ارتباط محتوا و موضوع با نیازهای فراگیران، اکثر معلمان دیدگاه مثبتی نسبت به Vision 3 دارند. مخصوصاً که معلمان این کتاب را با کتب قبلی زبان که در مدارس تدریس می‌شد، مقایسه می‌کردند. تأکید بر موقعیت‌های زندگی واقعی، استفاده از فعالیت‌های آموزشی متنوع، بکارگیری موضوعات چالش‌برانگیز، تأکید بر انجام کارهای گروهی و توجه به چهار مهارت به‌طور مساوی از دسته‌بندی‌هایی بود که معلمان به‌طور مکرر بدان‌ها اشاره می‌کردند. با این حال، برخی از محدودیت‌های کتاب از جمله کمبود زمان تدریس، عدم تمرکز بر مسائل آواشناسی، کافی نبودن نکات گرامری و عدم توجه به برخی راهبردهای مهارتی نکاتی بود که از نظر معلمان نیاز به بررسی بیشتر داشت. نتایج این مطالعه می‌تواند برای طراحان برنامه درسی و نویسندگان کتاب‌های درسی مفید باشد تا در برنامه‌ریزی‌های بعدی کتب درسی مدنظر قرار گیرند.

واژه‌های کلیدی: کتب درسی، ارزیابی، متوسطه دوم، معلمان زبان انگلیسی، Vision 3

تربیت معنوی در شعر و ادب فارسی

شاهد شاهی^۱، نوید نیکونام^۲، سید محمد رضا نورانی^۳

۱. دانشجوی کارشناسی آموزش الهیات فرهنگیان پردیس شهید رجایی سمنان ایران *Shahedshahi117@gmail.co*

۲. دانشجوی کارشناسی آموزش الهیات فرهنگیان پردیس شهید رجایی سمنان ایران *navidnikoo82@gmail.co*

۳. استاد دانشگاه فرهنگیان سمنان *M_noorani53@yahoo.com*

چکیده

تعلیم و تربیت یکی از برجسته‌ترین درونمایه‌ها و اغراض شعر فارسی است. این نوع ادبی، بیش از دیگر انواع، ذهن و زبان شاعران و سخنوران ادب فارسی را به خود مشغول کرده است. روش تحقیق در این پژوهش در اساس مطالعه کتابخانه‌ای و تحلیل محتوا و واحد تحلیل، مضمون حکایات یا آموزه‌ها بوده است، اما به لحاظ ماهیت و روش در شمار تحقیقات توصیفی - تحلیلی قرار می‌گیرد. جامعه آماری آموزه‌ها را اشعار فارسی تشکیل می‌دهد. نتایج نشان می‌دهد که توجه به رویکرد تربیت چندفرهنگی در اشعار در همه مؤلفه‌های دهگانه مذکور در این پژوهش و تربیت چندفرهنگی، نمود فراوان داشته و این مقوله‌ها به فراوانی مورد تأکید قرار گرفته است.

واژه‌های کلیدی: ادب، تربیت، شعر، فارسی، معنوی

مقایسه هوش هیجانی در دانش‌آموزان موفق و ناموفق کنکور

ملائکه شاهی

کارشناسی ارشد روان‌شناسی شخصیت، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج / مدرس دانشگاه جامع علمی کاربردی واحد فرهنگ و هنر
تهران، تهران، ایران *ShMona07@gmail.com*

چکیده

کنکور یکی از بزرگ‌ترین چالش‌های تحصیلی دانش‌آموزان بوده و است. یافته‌ها نشان می‌دهد که بسیاری از دانش‌آموزان با استعدادهای بالا و صرف مدت زمان زیادی در طول دوران تحصیلی، موفق به قبولی در کنکور نمی‌شوند. هدف پژوهش حاضر مقایسه هوش هیجانی در دانش‌آموزان موفق و ناموفق شرکت‌کننده در کنکور سراسری بود که با روش پژوهش علی-مقایسه‌ای انجام شد. جامعه پژوهش شرکت‌کنندگان کنکور سراسری سال ۱۴۰۱ بودند که با روش نمونه‌گیری در دسترس ۱۰۰ دانش‌آموز (۵۰ دانش‌آموز موفق و ۵۰ دانش‌آموز ناموفق) به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار پژوهش، پرسشنامه هوش هیجانی بار. آن (۱۹۹۹) بود. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون t مستقل استفاده شد. یافته‌ها نشان داد که بین داوطلبان موفق و ناموفق در کنکور از لحاظ متغیر هوش هیجانی تفاوت معناداری وجود ندارد، بنابراین می‌توان نتیجه‌گیری کرد که هوش هیجانی نمی‌تواند عامل تعیین‌کننده و اثربخشی در نتیجه کنکور باشد.

واژه‌های کلیدی: هوش هیجانی، کنکور، دانش‌آموزان.

اثربخشی آموزش مبتنی بر درمان فراشناختی بر تاب‌آوری شناختی و انطباق‌پذیری مسیر شغلی در معلمان

سهیلا شجاع فلاورجانی

دانشجوی کارشناسی ارشد مشاوره شغلی دانشگاه کهندژ، اصفهان khatreh815@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر به منظور اثربخشی آموزش مبتنی بر درمان فراشناختی (MCT) بر تاب‌آوری شناختی و انطباق‌پذیری مسیر شغلی در بین معلمان مدرسه نویدمهر اصفهان انجام گرفت. روش پژوهش نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون بود. جامعه آماری شامل تمامی معلمان مدرسه نویدمهر اصفهان در سال تحصیلی ۱۴۰۲ بود. با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس تعداد ۳۰ نفر از معلمان انتخاب شدند و به صورت تصادفی در دو گروه ۱۵ نفر آزمایش و ۱۵ نفر کنترل جایگزین گردیدند. داده‌ها با استفاده از پرسشنامه‌های تاب‌آوری (Connor and Davidson, 2003) و انطباق‌پذیری مسیر شغلی (Savikas, 2012) صورت گرفت. پس از اجرای پیش‌آزمون گروه آزمایش در هشت جلسه ۶۰ دقیقه‌ای در هفته، دو ماه تحت درمان فراشناختی (Wells et al, 2002) قرار گرفتند. برای آزمون فرضیه‌ها از تحلیل کوواریانس تک متغیره استفاده گردید. نتایج نشان دادند که آموزش مبتنی بر درمان فراشناختی، تاب‌آوری شناختی ($P < 0/001$) متغیره استفاده گردید. نتایج نشان دادند که آموزش مبتنی بر درمان فراشناختی، تاب‌آوری شناختی ($P < 0/001$) و انطباق‌پذیری مسیر شغلی ($F=136,021$) و انطباق‌پذیری مسیر شغلی ($F=171,150$, $P < 0/001$) را افزایش می‌دهد. بر اساس نتایج حاصل شده توصیه می‌گردد تا مشاوران و درمانگران از درمان فراشناختی در کنار سایر روش‌های درمانی برای بهبود تاب‌آوری شناختی و انطباق‌پذیری شغلی کارمندان استفاده کنند.

واژه‌های کلیدی: آموزش مبتنی بر درمان فراشناختی، تاب‌آوری شناختی، انطباق‌پذیری
مسیر شغلی، معلمان

نقش فناوری دیجیتال در یادگیری ریاضی دانش‌آموزان

محمد اسماعیل شربتی

دکتری ریاضی محض / آموزش و پرورش، بندرگز، ایران رایانامه: esimath1362@yahoo.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی نقش فناوری دیجیتال در یادگیری ریاضی دانش‌آموزان مقطع ابتدایی بود که به روش مروری_کتابخانه‌ای انجام شد. بدین منظور برای یافتن مستندات علمی مرتبط با موضوع، کلید واژه‌های داستان سرایی دیجیتال، یادگیری ریاضی دانش‌آموزان ابتدایی و ... در پایگاه‌های اطلاعاتی گوگل اسکالر، نورمگز، ایران داک، سیویلیکا، مگیران و Science direct جستجو و مقالات مربوط به بازه زمانی ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۲ مورد واکاوی قرار گرفتند. برای شناسایی و پوشش بیشتر مقالات منتشر شده بعد از جستجوی پایگاه‌های اطلاعاتی، تعدادی مجلات معتبر در این زمینه نیز به صورت دستی (Hand Searching) مورد جستجو قرار گرفت. پس از حذف موارد تکراری، نامرتب و با تأکید بر کیفیت و استاندارد بودن مقاله‌ها، ۱۵ مقاله بررسی شد. نتایج نشان دادند. یافته‌ها نشان داد در سال‌های اخیر استفاده از فن‌آوری‌های دیجیتال در سیستم‌های آموزشی در سراسر جهان افزایش یافته است، زیرا ابزارهای دیجیتالی و نرم‌افزارها با کاربرد آسان در دسترس همگان قرار گرفته‌اند تا از دنیای دیجیتال استفاده کنند. تأثیر فن‌آوری‌های جدید در زمینه‌های آموزشی عمدتاً مثبت بوده است، زیرا فن‌آوری‌های جدید این فرصت را به معلمان داده است تا مهارت‌های خود را افزایش دهند و در نتیجه استانداردهای آموزشی را ارتقا دهند. پژوهشگران دریافته‌اند که مشارکت، پیشرفت و انگیزه دانش‌آموزان از طریق ادغام چنین فن‌آوری‌هایی افزایش می‌یابد. استفاده از مدل‌های آموزشی نوآورانه برای جلب مشارکت فراگیران اهمیت فزاینده‌ای پیدا کرده است. داستان سرایی دیجیتال یکی از رویکردهای آموزشی نوآورانه است که می‌تواند دانش‌آموزان ابتدایی را در یادگیری عمیق ریاضی مشارکت دهد. همچنین نتایج نشان داد که داستان سرایی دیجیتال ابزار قدرتمندی برای آموزش ریاضی برای ایجاد محیط‌های یادگیری، جذاب‌تر برای دانش‌آموزان مقطع ابتدایی است.

واژه‌های کلیدی: یادگیری ریاضی، فناوری دیجیتال، آموزش ریاضی، دانش‌آموزان.

اثربخشی گروه درمانی مبتنی بر رویکرد شناختی رفتاری در تحمل ابهام، اضطراب و افسردگی

نگار شرفی نشتبان*^۱، رضا آقاجانی^۲

*۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب، ایران. رایانامه: negar.sharafi69@gmail.com

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب، ایران. رایانامه: reza.aghajani6464@gmail.com

چکیده

دانش‌آموزان در سال آخر دبیرستان برای کنکور دغدغه‌ها، فشار روانی، ابهام و عدم قطعیت زیادی را متحمل می‌شوند. مداخلاتی جهت کاهش میزان اضطراب و افسردگی در کنار بالاتر بردن تحمل ابهام، در این دوران کمک فراوانی به بهزیستی روانی و موفقیت تحصیلی آن‌ها می‌کند. هدف از این پژوهش تعیین اثربخشی گروه درمانی مبتنی بر رویکرد شناختی رفتاری در میزان تحمل ابهام، اضطراب و افسردگی دانش‌آموزان بود. روش پژوهش از نوع نیمه آزمایشی با پیش‌آزمون - پس‌آزمون و گروه گواه - پیگیری بود. جامعه آماری شامل دانش‌آموزان پسر دبیرستان فرهنگ شهید شریفی منطقه ۱۶ شهر تهران در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ بود. با روش نمونه‌گیری هدفمند ۲۰ نفر از دانش‌آموزان دبیرستان فرهنگ شهید شریفی که امتیاز آن‌ها در پرسشنامه افسردگی و اضطراب یک‌بیشتر از متوسط بود، به‌عنوان گروه آزمایش و ۲۰ نفر دیگر از آن‌ها به‌عنوان گروه گواه انتخاب شدند. ابزار پژوهش، پرسشنامه تحمل ابهام نوع دوم، (McLean, 2009)، اضطراب (Beck, 1988) و افسردگی (Beck, 1996) بود. جلسات درمانی طبق رویکرد شناختی رفتاری (Beck, 1993) به صورت گروهی طی ۸ جلسه هفته‌ای یکبار به مدت ۲ ساعت انجام شد. با استفاده از روش آماری تحلیل واریانس با اندازه‌گیری مکرر اثربخشی متغیر مستقل بر متغیرهای وابسته بررسی شد. یافته‌ها نشان دادند تفاوت معناداری بین میانگین‌های گروه آزمایش و گروه گواه در مرحله پس‌آزمون و پیگیری وجود دارد و مداخله روی گروه آزمایش اثربخش بوده است. گروه درمانی مبتنی بر رویکرد شناختی رفتاری موجب افزایش تحمل ابهام، کاهش اضطراب و افسردگی در دانش‌آموزان شد، لذا این مداخلات برای بالابردن سطح بهزیستی روانی و موفقیت تحصیلی آن‌ها پیشنهاد می‌شود.

واژه‌های کلیدی: اضطراب، افسردگی، تحمل ابهام، رویکرد شناختی رفتاری، گروه درمانی

نقش شایستگی‌های هیجانی اجتماعی، مشارکت‌های تحصیلی و توانایی‌های شناختی در پیش‌بینی اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان

حسن شفیعی*^۱، فاطمه ابوالحسنی^۲

*۱. استادیار گروه روان‌شناسی دانشگاه پیام نور، تهران، ایران. رایانامه: h_shafiee@pnu.ac.ir

۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران. رایانامه: fatemeh.abolhassani63000f@gmail.com

چکیده

یکی از مهم‌ترین عوامل افت تحصیلی در دانش‌آموزان از دست دادن اشتیاق تحصیلی^۱ است. اشتیاق تحصیلی باعث مشارکت مؤثر در فعالیت‌های مدرسه، شرکت در فعالیت‌های کلاسی، سازگاری با فرهنگ مدرسه و رابطه مناسب با معلمان و سایر دانش‌آموزان می‌شود. پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش توانایی‌های شناختی، مشارکت‌های تحصیلی و شایستگی‌های هیجانی-اجتماعی در پیش‌بینی اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان انجام گرفت. روش پژوهش از نوع همبستگی بود. از بین دانش‌آموزان دوره متوسطه شهر دلیجان براساس جدول مورگان و با روش نمونه‌گیری در دسترس، ۳۵۱ دانش‌آموز به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار پژوهش شامل پرسشنامه‌های اشتیاق تحصیلی (Fredericks et al., 2004) توانایی‌های شناختی نجاتی (۱۳۹۲) مشارکت تحصیلی (Salemlaaro et al., 2012) و شایستگی‌های هیجانی-اجتماعی (Zuo & Agee, 2012) بود. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه استفاده شد. نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد متغیرهای توانایی‌های شناختی، مشارکت‌های تحصیلی و شایستگی‌های هیجانی-اجتماعی می‌توانند اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان را به‌صورت مثبت پیش‌بینی کنند. سهم پیش‌بینی توانایی‌های شناختی، مشارکت‌های تحصیلی و شایستگی‌های هیجانی اجتماعی در اشتیاق تحصیلی به ترتیب ۱۸ درصد، ۱۳ درصد و ۱۶ درصد محاسبه شد. بنابر نتایج به دست آمده، توانایی‌های شناختی، مشارکت‌های تحصیلی و شایستگی‌های هیجانی-اجتماعی نقش مهمی در پیش‌بینی اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان دارند و این یافته کاربرد مهمی در سیاست‌گذاری آموزش دارد.

واژه‌های کلیدی: اشتیاق تحصیلی، توانایی‌های شناختی، شایستگی‌های هیجانی اجتماعی، مشارکت‌های تحصیلی

شناسایی راهکارهای بهره‌وری برنامه درسی معکوس در مقطع ابتدایی

فهیمة شفیعى برنجگانی*^۱، مرجان میرشمشیری^۲

۱. کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی درسی، دانشگاه پیام نور، اصفهان، ایران. رایانامه: reza.fahime.1372@gmail.com

۲. استادیار گروه علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران رایانامه: mmirshamshiri@pnu.ac.ir

چکیده

هدف پژوهش حاضر شناسایی راهکارهای بهره‌وری برنامه درسی معکوس در مقطع ابتدایی بوده است. لذا این پژوهش از لحاظ هدف جزء تحقیقات توسعه‌ای و از لحاظ روش گردآوری یافته‌ها جز تحقیقات کیفی و با روش تحلیل محتوای کیفی انجام شده است. جامعه آماری این پژوهش شامل تمامی منابع نوشتاری معتبر (کتاب مرجع، مقالات پژوهشی اصیل و رساله‌های دکتری) در زمینه برنامه درسی معکوس بود. با استفاده از روش هدفمند نظری تعداد ۱۳ سند بر اساس معیارهای عنوان مرتبط، چکیده، محتوا، کیفیت پژوهش و اعتبار پایگاه‌های اطلاعاتی به‌عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند. یافته‌های این پژوهش از طریق اسناد گردآوری شدند و اعتباریابی از طریق چهار معیار لینکلن و گوبا (۱۹۸۵) و ضریب توافق بین دو کدگذار مورد ارزیابی قرار گرفتند. یافته‌های پژوهش نشان داد که ۱۰۱ راهکار پایه در به‌کارگیری برنامه درسی معکوس در مدارس مقطع ابتدایی در قالب ۷ دسته هدفگذاری سیستماتیک برای برنامه درسی معکوس، تربیت دانش‌آموز-پژوه شکر، تولید محتوای کاربردی، نگرش و فعالیت‌های معلم در روش معکوس، مشارکت فعال خانواده‌ها در تدریس معکوس، نقش یادگیرنده در یادگیری معکوس، ابزار و منابع الکترونیکی تقسیم‌بندی شده‌اند. نتیجه‌ای که از این پژوهش به دست آمده، این است که شناسایی این راهکارها از این جهت مهم هستند که به ما امکان برنامه‌ریزی به‌منظور اجرای بهتر برنامه درسی معکوس در مدارس مقطع ابتدایی را داشتند.

واژه‌های کلیدی: برنامه درسی معکوس، راهکارهای برنامه درسی معکوس، مقطع ابتدایی.

رابطه بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و اضطراب امتحان در دانش‌آموزان

حمیدرضا شمس راوندی^{۱*}، فاطمه عبدالمبین زاده^۲، رقیه حدادی^۳

*. دکتری تخصصی روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، کاشان، ایران. رایانامه: ha.shams1398@gmail.com

۲. کارشناسی روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، کاشان، ایران. رایانامه: famobin98@gmail.com

۳. کارشناسی روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، کاشان، ایران. رایانامه: roghayehhaddadi1999@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف مطالعه رابطه طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و اضطراب امتحان در دانش‌آموزان صورت گرفت. روش پژوهش، از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه دوره اول شهرستان کاشان، در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ بود. از این جامعه، نمونه‌ای به حجم ۱۰۴ نفر بر اساس جدول مورگان با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. ابزارهای پژوهش شامل پرسشنامه اضطراب امتحان ادراک شده (Friedman & Jacob, 1997) و پرسشنامه طرح‌واره‌های ناسازگار (Young, 1998) بود. داده‌ها با استفاده از آزمون ضریب همبستگی پیرسون تحلیل شدند. نتایج نشان دادند بین همه طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و اضطراب امتحان رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. همچنین نتایج نشان دادند طرح‌واره آسیب‌پذیری نسبت به ضرر و بیماری و طرح‌واره گرفتار در برابر خویشتن تحول نیافته به ترتیب دارای قوی‌ترین و ضعیف‌ترین رابطه با اضطراب امتحان بودند. با توجه به نتایج این پژوهش و پرورش می‌تواند برنامه‌های جامعی در راستای آموزش مهارت‌ها در جهت اصلاح طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و کاهش اضطراب امتحان دانش‌آموزان اجرا نماید و از این طریق کارآیی فعالیت‌های دانش‌آموزان را در تحصیل و دیگر جنبه‌های مهم زندگی افزایش دهد.

واژه‌های کلیدی: طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه، اضطراب امتحان، دانش‌آموزان

اثربخشی نمایش خلاق بر کمال‌گرایی و تفکر انتقادی

شهلا شهبازی حسابی^۱، ایرج صفائی‌راد^۲

کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی واحد همدان. *sh. Shahbazi. Hesabi@gmail.com*
گروه روان‌شناسی - واحد همدان - دانشگاه آزاد اسلامی، همدان، ایران. *I,safairad@iauch.ac.ir*

چکیده

یکی از اهداف اصلی نظام آموزشی، پرورش دانش‌آموزان خلاق و خود شکوفا است و یکی از راه‌های پرورش تفکر خلاق، نمایش خلاق است. پژوهش حاضر با هدف اثربخشی نمایش خلاق بر کمال‌گرایی و تفکر انتقادی دانش‌آموزان انجام شد. روش پژوهش نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه گواه بود. جامعه آماری پژوهش را همه دانش‌آموزان دختر پایه پنجم ابتدایی شهرستان اسدآباد به تعداد ۴۸۰ نفر تشکیل می‌دادند. روش نمونه‌گیری، هدفمند بود. بدین منظور، از بین ۱۵۰ دانش‌آموزانی که به پرسشنامه کمال‌گرایی (Hill et al., 2004) و تفکر انتقادی (Ricketts, 2003) پاسخ داده بودند و کمال‌گرایی نمره کمتر از ۵۸ و در تفکر انتقادی نمره کمتر از ۳۳ کسب کرده بودند، انتخاب شدند و در دو گروه آزمایش و گواه قرار گرفتند. سپس گروه آزمایش آموزش نمایش خلاق کیانیان (۱۳۸۳) را در ۱۵ جلسه آموزشی به مدت ۶۰ دقیقه دریافت کردند، اما گروه گواه مداخله‌ای دریافت نکرد. سپس هر دو گروه مجدد به پرسشنامه‌های کمال‌گرایی و تفکر انتقادی پاسخ دادند. تحلیل داده‌ها با استفاده از تحلیل کوواریانس چندمتغیره و تک متغیره صورت گرفت. نتایج نشان دادند مداخله آموزش نمایش خلاق باعث می‌شود میانگین کمال‌گرایی مثبت و تفکر انتقادی دانش‌آموزان دختر افزایش و میانگین کمال‌گرایی منفی کاهش یابد. با توجه به نتایج آموزش نمایش خلاق روش مناسبی برای کاهش کمال‌گرایی منفی و افزایش تفکر انتقادی محسوب می‌شود.

واژه‌های کلیدی: نمایش خلاق، کمال‌گرایی، تفکر انتقادی

پیش‌بینی باورهای فراشناختی بر اساس خلاقیت و بهزیستی روان‌شناختی دانش‌آموزان

محسن شهبازی

کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، پردیس شهید بهشتی، زنجان، ایران *Mohsenshabazi80@gmail.com*

چکیده

با نگاهی به مدارس و توجه بیشتر به روش عمل آن‌ها خواهیم دید که با وجود تفاوت‌های بسیار اندکی که در ساختار و شکل مدارس و نیز یکسان بودن مواد و کتب درسی، تفاوت‌های زیادی بین مدارس و سطح درسی دانش‌آموزان آن‌ها مشاهده می‌شود. هدف این پژوهش بررسی پیش‌بینی باورهای فراشناختی بر اساس خلاقیت و بهزیستی روان‌شناختی دانش‌آموزان در دانش‌آموزان مقطع متوسطه دوم بود که با روش توصیفی از نوع همبستگی انجام شد. جامعه آماری پژوهش دانش‌آموزان مقطع متوسطه دوم شهر زنجان در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ بودند که بر اساس جدول گرجسی مورگان و با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای دومرحله‌ای ۳۰۴ دانش‌آموز به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه‌های بهزیستی روان‌شناختی ریف (۲۰۰۲)، پرسشنامه باورهای فراشناختی ولز و کورت رایت هاتون (۲۰۰۴) و پرسشنامه خلاقیت عابدی (۱۳۷۲) استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه انجام شد. یافته‌ها نشان داد بین متغیرهای باورهای فراشناختی با خلاقیت و بهزیستی روان‌شناختی در دانش‌آموزان متوسطه دوم رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین یافته‌ها نشان داد که ۲۵ درصد از واریانس باورهای فراشناختی بر اساس خلاقیت و بهزیستی روان‌شناختی قابل پیش‌بینی است.

واژه‌های کلیدی: خلاقیت، بهزیستی روان‌شناختی، باورهای فراشناختی

اثربخشی بازی‌های شناختی بر هیجان‌های تحصیلی دانش‌آموزان

سعید شهرکی کمک^۱، حامد اسماعیلی^۲، زهرا حدادی^۳، راحله شهرکی کمک^۴

۱. دکتری روان‌شناسی تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی زاهدان ایران *shahrekisaeed@gmail.com*

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی زاهدان ایران *hamedesmaeili@gmail.com*

۳. کارشناسی جغرافیا دانشگاه آزاد اسلامی زاهدان *zahrahad717@gmail.com*

۴. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی زابل ایران *rahsah1367@gmail.com*

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی اثربخشی بازی‌های شناختی بر هیجان‌های تحصیلی دانش‌آموزان دچار اختلال نارسانونیسی انجام شد. این مطالعه شبه‌آزمایشی با طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون بود. جامعه پژوهش دانش‌آموزان مقطع ابتدایی مبتلا به نارسانونیسی مراجعه‌کننده به مراکز اختلالات یادگیری شهر زاهدان در سال ۱۳۹۹-۴۰۰ بودند. نمونه پژوهش ۵۰ نفر بودند (۲۵ نفر در هر گروه) که پس از بررسی معیارهای ورود به مطالعه با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب و با روش تصادفی در دو گروه جایگزین شدند. گروه آزمایش به تفکیک ۲۰ جلسه ۳۰ الی ۴۵ دقیقه‌ای (۳ بار در هفته) تحت آموزش بازی‌های شناختی به کمک نرم‌افزار شناختی ساند اسمارت قرار گرفتند و گروه کنترل در لیست انتظار برای آموزش قرار گرفت. ابزارهای پژوهش پر س‌شنامه هیجان‌های تحصیلی (**Error! Reference source not found.**) بودند. داده‌ها با آزمون‌های خی دو و تحلیل کوواریانس چندمتغیری تحلیل شدند. یافته‌ها نشان داد که آموزش بازی‌های شناختی باعث افزایش هیجان‌های تحصیلی در گروه دانش‌آموزان دچار اختلال نارسانونیسی در مقایسه با گروه کنترل شد ($P < 0/05$). نتایج نشان‌دهنده اثربخشی بازی‌های شناختی بر هیجان‌های تحصیلی دانش‌آموزان دچار اختلال نارسانونیسی بود، بنابراین برنامه‌ریزی توسط متخصصان و درمانگران برای بهبود هیجان‌های تحصیلی دانش‌آموزان دچار اختلال نارسانونیسی از طریق بازی‌های شناختی ضروری است.

واژه‌های کلیدی: بازی‌های شناختی، هیجان‌های تحصیلی، نارسانونیسی

رابطه مهارت‌های اجتماعی عاطفی با سازگاری با مدرسه. بررسی نقش میانجی گرانه خودمهارگری در دانش‌آموزان

هانا شهریار*^۱، محمد آزاد عبدالله پور^۲

*۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی واحد مهاباد، دانشگاه آزاد اسلامی، مهاباد، ایران

۲. استادیار روان‌شناسی تربیتی واحد مهاباد، دانشگاه آزاد اسلامی، مهاباد، ایران m.a.abdollahpour@gmail.com

چکیده

هدف از انجام تحقیق تعیین رابطه مهارت‌های اجتماعی عاطفی با سازگاری با مدرسه با توجه به نقش میانجی گرانه خودمهارگری در دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه دوم شهر مهاباد بود پژوهش حاضر یک تحقیق توصیفی از نوع همبستگی از نوع مدل‌سازی معادلات ساختاری بود جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان دختر مدارس دولتی متوسطه دوم شهر مهاباد بودند که ۱۸۶۵ نفر بودند. نمونه تحقیق حاضر به صورت خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند، ابتدا از بین مدارس متوسطه دوم شهر مهاباد ۶ مدرسه به صورت تصادفی انتخاب شد سپس از هر مدرسه ۳ کلاس از پایه اول و دوم و سوم به صورت تصادفی انتخاب شد و با توجه به قاعده کلاین تعداد ۳۲۰ نفر به‌عنوان نمونه در نظر گرفته شدند. جهت جمع‌آوری اطلاعات از ۳ پرسشنامه سازگاری دانش‌آموزان (سواری، ۱۳۹۸)، پرسشنامه خودمهارگری (تانجی و همکاران، ۲۰۰۴) و پرسشنامه مهارت‌های اجتماعی-عاطفی (ایندریترن و فوستر، ۱۹۹۲) استفاده شد. برای تحلیل داده‌ها از تحلیل مسیر استفاده شد لذا مسیر مهارت‌های اجتماعی-عاطفی بر سازگاری بر مدرسه کودکان از لحاظ آماری معنادار به دست آمد و بین مهارت‌های اجتماعی-عاطفی و سازگاری با مدرسه همبستگی وجود داشت همچنین ضریب مسیر مهارت‌های اجتماعی-عاطفی به خودمهارگری از لحاظ آماری معنادار شد و میزان واریانس خودمهارگری که توسط مهارت‌های اجتماعی-عاطفی دانش‌آموزان تبیین شد، ۰/۴۰ به دست آمد. بر این اساس، مهارت‌های اجتماعی-عاطفی و خودمهارگری دانش‌آموزان، دارای همبستگی معناداری شدند و مهارت‌های اجتماعی-عاطفی بر خودمهارگری به‌طور مستقیم اثر گذاشت و با توجه به نتایج، ضریب مسیر خودمهارگری به سازگاری با مدرسه دانش‌آموزان از لحاظ آماری معنادار گردید و بین خودمهارگری و سازگاری با مدرسه دانش‌آموزان همبستگی معنادار وجود داشت همچنین بین مهارت‌های اجتماعی-عاطفی و خودمهارگری دانش‌آموزان، همبستگی معناداری مشاهده گردید و مهارت‌های اجتماعی-عاطفی بر خودمهارگری به‌طور مستقیم اثر گذاشت. همچنین با توجه به نتایج به دست آمده، اثر غیر مستقیم مهارت‌های اجتماعی-عاطفی بر سازگاری با مدرسه کودکان از طریق خودمهارگری از لحاظ آماری معنادار شد و نتایج به دست آمده نشان داد که خودمهارگری، نقش میانجی را بین مهارت‌های اجتماعی-عاطفی و سازگاری با مدرسه دانش‌آموزان دارد.

واژه‌های کلیدی: خودمهارگری، سازگاری با مدرسه، مهارت‌های اجتماعی-عاطفی

رابطه سیستم‌های فعال سازی / بازداری رفتاری و اضطراب تحصیلی با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان

شقایق شهریاری*^۱، سپیده محمودی^۲، فاطمه عرب^۳، حمیده مشگین^۴

- ۱* کارشناسی روانشناسی، واحد بندر گز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندر گز، ایران. *shaghayegh74shahriary@gmail.com*
۲. کارشناسی ارشد، روانشناسی، واحد بندر گز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندر گز، ایران. *sepidehmahmoudi24@gmail.com*
۳. کارشناسی ارشد، روانشناسی، واحد بندر گز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندر گز، ایران. *f.arab1414@yahoo.com*
۴. کارشناسی ارشد، روانشناسی، واحد بندر گز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندر گز، ایران. *hamidemeshgin@gmail.com*

چکیده

موفقیت در تحصیل از مهم‌ترین موضوعات هر نظام آموزشی است و زمانی می‌توان نظام آموزشی را موفق و کارآمد دانست که دانش‌آموزان بیشترین پیشرفت تحصیلی را داشته باشند. بنابراین، این پژوهش با هدف بررسی رابطه سیستم‌های فعال سازی / بازداری رفتاری و اضطراب تحصیلی با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان انجام شد. روش تحقیق از نوع همبستگی بود. ۱۳۲ دانش‌آموز متوسطه اول با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند و به پرسشنامه‌های سیستم‌های فعال سازی / بازداری رفتاری کارور و وایت (۱۹۹۴) و اضطراب تحصیلی آلپرت و هابر (۱۹۶۰) پاسخ دادند. همچنین برای سنجش پیشرفت تحصیلی از معدل پایان ترم دانش‌آموزان استفاده شد. داده‌ها با استفاده از فرمول همبستگی پیرسون و رگرسیون تحلیل شدند. نتایج نشان داد که بین مولفه‌های سیستم‌های فعال سازی رفتاری (سائق، جستجوی هیجان، پاسخدهی به پاداش) با اضطراب تسهیل‌کننده و پیشرفت تحصیلی رابطه مثبت و معنی‌دار، و با اضطراب تضعیف‌کننده رابطه منفی و معنی‌دار، و بین سیستم بازداری رفتاری با اضطراب تسهیل‌کننده رابطه منفی و معنی‌دار و با اضطراب تضعیف‌کننده رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد. همچنین تحلیل رگرسیون نشان داد که سیستم فعال سازی رفتاری می‌تواند پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان را پیش‌بینی کند. با توجه به یافته‌های پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که سیستم‌های فعال سازی / بازداری رفتاری و اضطراب تحصیلی نقش مهمی در پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دارند و توجه به این متغیرها در آموزش و تقویت سیستم فعال سازی رفتاری می‌تواند موجب کاهش اضطراب تحصیلی و افزایش پیشرفت تحصیلی شود.

واژه‌های کلیدی: سیستم‌های فعال سازی / بازداری رفتاری، اضطراب تحصیلی، پیشرفت تحصیلی، دانش‌آموز

جایگاه عدالت آموزشی در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش

سعید شیخی^۱، مطلب غفاری^۲، جیران نادعلی نژاد^۳، زهرا شیروانی^۴

۱. دانشجوی دکتری برنامه‌ریزی درسی، آموزش و پرورش تهران، تهران، ایران، saeedsheikhi2000@yahoo.com

۲. دکتری زبان و ادبیات فارسی، آموزش و پرورش منطقه ۱۵، تهران، ایران، gh.m608@yahoo.com

۳. کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، دانشگاه پیام نور تهران جنوب، ایران

۴. کارشناسی ارشد ریاضی، آموزش و پرورش ایلام، ایران

چکیده

اهمیت و جایگاه آموزش و عدالت آموزشی در جهان امروز: نهاد تعلیم و تربیت در تولید و ارتقای سرمایه انسانی نقش بسزایی ایفا می‌کند و با ارتقای مهارت‌های شناختی و فیزیکی در انسان‌ها در تولید نیروی کار مولد و به دنبال آن رشد اقتصادی بسیار مؤثر است. هدف پژوهش حاضر جایگاه عدالت آموزشی در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش می‌باشد. این مقاله روایتی و از نوع مروری است. با استفاده از موتورهای جستجوگر کلید واژه‌های جایگاه عدالت، عدالت آموزشی، سند تحول بنیادین، آموزش و پرورش در پایگاه داده‌های علمی جستجو شدند. در این پژوهش با استفاده از مطالعات کتابخانه‌ای و اسنادی به جمع‌آوری اطلاعات پرداخته شده است. یافته‌های پژوهش بدین شرح است ۱- دوره‌های تحصیلی به چه میزان در عدالت تربیتی تحقق یافته است؟ ۲- هدف‌های کلان عدالت آموزشی در سند تحول بنیادین کدامند؟ ۳- جایگاه عدالت آموزشی در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش چگونه است؟ ۴- آیا عدالت در سند راهبردی آموزش و پرورش کشور وجود دارد؟ امروزه آموزش به‌عنوان یکی از توانمندترین ابزار برای پیشرفت انسان‌ها و سازمان‌ها مطرح شده است. با توجه به سرعت جریان تغییرات و تحولات علمی، فنی و لزوم استفاده از نیروی انسانی با کیفیت، اهمیت و لزوم آموزش بیش از پیش مشخص می‌گردد. تحقق عدالت در جامعه یکی از کارکردهای مهم آموزش و پرورش می‌باشد، آموزش و پرورش ایجاد شده است تا عدالت را در جامعه ایجاد کند.

واژه‌های کلیدی: عدالت، عدالت آموزشی، سند تحول بنیادین، آموزش و پرورش

اثربخشی آموزش کیفیت زندگی بر اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان

کبری صابر شکالگورابی*^۱، زینب سلیمی خورشیدی^۲، زهرا سیاه بالایی^۳،
لیلا سوری^۴

*۱. کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد رشت، ایران رایانامه: Kobra.saber@gmail.com
۲. کارشناسی ارشد تحقیقات آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری، ایران رایانامه: zsalimikh@gmail.com
۳. کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان، ایران رایانامه: Zarisiahbaaei@gmail.com
۴. کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور مرکز نهاوند، ایران Email LiLasori1360@gimail.com

چکیده

سازه اشتیاق تحصیلی به رفتارهایی که به یادگیری و پیشرفت تحصیلی مربوط است، اطلاق می‌شود، لذا مطالعه حاضر باهدف تعیین اثربخشی آموزش کیفیت زندگی در اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان انجام شد که با روش نیمه آزمایشی، با طرح پیش‌آزمون پس‌آزمون با گروه کنترل انجام شد. جامعه پژوهش شامل تمامی دانش‌آموزان پسر پایه نهم شهر گرگان در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بودند که به روش نمونه‌گیری در دسترس ۳۰ دانش‌آموز انتخاب شدند و در دو گروه آزمایش و کنترل قرار گرفتند. ابزار گردآوری اطلاعات شامل پرسش‌نامه اشتیاق تحصیلی فریدریکز و همکاران (۲۰۰۴) بودند. گروه آزمایش آموزش کیفیت زندگی را در ۱۰ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای دریافت کردند، اما در این مدت گروه کنترل آموزشی ندید. تجزیه و تحلیل داده‌ها با روش تحلیل کوواریانس تک متغیری انجام شد. نتایج نشان داد بین اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان در گروه‌های آزمایش و کنترل، در پس‌آزمون، تفاوت وجود داشت و با توجه به بالاتر بودن میانگین نمرات گروه آزمایش در پس‌آزمون، می‌توان نتیجه گرفت که آموزش کیفیت زندگی موجب افزایش اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان شد.

واژه‌های کلیدی: آموزش کیفیت زندگی، اشتیاق تحصیلی، دانش‌آموزان.

بررسی چگونگی استفاده از برنامه‌ی شاد به‌عنوان مکمل آموزشی برای بهبود روان‌خوانی (اقدام‌پژوهی)

الهام صادق‌نیا

کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی / آموزگار sadeghnia@gmail.com

چکیده

هدف از این پژوهش بررسی چگونگی استفاده از بستر شاد به‌عنوان مکمل آموزشی در جهت بهبود روان‌خوانی دانش‌آموزان پایه‌ی اول ابتدایی بود. این پژوهش به‌صورت اقدام‌پژوهی انجام شد. جامعه مورد پژوهش تمام دانش‌آموزان دختر پایه‌ی اول شهرستان کمالشهر بود. نمونه به‌صورت در دسترس با تعداد ۴۵ نفر از دانش‌آموزان دختر پایه‌ی اول انتخاب شد که همه در یک کلاس بودند. روش به این صورت بود که دانش‌آموزان به مدت شش ماه به صورت روزانه از طریق برنامه شاد، متن‌های ار سالی از مجموعه‌ی ۴۲ جلدی را به صورت صدا ار سال می‌کردند. نتایج پیشرفت در دفتری به صورت روزانه و تو صیفی از عملکرد هریک از دانش‌آموزان ثبت می‌شد. یافته‌های اقدام‌پژوهی از طریق مقایسه‌ی عملکرد دانش‌آموزان با خودشان در مراحل مختلف نشان داد که استفاده از بستر شاد در کنار آموزش کلاسی به صورت ترکیبی در بهبود روان‌خوانی دانش‌آموزان مؤثر است و تأثیر آن پایدار است. نتیجه‌گیری می‌شود که استفاده‌ی هرچه بیشتر از فناوری‌هایی مثل برنامه‌ی شاد می‌تواند در ارتقاء کیفیت یادگیری مؤثر باشد.

واژه‌های کلیدی: برنامه شاد، روان‌خوانی، اول ابتدایی

اثربخشی آموزش سرسختی روان‌شناختی در اضطراب دانش‌آموزان

مهسا صادقی*^۱، امیرعلی گازارپور^۲، معصومه جانی^۳، ملیحه علیزاده^۴

*۱. کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان بنت الهدی صدر فردوس، ایران رایانامه: hafezehnaz@gmail.com

۲. کارشناسی علوم اجتماعی، دانشگاه فرهنگیان شهید باهنر بیرجند، ایران رایانامه: amirgazarpoor@gmail.com

۳. کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور مرکز قاین، ایران رایانامه: mohammadfirozirat@gmail.com

۴. کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور مرکز حاجی‌آباد، ایران رایانامه: Maleeha.Alizadeh@gmail.com

چکیده

از اختلالات روان‌پزشکی شایع دانش‌آموزان می‌توان به اضطراب اشاره کرد که می‌تواند در یادگیری، تمرکز و یادآوری تداخل ایجاد نموده و در صورت عدم درمان به‌موقع منجر مشکلات روان‌شناختی خواهد شد، بنابراین مطالعه حاضر با هدف تعیین اثربخشی آموزش سرسختی روان‌شناختی در اضطراب دانش‌آموزان انجام شد. پژوهش حاضر با روش نیمه آزمایشی، با طرح پیش‌آزمون پس‌آزمون با گروه گواه انجام شد. جامعه پژوهش شامل دانش‌آموزان دختر پایه ششم ابتدایی شهر حاجی‌آباد در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بودند که با روش نمونه‌گیری در دسترس ۳۰ نفر انتخاب شدند و در دو گروه آزمایش و گواه قرار گرفتند. ابزار گردآوری اطلاعات شامل پرسش‌نامه اضطراب لایویوند و لایویوند (۱۹۹۵) بودند. گروه آزمایش ۸ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای هفته‌ای دو جلسه به مدت یک ماه تحت آموزش سرسختی قرار گرفت و در این مدت گروه گواه آموزشی ندید. تجزیه و تحلیل داده‌ها با روش تحلیل کوواریانس تک متغیری انجام شد. نتایج نشان داد بین گروه آزمایش و گواه از لحاظ اضطراب تفاوت معناداری وجود دارد، بنابراین آموزش سرسختی موجب کاهش اضطراب دانش‌آموزان شد.

واژه‌های کلیدی: آموزش سرسختی، اضطراب، دانش‌آموزان.

بررسی رابطه ادراکی درباره سبک‌های فرزند پروری با ابعاد کمال‌گرایی

سارا صالحی*^۱، اوین سلیمانی^۲، آمنه رضایی^۳، سحر رشیدی^۴

۱. کارشناسی پیوسته آموزش ریاضی، دانشگاه فرهنگیان سندج، ایران. رایانامه: sarasalehi305@gmail.com
۲. کارشناسی پیوسته آموزش علوم اجتماعی، دانشگاه فرهنگیان سندج، ایران. رایانامه: solemaniavin@gmail.com
۳. کاردانی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان سندج، ایران. رایانامه: aminerezayi1354@gmail.com
۴. کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان سندج، ایران. رایانامه: Sahar1379rashidi@gmail.com

چکیده

انسان به‌طور طبیعی خواستار خوبی و کمال است و این تمایل به کمال‌گرایی و انسان تقریباً کامل و بی‌عیب و نقص به خودی خود ایرادی ندارد. ایراد آنجاست که مقوله کمال‌گرایی به‌صورت نابهنجاری درآید، چرا که ابعاد ناسالم کمال‌گرایی با کمبود اعتماد به نفس، روان رنجوری و آسیب‌های کمی در ارتباط است. در واقع می‌توان گفت کمال‌گرایی لزوماً به‌عنوان یک فاکتور منفی شناخته نشده است، بلکه به‌عنوان فاکتوری که می‌تواند عملکرد مثبت و مفیدی نیز داشته باشد، مطرح است. در این مقاله با استفاده از منابع موجود کتابخانه‌ای و میدانی و بهره‌گیری از مطالعات و سندکاوی به گردآوری داده‌های موردنیاز پرداخته شده و داده‌های گردآوری شده تجزیه و تحلیل شده است. کمال‌گرایان خواهان برتری، پیروزی و تسلط هستند و تنها به این شیوه است که بر اضطراب‌ها و ترس‌هایشان غلبه می‌کنند. آنان به وسیله ارزش‌ها و صفات عالی اخلاقی که به خود نسبت می‌دهند، می‌کوشند دیگران را به اطاعت و پیروی از خود وادارند. در ضمن آنان از نظر عواطف و احساسات سرد و جدی هستند.

واژه‌های کلیدی: فرزند پروری؛ کمال‌طلبی؛ ادراک؛ والدین؛ دانش‌آموزان.

نقش میانجی هوش هیجانی در رابطه خلاقیت با انگیزش پیشرفت

طلعت صباغ حسن‌زاده^۱، مریم سلطانی^۲

۱. استادیار، گروه علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران. Sabbagh@pnu.ac.ir

۲. مربی، گروه علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران. sohtani.maryam@pnu.ac.ir

چکیده

انگیزش پیشرفت، افراد را وادی دارد تا برای به پایان رساندن موفقیت آمیز یک تکلیف، رسیدن به هدف یا دستیابی به درجه معینی از شایستگی کار خود را دنبال کنند تا بالاخره بتوانند موفقیت لازم را کسب کنند. پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه بین خلاقیت با انگیزش پیشرفت با نقش میانجی هوش هیجانی صورت پذیرفت. روش پژوهش از نوع همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش را دانش‌آموزان دوره ابتدایی مدارس ناحیه ۲ شهر مشهد در سال تحصیلی ۹۹-۹۸ تشکیل دادند که تعداد آنان ۳۴۸۳ نفر بود. حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران ۳۴۵ نفر به دست آمد. روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای بود. ابزارهای پژوهش شامل پرسشنامه خلاقیت سلطانی (۱۳۹۲)، پرسشنامه هوش هیجانی (Schutte et al, 1998) و پرسشنامه انگیزش پیشرفت (Hermans, 1988) بود. تحلیل داده‌ها با استفاده از الگوی معادلات ساختاری صورت گرفت. نتایج پژوهش نشان دادند بین خلاقیت و هوش هیجانی با انگیزش پیشرفت در دانش‌آموزان دوره ابتدایی رابطه معنادار وجود دارد و هوش هیجانی در رابطه بین خلاقیت با انگیزش پیشرفت در دانش‌آموزان دوره ابتدایی نقش میانجی دارد. بر این اساس می‌توان نتیجه گرفت افرادی که دارای سطح بالایی از انگیزش پیشرفت هستند برای حل مشکلات و رسیدن به موفقیت بسیار کوشا هستند و هوش هیجانی می‌تواند در دستیابی فرد به موفقیت در عرصه‌های مختلف تحصیلی نقشی مهم‌تر از هوش عمومی داشته باشد.

واژه‌های کلیدی: خلاقیت، هوش هیجانی، انگیزش پیشرفت، دانش‌آموزان

بررسی اثربخشی آموزش مهارت‌های زندگی به شیوهی قصه‌گویی بر مشکلات رفتاری دانش‌آموزان

لیدا صباغ کرمانی^۱، راضیه شیخ‌الاسلامی*^۲

۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران. رایانامه: lida.saagh@yahoo.com

۲. دانشیار گروه روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران. رایانامه: Sheslami@shirazu.ac.ir

چکیده

هدف پژوهش حاضر تعیین اثربخشی آموزش مهارت‌های زندگی به شیوه قصه‌گویی بر کاهش مشکلات رفتاری دانش‌آموزان پسر دوم ابتدایی بود. تعداد ۳۸ نفر از دانش‌آموزان دوم ابتدایی یکی از مدارس شهر کرمان به صورت در دسترس انتخاب و به صورت تصادفی به گروه‌های آزمایش و کنترل گمارده شدند. مطالعه حاضر از نوع شبه آزمایشی پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه گواه است، از این رو مقیاس ارزیابی رفتاری راتر (فرم والدین) بر روی هر دو گروه اجرا شد و سپس مداخله آموزش مهارت‌های زندگی به شیوه قصه‌گویی در طی ۱۱ جلسه بر روی گروه آزمایش اجرا شد و پس از اتمام جلسات پس‌آزمون بر روی هر دو گروه اجرا گردید. تحلیل کوواریانس تفاوت معناداری را بین میانگین‌های مؤلفه‌های پرخاشگری، اضطراب-افسردگی، ناسازگاری اجتماعی و رفتارهای ضداجتماعی را نشان داد اما این آموزش در کاهش نقص توجه تأثیر معناداری نداشته است. نتایج این مطالعه نشان داد آموزش مهارت‌های زندگی به روش قصه‌گویی اثرات مثبت و مفیدی بر کاهش مشکلات رفتاری کودکان دارد و می‌تواند به عنوان یک روش مناسب در مدارس و مشاوره کودکان مورد استفاده قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: مهارت‌های زندگی، قصه‌گویی، مشکلات رفتاری، دانش‌آموزان.

اثر بخشی آموزش بخشش بر کیفیت زندگی تحصیلی دانش‌آموزان

عاطفه صحراگرد شاهرخت^{۱*}، زهرا طبری^۲، آمنه رفیع زاده^۳، اسماعیل یزدان خواه^۴

*۱. کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قائن، ایران رایانامه: Atefesahragard79@gmail.com

۲. کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی تهران واحد الکترونیک، ایران رایانامه: Zahratabbi@yahoo.com

۳. کارشناسی ارشد آموزش و پرورش ابتدایی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قائن، ایران رایانامه:

amenerafizadeh99@gmail.com

۴. دبیر علوم، آموزش و پرورش شهرستان زیرکوه، ایران Email.es.yazdankhah@gmail.com

چکیده

کیفیت زندگی مفهومی چندبعدی و یکی از مهم‌ترین پژوهش‌های بالینی است، لذا مطالعه حاضر باهدف تعیین اثربخشی آموزش بخشش بر کیفیت زندگی تحصیلی دانش‌آموزان انجام شد. پژوهش حاضر با روش نیمه آزمایشی، با طرح پیش‌آزمون پس‌آزمون با گروه گواه انجام شد. جامعه پژوهش شامل دانش‌آموزان پسر پایه هشتم شهر قائن در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ بودند که به روش نمونه‌گیری در دسترس ۳۰ نفر انتخاب شدند و در دو گروه آزمایش و گواه قرار گرفتند. ابزار گردآوری اطلاعات شامل پرسش‌نامه کیفیت زندگی تحصیلی اینلی و بورک (۱۹۹۹) بودند. گروه آزمایش آموزش بخشش را در ۱۰ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای دریافت کردند، اما در این مدت گروه گواه آموزشی ندید. تجزیه و تحلیل داده‌ها با روش تحلیل کوواریانس تک متغیری انجام شد. نتایج نشان داد بین کیفیت زندگی تحصیلی دانش‌آموزان در گروه‌های آزمایش و گواه، در پس‌آزمون، تفاوت وجود داشت و با توجه به بالاتر بودن میانگین نمرات گروه آزمایش در پس‌آزمون، می‌توان نتیجه گرفت که آموزش بخشش درمانی موجب افزایش کیفیت زندگی تحصیلی دانش‌آموزان شد.

واژه‌های کلیدی: آموزش بخشش، کیفیت زندگی تحصیلی، دانش‌آموزان.

نقش فضای مجازی در کمیت و کیفیت ارتباط میان خانه و مدرسه

سید مصطفی صفاری^۱، سیدعلیرضا قاسمی^۲، مینو میری^۳، مرتضی کدخدای^۴

۱. دانشجوی کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران. رایانامه:

mostafasafari14001400@gmail.com

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، گروه روان‌شناسی، دانشگاه بیرجند، بیرجند، ایران. رایانامه:

S.alirezaghasemi@birjand.ac.ir

۳. استادیار گروه آموزش روان‌شناسی و مشاوره، دانشگاه فرهنگیان، صندوق پستی ۸۸۹-۱۴۶۶۵، تهران، ایران. رایانامه:

m.miri@cfu.ac.ir

۴. دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، گروه علوم تربیتی، دانشگاه بیرجند، بیرجند، ایران. رایانامه:

MortezaKadkhoda@Birjand.ac.ir

چکیده

آموزش و پرورش نیز مانند هر نهاد و حوزه دیگری، تحت تأثیر پیشرفت‌های تکنولوژی و به‌خصوص فضای مجازی قرار گرفته است. بخشی از این تأثیرات به حوزه ارتباطات میان خانه و مدارس مربوط می‌شود. ارتباط میان خانه و مدرسه در کیفیت زندگی تحصیلی و نیز عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان نقش مهمی دارد. بر همین اساس پژوهش حاضر باهدف تعیین نقش فضای مجازی در کمیت و کیفیت ارتباط میان خانه و مدرسه انجام شد. روش پژوهش مروری کتابخانه‌ای مبتنی بر رویکرد تحلیلی-توصیفی بود. شیوه توصیفی بیشتر جنبه تحلیلی داشت. یافته‌های پژوهش نشان داد که فضای مجازی دو نقش یاریگر و چالش‌زا در رابطه میان خانه و مدرسه ایفا می‌کند. برداشته شدن محدودیت زمانی و مکانی، دخیل شدن والدین در آموزش، بهبود تعامل معلم و دانش‌آموز، ایجاد انگیزه به‌منظور یادگیری و پژوهش، بهبود ارتباط معلم و والدین، کاهش برخی از هزینه‌های مالی و جانی و اطلاع‌رسانی از مزایا و نقش‌های مثبت فضای مجازی و در مقابل عواملی مثل هزینه بالای تهیه و عدم دسترسی متوازن به اینترنت و تجهیزات لازم در کشور، عدم سواد فناورانه بالا در همه معلمان، عدم امکان ارزشیابی صحیح، محدود شدن ارتباطات، از بین رفتن حریم خصوصی، اختلال در شکل‌گیری شخصیت و سردرگمی در شرایط آموزش مجازی برای والدین و معلمان و همچنین دانش‌آموزان از چالش‌های آموزش مجازی بودند که بر کمیت و کیفیت رابطه میان مدرسه و خانه تأثیرگذار بودند. مجموعاً نتایج پژوهش، ضمن تبیین نقش فضای مجازی در رابطه میان خانه و مدرسه، اهمیت توجه به فضای مجازی به‌عنوان یک فرصت را در کنار چالش‌هایی که ممکن است به وجود آورد ضروری و مهم برمی‌شمرد.

واژه‌های کلیدی: فضای مجازی، آموزش، مدرسه، خانه.

مروری بر نقش هوش مصنوعی در یادگیری و آموزش

مهدی صفدری^{۱*}، رضا قلعه^۲، محمد مهدی فرجی^۳، سعید تحصیلی^۴

۱- دانشجوی کارشناسی پیوسته دانشگاه فرهنگیان اراک mahdi1569sa8@gmail.com

۲- دانشجوی کارشناسی پیوسته دانشگاه فرهنگیان اراک ghalereza7@gmail.com

۳- دانشجوی کارشناسی پیوسته دانشگاه فرهنگیان اراک mohamdfarji82@gmail.com

۴- دانشجوی کارشناسی پیوسته دانشگاه فرهنگیان اراک Tahsili7@gmail.com

چکیده

نقش معلمان در آموزش همیشه مشخص است، اما این نقش ممکن است به وسیله تکنولوژی جدید در قالب سیستم‌های محاسبه هوشمند تغییر کند. سیستم‌های هوش مصنوعی می‌توانند برای ارائه تخصص برنامه‌ریزی شوند و محلی باشند برای سؤال دانش‌آموزان و پیدا کردن اطلاعات یا حتی در یکسری درس‌های پایه‌ای می‌توانند جای معلمان را بگیرند. پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش هوش مصنوعی در یادگیری و آموزش دانش‌آموزان صورت گرفت. جامعه هدف معلمان و دانش‌آموزان بودند. روش پژوهش مروری - کتابخانه‌ای بود. نمونه به صورت تصادفی و نمونه‌گیری چندمرحله‌ای انجام شده است. تحلیل داده‌ها روش کتابخانه‌ای انتخاب شده است. نتایج پژوهش نشان دادند استفاده از سیستم‌های هوشمند مبتنی بر هوش مصنوعی می‌تواند کارایی بسیاری از مؤسسات آموزشی را تا حد زیادی بهبود بخشد؛ هزینه‌های عملیاتی آن‌ها را کاهش دهد، دید بهتری نسبت به درآمد و هزینه‌ها ارائه دهد و پاسخگویی مؤسسات آموزشی را بهبود بخشد. در مورد آموزش عالی، از کاربردهای هوش مصنوعی در آموزش، برای کاهش دخالت انسانی در طول فرایند پذیرش و افزایش اعتبار فرایند استفاده می‌شود؛ زیرا این سیستم‌ها از معیارهای مشخصی برای انتخاب برنامه‌های کاربردی در پذیرش استفاده می‌کنند. از این رو این سیستم‌ها به افزایش نظارت بر روند پذیرش کمک می‌کنند.

واژه‌های کلیدی: هوش مصنوعی، آموزش، یادگیری

اثربخشی آموزش واقعیت درمانی بر اعتیاد به اینترنت دختران نوجوان

سعیده صفری^{۱*}، اعظم سادات پیش بین^۲، مهین محمدزاده^۳

۱. دکتری مشاوره، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران رایانامه: saeedeh484@gmail.com

۲. استادیار گروه معارف اسلامی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران رایانامه: aspishbin@cfu.ac.ir

۳. کارشناسی ارشد علوم اجتماعی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران رایانامه: mahin20_mohammadzadeh@yahoo.com

چکیده

اعتیاد به اینترنت در میان نوجوانان موجب آسیب‌های اجتماعی گسترده‌ای در سطح جامعه می‌شود. پژوهش حاضر با هدف تعیین اثربخشی آموزش واقعیت درمانی بر اعتیاد به اینترنت در دختران نوجوان انجام شد. روش پژوهش حاضر نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون، پس‌آزمون و پیگیری یک ماهه با گروه گواه بود. جامعه آماری این پژوهش شامل ۲۲۵ دختر نوجوان مقطع متوسطه دوم بجنورد در سال ۱۴۰۱-۱۴۰۲ بود. با روش نمونه‌گیری دردسترس ۳۰ دانش‌آموز که نمره آن‌ها در آزمون اعتیاد به اینترنت بالاتر از نقطه برش بود، انتخاب شدند و به تساوی در دو گروه آزمایش و گواه قرار گرفتند. ابزار پژوهش آزمون اعتیاد به اینترنت (Young, 1999) بود که هر دو گروه در مرحله پیش‌آزمون - پس‌آزمون و پیگیری به آن پاسخ دادند. پس از اجرای پیش‌آزمون، گروه آزمایش به مدت ۸ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای آموزش واقعیت درمانی آموزش توسط (Wubbolding, 2015) طراحی و کارآیی آن برای نوجوانان توسط زارع و نم‌پور (۲۰۲۰) مورد تأیید قرار گرفت را دریافت کردند. یافته‌ها نشان داد بعد از مداخله، بین گروه مداخله با گروه کنترل، در متغیر اعتیاد به اینترنت تفاوت معنادار وجود داشت. در نتیجه استفاده از آموزش واقعیت درمانی در کاهش اعتیاد به اینترنت دختران نوجوان مؤثر است. لذا مشاوران می‌توانند برای ارتقای توانمندی‌های فردی و کاهش اعتیاد به اینترنت در نوجوانان از آموزش فوق استفاده کنند.

واژه‌های کلیدی: واقعیت درمانی، اعتیاد به اینترنت، دختران نوجوان

اثربخشی آموزش واقعیت‌درمانی بر شاد زیستی و تعارض والد فرزند دانش‌آموزان

سعیده صفری*^۱، ولی اله باقریان^۲

*۱. دکتری مشاوره، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران رایانامه: saeedeh484@gmail.com

۲. دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران رایانامه: Bagherian53@gmail.com

چکیده

با توجه به این که بهبود روابط والد فرزند بر سلامت روان نوجوانان نقش دارد، پژوهش حاضر با هدف بررسی اثربخشی آموزش واقعیت‌درمانی بر شاد زیستی و تعارض والد فرزند دانش‌آموزان انجام شد. روش پژوهش از نوع نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری شامل تمامی دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه دوم شهر بجنورد در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ بود که از بین آنها با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای تعداد ۳۰ نفر از مادرانی که فرزندانشان نمره پایینی در شادزیستی و نمره بالایی در تعارض والد فرزند داشتند، انتخاب و به صورت تصادفی در دو گروه آزمایش و کنترل قرار گرفتند. ابزار گردآوری داده‌ها شامل پرسشنامه شادزیستی آکسفورد آرگیل و لو (۱۹۹۰) و تعارض والد فرزند ا شتروس (۱۹۹۶) بود. برنامه واقعیت‌درمانی در ۸ جلسه ۲ ساعته به گروه آزمایش آموزش داده شد. تحلیل داده‌ها با استفاده از تحلیل کوواریانس چند متغیری انجام شد. نتایج نشان داد که آموزش واقعیت‌درمانی بر افزایش شادزیستی و کاهش تعارض والد فرزند دانش‌آموزان تأثیر معنی‌داری دارد. در نتیجه با آموزش واقعیت‌درمانی به والدین در مدارس و مراکز مشاوره می‌توان برای بهبود روابط والدین و فرزندان مورد استفاده قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: واقعیت‌درمانی، شاد زیستی، تعارض والد فرزند

اثر تمرینات ریتمیک - موسیقایی بر مؤلفه‌های کنش‌وری اجرایی دانش‌آموزان پیش‌دبستانی

ماهرخ ضرغام^۱، سعید مشتاقی^{۲*}

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، ناحیه دو، سازمان آموزش و پرورش اهواز، اهواز، ایران.

رایانامه: Mahrokhzargham@yahoo.com

۲. استادیار روان‌شناسی تربیتی، گروه روان‌شناسی، واحد دزفول، دانشگاه آزاد اسلامی، دزفول، ایران.

رایانامه: Moshtaghi@iaud.ac.ir

چکیده

پیدا کردن روش‌های مناسب برای بهبود کنش‌وری‌های اجرایی در کودکان پیش‌دبستانی به واسطه اثر این مهارت‌ها در تمامی فعالیت‌های آینده این کودکان، حائز اهمیت خاصی است. از این‌رو هدف از اجرای پژوهش حاضر بررسی اثربخشی بازی‌های ریتمیک-موسیقایی بر مؤلفه‌های سه‌گانه مهارت کنش‌وری اجرایی کودکان پیش‌دبستانی بود. پژوهش حاضر از نوع مطالعات نیمه‌آزمایشی با طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون با گروه گواه است. جامعه آماری شامل تمامی کودکان ۵-۶ ساله ثبت‌نام شده در مراکز پیش‌دبستانی شهر اهواز بود؛ که تعداد ۳۰ نفر از آن‌ها با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس و بر حسب شرایط ورود به پژوهش به‌عنوان نمونه مورد مطالعه انتخاب شدند. ابزار جمع‌آوری داده‌ها مقیاس درجه‌بندی رفتار کنش‌وری اجرایی (اسپای، ایسکوئس و جیویا، ۲۰۰۲) بود. آزمودنی‌های گروه آزمایش ۱۲ هفته در تمرینات ریتمیک-موسیقایی (۳ جلسه یک‌ساعته در هر هفته) تحت آموزش قرار گرفتند، در حالی که گروه گواه چنین آموزشی را دریافت نکردند. نتایج پژوهش نشان داد که مداخله بازی‌های ریتمیک-موسیقایی توانسته است مؤلفه‌های سه‌گانه عملکرد کنش‌وری اجرایی گروه آزمایش را بهبود دهد؛ بنابراین، این شیوه می‌تواند به‌عنوان یک شیوه تکمیلی در کنار سایر برنامه‌های آموزشی به کار رود.

واژه‌های کلیدی: بازی ریتمیک-موسیقایی، کنش‌وری اجرایی، دانش‌آموزان پیش‌دبستانی

تأثیر حمایت اجتماعی مربیان ورزشی مدارس بر خودکارآمدی و ذهن آگاهی دانش‌آموزان فوتبالیست

آیدین ضیافت زاده^۱، حسن قاسمعلی پور^{۲*}، نیما ماهرانی^۳

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب، تهران، ایران. رایانامه: aidin.ziyafatzadeh1993@gmail.com

۲. استادیار، گروه مدیریت ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب، تهران، ایران. رایانامه: a.alipour66@yahoo.com

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب، تهران، ایران. رایانامه: nima.maherany@gmail.com

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی نقش حمایت اجتماعی مربیان ورزشی بر خودکارآمدی و ذهن آگاهی دانش‌آموزان شاغل در تیم‌های باشگاهی فوتبال در سنین پایه انجام شد. پژوهش حاضر از لحاظ هدف جزء تحقیقات کاربردی و پژوهشی توصیفی از نوع همبستگی و از نوع پیمایشی با رویکردی کمی است. جامعه آماری پژوهش ۱۷۰۰ دانش‌آموزان فوتبالیست در شهر اصفهان می‌باشند. افراد نمونه بر اساس اینکه در استان اصفهان عضو تیم فوتبال و عضو بیمه ورزشی فدراسیون پزشکی ورزشی بودند، شناسایی شدند و از این تعداد بر اساس جدول مورگان کرجسی ۳۷۵ نفر به‌عنوان افراد نمونه انتخاب شدند. جهت گردآوری اطلاعات از ابزار پرسشنامه‌های استاندارد پرسشنامه ذهن آگاهی ورزشی (۲۰۱۴)، پرسشنامه حمایت اجتماعی پلیتر و همکاران (۲۰۱۰) و پرسشنامه خودکارآمدی ورزشی (۲۰۰۷) استفاده شد. یافته‌ها نشان داد که حمایت اجتماعی مربیان، بر خودکارآمدی بازیکنان تأثیر معناداری دارد. همچنین حمایت اجتماعی مربیان بر ذهن آگاهی بازیکنان تأثیر معناداری دارد.

واژه‌های کلیدی: حمایت اجتماعی، خودکارآمدی، ذهن آگاهی، مربیان ورزشی، فوتبال مدارس، روان‌شناسی ورزشی

رابطه کمال‌گرایی والدین با خودکارآمدی و شادکامی فرزندان

عاطفه طاوسی*^۱، زهرا احمدی اردکانی^۲

۱. کارشناسی ارشد مشاوره توان‌بخشی، دانشگاه اردکان، اصفهان، ایران. AtefehTavousi.ata@gmail.com

۲. مربی، گروه آموزشی مشاوره، دانشگاه اردکان، یزد، ایران. Ahmadi@ardakan.ac.ir

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی رابطه کمال‌گرایی والدین با خودکارآمدی و شادکامی فرزندان انجام شد. روش پژوهش پژوهش توصیفی - همبستگی بود. جامعه آماری یکی از دبیرستان‌های شهر اردکان در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ بود. از این جامعه ۱۰۰ دانش‌آموز دختر دبیرستانی به صورت در دسترس به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. برای گردآوری اطلاعات از پرسش‌نامه کمال‌گرایی (نجاریان، عطاری و زرگر، ۱۳۷۸)، مقیاس خودکارآمدی (Sherer et al., 1982) و مقیاس شادکامی آکسفورد (Argyle et al., 1989) استفاده شد. داده‌ها توسط ضریب همبستگی پیرسون تحلیل شدند. نتایج آزمون ضریب همبستگی پیرسون نشان داد که بین کمال‌گرایی والدین و خودکارآمدی رابطه منفی و معنادار وجود دارد. بین کمال‌گرایی والدین و شادکامی نیز رابطه مثبت و معنادار وجود داشت. با توجه به نتایج کمال‌گرایی والدین نقش مهمی در خودکارآمدی و شادکامی فرزندان ایفا می‌کند و با کنترل کمال‌گرایی می‌توان خودکارآمدی و شادکامی را در فرزندان افزایش داد.

واژه‌های کلیدی: خودکارآمدی، دانش‌آموزان، شادکامی، کمال‌گرایی

مطالعه تطبیقی عناصر برنامه درسی دوره ی پیش‌دستانی در رویکردهای اسکوپ، بانک استریت و رژیو امیلیا

زهرا طالب^{۱*}، الهه رضائی^۲

۱. * استادیار، عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب، ایران، تهران

۲. کارشناسی ارشد آموزش ابتدایی

چکیده

رویکردهای برنامه‌دهی درسی بخصی در دوران پیش‌دستانی دیدگاهها و چشم‌اندازهای مناسبی را پیش روی ما قرار میدهند تا با بهره‌گیری از آنها بتوانیم دریچه‌های تازه‌ای در جهت ارتقای نیازهای فراگیران در این دوره ایجاد نماییم. هدف پژوهش حاضر مطالعه تطبیقی عناصر برنامه‌ی درسی دوره پیش‌دستانی در چهار مولفه هدف، محتوا، روش تدریس و شیوه‌های ارزشیابی، در رویکردهای اسکوپ، بانک استریت و رژیو امیلیا است. این پژوهش از نوع تطبیقی با رویکرد کیفی است. گردآوری داده‌ها با استفاده از مطالعه‌ی کلیه اسناد، مدارک و مقالات مرتبط با این رویکردها در بازه زمانی ۲۰۲۱-۱۹۹۸ جمع‌آوری شده است. نتایج پژوهش حاکی از آنست که در زمینه هدف هر سه رویکرد به پرورش اعتماد به نفس و برقراری ارتباط و ایجاد همکاری توجه دارند. از بعد محتوا هر سه رویکرد محتوای باز و انعطاف‌پذیر و دروسی مانند هنر و مهارت‌ورزی را اساس کار خود قرار میدهند. در زمینه روش‌های فعال و فراگیر محور موردتوجه میباشد. مربی در هر سه رویکرد نقش هدایتگر و راهنما را دارد و ارزشیابی فرایند محور میباشد. ازجمله تفاوت‌های این سه دیدگاه اینست که در رویکرد اسکوپ (آمریکا) عمدتاً تاکید بر زبان‌آموزی بوده است این درحالی است که محتوا در روش بانک استریت (آمریکا) بر مبنای مطالعات اجتماعی گزارش شده است اما در رویکرد رژیو امیلیا (ایتالیا) بیشتر مهارت‌های پژوهشی و رشد مدنظر بوده است. نتایج به دست آمده از این پژوهش می‌تواند به برنامه‌ریزان، مولفان کتابهای درسی و معلمان و سایر علاقه‌مندان کشور مان کمک کند تا با دید وسیع‌تری نسبت به تدوین بهتر عناصر برنامه‌درسی، تغییر برنامه‌درسی و انتخاب مناسب‌تر اهداف، محتوا، روش‌های تدریس و ارزشیابی اقدام کنند.

واژه‌های کلیدی: برنامه درسی، رویکرد اسکوپ، رویکرد بانک استریت، رویکرد رژیو امیلیا

تأثیر یادگیری ترکیبی بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی

احسان طالبی*^۱، سحر بیابانی^۲، رقیه ثناجو^۳

*۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی دانشگاه یاسوج، ایران. رایانامه: farhangian1399@gmail.com

۲. کارشناسی راهنمایی و مشاوره دانشگاه فرهنگیان، پردیس کوثر یاسوج، ایران. رایانامه: sahar.biabani1379@gmail.com

۳. کارشناسی ارشد آموزش ابتدایی، دانشگاه شیراز، ایران. رایانامه: roghayeh0865@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف تأثیر یادگیری ترکیبی بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی انجام شد. در قرن حاضر با رشد تکنولوژی فرایند تعلیم و تربیت نیز مانند سایرین سعی در بهره‌مندی از تکنولوژی و ابزارآلات آن است. مشکلات یادگیری سنتی ادمی را بیشتر به این امر وا میدارد تا از تکنولوژی و یادگیری الکترونیکی استفاده کند. یادگیری ترکیبی با پوشش نواقص هر دو این روش‌ها چندین سال است که سعی در مطرح کردن خود دارد. روش تحقیق استفاده شده در این پژوهش، روش گروه کنترل با پیش‌آزمون - پس‌آزمون است که جزء روش‌های نیمه‌آزمایشی است. هدف استفاده از این روش ارزیابی اثربخشی روش تدریس مبتنی بر یادگیری ترکیبی در پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان پسر دوره ابتدایی است. تغییرات در میزان پیشرفت تحصیلی، در این دانش‌آموزان در دو گروه آزمایش و گروه کنترل به وسیله کارنامه ترم اول و دوم مورد سنجش قرار گرفت. نتایج نشان داد که روش تدریس مبتنی بر یادگیری ترکیبی همواره نیاز محیط‌های آموزشی ما بوده و می‌توان با استفاده از آنان سطح دانش‌آموزان خود را افزایش داد.

واژه‌های کلیدی: یادگیری، یادگیری ترکیبی، مدرسه، پیشرفت تحصیلی، دانش‌آموزان

مروری بر فرصت‌ها و چالش‌های فناوری هوش مصنوعی در فرآیند یاددهی-یادگیری در نظام آموزشی

زینب طالقانی^{۱*}، سیده زهرا نبوی^۲

*۱. کارشناسی ارشد مهندسی کامپیوتر، دانشگاه آیندگان / آموزش و پرورش، تنکابن، ایران. رایانامه:

taleghani.zeinab@gmail.com

۲. کارشناسی ارشد شیمی مواد غذایی، دانشگاه گلستان، گرگان / آموزش و پرورش، تنکابن، ایران. رایانامه:

z.nabavi1992@gmail.com

چکیده

هوش مصنوعی با سرعتی سریع در حال توسعه است و چندین دهه است که به‌طور فزاینده‌ای دنیای مدرن را تحت تأثیر قرار داده است. هدف پژوهش حاضر بررسی فرصت‌ها و چالش‌های فناوری هوش مصنوعی در فرآیند یاددهی-یادگیری در نظام آموزشی بود که با روش پژوهش مروری - کتابخانه‌ای انجام شد. جامعه پژوهش تمامی اسناد، مقالات و مطالعات مرتبط با هوش مصنوعی و فرآیند یاددهی و یادگیری در بازه زمانی ۱۰ سال اخیر بودند. کلیدواژه‌های مرتبط با موضوع در اسناد پایگاه‌های انگلیسی Google Scholar، Proquest، pubmed، sage، Taylor & Francis، scopus، ScienceDirect، dibgen و پایگاه‌های فارسی مگیران، ایرانداک، علم‌نت، پرتال جامع علوم انسانی بررسی شدند و در نهایت از مجموع اسناد مرتبط، با روش نمونه‌گیری هدفمند، ۳۷ سند انتخاب و تحلیل شدند. تحلیل یافته‌ها نشان داد هوش مصنوعی به‌طور گسترده در پلتفرم‌های مختلف آموزشی مانند (مربی مجازی، دستیار صوتی، محتوای هوشمند، مترجم فوری، دوره‌های جهانی، ارزیابی خودکار، یادگیری شخصی، بازی‌های آموزشی و سیستم آموزشی هوشمند) به‌کار گرفته شده است. وجود برنامه‌های مبتنی بر هوش مصنوعی فرصت‌هایی را برای یادگیری در هر زمان و مکان، بدون محدودیت، فراهم کرده است. یادگیری در این سیستم مبتنی بر شخصی‌سازی است تا استقلال دانش‌آموزان را تقویت کند و مطالب آموزشی را بر اساس نقاط ضعف آن‌ها ارائه دهد و تجربه یادگیری آن‌ها را بهبود بخشد. اگرچه فناوری هوش مصنوعی می‌تواند معلمان را از کارهایی مانند سخنرانی، گرفتن آزمون‌ها، نمره‌دهی، تهیه گزارش‌ها کند و برای پیشرفت دانش‌آموزان فرصت‌های بیشتری فراهم کند، اما نمی‌تواند موجب رشد شخصیت آن‌ها شود؛ زیرا هوش مصنوعی دارای احساسات و عواطف انسانی نیست. این کار یک مربی است که می‌تواند الهام بخش شود و انگیزه دهد.

واژه‌های کلیدی: هوش مصنوعی، یاددهی و یادگیری، مزایای هوش مصنوعی، معایب هوش مصنوعی.

تأثیر آموزش مدیریت زمان بر کاهش اضطراب و استرس دانش‌آموزان

عصمت طامه

کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی / آموزش و پرورش منطقه ۱۵، تهران، ایران

چکیده

استرس و اضطراب یک تنش عاطفی یا جسمی است که دانش‌آموزان در دوران مدرسه همواره با آن مواجه هستند. پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر آموزش مدیریت زمان بر کاهش اضطراب و استرس دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه منطقه ۱۵ تهران انجام شد. روش پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نظر کنترل متغیرها غیر آزمایشی از نوع شبه آزمایشی بود. جامعه آماری در پژوهش حاضر شامل کلیه دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه منطقه ۱۵ تهران بود که با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس تعداد ۳۰ نفر دانش‌آموزان انتخاب شده و به صورت تصادفی به دو گروه (۱۵ نفر گروه کنترل و ۱۵ نفر گروه آزمایش) گزینش شدند. در پژوهش حاضر برای جمع‌آوری اطلاعات از دو پرسشنامه استرس خسروی (۱۳۸۷) و پرسشنامه اضطراب معنوی پور (۱۳۹۰) استفاده شده است. روایی محتوایی پرسشنامه‌ها مورد تأیید متخصصان و استاد راهنما قرار گرفته است. هم‌سانی درونی پرسشنامه‌های اضطراب و استرس بر اساس ضریب آلفای کرونباخ به ترتیب برابر ۰/۸۸ و ۰/۸۴ برآورد گردید. برای تجزیه و تحلیل یافته‌ها از روش‌های آماری توصیفی و آمار استنباطی (آزمون تحلیل کوواریانس) استفاده شد. یافته‌های پژوهش نشان داد که آموزش مدیریت زمان بر کاهش اضطراب و هر یک از ابعاد آن - ارجاع به دیگران، عزت نفس، نگرانی و سرزنش - تأثیر معناداری دارد. نتایج همچنین نشان داد که آموزش مدیریت زمان بر استرس و هر یک از ابعاد آن (استرس روحی، استرس جسمانی، استرس رفتاری و استرس احساسی) تأثیر گذاشته و باعث کاهش آن شده است؛ بنابراین می‌توان از این روش در راستای کاهش اضطراب و استرس بهره گرفت.

واژه‌های کلیدی: مدیریت زمان، اضطراب، استرس، دانش‌آموز

رابطه میزان استفاده از بازی های رایانه ای با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان

امیرسجاد طاهری^۱، سمانه محمودزاده^۲، حسین پیرا^۳، ابراهیم پیاده کوهسار^۴،
علیرضا مسیبی^۵

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی دانشگاه آزاد شاهرود، ایران. amirsajjadtaheris@gmail.com

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی دانشگاه آزاد سمنان، ایران. J5036209@gmail.com

۳. کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی دانشگاه آزاد شاهرود، ایران. piramordad@gmail.com

۴. کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی دانشگاه آزاد شاهرود، ایران. koohsar.ebrahim_70@yahoo.com

۵. کارشناسی ارشد ادبیات فارسی دانشگاه پیام نور سمنان، ایران. alirezamosayebi55@gmail.com

چکیده

گسترش بازی های رایانه‌ای و استقبال از آنها به گونه‌ای است که نه تنها نمی‌توان حضور و وجود آن‌ها را در دنیای امروزی انکار کرد، بلکه باید آن‌ها را یکی از اجزای جدایی‌ناپذیر محیط اطراف دانست. یکی از اصلی‌ترین پرسش‌های پژوهش‌گرانی که در زمینه پیامدهای بازی های رایانه‌ای به مطالعه پرداخته‌اند، تاثیر این بازی‌ها در عملکرد تحصیلی است. بنابراین پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه میزان استفاده از بازی‌های رایانه‌ای بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان انجام شد. پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از لحاظ روش، توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه پژوهش دانش‌آموزان متوسطه اول دبیرستان دخترانه توحید شهرستان میامی استان سمنان در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ بودند که بر اساس جدول گرجسی-مورگان و با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای دو مرحله‌ای ۱۲۰ دانش‌آموز به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. جهت جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه استاندارد عملکرد تحصیلی در تاج (۱۳۸۳) و پرسشنامه محقق ساخته (جهت گردآوری اطلاعات پیرامون میزان استفاده از بازی‌های رایانه‌ای) با پایایی ۰/۸۳۷ استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از رگرسیون همزمان و ضریب همبستگی پیرسون انجام شد. یافته‌ها نشان داد میزان استفاده از بازی های رایانه‌ای بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان تاثیر منفی و معناداری دارد. با این توضیح که هرچه دانش‌آموزان مدت بیشتری را به استفاده از این بازی‌ها اختصاص دهند، به همان میزان باعث افت تحصیلی آنها می‌گردد.

کلمات کلیدی: بازی های رایانه‌ای، عملکرد تحصیلی، دانش‌آموزان، افت تحصیلی

بررسی اثربخشی روش تدریس مشارکتی در قیاس با سخنرانی. مطالعه موردی دانش‌آموزان

ساناز طرهانی^{۱*}، عادل سلیمانی^۲، امیرحسین صادقی درویشی^۳

۱. دانشجوی کارشناسی آموزش علوم اجتماعی، دانشگاه پردیس شهید صدوقی، کرمانشاه، ایران
Sanaztarhani1999@gmail.com:

۲. استاد، گروه آموزش مطالعات اجتماعی، دانشگاه فرهنگیان، کرمانشاه، ایران. Adell58@gmail.com

۳. کارشناسی علوم تربیتی، آموزش و پرورش، خرم‌آباد، ایران. Amirhsd2000@gmil.com

چکیده

آموزش و پرورش باید منجر به رشد همه جانبه دانش‌آموزان شود و هر چه دانش‌آموزان درگیر مطالب شوند قدرت شناختی و رفتار گرایانه و درک مطالب و درک رفتار دیگران برای آن‌ها آسان‌تر می‌شود، این پژوهش با هدف مقایسه تاثیر روش تدریس مبتنی بر تفکر فعال روش (مشارکتی) و روش تدریس سنتی بر یادگیری درس مطالعات اجتماعی، دانش‌آموزان دختر متوسطه اول کرمانشاه در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ انجام شده است و روش این پژوهش به صورت نیمه تجربی طرح دو گروه مستقل است، برای جمع‌آوری مبنای نظری تحقیق، از روش اسنادی و برای ارزیابی فرضیه‌های تحقیق و سنجش میزان یادگیری، از امتحان کتبی ساخته استفاده شده است، جامعه‌ی آماری این پژوهش شامل تمامی دانش‌آموزان پایه نهم متوسطه اول شهر کرمانشاه به میزان ۲۱۴ نفر به صورت تصادفی حجم نمونه انتخاب شد و به دو گروه شاهد و آزمایش تقسیم شدند و گروه شاهد به روش سخنرانی تدریس صورت گرفت و گروه مورد آزمایش تدریس به روش مشارکتی صورت گرفت، با توجه به نتایج به دست آمده، تفاوت معناداری بین نمرات دو گروه وجود دارد، بنابراین با توجه به یافته‌ها هر دو روش چه بر صورت سخنرانی و چه به صورت مشارکتی به میزان یادگیری دانش‌آموزان تاثیر مثبت داشته است، ولی با توجه به آمار به دست آمده تدریس به صورت مشارکتی بر میزان پیشرفت دانش‌آموزان اثر گزارتر است، بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که معلمان به صورت تدریس فعال و مشارکتی فرایند شناختی و درک عمیق مطالب و قدرت تحلیل بالاتر در دانش‌آموزان تقویت می‌کنند.

واژه‌های کلیدی: روش تدریس، پیشرفت تحصیلی، مشارکت فعال، سخنرانی

کارکردها و چالش‌های نظام آموزش پرورش در مواجهه با نوفناوری هوش مصنوعی

مریم طلائی

دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان، اصفهان، ایران، رایانامه:
maryam1481.talaei@gmail.com

چکیده

هوش مصنوعی از جمله نوفناوری‌هایی است که فرصت‌ها و چالش‌هایی را در تغییر نظام‌های سنتی و تحولات عصر جدید ایجاد کرده است. نظام آموزشی نیز از این امر مستثنی نیست و با ورود جنبه‌های مختلف هوش مصنوعی به آن تحت تأثیر قرار گرفته است. از آنجا که آموزش و پرورش در جامعه ایران نیازمند پی‌شگامی در رهبری تغییرات مبتنی بر فناوری است، درک چالش‌ها و کارکردهای هوش مصنوعی در آموزش می‌تواند برای آن مفید باشد و مستلزم واکاوی در این زمینه است. پژوهش حاضر با این هدف به روش توصیفی و تحلیلی با بررسی مقالات جدید منتشر شده در این موضوع جنبه‌های مختلف مرتبط با این هوش مصنوعی و آموزش را مورد بررسی قرار داده است. بررسی‌ها نشان می‌دهد نفوذ هوش مصنوعی در نظام آموزش و پرورش می‌تواند کارکردهایی از جمله تسهیل در فرآیند یادگیری و یاددهی، قابلیت‌های شخصی سازی، قابلیت‌های کار برای دانش‌آموزان توانخواه، خودکارسازی جنبه‌های مختلف تدریس، افزایش احساس اعتماد به نفس، یادگیری فعال، تکنیک‌های ارزیابی و به‌طور کلی بهبود عملکرد دانش‌آموزان را منجر شود. چالش‌های مورد بررسی در سه سطح معلمان، فراگیران و فرآیند قابل بررسی است. از جمله این چالش‌ها توسعه حرفه‌ای معلمان، چالش‌های اخلاقی، عدالت آموزشی، انگیزه مشارکت دانش‌آموزان، فقدان رویکرد ارزیابی و ارائه بازخورد به موقع بود. نتایج این پژوهش می‌تواند برای برنامه‌ریزان و مدیران آموزش و پرورش مفید باشد و امکانی برای توسعه آموزش مبتنی بر فناوری را فراهم نماید.

واژه‌های کلیدی: نظام آموزش و پرورش، نوفناوری، هوش مصنوعی، عدالت آموزشی

رابطه سبک فرزند پروری و خودکارآمدی تحصیلی در دانش‌آموزان

مریم عابدینی*^۱، نرگس غفارزاده

*۱. مربی گروه روان‌شناسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران abedini@pnu.ac.ir

۲. دانشجوی کارشناسی مشاوره دانشگاه آزاد اسلامی تهران مرکزی، تهران، ایران nargesghafar1380@gmail.com

چکیده

خانواده مهمترین محیط اجتماعی است که بر رشد افراد تأثیر می‌گذارد. در عصر حاضر تعلیم و تربیت و تحصیل بخش مهمی از زندگی افراد را تشکیل می‌دهد. با توجه به نقش سبک فرزندپروری به‌عنوان کانون تربیت فرزندان و ارتباط آن با خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان، پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه بین شیوه فرزندپروری و خودکارآمدی تحصیلی انجام گردید. روش پژوهش به لحاظ هدف از نوع بنیادی است که در چهارچوب یک طرح همبستگی انجام شد. جامعه‌ی آماری این پژوهش کلیه‌ی دانش‌آموزان پسر دبیرستانی متوسطه دوم شهر تالش در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۴۰۲ بودند. ۱۰۰ نفر از دانش‌آموزان پسر به‌صورت تصادفی خوشه‌ای در این پژوهش شرکت کردند و پرسشنامه سبک فرزند پروری بامریند در سال (۱۹۷۳) و پرسشنامه خودکارآمدی تحصیلی جینک و مورگان در سال (۱۹۹۹) را تکمیل نمودند. نتایج یافته‌ها حاکی از معناداری ($p < 0/05$) ارتباط سبک فرزندپروری اقتداری و خودکارآمدی تحصیلی بود. در تحلیل رگرسیون گام به گام سبک فرزند پروری اقتداری پیش‌بینی قویتری برای خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان بود. نتایج پژوهش نشان داد بین سبک فرزندپروری مقتدرانه و خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان ارتباط معنادار وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: سبک فرزندپروری، خودکارآمدی تحصیلی، دانش‌آموزان

اثربخشی آموزش خانواده بر تاب‌آوری و اضطراب دانش‌آموزان دختر

معصومه عابدینی کهگی

کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد رودهن، رودهن، ایران. رایانامه:
m.abedinikahaki@gmail.com

چکیده

هدف این پژوهش بررسی تأثیر آموزش خانواده بر اضطراب و تاب‌آوری دانش‌آموزان دختر متوسطه دوم دبیرستان فرزنانگان در سال ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بود. این پژوهش از نوع مطالعات نیمه آزمایشی و به‌صورت پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل بود. ۳۰ دانش‌آموز به صورت نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شده و در دو گروه آزمایش (۱۵ نفر) و کنترل (۱۵ نفر) قرار گرفتند. سپس شش جلسه ۴۵ دقیقه‌ای آموزش برنامه خانواده محور با تأکید بر مؤثر بودن نقش خانواده در اضطراب نوجوان، خودباوری، خودکنترلی، خودکارآمدی و تاب‌آوری برای گروه آزمایش اجرا شد و گروه کنترل آموزشی دریافت نکردند. داده‌های حاصل از پیش‌آزمون و پس‌آزمون با پرسشنامه اضطراب موریس و همکاران (۲۰۱۷) و پرسشنامه تاب‌آوری کونور و دیویدسون (۲۰۰۳) سنجیده شده، داده‌ها با آزمون تحلیل کوواریانس مورد تحلیل قرار گرفتند. نتایج پژوهش نشان داد که بر اثر آموزش توانمندسازی خانواده اضطراب در گروه آزمایش نسبت به گروه کنترل کاهش یافته بود، همچنین بر اثر آموزش توانمندسازی خانواده تاب‌آوری افزایش یافته بود. با توجه به یافته‌ها می‌توان نتیجه گرفت با آموزش خانواده در زمینه چگونگی رفتار با نوجوانان، در جهت کنترل مناسب اضطراب‌های و افزایش تاب‌آوری می‌توان، از اختلالات روانی پیشگیری کرد.

واژه‌های کلیدی: آموزش خانواده، اضطراب، تاب‌آوری

مقایسه اثربخشی راهبردهای یادگیری خودگردان و آموزش یادگیری مغز محور بر ادراک حل مسئله

مطهره عبادی^۱، جمال صادقی^۲، نبی‌الله اکبر نتاج شوب^۳، ارسلان خان محمدی^۳

۱. دانشجوی دکتری گروه روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بابل، بابل، ایران. m.e230@yahoo.com

۲. استادیار گروه روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بابل، بابل، ایران. Jamalsadeghi48@yahoo.com

۳. استادیار گروه روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بابل، بابل، ایران. akbarnataj@baboliau.ac.ir

۳. استادیار گروه روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد آیت‌الله املی، آمل، ایران. ar.khanmohammadi@gmail.com

چکیده

هدف از انجام پژوهش حاضر، مقایسه اثربخشی آموزش راهبردهای یادگیری خودگردان و آموزش یادگیری مغز محور بر ادراک حل مسئله دانش‌آموزان متوسطه بود. روش پژوهش نیمه آزمایشی از نوع پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل غیر همسان بود. جامعه آماری پژوهش حاضر را تمامی ۳۸۷ دانش‌آموز دختر متوسطه اول پایه نهم مدارس دولتی شهر سوادکوه شمالی در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ تشکیل داده‌اند. تعداد ۴۵ نفر به صورت در دسترس با توجه به معیارهای ورود به پژوهش انتخاب شدند و به صورت تصادفی به دو گروه آزمایش ۱۵ نفره و یک گروه کنترل ۱۵ نفره جایگزین شدند. جهت جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه ادراک حل مسئله هینر و پترسون (۱۹۸۲)، استفاده شد. خلاصه جلسات آموزش راهبردهای یادگیری خودگردان برگرفته از دنسرو و همکاران (۱۹۷۹) در ۸ جلسه ۶۰ دقیقه‌ای و خلاصه جلسات آموزش یادگیری مغز محور برگرفته از کاین و همکاران (۲۰۰۵) در ۸ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای بر روی گروه آزمایش انجام شد و برای گروه کنترل مداخله صورت نگرفت. یافته‌ها نشان داد که آموزش راهبردهای یادگیری خودگردان و آموزش یادگیری مغز محور بر ادراک حل مسئله دانش‌آموزان متوسطه اثر دارد. آموزش راهبردهای یادگیری خودگردان بر ادراک حل مسئله اثربخش‌تر از آموزش یادگیری مغز محور بود. از نتایج این پژوهش می‌تواند تلویحات کاربردی به مشاوران ارایه دهد.

واژه‌های کلیدی: ادراک حل مسئله، راهبردهای یادگیری خودگردان، آموزش یادگیری مغز محور

پیش‌بینی گرایش به اعتیاد بر اساس سرمایه روان‌شناختی و حساسیت اضطرابی در دانش‌آموزان دختر

آرزو عباسعلی^{۱*}، منصور علی مهدی^۲، نازنین نوروزی^۳

*۱. دانشجوی مقطع کارشناسی، گروه روان‌شناسی، دانشگاه پیام نور، پرند_رباط کریم، ایران.

Abbasali.arezoo@gmail.com

۲. استادیار، گروه روانشناسی، دانشگاه علوم پزشکی آزاد اسلامی، تهران، ایران.

Alimehdi.mansoor@gmail.com

۳. دانشجوی مقطع کارشناسی، گروه روان‌شناسی، دانشگاه پیام نور، پرند_رباط کریم، ایران.

Nazaninnorouzi34@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف رابطه گرایش به اعتیاد بر اساس سرمایه روان‌شناختی و حساسیت اضطرابی در دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه صورت گرفته است. روش پژوهش از نوع توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری شامل ۱۴۰ نفر از دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه شهرستان رباط کریم در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ بودند که با روش نمونه‌گیری کل‌شماری، نمونه برابر با جامعه انتخاب شد. ابزار پژوهش پرسشنامه‌های میزان تمایل به اعتیاد فرچاد و همکاران (۱۳۸۵)، پرسشنامه سرمایه روان‌شناختی لوتانز (PCQ) (۲۰۰۷) و پرسشنامه حساسیت اضطراب تیلور و کاکس (۱۹۹۸) بود. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه انجام شد. یافته‌ها نشان داد که بین سرمایه روان‌شناختی و تمایل به اعتیاد رابطه معکوس و معنادار و بین تمایل به اعتیاد و حساسیت اضطرابی رابطه مستقیم و معنادار وجود دارد و متغیر حساسیت اضطرابی قادر به پیش‌بینی گرایش به اعتیاد در دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه بود.

واژه‌های کلیدی: گرایش به اعتیاد، سرمایه روان‌شناختی، حساسیت اضطرابی، دانش‌آموزان دختر

نقش یادگیری و هویت تحصیلی در مهارت‌های گفتاری

بهاره عباسی، خدیجه مینا خانی، پریسا قاسمی

معلم

b.abbasi1117@gmail.com

معلم

Kh.minakhani@gmail.com

معلم

Ghasemip133@gmail.com

چکیده

مهارت‌های ارتباط کلامی فقط به صحبت کردن محدود نمی‌شود، نحوه رساندن پیام و مفهوم و استفاده از کلمات در مکالمه هم بخشی از مهارت‌های گفتاری است. علاوه بر این نحوه تفسیر مکالمه در ذهن شما را هم شامل می‌شود. هدف این پژوهش پیش‌بینی مهارت‌های گفتاری بر اساس هویت تحصیلی و یادگیری در دانش‌آموزان مقطع ابتدایی زنجان بود. روش پژوهش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش شامل تمامی دانش‌آموزان مقطع ابتدایی در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بود که با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس ۲۲۰ نفر به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه استفاده شد. برای تحلیل داده‌ها از همبستگی پیرسون و رگرسیون چند متغیره به روش همزمان استفاده شد. نتایج نشان دادند که بین هویت تحصیلی و مؤلفه‌های آن با مهارت‌های گفتاری ($r=0/59, p<0/01$) و یادگیری و مؤلفه‌های آن با مهارت‌های گفتاری ($r=0/47, p<0/01$) رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. همچنین مؤلفه‌های هویت تحصیلی و مؤلفه‌های یادگیری ۵۰ درصد از واریانس مهارت‌های گفتاری را تبیین می‌کردند. از یافته‌ها استنباط می‌شود که هویت تحصیلی و پیشرفت از متغیرهای مهم و مرتبط با مهارت‌های گفتاری‌اند. بنابراین به‌منظور افزایش مهارت‌های گفتاری لزوم در نظر گرفتن هویت تحصیلی و پیشرفت تحصیلی ضروری به نظر می‌رسد.

واژه‌های کلیدی: هویت تحصیلی، پیشرفت، مهارت‌های گفتاری

کلاس درس مبتنی بر تئوری پلی واگال: معرفی و کاربرد نظریه پلی واگال در مدرسه و کلاس درس

زهرا عباسی کردآبادی^۱، امیر قمرانی^{۲*}، مهدیه صالحی^۳

۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. *zabbasi_slp@gmail.com*

۲. دانشیار گروه روان‌شناسی و آموزش کودکان با نیازهای خاص، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران. *a.ghamarani@edu.ui.ac.ir*

۳. استادیار گروه روان‌شناسی بالینی سلامت، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. *Mah.salehi@iauctb.ac.ir*

چکیده

نظریه پلی واگال یک تئوری عصب‌شناختی است که سعی دارد نقش سیستم عصبی خودکار در تنظیم رفتارهای اجتماعی، واکنش‌های عاطفی و وضعیت‌های فیزیولوژیکی را توضیح دهد که در طی چند سال گذشته توجه بسیاری را به خود جلب کرده است. روش پژوهش مروری بود. با استفاده از کلیدواژه‌های تئوری پلی واگال، واگ، کلاس درس، مدرسه و یادگیری، پایگاه‌های اطلاعاتی خارجی؛ Science Direct, Wiley, Springer, Ebsco and Frontiers و پایگاه‌های داخلی مگیران، علم نت و اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی در فاصله زمانی ۱۹۹۴ الی ۲۰۲۳ بررسی شدند و ۸ مقاله مرتبط با هدف پژوهش با روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب و تحلیل شدند. برای تحلیل یافته‌ها از روش ترکیب مضمونی استفاده شد. در نهایت ۴ مضمون تحلیلی شناسایی شدند. این مضامین عبارت بودند از تئوری پلی واگال و موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان، جو کلاس درس، تئوری پلی‌واگال و بازتنظیمی کلاس درس، اصول تئوری پلی‌واگال. به طور کلی بررسی یافته‌های پژوهشی، کارایی این نظریه را برای توسعه مداخلات هدفمند مبتنی بر تئوری پلی واگال با تمرکز بر عوامل فردی و محیطی را در فرایند آموزش نشان می‌دهد.

واژه‌های کلیدی: نظریه پلی واگال، کلاس درس، مدرسه

اثربخشی آموزش سواد رسانه ای مبتنی بر فناوری بر بهزیستی روان‌شناختی و رفتارهای مدنی تحصیلی

آرزو عباسی فرید

کارشناسی ارشد علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی ارومیه / آموزش و پرورش، ارومیه، ایران.
ایانامه: arezoo.abassifarid13@gmail.com

چکیده

در دنیای دیجیتال کنونی استفاده از روشهای تدریسی فناورانه باید باعث بهبود و تقویت بهزیستی روان‌شناختی و رفتار مدنی تحصیلی در دانش‌آموزان شود. هدف بررسی اثربخشی آموزش سواد رسانه ای مبتنی بر فناوری بر بهزیستی روان‌شناختی و رفتارهای مدنی تحصیلی در دانش‌آموزان مدارس تیزهوشان دوره دوم متوسطه شهر ارومیه بود. طرح پژوهش تحلیلی، شبه آزمایشی، تصادفی شده، یک سو کور و کنترل بود. جامعه آماری دانش‌آموزان مدارس تیزهوشان دوره دوم متوسطه شهر ارومیه در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ بودند. ۳۰ دانش‌آموز به روش خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب و به صورت تصادفی در دو گروه (۱۵ نفر گروه آزمایش و ۱۵ نفر گروه کنترل) جایگزاری شد. داده‌ها با پرسشنامه‌های، بهزیستی روان‌شناختی (ریف و کیز، ۱۹۹۵)، رفتارهای مدنی تحصیلی (گل پرور، ۱۳۸۹) و طی روش مداخله ای آموزش سواد رسانه ای مبتنی بر فناوری (نیازی و همکاران، ۱۳۹۵) (۶ جلسه ۶۰ دقیقه‌ای و هر هفته ۱ جلسه)، جمع‌آوری شدند. تجزیه و تحلیل داده‌ها با روش تحلیل کوواریانس چندمتغیری انجام شد. نتایج نشان داد که آموزش سواد رسانه ای مبتنی بر فناوری بر بهزیستی روان‌شناختی در دانش‌آموزان تیزهوش در سطح معناداری یک در صد اثربخشی مثبت داشت. معناداری یک درصد اثربخشی مثبت داشت. با توجه به نتایج، باید با کمک فناوری و اطلاعات و ارتباطات باعث تحریک حس جستجوگری در دانش‌آموزان شده و بر تقویت همکاری، گروه‌گرایی و روابط صمیمانه بین دانش‌آموزان و همچنین تقویت وضعیت روان‌شناختی آنها در زمینه تعامل باهم تلاش نمود.

واژه‌های کلیدی: سواد رسانه ای، فناوری، بهزیستی روان‌شناختی، رفتارهای مدنی تحصیلی، دانش‌آموزان تیزهوش.

اثربخشی مداخله کاهش استرس مبتنی بر ذهن آگاهی بر نیازهای خودتعیین‌گری و هیجانات یادگیری دانش‌آموزان با اضطراب امتحان بالا

محمدآزاد عبدالله پور^۱، محمد شیخه پور^۲

۱. استادیار روان‌شناسی تربیتی واحد مهاباد، دانشگاه آزاد اسلامی، مهاباد، ایران. m.a.abdollahpour@gmail.com

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، مهاباد، ایران. m.shikhepour@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف اثربخشی مداخله کاهش استرس مبتنی بر ذهن آگاهی بر نیازهای خودتعیین‌گری و هیجانات یادگیری دانش‌آموزان با اضطراب امتحان بالا در دانش‌آموزان مقطع اول متوسطه پیرانشهر انجام شد. روش پژوهش از نوع مطالعات نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون-با گروه کنترل بود. جامعه آماری شامل تمامی دانش‌آموزان مقطع اول متوسطه پیرانشهر در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ بود که برابر با ۱۱۱۵ نفر بودند. از بین دانش‌آموزان تعداد ۴۰ نفر که اضطراب بالایی داشتند به صورت هدفمند انتخاب و به صورت تصادفی به دو گروه کنترل و آزمایش تقسیم شدند. سپس مداخله آموزشی مبتنی بر ذهن آگاهی بر روی گروه آزمایش اجرا شد. ابزارهای مورد استفاده پرسشنامه اضطراب امتحان ابوالقاسمی (۱۳۷۴)، مقیاس نیازهای خودتعیین‌گری سوریبو و همکاران (۲۰۰۹) و پرسشنامه هیجان پیه شرف پکران و همکاران بودند. یافته‌های پژوهش نشان داد که مداخله کاهش استرس مبتنی بر ذهن آگاهی تأثیر مثبت و معناداری بر نیازهای خودتعیین‌گری و هیجانات یادگیری دانش‌آموزان با اضطراب امتحان بالا داشت. مداخله باعث افزایش هیجانات مثبت و کاهش هیجانات منفی یادگیری شد.

واژه‌های کلیدی: کاهش استرس مبتنی بر ذهن آگاهی، نیازهای خودتعیین‌گری، هیجانات یادگیری

نگرش والدین دانش‌آموزان کم توان ذهنی نسبت به مداخلات دریافتی بهنگام آموزشی و توانبخشی

محمد آزاد عبدالله پور^۱، عطاالله محمودی^{۲*}

۱. استادیار روان‌شناسی تربیتی واحد مهاباد، دانشگاه آزاد اسلامی، مهاباد، ایران. m.a.abdollahpour@gmail.com

۲. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی سنندج، سنندج، ایران. رایانامه: atamahmodi2016@gmail.com

چکیده

هدف از این پژوهش نگرش والدین دانش‌آموزان کم توان ذهنی نسبت به مداخلات دریافتی بهنگام آموزشی و توانبخشی بود. این پژوهش از نوع توصیفی - همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش شامل همه والدین دانش‌آموزان با نیازهای ویژه مدارس استثنایی شهر بوکان بود که تعداد آنها ۴۰۰ نفر بودند که جمعا ۱۲۰ نفر به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. ابزار تحقیق شامل مقیاس نگرش والدین نسبت به فرزند دارای نیاز ویژه شان (APSNCS1، گوند ۲۰۰۲) و پرسشنامه ای محقق ساخته ۸ گویه‌ای بود که روایی این ابزار به روش روایی واگرا و همگرا و پایایی نیز با آزمون آلفای کرونباخ تایید شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون تحلیل رگرسیون چند متغیره همزمان استفاده شد. با توجه به یافته‌ها پذیرش و محبت ($B=0/196$) و حمایت افراطی ($B=0/600$) والدین دانش‌آموزان کم‌توان ذهنی نسبت به معلولیت فرزند افزایش مداخلات دریافتی بهنگام آموزشی و توانبخشی را پیش‌بینی می‌کنند؛ اما بین شرم زدگی، ناکامی و ناامیدی با میزان مداخلات دریافتی بهنگام آموزشی و توانبخشی رابطه معناداری یافت نشد. نهایتا می‌توان نتیجه گرفت که پذیرش و محبت همراه با حمایت‌های افراطی توسط والدین باعث می‌شود ناکامی و ناامیدی جای خود را به امید و توجه بیشتر بدهد.

واژه‌های کلیدی: دانش‌آموزان، کم توان ذهنی، مداخلات بهنگام، نگرش والدین.

بررسی دلایل گرایش دانش‌آموزان به تلفن همراه و تأثیر آن ها در کاهش اعتقادات مذهبی دانش‌آموزان

سجاد عبدی طالب بیگی

دانشجوی کارشناسی ارشد رشته مدیریت فناوری اطلاعات دانشگاه آزاد اسلامی صفاشهر، استان فارس، ایران
sajjadabdi901@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی دلایل گرایش دانش‌آموزان به تلفن همراه و تأثیر آن‌ها در کاهش اعتقادات مذهبی دانش‌آموزان انجام شد. این پژوهش در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ در شهر شیراز صورت گرفت. پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی از نظر ماهیت، توصیفی و از نظر روش، پیمایشی است. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان مدارس غیر دولتی متوسطه اول آموزش و پرورش ناحیه دو شهر شیراز در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ است که تعداد آنها ۱۱۷۸ نفر بوده است. (۴۱۴ نفر دختر و ۷۶۴ نفر پسر) با توجه به جدول کرجسی و مورگان، حجم نمونه ۲۸۵ نفر تعیین شد. برای نمونه‌گیری از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای برحسب جنسیت استفاده گردید. توزیع فراوانی نمونه آماری دانش‌آموزان دختر و پسر به ترتیب برابر با ۱۰۰ و ۱۸۵ نفر و درصد نمونه آماری آنها به ترتیب برابر با ۳۵،۰۹ و ۶۴،۹۱ درصد است. جمع‌آوری اطلاعات و داده‌ها به دو روش، کتابخانه‌ای، با مطالعه کتب و بررسی گزارش‌های پژوهشی و از سایت‌های علمی و تخصصی مرتبط با متغیرهای پژوهش و پرسشنامه محقق ساخته که برای تعیین روایی ابزار اندازه‌گیری، از نظرات اساتید حوزه مسائل دینی استفاده شد، صورت گرفته است. با محاسبه ضریب آلفای کرونباخ، مشخص شد، پنج متغیر تلفن همراه (اتصال به اینترنت، اتصال به ماهواره، تبادل فیلم و عکس، کاربرد پیامک و کاربرد بلوتوث) استفاده گردید. با توجه به ماهیت این پژوهش، از آمار توصیفی برای دسته‌بندی کردن اطلاعات، تنظیم جداول، رسم نمودارها، محاسبه درصدها، میانگین و واریانس استفاده می‌شود. نتایج نشان داد با توجه به یافته‌های پژوهش، از دیدگاه دانش‌آموزان مدارس غیر دولتی متوسطه اول آموزش و پرورش ناحیه دو شهر شیراز، تلفن همراه به‌عنوان تکنولوژی اطلاعاتی و ارتباطی در افول اعتقادات مذهبی مؤثر است.

واژه‌های کلیدی: دانش‌آموزان، افول اعتقادات، تلفن همراه

اثربخشی آموزش پذیرش و تعهد مبتنی بر شفاف‌سازی ارزش‌ها بر انگیزش تحصیلی دانش‌آموزان

مراد عبدی ورمزان

دکتری روان‌شناسی / آموزش و پرورش شهر تهران، تهران، ایران. رایانامه: Moradabdi@gmail.com

چکیده

انگیزش یکی از عوامل مهم در افزایش بهره‌وری تحصیلی است و افزایش آن از دغدغه‌های نظام‌های تربیتی است. این پژوهش با هدف مطالعه اثربخشی آموزش پذیرش و تعهد مبتنی بر شفاف‌سازی ارزش‌ها بر انگیزش تحصیلی دانش‌آموزان دوره اول متوسطه انجام گرفت. روش پژوهش نیمه‌آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون تک‌گروهی بود. جامعه پژوهش دانش‌آموزان دوره اول متوسطه شهر تهران در سال ۱۴۰۱-۱۴۰۲ بودند که ۳۰ دانش‌آموز با روش نمونه‌گیری در دسترس به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. برنامه آموزشی شامل بخشی از پروتکل پذیرش و تعهد (اکت) در حوزه شفاف‌سازی ارزش‌ها در قالب یک دوره آموزشی گروهی کوتاه‌مدت بود که در ۸ جلسه ۴۵ دقیقه‌ای ارائه شد. ابزار مورد استفاده پرسشنامه انگیزش تحصیلی هارتر (۱۹۸۱) بود. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون یو-من-وینتی استفاده شد. نتایج حاکی از تأثیر معنادار آموزش پذیرش و تعهد مبتنی بر شفاف‌سازی ارزش‌ها بر افزایش انگیزش تحصیلی دانش‌آموزان متوسطه اول در سطح معناداری ۰/۰۰ بود. به نظر می‌رسد که بخش شفاف‌سازی ارزش‌ها در پروتکل اکت در قالب آموزش گروهی در افزایش انگیزش تحصیلی دانش‌آموزان دوره اول متوسطه می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: انگیزش تحصیلی، گروه درمانی، درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد.

بررسی مقایسه اثر آموزش بازی های وانمودی و نظریه ذهن بر تعاملات اجتماعی کودکان اوتیسم با عملکرد بالا

حنیفه عرب^۱، محمد رجبی^{۲*}

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، واحد تربیت جام، دانشگاه آزاد اسلامی، تربت جام، ایران.

hanifearab938@gmail.com

۲. استادیار، گروه روان‌شناسی، واحد تربیت جام، دانشگاه آزاد اسلامی، تربت جام، ایران. Mho_rajabi@yahoo.com

چکیده

این پژوهش با هدف مقایسه اثر آموزش بازی های وانمودی و نظریه ذهن بر تعاملات اجتماعی کودکان اوتیسم با عملکرد بالا انجام شد. روش تحقیق از نوع نیمه آزمایشی و طرح تحقیق از نوع پیش‌آزمون و پس‌آزمون چندگروهی با گروه کنترل است. جامعه آماری پژوهش کودکان اوتیسم ۵ تا ۹ سال با عملکرد بالا مدرسه تخصصی اوتیسم (نسیم مهر) شهرستان تربت جام می‌باشند. به علت محدودیت جامعه آماری تمامی اعضا که ملاکهای ورود به مطالعه را داشتند، به‌عنوان نمونه انتخاب شدند و سپس افراد نمونه به ۳ گروه هم‌تا به‌صورت تصادفی تقسیم شدند (گروه اول آزمایش ۵ نفر و گروه دوم آزمایش ۵ نفر و گروه کنترل ۵ نفر). برای گروه اول آموزش بازی های وانمودی و برای گروه دوم آموزش نظریه ذهن اجرا شد و برای هر کدام از ۳ گروه در پیش‌آزمون و پس‌آزمون پرسشنامه نیمرخ مهارت‌های اجتماعی کودکان دچار اختلال‌های اوتیسم (بیانی و هولف ۲۰۰۷) تکمیل و مورد مقایسه قرار گرفت. بازیهای وانمودی، شامل ۲۰ جلسه و هر جلسه ۲۰ دقیقه مناسب سازی شده توسط پژوهشگر براساس مدل سیفی و سعادت‌مند (۱۳۹۷) و آموزش نظریه ذهن شامل ۲۵ جلسه و هر جلسه به مدت ۲۰ دقیقه بر اساس بسته ذهن خوانی پرنیان اجرا شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از کوواریانس چندمتغیره، آزمون ناپارامتریک کروسکال والیس صورت گرفته است. نتایج نشان داد آموزش بازی های وانمودی و آموزش نظریه ذهن بر تعاملات اجتماعی کودکان اوتیسم با عملکرد بالا تأثیر دارد. همچنین متوسط رتبه‌ها نشان داد که اولویت اول آموزش برای افزایش تعاملات اجتماعی در کودکان اوتیسم با عملکرد بالا، بازی های وانمودی است.

واژه‌های کلیدی: آموزش بازی های وانمودی، آموزش نظریه ذهن، تعاملات اجتماعی، کودکان اوتیسم با عملکرد بالا

رابطه بین انعطاف پذیری شناختی و اضطراب تحصیلی با یادگیری زبان انگلیسی در دانش‌آموزان

فاطمه عرب*^۱، زینب تازیکه^۲، الناز فغان نومی^۳، شقایق شه‌ریاری^۴

* گروه روان‌شناسی، واحد بندر گز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندر گز، ایران. f.arab1414@yahoo.com

^۲ گروه روان‌شناسی، واحد بندر گز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندر گز، ایران. z.tazike@yahoo.com

^۳ گروه روان‌شناسی، واحد بندر گز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندر گز، ایران. faghani.elnaz1998@gmail.com

^۴ گروه روان‌شناسی، واحد بندر گز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندر گز، ایران. shaghayegh74shahriari@gmail.com

چکیده

یادگیری زبان انگلیسی نقش برجسته‌ای در جهان امروز ایفا می‌کند و مزایای بالقوه برای سایر مهارت‌های یادگیری دارد و افرادی که انعطاف‌پذیری شناختی دارند، بهترین عملکرد را در یادگیری و تسلط بر زبان انگلیسی دارند؛ اما باید توجه داشت که یادگیری زبان انگلیسی در دانش‌آموزان ممکن است با اضطراب در دوران تحصیل همراه باشد؛ بنابراین پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه بین انعطاف‌پذیری شناختی و اضطراب تحصیلی با یادگیری زبان انگلیسی در دانش‌آموزان انجام شد. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بوده و جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان مقطع متوسطه دوم بودند که تعداد ۱۷۵ نفر با روش نمونه‌گیری در دسترس به‌عنوان نمونه انتخاب شدند و به پرسشنامه‌های انعطاف‌پذیری شناختی دنیس و واندروال (۲۰۱۰) و اضطراب تحصیلی آلپرت و هابر (۱۹۶۰) پاسخ دادند. همچنین برای سنجش یادگیری زبان انگلیسی از نمرات پایان ترم دانش‌آموزان استفاده شد. داده‌ها با استفاده از فرمول همبستگی پیرسون و رگرسیون تجزیه و تحلیل شدند. یافته‌ها نشان داد که بین انعطاف‌پذیری شناختی و اضطراب تسهیل‌کننده با یادگیری زبان انگلیسی رابطه مثبت و معنادار و بین اضطراب تضعیف‌کننده با یادگیری زبان انگلیسی رابطه منفی و معنادار وجود دارد. همچنین نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که انعطاف‌پذیری شناختی توان پیش‌بینی یادگیری زبان انگلیسی در دانش‌آموزان را دارد. در نتیجه انعطاف‌پذیری شناختی و اضطراب تسهیل‌کننده می‌توانند به بهبود یادگیری زبان انگلیسی در دانش‌آموزان کمک کنند، در حالی که اضطراب تضعیف‌کننده ممکن است مانع یادگیری آنان شود.

کلیدواژه‌ها: انعطاف‌پذیری شناختی، اضطراب تحصیلی، یادگیری زبان انگلیسی، دانش‌آموز

اثر تبیین‌گری و مثال‌های حل شده بر انتقال در درس زبان انگلیسی

محمد عرب عامری*^۱، نسرين برسالانی^۲، مهربابه یونسی^۳

*۱. دکتری روان‌شناسی تربیتی / اداره کل آموزش و پرورش شهر تهران. رایانامه: arabameripsy@yahoo.com

۲. دکتری روان‌شناسی تربیتی / آموزش و پرورش شهر گنبد. رایانامه: barsalani.n@gmail.com

۳. کارشناسی ارشد روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی گرگان. رایانامه: younesi.m@gmail.com

چکیده

مطالعه حاضر با هدف بررسی اثربخشی تبیین‌گری و مثال‌های حل شده بر انتقال دانش‌آموزان در درس زبان انگلیسی صورت گرفت. طرح پژوهش نیمه آزمایشی از نوع طرح‌های بلوکی تصادفی تعمیم یافته ۲×۲ بود که طی آن به ۴ گروه خودتبیین‌گری-عادی، خودتبیین‌گری-غلط‌دار، تبیین‌های آموزشی-عادی و تبیین‌های آموزشی-غلط‌دار تقسیم شدند. جامعه آماری کلیه دانش‌آموزان مقطع هشتم شهر سمنان در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۰۲ بود. ۱۲۰ نفر (هر گروه ۳۰ نفر) به روش نمونه‌گیری تصادفی و با روش قرعه‌کشی به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. منابع آموزش در مورد حل مسائل دروس انگلیسی به شیوه مثال‌های حل شده به دانش‌آموزان ارائه شد. قبل و بعد از مداخله، پر س‌شنامه محقق ساخته انتقال اجرا شد. میزان ضریب پایایی با روش آلفای کرونباخ در در پر س‌شنامه انتقال ۰/۷۸ گزارش شد و روایی محتوایی و صوری آن نیز مورد تأیید قرار گرفت. نتایج نشان داد که میانگین تبیین‌های آموزشی (۱۴/۵۵±۲/۶۸) در مثال‌های حل شده عادی بیشتر از مثال‌های حل شده غلط‌دار (۱۴/۲۰±۲/۳۰) است. همچنین میانگین خودتبیین‌گری در مثال‌های حل شده غلط‌دار (۲۲/۴۰±۳/۲۶) بیشتر از مثال‌های حل شده عادی (۱۸/۰۵±۳/۱۱) است. با توجه به نتایج به دست آمده، تبیین‌گری می‌تواند به‌عنوان راهکارهای مؤثر بر انتقال دانش‌آموزان در آموزش درس زبان انگلیسی مورد استفاده قرار گیرند.

واژه‌های کلیدی: تبیین‌گری، مثال‌های حل شده، انتقال

اثربخشی بازی درمانی بر کاهش کمرویی در کودکان پیش‌دبستانی

فاطمه سادات عربی*^۱، بلقیس بیت مشعل^۲

*۱. دانشجوی کارشناسی ارشد مشاوره توان‌بخشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب، تهران، ایران.

ایانامه: fatimaarabi1364@gmail.com

۲. گروه روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد سوسنگرد، خوزستان، ایران.

ایانامه: fatimaarabi1364@gmail.com

چکیده

هدف از این پژوهش اثربخشی بازی‌درمانی بر کاهش کمرویی کودکان پیش‌دبستانی بود. این پژوهش از نوع تحقیقات نیمه تجربی (آزمایشی میدانی) با طرح پیش‌آزمون پس‌آزمون و گروه کنترل بود. جامعه آماری تحقیق کودکان پیش‌دبستانی منطقه ۵ شهر تهران است که تعداد آن‌ها ۲۸۰۰ نفر بود و مطابق فرمول کوکران ۳۳۷ نفر انتخاب شدند و تست کمرویی از آنان گرفته شد و سپس از بین دانش‌آموزانی که نمره کم رویی آنان در وضعیت مطلوبی نبود تعداد ۴۰ نفر به صورت در دسترس انتخاب و با گمارش تصادفی در دو گروه آزمایش و کنترل قرار گرفتند. گروه آزمایش ۱۰ جلسه ۶۰ دقیقه‌ای تحت مداخله بازی‌درمانی قرار گرفت و گروه کنترل هیچ مداخله‌ای دریافت نکرد. داده‌ها با استفاده از پرسشنامه کمرویی استنفورد (۱۹۹۷) گردآوری و با استفاده از نرم‌افزار SPSS26 و آزمون کوواریانس مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. یافته‌ها نشان داد بازی‌درمانی بر کاهش کمرویی کودکان پیش‌دبستانی تأثیر معناداری دارد ($P < 0/05$) و بازی‌درمانی می‌تواند تا ۴۵ درصد موجب کاهش کمرویی کودکان گردد. در پایان این پژوهش پیشنهاد شد برای کاهش مشکل کمرویی کودکان در کنار سایر روش‌های درمانی از این روش نیز استفاده کرد.

واژه‌های کلیدی: بازی‌درمانی، کمرویی، کودکان

اثربخشی آموزش الگوی بدیعه پردازی بر سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان دارای اضطراب اجتماعی

رضا عزیزپور*^۱، علی جلیلی^۲

*۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد عجب‌شیر، آموزگار ناحیه ۴ تبریز:

Azizpour.reza1994@gmail.com

۲. استادیار دانشگاه علامه طباطبایی تهران، Jaliliali59@yahoo.com

چکیده

هدف این تحقیق بررسی اثربخشی الگوی آموزشی بدیعه پردازی بر سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان دارای اضطراب اجتماعی ناحیه دو تبریز بود. روش طرح پژوهش نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری این پژوهش، شامل دانش‌آموزان پسر متوسطه دوم تبریز به تعداد ۲۳۴۲ نفر بود با توجه به روش تحقیق، تعداد ۴۰ نفر از طریق روش نمونه‌گیری دردسترس به‌عنوان نمونه انتخاب و در دو گروه آزمایش و کنترل قرار گرفتند. برای جمع‌آوری اطلاعات از سیاهه اضطراب اجتماعی (مسن آبادی، ۲۰۰۹) و سازگاری اجتماعی ثورب کلارک و تیکز (۱۹۹۳) استفاده شد. گروه آزمایش روش الگوی آموزشی بدیعه پردازی را در ۱۲ جلسه ۶۰ دقیقه‌ای دریافت کردند. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از تحلیل کوواریانس تک متغیری انجام گرفت. یافته‌ها پژوهش نشان داد که آموزش با الگوی بدیعه پردازی بر سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان دارای اضطراب اجتماعی تأثیر دارد و میزان سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان را افزایش می‌دهد؛ بنابراین می‌توان نتیجه‌گیری کرد که توجه به الگوی بدیعه پردازی نقش مهمی در بهبود سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان دارد.

واژه‌های کلیدی: بدیعه پردازی سازگاری، اجتماعی اضطراب اجتماعی.

رابطه ذهن‌آگاهی با انگیزش تحصیلی دانش‌آموزان

معصومه عزیزی*^۱، طاهره حق‌طلب^۲، ابوالقاسم یعقوبی^۲، افشین افزلی^۴

*۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، گروه روان‌شناسی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران. رایانامه:

azizi_6097@yahoo.com

۲. استادیار، گروه روان‌شناسی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران. رایانامه: t.haghtalab@basu.ac.ir

۳. استاد، گروه روان‌شناسی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران. رایانامه: yaghoobi@basu.ac.ir

۴. استادیار، گروه روان‌شناسی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران. afzali.afshin@basu.ac.ir

چکیده

انگیزش تحصیلی یکی از متغیرهای مرتبط با حوزه تحصیلی و محیط یادگیری دانش‌آموزان است. هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه ذهن‌آگاهی با انگیزش تحصیلی در دانش‌آموزان بود. روش پژوهش همبستگی بود. جامعه آماری شامل ۴۲۱۱ دانش‌آموز دختر بود که بر اساس گزارش واحد آمار آموزش و پرورش کل شهر همدان در هر دو ناحیه (یک و دو) در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ دوره متوسطه اول شهر همدان مشغول به تحصیل بودند. به منظور برآورد حجم نمونه، از جدول کرج‌سی - مورگان (۱۹۷۰) استفاده شد؛ که تعداد ۲۰۰ دانش‌آموز دختر با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. ابزار استفاده شده در این پژوهش شامل مقیاس‌های ذهن‌آگاهی (Baer et al., 2006) و انگیزش تحصیلی (Vallerand et al., 1992) بود. به منظور تحلیل داده‌ها از آزمون همبستگی پیرسون استفاده شد. نتایج آزمون همبستگی پیرسون نشان داد که بین ذهن‌آگاهی با انگیزش تحصیلی ($r = 0/35$ و $P < 0/01$) رابطه مثبت و معناداری وجود دارد؛ بنابراین می‌توان نتیجه‌گیری کرد که ذهن‌آگاهی در افزایش انگیزش تحصیلی دانش‌آموزان دختر نوجوان نقش به‌سزایی دارد.

واژه‌های کلیدی: انگیزش تحصیلی، دانش‌آموزان دختر نوجوان، ذهن‌آگاهی

فن‌آوری‌های هوش مصنوعی برای استعدادیابی مدارس. مزایا و ایرادات

علی‌رضا عساکره

کارشناسی ارشد زبان و ادبیات عرب، دانشگاه تهران / آموزش‌وپرورش خوزستان، آبادان

چکیده

فن‌آوری‌های هوش مصنوعی که به‌عنوان ابزارهایی که در استعدادیابی دانش‌آموزان مدارس به کار می‌روند، می‌توانند از طریق استفاده از الگوریتم‌ها و داده‌های آموزشی به شناسایی و تشخیص استعدادهای دانش‌آموزان کمک کنند. هدف این مقاله بررسی فرصت‌ها و چالش‌ها استفاده از فن‌آوری‌های هوش مصنوعی در استعدادیابی دانش‌آموزان مدارس است. در این مقاله به روش مطالعات کتابخانه‌ای، بر اساس شرح دادن و توضیح دادن مزایا و ایرادات استفاده از فن‌آوری‌های هوش مصنوعی برای استعدادیابی دانش‌آموزان نگارش یافته است. در این پژوهش، جامعه مورد مطالعه شامل دانش‌آموزان مدارس بوده است. نمونه‌گیری از طریق مطالعات کتابخانه‌ای انجام شده و مقالات و منابع مرتبط با استعدادیابی دانش‌آموزان با استفاده از فناوری‌های هوش مصنوعی به‌عنوان داده‌های اصلی مورد بررسی قرار گرفته‌اند. جهت جمع‌آوری داده‌ها، تحلیل محتوا و اطلاعات موجود در این منابع مورد استفاده قرار گرفته است. روش تحلیل داده‌ها در این مقاله شامل استفاده از الگوریتم‌های هوش مصنوعی مانند شبکه‌های عصبی، الگوریتم‌های یادگیری ماشینی و تکنیک‌های استخراج الگوهای داده‌ها برای تشخیص استعدادهای دانش‌آموزان و ارزیابی دقیق آنها خواهد بود. نتایج این مقاله نشان می‌دهند که استفاده از فن‌آوری‌های هوش مصنوعی در استعدادیابی می‌تواند در شناسایی و تشخیص بهتر استعدادهای دانش‌آموزان مؤثر باشد. همچنین می‌تواند بهبود قابل‌توجهی در فرآیند آموزش و یادگیری دانش‌آموزان ایجاد کنند، اما نیازمند مدیریت دقیق و بررسی‌های مداوم برای جلوگیری از احتمالی از دست رفتن اطلاعات حساس و تعادل میان امنیت و کیفیت آموزش هستند. در نتیجه، استفاده از فن‌آوری‌های هوش مصنوعی در استعدادیابی دانش‌آموزان مدارس، به‌عنوان یک ابزار مؤثر مطرح شده است که با مدیریت دقیق و نظارت مستمر، می‌تواند منجر به بهبود عملکرد آموزشی و شناسایی دقیق‌تر استعدادهای شود.

واژه‌های کلیدی: فن‌آوری هوش مصنوعی، استعدادیابی، دانش‌آموزان، مدارس.

بررسی آسیب‌های اجتماعی ناشی از فضای مجازی در دانش‌آموزان

نجمه عسگری*^۱، پروانه صفدریان^۲، زهرا رشوندی^۳، روزان رجبی^۴

*۱. دانشجوی کارشناسی ارشد رشته روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه غیرانتفاعی ادیبان، سمنان، ایران. رایانامه: najmeh.asgari.1631@gmail.com

۲. کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشگاه غیرانتفاعی ادیبان، سمنان، ایران. رایانامه: parimaah.s@gmail.com

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد رشته روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه غیرانتفاعی ادیبان، سمنان، ایران. رایانامه: Zahra.rashvandi1365@gmail.com

۴. دانشجوی کارشناسی ارشد رشته روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه غیرانتفاعی ادیبان، سمنان، ایران. رایانامه: Rajabi787878@gmail.com

چکیده

ظهور تکنولوژی‌های نوین ارتباطی در عصر حاضر به همراه تحولاتی که در فضای مجازی به وجود آورده است بسیاری از کارکردهای خانوادگی و اجتماعی را متحول کرده است. فضای مجازی می‌تواند در جهت مثبت و منفی به کار گرفته شود؛ اما این فضا به دلیل محبوبیت در بین نوجوانان و جوانان از اهمیت خاصی برخوردار است و آسیب‌های ناشی از آن گریبان‌گیر این قشر و به طور کلی جامعه و خانواده‌ها شده است. مقاله حاضر به بررسی آسیب‌های اجتماعی ناشی از فضای مجازی در دانش‌آموزان پرداخته است. روش گردآوری اطلاعات در این مقاله کتابخانه‌ای است. بدین منظور برای یافتن مستندات علمی مرتبط با موضوع، در پایگاه‌های اطلاعاتی گوگل اسکالر، نورمگز، ایران‌داک، سیویلیکا، مگیران و Science direct جستجو و مقالات مربوط به بازه زمانی ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۲ استخراج شدند. درنهایت ۲۵ مقاله موردبررسی قرار گرفتند. نتایج این پژوهش به وضوح نشان داده است که دانش‌آموزان در فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی دچار آسیب‌های اجتماعی فراوان گردیده و نتایج به دست آمده حاکی از آن می‌باشد که استمرار بدون کنترل این رویه، باعث آسیب‌های جدی به گروه‌های هدف خواهد شد؛ بنابراین آسیب‌های ناشی از فضای مجازی در روح و روان نوجوانان باعث اختلال در عملکرد آنان می‌شود که راهبردها و استراتژی‌هایی لازم است اتخاذ شود تا با کنترل و مدیریت آسیب‌های اجتماعی نوجوانان در شبکه‌های مجازی، آسیب‌پذیری نوجوانان را کاهش داده و به حداقل برسانند.

واژه‌های کلیدی: آسیب‌های اجتماعی، دانش‌آموزان، فضای مجازی.

واکاوی اصول و شاخص‌های عدم سازگاری خانواده در علل شکست و افت تحصیلی در دوران کرونا دانش‌آموزان

سودابه عضدالملکی

استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب، Shokufeh_raz@yahoo.com

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی اصول و شاخص‌های عدم سازگاری خانواده در علل شکست و افت تحصیلی دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه است. برای تجزیه و تحلیل یافته‌های پژوهش در این تحقیق از روش توصیفی-پیمایشی استفاده شده و جامعه آماری این پژوهش دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه شهر تهران در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ است که شامل ۳۰۰ دانش‌آموز به‌عنوان حجم نمونه است. ابزار اندازه‌گیری تحقیق حاضر پرسشنامه: مقیاس سازگاری گراهام اسپانیر (۱۹۷۶) و پرسشنامه افت تحصیلی محقق ساخته استاندارد مورد استفاده قرار گرفته است. برای استخراج داده‌ها از آمار استنباطی که شامل آزمون همبستگی پیرسون است. نتایج نشان داد که بین مؤلفه‌های سازگاری خانواده (رضایت دونفری، همبستگی دونفری، توافق دونفری و ابراز محبت) با علل شکست و افت تحصیلی دانش‌آموزان رابطه‌ای معنادار و منفی وجود دارد، بدین معنی که با بالا رفتن میزان مؤلفه‌های سازگاری خانواده، افت تحصیلی دانش‌آموزان کاهش می‌یابد.

واژه‌های کلیدی: سازگاری خانواده، افت تحصیلی، علل شکست

اثربخشی آموزش فلسفه به دانش‌آموزان ابتدایی بر کاهش رفتارهای پرخاشگری و قانون شکنی

پریسا عقبائی

کارشناسی ارشد روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساوه pr.oghbaee@gmail.com

چکیده

هدف از پژوهش حاضر تعیین اثربخشی آموزشی فلسفه به کودکان بر کاهش رفتارهای پرخاشگری و قانون شکنی بود. روش پژوهش، شبه آزمایشی و از نوع پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه گواه بود. جامعه آماری تحقیق کلیه دانش‌آموزان ابتدایی شهر تهران که در سال تحصیلی ۹۶-۹۵ مشغول به تحصیل می‌باشند را تشکیل دادند. روش نمونه‌گیری به صورت خوشه‌ای تصادفی انجام شد، حجم نمونه پژوهش ۳۰ نفر (۱۵ نفر گروه آزمایش و ۱۵ نفر گروه گواه) بود که ۹ جلسه آموزش فلسفه در گروه آزمایش انجام شد. پرسشنامه آخن باخ (کالیفرنیا) پیش و پس از پژوهش بر روی آزمودنی‌ها اجرا شد. تجزیه و تحلیل یافته‌ها با استفاده از تحلیل کوواریانس چند متغیری انجام شد. بر اساس تجزیه و تحلیل یافته‌ها در فرضیه اصلی پژوهش، چنین نتیجه‌گیری شد که آموزش فلسفه بر کاهش رفتارهای پرخاشگری در دانش‌آموزان اثر معنی‌داری دارد. همچنین بر اساس تجزیه و تحلیل یافته‌ها در فرضیه دوم پژوهش، چنین نتیجه‌گیری شد که آموزش فلسفه بر کاهش رفتارهای قانون شکنی در دانش‌آموزان اثر معنی‌داری دارد؛ بنابراین، می‌توان گفت که آموزش فلسفه می‌تواند در دانش‌آموزان مقطع ابتدایی برای کاهش رفتارهای مخرب مؤثر باشد.

واژه‌های کلیدی: پرخاشگری، فلسفه، قانون شکنی

شناسایی و درمان اضطراب ریاضی قبل از آموزش ریاضی

سیده زهره علوی

استادیار، گروه ریاضی، واحد بندرگز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرگز، ایران.
sz.alavi@iau.ac.ir

چکیده

شنا سایی و درمان اضطراب ریاضی قبل از آموزش ریاضی است. روش تحقیق: توصیفی از نوع کتابخانه‌ای است. یافته‌ها و راهبردها، این پژوهش به معلمان در تشخیص اضطراب ریاضی و راهبردی برای درمان آن ارائه می‌دهد تا آموزش ریاضیات بدون اضطراب انجام شود. برای تشخیص اضطراب ریاضی ابتدا باید آن را درک کرد؛ بنابراین معلمان برای حذف اضطراب ریاضی از آموزش ریاضی، ابتدا باید بدانند که چگونه آن را در دانش‌آموزان خود تشخیص دهند. دانش‌آموزانی که از اضطراب ریاضی رنج می‌برند دارای علائمی مانند بی‌قراری، عرق کردن کف دست، انقباضات عضلانی، مشکل تنفسی، سفتی در قفسه سینه، حالت تهوع و تپش قلب هستند. پس از درک اضطراب ریاضی، منبع اضطراب را شنا سایی کنند. به احتمال زیاد اضطراب زمانی شروع شد که شخص دیگری در آن حضور داشت. آنها را متقاعد کنند که باید کنترل را در دست بگیرند. به آنها بیاموزند که از پیام‌های مثبت و راهبردهای آرامش استفاده کنند تا بدن خود را آرام کنند. برای کنترل خود، به آنها بیاموزند که ابتدا تشخیص دهند چه زمانی وحشت شروع می‌شود، از مهارت‌های عاطفی برای تأثیرگذاری بر مهارت‌های شناختی استفاده کنند. مشکل با پرداختن به مؤلفه‌های عاطفی مرتبط با اضطراب ریاضی، این است که آنها بیشتر بر این باورند که اضطراب ریاضی دارند چون مهارت شناختی را نمی‌دانند. بحث: اضطراب ریاضی را می‌توان از طریق راهبردهای مختلف کاهش داد. با این حال، غالب‌ترین تغییر، تغییر در نگرش است. نگرش بر انگیزه و تلاش تأثیر می‌گذارد که به نوبه خود بر موفقیت تأثیر می‌گذارد. دانش‌آموزان اغلب از نگرش معلم، خواه مثبت یا منفی، یاد می‌گیرند. به دانش‌آموزانی که از ریاضی نمی‌ترسند یا متنفر نیستند، باید نگرش مطمئن و با انگیزه در مورد موضوعی که تدریس می‌کنیم را به تصویر بکشیم.

واژه‌های کلیدی: اضطراب ریاضی، آموزش ریاضی، مهارت شناختی، نگرش ریاضی، انگیزه یادگیری ریاضی

بررسی تجارب زیسته دانشجو معلمان نسبت به مطالعه کتب غیر درسی: یک مطالعه پدیدارشناسانه

محمد علی پور^۱، محمدحسن خداداده^۲، یونس امیدی پور^۳

۱. دکتری برنامه ریزی درسی و مدرس دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران. رایانامه: m.alipour@birjand.ac.ir

۲. دانشجوی کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران. رایانامه: mhmd.hasan.1382@gmail.com

۳. دانشجوی کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران. رایانامه: yoonos12349@gmail.com

چکیده

مطالعه کتب غیر درسی، یکی از انواع مطالعه است که در آن افراد با توجه به سلیقه و علاقه شخصی خود یک کتاب را برای مطالعه انتخاب می‌کنند. در پژوهش حاضر تجارب زیسته دانشجو معلمان نسبت به مطالعه کتب غیر درسی مورد بررسی قرار گرفت. پژوهش حاضر به شیوه کیفی و از نوع پدیدارشناسی بود. با توجه به ماهیت پژوهش از روش نمونه‌گیری هدفمند استفاده شد که با مصاحبه عمیق ۶ دانشجو معلم، داده‌های اخذ شده به اشباع رسید. داده‌های حاصل از تجارب دانشجو معلمان به روش کلایزی (۲۰۰۲) تحلیل شد. یافته‌های حاصل از تجارب دانشجو معلمان، در ۵ کد گزینشی "فواید مطالعه غیر درسی"، "معایب کتاب خوانی غیر درسی"، "نکات مربوط به نحوه مطالعه"، "عوامل ایجاد تنفر از مطالعه غیر درسی"، "ترغیب کنندگان به مطالعه غیر درسی" دسته بندی شد. تجارب دانشجو معلمان نسبت به مطالعه غیر درسی نشان داد که انتخاب کتاب مورد علاقه برای مطالعه، سبب ایجاد تحول و پیشرفت قابل توجه آنان در انواع حوزه‌های زندگی فردی و اجتماعی شده است. طبق بیان مصاحبه شوندگان مطالعه غیر درسی در حوزه شغلی دانشجو معلمان نیز تأثیرات شایانی داشته و باعث بهبود تدریس آنان شده است. مطالعه کتاب، به ویژه در زمینه غیر درسی همواره با چالش‌های گوناگونی همراه بوده که دانشجویان با ارائه راهکارهایی در صدد تسهیل و رفع این چالش‌ها بودند. با توجه به نتایج رفع مشکلات موجود در زمینه دسترسی به کتاب‌های مورد علاقه معلمان و ایجاد فرصت مطالعه، می‌تواند نقش مهمی را در زندگی فردی و اجتماعی معلمان ایفا کند.

واژه‌های کلیدی: دانشجو معلمان، دانشگاه فرهنگیان، کتاب خوانی، کتب غیر درسی

رابطه هوش هیجانی (EQ) و تدریس معلمان

محمد جواد علیخو^۱، رضا شاه وردی^۲، مه‌ران سالاران^۳، سید علی شمشیرگران^۴

* ۱. دانشجوی کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان پردیس شهید رجایی تربت حیدریه، ایران.

رایانامه: alikhoh1445@gmail.com

۲. دانشجوی کارشناسی امور تربیتی، دانشگاه فرهنگیان پردیس شهید بهشتی مشهد، ایران. رایانامه:

Reza.shahverdi.1381@gmail.com

۳. دانشجوی کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان پردیس شهید رجایی تربت حیدریه، ایران. رایانامه:

salaranmehrN1401@gmail.com

۴. دانشجوی کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان پردیس شهید بهشتی مشهد، ایران.

رایانامه: Alishamshirgaran81@gmail.com

چکیده

هوش هیجانی، احساسی یا عاطفی شامل شناخت، کنترل عواطف و هیجانهای خود است. هوش هیجانی، اصطلاح فراگیری است که مجموعه گسترده‌ای از مهارت‌ها و خصوصیات فردی را در بر گرفته و به طور معمول به آن دسته مهارت‌های درون فردی و بین فردی گفته می‌شود که فراتر از دایره مشخصی از دانش‌های پیشین، مانند بهره هوشی و مهارت‌های فنی یا حرفه‌ای است. هدف پژوهش حاضر، بررسی و توصیف هوش هیجانی مدرسان و کیفیت تدریس آنها در سطح دانشگاهی است. این پژوهش به لحاظ هدف، در قالب تحقیقات کاربردی و به لحاظ شیوه اجرای پژوهش در زمره تحقیقات توصیفی-تحلیلی است. برای گردآوری داده‌ها از روش‌های کتابخانه‌ای و اسنادی استفاده شده است. گردآوری داده‌ها جهت مبانی نظری تحقیق، از طریق مطالعه بانک‌های اطلاعاتی، کتابها، مقالات فارسی و انگلیسی و شبکه‌های کامپیوتری و اینترنتی است. نتایج حاصل از پژوهش نشان می‌دهد؛ هوش هیجانی اساتید دانشگاه‌ها هر چقدر هم کم یا زیاد باشد، باز هم مدرسان می‌توانند با تمرین آن را بهبود بخشند و اساتیدی که هوش هیجانی کمتری دارند عملاً می‌توانند خودشان را به پای دیگر همکارانشان برسانند.

واژه‌های کلیدی: هوش، هوش هیجانی، کیفیت تدریس، معلمان

بررسی مقایسه‌ای اضطراب، استرس و پرخاشگری دانش‌آموزان در آزمون شفاهی آنلاین و حضوری در ایام کروناوی

رقیه علیخواه^۱، مرضیه علیوندی وفا^۲، ایلقار موذن‌زاده خیایوی^۳

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی تبریز رایانامه: r.alikah1386@gmail.com

۲. *استادیار، گروه روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز، ایران. رایانامه: Dr.vafa.a@gmail.com

۳. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی تبریز. رایانامه: Iqar.mz@gmail.com

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی مقایسه‌ای اضطراب، استرس و پرخاشگری دانش‌آموزان دوره دوم ابتدایی در آزمون شفاهی آنلاین و آزمون شفاهی حضوری بود. روش پژوهش توصیفی و از نوع مقایسه‌ای بود. شرکت‌کنندگان پژوهش شامل ۶۰ نفر از دانش‌آموزان دوره دوم ابتدایی سال تحصیلی ۱۳۹۹_۱۴۰۰ بودند. حجم نمونه در تحقیق حاضر، ۶۰ نفر برای انجام تحلیل آماری در نظر گرفته شد. روش نمونه‌گیری نیز بر اساس در دسترس بود؛ اگرچه سعی شد دو گروه از لحاظ برخی متغیرهای دموگرافیک هم‌تاسازی گردند. شرکت‌کنندگان با پرسشنامه اضطراب زانک، پرسشنامه استرس هری و پرسشنامه پرخاشگری آیزنگ ارزیابی شدند. یافته‌های آزمون آماری مانکوا نشان داد که بین میزان نمره ترکیبی اضطراب، استرس و پرخاشگری در آزمون شفاهی آنلاین و آزمون شفاهی حضوری اختلاف معناداری وجود دارد. بر اساس نتایج، بین میزان اضطراب در آزمون شفاهی آنلاین و آزمون شفاهی حضوری اختلاف معناداری حاصل نشد. همچنین، بین میزان پرخاشگری در آزمون شفاهی آنلاین و آزمون شفاهی حضوری اختلاف معنادار بدست آمد. بر اساس نتایج کلی این تحقیق چنین می‌توان نتیجه گرفت که آزمونهای شفاهی آنلاین ساختار متفاوتی با آزمونهای حضوری دارند؛ لذا باید در ارزیابی‌های آموزشی، شرایط روان‌شناختی دانش‌آموزان مورد توجه بیشتر قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: اضطراب، استرس، پرخاشگری، آزمون شفاهی

رابطه تحمل ابهام با خطرپذیری و سازگاری

افسانه علیزاده اصلی^{۱*}، علی اکبری^۲

۱. * استادیار، گروه آموزشی روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی بوئین زهرا، بوئین زهرا، ایران. af.alizadehasli@gmail.com
۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی بوئین زهرا، بوئین زهرا، ایران. aliakbari@gmail.com

چکیده

هدف از پژوهش حاضر تعیین رابطه تحمل ابهام و خطرپذیری با سازگاری در دانش‌آموزان متوسطه نظری قزوین بود. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش حاضر را تمامی دانش‌آموزان دختر و پسر متوسطه اول در سال تحصیلی ۱۳۹۷-۱۳۹۸ در شهر قزوین که تعداد آنها در سال ۱۳۹۸ حدود ۱۲۷۲۳ نفر بود. حجم نمونه بر روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای ۳۰۰ دانش‌آموز تعیین شد. به‌منظور جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه تحمل ابهام توسط مک‌لین (۲۰۰۵)، پرسشنامه رفتارهای پرخطر، زاده محمدی و همکاران (۱۳۹۰) و پرسشنامه سازگاری بل (۱۹۶۱) استفاده گردید. تجزیه و تحلیل داده‌ها از ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چند متغیره استفاده شد. یافته‌های حاصل از تجزیه و تحلیل اطلاعات نشان داد تحمل ابهام با سازگاری دانش‌آموزان رابطه دارد و همچنین خطرپذیری با سازگاری دانش‌آموزان رابطه دارد و متغیرهای تحمل ابهام و خطرپذیری توانستند سازگاری را پیش‌بینی کنند. نهایتاً با توجه به نتایج به دست آمده می‌توان گفت با شناسایی انواع خطرپذیری و تحمل ابهام می‌توان میزان سازگاری آنان را بهبود بخشید.

واژه‌های کلیدی: تحمل ابهام، خطرپذیری، سازگاری

بررسی تأثیر رهبری دانش محور بر انگیزه خدمت عمومی کارکنان با نقش میانجی مدیریت دانش

ام‌البنین علی صوفی^۱، علیرضا سرگلزایی^۲

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه مدیریت، واحد زاهدان، دانشگاه آزاد اسلامی، زاهدان، ایران

۲. استادیار گروه مدیریت، واحد زاهدان، دانشگاه آزاد اسلامی، زاهدان، ایران a.sargolzaie@iauzah.ac.ir

چکیده

رهبری دانش محور از مولفه‌های تأثیرگذار و فزاینده‌ی نوآوری سازمانی بوده است. اگر قدرت به‌عنوان توانایی بسیج افراد برای انجام کارها تعریف شود، زمانی که کارکنان به خطوط اطلاعات، پشتیبانی، منابع و فرصت‌های یادگیری و رشد، دسترسی داشته‌اند، دارای قدرت بودند، اما اگر این خطوط یا منابع در دسترس نبودند، قدرتی وجود نداشت و انجام کار به‌صورت مؤثر نیز امکان‌پذیر نبود. با این حال، در راستای توجه مؤسسات خدماتی به ارتقای نوآوری باز سازمانی، مدیران با ارزیابی و آسیب‌شناسی مدیریت دانش، برنامه‌ها و اقدامات به عمل آمده در حوزه‌های مختلف و شناخت صحیح مسائل و چالش‌های پیش رو و نیز ظرفیت‌های موجود، سیاست جدیدی را در قالب یک دستور کار نوین با عنوان رهبری مدیریت دانش محور ارائه می‌کنند. در این راستا هدف از پژوهش حاضر بررسی تأثیر رهبری دانش محور بر انگیزه‌ی خدمت عمومی کارکنان با نقش میانجی مدیریت دانش در کارکنان بیمارستان خاتم الانبیاء (ص) زاهدان با شد. این پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نظر روش توصیفی - تحلیلی بود. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل کارکنان بیمارستان خاتم الانبیاء (ص) ۴۵۱ نفر بوده که جهت نمونه‌گیری از روش نمونه‌گیری در دسترس استفاده شده است، حجم نمونه بر حسب فرمول کوکران ۲۱۰ تعیین شد. برای گردآوری داده‌ها از پرسشنامه‌های استاندارد استفاده شده. طبق نتایج، اقدامات مدیریت دانش بر انگیزه خدمت عمومی تأثیرگذار بوده است. همچنین یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد رهبری مبتنی بر دانش بر اقدامات مدیریت دانش بیمارستان خاتم الانبیاء (ص) زاهدان تأثیرگذار بوده است.

واژه‌های کلیدی: رهبری دانش محور، انگیزه‌ی خدمت عمومی، مدیریت دانش، بیمارستان خاتم الانبیاء (ص) زاهدان.

اثربخشی آموزش تعامل والد-کودک بر بهزیستی روان‌شناختی دانش‌آموزان

فاطمه علی نجیمی^{۱*}، حمزه فروزمند^۲

۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف آباد، اصفهان، ایران. رایانامه:

fatemehalinajimi@yahoo.com

۲. کارشناسی ارشد مهندسی صنایع، دانشگاه صنعتی شریف / آموزش و پرورش، اصفهان، ایران. رایانامه:

hamzeh1003@yahoo.com

چکیده

با توجه به اهمیت جایگاه تعاملات والد-کودک بر مشکلات رفتاری، سلامت روانی و بهزیستی روان‌شناختی کودکان، به مداخلات مبتنی بر بهبود روابط والد-کودک توجه ویژه‌ای شده است. پژوهش حاضر با هدف تعیین اثربخشی آموزش تعامل والد-کودک بر بهزیستی روان‌شناختی دانش‌آموزان انجام شد. طرح پژوهش نیمه آزمایشی از نوع پیش‌آزمون و پس‌آزمون-پیگیری با گروه گواه بود. جامعه‌ی آماری پژوهش شامل دانش‌آموزان ۷ ساله و مادران آنها در شهر اصفهان در سال ۱۴۰۱ بود. ۴۶ نفر از مادران و کودکان با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب و به‌صورت تصادفی و مساوی در دو گروه آزمایش و گروه گواه، جای داده شدند. ابزارهای پژوهش شامل مقیاس بهزیستی روان‌شناختی کودکان (عابد و همکاران، ۲۰۱۶) بود که در گروه کودکان اجرا شد. ۸ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای مداخله تعامل مؤثر والد-کودک (بهرامی و همکاران، ۱۴۰۰) نیز برای مادران ارائه شد. برای تحلیل داده‌ها از تحلیل واریانس با اندازه‌گیری مکرر استفاده شد. نتایج نشان داد که نمرات بهزیستی روان‌شناختی گروه آزمایش و کنترل در مرحله پیش‌آزمون تفاوت چندانی نداشت، اما پس از مداخله، نمرات گروه آزمایش در پس‌آزمون به طور معناداری افزایش یافت و در پیگیری ۶۰ روزه نیز همچنان تداوم داشت. بنابر یافته‌های حاصل از این پژوهش می‌توان گفت که آموزش تعامل والد-کودک می‌تواند نقش مهمی در بهزیستی روان‌شناختی دانش‌آموزان داشته باشد.

واژه‌های کلیدی: بهزیستی روان‌شناختی، تعامل والد-کودک، دانش‌آموزان

به کارگیری آموزش STEM توسط معلمان ریاضی در آموزش ریاضیات

سیده زهره علوی

استادیار، گروه ریاضی، واحد بندرگز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرگز، ایران.
sz.alavi@iau.ac.ir

چکیده

هدف پژوهش حاضر بکارگیری آموزش STEM توسط معلمان ریاضی در آموزش ریاضیات بود که به روش کتابخانه‌ای انجام شد. جامعه پژوهش مستندات علمی مرتبط با موضوع، در بازه زمانی ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۲ شمسی و ۲۰۰۰ تا ۲۰۲۲ میلادی بودند. به منظور جمع‌آوری مستندات، کلیدواژه‌های اصلی عنوان در پایگاه‌های اطلاعاتی داخلی و خارجی جستجو و مستندات مرتبط استخراج شدند و در نهایت ۳۰ مقاله که بیشترین ارتباط را با موضوع پژوهش حاضر داشتند با روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب و مورد بررسی قرار گرفتند. یافته‌ها نشان داد آموزش STEM (علوم، فناوری، مهندسی و ریاضیات) در چشم انداز آموزشی نسبتاً جدید است، اما جایگاه خود را در برنامه‌های درسی برخی مدارس پیدا کرده است. جلب توجه به آموزش STEM فراخوانی برای اجرای تجارب یادگیری است که دانش‌آموزان را برای آینده‌ای آماده می‌کند که متکی بر راه‌حل‌های مبتکرانه آنها باشد. این موضوع چالش‌های زیادی را برای معلمان ایجاد کرده است که با مناسب‌ترین راه برای مشارکت دادن دانش‌آموزان در یادگیری STEM دست و پنجه نرم می‌کنند و در عین حال همچنان به دانش‌آموزان در رشته ریاضیات توجه می‌کنند. تحقیقی که انجام شده است آموزش STEM را در چارچوب سیاست‌های آموزشی و برنامه‌های درسی فعلی قرار می‌دهد، راه‌های مختلف مفهوم‌سازی و اجرای آموزش یکپارچه STEM را بررسی می‌کند، نقش آموزش معلمان را در آماده‌سازی معلمان برای اجرای یادگیری STEM نشان می‌دهد، و امکان یادگیری دانش‌آموز را به نمایش می‌گذارد. نتایج حاکی از آن است که اصلاح برنامه درسی ریاضیات که تضمین می‌کند یادگیری ریاضیات توسعه‌یافته است، برای روشی که از درک ریاضی حمایت می‌کند، مورد نیاز است. همچنین آموزش STEM می‌تواند فرصتی برای دانش‌آموزان فراهم کند تا مهارت‌های مهمی مانند حل مشکلات پیچیده، ارتباط و همکاری را توسعه دهند. بنابراین، آموزش STEM در آماده‌سازی دانش‌آموزان برای کار در دنیای پیشرفته فن‌آوری اهمیت بیشتری پیدا می‌کند. امیدواریم که آموزش STEM بتواند به آموزش ریاضیات و علوم کمک کند.

واژه‌های کلیدی: آموزش STEM، برنامه‌های درسی ریاضیات، توانمندی‌های دانش‌آموزان، یادگیری حرفه‌ای.

مطالعه تطبیقی ماهیت، چالش‌ها، راهبردها و ابزارهای استعدادیابی دانش‌آموزان در نظام‌های آموزشی ایران و فنلاند

زینب علی زاده^۱، حمدالله حبیبی^۲

دانشجوی کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه تبریز *zeinabalizade02@gmail.com*
Hamdullahhabibi@yahoo.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف مقایسه استعدادیابی، ضرورت، ماهیت، چالش‌ها و روش و ابزار آن در مدارس ایران و فنلاند انجام شده است. این پژوهش با رویکرد تطبیقی با استفاده از استراتژی بردی در مراحل توصیف، تفسیر، همجواری و مقایسه انجام شده است. جامعه آماری مورد مطالعه تحقیق حاضر، تمامی پژوهش‌ها، مقالات، پایان‌نامه‌ها و طرح‌های پژوهشی مندرج در مجلات علمی، پایان‌نامه‌های فارغ‌التحصیلان و به‌طور کلی منابع مستند و معتبر علمی مرتبط با هدف پژوهش است که به‌صورت الکترونیکی در پلتفرم‌های مختلف منتشر شده‌اند. بازه زمانی برای بررسی منابع اطلاعاتی ده سال اخیر است و کلید واژه‌های مورد استفاده برای پایش منابع اطلاعاتی استعداد، استعدادیابی، دانش‌آموزان مستعد در ایران و فنلاند به زبان فارسی و انگلیسی بود. روش نمونه‌گیری به‌صورت هدفمند انجام شده است معیار ورود ارتباط کامل عنوان و نتایج تحقیق با هدف این تحقیق است و وجود جزئیات در زمینه متغیرهای مورد مطالعه از دیگر ملاک‌های ورود است. روش تحلیل داده‌ها به صورت تحلیل محتوای مضمونی و استنتاجی است. نتایج تحلیل داده‌ها نشان می‌دهد که در زمینه استعدادیابی در نظام آموزشی دو کشور ایران و فنلاند تفاوت‌ها و شباهت‌های مشخصی وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: استعداد، استعدادیابی، نظام آموزشی، ایران، فنلاند

اثربخشی آموزش مدیریت زمان بر کاهش اعتیاد به اینترنت و اضطراب امتحان دانش‌آموزان

محمد مهدی عموپور*^۱، زهرا سرخی قصبه^۲، فاطمه زادعیسی^۳، زهرا شعبانی^۴، روح
الله مهربانی^۵

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی دانشگاه خوارزمی. کرج، ایران رایانامه: amooopoor.edupsy@gmail.com
۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، موسسه غیرانتفاعی سیمای دانش، رشت، ایران. رایانامه: sorkhi.zahra@gmail.com
۳. کارشناسی ارشد فقه و حقوق اسلامی. دانشگاه آزاد اسلامی، رشت، ایران رایانامه: zadesa2022@gmail.com
۴. کارشناسی ارشد مشاوره خانواده. دانشگاه آزاد اسلامی، رشت، ایران رایانامه: shabanii2022@gmail.com
۵. کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی. موسسه غیرانتفاعی سیمای دانش، ایران رایانامه: mehrabi2019@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف تعیین اثربخشی آموزش مدیریت زمان بر اعتیاد به اینترنت و اضطراب امتحان دانش‌آموزان مقطع متوسطه شهر رشت انجام شد. طرح این پژوهش طرح نیمه آزمایشی پیش‌آزمون-پس‌آزمون بود. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان پسر مقطع اول متوسطه شهر رشت در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بود. تعداد ۳۰ دانش‌آموز به صورت در دسترس به عنوان نمونه انتخاب شدند و سپس به طور تصادفی و با روش قرعه‌کشی به دو گروه آزمایش و کنترل هر کدام ۱۵ نفر تقسیم شدند هر دو گروه در دو مرحله پیش‌آزمون و پس‌آزمون به پرسشنامه اعتیاد به اینترنت یانگ (۱۹۹۸) و پرسشنامه اضطراب امتحان ساراسون (۱۹۹۸) پاسخ دادند. پس از انتخاب نمونه برای گروه آزمایش آموزش مدیریت زمان به شیوه گروهی به مدت ۸ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای به صورت هفتگی اجرا شد و گروه کنترل در این مدت مداخله‌ای دریافت نکردند داده‌ها با استفاده از روشهای آمار توصیفی نظیر فراوانی در صد، میانگین و انحراف استاندارد و از روشهای آمار استنباطی نظیر تحلیل کوواریانس چند متغیری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج نشان داد که آموزش مدیریت زمان بر کاهش اعتیاد به اینترنت و کاهش اضطراب امتحان دانش‌آموزان تأثیر دارد. لذا به فعالان عرصه مشاوره مدارس پیشنهاد می‌شود که دانش‌آموزان را با آسیب‌های احتمالی استفاده بدون کنترل از فضای مجازی و مدیریت زمان آشنا نمایند.

واژه‌های کلیدی: مدیریت زمان، اعتیاد به اینترنت، اضطراب امتحان

ضرورت افزایش بهره‌وری در آموزش و پرورش با تأکید بر انگیزش معلمان مطالعه موردی: معلمان آموزش و پرورش

معصومه عموزاده

مربی، گروه جغرافیا، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران رایانامه: M.amozadeh@pnu.ac.ir

چکیده

تردیدی نیست که در فرآیند تعلیم و تربیت، معلم از همه‌ی عناصر و عوامل دیگر موثرتر و تاثیرگذارتر است. بهره‌وری و کارآمدی این نیروها مرهون عوامل مختلفی است که از آن میان بهنگام بودن آموزش معلمان و بهره‌مندی از آخرین مهارت‌ها و فنون تدریس و مهم‌ترین آن‌ها افزایش انگیزش معلمان را می‌توان نام برد؛ بنابراین تحقیق حاضر به‌صورت میدانی و در بین ۱۸۰ نفر از معلمان آموزش و پرورش شهرستان دره شهر با این هدف انجام شد که چگونه می‌توان از ظرفیت نیروی انسانی موجود در آموزش و پرورش به نحو بهینه و شایسته تری استفاده کرد و بدون این که بر تعداد کمی آنها افزود، بازدهی و ثمره‌ی بهتری به دست آورد. نتایج تحقیق نشان داد که دوره‌های ضمن خدمت تاکنون در برآورده ساختن این نیاز چنانکه باید موفق عمل نکرده‌اند. همچنین نتایج نشان داد که انگیزش معلمان نیز با اهرم‌های مادی و معنوی متفاوتی باید صورت گرفته و تشویق‌ها درخور تلاش انجام شده باشد. برطرف ساختن ضعف‌های موجود در این زمینه و انطباق تحصیلات رسمی دانشگاهی معلمان با شاخه‌ها و رشته‌های مورد نیاز از پیشنهادات مطرح شده است.

واژه‌های کلیدی: بهره‌وری، انگیزش معلمان، آموزش ضمن خدمت، آموزش و پرورش

تأثیر فضای فیزیکی مدارس بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان

معصومه عموزاده*^۱، بهمن غلامی

۱. * مربی، گروه جغرافیا، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران رایانامه: M.amozadeh@pnu.ac.ir

۲. استادیار، گروه مدیریت، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران: bgholami@pnu.ac.ir

چکیده

مدرسه به‌عنوان نهادی اجتماعی بخشی از یک جامعه خاص است که دارای جو منحصر به فرد و ویژگی‌های خاص است. کلاس به‌عنوان بخش اصلی این نهاد ابعاد گوناگونی دارد که مجموعاً محیط کلاس را می‌سازند. هدف اصلی این تحقیق بررسی رابطه‌ی بین مؤلفه‌های فضای آموزشی مدارس ابتدایی با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان در دروس مختلف است. جامعه‌ی آماری این تحقیق شامل کلیه‌ی مدارس پسرانه و دخترانه ابتدایی شهر بدره است. روش نمونه‌گیری در این پژوهش به صورت نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چند مرحله‌ای بود. طبق نتایج یافته‌های تحقیق ضریب همبستگی پیرسون محاسبه شده بین درجه حرارت، تهویه و نور کلاس و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان در دروس مختلف نشان از ارتباط معنادار بین این متغیرها است که البته این ارتباط منفی است به این معنا که با افزایش درجه حرارت و نور کلاس، پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان کمتر می‌شود. همچنین این ضریب بین مؤلفه‌ی تجهیزات آموزشی کلاس‌ها در مدارس و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان در دروس مختلف نشان از ارتباط مثبت و معنادار بین این متغیرها است. با توجه به نتایج تحقیق پیشنهاد می‌شود که میزان برخورداری مدارس از منابع اقتصادی و وضعیت مالی دانش‌آموزان آن مدارس با پیشرفت تحصیلی آنها مورد بررسی قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: فضای فیزیکی، پیشرفت تحصیلی، فضای آموزشی

اثربخشی درمان شناختی رفتاری بر مؤلفه های استعداد اعتیاد و افکار خودکشی دانش‌آموزان

مریم عنایتی شبکلائی^{۱*}، فاطمه قاسمی دادوکلائی^۲، مائده عنایتی شبکلائی^۳،
سید علی میری سنگتراشانی

۱. * دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ساری. رایانامه: maryamenayati30@gmail.com

۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ساری. رایانامه: Ghasemi.psy88@gmail.com

۳. کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد رودهن. رایانامه: Maedeh.enayati777@gmail.com

۴. کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، دانشگاه آزاد، واحد ساری. رایانامه: Seyyedali.miri74@gmail.com

چکیده

اعتیاد به مواد مخدر به‌عنوان یک معضل عمومی در هر جامعه‌ای رخ می‌دهد که به جهت پیامدهای خاص از آن، در مقوله‌ی آسیب‌های اجتماعی قرار می‌گیرد که خود زمینه‌ساز مشکلات و آسیب‌های دیگر است. پژوهش حاضر با هدف بررسی اثربخشی درمان شناختی رفتاری بر مؤلفه‌های استعداد اعتیاد و افکار خودکشی دانش‌آموزان مقطع متوسطه اول انجام شد. روش بررسی مطالعه‌ی حاضر به‌صورت نیمه‌آزمایشی با پیش‌آزمون و پس‌آزمون و پیگیری همراه با گروه گواه بود. جامعه‌ی آماری دانش‌آموزان پسر پایه نهم شهرستان ساری در سال ۱۴۰۲ بودند که از بین آنها ۳۰ نفر به‌صورت تصادفی انتخاب شدند و به‌طور تصادفی در دو گروه ۱۵ نفره آزمایش و گواه قرار گرفتند. درمان شناختی-رفتاری طی ۱۰ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای به‌صورت گروهی بر گروه آزمایش اعمال شد. پرسشنامه استعداد اعتیاد نوجوانان (ASQ-AV) و سنجش افکار خودکشی بک (BSSI) جهت سنجش متغیرها به کار رفت. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از تحلیل کوواریانس نشان داد که بین نمره پس‌آزمون استعداد اعتیاد و افکار خودکشی در گروه کنترل و آزمایش تفاوت معناداری وجود دارد. ($P < 0/05$) اندازه اثر روش شناختی رفتاری روی استعداد اعتیاد $0/743$ و بر افکار خودکشی $0/803$ بود. همچنین در هر دو متغیر ثبات درمان در مرحله پیگیری وجود داشت ($P > 0/05$). با توجه به یافته‌ها درمان شناختی رفتاری می‌تواند سبب کاهش استعداد اعتیاد و افکار خودکشی نوجوانان شود.

واژه‌های کلیدی: درمان شناختی رفتاری، استعداد اعتیاد، افکار خودکشی

پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی بر اساس ادراک از محیط کلاس و ادراک از محیط مدرسه دانش‌آموزان

مصطفی عیدی^{۱*}، صغری جاهد^۲، قاسم گیاهی^۳، نسرين عیدی^۴

۱. کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان / آموزش‌وپرورش، اردبیل، ایران. Mustafa.eidi97@gmail.com

۲. کارشناسی روان‌شناسی، دانشگاه پیام نور خلخال / اردبیل، ایران.

۳. کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی خلخال / آموزش‌وپرورش، اردبیل، ایران.

۴. کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور اردبیل / اردبیل، ایران.

چکیده

روابط در محیط آموزشی به طوری که دانش‌آموزان احساس سرزندگی با ارزش کنند، نقش بسیار حیاتی در ارتقای رفتارهای اجتماعی مطلوب و موفقیت دارد. هدف از این پژوهش بررسی نقش ادراک از محیط کلاس و ادراک از محیط مدرسه در پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی در دانش‌آموزان پایه‌ی پنجم و ششم ابتدایی شهرستان اردبیل بود. روش پژوهش، توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه‌ی آماری پژوهش شامل تمام دانش‌آموزان پایه‌ی پنجم و ششم ابتدایی شهرستان اردبیل در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ بود که با استفاده از روش نمونه‌گیری طبقه‌ای تصادفی، ۱۴۵ نفر برای نمونه انتخاب شدند. برای گردآوری داده‌ها از پرسشنامه‌ی سرزندگی تحصیلی، پرسشنامه‌ی در این کلاس چه می‌گذرد و پرسشنامه‌ی مدرسه استفاده شد و برای تحلیل داده‌ها از روش آمار تو صیفی (میانگین و انحراف استاندارد) و آمار استنباطی (ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه) به کار برده شد. نتایج تحلیل داده‌ها نشانگر آن است که بین ادراک از محیط کلاس و مدرسه با سرزندگی تحصیلی رابطه مثبت معناداری وجود دارد و ۳۷ درصد از تغییرات سرزندگی تحصیلی بر اساس ادراک از محیط کلاس و مدرسه قابل پیش‌بینی است. ادراک از محیط کلاس و مدرسه از عوامل مهم و مرتبط با سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان هستند. بر اساس یافته‌های این پژوهش، ادراک از محیط کلاس و مدرسه به خوبی می‌توانند سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان را پیش‌بینی کنند.

واژه‌های کلیدی: ادراک از محیط کلاس، ادراک از محیط مدرسه، سرزندگی تحصیلی

نقش هوش مصنوعی در تدریس و یادگیری

محمدغفاری مجلج*^۱، سمانه متاجی^۲

*۱. استادیار، گروه علوم تربیتی و مدیریت آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد چالوس، چالوس، ایران. رایانامه: nclhp2015@mohammadghaffari@iauc.ac.ir

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد علوم تربیتی، گروه علوم تربیتی و مدیریت آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد چالوس، چالوس، ایران. رایانامه: samanehmataji838@gmail.com

چکیده

هوش مصنوعی با توانایی‌ها و قابلیت‌های خود، نقش مهمی در آموزش و یادگیری ایفا می‌کند. این فناوری می‌تواند به صورت فردی و سفارشی، تجربه آموزشی را بهبود بخشد و با بهره‌گیری از داده‌ها و تحلیل‌های هوشمندانه، محتواها و روش‌های آموزشی را به نیازها و تمایلات هر فرد تنظیم کند. لذا هدف پژوهش حاضر مطالعه نقش هوش مصنوعی در تدریس و یادگیری است. روش تحقیق از نوع مروری و کتابخانه‌ای است. نتایج پژوهش نشان داد که فناوری هوش مصنوعی می‌تواند به معلمان و اساتید کمک کند تا محتوای هوشمندی ایجاد کنند که تدریس و یادگیری را برای آن‌ها و دانش‌آموزان آسان‌تر می‌کند. این فناوری می‌تواند وظایف اداری مانند نمره‌دهی را خودکار کند و به صرفه‌جویی در زمان معلمان کمک کند، در این صورت می‌توانند بر دیگر جنبه‌های مهم تدریس تمرکز کنند. همچنین، معلمان می‌توانند با استفاده از هوش مصنوعی به بهترین مثال‌های کاربردی برای توضیح مفاهیم در هر حوزه‌ای دسترسی داشته باشند و به بهبود یادگیری دانش‌آموزان کمک کنند.

واژه‌های کلیدی: هوش مصنوعی، تدریس، یادگیری

اثربخشی آموزش تاب‌آوری بر فشار روانی دانش‌آموزان

محدثه غلامحسینی^{*۱}، سعید سپهری^۲، معین حسن‌زاده سراب^۳، سجاد بسکابادی^۴

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، دانشگاه بیرجند، ایران رایانامه: m.gholamhosseini9591@gmail.com

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قائنات، ایران رایانامه:

Saeedsephri038@gmail.com

۳. کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان پردیس شهید باهنر بیرجند، ایران رایانامه: Moein.Hassanzade@gmail.com

۴. دانشجوی کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی، دانشگاه خوارزمی تهران، ایران رایانامه: sajjadboskabadi03@gmail.com

چکیده

فشار روانی یکی از بحث‌های مهم علوم رفتاری و روان‌پزشکی است که همواره مورد توجه بسیاری از اندیشمندان و پژوهشگران بوده است، بنابراین مطالعه حاضر باهدف تعیین اثربخشی آموزش تاب‌آوری در فشار روانی دانش‌آموزان انجام شد، مطالعه حاضر به روش نیمه آزمایشی، با طرح پیش‌آزمون پس‌آزمون با گروه گواه انجام شد. جامعه پژوهش شامل دانش‌آموزان دختر پایه پنجم ابتدایی شهر قاین در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بودند که به روش نمونه‌گیری در دسترس ۳۰ دانش‌آموز انتخاب شدند و در دو گروه آزمایش و گواه قرار گرفتند و به پرسشنامه فشار روانی کوهن و همکاران (۱۹۹۳) پاسخ دادند. گروه آزمایش ۸ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای هفته‌ای دو جلسه به مدت یک ماه تحت آموزش تاب‌آوری قرار گرفت و در این مدت گروه گواه آموزشی ندید. تجزیه و تحلیل داده‌ها با روش تحلیل کوواریانس تک متغیری انجام شد. نتایج نشان داد آموزش تاب‌آوری موجب کاهش فشار روانی دانش‌آموزان شد، نتایج پژوهش نشان داد که آموزش برنامه تاب‌آوری می‌تواند به‌عنوان یک روش مداخله‌ای مفید برای کاهش فشار روانی دانش‌آموزان به کار رود.

واژه‌های کلیدی: آموزش تاب‌آوری، فشار روانی، دانش‌آموزان.

آموزش و پرورش و سرمایه انسانی

بهمن غلامی^{*۱}، صلاح الدین ابراهیمی^۲، خضر محمدپور^۳، شکوه محمدی^۴

۱. * استادیار، گروه مدیریت، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران: bgholami@pnu.ac.ir

۲ دانش‌آموخته دکتری مدیریت آموزشی دانشگاه تهران

۳ دبیر مدارس متوسطه آموزش و پرورش شهرستان مهاباد

۴ دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی و معلم دبستان غیرانتفاعی شایستگان نوین

چکیده

آموزش، به ویژه آموزش و پرورش نقش معناداری در توسعه کشورها دارد و تربیت سرمایه انسانی متخصص و تحقیق و توسعه را می‌توان به‌عنوان رسالت‌های اصلی آموزش و پرورش در ارتباط با رشد و توسعه اقتصادی کشورها به شمار آورد؛ بنابراین، هدف از این مقاله، بررسی رابطه آموزش و پرورش با سرمایه انسانی بود. روش پژوهش از نوع مروری - کتابخانه‌ای بود. جامعه پژوهش اسناد، مقالات و مطالعات مرتبط با موضوع آموزش و پرورش و سرمایه انسانی بود. اسناد پایگاه‌های فارسی مگیران، ایرانداک، علم‌نت، پرتال جامع علوم انسانی در بازه زمانی ۱۵ سال اخیر، بررسی شدند. از مجموع مطالعات مرتبط با موضوع پژوهش، با روش نمونه‌گیری هدفمند، ۳۰ مقاله انتخاب و تحلیل شدند. یافته‌ها نشان داد آموزش و پرورش گذرگاه نیل به دانایی ملی به شمار می‌آید و جامعه‌ای به هدف خود، تعلیم و تربیت رکن اصلی توسعه و نظام آموزشی دست‌می‌یابد که از طریق توسعه انسانی مسیر خود را هموار کند. آموزش و پرورش رسمی و غیر رسمی علاوه بر این که از طریق اثرگذاری مستقیم یا غیر مستقیم بر سطح درآمد، کاهش فقر، تغییر نگرش افراد، ایجاد برابری و ... نقش مثبتی در ابعاد اصلی توسعه یعنی «رشد اقتصادی»، «توسعه انسانی» و «حفظ زیست محیط» دارد؛ می‌تواند از منظر پرورش رشد ذهنی، توانمندی، تفکر خلاق عقلایی، توانایی اختراع اکتشاف، وضع قانون در دانش‌آموزان به‌عنوان کلید توسعه عمل کرده و همچنین قابلیت‌های لازم را برای سازگاری و انعطاف در برابر رویکردهای جدید و درگیر شدن با تغییرات تکنولوژیکی اجتماعی و فرهنگی را فراهم سازد.

واژه‌های کلیدی: آموزش و پرورش، سرمایه انسانی، مروری.

نقش هوش هیجانی در پیش‌بینی تاب‌آوری تحصیلی دانش‌آموزان

منصوره غلامی^{۱*}، ابراهیم عابدینی^۲، محمدسلیم باقری^۳، موسی خزاعی^۴

۱. کارشناسی ارشد گرایش تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قاین، ایران رایانامه: Behrooz4879@yahoo.com
۲. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قاین، ایران رایانامه: Behrooz4879@yahoo.com
۳. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بیرجند، ایران رایانامه: msalimbagheri@gmail.com
۴. کارشناسی مشاوره و راهنمایی، دانشگاه فرهنگیان شهید باهنر بیرجند، ایران رایانامه: musakhazaii73@gmail.com

چکیده

تاب‌آوری تحصیلی را به‌عنوان توانایی دانش‌آموز در کنار آمدن مؤثر با موانع استرس، فشار و به‌طور کلی عوامل تهدیدکننده معرفی می‌شود، بنابراین مطالعه حاضر باهدف بررسی نقش هوش هیجانی در پیش‌بینی تاب‌آوری تحصیلی دانش‌آموزان انجام شد. روش پژوهش حاضر از نوع توصیفی - همبستگی بوده است. جامعه آماری شامل دانش‌آموزان دختر پایه ششم ابتدایی شهر قاین در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بودند که ۱۰۰ دانش‌آموز با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. اطلاعات با استفاده از ابزار پرسشنامه‌های هوش هیجانی شوت و همکاران (۱۹۹۸) و تاب‌آوری تحصیلی ساموئلز (۲۰۰۴) به دست آمدند. داده‌های به‌دست‌آمده با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون تک‌متغیری تجزیه و تحلیل شدند. نتایج نشان داد بین هوش هیجانی با تاب‌آوری تحصیلی ارتباط مثبت و معناداری وجود دارد و هوش هیجانی می‌تواند به شکل مثبت، تاب‌آوری تحصیلی دانش‌آموزان را پیش‌بینی نماید ($p < 0.01$). بر اساس نتایج پژوهش هوش هیجانی از متغیرهای مرتبط با تاب‌آوری تحصیلی دانش‌آموزان هست که نیازمند توجه و برنامه‌ریزی است.

واژه‌های کلیدی: هوش هیجانی، تاب‌آوری تحصیلی، دانش‌آموزان.

پیش‌بینی اضطراب اجتماعی نوجوانان بر اساس کنترل والدینی، حمایت اجتماعی همسالان، خودکارآمدی اجتماعی، کمال‌گرایی و تحریف‌های شناختی با استفاده از شبکه عصبی مصنوعی

مژگان فاطمی^۱، سعید بختیارپور*^۲، فریبا حافظی^۳

۱. دکتری روان‌شناسی تربیتی، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران. رایانامه: mozghanfatemi2020@gmail.com

۲. * استادیار گروه روان‌شناسی، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران. رایانامه: bakhtiarpoursaeed@gmail.com

۳. دانشیار گروه روان‌شناسی، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران

چکیده

هدف این پژوهش با هدف پیش‌بینی اضطراب اجتماعی نوجوانان بر اساس کنترل والدینی، حمایت اجتماعی همسالان، خودکارآمدی اجتماعی، کمال‌گرایی و تحریف‌های شناختی با استفاده از شبکه عصبی مصنوعی انجام شد. جامعه آماری شامل دانش‌آموزان دختر و پسر دوره متوسطه شهر اهواز بود که در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ مشغول به تحصیل بودند. از بین آنها ۳۷۳ نفر به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شدند؛ و به پرسشنامه‌های کنترل والدینی، حمایت اجتماعی همسالان، خودکارآمدی اجتماعی، کمال‌گرایی و تحریف‌های شناختی و اضطراب اجتماعی پاسخ دادند. داده‌ها با استفاده از شبکه عصبی مصنوعی به وسیله نرم‌تزار متلب تحلیل شدند. نشان داد نتایج نشان داد بر اساس شبکه عصبی متغیرهای کنترل والدینی، حمایت اجتماعی همسالان، خودکارآمدی اجتماعی، کمال‌گرایی و تحریف‌های شناختی توانستند به خوبی اضطراب اجتماعی را پیش‌بینی کنند.

واژه‌های کلیدی: اضطراب اجتماعی، کنترل والدینی، حمایت اجتماعی همسالان، خودکارآمدی اجتماعی، کمال‌گرایی، تحریف‌های شناختی، شبکه عصبی مصنوعی

رابطه اعتیاد به شبکه‌های مجازی با شکل‌گیری طرحواره‌های ناسازگار اولیه در دانش‌آموزان دختر نوجوانان

مهتاب فتحی^{۱*}، معصومه صانعی^۲

*۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی خمینی شهر، اصفهان، ایران

mahtabfathi2000@gmail.com

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی شخصیت، دانشگاه علوم تحقیقات، تهران، ایران ma.sanei1999@gmail.com

چکیده

طرحواره‌ها که شامل الگوهای پایدار اندیشه و رفتار هستند، نقش مهمی در هویت و رفتارهای اجتماعی دارند. در نوجوانی، طرحواره‌ها به شکل‌گیری دیدگاه‌ها و باورهای کمک می‌کنند که تصمیم‌گیری‌ها، روابط اجتماعی و واکنش‌های عاطفی را هدایت می‌کنند. این الگوهای ذهنی می‌توانند تحت تأثیر تجربیات، فرهنگ و روابط خانوادگی قرار گیرند و در نوجوانان هنگام روبرو شدن با چالش‌های زندگی تأثیر دارند. هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه اعتیاد دانش‌آموزان نوجوان به فضای مجازی و شکل‌گیری طرحواره‌های ناسازگاری مانند محرومیت هیجانی، نقص و شرم و استحقاق بود. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری دانش‌آموز دختر تهران بودند که با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای ۱۲۴ دانش‌آموز به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار پژوهش پرسشنامه اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی خواجه احمدی و همکاران (۱۳۹۵) و پرسشنامه طرحواره ناسازگار اولیه یانگ (۲۰۰۵) بود. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه انجام شد. یافته‌ها نشان داد اعتیاد به شبکه‌های مجازی ارتباط معناداری با طرحواره‌های محرومیت هیجانی و نقص و شرم داشت، اما هیچ ارتباط معناداری با طرحواره استحقاق مشاهده نشد.

واژه‌های کلیدی: اعتیاد به شبکه‌های مجازی، طرحواره‌های ناسازگار اولیه، دانش‌آموزان نوجوانان

نقش تدریس تحول‌آفرین در سرمایه روان‌شناختی تحصیلی

معصومه فتحی هرات*^۱، مسعود حسین چاری^۲، سمیه پور احسان^۳

*۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه شهید باهنر کرمان، کرمان، ایران. رایانامه:

masoumefathi21@gmail.com

۲. دانشیار، گروه آموزشی روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران (مامور در دانشگاه شهید باهنر کرمان). رایانامه:

hchari@shirazu.ac.ir

۳. دانشیار، گروه آموزشی روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه شهید باهنر کرمان، کرمان، ایران. رایانامه: *purehsan@uk.ac.ir*

چکیده

سرمایه روان‌شناختی تحصیلی عنصری از مثبت‌گرایی در روان‌شناسی است که نشان دهنده شایستگی‌ها، قابلیت‌های بالقوه و جنبه‌های مثبت فرد است. تدریس تحول‌آفرین که در چهارچوب روان‌شناسی مثبت مطرح شده است، یکی از عواملی است که نقش حائز اهمیتی در پرورش ویژگی‌های مثبت و تثبیت حالات خوشایند فراگیران دارد. پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش تدریس تحول‌آفرین در سرمایه روان‌شناختی تحصیلی دانش‌آموزان انجام شد. تعداد ۵۵۰ دانش‌آموز پایه‌های دهم و یازدهم که از طریق روش نمونه‌گیری خوشه‌ای مرحله‌ای انتخاب شده بودند، به پرسشنامه سرمایه روان‌شناختی لوتانز و دیگران (۲۰۰۷) و پرسشنامه تدریس تحول‌آفرین (بوچامپ و دیگران، ۲۰۱۰) پاسخ دادند. داده‌ها با روش رگرسیون تحلیل شدند. نتایج نشان دادند بین تدریس تحول‌آفرین با سرمایه روان‌شناختی تحصیلی رابطه مثبت وجود دارد. هم‌چنین بین ابعاد تدریس تحول‌آفرین با سرمایه روان‌شناختی تحصیلی رابطه مثبت وجود دارد. ادراک دانش‌آموزان از تدریس تحول‌آفرین معلمانشان به طور مثبت سرمایه روان‌شناختی تحصیلی آن‌ها را پیش‌بینی کرد؛ بنابراین می‌توان از طریق افزایش تدریس تحول‌آفرین از سوی معلمان برای ارتقای سرمایه روان‌شناختی تحصیلی دانش‌آموزان استفاده کرد. با توجه به نتایج بدست آمده پیشنهاد می‌شود که مسئولان آموزش و پرورش با فراهم آوردن امکانات و شرایط لازم برای معلمان جهت ارتقا روش‌های تدریس تحول‌آفرین و ایجاد نوآوری آن تلاش کنند تا از این طریق سرمایه روان‌شناختی تحصیلی دانش‌آموزان در جهت مثبت افزایش یابد.

واژه‌های کلیدی: تدریس تحول‌آفرین، سرمایه روان‌شناختی تحصیلی، دانش‌آموزان دبیرستانی

بررسی اثرات کاربرد هوش مصنوعی در فرآیندهای سنجش و ارزشیابی آموزشی

محسن فراتی^۱، حسین امانی^{۲*}، علیرضا مطلبی نژاد^۳، یگانه شفیعی زاده^۴

۱. معاون آموزش متوسطه اداره کل آموزش و پرورش استان سمنان، ایران *forati.m@gmail.com*

۲. کارشناسی ارشد تکنولوژی آموزشی و مدرس مدعو دانشگاه پیام نور دامغان، ایران، *hosseinamani@ut.ac.ir*

۳. استادیار تکنولوژی آموزشی پردیس شهید رجایی، دانشگاه فرهنگیان، سمنان، ایران، *alireza63103@gmail.com*

۴. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شاهرود، ایران،

yeganehafizade1397@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی کاربردهای مختلف ابزارهای هوش مصنوعی در سنجش و ارزشیابی آموزشی پرداخته است. این مطالعه با استفاده از روش توصیفی - موردی به بررسی مقالات در پایگاه‌های تخصصی در زمینه هوش مصنوعی، چت جی بی تی، سنجش و ارزشیابی آموزشی در طی سال‌های ۲۰۲۳ تا ۲۰۱۶ پرداخته است. در نتایج این پژوهش به بررسی ادغام الگوهای بزرگ زبان هوش مصنوعی در ارزیابی کلاس درس، تعیین هدف و مشخصات آزمون، طرح توسعه آزمون، تولید و توسعه آزمون، تهیه دستورالعمل آزمون، انتخاب و کنارهم قراردادن آزمون‌ها، مدیریت و نمره گذاری آزمون، تفسیر نتایج، تجزیه و تحلیل / ارزیابی آزمون، گزارش دهی، نقش معلمان در ارزشیابی مبتنی بر هوش مصنوعی و چالش‌های استفاده از این فناوری در ارزشیابی آموزشی پرداخته شده است. ضمن اینکه این مقاله استراتژی‌هایی را برای رسیدگی به چالش‌ها و افزایش اثربخشی کاربرد هوش مصنوعی در ارزشیابی آموزشی ارائه می‌کند و بر ضرورت همکاری بین مریبان، سیاست‌گذاران و ذینفعان برای به حداکثر رساندن مزایا و در عین حال کاهش خطرات و اشتباهات تاکید می‌نماید. استفاده از هوش مصنوعی در ارزشیابی آموزشی در نهایت می‌تواند آموزش را متحول کند، نتایج یادگیری را بهبود بخشد و دانش‌آموزان را با مهارت‌های مورد نیاز برای موفقیت در قرن بیست و یکم مجهز کند.

واژه‌های کلیدی: هوش مصنوعی، چت جی بی تی، ارزشیابی آموزشی، سنجش

بررسی نقش واسطه‌ای ایمنی هیجانی در رابطه بین ادراک کودک از تعارض‌های والدین و پرخاشگری

مریم السادات فضلی احمدآباد^{۱*}، فاطمه قره باغی^۲، سمیرا علی سلیمانی^۳

۱. * دانشجوی دکتری تخصصی مشاوره، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قم، تهران، ایران.

student.news1394@gmail.com

۲. دکتری روان‌شناسی سلامت، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب، تهران، ایران

۳. کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب، تهران، ایران.

چکیده

هدف پژوهش حاضر، بررسی نقش واسطه‌ای ایمنی هیجانی خانواده در رابطه بین ادراک کودکان از تعارض‌های والدین و پرخاشگری کودکان بود. بدین منظور ۲۰۰ نفر از دانش‌آموزان مقطع پنجم ابتدایی (۱۰۰ دختر و ۱۰۰ پسر) که در سال تحصیلی ۱۴۰۳ - ۱۴۰۲ در شهر تهران مشغول به تحصیل بودند با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی چند مرحله‌ای انتخاب شدند و به پرسشنامه‌های ادراک کودک از تعارض بین والدین، خودسنجی پرخاشگری و مقیاس ایمنی در خانواده پاسخ دادند. یافته‌های این پژوهش، نشان دادند ادراک تعارض والدین و نایمنی هیجانی کودک با پرخاشگری در خانواده رابطه مستقیم دارد. علاوه بر این، نقش واسطه‌ای نایمنی هیجانی در رابطه ادراک تعارض و پرخاشگری مورد تأیید قرار گرفت. بنابراین تعارض‌های والدین و نایمنی هیجانی کودک از عواملی هستند که می‌توانند پرخاشگری کودکان را افزایش دهند.

واژه‌های کلیدی: ادراک تعارض والدین؛ ایمنی هیجانی در خانواده، پرخاشگری؛ عوامل خطر و محافظ؛ رویکردهای فرایند مدار.

نقش هوش اخلاقی در پیش‌بینی تاب‌آوری تحصیلی دانش‌آموزان

محمود فروهر^{۱*}، طاهره رضایی گل‌بخشی^۲، سمیرا دلکش^۳، زهرا فدوی^۴

۱. کارشناسی ارشد آموزش ابتدایی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قاین، ایران رایانامه: forohar2020@yahoo.com

۲. دانشجویی کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بیرجند، ایران رایانامه:

baharrezaiy9@gmail.com

۳. کارشناسی روان‌شناسی، دانشگاه پیام نور مرکز قائن، ایران رایانامه: delkeshsamira@gmail.com

۴. کارشناسی روان‌شناسی عمومی، دانشگاه پیام نور مرکز قائن، ایران رایانامه: zahrafadavi5311@gmail.com

چکیده

در زمینه تحصیلی نیز تاب‌آوری اشاره به سطوح بالای انگیزش پیشرفت و عملکرد علی‌رغم حوادث و شرایط استرس‌زایی دارد که دانش‌آموزان در مدرسه با آن مواجه هستند، بنابراین مطالعه حاضر باهدف بررسی نقش هوش اخلاقی در پیش‌بینی تاب‌آوری تحصیلی دانش‌آموزان انجام شد. روش پژوهش حاضر از نوع توصیفی - همبستگی بوده است. جامعه آماری شامل دانش‌آموزان پسر پایه ششم ابتدایی شهر قاین در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بودند که ۱۰۰ نفر به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شدند. اطلاعات با استفاده از ابزار پرسشنامه‌های هوش اخلاقی لیل و کیل (۲۰۰۷) و تاب‌آوری تحصیلی سامونلز (۲۰۰۴) به دست آمدند. داده‌های به‌دست‌آمده با استفاده از همبستگی پیرسون و رگرسیون تک متغیری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. نتایج نشان داد بین هوش اخلاقی با تاب‌آوری تحصیلی ارتباط مستقیمی وجود دارد و هوش اخلاقی می‌تواند به شکل مثبت، تاب‌آوری تحصیلی دانش‌آموزان را پیش‌بینی نماید ($p < 0/01$). بر اساس نتایج پژوهش و نقش اخلاقی در افزایش تاب‌آوری تحصیلی، در برنامه‌های مبتنی برافزایش تاب‌آوری تحصیلی لازم است به هوش اخلاقی توجه شود.

واژه‌های کلیدی: هوش اخلاقی، تاب‌آوری تحصیلی، دانش‌آموزان.

نقش ارزشیابی توصیفی بر یادگیری خود تنظیمی دانش‌آموزان و ارزشیابی آن از دیدگاه معلمان و مدیران

رضا فضلعلی زاده

استادیار، گروه علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان سمنان، ایران، رایانامه، reza.fazlalizadeh@cfu.ac.ir

چکیده

هدف اصلی پژوهش حاضر نقش ارزشیابی توصیفی بر یادگیری خودتنظیمی دوره دوم مقطع ابتدایی دخترانه شهرستان رباط کریم و ارزشیابی از دیدگاه معلمان و مدیران بود. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری، کلیه معلمان و مدیران در دوره دوم مقطع ابتدایی دخترانه شهرستان رباط کریم در سال ۱۴۰۲-۱۴۰۱ بودند که بر اساس آمار مندرج در مقطع ابتدایی اداره آموزش و پرورش شهرستان رباط کریم کل جامعه آماری شامل ۷۲۳ نفر از معلمان و مدیران بودند. با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای نسبی ۶۱۰ معلم و ۱۱۳ مدیر به‌عنوان نمونه بر اساس جدول کرجسی و مورگان انتخاب شدند. ابزار مورد استفاده در این پژوهش از پرسشنامه ارزشیابی توصیفی و یادگیری خودتنظیمی محقق ساخته بود که در این پژوهش روایی آن توسط اساتید و متخصصان تایید شد و میزان پایایی پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۲٪ معین شد. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون ناپارامتریک خی دو (کا- اسکوایر) استفاده شد. یافته‌ها نشان داد بین نظر دو گروه معلمان و مدیران در جهت استفاده مؤلفه‌های انگیزشی، شناختی، فرا شناختی و مدیریت منابع بر یادگیری خودتنظیمی تفاوت معناداری وجود ندارد؛ بنابراین یکی از مؤلفه‌های تأثیرگذار، برنامه ریزی استفاده از راهبردهای خود تنظیمی است. راهبردهای مثل زمان بندی مطالعه، خلاصه برداری مطلب، سازمان بخش مطلب مؤلفه شناخت دربر می‌گیرند. راهبردهایی است که دانش‌آموزان برای به خاطر سپاری و درک بهتر مطلب از آن بهره می‌گیرند.

واژه‌های کلیدی: ارزشیابی توصیفی، یادگیری خود تنظیمی، دوره ابتدایی، مدیران

مقایسه دیدگاه دبیران و مدیران در مورد نقش برنامه درسی مبتنی بر مهارت آموزی حرفه‌ای در خودکارآمدی دانش‌آموزان دیرآموز

رضا فضلعلی زاده

استادیار، گروه علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان سمنان، ایران، رایانامه، reza.fazlalizadeh@cfu.ac.ir

چکیده

این پژوهش با هدف مقایسه دیدگاه دبیران و مدیران در مورد نقش برنامه درسی مبتنی بر مهارت‌آموزی حرفه‌ای بر خودکارآمدی دانش‌آموزان دیرآموز متوسطه تهران در سال تحصیلی صورت گرفت. روش پژوهش علی - مقایسه‌ای بود. جامعه آماری تحقیق شامل کلیه مدیران و دبیران مدارس متوسطه شهر تهران در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بود. از این جامعه ۲۰ نفر از مدیران و ۲۰ نفر از دبیران با روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای انتخاب شدند. روش جمع‌آوری داده‌ها بر اساس پرسشنامه محقق ساخته انجام گرفت. تحلیل داده‌ها با استفاده از آزمون پارامتریک t تک نمونه‌ای مستقل صورت گرفت. یافته‌ها تفاوت دیدگاه مدیران و دبیران در مورد نقش برنامه درسی مهارت‌آموزی حرفه‌ای در خودکارآمدی به طور کلی و خودکارآمدی اجتماعی و هیجانی دانش‌آموزان دیرآموز دوره متوسطه را مورد تأیید کرد. همچنین یافته‌ها نشان دادند دبیران در مقایسه با مدیران دیدگاه مثبت‌تری نسبت به نقش برنامه درسی مهارت‌آموزی حرفه‌ای در خودکارآمدی به طور کلی و خودکارآمدی اجتماعی و هیجانی دانش‌آموزان دیرآموز دارند. بنابر نتایج برنامه درسی مهارت‌آموزی حرفه‌ای در ابعاد ارتقای مهارت‌های زندگی، خودکفایی فردی و اجتماعی و اقتصادی و ایجاد انگیزش می‌تواند کارآمدی دانش‌آموزان دیرآموز را تحت تأثیر قرار دهد. برای ایجاد تفکر منطقی و آگاهی از ماهیت دانش و روح کاوش‌گری و تقویت روحیه هیجانی و برای اینکه اساس کار دانش‌آموزان آهسته گام در مدرسه بر تصور از شایستگی فردی، تحمل عاطفه منفی، پذیرش مثبت تغییر، کنترل و تاثیرات معنوی باشد، برنامه مهارت‌آموزی حرفه‌ای پیشنهاد می‌شود.

واژه‌های کلیدی: مهارت‌آموزی حرفه‌ای، خودکارآمدی، دیرآموز، ارزشیابی

رابطه خلاقیت هیجانی با اضطراب زبان انگلیسی در دانش‌آموزان دختر

الناز فغان نومی*^۱، زینب تازیکه لمسکی^۲، سپیده محمودی^۳

*^۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، گروه روان‌شناسی، واحد بندر گز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندر گز، ایران.

Faghani.elnaz1998@gmail.com

^۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، گروه روان‌شناسی، واحد بندر گز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندر گز، ایران.

z.tazike@yahoo.com

^۳. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، واحد بندر گز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندر گز، ایران.

sepidehmahmoudi24@gmail.com

چکیده

فرآیند یادگیری زبان انگلیسی با مقداری اضطراب برای یادگیرندگان همراه است که از آن می‌توان به‌عنوان اضطراب زبان انگلیسی نام برد. از سویی دیگر خلاقیت از عوامل اصلی یادگیری زبان انگلیسی است، خلاقیت و زبان دو توانایی جدایی‌ناپذیر انسان از یکدیگر هستند؛ بنابراین پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه خلاقیت هیجانی با اضطراب زبان انگلیسی در دانش‌آموزان دختر انجام شده است. روش پژوهش از نوع همبستگی بوده است. جامعه آماری این مطالعه شامل دانش‌آموزان دختر متوسطه دوم بودند که به روش در دسترس ۱۲۱ نفر انتخاب شدند و به پرسشنامه‌های خلاقیت هیجانی آوریل (۱۹۹۹) و اضطراب زبان انگلیسی هورویتز (۱۹۸۶) پاسخ دادند. یافته‌های پژوهش با آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج نشان داد که بین مؤلفه‌های خلاقیت هیجانی (بداعت، اثربخشی، آمادگی) با اضطراب زبان انگلیسی رابطه منفی و معنی‌دار وجود دارد. همچنین خلاقیت هیجانی می‌تواند اضطراب زبان انگلیسی را در دانش‌آموزان دختر پیش‌بینی کند. با توجه به یافته‌های پژوهش می‌توان با تدوین برنامه‌هایی در مدارس برای افزایش خلاقیت هیجانی دانش‌آموزان، به آنان در کاهش اضطراب زبان انگلیسی کمک کرد.

واژه‌های کلیدی: خلاقیت هیجانی، اضطراب زبان انگلیسی، دانش‌آموزان.

رابطه ویژگی‌های شخصیتی با عملکرد زبان انگلیسی در دانش‌آموزان دختر و پسر

الناز فغان نوملی*^۱، زینب تازیکه لمسکی^۲، فاطمه عرب^۳، علیرضا همایونی^۴

*^۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، گروه روان‌شناسی، واحد بندر گز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندر گز، ایران.

Faghani.elnaz1998@gmail.com

^۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، گروه روان‌شناسی، واحد بندر گز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندر گز، ایران.

z.tazike@yahoo.com

^۳. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، گروه روان‌شناسی، واحد بندر گز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندر گز، ایران.

farab1414@yahoo.com

^۴. استادیار گروه روان‌شناسی، واحد بندر گز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندر گز، ایران.

aliresah2000@yahoo.com

چکیده

زبان به‌عنوان توسعه یافته‌ترین ابزار فکری، برای برقراری ارتباط میان انسان‌ها و جوامع به کاربرده می‌شود و در جوامع مختلف فرآیند توسعه و آموزش علمی زبان در نظام‌های آموزشی صورت می‌گیرد و در این مسیر یادگیری، عملکرد دانش‌آموزان می‌تواند با ویژگی‌های شخصیتی متفاوت آنان ارتباط داشته باشد. این مطالعه با هدف بررسی رابطه ویژگی‌های شخصیتی با عملکرد زبان انگلیسی در دانش‌آموزان دختر و پسر انجام شد. روش پژوهش از نوع همبستگی بوده است. جامعه آماری این مطالعه شامل کلیه دانش‌آموزان دختر و پسر بود. در این مطالعه ۱۲۶ نفر (۶۵ دختر و ۶۱ پسر) به روش در دسترس انتخاب شدند. به‌منظور جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه ویژگی‌های شخصیتی گلدبرگ (۱۹۹۹) و نمرات پایان ترم زبان انگلیسی دانش‌آموزان استفاده شد. تحلیل داده‌ها با استفاده از آزمون آماری ضریب همبستگی پیرسون تحلیل شدند. نتایج نشان داد که بین ویژگی شخصیتی روان‌رنجوی با عملکرد زبان انگلیسی رابطه منفی و معنی‌دار و بین یرونگرایی با عملکرد زبان انگلیسی رابطه مثبت و معنی‌دار در دختران وجود داشته است. همچنین بین ویژگی شخصیتی مسئولیت‌پذیری با عملکرد زبان انگلیسی رابطه مثبت و معنی‌دار در پسران وجود داشته است.

واژه‌های کلیدی: ویژگی‌های شخصیتی، عملکرد زبان انگلیسی، دانش‌آموزان.

مطالعه مروری بر اثربخشی بازی‌های شناختی بر بهبود مهارت‌های خواندن دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری خاص

افروز فقیهی^۱، کاظم برزگر بفرئی^۲، احمد زندوانیان^۳

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه یزد *afroozfaghihi@gmail.com*

۲. دانشیار گروه آموزشی علوم تربیتی، دانشگاه یزد *k.barzegar@yazd.ac.ir*

۳. استادیار گروه آموزشی علوم تربیتی، دانشگاه یزد *Azand2000@yazd.ac.ir*

چکیده

نار ساختاری یکی از مهم‌ترین مسئله‌های دانش‌آموزان مقطع ابتدایی است که موفقیت تحصیلی آنها را تحت تأثیر قرار می‌دهد و فرآیند یادگیری را برای این دانش‌آموزان دشوار و نامطلوب می‌کند. هدف این مقاله بررسی نقش بازی‌های شناختی در ارتقای مهارت‌های خواندن دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری خاص است. برای این منظور از منابع علمی معتبر و داده‌های موجود در پایگاه‌های داخلی و خارجی استفاده و مورد مطالعه قرار گرفته است. بیش از ۲۰ مقاله و منابع علمی معتبر مورد ارزیابی قرار گرفت و از نتایج آنها برای نگارش مقاله استفاده شد. یافته‌های این پژوهش نشان داد که آموزش بازی‌های شناختی در بهبود مهارت‌های خواندن دانش‌آموزان دارای اختلالات یادگیری خاص مؤثر است و می‌تواند توسط درمانگران و معلمان به‌عنوان یکی از روش‌های مؤثر برای افزایش مهارت‌های خواندن مورد استفاده قرار گیرد. همچنین مطالعات نشان داده است که آموزش بازی‌های شناختی علاوه بر بهبود مهارت‌های خواندن دانش‌آموزان دارای مشکل خواندن، باعث افزایش عزت‌نفس و افزایش اعتماد به نفس می‌شود.

واژه‌های کلیدی: اختلال یادگیری خاص، بازی‌های شناختی، مهارت‌های خواندن

تأثیر آموزش بازی هدف مبتنی بر الگوی تعامل همه جانبه در حافظه و توجه کودکان اتیسم با عملکرد پایین

سادینا فقهی^۱، محمد رجبی^{۲*}

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، واحد تربیت جام، دانشگاه آزاد اسلامی، تربت جام، ایران.

Sadina68fegghi@gmail.com

*۲. استادیار، گروه روان‌شناسی، واحد تربیت جام، دانشگاه آزاد اسلامی، تربت جام، ایران. Mho_rajabi@yahoo.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر اثربخشی هم‌افزایی آموزش تعامل همه جانبه و بازی هدف بر حافظه و توجه کودکان اتیسم ۱۱-۵ ساله شهرستان تربت جام می‌باشند که در سال تحصیلی (۱۴۰۱-۱۴۰۲) در مدرسه تخصصی نسیم مهر مشغول به تحصیل بودند. با توجه به طرح پژوهش از نوع نیمه آزمایشی به روش پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه کنترل تعداد ۱۰ نفر از میان این کودکان به صورت تصادفی در دو گروه آزمایش و کنترل قرار گرفتند. جهت سنجش حافظه فعال و توجه از نوع تعدیل شده آزمون‌های گنرکول و همکاران (۲۰۰۵) و آزمون خط زنی تولوز-پیرون (۱۹۸۶) استفاده شد، گروه آزمایش در ۴۰ جلسه ی ۳۰ دقیقه‌ای مداخله آموزشی که توسط پژوهشگر طراحی و مناسب سازی شده شرکت کردند اما گروه کنترل هیچ مداخله‌ای را دریافت ننمودند. داده‌های حاصله با استفاده از تحلیل کوواریانس تحلیل شدند. نتایج تحقیق نشان داد هم‌افزایی آموزش تعامل همه جانبه و بازی هدف بر حافظه و توجه کودکان اتیسم با عملکرد پایین تأثیر داشته، لذا استفاده از این روش توسط مربیان جهت تقویت حافظه و توجه پیشنهاد می‌گردد.

واژه‌های کلیدی: الگوی تعامل همه جانبه، بازی هدف، حافظه، توجه، کودکان اتیسم با عملکرد پایین

مدرسه و دانش‌آموزان با نیازهای ویژه (پیشگیری، تشخیص و درمان اختلالات یادگیری)

فرزانه فکرت^۱، عزت‌الله ملک پور افشار^{۲*}

۱. دکتری بیوتکنولوژی، دانشجوی دوره مهارت آموزی، آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان، پردیس خواجه نصیر کرمان، ایران.

رایانامه: Farzaneh.fekrat@gmail.com

۲. عضو هیات علمی گروه علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، پردیس خواجه نصیر کرمان، ایران. رایانامه:

malekpoorafshar@yahoo.com

چکیده

دانش‌آموزان با نیازهای ویژه در مدارس جز آن دسته از دانش‌آموزانی هستند که نیاز به توجه ویژه دارند. در این مطالعه به تبیین نقش و جایگاه آموزش‌های ویژه در مدارس، مزایا و معایب آن و همچنین گروه‌های مختلف کودکان که به این آموزش‌ها نیازمندند، پرداخته شده است. روش پژوهش حاضر از نوع مرور روایتی بود. با استفاده از روش پژوهش مروری داده‌های مرتبط با استفاده از کلیدواژه‌های مدرسه و دانش‌آموزان با نیازهای ویژه و درمان اختلالات یادگیری در موتورهای جستجوگر Google Scholar و PubMed و همچنین در پایگاه‌های داده‌ای NOORMAGS، SID و irandoc مورد جستجو قرار گرفتند. با توجه به نتایج تحقیقاتی که امروزه در دنیا در حال انجام است، علیرغم تلاش‌ها در دهه‌های گذشته تعداد دانش‌آموزانی که از نظر تحصیلی یا رفتاری دچار مشکل می‌شوند و ممکن است به مدارس دارای آموزش ویژه اختصاص داده شوند رو به افزایش است. در این میان یکی از دغدغه‌های اصلی سیاستگذاران و دست‌اندرکاران امر آموزش شناسایی در ست دانش‌آموزان برای آموزش‌های ویژه است. مهم است که هزینه‌ها و مزایای آموزش ویژه، به‌ویژه برای دانش‌آموزان با ناتوانی‌های خفیف تا متوسط را به دقت در نظر بگیریم و اطمینان حاصل کنیم که دانش‌آموزان به درستی در آموزش‌های ویژه قرار می‌گیرند، زیرا آموزش ویژه به نفع همه دانش‌آموزان نیست. با توجه به آن که از میان دانش‌آموزان با نیازهای ویژه، گروه کودکان دارای اختلالات یادگیری، جمعیت به نسبت بزرگی را شامل می‌شود و سالهاست که متخصصین مرتبط با این حوزه در پی تشخیص دقیق و درمان مشکلات این قبیل کودکان هستند و اگر درست، به موقع و در سنین کم مشکل آنها شناسایی شود با کمی تلاش به راحتی قابل برطرف شدن هستند، اما در صورتی که به موقع شناسایی و درمان نشود، می‌تواند تبدیل به اختلالی مزمن و مادام‌العمر شود که تأثیر نامطلوبی روی عملکرد شغلی و زندگی فرد در بزرگسالی داشته باشد. در همین راستا به بیان علل ریشه‌ای و عوامل مؤثر در بروز اختلالات، تشخیص انواع اختلالات پرداخته شده و در ادامه به بیان راهکارهای درمانی اختلال در خواندن به‌عنوان مادر سایر اختلالات پرداخته می‌شود.

واژه‌های کلیدی: آموزش‌های ویژه، اختلالات یادگیری، اختلالات خواندن

رابطه بین سبک‌های یادگیری و سبک‌های شناختی با پیشرفت تحصیلی و اعتیاد به وسایل سایبری مدرن در دانش‌آموزان

مریم فولادوند

استادیار گروه روان‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران fooladvand.m@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه بین سبک‌های یادگیری و سبک‌های شناختی با پیشرفت تحصیلی و اعتیاد به وسایل سایبری مدرن در دانش‌آموزان پسر دوره متوسطه مدارس روستایی و شهری عراق انجام شد. روش پژوهش توصیفی و از نوع همبستگی بود. جامعه پژوهش دانش‌آموزان پسر مشغول به تحصیل دوره متوسطه در مدارس شهر عراق در سال تحصیلی ۱۴۴۳-۱۴۴۴ بودند که با روش نمونه‌گیری دردسترس ۱۴۴ دانش‌آموز انتخاب شدند و به مقیاس اعتیاد به گوشی هوشمند (Sfendla et al, 2018) نسخه عربی پرسشنامه سبک‌های یادگیری (Kolb & Kolb, 2005) و مقیاس سبک‌های شناختی ابومغلی و دیگران (۲۰۰۵) پاسخ دادند. داده‌ها با استفاده از تحلیل رگرسیون گام به گام موردبررسی قرار گرفتند. نتایج نشان دادند سبک شناختی ناوابسته به زمینه ۲۳/۲ درصد و سبک یادگیری واگرا ۲۰/۴ درصد واریانس پیشرفت تحصیلی و سبک شناختی وابسته به زمینه ۲۶/۵ درصد و سبک یادگیری تطبیق‌دهنده ۱۷/۵ درصد اعتیاد به وسایل سایبری مدرن را پیش‌بینی می‌کند. با توجه به نتایج، در نظر گرفتن سبک‌های یادگیری و سبک‌های شناختی در امر آموزش، جهت پیش‌بینی اعتیاد به وسایل سایبری و بهبود و ارتقای پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان ضروری به نظر می‌رسد.

واژه‌های کلیدی: سبک‌های یادگیری، سبک‌های شناختی، پیشرفت تحصیلی، اعتیاد به وسایل سایبری مدرن.

نقش هوش اجتماعی در پیش‌بینی خطرپذیری رفتاری دانش‌آموزان

زهره فولادی کاخکی^{۱*}، نجمه امینی مقدم^۲، هدی افسری^۳، مهدیس صانعی گنجه^۴

۱. * آموزگار ابتدائی، آموزش‌وپرورش تهران، ایران Zhrhfwlady934@gmail.com

۲. آموزگار ابتدائی، آموزش‌وپرورش تهران، ایران n.aminimoghaddam@gmail.com

۳. آموزگار ابتدائی، آموزش‌وپرورش تهران، ایران afsaryhdy@gmail.com

۴. آموزگار ابتدائی، آموزش‌وپرورش تهران، ایران Mahdis1369@gmail.com

چکیده

یکی از مهم‌ترین مسائل و آسیب‌های اجتماعی که توجه اندیشمندان علوم رفتاری، علوم اجتماعی و متولیان امور جوانان را به خود معطوف کرده موضوع خطرپذیری رفتاری است؛ بنابراین مطالعه حاضر باهدف بررسی نقش هوش اجتماعی در پیش‌بینی خطرپذیری رفتاری دانش‌آموزان انجام شد. پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه‌ی آماری شامل دانش‌آموزان پسر پایه پنجم ابتدایی منطقه یک شهر تهران در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بودند که ۱۰۰ دانش‌آموز با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. ابزار گردآوری اطلاعات شامل پرسش‌نامه‌های هوش اجتماعی سیلورا و همکاران (۲۰۰۱) و خطرپذیری رفتاری زاده محمدی و همکاران (۱۳۹۰) بود. تجزیه‌وتحلیل داده‌ها با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه انجام شد. نتایج نشان داد بین میزان هوش اجتماعی با خطرپذیری رفتاری ارتباط معکوسی وجود دارد و هوش اجتماعی، ۱۲ درصد از واریانس خطرپذیری رفتاری دانش‌آموزان را تبیین می‌کند.

واژه‌های کلیدی: هوش اجتماعی، خطرپذیری رفتاری، دانش‌آموزان.

بررسی یافته‌های پژوهشی آموزش با الگوی تدریس 5E بر خلاقیت و اضطراب امتحان در دانش‌آموزان

ریحانه فهامی*^۱، مهسا شیبانی فرد آرانی^۲

۱. *استادیار، گروه آموزشی علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور، اصفهان، ایران رایانامه: r.fahami@yahoo.com
۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه پیام نور، نطنز، ایران. رایانامه: m.sheibany11995@gmail.com

چکیده

دانش‌آموزان دبستانی، اغلب طیفی از چالش‌ها را تجربه می‌کنند که می‌تواند بر رشد تحصیلی و اجتماعی-عاطفی آن‌ها تأثیر بگذارد. این چالش‌ها ممکن است شامل سازگاری با محیط جدید مدرسه، توسعه مهارت‌های سواد و شمارش اولیه، هدایت روابط اجتماعی و مدیریت احساسات باشد که برای یافتن راه حلی برای چالش‌ها، مدل تدریس 5E یک رویکرد نسبتاً جدید برای آموزش است که بر کاوش، تحقیق و یادگیری عملی تأکید دارد که می‌تواند به دانش‌آموزان در توسعه مهارت‌های تفکر انتقادی، حل مسئله و همکاری کمک کند پیشنهاد می‌شود. این پژوهش با هدف بررسی یافته‌های پژوهشی با الگوی تدریس 5E بر خلاقیت و اضطراب امتحان در دانش‌آموزان انجام شد. روش جمع‌آوری اطلاعات و داده‌های این تحقیق اسنادی و کتابخانه‌ای، با استفاده نتایج پژوهش‌های پیشین بدست آمده است. نتایج نشان داد روش تدریس 5E به گونه‌ای طراحی شده است که سازگار و منعطف باشد و به معلمان اجازه می‌دهد تا رویکرد را برای برآورده کردن نیازهای دانش‌آموزان و کلاس‌های درس تغییر دهند. این انعطاف‌پذیری به‌ویژه در کلاس‌های آموزشی متنوع و پویای امروزی که معلمان باید بتوانند طیف وسیعی از نیازها و سبک‌های یادگیری را برآورده کنند، اهمیت دارد.

واژه‌های کلیدی: الگوی تدریس 5E، خلاقیت، اضطراب امتحان، دانش‌آموزان

مروری بر اثر زمان غذا و ریتم‌های شبانه‌روزی بر وزن، احساسات و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان

منیژه فیروزی^۱، زهرا رابری^۲، فاطمه جانجانی^۳

۱. گروه روان‌شناسی، دانشگاه تهران، تهران، ایران. mfiroozy@ut.ac.ir

۲. گروه روان‌شناسی، دانشگاه تهران، تهران، ایران. zahraraberi355@gmail.com

۳. گروه روان‌شناسی، دانشگاه تهران، تهران، ایران. fimjanjani78@gmail.com

چکیده

هدف این بررسی، مروری بر اثرات هم‌سویی زمان غذا با ریتم‌های شبانه‌روزی بر مدیریت وزن، تنظیم احساسات و عملکرد تحصیلی در دانش‌آموزان بود. روش پژوهش مروری کتابخانه‌ای بود. با استفاده از کلیدواژه‌های مرتبط با سیاست‌های مدرسه، سلامت دانش‌آموزان، تغذیه، سلامت روان، فعالیت بدنی و عملکرد تحصیلی، در پایگاه‌های اطلاعاتی PubMed، ERIC، PsycINFO، Scopus و Google Scholar و همچنین پایگاه‌های اطلاعاتی سیاست‌های آموزشی و بهداشتی، مقاله‌ها مشخص شدند. تحلیل مقاله‌ها نشان دادند دانش‌آموزانی که به زمان وعده‌های غذایی هماهنگ با ریتم شبانه‌روزی خود پایبند بودند، مدیریت وزن بهتری را در مقایسه با همسالان خود نشان دادند. این دانش‌آموزان همچنین افزایش تنظیم هیجانی را گزارش کردند که با کاهش استرس و ثبات خلقی بهتر مشخص می‌شود. علاوه بر این، یک همبستگی مثبت بین هم‌سویی زمان‌بندی غذا، عملکرد شناختی و عملکرد تحصیلی مشاهده شد که نشان می‌دهد تغذیه منظم ممکن است در بهینه‌سازی نتایج تحصیلی دانش‌آموزان نقش داشته باشد. به نظر می‌رسد زمان‌بندی وعده‌های غذایی مطابق با ریتم‌های شبانه‌روزی تأثیر مفیدی بر مدیریت وزن، بهزیستی عاطفی و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دارد.

واژه‌های کلیدی: تغذیه زمانی، ریتم‌های شبانه‌روزی، مدیریت وزن، تنظیم هیجانی، عملکرد تحصیلی، دانش‌آموزان

نوآوری در تعلیم و تربیت: نقش اینترنت اشیا در تحولات آموزشی

نرگس فیض‌آبادی

دانشجوی دکتری تکنولوژی آموزشی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران. رایانامه: n.fiz_mg@yahoo.com

چکیده

در دهه‌های اخیر، تحولات نوآورانه در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات باعث تغییرات چشمگیری در ساختار و فرآیند آموزش و تربیت گردیده است. یکی از جنبه‌های پرکاربرد این تحولات، پدیده اینترنت اشیا است که به‌عنوان یک پلتفرم فراگیر در جهت ارتقاء آموزشی مورد توجه قرار گرفته است. این حوزه نوین به‌طور شگفت‌آوری نقش بسیار مؤثری در بهبود فرآیند یادگیری و تعلیم ایفا نموده و با ایجاد فرصت‌های جدید و راهکارهای نوین، تجربه دانش‌آموزان را تحول می‌بخشد. موضوع اینترنت اشیا بسیار مهم است، به‌ویژه در حال حاضر، به دلیل اهمیت آن در زندگی انسان توجه محققان و دانشمندان را به خود جلب کرده است. از طریق آن، یک فرد می‌تواند به راحتی، به دقت و به صورت سازماندهی شده چندین کار را انجام دهد. این پژوهش به موضوعات مهمی پرداخته است که مهمترین آنها مفهوم اینترنت اشیا، دلایل توجه و اهمیت آن و مزایا و ویژگی‌های برجسته آن استفاده از فناوری اینترنت اشیا در حوزه آموزش، نقش اینترنت اشیا در حل مشکلات آموزش و مهمترین کاربردهای اینترنت اشیا در آموزش.

واژه‌های کلیدی: اینترنت اشیا، تحولات آموزشی، تجربه یادگیری فعال

آشنایی با الگوی طراحی آموزشی سناریوی مبتنی بر هدف: الگویی نوین برای طراحی درس

نرگس فیض آبادی*^۱، سحر محمدی نیا^۲

*۱. دانشجوی دکتری تکنولوژی آموزشی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران. رایانامه: n.fiz_mg@yahoo.com

۲. کارشناسی تکنولوژی آموزشی، دانشگاه علمی کاربردی پونک، تهران، ایران. رایانامه:
saharmohamadinia1360@gmail.com

چکیده

هدف اصلی این مقاله، معرفی و توضیح الگوی طراحی آموزشی سناریو مبتنی بر هدف به‌عنوان یک الگوی نوین و مؤثر در طراحی درس در آموزش است. در این مقاله، به بررسی سناریوی مبتنی بر هدف پرداخته می‌شود. سناریو، تصویری از یک وضعیت آینده است که با استفاده از روش‌های پژوهشی مختلف به دست می‌آید. سناریوها به‌عنوان یک ابزار برای بررسی چگونگی تأثیرگذاری عوامل مختلف بر آینده، مورد استفاده قرار می‌گیرند. در اینجا، سناریوی مبتنی بر هدف به‌عنوان یک ابزار برای تحلیل و پیش‌بینی هدف‌های یک فرد یا سازمان، مورد بررسی قرار می‌گیرد. در این مقاله، ابتدا به مفهوم هدف و اهمیت آن پرداخته می‌شود. سپس، به بررسی الگوهای تعیین هدف، از جمله الگو سناریو مبتنی بر هدف، پرداخته می‌شود. سپس، با بیان مزایا و معایب سناریوی مبتنی بر هدف، به بررسی عناصر کلیدی و معیارهای طراحی سناریوی مبتنی بر هدف که می‌خواهد هدف خاصی را دنبال کند، پرداخته می‌شود. با توجه به اهمیت هدف در دنیای امروز، بررسی سناریوی مبتنی بر هدف، می‌تواند به فردی که می‌خواهد هدف خاصی را دنبال کند یا سازمانی که می‌خواهد به هدف‌های خود برسد، راهنمایی کند. همچنین، با بررسی مزایا و معایب و چالش‌های سناریوی مبتنی بر هدف، می‌توان بهتر درک کرد که چگونه این الگو می‌تواند در رسیدن به هدف‌های مشخص و ارائه یک رویکرد سیستماتیک برای این کار، مؤثر باشد.

واژه‌های کلیدی: طراحی آموزشی، الگوی نوین، طراحی درس، سناریوی مبتنی بر هدف.

ویژگی‌های روان‌سنجی سیاهه رفتاری کودکان آبرگ در دانش‌آموزان پیش‌دبستانی با اختلال رفتاری

محسن قادری^۱، هدی خانی^۲، سمیه شاملو^۳

۱- دانشجوی دکتری تخصصی روانشناسی و آموزش کودکان استثنایی، دانشگاه تهران *Mohsenhadery@ut.ac.ir*

۲- کارشناس ارشد روانشناسی و آموزش کودکان استثنایی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران *HKh@ceciran.ir*

۳- کارشناس ارشد روانشناسی و آموزش کودکان استثنایی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران *sSh@ceciran.ir*

چکیده:

در پژوهش حاضر به «ویژگی‌های روان‌سنجی سیاهه رفتاری کودکان آبرگ در دانش‌آموزان پیش‌دبستانی با اختلال رفتاری» پرداخته شده، تحقیق حاضر در حیطه طرح‌های روان‌سنجی و طرح آزمایشی، جای می‌گیرد، جامعه تحقیق حاضر، متشکل از دانش‌آموزان پیش‌دبستانی مدارس تهران با اختلال رفتاری می‌باشند که با استفاده از چک لیست DSM-5 و پرسشنامه رفتاری راتر به‌عنوان دانش‌آموزان دارای اختلال رفتاری، تشخیص داده شدند. در تحقیق حاضر با پیروی از روش نمونه‌گیری هدفمند و در دسترس تعداد ۱۲۰ نفر به‌عنوان نمونه انتخاب گردید. و از سیاهه رفتاری کودکان آبرگ، به‌عنوان ابزار استفاده شده است که دارای روایی و اعتبار مطلوب می‌باشد. در نهایت، یافته‌های تحقیق نشان داد که در سیاهه رفتاری کودکان آبرگ با استفاده از دو روش آلفا کراباخ و دو نیمه کردن آزمون با اصلاح اسپیرمن- براون بالای ۰/۷۹ شد که نشان‌دهنده تجانس درونی مطلوب بوده و همچنین، ضریب ثبات در پژوهش حاضر ۰/۸۲ به دست آمده که نشان‌دهنده ویژگی تکرارپذیری ابزار مذکور می‌باشد. در نهایت، مشخص گردید که سیاهه رفتاری کودکان آبرگ با پرسشنامه اختلال سلوک (CSI-4) و پرسشنامه آنباخ دارای روایی همزمان از نوع ملاکی می‌باشد و در نتیجه این ابزار در کودکان با اختلال رفتاری دارای اعتبار و روایی مطلوب می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: ویژگی‌های روان‌سنجی، سیاهه رفتاری کودکان آبرگ، دانش‌آموزان پیش‌دبستانی، اختلال رفتاری

اثربخشی آموزش راهبردهای خودتنظیمی بر تنظیم هیجانی دانش‌آموزان

فاطمه قادری*^۱، الهام اعتصامی فرد^۲، فاطمه رحمانی^۳، گلثوم محمد پور^۴

*^۱. کارشناسی روان‌شناسی، دانشگاه پیام نور واحد حاجی آباد، بیرجند، ایران رایانامه: mahdifgh728@gmail.com

^۲. کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور واحد حاجی آباد، ایران رایانامه: Elham.etesamifard@gmail.com

^۳. کارشناسی روان‌شناسی، دانشگاه پیام نور واحد حاجی آباد، ایران رایانامه: fatmeh.rahmani.9980@gmail.com

^۴. کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور واحد حاجی آباد، ایران رایانامه:

golsoom.Mohammadpoour1381@gmail.com

چکیده

مطالعه حاضر باهدف تعیین اثربخشی آموزش راهبردهای خودتنظیمی بر تنظیم هیجان دانش‌آموزان انجام شد. روش پژوهش نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه گواه بود. جامعه آماری پژوهش دانش‌آموزان دختر پایه نهم شهر بیرجند در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ بودند که از جامعه پژوهش ۳۰ نفر با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند و در دو گروه گواه و آزمایش قرار گرفتند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسش‌نامه تنظیم هیجان کراس و جان (۲۰۰۳) استفاده شد. گروه آزمایش راهبردهای تنظیم هیجان را در ۸ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای دریافت کردند. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون تحلیل کوواریانس تک متغیره استفاده شد. نتایج نشان داد که آموزش راهبردهای خودتنظیمی مؤثر بوده و موجب بهبود خودتنظیمی هیجانی دانش‌آموزان می‌گردد. همچنین اندازه اثر نشان می‌دهد که آموزش خودتنظیمی ۳۲/۵ درصد از تغییرات خودنظم‌جویی هیجان را تبیین می‌کند، بنابراین آموزش راهبردهای خودتنظیمی موجب بهبود تنظیم هیجان دانش‌آموزان شد.

واژه‌های کلیدی: خودتنظیمی، تنظیم هیجان، دانش‌آموزان.

اثربخشی درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد (ACT) بر استرس ادراک شده و ثبات هیجانی در دانش‌آموزان مصرف‌کننده مواد

مهسا قاسم‌آبادی

کارشناس روان‌شناسی دانشگاه پیام نور-تهران-ایران. Sadatijossh@gmail.com

چکیده

امروزه درمان‌های موج سوم روان‌درمانی به‌جای چالش، با شناخت‌ها بر آگاهی و پذیرش افراد از احساسات، هیجان‌ها و رفتارها تأکید دارند. در همین راستا این پژوهش با هدف تعیین اثربخشی درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد (ACT) بر استرس ادراک شده و تنظیم هیجانی در دانش‌آموزان مصرف‌کنندگان مواد مخدر با روش نیمه‌آزمایشی و طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل در بین دانش‌آموزان مصرف‌کننده مواد مخدر که در سه ماهه اول سال ۱۴۰۲ به یکی از مراکز ترک اعتیاد شهر کرمانشاه مراجعه کرده‌اند است که با روش نمونه‌گیری تصادفی ساده ابتدا یکی از این مراکز انتخاب و دو گروه ۱۵ نفره آزمایش و کنترل به‌صورت تصادفی از افراد در دسترس انتخاب شدند. افراد در گروه آزمایش به مدت ۱۶ جلسه انفرادی و ۸ جلسه گروهی به مدت ۳ ماه تحت مداخله درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد قرار گرفته و گروه کنترل هیچ مداخله‌ای را دریافت نکردند. آزمودنی‌های دو گروه به کمک پرسشنامه‌های استرس ادراک شده کوهن و کامارک (۱۹۸۳) و تنظیم هیجانی گراس و جان (۲۰۰۳)، در دو مرحله پیش‌آزمون-پس‌آزمون مورد ارزیابی قرار گرفتند. پس از حذف اثر پیش‌آزمون، نتایج با روش تحلیل کوواریانس چند متغیری تجزیه و تحلیل شدند. نتایج نشان‌دهنده آن بود که آموزش درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد (ACT) بر کاهش استرس ادراک شده و افزایش تنظیم هیجانی دانش‌آموزان مصرف‌کننده مواد مؤثر است. بنابراین می‌توان این روش را در مراکز درمانی و دوره‌های مرتبط با ترک اعتیاد به کار گرفت.

واژه‌های کلیدی: پذیرش و تعهد، استرس ادراک شده، تنظیم هیجانی، معتادان، کرمانشاه

تأثیر هوش هیجانی و تاب‌آوری بر کیفیت زندگی دانش‌آموزان ورزشکار

حسن قاسمعلی پور*^۱، نیما ماهرانی^۲

*۱. استادیار، گروه مدیریت ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب، تهران، ایران. رایانامه:

a.alipour66@yahoo.com

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب، تهران، ایران. رایانامه:

nima.maherany@gmail.com

چکیده

هدف کلی پژوهش بررسی ارتباط بین هوش هیجانی و تاب‌آوری با کیفیت زندگی دانش‌آموزان ورزشکار بود. پژوهش حاضر توصیفی، از نوع همبستگی و مبتنی بر مدلسازی معادلات ساختاری است و از لحاظ هدف نیز جزء تحقیقات کاربردی محسوب می‌شود. داده‌های تحقیق به صورت میدانی و با استفاده از پرسشنامه گردآوری شد. جامعه آماری این تحقیق را دانش‌آموزان پسر دبیرستان ادب اصفهان که حداقل هفته‌ای ۴ ساعت فعالیت بدنی متوسط تا شدید انجام می‌دهند، تشکیل داد که نمونه آماری به تعداد ۳۸۴ نفر و به صورت تصادفی در نظر گرفته شد. در این تحقیق از پرسشنامه هوش هیجانی لین و همکاران (۲۰۰۹)، پرسشنامه زمینه‌یابی سلامت ویر و شربورن (۱۹۸۶)، پرسشنامه تاب‌آوری در ورزش کونور و داویدسون (۲۰۰۳) استفاده شد. روش‌های آماری مورد استفاده در این پژوهش در دو سطح توصیفی و آمار استنباطی انجام گرفت. به طوری که برای تجزیه و تحلیل داده‌ها در سطح توصیفی از میانگین، فراوانی، انحراف استاندارد، استفاده شد. همچنین در بخش آمار استنباطی برای بررسی وضعیت توزیع داده‌ها از آزمون کلموگراف اسمیرنوف و برای آزمون مدل و فرضیه‌های تحقیق از مدلسازی معادلات ساختاری با رویکرد حداقل مربعات جزئی استفاده شد. نتایج نشان داد که بین هوش هیجانی با کیفیت زندگی دانش‌آموزان و بین تاب‌آوری با کیفیت زندگی دانش‌آموزان رابطه مثبت معنادار وجود دارد. تاب‌آوری در رابطه بین هوش هیجانی با کیفیت زندگی دانش‌آموزان نقش میانجی معنادار دارد.

واژه‌های کلیدی: هوش هیجانی، تاب‌آوری، کیفیت زندگی، دانش‌آموزان، روان‌شناسی ورزشی

اثربخشی بازی درمانی کودک محور در راستای کاهش خشم و افزایش مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان

حسن قاسمعلی پور*^۱، رضا اسماعیلی جدیدی^۲

*۱. استادیار، گروه مدیریت ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب، تهران، ایران. رایانامه:

a.alipour66@yahoo.com

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب، تهران،

ایران، reza202031@yahoo.com

چکیده

طبق یافته‌های محققان، نقص در مهارت‌های اجتماعی می‌تواند تأثیرات عمیقی بر عملکرد تحصیلی داشته باشد، لذا بسیاری از صاحب نظران نیاز به آموزش مهارت‌های اجتماعی را در مدارس ضروری می‌دانند (رضایی، لاری لوا سانی، ۱۳۹۶). به غیر از مهارت اجتماعی، بررسی خشم و کاهش آن در دانش‌آموزان حائز اهمیت است و یکی از عواملی که ممکن است با مهارت‌های اجتماعی و کاهش نشانه‌های خشم در ارتباط باشد بازی درمانی است. هدف از این پژوهش بررسی اثربخشی بازی درمانی کودک محور بر افزایش مهارت‌های اجتماعی و کاهش نشانه‌های خشم در دانش‌آموزان است. پژوهش حاضر از نظر هدف (نوع تحقیق) کاربردی است و به روش آزمایشی از نوع مقایسه‌ای انجام شده است. جامعه آماری پژوهش را دانش‌آموزان بدسرپرست بهزیستی کرج تشکیل می‌دادند که تعداد آنهایی که به صورت حرفه‌ای در رشته‌های مختلف ورزش میکنند ۷۵ نفر بود. در این پژوهش ۳۰ نفر به صورت دسترس انتخاب شده‌اند که در دو گروه ۱۵ نفری به صورت دو گره آزمایش و کنترل قرار گرفته‌اند. ابزار گرد آوری اطلاعات پرسشنامه مهارت‌های اجتماعی ایندیریتزن و فوستر (۱۹۹۲)، پرسشنامه خشم اسپیلبرگر (۱۹۹۷) و پروتکل بازی درمانی کودک محور بود. نتایج پژوهش نشان داد بین مهارت اجتماعی و خشم در دانش‌آموزان ورزشکار در گروه آزمایش و کنترل تفاوت معناداری وجود دارد. نتیجه گیری: بازی درمانی کودک محور باعث افزایش مهارت‌های اجتماعی نوجوانان و کاهش نشانه‌های خشم در آنها می‌شود.

واژه‌های کلیدی: بازی درمانی کودک محور، مهارت‌های اجتماعی، کاهش نشانه‌های خشم

مقایسه میزان خردمندی والدین دانش‌آموزان شرکت‌کننده در دوره‌های تربیتی-قرآنی و سایر والدین

صبا قاسمی^۱، زهرا امیرآبادی^۲ رسول کردنوقابی^۳

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی دانشگاه بوعلی سینا همدان، ایران

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی دانشگاه بوعلی سینا همدان، ایران

۳. استاد گروه روان‌شناسی تربیتی دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران. رایانامه: r.kordnoghbi@basu.ac.ir

چکیده

میزان خردمندی والدین در فرایند تعلیم و تربیت و پرورش همه جانبه کودکان اثرگذار است به همین منظور هدف پژوهش حاضر بررسی میزان خردمندی والدینی است که فرزند خود را در یک موسسه تربیتی-قرآنی به نام انوارالزهره (س) در شهر همدان ثبت نام کرده اند و والدینی که فرزندشان را در این موسسه ثبت نام نکرده اند. جامعه آماری پژوهش حاضر کلیه والدین دانش‌آموزان دختر مقاطع ابتدایی در شهر همدان بود. نمونه پژوهش شامل ۵۰ نفر از والدین مقاطع ابتدایی بود که به روش نمونه‌گیری در دسترس و هدفمند انتخاب شدند. ۲۵ نفر از آنها فرزندشان در جلسات موسسه تربیتی-قرآنی انوارالزهره (س) شرکت میکردند و ۲۵ نفر از آنها فرزندشان را ثبت‌نام نکرده اند. به‌منظور گردآوری داده‌ها از پرسشنامه خرد (نوقابی و همکاران؛ ۱۴۰۱) استفاده شد و با استفاده از آزمون T مستقل، دو گروه تحلیل و مقایسه شدند. یافته‌های این پژوهش نشان داد از بین ۸ بعد سنجش خرد تنها در بعد توانمندی شناختی بین والدین در این دو گروه تفاوت معنادار وجود دارد. بدین صورت که میانگین نمره توانمندی شناختی در والدین اعضای موسسه انوارالزهره (س) بیشتر از سایر والدین بود و در سایر ابعاد خرد تفاوت معنادار وجود ندارد. با استفاده از یافته‌های این پژوهش میتوان گفت تقریباً از نظر خردمندی در بین والدین اعضای موسسه انوارالزهره (س) و افراد غیرعضو این موسسه تفاوت معنادار وجود ندارد؛ و احتمالاً میبایست مؤلفه‌های دیگر مؤثر در فرایند تعلیم و تربیت و پرورش کودکان سنجیده شود.

واژه‌های کلیدی: خردمندی، والدین، دوره تربیتی-قرآنی

شناسایی ابعاد و مؤلفه‌های سیاست‌گذاری در نظام آموزش و پرورش

زهرا قاسمیان دستجردی^۱، سمانه سادات حجازی^۲

۱. دانشجوی دکتری ارشد مدیریت آموزشی، دانشگاه تهران. تهران. ایران. z.ghasemiyan.d@ut.ac.ir

۲. دانشجوی دکتری ارشد مدیریت آموزشی، دانشگاه تهران. تهران. ایران. s.hejazi@ut.ac.ir

چکیده

در دو دهه اخیر، با وجود تأکید بر اهمیت مطالعات سیاست‌گذاری، سیاست‌گذاری در نظام آموزش و پرورش کمتر مورد توجه بوده است. به همین دلیل هدف پژوهش حاضر شناسایی مؤلفه‌ها و ارائه الگوی سیاست‌گذاری در نظام آموزش و پرورش بود. روش پژوهش کیفی بود. مقاله‌های پژوهشی که از سه کلید واژه کودکان با نیازهای ویژه، سیاست‌گذاری، آموزش و پرورش در سال ۱۳۹۰-۱۴۰۰ استفاده کرده بودند، تحلیل شدند. بر اساس یافته‌های پژوهش سیاست‌گذاری نظام آموزش و پرورش ایران از سه بعد تدوین با ۹ مؤلفه (شناخت مسأله، شناخت ارزش‌ها و اسناد، شناخت مؤلفه‌های اصلی نظام آموزش و پرورش، شناخت محیط، بهره‌مندی از تجارب گذشته، نیروی انسانی درون سازمانی و برون سازمانی، شایستگی‌های مدیران ارشد، منابع و ملزومات پیش از اجرا)، اجرا با ۳ مؤلفه (حوزه راهبری، حوزه عملیاتی و شرایط محیطی و زمینه‌ای) و ارزیابی با ۴ مؤلفه (ارزیابی درون‌داد، فرایند، برون‌داد و پیامدها) تشکیل شده است. با توجه به یافته‌ها، مسئولان و متولیان خط مشی‌گذاری در نظام آموزش و پرورش ایران می‌توانند با به کارگیری یک تیم تحلیلگر و تشکیل کمیته‌های خبرگی از سکناداران، مدل پیشنهادی را سرلوحه کار خود قرار دهند و در خط مشی‌گذاری، ابعاد و مؤلفه‌های شناسایی شده را در نظر داشته باشند و در بر طرف کردن محدودیت‌های انسانی و سازمانی بکوشند.

واژه‌های کلیدی: سیاست‌گذاری، خط مشی‌گذاری، نظام آموزش و پرورش، فراترکیب

مرور نظام‌مند نظام تربیت‌معلم در کشورهای ایران و ژاپن و انگلیس

زهرا قاسمیان دستجردی^۱، یونس قاسمیان دستجردی^۲

۱. دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی، دانشگاه تهران، تهران، ایران. z.ghasemian.d@ut.ac.ir

۲. دانش آموخته ارشد مهندسی برق، دانشگاه سمنان، سمنان، ایران. y.ghasemian.63@gmail.com

چکیده

بررسی تاریخ تحول نظام‌های آموزشی جهان نشان می‌دهد که جهت تحقق این امر اغلب کشورهای پیشرو از مطالعات نظام‌مند در زمینه نظام تربیت‌معلم بهره گرفته‌اند و از آن به‌عنوان شرط لازم برای طراحی نظام‌های آموزشی نوین یاد کرده‌اند و بر ضرورت تداوم چنین مطالعاتی قبل از اقدام به اصلاحات آموزشی و یا رفع مشکلات مطروحه در زمینه‌های مختلف تاکید می‌ورزند. بررسی نظام‌های آموزشی کشورهای دوره‌های مختلف تحصیلی و مقایسه آنها با یکدیگر و آگاهی از نوآوری‌هایی که با توجه به تغییرات و تحولات سال‌های اخیر در سراسر جهان صورت می‌گیرد، می‌تواند برای افراد عهده دار تعلیم و تربیت اعم از مربیان و مدیران و برنامه ریزان آموزشی مفید و آموزنده باشد و موجب بهبود کیفیت تدریس و کارایی مسئولان آموزشی شود. هدف از پژوهش حاضر مرور نظام‌مند نظام تربیت‌معلم در کشورهای ایران، ژاپن و انگلستان است. این تحقیق از نظر هدف کاربردی و از نظر نحوه گردآوری داده‌ها کیفی از نوع مطالعات تطبیقی جرح بردی است. در این تحقیق به مقایسه نظام تربیت‌معلم این سه کشور پرداخته شد و نتایج نشان داد که نظام تربیت‌معلم در کشورهای ژاپن و انگلستان در نیل به اهداف، کیفیت فرآیند یاددهی-یادگیری، محتوای برنامه درسی، اجرای دوره‌های کارورزی و شیوه‌های ارزشیابی نسبت به ایران از موفقیت بیشتری برخوردار بوده‌اند؛ که از اصلی‌ترین دلایل این موفقیت توجه به کیفیت در نظام نظام برنامه درسی تربیت‌معلم در کشورهای ژاپن و انگلستان است.

واژه‌های کلیدی: نظام تربیت‌معلم، آموزش و پرورش ایران، آموزش و پرورش ژاپن، آموزش و پرورش انگلستان.

نقش برنامه فعالیت ورزشی برای سنجش سواد بدنی و ترکیب بدنی دانش‌آموزان

میترا قاضی

دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران / مدیر مرکز جامع سنجش و پیشگیری و مداخله به هنگام رشدی و تربیتی امید، Mitra.Ghazi358@gmail.com

چکیده

دوران مدرسه زمان مهمی برای بررسی تعیین‌کننده‌های چاقی در دوران بزرگسالی است؛ زیرا عادت به فعالیت‌های ورزشی و عادت‌های تغذیه‌ای در این دوران شکل می‌گیرد. این موضوع نگرانی اصلی متخصصان سلامت است؛ زیرا چاقی دوران کودکی به دوران بزرگسالی منتقل می‌شود و پیشگوی قوی برای افزایش مرگ و میر و ناخوشی در زندگی بزرگسالی است. در این میان آموزش و پرورش جایگاه ویژه‌ای در ارتقای سطح سلامت و افزایش فعالیت‌های بدنی دانش‌آموزان دارد. هدف پژوهش حاضر بررسی چارچوب یک برنامه فعالیت ورزشی برای سنجش سواد بدنی و ترکیب بدنی دانش‌آموزان بود که به روش مروری_کتابخانه‌ایی انجام شد. بدین منظور برای یافتن مستندات علمی مرتبط با موضوع، در پایگاه‌های اطلاعاتی گوگل اسکالر، نورمگز، ایران‌داک، سیویلیکا، مگیران و Science direct جستجو و مقالات مربوط به بازه زمانی ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۲ استخراج شدند. در نهایت ۲۰ مقاله موردبررسی قرار گرفتند. یافته‌ها نشان داد یکی از عوامل مرتبط با ترکیب بدنی، میزان سواد بدنی است. سواد بدنی یک ساختار جامع و چندبعدی است که در آن فرد با سواد بدنی بالا دارای انگیزه، اعتمادبه‌نفس، شایستگی جسمی، دانش و درک برای ارزشیابی و فعالیت‌های هدفمند جسمانی در طول دوره زندگی است. همچنین به طور میانگین حدود ۱۴ درصد از کودکان و نوجوانان ایرانی دچار اضافه وزن و چاقی هستند که در برخی مناطق این فراوانی تا حدود ۳۰ درصد نیز افزایش می‌یابد و در این میان آنچه اهمیت دارد داشتن چارچوبی مشخص برای اجرای یک برنامه فعالیت ورزشی برای دانش‌آموزان و سنجش میزان سواد بدنی و ترکیب بدنی آنان است.

واژه‌های کلیدی: برنامه فعالیت ورزشی، سواد بدنی، سنجش سواد بدنی

تأثیر آموزش با بازی‌های آموزشی دیجیتال بر انگیزه و یادگیری دانش‌آموزان

نیره قانع گزل آباد

کارشناسی ارشد آموزش و پرورش ابتدایی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب، تهران، ایران.
ایمان‌نامه: ghanei.nayereh99@gmail.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی بررسی تأثیر آموزش با استفاده از بازی‌های آموزشی دیجیتال بر انگیزه و یادگیری دانش‌آموزان ابتدایی در درس فارسی بود. روش پژوهش نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل و از نظر هدف کاربردی بود. جامعه آماری پژوهش دانش‌آموزان دختر پایه دوم ابتدایی مدارس دولتی آموزش و پرورش منطقه ۱۰ شهر تهران در سال تحصیلی ۱۴۰۱/۱۴۰۲ مشغول به تحصیل بودند که با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای ۵۰ دانش‌آموزان به‌عنوان نمونه انتخاب و در دو گروه آزمایش (۲۵ نفر) و کنترل (۲۵ نفر) جایگزین شدند. ۵ درس کتاب فارسی پایه دوم ابتدایی به گروه آزمایش با استفاده از بازی آموزشی دیجیتال (آرین) در ۱۰ جلسه ۶۰ دقیقه‌ای آموزش داده شد و برای گروه کنترل از همان آموزش سنتی متداول استفاده شد. برای گردآوری داده‌ها از پرسشنامه انگیزش تحصیلی هارتر (۱۹۸۰) و برای یادگیری از نمره درس فارسی در آزمون معلم ساخته استفاده شد. تحلیل داده‌ها با استفاده از تحلیل کوواریانس چندمتغیری انجام شد. یافته‌ها پژوهش نشان داد تفاوت معنی‌داری بین نمرات درس فارسی و انگیزه دانش‌آموزان گروه آزمایش نسبت به گروه کنترل وجود دارد و آموزش درس فارسی با استفاده از بازی‌های آموزشی دیجیتال، بر انگیزه و یادگیری دانش‌آموزان در درس فارسی اثربخش بوده است. بر این اساس نتیجه می‌گیریم که از بازی‌های آموزشی دیجیتال می‌توان در جهت بهبود انگیزه و یادگیری دانش‌آموزان استفاده کرد.

واژه‌های کلیدی: بازی آموزشی دیجیتال، انگیزه، یادگیری، درس فارسی

اثربخشی توان‌بخشی شناختی بر کارکردهای اجرایی و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری (نوشتن)

نیره قانعی گزل آباد

کارشناسی ارشد آموزش و پرورش ابتدایی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب، تهران، ایران.
ایانامه: ghanei.nayereh99@gmail.com

چکیده

یکی از ویژگی‌های کودکان با ناتوانی یادگیری، نارسایی در مؤلفه‌های کارکردهای اجرایی (توجه، تمرکز و حافظه کاری) است. هدف این پژوهش حاضر اثربخشی توان‌بخشی شناختی بر بهبود کارکردهای اجرایی و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری (نوشتن) است. روش پژوهش نیمه آزمایشی از نوع (طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون با گروه کنترل) بود. جامعه آماری پژوهش شامل دانش‌آموزان پسر پایه چهارم ابتدایی دارای اختلال یادگیری (نوشتن) در منطقه ۱۰ شهر تهران در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ بودند که به مراکز درمان اختلال یادگیری مراجعه کرده بودند. با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس ۳۰ دانش‌آموز به‌عنوان نمونه انتخاب و در دو گروه ۱۵ نفری آزمایش و کنترل به‌صورت تصادفی قرار گرفتند. برای گردآوری داده‌ها از آزمونهای تشخیص اختلال نوشتن (آزمون تحلیل خطا)، خرده‌مقیاس‌های آزمون هوش و کسلر نسخه چهارم، آزمون استروپ جهت ارزیابی کارکردهای اجرایی (توجه و حافظه کاری) و دیکته دانش‌آموزان جهت ارزیابی عملکرد تحصیلی) استفاده شد. گروه آزمایش در ۱۰ جلسه ۴۵ دقیقه‌ای آموزش توان‌بخشی شناختی را دریافت کردند. برای تحلیل داده‌ها از روش تحلیل کوواریانس چندمتغیری استفاده شد. یافته‌های پژوهش نشان داد که آموزش توان‌بخشی شناختی باعث بهبود کارکردهای اجرایی (توجه و حافظه کاری) و همچنین عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری (نوشتن) شده است. از یافته‌های این پژوهش نتیجه می‌گیریم که آموزش توان‌بخشی شناختی می‌تواند به‌عنوان یک مداخله مؤثر در کنار سایر روش‌های درمانی و آموزشی در بهبود اختلال یادگیری و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان مبتلا به اختلال یادگیری (نوشتن) مؤثر باشد.

واژه‌های کلیدی: توان‌بخشی شناختی، کارکردهای اجرایی، عملکرد تحصیلی، اختلال یادگیری (نوشتن)

اثربخشی آموزش گروهی تحلیل رفتار متقابل بر مسئولیت‌پذیری و تاب‌آوری نوجوانان دارای نشانگان افسردگی

زهرا قدرتی بوراچالو

کارشناسی ارشد روان‌شناسی اسلامی مثبت‌گرا، دانشکده بین‌المللی هدی، قم، ایران.
hani.ghodrati1396@gmail.com

چکیده

شواهد علمی نشان می‌دهد مسئولیت‌پذیری و تاب‌آوری نقش مهمی در افسردگی دارد. با توجه به اهمیت این سازه‌ها در سیر و تداوم افسردگی، این مطالعه با هدف تعیین اثربخشی آموزش گروهی تحلیل رفتار متقابل بر مسئولیت‌پذیری و تاب‌آوری نوجوانان دارای نشانگان افسردگی انجام شد. روش پژوهش حاضر نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه گواه بود. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل کلیه نوجوانان دارای نشانگان افسردگی دوره متوسطه اول شهر قم در سال ۱۴۰۲ بود. غربال‌گری به‌منظور شناسایی نوجوانان دختر دارای افسردگی با استفاده از پرسشنامه افسردگی بک (۱۹۹۴) انجام شد و پس از شناسایی نمونه مورد نیاز، ۳۰ نفر با روش نمونه‌گیری تصادفی ساده در دو گروه آزمایش و گواه جایگزین شدند. آموزش گروهی تحلیل رفتار متقابل در ۸ جلسه ۱۲۰ دقیقه‌ای بر اساس پروتکل (James, 1981) در گروه آزمایش اجرا شد. برای گردآوری داده‌ها از زیرمقیاس مسئولیت‌پذیری سیاهه روان‌شناختی کالیفرنیا (1987) و پرسشنامه تاب‌آوری (Connor & Davidson, 2003) استفاده شد. تحلیل داده‌ها با استفاده از آزمون تحلیل کوواریانس تک‌متغیره و چندمتغیره انجام شد. نتایج نشان داد آموزش گروهی تحلیل رفتار متقابل موجب بهبود مسئولیت‌پذیری و تاب‌آوری در دانش‌آموزان دارای نشانگان افسردگی می‌شود. با توجه به نتایج به دست آمده، استفاده از این برنامه آموزشی در سطح مدارس برای بهبود نشانگان افسردگی نوجوانان دارای افسردگی توصیه می‌شود.

واژه‌های کلیدی: تحلیل رفتار متقابل، مسئولیت‌پذیری، تاب‌آوری، افسردگی

اثربخشی آموزش بازی شطرنج بر مهارت‌های اجتماعی در دانش‌آموزان

ندا قربانی

کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی، غیرانتفاعی فاطمیه شیراز

چکیده

پژوهش حاضر با هدف اثربخشی آموزش بازی شطرنج بر مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان مقطع ابتدایی انجام شد. روش پژوهش نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون- پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری کلیه دانش‌آموزان دوره‌ی ابتدایی پایه اول و دوم اهواز در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ بودند که با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس ۴۰ دانش‌آموزان که آشنایی با بازی شطرنج نداشتند، شناسایی و به‌عنوان نمونه انتخاب و به طور تصادفی در گروه آزمایش (۲۰ نفر) و گروه کنترل (۲۰ نفر) جایگزین شدند. گروه آزمایش ۴۵ جلسه (هفته‌ای دو جلسه) بازی شطرنج را آموزش دیده و انجام دادند و گروه کنترل مداخله‌ای دریافت نکردند. ابزار پژوهش پرسشنامه مهارت‌های اجتماعی گرشام و الیوت (۱۹۹۹) بود. داده‌های حاصل از اجرای پژوهش با استفاده از تحلیل کوواریانس تک متغیری مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت. یافته‌ها نشان داد که بازی شطرنج بر مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان ابتدایی تأثیری معناداری نداشت.

واژگان کلیدی: بازی شطرنج، مهارت‌های اجتماعی، دانش‌آموزان ابتدایی.

اثربخشی درمان شناختی رفتاری بر ناهماهنگی شناختی دانش‌آموزان دختر دارای علائم افسردگی

محمدرضا قربانی

کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی، گروه روانشناسی، دانشگاه آزاد تهران شمال، تهران، ایران.

چکیده

پژوهش حاضر با هدف تعیین اثربخشی درمان شناختی رفتاری بر ناهماهنگی شناختی دانش‌آموزان دختر دارای علائم افسردگی در مقطع متوسطه دوم انجام گرفت. روش پژوهش نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری پژوهش دانش‌آموزان دختر متوسطه دوم دارای علائم افسردگی منطقه یک تهران در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بودند. با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس ۳۰ دانش‌آموز که در پرسشنامه افسردگی بک (۱۹۷۴) نمره بالاتر از نقطه برش کسب کرده بودند به‌عنوان نمونه انتخاب و در دو گروه ۱۵ نفری آزمایش و کنترل قرار گرفتند. ابزار مورد استفاده در این پژوهش شامل پرسشنامه ناهماهنگی شناختی (DARQ) هارمون جونز بود. گروه آزمایش در ۸ جلسه ۴۵ دقیقه‌ای توسط درمانگر، تحت درمان شناختی رفتاری قرار گرفتند و گروه کنترل هیچ درمانی دریافت نکردند. تجزیه و تحلیل داده‌ها به استفاده از آزمون تحلیل کوواریانس تک متغیری انجام شد. یافته‌ها نشان داد که پس از مداخله درمان شناختی رفتاری، میانگین نمرات ناهماهنگی شناختی دانش‌آموزان دختر متوسطه دوم دارای علائم افسردگی در پس‌آزمون نسبت به پیش‌آزمون معنادار بوده است. در نتیجه درمان شناختی رفتاری بر ناهماهنگی شناختی دانش‌آموزان دختر متوسطه دوم افسرده تأثیر دارد.

کلید واژگان: درمان شناختی رفتاری، ناهماهنگی شناختی، علائم افسردگی، دانش‌آموزان متوسطه دوم.

نقش ویژگی‌های شخصیتی در پرخاشگری سایبری دانش‌آموزان

منیره قربانی*^۱، محدثه قربانی^۲، علیرضا همایونی^۳

*۱. دانشجوی کارشناسی ارشد گروه روان‌شناسی، واحد بندر گز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندر گز، ایران.

moni.1362@gmail.com

۲. دانشجوی دکتری روان‌شناسی، واحد تربت جام، دانشگاه آزاد اسلامی، تربت جام، ایران. monika.8893@yahoo.com

۳. استادیار گروه روان‌شناسی، واحد بندر گز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندر گز، ایران. homayouni.ar@gmail.com

چکیده

بیان مسئله: توسعه سریع شبکه‌های اجتماعی و وسایل الکترونیکی موجب ایجاد رفتارهایی شده است که در فضای مجازی اتفاق می‌افتد و اثرات نامطلوبی بجا می‌گذارد. در سال‌های اخیر پرخاشگری سایبری به‌عنوان بعد جدیدی از رفتارهای فضای مجازی و یک راهبرد رفتاری برای تسلط یافتن بر افراد بوده و یکی از رفتارهای نامناسبی است که بر سلامت روان دانش‌آموزان اثرات نامطلوبی می‌گذارد. این رفتار شامل به اشتراک گذاری یا ارسال اطلاعات خصوصی، تحقیرآمیز یا نادرست و نوعی آزار و اذیت است که از طریق دستگاه‌های دیجیتال و فضای سایبری به‌صورت مخفیانه اتفاق می‌افتد؛ بنابراین پژوهش حاضر نقش ویژگی‌های شخصیتی در پرخاشگری سایبری دانش‌آموزان را مورد بررسی قرار داد. روش: روش تحقیق توصیفی از نوع مطالعات کتابخانه‌ای است. نتایج: پرخاشگری سایبری بازتابی از خشم، اختلال شخصیت و همچنین پایین بودن سطح همدلی و برونگرایی است. پرخاشگری سایبری با خشم و اعمال خصمانه و سلطه‌گری همبستگی مثبت دارد. همچنین ویژگی‌های شخصیتی روان‌رنجوری، باورهای غیرمنطقی، توانایی پایین در برونگرایی و برقراری ارتباط با دیگران با پرخاشگری سایبری دانش‌آموزان ارتباط دارد. نتیجه‌گیری: با توجه به اینکه ویژگی‌های شخصیتی در پرخاشگری سایبری دانش‌آموزان نقش دارد می‌توان با بهره‌گرفتن از آموزش مهارت‌های جرأت‌ورزی و مقابله‌ای از وقوع آسیب‌های اجتماعی فضای مجازی بویژه پرخاشگری سایبری پیشگیری کرد.

واژه‌های کلیدی: ویژگی‌های شخصیتی، پرخاشگری سایبری، دانش‌آموزان

رابطه طرحواره های ناسازگار با سلامت روانی دانش‌آموزان

محدثه قربانی*^۱، علی اکبر صارمی^۲، منیره قربانی^۳، علیرضا همایونی^۴

۱. * دانشجوی دکتری روان‌شناسی، واحد تربیت جام، دانشگاه آزاد اسلامی، تربت جام، ایران. monika.8893@yahoo.com

۲. استادیار گروه روان‌شناسی، واحد تربیت جام، دانشگاه آزاد اسلامی، تربت جام، ایران. saremi@iautj.ac.ir

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد گروه روان‌شناسی، واحد بندر گز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندر گز، ایران. moni.1362@gmail.com

۴. استادیار گروه روان‌شناسی، واحد بندر گز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندر گز، ایران. homaouni.ar@gmail.com

چکیده

زمینه مسئله: سلامت روانی شامل بهزیستی عاطفی، روانی و اجتماعی است که به افراد کمک می‌کند تا با فشارهای روانی مقابله مؤثر انجام دهند، به توانایی‌های خود پی ببرند و در جامعه عملکرد مؤثر داشته باشند. همچنین سلامت روان می‌تواند بر شیوه فکر کردن و احساسات و رفتارهای افراد و ارتباط با دیگران اثرگذار باشد؛ بنابراین، پژوهش حاضر با هدف رابطه طرحواره های ناسازگار با سلامت روانی دانش‌آموزان انجام شد. روش: روش تحقیق از نوع همبستگی بود. ۱۹۵ دانش‌آموز متوسطه دوم با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند و به پرسشنامه های طرحواره های ناسازگار اولیه یانگ (۱۹۹۸) و سلامت عمومی گلدبرگ و هیلیر (۱۹۷۹) پاسخ دادند. داده‌ها با استفاده از فرمول همبستگی پیرسون و رگرسیون تجزیه و تحلیل شدند. یافته‌ها: نتایج نشان داد بین ابعاد طرحواره های ناسازگار (طرد و بریدگی، خودگردانی و عملکرد مختل، محدودیت مختل، دیگر جهت مندی، گوش به زنگی) با ابعاد مشکلات روان‌شناختی (نشانه های اختلال جسمانی، اضطراب، اختلال در کارکرد اجتماعی، افسردگی) رابطه مثبت معنی دار وجود دارد. همچنین تحلیل رگرسیون نشان داد طرحواره های ناسازگار می‌توانند سلامت روانی دانش‌آموزان را پیش‌بینی کند. نتیجه‌گیری: با توجه به اینکه طرحواره های ناسازگار الگوهای هیجانی و شناختی آسیب رسانی هستند که در ابتدای رشد در افراد شکل می‌گیرند بنابراین می‌توان با ارائه آموزش‌های مناسب طرحواره های فردی، اجتماعی و فرهنگی مناسبی در افراد ایجاد کرد که موجب کاهش اختلالات روان‌شناختی و افزایش عملکرد تحصیلی و آموزشی در دانش‌آموزان می‌شود.

واژه‌های کلیدی: طرحواره های ناسازگار، سلامت روانی، دانش‌آموز

پیش‌بینی اضطراب اجتماعی بر اساس سیستم‌های مغزی فعال سازی / بازداری رفتاری در دانش‌آموزان

محدثه قربانی*^۱، علی اکبر صارمی^۲، منیره قربانی^۳، علیرضا همایونی^۴

۱. * دانشجوی دکتری روان‌شناسی، واحد تربیت جام، دانشگاه آزاد اسلامی، تربت جام، ایران. monika.8893@yahoo.com

۲. استادیار گروه روان‌شناسی، واحد تربیت جام، دانشگاه آزاد اسلامی، تربت جام، ایران. saremi@iautj.ac.ir

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی، واحد بندر گز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندر گز، ایران. moni.1362@gmail.com

۴. استادیار گروه روان‌شناسی، واحد بندر گز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندر گز، ایران. homyouni.ar@gmail.com

چکیده

زمینه مسئله: سلامت روانی از مهم‌ترین مفاهیم در روان‌شناسی بویژه در مکان‌های آموزشی است. افرادی که مشکلاتی مانند اضطراب دارند سلامت روان‌شناختی پایین‌تری دارند که علاوه بر رفتارهای اجتماعی بر عملکرد آموزشی آنها نیز تأثیر می‌گذارد؛ بنابراین، پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی اضطراب اجتماعی بر اساس سیستم‌های مغزی فعال سازی / بازداری رفتاری در دانش‌آموزان انجام شد. روش: روش تحقیق از نوع همبستگی بود. ۱۸۸ دانش‌آموز متوسطه دوم با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند و به پرسشنامه‌های سیستم‌های فعال سازی / بازداری رفتاری کارور و وایت (۱۹۹۴) و اضطراب اجتماعی ولز (۱۹۹۴) پاسخ دادند. داده‌ها با استفاده از فرمول همبستگی پیرسون و رگرسیون تجزیه و تحلیل شدند. یافته‌ها: نتایج نشان داد بین مؤلفه‌های سیستم‌های فعال سازی / رفتاری (سائق، جستجوی هیجان، پاسخدهی به پاداش) با اضطراب اجتماعی رابطه منفی و معنی‌دار و بین بازداری رفتاری با اضطراب اجتماعی رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد. همچنین تحلیل رگرسیون نشان داد سیستم‌های فعال سازی / بازداری رفتاری می‌توانند اضطراب اجتماعی دانش‌آموزان را پیش‌بینی کند. نتیجه‌گیری: با توجه به اینکه سیستم‌های فعال سازی / بازداری رفتاری نقش مهمی در سلامت روان‌شناختی دارند، اهمیت این متغیرها در مکان‌های آموزشی و بویژه مدارس برای کاهش مشکلات روان‌شناختی و در نتیجه افزایش عملکرد آموزشی باید مورد توجه قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: سیستم‌های مغزی فعال سازی / بازداری رفتاری، اضطراب اجتماعی، دانش‌آموز

مقایسه اثربخشی دو روش آموزش از طریق بارش مغزی و استفاده از رسانه های آموزشی دیداری بر میزان یادگیری جامعه شناسی

فاطمه قلی زاده^{۱*}، عادل سلیمانی^۲

۱. دانشجوی آموزش علوم اجتماعی دانشگاه فرهنگیان golizadeh123456@gmail.com

۲. گروه مطالعات علوم اجتماعی دانشگاه فرهنگیان adelsulaimany@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر آموزش از طریق روش بارش مغزی و استفاده از رسانه های آموزشی دیداری در دبیرستان شهید چمران شهر کرمانشاه طراحی و در سال ۱۴۰۲ اجرا گردید. طی یک مطالعه ی نیمه تجربی، ۳۰ دانش آموز دختر پایه ی دوازدهم انسانی به طور تصادفی انتخاب و با توجه به سن، و وضعیت تحصیلی، معدل، و وضعیت اقتصادی خانواده به دو گروه همتا (۱۵ نفر آزمایش و ۱۵ نفر شاهد) تقسیم شدند. ابتدا با استفاده از آزمون ۵ سوالی بر اساس اهداف درس، پیش آزمون انجام شد و سپس به گروه شاهد با استفاده از روش بارش مغزی و به گروه آزمایش با استفاده از روش استفاده از رسانه های آموزشی دیداری، طی جلسه ۱ ساعته، آموزش داده شد و با همان سوالات، پس آزمون انجام شد و با آزمون t مورد قضاوت آماری قرار گرفت. یافته های پژوهش نشان داد که هر دو این روش ها تأثیر یکسان بر یادگیری دانش آموزان داشتند.

واژه های کلیدی: آموزش، بارش مغزی، استفاده از رسانه های آموزشی دیداری

انگیزش شغلی معلمان در نظام رتبه بندی معلمان

سید محمد قلمکاریان^{۱*}، طاهره خاندل^۲

*۱. استادیار، گروه علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران. رایانامه: m_ghalamkarian@pnu.ac.ir
*۲. دانشجوی کارشناسی ارشد، روان‌شناسی تربیتی، پیام نور، تهران، ایران. رایانامه: nelhp2015@gmail.com

چکیده

انگیزش شغلی معلمان، یکی از عوامل بنیادی آموزش بهتر و به تبع آن، افزایش پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان است، به همین دلیل شناسایی عواملی که با انگیزش معلمان همراه است، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. این پژوهش با هدف مقایسه انگیزش شغلی معلمان در نظام رتبه‌بندی و غیر رتبه بندی معلمان انجام شد. روش پژوهش علی مقایسه‌ای بود. جامعه پژوهش شامل کلیه معلمان دوره ابتدایی شهرستان منوجان در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بود. با استفاده از جدول مورگان حجم نمونه ۹۰ نفر تعیین شد که با روش نمونه‌گیری در دسترس از دو گروه معلمان نظام رتبه بندی شده و رتبه بندی نشده، انتخاب شدند. جهت گردآوری داده‌ها از پرسشنامه انگیزش شغلی بخشی و همکاران (۱۳۸۳) استفاده شد. نتایج نشان دادند انگیزش شغلی معلمان در نظام رتبه بندی شده و رتبه بندی نشده تفاوت معنادار وجود ندارد. بنابراین رتبه‌بندی معلمان نمی‌تواند روش مناسبی برای افزایش انگیزش شغلی معلمان محسوب شود.

واژه‌های کلیدی: انگیزش شغلی، رتبه بندی معلمان، معلمان دوره ابتدایی

اثربخشی توان‌بخشی شناختی مبتنی بر رایانه در ارتقای کارکرد حل مسئله خلاقانه و نشاط ذهنی

سمیه قلیزاده^۱، اکبر رضایی^۲، علی جلیلی^۳، زهرا حیران سنگستانی^{۴*}

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی، دانشگاه پیام نور، تبریز، ایران. رایانامه: somayyegolizade@gmail.com

۲. استاد، گروه آموزشی روان‌شناسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران. رایانامه: akrezaei528@gmail.com

۳. استادیار، گروه آموزشی روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران. رایانامه: jaliliali59@yahoo.com

۴. دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه آموزشی روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران. رایانامه:

zheyran6@gmail.com

چکیده

از متغیرهایی که می‌تواند زمینه رشد و پیشرفت دانش‌آموزان را فراهم نماید کارکرد حل مسئله خلاقانه و نشاط ذهنی است. توان‌بخشی شناختی مبتنی بر رایانه از روش‌هایی است که به نظر می‌رسد می‌تواند در این متغیرها تاثیرگذار باشد. این تحقیق با هدف بررسی اثربخشی توان‌بخشی شناختی مبتنی بر رایانه در ارتقای کارکرد حل مسئله خلاقانه و نشاط ذهنی در نوجوانان پسر دوره دوم مدارس استعدادهای درخشان شهر تبریز انجام شد. در این مطالعه شبه‌تجربی، جامعه آماری شامل دانش‌آموزان پسر دوره دوم مدارس استعدادهای درخشان شهر تبریز بود. ۳۰ نفر از این دانش‌آموزان به شیوه‌ی در دسترس انتخاب و بصورت تصادفی در دو گروه آزمایش (۱۵ نفری) و کنترل (۱۵ نفری) قرار گرفتند. همه آزمودنی‌ها قبل از آغاز آموزش و پس از آن، «پرسشنامه حل مسئله هینر و پتر سن (۱۹۸۲)» و «پرسشنامه نشاط ذهنی ریان و فردریک (۱۹۹۷)» را تکمیل کردند. برای گروه مداخله ۱۶ جلسه آموزش نرم افزار شناختی کاپیتان لاگ اعمال شد. برای تحلیل داده‌ها از تحلیل کوواریانس استفاده شد. نتایج نشان داد که میانگین نمره کارکرد حل مسئله خلاقانه و نشاط ذهنی دانش‌آموزان در گروه آموزش توان‌بخشی شناختی مبتنی بر رایانه در مرحله پس‌آزمون نسبت به گروه کنترل افزایش یافته است ($P < 0/05$). نتایج نشان داد که آموزش توان‌بخشی شناختی مبتنی بر رایانه در ارتقای کارکرد حل مسئله خلاقانه و نشاط ذهنی در نوجوانان پسر دوره دوم مدارس استعدادهای درخشان شهر تبریز مؤثر است.

واژه‌های کلیدی: توان‌بخشی شناختی، حل مسئله خلاقانه، نشاط ذهنی، استعدادهای درخشان.

مروری بر نظریه فعال‌سازی رابطه پدر-کودک و کاربرد آن در کاهش اختلالات درونی شده

امیر قمرانی*^۱، زهرا بدری پور^۲

*۱. دانشیار گروه روان‌شناسی و آموزش کودکان با نیازهای خاص، دانشگاه اصفهان. اصفهان، ایران

ایمانه: a.ghamarani@edu.ui.ac.ir

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی و آموزش کودکان با نیاز خاص، دانشگاه اصفهان. اصفهان، ایران

ایمانه: zahrabadripour1010@gmail.com

چکیده

نظریه فعال‌سازی رابطه پدر-کودک ناشی از نیازی است که برای درک بهتر وابستگی میان پدر و فرزندان مطرح شده است. این نظریه بر یک پیوند عاطفی تأکید می‌کند که به کودک اجازه می‌دهد به دنیای بیرون ورود پیدا کند و به اکتشاف هرچه بیشتر محیط اطراف خود پردازد. همچنین پیش‌بینی می‌کند که اگر رابطه میان پدران و فرزندان ضعیف باشد، احتمال بروز مشکلات و اختلالات درونی شده همچون اضطراب و افسردگی در کودکان افزایش می‌یابد؛ بنابراین، این مطالعه با هدف معرفی و مروری بر پیشینه، اهداف، مراحل ارزیابی و همچنین کاربرد این نظریه در خصوص کاهش مشکلات و اثربخشی آن بر طیفی از اختلالات درونی شده کودکان صورت گرفته است. روش مطالعه حاضر کیفی و از نوع مرور سیستماتیک بوده که با استفاده از کلید واژه‌های نظریه فعال‌سازی رابطه پدر-کودک، دل‌بستگی پدر-کودک و اضطراب در پایگاه‌های اطلاعاتی خارجی همچون Science Direct، Springer و Scopus در بین سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۱ مورد بررسی و جستجو قرار گرفته است که از این میان، ۱۳ پژوهش متناسب با هدف مطالعه برگزیده شد. نتایج این پژوهش حاکی از آن است که فعال‌سازی رابطه پدر-کودک به‌عنوان یک عامل تعدیل‌کننده بر دل‌بستگی بین مادر و کودک عمل می‌کند و می‌تواند منجر به کاهش اضطراب کودکان شود. درنهایت، با فعال‌سازی رابطه پدر-کودک می‌توان علاقه کودکان را به کشف دنیای اطراف خود تقویت کرد و توانایی آنان را برای ابتکار عمل و مقابله با موانع در حضور افراد و موقعیت‌های ناآشنا پرورش داد.

واژه‌های کلیدی: فعال‌سازی رابطه پدر-کودک، اختلالات درونی شده، دل‌بستگی، اضطراب

اثربخشی روان‌درمانی انگیزشی بر سرمایه روان‌شناختی دانش‌آموزان پرخاشگر

مژگان قویمی*^۱، محبوبه رجبی^۲

*۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، واحد کاشمر، دانشگاه آزاد اسلامی، کاشمر، ایران.

۲. کارشناسی ارشد تحقیقات آموزشی، واحد قائنات، دانشگاه آزاد اسلامی، قائنات، ایران.

چکیده

سرمایه روان‌شناختی دانش‌آموزان نقش مهمی در پیشرفت تحصیلی آنان دارد. به همین دلیل پژوهش حاضر با هدف بررسی اثربخشی روان‌درمانی انگیزشی بر سرمایه روان‌شناختی دانش‌آموزان پرخاشگر انجام شد. روش پژوهش نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون پس‌آزمون با گروه گواه بود. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه نوجوانان با رفتارهای خودزنی مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره تحت پوشش بهزیستی شهر کاشمر در سال ۱۴۰۲ بودند. از این جامعه ۴۰ نوجوان با رفتارهای خودزنی، بر اساس نمونه‌گیری در دسترس انتخاب و به تصادف در دو گروه آزمایش و گواه جایگزین شدند. ابتدا هر دو گروه به ابزار پژوهش پرسشنامه سرمایه روان‌شناختی (Luthans et al., 2007) پاسخ دادند. سپس گروه آزمایش تحت ۸ جلسه ۴۵ دقیقه‌ای، روان‌درمانی انگیزشی (صاحبدل، ۱۳۹۸) قرار گرفت. در پایان مجدداً هر دو گروه به پرسشنامه سرمایه روان‌شناختی (Luthans et al., 2007) پاسخ دادند. تحلیل اطلاعات جمع‌آوری شده با استفاده از تحلیل کوواریانس صورت گرفت. نتایج نشان دادند سرمایه روان‌شناختی در گروه آزمایش به طور معناداری در پس‌آزمون افزایش پیدا کرده است. بر مبنای نتایج می‌توان گفت که روان‌درمانی انگیزشی روش مؤثری برای افزایش سرمایه روان‌شناختی دانش‌آموزان است.

واژه‌های کلیدی: روان‌درمانی انگیزشی، سرمایه روان‌شناختی، دانش‌آموز

اثربخشی آموزش فلسفه بر افزایش سرمایه‌های روان‌شناختی و رشد اخلاقی کودکان

ساناز قهوجی^۱، امیرمسعود رستمی^{۲*}

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد رشته روان‌شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بین‌المللی کیش، جزیره کیش، ایران.
sanaz.ghahvechii@gmail.com

۲. عضو هیئت‌علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز، تهران، ایران. Amir.rostami13@yahoo.com

چکیده

هدف پژوهش اثربخشی آموزش فلسفه بر افزایش سرمایه‌های روان‌شناختی و رشد اخلاقی کودکان بود. پژوهش حاضر از نظر هدف؛ کاربردی و به لحاظ ماهیت و روش جمع‌آوری داده‌ها، نوعی مطالعه نیمه‌آزمایشی بر اساس طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری این پژوهش شامل دانش‌آموزان مقطع دوم راهنمایی منطقه سه تهران در سال ۱۴۰۲ بوده که تعداد ۳۰ نفر از دانش‌آموزان مقطع دوم راهنمایی منطقه سه تهران به شیوه تصادفی انتخاب شده بودند که در گروه آزمایش و گواه تقسیم شدند. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه سرمایه روان‌شناختی لوتانز (۲۰۰۷) و پرسشنامه رشد اخلاقی کودکان معنوی پور (۱۳۹۱) است همچنین برای اثربخشی آموزش فلسفه از پروتکل عسگری و همکاران (۱۳۹۴) استفاده شده است. جهت تحلیل داده‌ها از فنون آمار توصیفی (جداول توزیع فراوانی، نمودارهای ستونی و میانگین و انحراف استاندارد) و آمار استنباطی (آزمون‌های هم‌سانی واریانس (لون) و آزمون مقایسه میانگین‌ها (آزمون آنووا)) استفاده شد. یافته‌های این پژوهش نشان داد که آموزش فلسفه بر افزایش سرمایه‌های روان‌شناختی و رشد اخلاقی کودکان تأثیر مثبت و معناداری داشت.

واژه‌های کلیدی: آموزش فلسفه، سرمایه‌های روان‌شناختی، رشد اخلاقی کودکان

اثربخشی مدل بهزیستی مدرسه بر پیوند با مدرسه و خودتنظیمی تحصیلی در دانش‌آموزان دارای اختلالات یادگیری

سجاد کاظمی^{۱*}، مهدیه یحیی‌نژاد^۲، حسین جنابآبادی^۳

۱. کارشناسی ارشد مدیریت و برنامه‌ریزی آموزشی، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران. رایانامه: sajad.kazemi.uast@gmail.com

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران. رایانامه: Mahdiye75yahyanezhad@gmail.com

۳. استاد گروه روان‌شناسی، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران. رایانامه: hjenaabadi@ped.usb.ac.ir

چکیده

این پژوهش با هدف تعیین اثربخشی مدل بهزیستی مدرسه بر پیوند با مدرسه و خودتنظیمی تحصیلی در مدرسه دانش‌آموزان دارای اختلالات یادگیری انجام گرفت. روش انجام تحقیق نیمه آزمایشی از نوع پیش‌آزمون-پس‌آزمون با دو گروه آزمایش و کنترل بوده است. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان پسر دارای اختلالات یادگیری پایه چهارم، پنجم و ششم مقطع ابتدایی شهرستان فسا در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ مراجعه‌کننده به مراکز آموزشی و توان‌بخشی مشکلات ویژه یادگیری بودند. تعداد ۳۰ نفر دانش‌آموز به صورت هدفمند انتخاب گردیدند و برنامه آموزشی بهزیستی مدرسه در ۱۰ جلسه ۶۰ دقیقه‌ای روی گروه آزمایش اجرا شد. ابزار پژوهش پرسشنامه پیوند با مدرسه (رضایی شریف و همکاران، ۱۳۹۳) و پرسشنامه خودتنظیمی تحصیلی (داو سون و مک اینرنی، ۲۰۰۴) بود. روایی این تحقیق از نوع محتوایی و پایایی با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ برای پرسشنامه پیوند با مدرسه ۰/۸۵ و خودتنظیمی تحصیلی ۰/۹۰ برآورد گردید. یافته‌های پژوهش نشان داد برنامه آموزشی بهزیستی مدرسه بر پیوند با مدرسه (و مؤلفه‌های آن) دانش‌آموزان دارای اختلالات یادگیری اثربخشی مثبت و معناداری دارد ($P < 0/01$). همچنین مشاهده گردید برنامه آموزشی بهزیستی مدرسه بر خودتنظیمی تحصیلی (و مؤلفه‌های آن) دانش‌آموزان دارای اختلالات یادگیری تأثیر مثبت و معناداری دارد ($P < 0/01$)؛ بنابراین می‌توان از برنامه آموزشی بهزیستی مدرسه جهت افزایش پیوند با مدرسه و خودتنظیمی تحصیلی در مدرسه دانش‌آموزان دارای اختلالات یادگیری استفاده نمود.

واژه‌های کلیدی: پیوند با مدرسه، خودتنظیمی تحصیلی، مدل بهزیستی مدرسه.

نقش احساس تعلق به مدرسه در موفقیت به تحصیل (مطالعه‌ای مروری)

محبوبه کاظمی^{۱*}، بهاره احمدی فر^۲، فاطمه نیک اندیش^۳، راضیه حسنی شاهرخت^۴

*۱. کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور ایران رایانامه: ly726837@gmail.com

۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه پیام نور واحد بیرجند، ایران رایانامه: bahmadifar18@gmail.com

۳. کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان پردیس امام سجاد بیرجند، ایران رایانامه: nikandishfateme2@gmail.com

۴. کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشگاه بجنورد، ایران رایانامه: raziyehasani13731994@gmail.com

چکیده

از موفقیت تحصیلی به‌عنوان یکی از شاخص‌های پیشرفت در نظام آموزش و پرورش یا موفقیت دانش‌آموزان در امر یادگیری مطالب درسی یاد می‌شود، از طرفی مدرسه از جمله سازمان‌هایی است که در همه جوامع از حساسیتی خاص برخوردار است و این حساسیت بیشتر به آن دلیل است که عملیات داخلی آن در معرض دید همگان، مورد قضاوت عموم قرار می‌گیرد؛ زیرا مدارس باید پرورش‌دهنده دانش‌آموزانی باشند که با جرئت و جسارت و تکیه بر انرژی درونی و تلاش و عملکرد خویش، از شکست نه‌را سند و آن را پلی برای رسیدن به پیروزی بدانند. لذا مطالعه حاضر باهدف نقش احساس تعلق به مدرسه در موفقیت به تحصیل انجام شد. روش پژوهش حاضر مروری- کتابخانه‌ای بود. بدین منظور برای یافتن مستندات علمی مرتبط با موضوع، در پایگاه‌های اطلاعاتی گوگل اسکالر، نورمگز، ایران داک، سیویلیکا، مگیران و Science direct جستجو و مقالات مربوط به بازه زمانی ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۲ استخراج شدند و در نهایت ۳۰ مقاله مورد بررسی قرار گرفتند. یافته‌ها نشان داد احساس تعلق به مدرسه یکی از شاخص‌های مهم ارزیابی موفقیت نظام آموزشی است که می‌تواند نقش مهمی در بهبود نتایج تحصیلی دانش‌آموزان ایفا کند، بنابراین از عوامل اصلی موفقیت تحصیلی و رسیدن به اهداف آموزشی و تربیتی احساس تعلق به مدرسه است.

واژه‌های کلیدی: احساس تعلق به مدرسه، موفقیت تحصیلی، دانش‌آموزان.

ارتباط بین سواد اطلاعاتی والدین با انگیزه یادگیری و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان

مرضیه کاظمی

آموزگار ابتدایی شهرستان ماکو
marzi1219.kzm@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی ارتباط بین سواد اطلاعاتی والدین با انگیزه‌ی یادگیری و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان پسر پایه‌ی پنجم شهرستان ماکو انجام گرفت. طرح پژوهش توصیفی-همبستگی است. جامعه‌ی آماری، شامل کلیه‌ی دانش‌آموزان پسر پایه‌ی پنجم شهرستان ماکو است که در نیمسال تحصیلی ۱۴۰۰-۴۰۱ مشغول به تحصیل بودند. از این جامعه ۲۴۲ نفر به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. سپس پرسشنامه‌های سواد اطلاعاتی (قاسمی، ۱۳۸۵)، انگیزه‌ی یادگیری (توان، چین و شی، ۲۰۰۵) و پیشرفت تحصیلی هرمنس (۱۹۷۰)، با رعایت پروتکل‌های بهداشتی بر روی آن‌ها اجرا گردید. یافته‌های حاصل از پژوهش با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج این پژوهش نشان داد که بین سواد اطلاعاتی با انگیزه‌ی یادگیری و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان، رابطه‌ی مثبت و معنی‌داری وجود دارد؛ بنابراین سواد اطلاعاتی را می‌توان به‌عنوان یکی از عوامل مرتبط با انگیزه‌ی یادگیری و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان در نظر گرفت.

واژه‌های کلیدی: سواد اطلاعاتی، انگیزه یادگیری، پیشرفت تحصیلی.

رابطه فرهنگ سازمانی با راندمان و انگیزش شغلی

مرضیه کاظمی

آموزگار ابتدایی پایه پنجم، رایانامه: Marzi1219.kzm@gmail.com

چکیده

معلم رکن اصلی و عامل اساسی در فرآیند آموزش محسوب می‌شود و بدون حضور معلمان توانمند و با انگیزه تحقق اهداف نظام آموزشی امکان‌پذیر نیست. به همین دلیل پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه فرهنگ سازمانی با راندمان و انگیزش شغلی معلمان انجام پذیرفت. روش پژوهش توصیفی-همبستگی بود. جامعه آماری شامل کلیه معلمان مقطع ابتدایی آموزش و پرورش شهرستان ماکو در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ به تعداد ۶۳۴ نفر بود. از این جامعه ۲۴۲ نفر به‌عنوان نمونه بر اساس جدول کرجسی و مورگان و به شیوه نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای انتخاب شدند. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه‌های استاندارد فرهنگ سازمانی، راندمان شغلی و انگیزش شغلی (Wright, 2004) بود. نتایج نشان دادند بین فرهنگ سازمانی با راندمان معلمان رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. همچنین بین فرهنگ سازمانی با انگیزش شغلی معلمان رابطه مثبت و معنادار وجود داشت.

واژه‌های کلیدی: فرهنگ سازمانی، راندمان، انگیزش شغلی، معلمان

رابطه‌ی سبک‌های دل‌بستگی و خودپنداره با رفتارهای پرخطر با توجه به نقش تعدیل‌کننده‌ی ذهن‌خوانی در دانش‌آموزان

سحر کاظمی سرشت^۱، فاطمه صابر آزموده^۲، نازی مرتاض خو^۳

۱. اداره کل آموزش و پرورش استان گیلان seresht.s.k@gmail

۲. اداره کل آموزش و پرورش استان گیلان katiazmode@gmail.com

۳. اداره کل آموزش و پرورش استان گیلان nazimortazkoo_5427@gmail

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه‌ی سبک‌های دل‌بستگی و خودپنداره با رفتارهای پرخطر با توجه به نقش تعدیل‌کننده‌ی ذهن‌خوانی در دانش‌آموزان بود. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی و با استفاده از روش آماری مدل‌یابی معادلات ساختاری انجام شد و جامعه آماری تحقیق حاضر شامل دانش‌آموزان شهر رشت در سال ۱۴۰۱-۱۴۰۲ بودند. به‌منظور اجرای این طرح پژوهشی از جامعه حاضر ۱۸۰ نفر با روش نمونه‌گیری در دسترس از دانش‌آموزان شهر رشت انتخاب شدند و به پرسشنامه‌های بزهکاری آیتی (۱۳۹۹)، آزمون ذهن‌خوانی از طریق چشم‌بارون-کوهن و همکاران (۲۰۰۱)، پرسشنامه دل‌بستگی بزرگسالان کولینز و رید (۱۹۹۶) و آزمون خودپنداره راجرز (۱۹۹۴) پاسخ دادند. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از روش معادلات ساختاری انجام شد. نتایج تحلیل داده‌ها نشان داد که بین سبک‌های دل‌بستگی (نزدیکی، وابستگی و اضطرابی) با بزهکاری روابط چندگانه وجود دارد، به این صورت تایید شد که از بین سبک‌های دل‌بستگی فقط دل‌بستگی مبتنی بر نزدیکی و وابستگی قادر به پیش‌بینی بزهکاری هستند ($P < 0/01$). از بین سبک‌های دل‌بستگی فقط دل‌بستگی مبتنی بر نزدیکی و دل‌بستگی اضطراب‌قادر به پیش‌بینی خودهای ممکن هستند و ذهن‌خوانی قادر به تعدیل رابطه بین خودهای ممکن با بزهکاری است ($P < 0/01$). بین خودهای ممکن با بزهکاری رابطه وجود دارد ($P < 0/01$). به نظر می‌رسد تقویت سبک‌های دل‌بستگی و خودپنداره موجب می‌شود فرد برای اهداف بلندمدت خود برنامه‌ریزی کند، این طرح ریزی موجب افزایش تفکر امیدوارانه، داشتن منابع مقابله‌ای کافی و کارآمد برای تفکر هدفمند و آشنایی با مسیرهای لازم برای رسیدن به اهداف، می‌شود که در نهایت موجب می‌شود که فرد رفتارهای پرخطر را تجربه نکند.

واژه‌های کلیدی: سبک‌های دل‌بستگی، خودپنداره، رفتارهای پرخطر، ذهن‌خوانی.

بررسی اثرگذاری شاخص‌های سلامت روانی و سبک‌های فرزند پروری بر کاهش پرخاشگری دانش‌آموزان

سحر کاظمی سرشت^۱، فاطمه صابر آزموده^۲، نازی مرتاض خو^۳

۱. اداره کل آموزش و پرورش استان گیلان seresht.s.k@gmail

۲. اداره کل آموزش و پرورش استان گیلان katiazmode@gmail.com

۳. اداره کل آموزش و پرورش استان گیلان nazimortazkoo_5427@gmail

چکیده

هدف اصلی پژوهش حاضر بررسی اثرگذاری شاخص‌های سلامت روانی و سبک‌های فرزند پروری بر کاهش پرخاشگری دانش‌آموزانمی‌باشد. پژوهش حاضر از نوع مطالعات همبستگی است. جامعه آماری در این پژوهش، شامل کلیه دانش‌آموزان متوسطه دوم شهر رشت در ناحیه یک در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ می‌باشند که پس از بررسی‌های صورت گرفته مشخص شد که تعداد کل این افراد ۱۲۸۰ نفر است. روش نمونه‌گیری در این پژوهش روش نمونه‌گیری غیر احتمالی در دسترس است و با توجه به جدول مورگان و کرجسی، نمونه لازم برای جامعه ۳۶۰ نفر است. دانش‌آموزان به پرسشنامه‌های سلامت روانی گلدبرگ و هیلر (۲۰۰۱)، سبک‌های فرزند پروری بامریند (۱۹۷۳) و پرسشنامه پرخاشگری باس و پری (۱۹۹۲) پاسخ دادند. نتایج با استفاده از آزمون همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چند متغیره تجزیه و تحلیل شد. نتایج تحلیل رگرسیون چند متغیره نشان داد که سلامت روانی ۱۱ درصد و پرخاشگری نیز ۱۸ درصد از تغییرات سبک‌های فرزند پروری را پیش‌بینی می‌کنند. نتایج تحلیل همبستگی نشان داد که بین متغیرهای موردبررسی با پرخاشگری رابطه معنادار و منفی وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: سبک‌های فرزند پروری، پرخاشگری، سلامت روانی.

اثربخشی روان‌درمانی مبتنی بر پذیرش و تعهد بر انعطاف-پذیری شناختی و خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری

محمدباقر کالجی

کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی واحد بابل / آموزش و پرورش، نور، ایران رایانامه: Kaleji.ir@gmail.com

چکیده

این تحقیق با هدف اصلی تعیین اثربخشی روان‌درمانی مبتنی بر پذیرش و تعهد بر انعطاف‌پذیری شناختی و خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری دوره دوم ابتدایی انجام گرفت. روش پژوهش نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون و گروه کنترل بود. بود و در سال ۱۴۰۱-۱۴۰۲ انجام گرفت. جامعه آماری شامل دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری دوره دوم ابتدایی شهر نور به تعداد ۸۰ نفر بودند که ۴۰ نفر به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزارهای مورد استفاده جهت جمع‌آوری داده‌ها شامل پرسشنامه خودکارآمدی تحصیلی جینکز و مورگان (۲۰۰۰) و انعطاف‌پذیری شناختی دنیس و وندروال (۲۰۱۰) بود و پروتکل اجرایی پژوهش محمودعلیلو و همکاران (۱۳۹۵) در ۱۰ جلسه ۴۵ دقیقه‌ای جهت مداخله استفاده شده است. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها آزمون کوواریانس چند متغیری استفاده گردید. نتایج پژوهش نشان داد که آموزش روان‌درمانی مبتنی بر پذیرش و تعهد بر انعطاف‌پذیری شناختی دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری دوره دوم ابتدایی به میزان ۷۶ درصد ($p=0/05$) و خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری دوره دوم به میزان ۷۵/۴ درصد مؤثر بوده است ($p=0/05$).

واژه‌های کلیدی: روان‌درمانی مبتنی بر پذیرش و تعهد، انعطاف‌پذیری شناختی، خودکارآمدی تحصیلی، دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری، دوره دوم ابتدایی

اثربخشی آموزش مثبت‌نگری بر تاب‌آوری تحصیلی دانش‌آموزان

مه‌رن‌از کتولی^{۱*}، مه‌رنوش کتولی^۲، فاطمه عبدالملکی^۳، لیلا غلام‌رزائی^۴

۱. کارشناسی ارشد برنامه ریزی آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تنکابن، ایران رایانامه: mehrnazkatooli@yahoo.com

۲. کارشناسی ارشد فیزیولوژی ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد آمل علوم و تحقیقات، ایران رایانامه:

mehrnoosh.katooli@gmail.com

۳. کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تنکابن، ایران رایانامه: maleki69ky@gmail.com

۴. کارشناسی ارشد برنامه ریزی آموزشی، دانشگاه: آزاد اسلامی واحد تنکابن، ایران رایانامه:

leila.ghlamrezaei@yahoo.com

چکیده

پژوهش‌ها در زمینه تاب‌آوری بیشتر متمرکز بر حوادث زندگی مثل داشتن شرایط محرومیت بوده است و پژوهش‌های کمی در زمینه تاب‌آوری تحصیلی با گروه‌های اقلیت قومی و یا دانش‌آموزانی که از پیشرفت کمی برخوردار بودند، انجام شده است؛ بنابراین مطالعه حاضر باهدف تعیین اثربخشی آموزش مثبت‌نگری در تاب‌آوری تحصیلی دانش‌آموزان انجام شد. روش پژوهش نیمه آزمایشی، با طرح پیش‌آزمون پس‌آزمون با گروه گواه بود. جامعه پژوهش شامل تمامی دانش‌آموزان دختر پایه هشتم شهر تنکابن در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بودند که به روش نمونه‌گیری در دسترس ۳۰ نفر انتخاب شدند و در دو گروه آزمایش و گواه قرار گرفتند. ابزار گردآوری اطلاعات شامل پرسش‌نامه تاب‌آوری تحصیلی سامونلز (۲۰۰۴) بودند. گروه آزمایش آموزش ذهن آگاهی را در ۸ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای دریافت کردند، اما در این مدت گروه گواه آموزشی ندید. تجزیه و تحلیل داده‌ها با روش تحلیل کوواریانس تک متغیری انجام شد. نتایج نشان داد بین تاب‌آوری تحصیلی دانش‌آموزان در گروه‌های آزمایش و گواه، در پس‌آزمون، تفاوت وجود دارد و با توجه به بالاتر بودن میانگین نمرات گروه آزمایش در پس‌آزمون، می‌توان نتیجه گرفت که آموزش مثبت‌نگری موجب افزایش تاب‌آوری تحصیلی دانش‌آموزان شد. نتایج پژوهش، بیانگر آن است که آموزش مثبت‌نگری می‌تواند به‌عنوان یک روش مداخله‌ای مناسب، برای ارتقای تاب‌آوری تحصیلی دانش‌آموزان استفاده شود.

واژه‌های کلیدی: آموزش مثبت‌نگری، تاب‌آوری تحصیلی، دانش‌آموزان.

نقش فناوری سبز بر خودکارآمدی با میانجی فناوری اطلاعات

مسعود کرشی*^۱، نبی اله اکبرنتاج شوب^۲، جمال صادقی^۳

*۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران. رایانامه: ghalameayandeh@gmail.com
۲. دانشیار، گروه آموزشی روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران. رایانامه: akbarnataj@baboiau.ac.ir
۳. دانشیار، گروه آموزشی روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران. رایانامه: jamalsadeghi48@yahoo.com

چکیده

هدف از همه آموزش‌ها، کمک به دانش‌آموزان در جهت استفاده مؤثر و بهینه از استعدادها و توانایی‌هایشان است. آنها باید بیاموزند که باور به موفقیت در یک موقعیت خاص یا انجام یک وظیفه به خصوص را داشته باشند (خودکارآمدی). از بین فناوری‌های نوین که در جهت اهداف توسعه‌یافته نقش مثبت و راهبردی ایفا می‌کند، فناوری سبز است که می‌تواند در این زمینه نقش مهم و تاثیرگذاری ایفا نماید. فناوری سبز به‌عنوان فناوری پاک شناخته می‌شود که یکی از عناصر محیطی است؛ یعنی تلاش برای حفظ طبیعت اطراف و منابع طبیعی برای به حداقل رساندن اثرات منفی فعالیت‌های انسانی. پژوهش حاضر با هدف نقش فناوری سبز بر خودکارآمدی با میانجی فناوری اطلاعات انجام شد. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش، شامل کلیه دانش‌آموزان متوسطه دوم شهر آمل در سال ۱۴۰۲ است. حجم نمونه آماری با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای و بر اساس نوع مدل و پیشنهاد نظریه کلاین ۳۶۰ نفر محاسبه شد. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه فناوری سبز استاندارد تلفیقی (مؤلفه‌های دانش، درک و نگرش نسبت به فناوری سبز)، پرسشنامه خودکارآمدی عمومی GSE-17 (مؤلفه‌های استعداد، بافت، کوشش) و پرسشنامه فناوری اطلاعات (مؤلفه‌های سودمندی درک شده، سهولت درک شده، نگرش و میزان استفاده از فناوری اطلاعات) استفاده شد. تایج پژوهش نشان داد مدل از برازش مطلوبی برخوردار است. علاوه بر این، بر اساس نتایج تحلیل فناوری سبز به طور مثبت و معنی‌داری به طور مثبت و معناداری خودکارآمدی را پیش‌بینی کرد. همچنین فناوری اطلاعات به‌صورت مثبت و معنادار رابطه بین فناوری سبز و خودکارآمدی را میانجی‌گری کرد.

واژه‌های کلیدی: فناوری سبز، مدرسه سبز، خودکارآمدی، فناوری اطلاعات.

پیش‌بینی سلامت اجتماعی نوجوانان دختر بر اساس سبک‌های هویت، کمال‌گرایی و افسردگی

زهرا کرمانی مامازندی*^۱، محدثه حجی پورچهکنک^۲، سکینه شاکری خشت^۳

*۱. استادیار گروه روان‌شناسی عمومی، موسسه آموزش عالی اقبال لاهوری، مشهد، ایران. رایانامه: z.kermani@eqbal.ac.ir

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، موسسه آموزش عالی اقبال لاهوری، مشهد، ایران. رایانامه: mohade.h76@gmail.com

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، موسسه آموزش عالی اقبال لاهوری، مشهد، ایران. رایانامه: m.s.shakeri1377@gmail.com

چکیده

سلامت اجتماعی از اساسی‌ترین معیارهای رفاه اجتماعی هر جامعه‌ای است و در ارتقای کیفیت زندگی هر جامعه‌ای مؤثر است هدف از پژوهش حاضر بررسی پیش‌بینی سلامت اجتماعی نوجوانان دختر بر اساس سبک‌های هویت، کمال‌گرایی و افسردگی بود. روش پژوهش حاضر توصیفی از نوع مطالعات همبستگی می‌باشد. به این منظور ۲۰۰ نفر از دانش‌آموزان دختر متوسطه دوم شهرستان کلات به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای تصادفی چندمرحله‌ای انتخاب شدند و پرسشنامه‌های سلامت اجتماعی صفاری نیا، سبک‌های هویت برزونسکی، کمال‌گرایی هیل و افسردگی بک را تکمیل کردند. به منظور تحلیل داده‌ها از روش‌های همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون به روش گام به گام استفاده شد. نتایج همبستگی پیرسون نشان داد که بین سلامت اجتماعی با سبک‌های هویت هنجاری و تعهد رابطه معناداری وجود دارد. بین سلامت اجتماعی و افسردگی رابطه معناداری وجود دارد اما بین سلامت اجتماعی و کمال‌گرایی رابطه معناداری مشاهده نشد. علاوه بر آن نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که مؤلفه هویت هنجاری و تعهد به ترتیب ۱۶٪ و ۲۱٪ از واریانس سلامت اجتماعی و متغیر افسردگی ۲۰٪ از واریانس سلامت اجتماعی را تبیین نمودند. با توجه به یافته‌های پژوهش به نظر می‌رسد دو مؤلفه سبک‌های هویت (هویت هنجاری و تعهد) و افسردگی نقش تعیین‌کننده‌ای در پیش‌بینی سلامت اجتماعی نوجوانان دختر دارند. سلامت اجتماعی تابعی از عوامل مختلف اجتماعی و روان‌شناختی است و دانش‌آموزان پس از ورود به مدرسه با محیط جدیدی روبرو می‌شوند که با زندگی قبلی آنها و محیط اجتماعی گذشته متفاوت است در طی دوران تحصیل با مسایل و مشکلات بسیاری مواجه می‌شوند که هر کدام می‌تواند سلامت اجتماعی آنان را خدشه دار کند.

واژه‌های کلیدی: سلامت اجتماعی، سبک‌های هویت، کمال‌گرایی، افسردگی، نوجوانان دختر

پیش‌بینی تاب‌آوری دختران نوجوان بر اساس ویژگی‌های شخصیتی و سبک‌های دل‌بستگی

زهرا کرمانی مامازندی^{۱*}، سمیه پورعباس خادر

۱. استادیار گروه روان‌شناسی عمومی، موسسه آموزش عالی اقبال لاهوری، مشهد، ایران. رایانامه: z.kermani@eqbal.ac.ir

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، موسسه آموزش عالی اقبال لاهوری، مشهد، ایران. رایانامه:

mohabatporabasi@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی تاب‌آوری دختران نوجوان بر اساس ویژگی‌های شخصیتی و سبک‌های دل‌بستگی انجام شد. روش پژوهش توصیفی از نوع مطالعات هم‌بستگی بود. جامعه آماری این پژوهش کلیه دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه دوم منطقه پنج شهر مشهد بودند که از بین آنها ۲۰۰ نفر به صورت خوشه‌ای تصادفی چندمرحله‌ای انتخاب شدند و پرسشنامه‌های پنج عامل شخصیت نئو، سبک‌های دل‌بستگی کولینز و رید و تاب‌آوری کانر و دیویدسون را تکمیل نمودند یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که بین مؤلفه روان‌نژندی با تاب‌آوری رابطه منفی معناداری وجود دارد، بین مؤلفه برون‌گرایی با تاب‌آوری رابطه معناداری وجود دارد بین مؤلفه توافق با تاب‌آوری رابطه معناداری وجود دارد. همچنین مؤلفه روان‌نژندی ۱۹ درصد و مؤلفه توافق ۲۰ درصد از واریانس تاب‌آوری دانش‌آموزان دختر را تبیین نمودند. با توجه به یافته‌های پژوهش به نظر می‌رسد دو مؤلفه سبک‌های هویت (هویت هنجاری و تعهد) و افسردگی نقش تعیین‌کننده‌ای در پیش‌بینی سلامت اجتماعی نوجوانان دختر دارند.

واژه‌های کلیدی: سبک‌های دل‌بستگی، ویژگی‌های شخصیتی، تاب‌آوری، دختران نوجوان

بررسی شیوع اختلالات رفتاری در دانش‌آموزان و اثربخشی آموزش مسئولیت‌پذیری بر کاهش آن

آزاد الله کرمی*^۱

*۱. استادیار، گروه آموزش علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، صندوق پستی ۸۸۹-۱۴۶۶۵، تهران، ایران. رایانامه: A.Allahkarami@cfu.ac.ir

چکیده

اختلالات رفتاری، مشکلات شایع و ناتوان‌کننده‌ای هستند که مانع پیدایش شرف دانش‌آموزان می‌شود. هدف از پژوهش حاضر واکاوی اختلالات رفتاری در دانش‌آموزان مقاطع چهارم، پنجم و ششم ابتدایی بود. روش تحقیق آمیخته و از نوع طرح تبیینی تعقیبی بود، جامعه آماری این پژوهش شامل تمامی دانش‌آموزان پسر در دوره دوم مقطع ابتدایی (پایه چهارم، پنجم و ششم) شهرستان سنندج در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۲ است، برای جمع‌آوری داده‌های کمی تعداد ۱۹۵ نفر از دانش‌آموزان با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای انتخاب شدند. پس از تحلیل داده‌های کمی تعداد ۲۳ نفر از دانش‌آموزان با نشانگان اختلالات رفتاری انتخاب و در بخش کیفی مورد مصاحبه قرار گرفتند. در این مرحله به‌منظور کسب اطلاعات تکمیلی با والدین دانش‌آموزان نیز مصاحبه بعمل آمد. بعد از تحلیل داده‌های کمی و کیفی ۲۰ نفر از دانش‌آموزان با نشانگان اختلالات رفتاری شناسایی شدند. بعد از تحلیل مصاحبه‌های دانش‌آموزان و والدین آنها و بر اساس نتایج بدست آمده برای دانش‌آموزان با نشانگان اختلالات رفتاری ۸ جلسه آموزش مسئولیت‌پذیری برگزار و نهایتاً وضعیت دانش‌آموزان مجدداً مورد بررسی قرار گرفت. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه اختلالات رفتاری راتر و مصاحبه نیمه‌ساختاریافته بود. تجزیه و تحلیل داده‌ها با نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۲ و شاخص‌های آمار توصیفی (میانگین و انحراف استاندارد) و آمار استنباطی (تی‌تک نمونه‌ای، تحلیل واریانس یک‌راهه یا آزمون تعقیبی شفه و تی وابسته) انجام شد. یافته‌های پژوهش نشان داد بصورت کلی وضعیت دانش‌آموزان مقاطع چهارم، پنجم و ششم مطلوب ارزیابی می‌شود، هر چند تفاوت بین پایه چهارم و پنجم با پایه ششم در میزان ابتلاء به اختلالات رفتاری معنادار می‌باشد. تحلیل داده‌های کمی و کیفی نشان داد بیشترین مشکلات این دانش‌آموزان لجبازی، رفتارهای ضد اجتماعی و اضطراب است. نتایج همچنین نشان داد بعد از جلسات آموزشی وضعیت دانش‌آموزان با نشانگان اختلالات رفتاری نسبت به قبل بهبود یافته است.

واژه‌های کلیدی: اختلالات رفتاری، مسئولیت‌پذیری، آموزش و پرورش، مقطع ابتدایی

پیش‌بینی نقش کاهش ارتباطات اجتماعی و بازداری پاسخ در افت مهارت‌های تحصیلی دانش‌آموزان

منصوره کریم زاده*^۱، ندا مصطفوی

*۱. دانشیار گروه آموزشی پیش از دبستان، دانشگاه علوم توان‌بخشی و سلامت اجتماعی، تهران، ایران.

mkarimz2000@gmail.com

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات

چکیده

امروزه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان یکی از شاخص‌های مهم در ارزشیابی آموزش و پرورش است. بدون آن توسعه و ترقی هیچ کشوری امکان پذیر نخواهد بود. یکی از متغیرهای مؤثر بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان کسب مهارت‌های تحصیلی است. مهارت‌های تحصیلی ابزارهایی هستند که دانش‌آموزان برای جذب مطالبی که می‌خواهند یاد بگیرند از آنها استفاده می‌کنند. این مهارت‌ها برای پیشرفت موفقیت آمیز در زمینه‌های درسی ضروری هستند. در این میان کاهش ارتباطات اجتماعی و بازداری پاسخ منجر به شکست در حیطه شناختی، تحصیلی، اجتماعی می‌شود. هدف از پژوهش حاضر پیش‌بینی نقش کاهش ارتباطات اجتماعی و بازداری پاسخ در افت مهارت‌های تحصیلی دانش‌آموزان دوره متوسطه اول بود. روش اجرای این پژوهش توصیفی (غیرآزمایشی) و طرح پژوهش از نوع علی-مقایسه‌ای بود. جامعه آماری این پژوهش کلیه دانش‌آموزان (دختر و پسر) در سال تحصیلی ۱۴۰۰ در سطح شهر تهران بود. نمونه آماری بر اساس فرمول فیدل و تاباچنیک (۲۰۰۷) ۳۵۰ نفر در نظر گرفته شد. نمونه آماری با استفاده از روش نمونه‌گیری چند مرحله‌ای با خوشه‌بندی مدارس بر اساس مناطق جغرافیایی و انتخاب یک خوشه بصورت تصادفی انجام شد. جهت گردآوری داده‌ها از پرسشنامه مهارت‌های مطالعه و یادگیری کانگاس (۲۰۰۹)، پرسشنامه ارتباطات اجتماعی زبوف (۲۰۱۰) و مقیاس رتبه بندی کارکردهای اجرائی بریف (۲۰۰۰) استفاده شد. نتایج نشان داد ارتباطات اجتماعی توانایی پیش‌بینی مهارت تحصیلی را دارد. همچنین نتایج نشان داد بازداری پاسخ (کارکردهای اجرائی) در کل ۳۵ درصد از واریانس نمرات مهارت‌های تحصیلی دانش‌آموزان را تبیین می‌کند. در این راستا مؤلفه کارکردهای اجرائی بازداری، حافظه فعال، آغازگری و برنامه‌ریزی به‌صورت مثبت و معناداری قادر به پیش‌بینی مهارت‌های تحصیلی بود؛ اما کارکردهای اجرائی انتقال توجه، کنترل هیجانی، سازماندهی اجزاء و کنترل/ نظارت به‌صورت منفی و معناداری قادر به پیش‌بینی مهارت‌های تحصیلی نمی‌باشد. با بهبود مؤلفه‌های کارکرد اجرائی و ارتباطات اجتماعی می‌توان مهارت‌های تحصیلی دانش‌آموزان را پیش‌بینی کرد و از آن برای ارتقای کیفیت و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان استفاده و توصیه گردد.

واژه‌های کلیدی: ارتباطات اجتماعی، کارکردهای اجرائی، بازداری پاسخ، مهارت‌های تحصیلی، دانش‌آموزان.

رابطه دو زبانگی با عملکرد خواندن و درگیری تحصیلی دانش‌آموزان

زهرا کریم زاده مقدم^{۱*}، پروانه صفدریان^۲، زینب حیرتی^۳، سیده مریم حسینی^۴،
فرحناز قاری^۵

*۱. دانشجوی کارشناسی ارشد رشته روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه غیرانتفاعی ادیبان، سمنان، ایران. رایانامه:

zahrakarimzade8187@gmail.com

۲. کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشگاه غیر انتفاعی ادیبان، سمنان، ایران. رایانامه: parimaah.s@gmail.com

۳. کارشناس رشته مدیریت برنامه ریزی آموزشی، دانشگاه پیام نور واحد هشتگرد، البرز، ایران. رایانامه:

heirati123456@gmail.com

۴. دانشجوی کارشناسی رشته آموزش ابتدایی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج، البرز، ایران. رایانامه:

maryemhosyni8787@gmil.com

۵. کارشناس رشته الهیات، دانشگاه آزاد اسلامی واحد رشت، گیلان، ایران. رایانامه: farahnaz

gharinobi2021@gmail.com

چکیده

زبان می‌تواند زمینه ساز پیشرفت، انسجام آموخته‌ها و مشارکت علمی و عملی در دانش‌آموزان باشد. با توجه به وجود زبان‌ها و گویش‌ها و لهجه‌های متفاوت در کشور ایران، برآن شدیم که به موضوع رابطه دو زبانگی با عملکرد خواندن و درگیری تحصیلی دانش‌آموزان در این مقاله پرداخته شد. این پدیده ارتباط مستقیمی با قدرت خلاقیت، تبیین قیاسی، مقوله بندی تحلیل و پردازش و تفسیر کودکان دارد. حفظ زبان اصلی (مادری) نزد کودکان دوزبانه می‌تواند نقش مهمی در زندگی اجتماعی علمی و فردی آن‌ها داشته باشد. لذا ضروری است تا معلمانی که با کودکان دوزبانه کار می‌کنند درک بهتری نسبت به نقش اساسی و عملکرد زبان اصلی نزد شاگردان دوزبانه داشته باشند. شناخت پدیده دوزبانگی و رابطه مثبت و منفی آن بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان و رفع تنگناهای احتمالی ناشی از این پدیده، هدف پژوهش حاضر است. در این مقاله به بررسی رابطه دو زبانگی با عملکرد خواندن و درگیری تحصیلی دانش‌آموزان و بیان چالش‌ها و ویژگی‌های یادگیری این نوع دانش‌آموزان و سپس به نتیجه‌گیری و ارائه راهکار پرداخته شده است. روش پژوهش در این مقاله شیوه کتابخانه‌ای است و از کتاب‌ها و مقاله‌ها و سایر وسایل ارتباطی جهت جمع‌آوری اطلاعات استفاده گردیده است. تبیین هدف‌ها برای دانش‌آموزان دوزبانه توسط مربیان، به گونه‌ای که با زمینه فرهنگی وی متناسب و قابل کشف و درک باشد، تأثیر بسزایی در یادگیری دارد.

واژه‌های کلیدی: دو زبانگی، درگیری تحصیلی دانش‌آموزان، عملکرد خواندن.

نقش دو زبانگی بر عملکرد خواندن و درگیری تحصیلی دانش‌آموزان

زهرا کریم زاده مقدم*^۱، پروانه صفدریان^۲، زینب حیرتی^۳، سیده مریم حسینی^۴،
فرحناز قاری^۵

*۱. دانشجوی کارشناسی ارشد رشته روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه غیرانتفاعی ادیبان، سمنان، ایران. رایانامه: zahrakarimzade8187@gmail.com

۲. کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشگاه غیر انتفاعی ادیبان، سمنان، ایران. رایانامه: parimaah.s@gmail.com

۳. کارشناس رشته مدیریت برنامه ریزی آموزشی، دانشگاه پیام نور واحد هشتگرد، البرز، ایران. رایانامه: heirati123456@gmail.com

۴. دانشجوی کارشناسی رشته آموزش ابتدایی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج، البرز، ایران. رایانامه: maryemhosyni8787@gmil.com

۵. کارشناس رشته الهیات، دانشگاه آزاد اسلامی واحد رشت، گیلان، ایران. رایانامه: farahnaz_gharinobi2021@gmail.com

چکیده

زبان می‌تواند زمینه ساز پیشرفت، انسجام آموخته‌ها و مشارکت علمی و عملی در دانش‌آموزان باشد. با توجه به وجود زبان‌ها، گویش‌ها و لهجه‌های متفاوت در کشور ایران، هدف پژوهش حاضر بررسی نقش دو زبانگی بر عملکرد خواندن و درگیری تحصیلی دان آموزان بود که به روش مروری _کتابخانه‌ایی انجام شد. جمع‌آوری اطلاعات از طریق جستجوی کلید واژه‌ها و بررسی مقاله‌های چاپ شده در مجلات داخلی و خارجی موجود در پایگاه‌های اطلاعاتی Magiran، Pubmed، SID، Iranmedx، Medlib و Scencedirect انجام شد. جستجوی مقاله‌ها با استفاده از جستجوی سیستماتیک و کلیدواژه‌های معتبر مانند دو زبانگی، عملکرد خواندن، درگیری تحصیلی دانش‌آموزان، ایران و ... به هر دو زبان فارسی و لاتین بود. در ابتدا لیستی از عناوین و چکیده‌های تمام مقالات موجود در پایگاه‌های اطلاعاتی توسط پژوهشگر تهیه و به منظور انتخاب عناوین مرتبط، موردبررسی قرار گرفتند. سپس مقالات مرتبط وارد فرایند پژوهش شدند. در کل تعداد ۲۶۲ مقاله انتخاب و در نهایت تعداد ۴۳ مقاله مناسب که بین سال ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۲ و ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۳ انجام گرفته بودند به منظور ورود به مرحله تحلیل انتخاب شدند. یافته‌ها نشان داد دوزبانگی ارتباط مستقیمی با عملکرد خواندن و درگیری تحصیلی دانش‌آموزان و اثرات مستقیمی آن بر پیشرفت تحصیلی آنها دارد. حفظ زبان اصلی (مادری) نزد دانش‌آموزان دوزبانه می‌تواند نقش مهمی در زندگی اجتماعی علمی و فردی آنها داشته باشد. لذا ضروری است تا معلمانی که با کودکان دوزبانه کار می‌نمایند درک بهتری نسبت به نقش اساسی و عملکرد زبان اصلی نزد شاگردان دوزبانه داشته باشند.

واژه‌های کلیدی: دو زبانگی، درگیری تحصیلی دانش‌آموزان، عملکرد خواندن.

مروری بر نقش نرمش صبحگاهی در انگیزه پیشرفت تحصیلی و کیفیت خواب

زهرا کریم زاده مقدم^{۱*}، پروانه صفدریان^۲، زینب حیرتی^۳، سیده مریم حسینی^۴،
فرحناز قاری^۵

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد رشته روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه غیرانتفاعی ادیبان، سمنان، ایران. رایانامه: zahrakarimzade8187@gmail.com

۲. کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشگاه غیر انتفاعی ادیبان، سمنان، ایران. رایانامه: parimaah.s@gmail.com

۳. کارشناس رشته مدیریت برنامه ریزی آموزشی، دانشگاه پیام نور واحد هشتگرد، البرز، ایران. رایانامه: heirati123456@gmail.com

۴. دانشجوی کارشناسی رشته آموزش ابتدایی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج، البرز، ایران. رایانامه: maryemhosyni8787@gmil.com

۵. کارشناس رشته الهیات، دانشگاه آزاد اسلامی واحد رشت، گیلان، ایران. رایانامه: farahmaz gharinobi2021@gmail.com

چکیده

امروزه تاثیرات مثبتی که ورزش صبحگاهی در مدرسه بر سلامت جسم و روح، افزایش یادگیری، حافظه و تمرکز دارد بر کسی پوشیده نیست. هدف پژوهش حاضر بررسی نقش نرمش صبحگاهی در انگیزه پیشرفت تحصیلی و کیفیت خواب بود. روش پژوهش مروری - کتابخانه ای بود. در این پژوهش برای جستجوی مقاله های داخلی از پایگاه‌های اطلاعاتی مانند Sid، Magiran، Noormags، Civilica، Irandoc و Ensani و برای جستجوی مقاله های خارجی از پایگاه‌های Sciencedirect، Sage، Francis & Taylor، Wiley، Eric و Google scholar استفاده شد. جستجو محدود به ۱۰ سال اخیر و به‌روز شده تا سال ۱۴۰۲ بود. با جستجوی کلیدواژه‌های ورزش، نرمش صبحگاهی در مدرسه، انگیزه پیشرفت تحصیلی، کیفیت خواب دانش‌آموزان، ۱۰۳۸۷ سند به دست آمد. از بین این اسناد با روش نمونه‌گیری هدفمند ۲۴ مقاله فارسی و ۱۸ مقاله انگلیسی متناسب با موضوع پژوهش تحلیل کیفی شدند. نتایج به دست آمده حاکی از آن بود که ورزش، لازمه داشتن بدنی سالم و ذهنی آماده برای یادگیری و کیفیت خواب است و دانش‌آموزانی که حرکات ورزشی انجام می‌دهند در درس‌های خود نمره‌های بالاتری از دیگران می‌گیرند. به‌طور کلی نرمش صبحگاهی در مدرسه تأثیر مثبتی بر انگیزه پیشرفت تحصیلی و کیفیت خواب دانش‌آموزان دارد.

واژه‌های کلیدی: نرمش صبحگاهی در مدرسه، انگیزه پیشرفت تحصیلی و کیفیت خواب

پیوند مدرسه: عامل رشد تحصیلی دانش‌آموزان (یک مطالعه مروری)

زهرا کریمی^{۱*}، زهرا فرهمند^۲، صدیقه دیمه کار^۳، سمیه بهمن یار^۴

*۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه پیام نور سمنان، ایران رایانامه: kzhrh2265@gmail.com

۲. کارشناسی روان‌شناسی، دانشگاه پیام نور واحد قاین، ایران رایانامه: Zahra.farahmand@gmail.com

۳. کارشناسی امور تربیتی، دانشگاه فرهنگیان بنت الهدی صدر فردوس، ایران رایانامه: dimekar1368@gmail.com

۴. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بیرجند، ایران رایانامه:

somayebahmanyar68@gmail.com

چکیده

رشد تحصیلی، رشد و پرورش دانش‌آموزان یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های نظام آموزش و پرورش در هر کشوری است. از دیرباز مسئله از بین بردن افت تحصیلی و افزایش رشد تحصیلی مورد بحث و تفحص متخصصان تعلیم و تربیت بوده و همواره در پی آن پدیده‌ها، راهکارها و سیاست‌هایی به همین منظور وجود داشته تا بتواند جلوی این معضل فرهنگی را بگیریم. امروزه رشد تحصیلی دانش‌آموزان به‌عنوان یک شاخص مهم برای ارزیابی نظام‌های آموزشی مورد توجه قرار گرفته است؛ بنابراین مطالعه حاضر باهدف بررسی نقش پیوند مدرسه به‌عنوان عامل رشد تحصیلی دانش‌آموزان انجام شد. روش پژوهش حاضر مروری- کتابخانه ای بود. بدین منظور کلیدواژه‌های مرتبط با موضوع، در پایگاه‌های اطلاعاتی گوگل اسکالر، نورمگز، ایران داک، سیویلیکا، مگیران و Science direct جستجو و مقالات مربوط به بازه زمانی ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۲ استخراج شدند. در نهایت ۴۰ مقاله مورد بررسی قرار گرفتند. نتایج نشان داد پیوند مدرسه به‌عنوان روشی برای افزایش دستاوردهای دانش‌آموز و کاهش رفتارهای مشکل‌زا مورد توجه قرار گرفته است و نظام‌های اثربخش مدارس نیازمند ترکیب صحیحی از منابع و تسهیلات آموزشی مناسب، پیوند مدرسه و دانش‌آموزان هستند، بنابراین از عوامل اصلی موفقیت در رشد تحصیلی و رسیدن به اهداف آموزشی و تربیتی پیوند دانش‌آموزان با مدرسه است.

واژه‌های کلیدی: پیوند مدرسه، رشد تحصیلی، دانش‌آموزان.

بررسی نقش حمایت اجتماعی در رفتارهای جامعه‌پسند دانش‌آموزان

مجید کریمی^۱، احمد رضایی^۲

کارشناسی ارشد علوم اجتماعی، دانشگاه مازندران

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش حمایت اجتماعی در رفتارهای جامعه‌پسند طراحی شد. روش پژوهش از نوع همبستگی بود. جامعه آماری شامل دانش‌آموزان متوسطه اول شهرستان جویبار در سال ۱۴۰۱-۱۴۰۰ بود. با روش نمونه برداری خوشه‌ای ۳۷۵ دانش‌آموز انتخاب شدند. حمایت اجتماعی با استفاده از مقیاس چند بعدی حمایت اجتماعی دریافت شده (Zimet et al, 1988) و رفتارهای جامعه‌پسند با استفاده از مجموعه آزمون شخصیت‌پرداز اجتماع (Penner, 2002) با هفت زیرمقیاس مسئولیت اجتماعی، ارتباط همدلانه، نگاه از منظر دیگران، پریشانی فردی، استدلال اخلاقی دوجانبه، استدلال اخلاقی جهت‌گیری شده - دیگران و نوع دوستی خود گزارش‌دهی، اندازه‌گیری شد. داده‌ها با استفاده از رگرسیون تحلیل شدند. یافته‌ها نشان دادند که بین حمایت اجتماعی و حمایت خانواده با رفتارهای جامعه‌پسند، رابطه مثبت معنادار وجود دارد. همچنین بین حمایت اجتماعی با مسئولیت اجتماعی، استدلال اخلاق جهت‌گیری شده و نوع دوستی رابطه مثبت و معنادار به دست آمد. نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که سهم حمایت اجتماعی در رفتارهای جامعه‌پسند حدود ۳ درصد است. هرچند که نقش حمایت اجتماعی در رفتارهای جامعه‌پسند کم است اما با توجه به نقش حمایت خانواده در رفتارهای جامعه‌پسند به نظر می‌رسد که افزایش حمایت خانواده می‌تواند در افزایش رفتارهای جامعه‌پسند نقش مهمی داشته باشد.

واژه‌های کلیدی: حمایت اجتماعی، رفتارهای جامعه‌پسند، دانش‌آموزان

رویکردهای نوین طراحی سیستم‌های آموزشی برای بهبود تعاملات والدین، معلمان و دانش‌آموزان

رحیم کریمی^۱، درناز شیرانی^۲

۱. دکتری مهندسی فناوری اطلاعات، دانشگاه پیام نور تهران Yas44co@gmail.com

۲. دانشجوی دکتری تخصصی ریاضی دانشگاه خوارسگان اصفهان ایران

sshirani۳۳@gmail.com

چکیده

امروزه فناوری اطلاعات و ارتباطات تأثیر بسزایی بر بهبود یادگیری داشته‌اند و در این میان تعاملات والدین و معلمان را نیز بهبود می‌بخشد. بدین منظور رویکردهای نوین طراحی سیستم‌های آموزشی برای بهبود تعاملات والدین، معلمان و دانش‌آموزان در این پژوهش بررسی شده است. با توجه به تغییرات سریع فناوری و پیشرفت آموزش به سمت مجازی، معلمان نیز از روش‌های فعال یادگیری و نوین آموزشی برای مشارکت بیشتر در فرایند یادگیری استفاده می‌کنند. شرایط کرونا و مجازی شدن آموزش‌ها به این جریان سرعت بخشیده و در مراکز آموزشی تغییرات مثبتی ایجاد کرده است. با ورود والدین به‌عنوان یک حلقه مهم به فضای آموزش مجازی و ایجاد تعامل دو سویه با معلم و مدرسه، از یک سو معلم از دانش‌آموزان و محیط زندگی آن‌ها درک بهتری پیدا می‌کند و احساس مسئولیت بیشتری در قبال آموزش آن‌ها خواهد داشت و از سوی دیگر به برقراری رابطه‌ای دوسویه بین والدین و معلمان کمک می‌کند. این موضوع سبب می‌شود دانش‌آموز برای شرکت در کلاس‌های مجازی انگیزه بیشتری پیدا کند که خود بر یادگیری می‌افزاید و محیط درسی بانشاط و فعال ایجاد می‌کند.

واژه‌های کلیدی: مدرسه آنلاین، بهبود تعاملات مدرسه و معلمان، یادگیری دانش‌آموزان.

تحلیلی بر چالش‌های ابزارهای نوین در هوشمندسازی مدارس

رحیم کریمی^۱، درناز شیرانی^۲

۱. دکتری مهندسی فناوری اطلاعات، دانشگاه پیام نور تهران Yas44co@gmail.com

۲. دانشجوی دکتری تخصصی ریاضی دانشگاه خوارسگان اصفهان ایران

sshirani33@gmail.com

چکیده

وقتی صحبت از تعامل معلم-EAIT می‌شود، EAIT به‌عنوان عاملی عمل می‌کند که می‌تواند هوشمندانه به معلمان در تصمیم‌گیری یا اقدامات آموزشی بهتر برای دانش‌آموزان کمک کند. امروزه، دیگر مفهوم سواد، دیگر توان خواندن، نوشتن و حساب کردن نیست به قول آلون تافلر در قرن بیست و یکم، بی‌سوادان آن‌هایی نیستند که نمی‌توانند بخوانند یا بنویسند، بلکه کسانی هستند که نمی‌توانند یاد بگیرند و بازآموزی کنند. فناوری‌های نوین و به طبع آن سواد رسانه‌ای دارای مزایای بسیاری همانند خود راهبری، تفکر انتقادی و خلاق، همکاری و مشارکت، فراگیری نحوه یادگیری، مدیریت اطلاعات، حل مساله و نوآوری، حل مساله و نوآوری، یادگیری مادام‌العمر، تصمیم‌گیری آگاهانه دارند و اگر مورد توجه قرار نگیرند، ممکن است مشکلاتی را برای افراد به ویژه دانش‌آموزان ایجاد کنند. در این میان فناوری هوش مصنوعی یکی از حوزه‌های اصلی است که تأثیر بسزایی بر جوامع امروزی گذاشته است. هوش مصنوعی یک تجربه تعاملی است که دنیای واقعی و محتوای تولید شده توسط رایانه را ترکیب می‌کند. این محتوا می‌تواند جنبه‌های حسی متعددی را شامل شود. هوش مصنوعی را می‌توان به‌عنوان سیستمی تعریف کرد که سه ویژگی اساسی را در خود جای داده است: ترکیبی از دنیای واقعی و مجازی، تعامل در زمان واقعی و ثبت دقیق سه بعدی اشیاء مجازی و واقعی. این تجربه به طور یکپارچه با جهان فیزیکی در هم تنیده شده است به طوری که به‌عنوان جنبه‌ای مهم از محیط واقعی درک می‌شود. به این ترتیب، هوش مصنوعی درک مداوم فرد از یک محیط دنیای واقعی را تغییر می‌دهد، در حالی که واقعیت مجازی به طور کامل محیط دنیای واقعی کاربر را با محیط شبیه‌سازی شده جایگزین می‌کند. با وجود تمامی مزایایی که هوش مصنوعی برای یادگیری دارد، همچنان مسائل زیادی بر سر راه هوشمندسازی مدارس قرار دارد. این پژوهش در نظر دارد با استفاده از روش مرور سیستماتیک به بررسی مشکلات و چالش‌های بهره‌گیری از ابزارهای نوین در مدارس بپردازد.

واژه‌های کلیدی: هوشمندسازی، مدارس، هوش مصنوعی، ابزارهای فناورانه.

اثربخشی آموزش مهارت‌های شناختی و فراشناختی بر بهبود مهارت‌های خواندن کودکان دچار اختلال خواندن

زهره کریمی سوق^{۱*}، مریم رحیمی نژاد^۲، فاطمه رحیمی نژاد^۳

۱. کارشناسی ارشد مشاوره مدرسه، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه اردکان، اردکان، ایران. رایانامه:

zoohrekarimi1373@gmail.com

۲. کارشناسی معارف اسلامی، دانشکده حقوق، الهیات و علوم سیاسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد جیرفت، جیرفت، ایران. رایانامه:

m.rahiminejad59@gmail.com

۳. کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، گروه روانشناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه شهید باهنر کرمان، کرمان، ایران.

رایانامه: fatemeh.rahimi76688@gmail.com

چکیده

امروزه برخی از دانش‌آموزان، دچار اختلالات یادگیری همچون نارساخوانی هستند که می‌تواند موجب پیامدهای زیان‌بار به‌ویژه در حوزه تحصیلی و شغلی برای آنان گردد. از این‌رو، این پژوهش با هدف بررسی اثربخشی آموزش مهارت‌های شناختی و فراشناختی بر بهبود مهارت‌های خواندن کودکان دچار اختلال خواندن انجام شد. این پژوهش یک مطالعه نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه کنترل و پیگیری دو ماهه بود. جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان دارای اختلال خواندن (نارساخوانی) در رده سنی ۱۲ تا ۱۴ سال بود که در سال ۱۳۹۸-۱۳۹۹ به مراکز اختلالات یادگیری شهرستان دهدشت مراجعه کرده بودند که از بین آنها، به شیوه نمونه‌گیری در دسترس، ۳۰ نفر انتخاب و در دو گروه آزمایش (۱۵ نفر) و کنترل (۱۵ نفر) قرار گرفتند. جهت گردآوری داده‌ها، از آزمون هوشی و کسلر ویرایش چهارم (۲۰۰۳) و آزمون تشخیصی اختلالات خواندن (نارساخوانی) کرمی‌نوری و مرادی (۱۳۸۸) استفاده گردید. گروه آزمایش به مدت ۷ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای، تحت مداخله آموزشی مهارت‌های شناختی و فراشناختی کرمی و همکاران (۱۳۹۲) قرار گرفت. در نهایت، داده‌های حاصل با روش تحلیل واریانس یک عاملی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. یافته‌ها نشان داد بین نمرات مهارت‌های خواندن دانش‌آموزان گروه آزمایش با نمرات دانش‌آموزان گروه کنترل در مرحله پس‌آزمون و پیگیری، تفاوت معناداری وجود دارد. به عبارتی، مداخله آموزشی مهارت‌های شناختی و فراشناختی بر بهبود مهارت‌های خواندن کودکان دارای اختلال خواندن (نارساخوانی)، به طور معنی‌دار اثربخش بوده است. لذا، از این مداخله می‌توان به‌عنوان روشی مؤثر در جهت درمان کودکان نارساخوانی، بهره برد.

واژه‌های کلیدی: مهارت‌های خواندن، مهارت‌های شناختی، مهارت‌های فراشناختی، نارساخوانی.

بررسی اثرات کاربرد هوش مصنوعی در سیستم آموزش و پرورش

فاطمه کریمیان^۱، محبوبه نوشک*^۲، فاطمه عرب احمدی^۳، علیرضا مطلبی نژاد^۴، حسین امانی^۵

*۱. کارشناسی ارشد برنامه ریزی درسی، دانشگاه پیام نور، دامغان، ایران، ftm.krimin@gmail.com

۲. آموزگار ابتدایی، اداره آموزش و پرورش شهرستان میامی، ایران، mahbubenusshak@gmail.com

۳. کارشناسی ارشد برنامه ریزی درسی، دانشگاه پیام نور، دامغان، ایران، fatemeharabahmadi777@gmail.com

۴. استادیار تکنولوژی آموزشی پردیس شهید رجایی، دانشگاه فرهنگیان، سمنان، ایران، alirezaz63103@gmail.com

۵. کارشناسی ارشد تکنولوژی آموزشی و مدرس مدعو دانشگاه پیام نور دامغان، ایران، hosseinamani@ut.ac.ir

چکیده

پیشرفت تکنولوژی باعث ایجاد تغییرات در بسیاری از صنایع شده است که صنعت آموزش نیز از این قاعده مستثنا نیست. این مطالعه با استفاده از روش توصیفی-موردی به بررسی مقالات در پایگاه‌های تخصصی در زمینه هوش مصنوعی، چت جی بی تی، سنجش و ارزشیابی آموزشی در طی سال‌های ۲۰۲۳ تا ۲۰۱۸ پرداخته است. از آنجایی که حوزه آموزش متکی بر هوش مصنوعی، کماکان در حال توسعه و پیشرفت است، این مطالعه در عین حال که می‌تواند به توسعه نظام‌های آموزشی متکی بر هوش مصنوعی کمک کند؛ به معلمان امکان مشارکت در فرایند طراحی را نیز می‌دهد. پژوهش حاضر به بررسی نحوه تعامل معلمان با سامانه‌های مبتنی بر هوش مصنوعی و نحوه مشارکت آن‌ها در توسعه سامانه‌های آموزشی مبتنی بر هوش مصنوعی می‌پردازد و به تبیین کاستی‌ها موجود در این حوزه می‌پردازد. این پژوهش نشان داد که هوش مصنوعی فرصت‌های متعددی را برای بهبود برنامه‌ریزی، پیاده‌سازی و ارزشیابی تدریس در اختیار معلمان می‌گذارد و به طور متقابل معلمان نیز نقش‌های مختلفی را در توسعه فناوری هوش مصنوعی ایفا می‌کنند.

واژه‌های کلیدی: هوش مصنوعی، آموزش و پرورش، معلمان، چالش‌ها

بررسی رابطه بین انسجام خانواده، ادراک دانش‌آموز از جو مدرسه و خودکارآمدی تحصیلی با عملکرد تحصیلی

اکرم کریمی نژاد^{۱*}، محمدحسین محبی نورالدین وند^۲

*۱. کارشناسی ارشد آموزش ابتدایی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مسجدسلیمان، مسجدسلیمان، ایران.

رایانامه: Akramkarimi2911@gmail.com

۲. استادیار، گروه علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مسجدسلیمان، مسجدسلیمان، ایران.

رایانامه: mmohebi8392@gmail.com

چکیده

هدف این پژوهش بررسی رابطه بین انسجام خانواده، ادراک دانش‌آموز از جو مدرسه و خودکارآمدی تحصیلی با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دختر پایه پنجم ابتدایی شهرستان مسجدسلیمان بود. روش تحقیق این پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان دختر پایه پنجم ابتدایی شهرستان مسجد سلیمان می‌باشند؛ که با استفاده از جدول کرجسی و مورگان و روش نمونه‌گیری خوشه‌ای تصادفی تعداد ۲۵۰ نفر از آنها را به‌عنوان نمونه آماری انتخاب شد. ابزار جمع‌آوری داده‌های پژوهش شامل پرسش‌نامه انسجام خانوادگی سامانی (۱۳۸۲)، پرسش‌نامه جو آموزشی راف (۱۹۷۷)، پرسش‌نامه خودکارآمدی تحصیلی مورگان و جینکز (۱۹۹۹) و آزمون محقق ساخته عملکرد تحصیلی بود. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون‌های آماری ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون استفاده شد. یافته‌ها نشان داد بین انسجام خانواده، ادراک دانش‌آموز از جو مدرسه و خودکارآمدی تحصیلی با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دختر پایه پنجم ابتدایی شهرستان مسجدسلیمان رابطه چندگانه وجود دارد. نتیجه‌گیری حاصل از این یافته‌ها نشان داد که هرچه انسجام خانواده بیشتر باشد، خودکارآمدی و عملکرد بیشتری حاصل می‌شود.

واژه‌های کلیدی: انسجام خانواده، ادراک دانش‌آموز از جو مدرسه، خودکارآمدی تحصیلی، عملکرد تحصیلی.

شناسایی الگوی یادگیری در کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان: بازتابی ضروری بر نقش محیط یادگیری در مدارس

الهه کشاورز*^۱، مینا دارابی^۲

*۱. استادیار گروه آموزش شیمی، دانشگاه فرهنگیان، صندوق پستی: ۸۸۹-۱۴۴۶۶۵ تهران، ایران. رایانامه: kehavarz@cfu.ac.ir
۲. کارشناس آموزش ابتدایی، آموزش و پرورش، رشت، ایران. رایانامه: darabimina8@gmail.com

چکیده

محیط یادگیری مناسب یکی از عناصر اصلی و زمینه‌ساز یادگیری مؤثر فراگیران است. هدف مطالعه حاضر، شناسایی الگوی یادگیری اثربخش در محیط کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان جهت بازاندیشی بر نقش محیط یادگیری در مدارس است. روش: روش پژوهش حاضر، کیفی و از نوع تحلیل محتوا است. جمع‌آوری داده‌ها از طریق مشاهده مستقیم کودکان و روایت‌نویسی طی ۶ جلسه در کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان انجام گردید. سپس با بررسی و کدگذاری دقیق در متن روایت، فرآیند تجزیه و تحلیل انجام شد. یافته‌های مطالعه حاضر به پنج مقوله اصلی شامل: محیط عاطفی فراگیران، محیط تعاملات معلمان، محیطی حساس محیط، موقعیت مکانی و امکانات دست یافته است. نتیجه‌گیری این پژوهش نشان داد که تأمل بر الگوی یادگیری شناسایی شده و بکارگیری راهکارهای بهبود محیط آموزشی در راستای ارتقای فرآیند یادگیری کودکان و نوجوانان توصیه می‌شود. در این راستا برگزاری بخش‌هایی از کارورزی دانش‌جو معلمان آموزش ابتدایی و متوسطه اول در کانون‌های پرورش فکری کودکان و نوجوانان ضروری است.

واژه‌های کلیدی: مدزسه، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، الگوی یادگیری

اثربخشی نقاشی-درمانی بر تنظیم شناختی هیجان دانش-آموزان مضطرب در کلاس علوم تجربی

الهه کشاورز^{۱*}، فاطمه مشکبید^۲، فایزه کریمی‌پور^۳

*۱. استادیار گروه آموزش شیمی، دانشگاه فرهنگیان، صندوق پستی: ۸۸۹-۱۴۴۶۶۵ تهران، ایران. رایانامه: kehavarz@cfu.ac.ir

۲. آموزگار آموزش ابتدایی، شهرستان کیشهر، وزارت آموزش و پرورش، ایران

۳. آموزگار آموزش ابتدایی، شهرستان کومله، وزارت آموزش و پرورش، ایران

چکیده

به منظور بهبود درک دانش‌آموزان از مفاهیم علوم، لازم است تا میزان اضطراب آنها در کلاس‌های درس کاهش یابد. اضطراب دوران کودکی با راهبردهای تنظیم شناختی هیجان مرتبط است. پژوهش حاضر با هدف بررسی اثربخشی نقاشی-درمانی بر تنظیم شناختی هیجانی کودکان در کلاس علوم انجام شد. این پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نظر روش نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون با گروه گواه می‌باشد. جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان ۱۰ تا ۱۱ ساله استان گیلان می‌باشد. از این میان، دو کلاس شامل دانش‌آموزان دختر و پسر به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب و پس از غربالگری، دانش‌آموزان به‌طور تصادفی در دو گروه آزمایش و کنترل قرار گرفتند. مداخله درمانی گروه آزمایش، با ترسیم نقاشی خلاقانه بر اساس محتوای کتاب علوم طی ۶ جلسه انجام شد و داده‌ها با استفاده از آمار توصیفی و استنباطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. یافته‌ها نشان می‌دهد که تأثیر نقاشی درمانی بر تنظیم شناختی هیجان منفی دانش‌آموزان معنادار است.

واژه‌های کلیدی: تنظیم شناختی هیجان، نقاشی، کلاس علوم تجربی

به کارگیری راهبردهای خودتنظیمی در کلاس درس شیمی: اکنون کجا ایستاده‌ایم؟

الهه کشاورز*^۱، زینب پسندیده^۲، زهرا قاسمی^۲، فاطمه یزدانی فر^۲

*^۱. استادیار گروه آموزش شیمی، دانشگاه فرهنگیان، صندوق پستی: ۸۸۹-۱۴۴۶۶۵ تهران، ایران. رایانامه: kehavarz@cfu.ac.ir
^۲. دانشجوی کارشناسی آموزش علوم تجربی، دانشگاه فرهنگیان، رشت، ایران.

چکیده

راهبردهای خودتنظیمی یکی از مولفه‌های اصلی بهداشت روانی در فراگیران هستند. اغلب فراگیران در به کارگیری مهارت خودتنظیمی دچار اشکال هستند. این پژوهش با هدف مرور راهبردهای خودتنظیمی یادگیری که تاکنون در کلاس‌های درس استفاده شده است، انجام گردید. این مقاله از نوع مروری ساده با هدف دستیابی به پژوهش‌های انجام شده در زمینه آموزش راهبردهای خودتنظیمی در جهت ارتقای فرایند یادگیری فراگیران انجام گرفته است. جست و جو با استفاده از واژه‌های کلیدی مرتبط در سایت‌های معتبر از تاریخ ۱۳۹۲ تا ۱۴۰۲ و به زبان فارسی انجام گردید. یافته‌ها: یافته‌ها نشان داد که بیشترین تعداد اسناد پژوهشی مربوطه در ده سال گذشته به آموزش مولفه‌های مرتبط با فراشناخت در بسته‌های آموزشی خودتنظیمی تاکید و تمرکز داشته اند. نتیجه گیری: از آنجا که تلاش در راستای آموزش صحیح فراگیران، گامی مهم در مسیر ارتقای نگرش و دانش آنان و در نهایت آحاد افراد جامعه است، ضروری است دست اندرکاران آموزشی و معلمان در راستای تمرکز بر راهبردهای خودتنظیمی متناسب با موضوعات مختلف درسی همت گمارده و با طراحی آموزشی مطلوب که همسو با مولفه‌های راهبردهای خودتنظیمی باشد و بهره‌گیری از بسته‌های آموزشی معتبر، سبب تقویت فراشناخت یادگیرندگان گردند.

واژه‌های کلیدی: خودتنظیمی، کلاس درس، فراشناخت

توجه به ویژگی‌های ساختار مغزی دانش‌آموزان در طراحی فضاهای آموزشی برای آنان

کاملیا کفیلی*^۱، دلارام کفیلی^۲

*۱. دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، واحد کیش، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. kamelia.kafili@gmail.com

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، واحد کیش، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. delaram.kafili@gmail.com

چکیده

با نگاهی به خاطرات دوران کودکی و نقشی که در یادگیری و شکل‌گیری شخصیت افراد دارد، تأثیرات خاص فضاهای آموزش ابتدایی قابل درک است. کیفیت یادگیری و تعریف فضایی در آنچه اریک برن پیش‌نویس‌های زندگی می‌نامد با قرارگرفتن در محیط‌های مناسب و محرک خلاقیت رابطه مستقیم دارد. این تحقیق با رویکرد واقع‌گرایانه به انجام رسیده و شیوه‌ای کاربردی را در خود دیده است. با استفاده از بررسی‌های کتابخانه‌ای و تعریف دانش معماری فضاهای مختلف آموزشی برای کودکان خاص ابتدایی، به نکات قابل‌تأملی در این زمینه دسترسی پیدا شد. در ادامه با تلفیق اطلاعات حوزه‌های مختلف عصب‌شناسی و روان‌شناسی راهبرد کلی کار با توجه به تأثیرات این اصول بر کودکان پایه‌ریزی و درنهایت به ارائه راهکارهای مؤثر برای طراحی فضا پرداخته شد. تعیین دقیق چارچوب‌ها و الزامات و شناخت مناسب از حوزه مورد نظر می‌تواند برای فضای دبستان‌های دخترانه مؤثر واقع شود. می‌توان با استفاده از نتایج این تحقیق به جنبه‌های کمتر دیده شده طراحی معماری فضاهای آموزشی دست‌یافته و فضاهایی مناسب‌تر خلق کرد.

واژه‌های کلیدی: فضاهای آموزشی، عصب‌شناسی، معماری دبستان، نیازهای کودک، محیط دوستدار مغز.

مدرسه و دانش‌آموز در عصر فناوری: ویژگی‌های دانش‌آموزان نسل آلفا

زهرا کلانتری^۱، امیر قمرانی^{۲*}

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی و آموزش کودکان با نیاز خاص، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه اصفهان،

اصفهان ایران. Zahrakalantari56@gmail.com

۲. دانشیار گروه روانشناسی کودکان با نیازهای خاص، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه اصفهان. اصفهان، ایران

a.ghamarani@edu.ui.ac.ir

چکیده

نسل آلفا اولین نسلی است که افراد متولد شده در قرن بیست و یکم را در خود جای داده است. این نسل دارای ویژگی‌های شخصیتی متفاوت از نسل قبل خود هستند، زیرا به تکنولوژی بسیار نزدیکند. هدف این پژوهش بررسی ویژگی‌های دانش‌آموزان نسل آلفا بود. در این راستا با استفاده از روش مرور سیستماتیک با استفاده از کلید واژه‌های دانش‌آموز نسل آلفا، مدرسه، عصر فناوری در پایگاه‌های اطلاعاتی خارجی ساینس دایرکت، اشپرینگر، ابسکو، گوگل اسکولار، پابمد و پایگاه‌های داخلی مگیران، اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی در فاصله زمانی ۲۰۰۷ تا ۲۰۲۳، کتب و مقالات و پایان نامه‌ها مورد مطالعه قرار گرفتند. در نتیجه ۹ مورد مدرک مرتبط با هدف پژوهش مورد نظر یافت شد. نتیجه یافته‌های پژوهشی حاکی از آن بود که به متولدین ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۵ نسل آلفا گفته می‌شود، که در تمام حوزه‌های زندگی از جمله: آموزش، یادگیری، تعاملات اجتماعی، رشد جسمی و هیجانی متفاوت با نسل‌های قبل از خود هستند و ارتباط نزدیک‌تری با تکنولوژی، رسانه‌ها و فناوری‌های نوظهور دارند. لزوم توجه به این نسل جدید در آموزش و سایر جنبه‌های زندگی مورد بحث قرار گرفت.

واژه‌های کلیدی: دانش‌آموزان نسل آلفا، مدرسه، عصر فناوری

صلاحیت حرفه‌ای معلمان کودکان با نیازهای ویژه جهت کاربست هوش مصنوعی

احسان کلبعلی^۱، هادی خان آبادی^۲

۱. دکتری مدیریت آموزشی، گروه علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران

۲. دانشجوی دکتری روان‌شناسی بالینی، گروه روان‌شناسی، دانشگاه شاهد، تهران، ایران

چکیده

هوش مصنوعی یکی از فناوری‌های نوین آموزشی است که معلمان به ویژه معلمان کودکان با نیازهای ویژه نیازمند استفاده از آن برای تسهیل یادگیری هستند. به همین دلیل، پژوهش حاضر به بررسی صلاحیت حرفه‌ای معلمان کودکان با نیازهای ویژه جهت کاربرد هوش مصنوعی اختصاص یافت. روش پژوهش کیفی با رویکرد پدیدارشناسی بود. جامعه آماری متشکل از معلمان دانش‌آموزان با نیازهای ویژه شهر اراک در سال ۱۴۰۱-۱۴۰۲، بود که با روش روش نمونه‌گیری هدفمند و با رعایت اصل اشباع نظری ۱۴ معلم در پژوهش شرکت داشتند. روش جمع‌آوری داده‌ها مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته بود که پس از پیاده‌سازی متن مصاحبه‌ها و تحلیل آنها داده‌ها در دو بعد (عمومی و تخصصی) دسته‌بندی شدند. تحلیل داده‌ها با استفاده از روش هفت مرحله‌ای کلایزی صورت گرفت و در نهایت ۳ مضمون اصلی و ۱۹ مضمون فرعی استخراج شد. یافته‌ها پژوهش نشان دادند که معلمان مدارس نیازهای ویژه در ۳ بعد عمومی (حیطه‌های شناختی، مدیریتی، نگرشی)، صلاحیت کاربرد هوش مصنوعی در آموزش را دارند اما در بعد تخصصی، فاقد صلاحیت لازم هستند؛ بنابراین افزایش تخصص معلمان کودکان با نیازهای ویژه به منظور کاربرد هوش مصنوعی در امر آموزش ضروری به نظر می‌رسد.

واژه‌های کلیدی: صلاحیت حرفه‌ای معلمان، آموزش و پرورش، دانش‌آموزان با نیازهای ویژه، هوش مصنوعی

بررسی سطح دانش و مهارت بکارگیری فناوری های نوین آموزشی معلمان در فرایند تدریس

مجید کوثری*^۱، اعظم حسن شاهی^۲، محبوبه حسن شاهی^۳

*۱. گروه آموزش علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران m.kosari@cfu.ac.ir

۲. دانشجوی ارشد برنامه ریزی درسی، دانشگاه فرهنگیان شیراز azam.hassanshahi@gmail.com

۳. کارشناسی ارشد مهندسی نرم افزار، دانشگاه آزاد اسلامی، مرودشت، ایران mhassanshahi92@gmail.com

چکیده

دنیای امروز، دنیای فناوری است و تمام زندگی انسان امروزی با فناوری عجین شده است؛ تقریباً هیچ کاری نیست که بدون فناوری انجام شود. از فناوری ساده ای مانند خودکار برای نوشتن تا فناوری های پیچیده مانند رایانه، بخش جدایی ناپذیر زندگی انسان را تشکیل می دهند. در تعلیم و تربیت نیز فناوری به شکل های گوناگون مورد استفاده قرار می گیرد و برای بهبود کار آموزشی، فناوری ها نقش مهمی ایفا می کنند. امروزه یکی از چالش های مهم سطح دانش و مهارت فناورانه معلمان در فرایند تدریس است. در این پژوهش به بررسی سطح دانش و مهارت فناورانه معلمان شهرستان ارسنجان در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ پرداخته شد. جامعه آماری مورد پژوهش متشکل از ۸۰ نفر از معلمان مقطع ابتدایی شهرستان ارسنجان بوده که به شیوه تصادفی بر اساس جدول مورگان انتخاب شدند. داده ها با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته جمع آوری گردید. روایی پرسشنامه توسط اساتید و متخصصان تایید و پایایی آن به وسیله ی ضریب آلفای کرونباخ مورد قبول واقع شد. نتایج پژوهش حاکی از آن بود که مهارت های فناورانه معلمان در فرایند تدریس در حد متوسط است. همچنین میان عواملی نظیر سن، جنسیت، سطح تحصیلات و سطح به کارگیری فناوری در تدریس تفاوت معنا داری وجود دارد.

واژه های کلیدی: دانش و مهارت، فناوری آموزشی، تدریس، معلمان

بررسی رابطه سواد تربیتی معلم و نقش او در تصمیمات مرتبط با برنامه ریزی درسی

مجید کوثری^۱، سارا قائدی^۲

۱- استادیار گروه آموزش علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران m.kosari@cfu.ac.ir
۲- دانشجوی ارشد برنامه ریزی درسی، دانشگاه فرهنگیان شیراز Ghaedesara67@gmail.com

چکیده

سواد تربیتی عبارت از توانایی تربیت فرزندان به نحو شایسته است به گونه ای که بتوانند طی فرایند اجتماعی شدن با جامعه سازگار شوند. مشارکت معلمان در فرایند برنامه ریزی درسی و تصمیمات مرتبط با آن، از زمان تخصصی شدن قلمرو برنامه ریزی درسی، مطرح بوده است، ولی دامنه مشارکت آنان در نظام های برنامه ریزی متفاوت و متنوع است. اطلاعات به شیوه کتابخانه ای -توصیفی گردآوری گردیده است. مقاله حاضر با نقد و بررسی سواد تربیتی معلم، دیدگاه صاحب نظرانی همچون کلاین، سابار و گودلد در خصوص سطوح تصمیم گیری در برنامه ریزی درسی پرداخته شد که بر اساس یافته‌های پژوهش، بیانگر مشارکتی بودن فرایند تصمیم گیری در این حوزه است. برای مثال در دیدگاه کلاین مبنای تنظیم سطوح تصمیم گیری میزان دوری و نزدیکی تصمیم به دانش‌آموز و تمرکز اصلی تصمیم گیری برنامه درسی است و همچنین تبیین مشارکت افراد در سطوح مختلف تصمیم گیری بیانگر آن است که هر چقدر دامنه قدرت و نفوذ سیاسی شرکت کنندگان بیشتر باشد، تأثیرگذاری آنان بر برنامه ریزی درسی نیز بیشتر می‌شود. الگوی دیگر تصمیم گیری، الگوی سابار است که بر اساس نوع مواجهه معلمان و سایر عناصر شرکت کننده در فرایند برنامه ریزی درسی مبتنی بر مدرسه تنظیم گشته است.

واژه‌های کلیدی: سواد تربیتی معلم، برنامه درسی،

نقش خودکارآمدی در خلاقیت کودکان

مهرنوش کوشش‌پور^۱، ماندانا محمودجانلو^{۲*}

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، موسسه آموزش عالی غیرانتفاعی سنا، ساری، ایران. رایانامه:

mehrnoushkousheshpour@gmail.com

۲. *استادیار، گروه روان‌شناسی، موسسه آموزش عالی غیرانتفاعی سنا، ساری، ایران. رایانامه: Manijanlou@gmail.com

چکیده

سازمان بهداشت جهانی خلاقیت را یکی از مهارت‌های مهم زندگی در عصر حاضر معرفی کرده است که متأسفانه با کاهش میزان آن در کودکان مواجه هستیم و این مسئله توجه پژوهشگران را به شناخت عوامل مؤثر بر آن جلب کرده است. در این راستا، هدف از انجام این پژوهش بررسی رابطه خودکارآمدی با خلاقیت در کودکان ۶ تا ۹ ساله مدارس ابتدایی بود. این پژوهش از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل تمامی دانش‌آموزان ۶ تا ۹ ساله مدارس ابتدایی شهر گرگان، در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲، به تعداد ۱۴۴۸۶ نفر بود که بصورت تصادفی خوشه‌ای سه مرحله‌ای از منطقه یک گرگان، ۴ دبستان دخترانه (هاجر، فاطمیه ۱، خواجه میرزایی یزدی و ۱۷ شهریور ۲) انتخاب و از میان ۴۴۰ نفری که در این مدارس تمایل به شرکت در پژوهش داشتند، ۲۰۸ نفر به صورت داوطلبانه انتخاب شدند. جهت جمع‌آوری داده‌های مورد نیاز، از پرسشنامه خودکارآمدی کودکان (Muris, 2001) و خلاقیت کودکان مشفق و همکاران (۱۳۹۵) استفاده شد. سپس داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از تحلیل رگرسیون خطی تک متغیره، مورد بررسی قرار گرفتند. نتایج حاکی از آن بود که بین خودکارآمدی و خلاقیت رابطه مثبت و معنادار وجود دارد و خودکارآمدی می‌تواند ۲۰ درصد از واریانس تغییرات خلاقیت را پیش‌بینی کند. با توجه به نتایج به دست آمده پیشنهاد می‌گردد با تمرکز بر خودکارآمدی کودکان ۶ تا ۹ ساله و افزایش آن، گامی مثبت در جهت افزایش خلاقیت دانش‌آموزان برداشته شود.

واژه‌های کلیدی: خودکارآمدی، خلاقیت، دانش‌آموزان ابتدایی

رابطه سبک‌های دل‌بستگی و الگوهای ارتباطی با وابستگی به اینترنت در دانش‌آموزان: نقش میانجی عزت‌نفس و کارکرد خانواده

رویا کوچک انتظار^۱، شیما فاتح مطلق^۲

۱. استادیار گروه روان‌شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی.

۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، گرایش روان‌شناسی شخصیت، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی.

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه سبک‌های دل‌بستگی و الگوهای ارتباطی با میانجی‌گری عزت‌نفس و کارکرد خانواده با وابستگی به اینترنت انجام گرفت. روش پژوهش توصیفی-همبستگی از نوع معادلات ساختاری بود. جامعه آماری پژوهش، شامل تمامی دانش‌آموزان دختر متوسطه اول و دوم مدارس دولتی منطقه یک شهر تهران در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ بود که ۱۹۰ دانش‌آموز با روش نمونه‌گیری در دسترس به‌عنوان نمونه آماری پژوهش انتخاب شدند. برای سنجش متغیرهای تحقیق از پرسشنامه سبک دل‌بستگی بزرگسال کولینز و رید (۱۹۹۰)، پرسشنامه الگوی ارتباطات خانواده (Richie & Fitzpatrick, 1990) سیاهه عزت‌نفس کوپر اسمیت (Coopersmith, 1967)، ابزار سنجش خانواده (Epstein et al., 1983) و پرسشنامه اعتیاد به اینترنت (Young, 1996) استفاده شد. داده‌ها با استفاده از الگوی معادلات ساختاری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. یافته‌ها نشان دادند سبک‌های دل‌بستگی ایمن و اجتنابی با وابستگی به اینترنت رابطه مستقیم داشت اما سبک دل‌بستگی اضطرابی و الگوهای ارتباطی با وابستگی به اینترنت، رابطه مستقیم نداشت. همچنین نقش میانجی‌گری عزت‌نفس و کارکرد خانواده در رابطه سبک‌های دل‌بستگی ایمن، اجتنابی و اضطرابی و الگوهای ارتباطی با وابستگی به اینترنت تأیید شد؛ بنابراین آموزش و آگاه‌سازی نوجوانان و خانواده‌های آنان از طریق مدارس و نهادهای آموزشی، موثرترین روش برای رفع وابستگی نوجوانان به اینترنت است.

واژه‌های کلیدی: سبک‌های دل‌بستگی، الگوهای ارتباطی، عزت‌نفس، کارکرد خانواده، وابستگی
به اینترنت

بررسی میزان اثربخشی آموزش و یادگیری دانش‌آموزان از ارائه اطلاعات از سوی معلمان در شبکه‌های مجازی

فاطمه کیخا

آموزگار دوره ابتدایی، زاهدان.

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی میزان تأثیرپذیری آموزش و یادگیری دانش‌آموزان از ارائه اطلاعات از سوی معلمان در شبکه‌های مجازی بود. روش پژوهش توصیفی-کتابخانه‌ای بود. جامعه آماری مشتمل بر کتاب‌ها و مقالات در زمینه موضوع پژوهش به صورت فارسی و لاتین طی سالهای ۱۳۸۶ تا ۱۴۰۲ بود که با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند ۲۶ مطالعه که بیشترین ارتباط را با موضوع پژوهش حاضر داشتند، انتخاب شدند. نتایج نشان داد که در شرایط کنونی و گسترش بالای فناوری و فضای مجازی، نیاز است که امر آموزش و یادگیری نیز به این سمت و سو حرکت کرده و زمینه‌ساز ایجاد محیط آموزشی تعاملی و شاداب، یادگیری لذت‌بخش‌تر، تعاملات بین فراگیران و معلم، تسهیل یادگیری و ... شود. معلم مجازی باید به مانند معلم حضوری هدف‌های آموزشی، چارچوب‌ها و مفاهیم مهم هر درس را به یادگیرندگان ارائه کند. معلم با استفاده از ابزارهای ارتباط همزمان نظیر کلاس مجازی، ویدئو کنفرانس و ابزارهای گفتگوی صوتی این نقش را ایفاء می‌کند. معلم مجازی باید با استفاده از ابزارهای گوناگون آموخته‌های یادگیرندگان را ارزشیابی کند؛ و در کوتاه‌ترین زمان ممکن نقاط ضعف و قوت آن‌ها را به صورت واضح گوشزد کند. این کار ضمن کمک به یادگیری موضوع درس و حل تکالیف درسی، فضای اجتماعی بانشاطی را برای ادامه مشارکت در یادگیری فراهم می‌سازد. محیط یادگیری مجازی، محیط یادگیرنده محور و فعالیت‌مدار است و یادگیرنده باید در این محیط به صورت فعالانه در فرآیند یادگیری مشارکت کند. بر این اساس علاوه بر فعالیت‌هایی که برنامه ریزان در برنامه درسی مکتوب تدارک می‌بینند. معلم مجازی نیز با استفاده از ابزارهای فناوری متناسب با شناخت خود از یادگیرندگان، هدف‌های آموزشی و نوع موضوع درسی فعالیت‌های گوناگونی را طراحی می‌کند.

واژه‌های کلیدی: آموزش، یادگیری، دانش‌آموزان، اطلاعات، معلمان، شبکه‌های مجازی.

اثربخشی آموزش راهبردهای یادگیری خودتنظیمی (شناختی و فراشناختی) بر سلامت روان و پایستگی تحصیلی دانش‌آموزان دختر

مرضیه گشانی*^۱، داریوش امینی^۲

*۱. کارشناسی‌ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد همدان، ایران. Marziehgheshani@gmail.com

۲. استادیار دانشگاه فرهنگیان، همدان، ایران. Amini_Daryoush@yahoo.com

چکیده

امروزه آگاهی و آموزش مهارت‌های یادگیری خودتنظیمی، یکی از الزامات موفقیت تحصیلی و سلامت روان دانش‌آموزان محسوب می‌شود. از این رو پژوهش حاضر با هدف بررسی اثربخشی آموزش راهبردهای یادگیری خودتنظیمی (شناختی و فراشناختی) بر سلامت روان و پایستگی تحصیلی دانش‌آموزان دختر انجام گرفت. روش پژوهش حاضر نیمه‌آزمایشی با طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون همراه با گروه کنترل بود. جامعه آماری پژوهش تمامی دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه دوم شهر ستان همدان در سال ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بود که از بین آنها تعداد ۵۰ نفر به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب و در دو گروه آزمایش (۲۵ نفر) و کنترل (۲۵ نفر) گمارده شدند. شرکت‌کنندگان گروه آزمایش، مداخله آموزش راهبردهای یادگیری خودتنظیمی (شناختی و فراشناختی) را طی ۸ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای دریافت کردند و افراد گروه کنترل هیچ نوع مداخله‌ای را دریافت نکردند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه سلامت عمومی گلدبرگ، (۱۹۷۲) و پایستگی تحصیلی مارتین و مارش، (۲۰۰۸)، به‌عنوان پیش‌آزمون و پس‌آزمون در هر دو گروه استفاده شد. داده‌ها با استفاده از روش تحلیل کوواریانس چندمتغیری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. نتایج تحلیل کوواریانس نشان داد که آموزش راهبردهای یادگیری خودتنظیمی بر بهبود سلامت روان و پایستگی تحصیلی دانش‌آموزان دختر مؤثر بوده است. در نتیجه با توجه به کارایی آموزش راهبردهای یادگیری خودتنظیمی شناختی و فراشناختی بر سلامت روان و پایستگی تحصیلی، به نظر می‌رسد که با به‌کارگیری این نوع مداخله می‌توان مؤلفه‌های تحصیلی همچون پایستگی تحصیلی و به تبع سلامت روان دانش‌آموزان متوسطه را بهبود بخشید.

واژه‌های کلیدی: راهبردهای یادگیری خودتنظیمی، سلامت روان، پایستگی تحصیلی.

بررسی رابطه ذهن آگاهی با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان مبتلا به اختلال یادگیری خواندن

نگین گنج*^۱، سمیه هنرور چقوگل^۲، مریم آرمین^۳

*۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، اردبیل، ایران.

رایانامه: Negin.ganj1373@gmail.com

۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، سبزوار، ایران. رایانامه: Somayehonarvar98@gmail.com

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران. رایانامه: Maryamarmin77@gmail.com

چکیده

کودکانی که یادگیری آن‌ها با توانایی هوشی‌شان متناسب نیست، همواره توجه متخصصان تعلیم و تربیت را به خود جلب کرده‌اند. یکی از دلایل این وضعیت که سالهاست متخصصان مشغول مطالعه روی آن هستند، ابتلا به انواع اختلال‌های یادگیری است. بر این اساس هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه ذهن آگاهی با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان مبتلا به اختلال یادگیری خواندن است. پژوهش حاضر از لحاظ هدف کاربردی و از نظر ماهیت و روش توصیفی است. جامعه پژوهش حاضر شامل تمامی دانش‌آموزان دوره دوم ابتدایی مراجعه‌کننده به مراکز اختلال یادگیری شهر مشهد در نیم سال اول سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بود که در مراکز اختلالات یادگیری سطح شهر مشهد جهت مداخله پذیرفته شده بودند. به‌منظور دست‌یابی به نتایج قابل‌تعمیم‌تر و خطای آماری کمتر، حجم نمونه در پژوهش حاضر با توجه به جدول مورگان، ۱۲۰ نفر بود که به‌صورت تصادفی منظم از روی لیست اسامی دانش‌آموزان (۱۴۰ دانش‌آموز) تمام مراکز انتخاب شدند و ۱۲۰ پرسشنامه تکمیل شد. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه پیشرفت تحصیلی نام و تیلور (۱۹۹۴) و پرسشنامه ۵ عاملی ذهن آگاهی (FFMQ) استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از همبستگی پیرسون و رگرسیون چند متغییره استفاده گردید. نتایج پژوهش نشان داد که میان پیشرفت تحصیلی با نمره کل ذهن آگاهی و مولفه‌های آن ارتباط مثبت و معناداری وجود دارد؛ بنابراین از طریق ذهن آگاهی می‌توان به پیشرفت تحصیلی کودکان دارای اختلال یادگیری خواندن کمک کرد.

واژه‌های کلیدی: ذهن آگاهی، پیشرفت تحصیلی، اختلال یادگیری خواندن، دانش‌آموزان.

اثربخشی رفتاردرمانی‌شناختی مثبت‌نگر بر اضطراب و کیفیت زندگی دانش‌آموزان با علایم اضطراب

رقیه گودرزی^{۱*}، حسین شبیبانی^۲، علی بیگی^۳

* کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه پیام نور سمنان، اداره آموزش و پرورش، میامی، ایران. رایانامه:

Goodarzi.r86@gmail.com

۲. استادیار، گروه روان‌شناسی، دانشگاه پیام نور، سمنان، ایران. رایانامه: Hosein_Sheybani@yahoo.com

۳. استادیار، گروه روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، شاهرود، ایران. رایانامه: Ali.beygi58@gmail.com

چکیده

مداخله رفتاری شناختی مثبت‌نگر، رویکردی نوظهور در مداخلات درمان روان‌شناسی است که درمان رفتاری شناختی سنتی را با درمان راه‌حل‌محور و روان‌شناسی مثبت‌نگر، به شکل مناسبی تلفیق کرده است. هدف از پژوهش حاضر، بررسی اثربخشی مداخله رفتاری شناختی مثبت‌نگر بر اضطراب و کیفیت زندگی بود. پژوهش حاضر نیمه‌آزمایشی از نوع پیش‌آزمون و پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه پژوهش دانش‌آموزان دختر متوسطه اول دارای علائم اضطراب شهر شاهرود در سال ۱۴۰۱-۱۴۰۲ بودند که از میان ۵ مدرسه متوسطه اول دخترانه شهر شاهرود ۳۴ دانش‌آموز که در پرسشنامه اضطراب بک (۱۹۸۸) نمره بالاتر از نقطه برش به دست آوردند در دو گروه ۱۷ نفره آزمایش و کنترل قرار گرفتند. از نمرات غربالگری به‌عنوان نمرات اضطراب پیش‌آزمون استفاده شد و همچنین شرکت‌کنندگان پرسشنامه کیفیت زندگی سازمان بهداشت جهانی را در پیش‌آزمون تکمیل نمودند. گروه آزمایش رفتاردرمانی‌شناختی مثبت‌نگر را در ۸ جلسه ۴۵ دقیقه‌ای دریافت کردند و سپس آزمون‌های فوق برای پس‌آزمون استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از تحلیل کوواریانس تک متغیری انجام شد. نتایج نشان داد که نمرات دانش‌آموزان در مرحله پس‌آزمون در علایم اضطرابی در گروه مداخله در مقایسه با گروه کنترل به طور معناداری کاهش یافته و در متغیر کیفیت زندگی در گروه مداخله در مقایسه با گروه کنترل افزایش یافته است. به نظر می‌رسد که درمان رفتاری شناختی مثبت‌نگر می‌تواند مداخله‌ای مؤثر در کاهش اضطراب و افزایش کیفیت زندگی باشد.

واژه‌های کلیدی: درمان رفتاری شناختی مثبت‌نگر، اضطراب، کیفیت زندگی، علایم اضطرابی، نوجوانان.

اثربخشی قصه‌های مثنوی مولوی بر شادکامی دانش‌آموزان

افسانه لطفی عظیمی^۱، فریده محسنی هنجنی^۲

۱. استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب، تهران، ایران

۲. استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب، تهران، ایران

چکیده

شادکامی یکی از مفاهیم و مؤلفه‌های اساسی زندگی افراد به ویژه دانش‌آموزان بشمار می‌رود که رابطه تنگاتنگی با موفقیت آموزشی دارد. از سوی دیگر از داستان برای اهداف گوناگونی بهره گرفته می‌شود. یکی از بهترین منابع داستانی فارسی، مثنوی معنوی است که دارای قصه‌هایی با مضامین عمیق و آموزه‌های سازنده زیادی است. پژوهش حاضر با هدف تعیین اثربخشی آموزش قصه‌های مثنوی مولوی بر شادکامی دانش‌آموزان انجام شد. پژوهش مورد مطالعه از نوع نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه گواه بود. جامعه آماری شامل تمامی دانش‌آموزان دختر سال دوم دوره متوسطه دوم شهرستان کرج در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ بود. آزمودنی‌ها به شیوه تصادفی و در دو گروه آزمایش (۲۵ نفر) و گروه گواه (۲۵ نفر) انتخاب شدند. برای هر دو گروه پیش‌آزمون اجرا شد. سپس گروه آزمایش به مدت ۱۲ جلسه ۵۰ دقیقه‌ای آموزش داده شد. در پایان دوره آموزش، پس‌آزمون اجرا شد. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه شادکامی آکسفورد (۱۹۸۹) استفاده شد. داده‌های پژوهشی با استفاده از روش تحلیل کوواریانس بررسی شد. نتایج تحلیل داده‌ها نشان داد که قصه‌های مثنوی مولوی بر افزایش شادکامی دانش‌آموزان تأثیر دارد. بنا بر این می‌توان نتیجه گرفت بکارگیری داستانهای مثنوی در جامعه دانش‌آموزی، علاوه بر ارتقای دانش درباره مبانی فرهنگی ایران، در جهت افزایش شادکامی آنها نیز میتواند اثربخش باشد.

واژه‌های کلیدی: قصه‌های مثنوی، شادکامی، دانش‌آموزان

بررسی رابطه معنویت و هوش هیجانی با سرزندگی ذهنی و تعهد حرفه‌ای معلمان

فرشته لطفی سرابی^۱، فرزاد هروی^۲، مرتضی حسن‌زاده^۳

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه قم، قم، ایران.

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی مثبت‌گرا، دانشگاه آزاد اسلامی، گرگان، ایران. Email: fer_lotfi@yahoo.com

۳. دانشجوی دکتری روانشناسی تربیتی دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی رابطه معنویت و هوش هیجانی با سرزندگی ذهنی و تعهد حرفه‌ای معلمان ابتدایی است. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری کلیه معلمان ابتدایی شهرستان آق‌قلا به تعداد ۶۱۴ نفر است که ۲۶۵ نفر از آن‌ها به روش نمونه‌گیری تصادفی ساده به‌عنوان نمونه انتخاب گردیدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از آن‌ها خواسته شد تا به پرسشنامه‌های تعهد حرفه‌ای کلایکمن و هنینگ (۲۰۰۰)، سرزندگی ذهنی دسی و رایان (۱۹۷۷)، هوش هیجانی مایر و سالووی (۱۹۹۰) و معنویت در محیط کار میلیمن و همکارانش (۲۰۰۳) پاسخ دهند. یافته‌های پژوهش نشان داد که رابطه‌ی بین سرزندگی ذهنی (۰/۲۷) با هوش هیجانی معنادار است اما رابطه‌ی بین تعهد حرفه‌ای (۰/۱۲) با هوش هیجانی معنادار نمی‌باشد همچنین رابطه‌ی بین سرزندگی ذهنی (۰/۴۱) و تعهد حرفه‌ای (۰/۲۷) با معنویت معنادار است.

واژه‌های کلیدی: سرزندگی ذهنی، هوش هیجانی، تعهد حرفه‌ای، معنویت در محیط کار

رابطه مثلث تاریک شخصیت با قلدری سایبری در دانش‌آموزان

فائزه مازینی^۱، علیرضا همایونی^{۲*}

۱. کارشناسی ارشد روان‌سنجی، واحد تهران مرکز، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. *faezehmazani4799@gmail.com*

۲. *استادیار گروه روان‌شناسی، واحد بندرگز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرگز، ایران. *homayouni.ar@gmail.com*

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی رابطه مثلث تاریک شخصیت با قلدری سایبری در دانش‌آموزان انجام شد. پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش حاضر را دانش‌آموزان پسر متوسطه دوم در سال ۱۴۰۲ تشکیل دادند و برای تعیین حجم نمونه با احتساب احتمال وجود پرسشنامه‌های ناقص ۲۳۰ نفر به‌عنوان حجم نمونه به روش در دسترس انتخاب شدند و به پرسشنامه قلدری - قربانی سایبری آنتیادو و همکاران (۲۰۱۶) و مثلث تاریک شخصیت جانسون و وبستر (۲۰۱۰) پاسخ دادند. یافته‌ها نشان داد که روابط مثبت معناداری بین ابعاد مثلث تاریک شخصیت (ماکیاولیستی، خود شیفتگی و سایکوپاتی) با قلدری سایبری (قلدری و قربانی) در دانش‌آموزان وجود دارد ($P < 0/05$). همچنین مثلث تاریک شخصیت می‌تواند ۲۹/۲ درصد از پراکندگی قلدری سایبری را پیش‌بینی نماید. با توجه به نتایج پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که صفات تاریک شخصیت در قلدری سایبری دانش‌آموزان نقش دارد.

واژه‌های کلیدی: مثلث تاریک شخصیت، قلدری سایبری، دانش‌آموز

چیستی و چرایی اضطراب تحصیلی دانش‌آموزان

حسین مالدار*^۱، فاطمه مالدار^۲، فاطمه عطائی^۳، فریبا اکبری میرآباد^۴

*۱. کارشناسی الهیات، دانشگاه پیام نور قائن، ایران Hosin.maldar@gmail.com

۲. کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور حاجی آباد، ایران. Fatemeh.maldar@gmail.com

۳. کارشناسی الهیات و معارف اسلامی، دانشگاه پیام نور مرکز قاین، ایران. Fatema.atae@gmail.com

۴. کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قاینات، ایران. faribaakbari073@gmail.com

چکیده

اضطراب تحصیلی را به‌عنوان مجموعه‌ای از واکنش‌های شناختی، فیزیولوژیکی، رفتاری و هیجانی نامطبوع توأم با نگرانی درباره نتایج منفی احتمالی یا انتظار شکست در امتحان یا موقعیت‌های ارزیابی مشابه در محیط مدرسه تعریف کرده‌اند؛ بنابراین مطالعه حاضر با هدف چیستی و چرایی اضطراب تحصیلی دانش‌آموزان به روش مروری_کتابخانه‌ای انجام شد. بدین منظور برای یافتن مستندات علمی مرتبط با موضوع، در پایگاه‌های اطلاعاتی گوگل اسکالر، نورمگز، ایران داک، سیویلیکا، مگیران و Science direct جستجو و مقالات مربوط به بازه زمانی ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۲ استخراج شدند. در نهایت ۳۰ مقاله مورد بررسی قرار گرفتند. انجام شد. مرور نتایج نشان می‌دهد اضطراب تحصیلی یک متغیر ناتوان‌کننده اصلی برای کلیه سطوح عملکرد تحصیلی از دبستان تا مقاطع بالای تحصیلی است. اضطراب تحصیلی نه تنها با نگرش منفی همراه است بلکه نتایج تحصیلی ضعیف و اعتمادبه‌نفس پایین که با توانایی یادگیری آن‌ها مرتبط است در پی دارد؛ بنابراین باید اقدامات مؤثری از جمله مداخلات روان‌شناختی در راستای مقابله با اضطراب تحصیلی و پس‌از آن پیشگیری از آفت تحصیلی استفاده نمود.

واژه‌های کلیدی: اضطراب تحصیلی، مدرسه، دانش‌آموزان.

بررسی چالش‌ها و موانع استفاده از فناوری هوش مصنوعی در آموزش و پرورش

سیدحسین مبارز*^۱، راضیه احمدی^۲

۱. دکتری قرآن و علوم تربیتی، رایانامه: ebaaraat@gmail.com

۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی اسلامی گرایش مثبت‌گرا. رایانامه: razieh.ahmadi1009@gmail.com

چکیده

با توجه به پیشرفت روزافزون فناوری هوش مصنوعی، این فناوری به‌عنوان یک ابزار در حوزه آموزش و پرورش شناخته شده است. با این حال، استفاده از آن همچنان با چالش‌های فراوانی همراه است که باید به آن‌ها توجه کرد. هدف اصلی پژوهش حاضر، بررسی چالش‌ها و موانع استفاده از فناوری هوش مصنوعی در آموزش و پرورش بود. روش پژوهش کیفی با رویکرد پدیدارشناسی بود. جامعه پژوهش را کلیه معلمان مشهد تشکیل دادند. به‌منظور نمونه‌گیری از معلمان، چند مدرسه در شهر مشهد به صورت هدفمند انتخاب شدند. نمونه‌گیری تا رسیدن به اشباع نظری داده‌ها ادامه یافت. با استفاده از مصاحبه نیمه ساختاریافته نتایج مصاحبه ۱۵ معلم تحلیل شد. تحلیل داده‌ها از طریق روش کدگذاری باز و کدگذاری محوری انجام شد و منجر به تولید ۴ کد محوری و ۵۵ کدگذاری باز گردید. مضمون‌های اصلی شامل (۱) چالش‌های فنی، (۲) چالش‌های اخلاقی، (۳) چالش‌های آموزشی (۴) چالش‌های اقتصادی شد. در مجموع با توجه به تحلیل بازخوردهای به دست آمده، می‌توان گفت چالش‌ها و موانع استفاده از فناوری هوش مصنوعی ابعاد گوناگونی دارد که برای مقابله با هر یک از آنها راهکار متناسب باید در نظر گرفته شود.

واژه‌های کلیدی: فناوری هوش مصنوعی، چالش‌ها و موانع، آموزش و پرورش

دیدگاه پدران و مادران در باره دوره‌های مجازی آموزش خانواده: یک مطالعه مقایسه‌ای

مینا محبی*^۱، مجتبی عاشوری^۲

*^۱. استادیار، گروه روان‌شناسی و مشاوره، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران. رایانامه: Minamohebbi@cfu.ac.ir
^۲. دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه تبریز، ایران / آموزش و پرورش، زنجان، ایران. رایانامه: Ashouri_M@tabriz.ac.ir

چکیده

مدرسه و خانواده به هم وابسته هستند و با همکاری یکدیگر به بهبود عملکرد تحصیلی و تربیتی دانش‌آموزان کمک می‌کنند. در این میان، دوره‌های آموزش خانواده که از سوی انجمن اولیاء و مربیان برگزار می‌شود، نقش مهمی در پیوند خانه و مدرسه دارد. این پژوهش با هدف مقایسه دیدگاه پدران و مادران دانش‌آموزان در باره دوره‌های مجازی آموزش خانواده انجام شد. پژوهش حاضر مقطعی و از نوع مقایسه‌ای بود. جامعه آماری مطالعه شامل همه اولیاء دانش‌آموزان مشغول به تحصیل در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ در استان زنجان و نمونه پژوهش، شامل ۲۲۱۷ نفر از این جامعه بودند که به روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای انتخاب شدند. به‌منظور ارزیابی دیدگاه‌های اولیاء از پرسشنامه دو سؤالی محقق ساخته درباره موضوع پژوهش استفاده شد. همچنین، به‌منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون تی-تست استفاده شد. نتایج این تحلیل نشان داد بین نظرات آزمودنی‌های پدر و مادر در خصوص برگزاری دوره‌های آموزش خانواده به شکل مجازی تفاوت معنی‌داری وجود دارد و در این میان، پدران نمرات بالاتری دارند. روانشناسان و مشاوران مدارس می‌توانند از نتایج این مطالعه در دوره‌های آموزش خانواده برگزار شده از سوی انجمن اولیاء و مربیان استفاده نمایند.

واژه‌های کلیدی: دوره‌های آموزش خانواده، مجازی، والدین

اثر بخشی قصه‌های بوستان سعدی بر مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان

فریده محسنی هنجانی^۱، افسانه لطفی عظیمی^۲

۱. استادیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران جنوب، تهران، ایران

۲. استادیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران جنوب، تهران، ایران

چکیده

پژوهش حاضر به منظور بررسی تأثیر قصه‌های بوستان سعدی بر افزایش مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان متوسطه اول انجام شده است. این مطالعه از نوع شبه تجربی با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه کنترل است. گروه نمونه پژوهش با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای ۶۰ دانش‌آموز دختر متوسطه اول بودند که به صورت تصادفی از مناطق غرب و شمال تهران انتخاب شدند و به صورت تصادفی در گروه سی نفری آزمایش و کنترل قرار گرفتند. از دو گروه آزمایش و کنترل، پیش‌آزمون به عمل آمد. سپس گروه آزمایش به مدت ۱۵ جلسه ۴۵ دقیقه‌ای تحت آموزش قصه‌های بوستان قرار گرفت. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه مهارت‌های اجتماعی ماتسن (۱۹۸۳) استفاده شد. نتایج حاصل از تحلیل کوواریانس نشان داد که قصه‌های بوستان سعدی بر افزایش مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان تأثیر دارد.

واژه‌های کلیدی: قصه‌های سعدی، مهارت‌های اجتماعی، دانش‌آموزان

تجربیات معنوی عاملی مؤثر در آمادگی نوجوانان برای بی‌حوصلگی دانش‌آموزان

حسین محقق^۱، احمد بیات^{۲*}، آرزو دلفان بیرانوند^۳، یزدان موحدی^۴

۱. دانشیار، گروه روان‌شناسی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران. رایانامه: h.mohagheghi@basu.ac.ir

۲* دکترای روان‌شناسی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران. رایانامه: a.bayat@eco.basu.ac.ir

۳. دکترای روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران. رایانامه: a.delfanbeiranvand@eco.basu.ac.ir

۴. دانشیار، دانشگاه هنر اسلامی تبریز، تبریز، ایران. رایانامه: y.movahedi@tabriziau.ac.ir

چکیده

هدف از این مطالعه تعیین نقش تجربیات معنوی در پیش‌بینی آمادگی برای بی‌حوصلگی در دانش‌آموزان بود. نمونه‌ی این پژوهش شامل ۲۰۸ دانش‌آموز (پسر و دختر) بود که از میان دانش‌آموزان شهر خرم‌آباد و به‌صورت خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. برای گردآوری داده‌ها از مقیاس تجربیات معنوی (غباری‌بناب و همکاران، ۱۳۸۴) و مقیاس آمادگی برای بی‌حوصلگی (فارمر و ساندبرگ، ۱۹۸۶) استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه استفاده شد. نتایج نشان داد که تجربیات معنوی نقش مهمی در بی‌حوصلگی نوجوانان دارند. به‌گونه‌ای که ۵۸٪ واریانس آمادگی برای بی‌حوصلگی به‌وسیله‌ی تجربیات معنوی قابل پیش‌بینی است. نتایج تحلیل رگرسیون تعدیلی نشان داد جنسیت می‌تواند در رابطه‌ی بین تجربیات معنوی و آمادگی برای بی‌حوصلگی دانش‌آموزان نقش داشته باشد؛ بنابراین می‌توان گفت که تجربیات معنوی نوجوانان تعیین‌کننده‌ی آمادگی برای بی‌حوصلگی آنان می‌باشد؛ اما این رابطه یک رابطه‌ی خطی ساده نیست، بلکه تحت تأثیر جنسیت قرار دارد.

واژه‌های کلیدی: تجربیات معنوی، آمادگی برای بی‌حوصلگی، دانش‌آموزان

تعیین اثربخشی اضطراب بر خودکارآمدی در دانش‌آموزان دبستانی پس از قرنطینه ی کرونایی

حسین محقی^۱، زهرا برچنج^۲

۱. دانشیار گروه روان‌شناسی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران. h.mohagheghi@basu.ac.ir

۲. دانشجوی دکتری روان‌شناسی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران

چکیده

اضطراب از جمله عواملی است که به صورت مستقیم و غیر مستقیم بر همه ی جنبه‌های زندگی فرد تأثیر منفی می‌گذارد و مشکلات فراوانی به وجود می‌آورد. لذا، شنا سایی عواملی که بتواند از این مشکلات پیشگیری کند، دارای اهمیت است. هدف از این پژوهش شنا سایی رابطه بین اضطراب و خودکارآمدی در دانش‌آموزان دبستانی پس از قرنطینه ی کرونایی بود. پژوهش حاضر از نوع توصیفی همبستگی است که برای تحلیل از رگرسیون استفاده شد. جامعه آماری پژوهش حاضر کلیه دانش‌آموزان استان اصفهان بعد از قرنطینه ی کرونایی می‌باشند که از بین آن‌ها از طریق نمونه‌گیری در دسترس تعداد ۲۰۰ نفر به‌عنوان گروه نمونه انتخاب شدند. اطلاعات مورد نیاز پژوهش از طریق پرسشنامه‌های اضطراب بک و خودکارآمدی بندورا گردآوری شد. نتایج نشان داد که اضطراب به صورت معکوس و معنادار ($P < 0/01$) خودکارآمدی را پیش‌بینی می‌کند و برعکس؛ یعنی از یک سو با افزایش خودکارآمدی اضطراب کاهش و با کاهش خودکارآمدی اضطراب افزایش می‌یابد و از سوی دیگر با افزایش اضطراب خودکارآمدی کاهش و با کاهش اضطراب خودکارآمدی افزایش می‌یابد. نتیجه‌گیری کلی این پژوهش، نشان‌گر آن است که عوامل مهم در کاهش اضطراب، خودکارآمدی است. ما برای جبران عوارض قرنطینه ی کرونایی که مهمترین آن اضطراب باشد، میتوانیم بر روی خودکارآمدی کار کرده و آن را افزایش دهیم.

واژه‌های کلیدی: اضطراب، خودکارآمدی، قرنطینه ی کرونایی و کرونا

پیش‌بینی نوموفوبیا بر اساس استرس ادراک شده در دانش‌آموزان

حسین محقق^۱، زهرا یزدانی فر^۲

۱. دانشیار گروه روان‌شناسی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران. h.mohagheghi@basu.ac.ir

۲. دانشجوی دکتری روان‌شناسی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی نقش پیش‌بینی‌کننده‌ی استرس ادراک شده در بروز نوموفوبیا است. روش تحقیق حاضر همبستگی با طرح رگرسیون بود. جامعه آماری این پژوهش دانش‌آموزان مدارس کرج بودند که از میان آنان نمونه‌ای شامل ۲۶۵ نفر از به‌صورت در دسترس انتخاب شدند. فرآیند نمونه‌گیری به‌صورت فراخوان در فضای مجازی انجام شد و گزارش ویژگی‌های جمعیت‌شناختی، شاخص‌های توصیفی، ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش و رگرسیون به روش همزمان بررسی شد. نتایج همبستگی نشان داد که ادراک منفی از تنیدگی با نوموفوبیا و ادراک مثبت از تنیدگی با نوموفوبیا رابطه‌ی معکوس دارد. نتیجه‌گیری این پژوهش را با نگاه به یافته‌ها می‌توان چنین گفت که یکی از آثار مخرب استفاده‌ی بی‌رویه از گوشی هوشمند پدیده‌ای به نام نوموفوبیا است که بیانگر هراس از نبود تلفن همراه است. کسانی که دچار نوموفوبیا هستند زمانی که از دسترسی به تلفن همراه محروم می‌مانند تنش و اضطراب را تجربه می‌کنند. استرس ادراک شده در دانش‌آموزان می‌تواند نقش پیش‌بینی‌کننده برای نوموفوبیا را بازی کند.

واژه‌های کلیدی: نوموفوبیا، ادراک منفی از تنیدگی، ادراک مثبت از تنیدگی، استرس ادراک شده، دانش‌آموز

رابطه خودتنظیمی هیجانی با خود شفقت‌ورزی

حسین محقق^۱، سه‌ند نصری^۲، نسرین محقق^۳

۱. * دانشیار گروه روان‌شناسی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران. h.mohagheghi@basu.ac.ir
۲. کارشناسی روان‌شناسی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران. رایانامه: sahandnasri81@gmail.com
۳. کارشناسی ارشد روان‌شناسی و مشاور ناحیه یک آموزش و پرورش شهر همدان hm293na@gmail.com

چکیده

شفقت‌ورزی نسبت به خود به این معناست که بتوان با نگاهی مسئولانه‌تر به زندگی خود و دیگران نگاه کرد. افراد دارای شفقت به‌جای قضاوت کردن‌های ارزشی، صرفاً به رنج توجه می‌کنند و برای برطرف کردن آن قدم برمی‌دارند. با توجه به اهمیت این مفهوم در زندگی فردی و اجتماعی، این پژوهش با هدف بررسی رابطه مهارت‌های خودتنظیمی با خودشفقت‌ورزی انجام شد. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان مقطع متوسطه اول شهرستان همدان در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ بود. از این جامعه ۲۰۰ دانش‌آموز با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. ابزارهای پژوهش شامل پرسشنامه‌های خودتنظیمی (Shields & Cicchetti, 1997) و پرسشنامه شفقت به خود (Neff et al. 2003) بود. به‌منظور تحلیل داده‌های پژوهش از تحلیل همبستگی استفاده شد. نتایج نشان دادند بین زیرمقیاس‌های خودتنظیمی و زیرمقیاس‌های سازگاری و تحمل، (زیرمقیاس‌های شفقت‌ورزی) رابطه مثبت و معنادار وجود داشت اما رابطه بین زیرمقیاس‌های خودتنظیمی با زیرمقیاس پنهان‌کاری (زیرمقیاس شفقت‌ورزی) منفی و معنادار بود. بنابر نتایج به دست آمده، با افزایش مهارت‌های خودتنظیمی می‌توان سازگاری و تحمل را افزایش داد و از شدت پنهان‌کاری کاست.

واژه‌های کلیدی: شفقت‌ورزی، مهارت خودتنظیمی، دانش‌آموزان

رابطه‌ی سبک‌های فرزندپروری والدین با خودشیفتگی دانش‌آموزان

حسین محقق^{۱*}، شقایق ثمری شمس^۲

*۱. دانشیار، گروه آموزشی روان‌شناسی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران، رایانامه: hm293na@gmail.com

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران، رایانامه: shaghayegh_shams@ymail.com

چکیده

پژوهش حاضر با توجه به تأثیر مهم والدین در رشد و تحول فرزندان انجام گرفت. هدف اصلی این پژوهش بررسی رابطه‌ی سبک‌های فرزندپروری والدین با شخصیت خودشیفته‌ی فرزندانشان بود. روش پژوهش از نوع همبستگی و جامعه‌ی آماری آن، کلیه‌ی دانش‌آموزان دختر دوره‌های اول تا سوم متوسطه‌ی شهر همدان در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ به همراه والدین آن‌ها بودند که ۲۲۹ نفر از آنان از طریق نمونه‌گیری خوشه‌ای به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. دانش‌آموزان، پرسشنامه‌ی خودشیفتگی راسکین و تری (۱۹۸۸) و والد اصلی هر دانش‌آموز، پرسشنامه‌ی سبک‌های فرزندپروری بامریند (۱۹۷۳) را تکمیل کردند. برای تحلیل داده‌ها، از آزمون همبستگی پیرسون برای تعیین رابطه و رگرسیون چند متغیره برای تعیین شدت رابطه استفاده شد. بین سبک‌های فرزندپروری والدین با خودشیفتگی دانش‌آموزان رابطه وجود داشت. بین سبک فرزندپروری آزادگذاری با خودشیفتگی رابطه‌ی مثبت و معنی‌دار و بین سبک فرزندپروری اقتدار منطقی با خودشیفتگی رابطه‌ی منفی و معنی‌دار وجود داشت. با در نظر گرفتن نتایج حاصل شده، ارائه‌ی آموزش‌های لازم به والدین برای بهبود سبک فرزندپروری آن‌ها موکد و ضروری بود.

واژه‌های کلیدی: سبک‌های فرزندپروری، شخصیت خودشیفته، دانش‌آموزان دوره‌ی متوسطه

بررسی تأثیر رضایت شغلی معلم بر انگیزش دانش‌آموزان

حسین محقی^۱، مهرا ن گلزاری امجد^۲

۱. دانشیار دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران. رایانامه: H.mohagheghi@basu.ac.ir

۲. دانشجوی دکتری روان‌شناسی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران. رایانامه: mehrangolzarii@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر به منظور بررسی تأثیر رضایت شغلی معلمان بر انگیزش دانش‌آموزان انجام گرفت. روش اجرای پژوهش کمی و از نوع همبستگی بوده است. جامعه آماری این پژوهش دانش‌آموزان دختر دوره ابتدایی و معلمان آنان بودند که حجم نمونه شامل ۴۰۰ دانش‌آموز دختر دوره ابتدایی و ۲۰ معلم دوره دوم ابتدایی دخترانه بود. روش نمونه‌گیری پژوهش از نوع خوشه‌ای بود. ابزارهای پژوهش پرسشنامه انگیزش درونی ریان و کانل (۱۹۸۵)، پرسشنامه رضایت شغلی اسمیت کندال و هیولین (۱۹۶۹) بود. نتایج پژوهش نشان داد که بین رضایت شغلی معلمان و انگیزش درونی دانش‌آموزان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد؛ و رضایت شغلی می‌تواند با توجه به تأثیری که در کیفیت تدریس معلم ایفا می‌کند باعث افزایش انگیزش تحصیلی دانش‌آموزان شود.

واژه‌های کلیدی: رضایت شغلی، انگیزش تحصیلی، رضایت شغلی معلمان

رابطه سبک‌های فرزندپروری والدین با احساس کفایت شخصی فرزندان

حسین محقق^{۱*}، نسرين محقق^۲، آسیه محقق^۳، آذر محقق^۴.

۱. * دانشجویار گروه روان‌شناسی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران. h.mohagheghi@basu.ac.ir
۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی. دانشگاه آزاد اسلامی. مشاور آموزش و پرورش ناحیه یک همدان
۳. کارشناسی ارشد تکنولوژی آموزشی دانشگاه خوارزمی، آموزگار منطقه نه آموزش و پرورش شهر تهران
۴. کارشناسی ارشد تکنولوژی آموزشی دانشگاه بوعلی سینا، آموزگار آموزش و پرورش شهرستان نظر آباد البرز

چکیده

والدین نقش بزرگی در تربیت فرزندان دارند به طوری که اکثر مشکلات رفتاری افراد منعکس‌کننده شیوه تعامل بین والدین و فرزندان است و در کنار آن شایستگی‌های فردی به واسطه تربیت والدین حاصل می‌شود. هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه سبک‌های فرزندپروری والدین با احساس کفایت فرزندان بود. این پژوهش از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش حاضر را کلیه مادران و دانش‌آموزان متوسطه اول ناحیه یک آموزش و پرورش همدان در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ تشکیل می‌دادند. از این جامعه، ۱۰۰ مادر و کودک با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه سبک‌های فرزندپروری (Schaefer, 1965) و زیرمقیاس کفایت شخصی سیاهه فرسودگی شغلی (Maslach et al., 1996) بود. نتایج نشان داد که بین سبک فرزندپروری والدین و احساس کفایت شخصی رابطه وجود دارد. پس بخشی از کفایت شخصی فرزندان به واسطه سبک‌های فرزندپروری والدین به تحقق می‌پیوندد و لذا ضرورت دارد که به آن پرداخته شود.

واژه‌های کلیدی: کفایت شخصی، سبک‌های فرزندپروری، والدین، فرزندان

مروری بر الگوها و نظریه‌های مطرح پیرامون تاب‌آوری و سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان

نگین محمدی^۱، کاظم برزگر بفرئی^{۲*}، حسین حسینی^۳

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه یزد، یزد، ایران. رایانامه: Negin.mohamadi.95@gmail.com

۲. دانشیار دانشگاه یزد، یزد، ایران. رایانامه: k.barzegar@yazd.ac.ir

۳. استادیار دانشگاه یزد، یزد، ایران. رایانامه: hassani.hossain@yazd.ac.ir

چکیده

سرزندگی تحصیلی یکی از متغیرهای جدید در حوزه تحصیلی است و نقش مهم و به‌سزایی در تمام دانش‌آموزان، جهت مقابله با چالش‌های تحصیلی و به دنبال آن موفقیت تحصیلی دارد. هدف از پژوهش حاضر واکاوی الگوها و نظریه‌های مطرح پیرامون تاب‌آوری و سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان بود. روش پژوهش مروری و کتابخانه‌ای بود. بر اساس یافته‌های پژوهش، حمایت معلمان و سرزندگی و مهارت‌های تحصیلی دانش‌آموزان، نقش حمایت‌ابزاری و عاطفی معلمان و اعضای خانواده را در سرزندگی تحصیلی و توانایی‌های تحصیلی دانش‌آموزان تأثیرگذار است. حمایت معلم ادراک‌شده توسط دانش‌آموزان با موفقیت و پیشرفت تحصیلی آنان مؤثر است. حمایت آموزشی، رابطه حمایتی معلم، احساس تعلق به مدرسه و مدیریت کلاس درس و انگیزه دانش‌آموزان و درگیری (مداومت، شایستگی ادراک‌شده و ارزش‌گذاری مدرسه) نیز در سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان مؤثر است. یک رابطه متقابل میان احساس تعلق به مدرسه و سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان، وجود دارد؛ بنابراین سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان، انگیزه، درگیری و حمایت ادراک‌شده از جانب خانواده و مدرسه تحت‌تأثیر قرار می‌گیرد.

واژه‌های کلیدی: خانواده، مدرسه، تاب‌آوری، سرزندگی تحصیلی، دانش‌آموزان.

تأثیر موانع بهبود کارایی نیروی انسانی بر مدیریت بهینه سازی منابع انسانی در مدیران آموزش و پرورش

پریوش محمدی قشلاق*^۱، فریدون مجتهدی^۲

*^۱. استادیار گروه علوم تربیتی، واحد مهاباد، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد مهاباد، مهاباد، ایران.

رایانامه: mohammadi.gh.p@gmail.com

^۲. کارشناسی ارشد آموزش و بهسازی منابع انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد مهاباد، مهاباد، ایران

رایانامه: faridoonmojtahedi@gmail.com

چکیده

یکی از اهداف اولیه هر سازمان و مدیران آن بهبود کارایی و بهره‌وری نیروی انسانی است. دستیابی به این هدف مستلزم برنامه‌ریزی و درک دقیق از وقایع موجود در سازمان است. در این پژوهش بر مبنای مرور متون مرتبط و دریافت نظرات کارشناسان موانع بهبود کارایی شناسایی گردید. سوال اصلی این مطالعه این است که: آیا موانع بهبود کارایی نیروی انسانی بر مدیریت بهینه سازی منابع انسانی و کارایی کارکنان تأثیرگذار است؟ برای استخراج مدل مفهومی، نظریه‌ها و مدل‌های مرتبط با موضوعات و تحقیق‌های پیشین به طور گسترده مورد بررسی قرار گرفت. تحقیق حاضر از لحاظ روش تحقیق توصیفی - پیمایشی و از نظر هدف کاربردی است. جامعه آماری این تحقیق شامل کلیه مدیران مقطع متوسطه دوم آموزش و پرورش شهرستان سردشت است. روش نمونه‌گیری بر اساس تصادفی ساده (در دسترس) است که اندازه نمونه ۱۵۵ نفر محاسبه شده است. ابزار استفاده شده در این تحقیق آلفای کرونباخ ۰/۸۴ می‌باشد و روایی آن از طریق روایی محتوایی تأیید گردید. در این پژوهش از آزمون‌های همبستگی پیرسون، آزمون تی و آزمون تحلیل واریانس و رگرسیون چند متغیره استفاده شده است. نتایج تحقیق نشان داد که مدیریت بهینه سازی منابع انسانی و کارایی کارکنان بر موانع بهبود کارایی و مؤلفه‌های آن تأثیرگذار شد. یعنی با افزایش بهینه سازی منابع انسانی، کارایی کارکنان افزایش یافت.

واژه‌های کلیدی: کارایی منابع انسانی، بهینه‌سازی و بهره‌وری منابع انسانی

اثربخشی آموزش تفکر انتقادی بر بهزیستی روان‌شناختی و اخلاق تحصیلی دانش‌آموزان

هیمن محمودفخه^{۱*}، سیروان رحیم نژاد آق‌دره^۲، سهراب محمودفخه^۳

*۱. استادیار، گروه روان‌شناسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران. رایانامه: hemanmahmoudfakhe@pnu.ac.ir

۲. کارشناسی روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، مهاباد، ایران. رایانامه: sirvanrahimnezhad951@gmail.com

۳. کارشناسی علوم تربیتی، آموزش‌وپرورش، مهاباد، ایران. رایانامه: shrabmhwdy@gmail.com

چکیده

تفکر انتقادی گروهی از مهارت‌های شناختی از قبیل استنباط، تجزیه و تحلیل، خودتنظیمی و تفسیر را در بر می‌گیرد و می‌تواند بسیاری از متغیرهای حوزه‌ی تحصیلی را تحت تأثیر قرار دهد؛ بنابراین، هدف پژوهش حاضر، اثربخشی آموزش تفکر انتقادی بر بهزیستی تحصیلی و اخلاق تحصیلی دانش‌آموزان بود. روش پژوهش، نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون همراه با گروه گواه بود و در سال ۱۴۰۲ انجام شد. جامعه آماری شامل کلیه‌ی دانش‌آموزان پسر دوره اول متوسطه شهر مهاباد بود که با روش نمونه‌گیری هدفمند تعداد ۴۰ دانش‌آموز واجد شرایط انتخاب شدند و به صورت گمارش تصادفی در گروه آزمایش و گواه گمارده شدند (هر گروه، ۲۰ دانش‌آموز). جهت گردآوری داده‌ها از اخلاق تحصیلی گل پرور (۱۳۸۹) و مقیاس بهزیستی روان‌شناختی فرم کوتاه ریف (۲۰۰۴) استفاده شد. گروه آزمایش به مدت ۱۵ جلسه ۴۵ دقیقه‌ای، آموزش تفکر انتقادی را دریافت کردند. تحلیل داده‌ها با روش تحلیل کوواریانس و با استفاده از نرم افزار SPSS-26 (سطح معنی‌داری ۰/۰۵) انجام شد. نتایج نشان داد که تفکر انتقادی بر بهزیستی روان‌شناختی و اخلاق تحصیلی تأثیر داشت ($P < 0/05$). طبق نتایج، آموزش تفکر انتقادی به‌صورتی مؤثر بهزیستی روان‌شناختی و اخلاق تحصیلی را افزایش داد. از این‌رو، می‌توان برای افزایش بهزیستی روان‌شناختی و اخلاق تحصیلی از آموزش تفکر انتقادی استفاده نمود.

واژه‌های کلیدی: آموزش تفکر انتقادی، اخلاق تحصیلی، بهزیستی روان‌شناختی

پیش‌بینی نقش خدمات مشاوره مدرسه در توانمندسازی دانش‌آموزان در پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی با میانجیگری حمایت والدین

شهره محمودی

دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی مدرسه، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج، کرج، ایران.
bitamahmoodi82@gmail.com: رایانامه:

چکیده

مدرسه نوآوری و افق‌های فکری، اجتماعی و فرهنگی دانش‌آموزان را گسترش می‌دهد و موجبات رشد و آگاهی بخش دانش‌آموزان را فراهم می‌آورد، وجود مشاوران در مدرسه علاوه بر پیشرفت تحصیلی و شکوفایی شخصیت دانش‌آموزان باعث آگاهی بخشی، تاب‌آوری و توانمندسازی آنان در پیشگیری از رفتارهای مخرب و آسیب‌های اجتماعی می‌شود. هدف از پژوهش، شناخت نقش مشاوران مدرسه در توانمندسازی دانش‌آموزان در پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی با میانجیگری حمایت والدین می‌پردازد. روش پژوهش بر مبنای پیمایشی و نوع پژوهش توصیفی با استفاده از روش همبستگی دنبال شده است؛ جامعه آماری پژوهش والدین دانش‌آموزان مورد مراجعه به مشاوران مدارس نیو شاد، شادان و ناصر ترکان در ناحیه چهار شهر کرج مراجعه نموده‌اند، است که تعداد ۱۲۵ مصاحبه در دفتر مشاوران مدارس صورت گرفت. روش جمع‌آوری اطلاعات بر مبنای پرسشنامه پژوهشگر ساخته بوده و برای پایایی پرسشنامه از مقیاس‌های آلفا، روش دو نیمه کردن، روش معادل، استفاده شده است که سطح بالایی پایایی (۰.۷۹٪) را نشان دادند. در تحلیل داده‌ها از آزمون کندال و ضریب همبستگی اسپیرمن استفاده شده است. یافته‌های نشان داد که بین اثربخش خدمات مشاوره مدرسه در حوزه‌های آموزش مهارت‌های زندگی، مهارت‌های ارتباطی خودکنترلی، فردی و اجتماعی، آگاه بخشی عوامل خطر ساز و توانمندسازی دانش‌آموزان در پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد. ($P < 0/05$) نتیجه پژوهش سودمندی نقش مشاور مدرسه را در تاب‌آوری و توانمندسازی دانش‌آموزان و آگاهی بخشی در پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی را تایید نموده است.

واژه‌های کلیدی: خدمات مشاوره مدرسه، توانمندسازی، پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی، حمایت والدین

رابطه جو عاطفی مدرسه و تجارب مثبت در مدرسه با احساس تعلق به مدرسه

فاطمه محمدی^{۱*}، داود قادری^۲

*۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، واحد سراب، دانشگاه آزاد اسلامی، سراب، ایران.

Tina.mohammadi6387@gmail.com

۲. استادیار، گروه روان‌شناسی، واحد سراب، دانشگاه آزاد اسلامی، سراب، ایران. d.ghaderipsy@gmail.com

چکیده

احساس تعلق به مدرسه متغیر بسیار مهمی است که می‌تواند فعالیت‌های آموزشی دانش‌آموزان را تحت تأثیر قرار دهد. پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه بین جو عاطفی مدرسه و تجارب مثبت در مدرسه با احساس تعلق به مدرسه در دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم انجام شد. مطالعه حاضر توصیفی از نوع همبستگی بود. از جامعه دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم شهر سراب در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ بر اساس جدول مورگان تعداد ۴۰۰ دانش‌آموز دختر و پسر به شیوه نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. تمامی شرکت‌کنندگان پرسشنامه‌های احساس تعلق به مدرسه (گودناو، ۱۹۹۳)، جو عاطفی مدرسه (سینک و اسپنسر، ۲۰۰۵) و تجارب مثبت در مدرسه (فورلونگ و همکاران، ۲۰۱۳) را تکمیل کردند. داده‌های بدست آمده از طریق ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج نشان داد که بین تجارب مثبت در مدرسه با احساس تعلق به مدرسه رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد، اما بین جو عاطفی مدرسه با احساس تعلق به مدرسه رابطه معنی‌داری وجود ندارد. نتایج همچنین نشان داد که متغیر تجارب مثبت در مدرسه توانایی پیش‌بینی معنی‌دار احساس تعلق به مدرسه را دارد. این متغیر مذکور توانست تغییرات احساس تعلق به مدرسه را پیش‌بینی کند. فراهم کردن زمینه‌های مناسب جهت جو عاطفی و تجارب مثبت در مدرسه می‌تواند سهم بسیار مهمی در احساس تعلق به مدرسه دانش‌آموزان که از مؤلفه‌های مهم نظام‌های آموزشی محسوب می‌شود.

واژه‌های کلیدی: احساس تعلق، تجارب مثبت، جو عاطفی مدرسه

مروری بر اثربخشی هنردرمانی در اختلال هیجانی – رفتاری

الهه محمودی*^۱، شهرروز نعمتی^۲

*۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران. رایانامه: mahmoudi.elah@tabrizu.ac.ir

۲. استاد، گروه علوم تربیتی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران. رایانامه: sh.nemati@tabriu.ac.ir

چکیده

هدف پژوهش حاضر مروری بر اثربخشی هنردرمانی در اختلال هیجانی – رفتاری بود. روش پژوهش مروری – کتابخانه‌ای بود. با استفاده از جستجوی کلیدواژه‌های تخصصی Art therapy and Emotional behavioral problems در پایگاه‌های اطلاعات پژوهشی شامل ProQuest, Springer, Pubmped, Elsevier, Scopus, Science direct و Google Scholar مقاله‌هایی که در فاصله سال‌های ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۳ چاپ شده بودند، مشخص شدند. برای شناسایی و پوشش بیشتر مقالات منتشر شده بعد از جستجوی پایگاه‌های اطلاعاتی، تعدادی مجلات معتبر در این زمینه نیز در کتابخانه‌ها مورد جستجو قرار گرفتند. از بین مقاله‌های برر سی شده، ۵ مقاله که به برر سی اثربخشی هنردرمانی در اختلال هیجانی – رفتاری اختصاص داشت، با روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. شواهد پژوهشی حاکی از اثربخشی هنردرمانی در اختلال‌های هیجانی – رفتاری مختلف مانند مقابله با مشکلات در مهارت‌های اجتماعی، تسهیل مشارکت فعال در مشاوره، تمرکز بر فعالیت‌های سازنده دانش‌آموزان ضداجتماعی، افزایش تاب‌آوری و بهبود مشارکت با مدرسه بود. با توجه به نتایج لزوم به کارگیری هنردرمانی به‌منظور کاهش اختلال هیجانی – رفتاری، ضروری به نظر می‌رسد.

واژه‌های کلیدی: اختلال هیجانی – رفتاری، دانش‌آموزان، نوجوانان، هنر

شناسایی عوامل مؤثر بر یادگیری معکوس در دانش‌آموزان

عطالله محمودی^۱، یحیی یاراحمدی^{۲*}، امید مرادی^۳

۱. دانشجوی دکترای روانشناسی تربیتی، گروه روان‌شناسی، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران. رایانامه:

atamahmodi2016@gmail.com

۲. استادیار، گروه روانشناسی، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران. رایانامه: yyarahmadi@gmail.com

۳. دانشیار، گروه مشاوره، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران. رایانامه: moradiama@gmail.com

چکیده

روش تدریس معکوس یک رویکرد تدریس و یادگیری جدید مبتنی بر فناوری اطلاعات و ارتباطات است که به دلیل خلاقیتی که در این شیوه تدریس نسبت به تدریس متداول در کلاس درس وجود دارد، شناسایی عواملی که می‌توانند بر آن تأثیر گذارند، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. به همین دلیل پژوهش حاضر با هدف شناسایی عوامل مؤثر بر یادگیری معکوس در دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم، طراحی شد. روش پژوهش کیفی از نوع فراترکیب بود. بدین منظور تمام مقالات و مستندات علمی مرتبط با یادگیری معکوس از مراجع علمی معتبر در بازه سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۰ استخراج شدند و ۲۳ مقاله که روایی آنها با استفاده از معیار CASP، بررسی شده بود و نمره آنها بین ۳۱-۴۸ قرار داشت، انتخاب شدند. بر اساس تحلیل محتوای مقاله‌ها، در مجموع ۴ مقوله و ۸ مفهوم و ۲۳ کد برای یادگیری معکوس تأیید شدند. بر اساس نتایج در نظر گرفتن عواملی مانند آماده‌سازی فردی، آمادگی آموزشی، آمادگی محیطی و آمادگی زیرساختی محتوا، می‌تواند تدریس معکوس را مؤثرتر سازد.

واژه‌های کلیدی: ارتقا یادگیری، فراترکیب، یادگیری معکوس

رابطه کنترل درونی با عملکرد شغلی معلمان مدارس هوشمند

مصطفی محمودی*^۱، محسن احمدی^۲

*۱. کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران. رایانامه: mostafa.mhd@yahoo.com
۲. دکتری مدیریت آموزشی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران. رایانامه: mohsenahmadi2020@gmail.com

چکیده

مطالعه حاضر با هدف بررسی رابطه میان کنترل درونی و عملکرد شغلی معلمان مدارس هوشمند انجام پذیرفت. روش مطالعه توصیفی-همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش، شامل کلیه معلمان مدارس هوشمند منطقه پنج شهر تهران در سال ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بود که از این جامعه با روش نمونه‌گیری تصادفی ساده، نمونه‌ای به حجم ۳۴۱ نفر انتخاب شد. ابزارهای پژوهش شامل پرسشنامه منبع کنترل (Rutter, 1966) و پرسشنامه عملکرد شغلی (Byrne et al., 2005) بود. به‌منظور تحلیل داده‌ها از آزمون ضریب همبستگی پیرسن استفاده شد. نتایج نشان دادند بین کنترل درونی با عملکرد شغلی معلمان مدارس هوشمند رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. با توجه به یافته‌ها افزایش کنترل درونی معلمان می‌تواند عملکرد بهتر شغلی را به همراه داشته باشد.

واژه‌های کلیدی: کنترل درونی، عملکرد شغلی، مدارس هوشمند، معلمان

شناسایی عوامل مؤثر بر یادگیری معکوس در دانش‌آموزان

عطالله محمودی^۱، یحیی یاراحمدی^{۲*}، امید مرادی^۳

۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران. رایانامه:

atamahmodi2016@gmail.com

۲. استادیار، گروه روان‌شناسی، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران. رایانامه: yyarahmadi@gmail.com

۳. دانشیار، گروه مشاوره، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران. رایانامه: moradiama@gmail.com

چکیده

روش تدریس معکوس یک رویکرد تدریس و یادگیری جدید مبتنی بر فناوری اطلاعات و ارتباطات است که به دلیل خلاقیتی که در این شیوه تدریس نسبت به تدریس متداول در کلاس درس وجود دارد، شناسایی عواملی که می‌توانند بر آن تأثیر گذارند، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. به همین دلیل پژوهش حاضر با هدف شناسایی عوامل مؤثر بر یادگیری معکوس در دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم، طراحی شد. روش پژوهش کیفی از نوع فراترکیب بود. بدین منظور تمام مقالات و مستندات علمی مرتبط با یادگیری معکوس از مراجع علمی معتبر در بازه سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۰ استخراج شدند و ۲۳ مقاله که روایی آنها با استفاده از معیار CASP، بررسی شده بود و نمره آنها بین ۳۱-۴۸ قرار داشت، انتخاب شدند. بر اساس تحلیل محتوای مقاله‌ها، در مجموع ۴ مقوله و ۸ مفهوم و ۲۳ کد برای یادگیری معکوس تأیید شدند. بر اساس نتایج در نظر گرفتن عواملی مانند آماده‌سازی فردی، آمادگی آموزشی، آمادگی محیطی و آمادگی زیرساختی محتوا، می‌تواند تدریس معکوس را مؤثرتر سازد.

واژه‌های کلیدی: ارتقا یادگیری، فراترکیب، یادگیری معکوس

نقش استفاده از فضای مجازی در اضطراب فراگیر و سلامت روانی دانش‌آموزان

افروز محمودی نیک^۱، نازنین غلامی^۲، زینب ربانی^۳*

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، واحد الکترونیکی دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. رایانامه:

Afrozmahmoodi452@gmail.com

۲. کارشناسی ارشد روان‌سنجی، واحد الکترونیکی دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. رایانامه: *nazigholami69@gmail.co*

۳. دکتری روان‌شناسی تربیتی، واحد الکترونیکی دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. رایانامه: *rabbany2007@gmail.com*

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی نقش استفاده از فضای مجازی در اضطراب فراگیر و سلامت روانی دانش‌آموزان بود. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان مقطع متوسطه شهر اهواز بود که در سال تحصیلی ۱۴۰۱ مشغول به تحصیل بودند. نمونه‌ای با حجم ۱۵۷ نفر به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای سه مرحله‌ای انتخاب شدند. برای جمع‌آوری اطلاعات از سه پرسشنامه فضای مجازی (Lee et al., 2005) پرسشنامه اضطراب فراگیر (Spitzer et al., 2006) و پرسشنامه سلامت روانی (Goldberg, 1972) استفاده شد. بر اساس نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون با روش گام به گام، از بین مؤلفه‌های استفاده از فضای مجازی، مؤلفه نگرش توانست اضطراب فراگیر را به صورت مثبت پیش‌بینی کند ($P < 0/01$). همچنین همه مؤلفه‌های استفاده از فضای مجازی با سلامت روانی رابطه معنادار داشتند. مؤلفه‌های نگرش استفاده از فضای مجازی، سازگاری استفاده از فضای مجازی و تأثیر اجتماعی استفاده از فضای مجازی و لذت استفاده از فضای مجازی، سلامت روانی را به طور مثبت پیش‌بینی کردند ($P < 0/05$). همچنین نتایج نشان دادند که استفاده از فضای مجازی می‌تواند ۱۴ درصد اضطراب فراگیر و ۳۳ درصد واریانس تغییرات سلامت روانی را پیش‌بینی کند؛ بنابراین می‌توان بیان کرد که هرچه دانش‌آموزان نگرش مثبت‌تری به استفاده از فضای مجازی داشته باشند و ساعات بیشتری را به این امر اختصاص دهند، اضطراب بیشتری را تجربه می‌کنند. همچنین نگرش مثبت به فضای مجازی، سهولت دسترسی و باور به لذتبخش بودن آن موجب کاهش سلامت روانی دانش‌آموزان می‌شود.

واژه‌های کلیدی: اضطراب فراگیر، اعتیاد به صفحات الکترونیک، دانش‌آموزان، سلامت روانی، فضای مجازی

نقش عوامل غیررفتاری در توسعه شایستگی‌های حرفه‌ای معلمان: یک مرور نظام‌مند

حسن محمودیان

استادیار گروه روان‌شناسی، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران

چکیده

معلمی حرفه‌ای پیچیده است که به ترکیبی از مهارت‌ها، توانایی‌ها و شایستگی‌های مختلف نیاز دارد. تحقیقات عمدتاً بر عوامل رفتاری مرتبط با شایستگی‌های حرفه‌ای معلمان تمرکز کرده است. هدف این مطالعه بررسی نقش عوامل غیررفتاری مانند توانایی‌های شناختی و ویژگی‌های شخصیتی و انگیزه‌های انتخاب حرفه معلمی با شایستگی‌های حرفه‌ای معلمان بود. این مطالعه از روش مرور نظام‌مند برای تجزیه و تحلیل یافته‌های تحقیقات مرتبط استفاده کرد. جستجوی گسترده مقالات و بررسی شواهد با استفاده از جستجوی پایگاه‌های الکترونیکی PubMed، Web of Science، Magiran، SID، Google Scholar، Scopus، بین سالهای ۱۹۹۰ تا ۲۰۲۲ انجام شد. یافته‌ها نشان داد که ویژگی‌های شخصیتی قوی‌ترین راه‌انداز شایستگی‌های حرفه‌ای معلمان است. ویژگی‌های شخصیتی توافق‌پذیری با سبک‌های تعامل مطلوب و ویژگی‌های هیجانی بودن منفی با سبک‌های تعامل نامطلوب مرتبط بود. گشودگی تجربه با شایستگی‌های آموزشی و وظیفه‌شناسی با سبک‌های آموزشی مرتبط بود. بنابراین می‌توان گفت که عوامل غیررفتاری مانند ویژگی‌های شخصیتی، انگیزه‌ها و تا حدی توانایی‌های شناختی در توسعه شایستگی‌های حرفه‌ای معلمان نقش دارند. این یافته‌ها می‌تواند برای بهبود برنامه‌های آموزش و پرورش معلمان و انتخاب معلمان مناسب‌تر مورد استفاده قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: شایستگی‌های حرفه‌ای، معلم، عوامل غیررفتاری، شخصیت.

بررسی رابطه بین میزان استفاده از شبکه های اجتماعی و سلامت روان در دانش‌آموزان دختر

نرگس مختارزاده

کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ارومیه، آموزش و پرورش، سلماس، ایران

چکیده

شبکه های اجتماعی مجازی، نسل جدیدی از وب سایت های اینترنتی هستند؛ که نوجوانان و جوانان به خاطر داشتن روحیه تنوع طلبی، خلاقیت، گرایش به برقراری ارتباط با دیگران، حس کنجکاوی و علاقه به داشتن زندگی متفاوت به عضویت در شبکه های اجتماعی گرایش بیشتری دارند. شبکه های اجتماعی مثل شمشیر دولبه هستند، اگر از آنها درست استفاده نشود، بیشترین آسیب را به کاربران خواهند رساند. هدف تحقیق حاضر بررسی رابطه بین میزان استفاده از شبکه های اجتماعی و سلامت روان دانش‌آموزان دختر دوره اول متوسطه بود. جامعه آماری این تحقیق، شامل تمامی دانش‌آموزان دختر دوره اول متوسطه شهرستان سلماس که در سال تحصیلی ۱۴۰۳_۱۴۰۲ مشغول به تحصیل بودند. نمونه تحقیق شامل ۳۵۰ نفر که با استفاده از فرمول کوکران و به شیوه خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شد. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه محقق ساخته میزان استفاده از شبکه های اجتماعی و پرسشنامه سلامت عمومی گلدبرگ بهره گرفته شد. اطلاعات به دست آمده با استفاده از آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون خطی تجزیه و تحلیل شد. نتایج نشان داد بین استفاده از شبکه های اجتماعی و سلامت روان (مشکلات جسمانی، اضطراب، اختلال در کارکرد اجتماعی و افسردگی دانش‌آموزان) دختر دوره اول متوسطه رابطه معناداری وجود دارد. لذا استفاده زیاد از شبکه های اجتماعی سبب تنبلی های جسمی، تقویت کم تحرکی و کاهش روابط با دیگران دردنیای واقعی و در نتیجه انزوای اجتماعی و افسردگی می‌شود. آشنا کردن نسل جوان با خطرات جسمانی و روانی و در نتیجه ایجاد خودکنترلی و خودایمنی در آنها برای استفاده بهینه از فناوری های جدید بسیار مهم است.

واژه‌های کلیدی: شبکه های اجتماعی، سلامت روان، افسردگی، دوره متوسطه اول، دانش‌آموزان

تحلیلی بر مدارس هوشمند

فرانک مختاریان^۱، علی مقدم‌زاده^۲

۱. پژوهشگر مرکز پژوهش، نوآوری و هوشمندسازی سازمان سنجش آموزش کشور

mokhtarian_fa@alumni.ut.ac.ir

۲. دانشیار دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی دانشگاه تهران amoghadamzadeh@ut.ac.ir

چکیده

به طور کلی، مدرسه هوشمند مدرسه‌ای است که مدیریت آن بر مبنای فناوری رایانه‌ای و شبکه‌ای به انجام می‌رسد. در این مدارس، محتوای اکثر دروس به صورت الکترونیکی ارائه شده و سیستم نظارت و ارزشیابی از آموخته‌های فراگیران به صورت هوشمند است. با توجه به رویکرد این مدارس دانش‌آموزان می‌توانند از یادگیری تعاملی و انعطاف پذیر برخوردار شده و به تناسب پیشرفت در سطوح یادگیری، از آموزش‌های جدید در سطحی بالاتر برخوردار شوند. لذا ملاحظه می‌شود که گسترش و توسعه اینگونه مدارس تا حد زیادی می‌تواند در بهبود نظام مدیریت مدارس و پرورش فراگیران توانمند مؤثر واقع شود. در ادامه به بررسی حوزه‌های اصلی فعالیت این مدارس و وجه تمایز آن‌ها با مدارس سنتی پرداخته شده و برخی از چالش‌های فراروی مدیران ذیربط ارائه و در خاتمه نیز راهکارهایی اجرایی در این خصوص پیشنهاد شده است.

واژه‌های کلیدی: مدیریت، مدارس هوشمند

رابطه اضطراب و هوش اجتماعی دانش‌آموزان با ویژگی‌های شخصیت معلمان

مریم مرادجوی همدانی^۱، ایرج صفائی راد^۲

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی

۲. استادیار گروه روان‌شناسی، واحد همدان، دانشگاه آزاد اسلامی، همدان، ایران i.safaeirad@iauh.ac.ir

چکیده

پژوهش حاضر با هدف رابطه اضطراب و هوش اجتماعی دانش‌آموزان با ویژگی‌های شخصیت معلمان انجام شد. این پژوهش از لحاظ نوع داده‌ها کمی از نظر هدف کاربردی و از نظر روش انجام توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش شامل همه دانش‌آموزان دوره متوسطه اول ناحیه یک شهر همدان به تعداد ۶۵۵۰ دانش‌آموز و ۳۵۰ نفر معلم در سال تحصیلی ۱۴۰۱ بود. نمونه آماری بر اساس فرمول فیدل و تاباچینگ (۲۰۰۷) ۱۰۶ نفر که به لحاظ احتیاط این تعداد به ۱۲۰ نفر افزایش یافت. روش نمونه‌گیری خوشه‌ای - چندمرحله‌ای بود. ابزار پژوهش شامل سه پرسشنامه استاندارد اضطراب بک (۱۹۹۰)، هوش اجتماعی سیلورا، مارتینوسن و دال (۲۰۰۱) و ویژگی‌های شخصیت مک‌کری و کاستا (۱۹۹۲) استفاده شد. برای آزمون فرضیه‌های پژوهش از ضریب همبستگی و رگرسیون چندگانه استفاده شد. نتایج نشان داد بین هوش اجتماعی با مؤلفه‌های ویژگی‌های شخصیتی معلمان، رابطه معناداری وجود دارد که با مؤلفه روان‌رنجورخویی بصورت معکوس و با مؤلفه‌های گشودگی، برون‌گرایی، سازگاری و وجدان‌گرایی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. همچنین نتایج نشان می‌دهد که بین اضطراب با مؤلفه‌های سازگاری و گشودگی رابطه منفی و معنادار و با مؤلفه‌های روان‌رنجورخویی، وجدان‌گرایی و برون‌گرایی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. نتایج جدول نشان دهنده رابطه معکوس و معنادار بین هوش اجتماعی و اضطراب است.

واژه‌های کلیدی: اضطراب، هوش اجتماعی، ویژگی‌های شخصیت

پیش‌بینی اشتیاق تحصیلی بر اساس سرزندگی تحصیلی و هیجان تحصیلی در دانش‌آموزان دختر

صادق مرادی کر*^۱، مطهره صفی زاده^۲

*^۱. کارشناسی ارشد، روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه شهید رجایی تهران، ایران / کارشناس آموزش و پرورش، کرمان، بافت، ایران۔

PKormoradi@gmail.com

^۲. کارشناسی ارشد، مشاوره مدرسه، دانشگاه اردکان یزد، ایران / آموزش و پرورش، کرمان، بافت، ایران

mo.safizadeh1398@gmail.com

چکیده

اشتیاق تحصیلی نوعی سرمایه‌گذاری روان‌شناختی و تلاش مستقیم برای یادگیری، فهمیدن و تسلط بر دانش و مهارت‌های مورد نیاز است و می‌تواند عاملی برای تبیین افت و شکست تحصیلی باشد؛ بنابراین هدف پژوهش حاضر پیش‌بینی اشتیاق تحصیلی در بررسی نقش سرزندگی و هیجان تحصیلی دانش‌آموزان دختر متوسطه اول شهر بافت بود. روش مورد استفاده در این پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش را کلیه دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه دوره اول شهر بافت که در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ مشغول به تحصیل بودند تشکیل می‌دهند که با روش نمونه‌گیری تصادفی و بر اساس جدول گرجسی و مورگان، ۱۰۸ نفر از آنان انتخاب شدند. برای گردآوری اطلاعات از پرسشنامه هیجان تحصیلی پکران و همکاران (۲۰۰۲)، پرسشنامه اشتیاق تحصیلی فردریکز و همکاران (۲۰۰۴) و پرسشنامه سرزندگی تحصیلی (مارش و مارتین ۲۰۰۶) استفاده شد. داده‌ها با استفاده از آزمون‌های همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه تجزیه و تحلیل شدند. نتایج نشان داد بین اشتیاق تحصیلی با سرزندگی تحصیلی و هیجان تحصیلی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد، همچنین متغیر سرزندگی تحصیلی و هیجان تحصیلی قدرت تبیین و پیش‌بینی اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان را دارند.

واژه‌های کلیدی اشتیاق تحصیلی، سرزندگی تحصیلی، هیجان تحصیلی

بررسی جایگاه Chat GPT به‌عنوان ابزاری برای تقویت استدلال دانش‌آموزان مدارس

راضیه مردی*^۱، حمیدرضا مقامی^۲

*۱. کارشناسی ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه علامه طباطبائی

۲. دانشیار گروه تکنولوژی آموزشی دانشگاه علامه طباطبائی

چکیده

نوشتن استدلالی به‌طور گسترده به‌عنوان یک جنبه ضروری از سواد آکادمیک شناخته شده است. از منظر ساختاری، نوشتار استدلالی با کیفیت بالا از دانش‌آموزان می‌خواهد که مؤلفه‌های ساختاری مختلفی مانند ادعای معتبر، شواهد مرتبط، کافی و معتبر، استدلال مناسب و ابطال مؤثر را در خود بگنجانند. استفاده از فناوری‌های نوین در تقویت مهارت استدلالی دانش‌آموزان در مدارس بسیار مهم است. از این‌رو هدف تحقیق حاضر بررسی جایگاه Chat GPT به‌عنوان ابزاری برای تقویت استدلال دانش‌آموزان مدارس بود. روش تحقیق حاضر از نوع مروری و توصیفی بود که در این تحقیق مفاهیم مهارت‌های استدلال، چت‌جی‌پی‌تی، پتانسیل چت‌جی‌پی‌تی و جایگاه چت‌جی‌پی‌تی در تقویت مهارت استدلال دانش‌آموزان مورد بررسی قرار گرفت. استنتاج مفهومی حاکی از آن است که چت‌جی‌پی‌تی با تکیه بر پایگاه داده خود می‌تواند درباره موضوعات با دانش‌آموزان گفتگو کند و در طول مکالمه سه‌دربست مهم را ارائه دهد: یعنی (۱) سؤالات تحریک‌کننده، (۲) پیشنهادات ایده و (۳) یادآوری استدلال متقابل. از طرفی از طریق ایجاد اجتماع یادگیری و ابزارهای کمکی، می‌تواند مهارت استدلالی دانش‌آموزان را تقویت کند. با توجه به نتایج تحقیق حاضر پیشنهاد می‌شود به معلمان و دانش‌آموزان در مورد پرسیدن سؤالات مؤثر، راه‌های استفاده از چت‌جی‌پی‌تی به‌عنوان کمک فکری و مرجع برای توسعه شخصی آموزش داده شود و آنها در این زمینه‌ها راهنمایی شوند.

واژه‌های کلیدی: چت‌جی‌پی‌تی، ابزار نوشتن، مهارت استدلال، هوش مصنوعی.

واکاوی نقش ارزشیابی و رتبه‌بندی بر انگیزه معلمان جدیدالورود

فاطمه مسلمی*^۱، پریا میردارمکاری^۲

*^۱. دانشجوی کارشناسی ارشد یادگیری الکترونیک، دانشگاه تهران، تهران، ایران. رایانامه: fatemeh.moslemi@ut.ac.ir

^۲. دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه ریزی درسی، دانشگاه شاهد، تهران، ایران.

رایانامه: Pariaamirdar@gmail.com

چکیده

در نظام تعلیم و تربیت، نقش معلمان به‌عنوان عاملی اساسی و حائز اهمیت در راستای تحقق اهداف آموزشی و تربیتی تلقی می‌شود. ارتقا صلاحیت‌های معلمان به جهت بهبود وضعیت تحصیلی دانش‌آموزان بسیار حائز اهمیت است و انگیزه معلمان تأثیر مثبتی بر عملکرد آنان و در نتیجه اثربخشی امر یاددهی-یادگیری خواهد داشت. ارزشیابی و رتبه‌بندی معلمان که یکی از سیاست‌های آموزشی مهم تلقی می‌شود؛ میتواند بر عملکرد معلمان به‌خصوص معلمانی که به تازگی پای به عرصه تعلیم و تربیت نهاده‌اند تأثیرگذار باشد. بنابراین هدف پژوهش حاضر واکاوی نقش ارزشیابی و رتبه‌بندی بر انگیزه معلمان جدیدالورود است. روش این پژوهش توصیفی-تحلیلی بوده و در این مطالعه از ابزار فیش‌برداری، کتاب‌ها و مقالات داخلی و خارجی معتبر استفاده شده است. یافته‌های این پژوهش نشان داد ارزشیابی و رتبه‌بندی بر انگیزه معلمان به‌خصوص معلمان جدیدالورود به جهت ارتقای صلاحیت‌های شغلی خویش تأثیر مثبتی دارد. در نهایت میتوان نتیجه گرفت در صورتی که رتبه‌بندی معلمان به شیوه مناسب، منظم، با اطلاع‌رسانی دقیق و رعایت ابعاد عدالت صورت گیرد میتواند اثرات بسیار مثبتی را در نظام تعلیم و تربیت برجای گذارد.

واژه‌های کلیدی: واکاوی، ارزشیابی، رتبه‌بندی، انگیزه، معلمان جدیدالورود

ماهیت و تبیین کیفیت زندگی تحصیلی

الهه مسلمی دریمی*^۱، زهرا احمدی هرندی^۲، معصومه طاهری کفرانی^۳، زهرا طالبی^۴

*۱. دبیر الهیات و معارف اسلامی، آموزش و پرورش اصفهان، ایران elahemoslemi52@gmail.com

۲. دبیر ادبیات، آموزش و پرورش اصفهان، ایران mahaahmadi2020@gmail.com

۳. دبیر ادبیات، آموزش و پرورش اصفهان، ایران taherimass2@gmail.com

۴. دبیر تربیت بدنی، آموزش و پرورش اصفهان، ایران amirfar2003@gmail.com

چکیده

دانش‌آموزان وقت زیادی را در مدارس سپری می‌کنند، بنابراین کیفیت زندگی دانش‌آموزان نوجوان در مدارس حائز اهمیت است، زیرا کیفیت زندگی در مدرسه از مهم‌ترین عوامل مؤثر بر کیفیت زندگی و سلامت روان دانش‌آموزان نوجوان است. کیفیت زندگی در مدرسه عبارت است از بهزیستی و رضایت کلی دانش‌آموزان از جنبه‌های مثبت و منفی که ریشه در فعالیت‌های درون مدرسه‌ای دارد. از این‌رو مطالعه حاضر با هدف بررسی ماهیت و تبیین کیفیت زندگی تحصیلی به روش مروری_کتابخانه‌ای انجام شد. بدین منظور برای یافتن مستندات علمی مرتبط با موضوع، در پایگاه‌های اطلاعاتی گوگل اسکالر، نورمگز، ایران‌داک، سیویلیکا، مگیران و Science direct جستجو و مقالات مربوط به بازه زمانی ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۲ استخراج شدند. در نهایت ۵۰ مقاله مورد بررسی قرار گرفتند. یافته‌ها نشان داد. کیفیت زندگی در مدرسه با طراحی روش‌های آموزشی، قابل بهبود است و بیانگر سطح رضایت دانش‌آموزان از زندگی روزانه خود در مدرسه است که بر جنبه‌های رسمی و غیررسمی مدرسه تأثیر می‌گذارد و تحت تأثیر اجتماع، تجارب افراد و روابط با همسالان قرار دارد. هدف تمامی نظام‌های آموزشی، برپایی مدارس خوب و باکیفیت است؛ کیفیت مدارس مستلزم تلاش و کار جمعی و هماهنگی کلیه پارامترهای داخلی و خارجی نظام آموزشی است.

واژه‌های کلیدی: کیفیت زندگی تحصیلی، مدرسه، دانش‌آموزان.

تأثیر آموزش مدیریت زمان بر علائم دانش‌آموزان دارای اختلال نقص توجه - بیش‌فعالی

مژگان مشاور^۱، امیر قمرانی^۲، مرضیه رحیمی^۳

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی و آموزش کودکان با نیازهای خاص، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران
mo.moshaveri@gmail.com

۲. استادیار گروه روان‌شناسی و آموزش کودکان با نیازهای خاص، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران
a.ghamarani@edu.ui.ac.ir

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی و آموزش کودکان با نیازهای خاص، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران
mar.rahimi@edu.ui.ac.ir

چکیده

در میان اختلالات کودکی، اختلال نقص توجه- بیش‌فعالی شایع‌ترین اختلال عصبی- رفتاری است (انجمن روانپزشکی آمریکا، ۲۰۰۰). به اعتقاد Barkley و همکاران (۱۹۹۷)، نار سایی در ادراک زمان می‌تواند مسئول شکل‌گیری علائم در اختلال نقص توجه- بیش‌فعالی باشد. در نتیجه این نار سایی، افراد با این اختلال دارای مشکلاتی در مدیریت زمان هستند (Wennberg و همکاران، ۲۰۲۱). هدف پژوهش حاضر بررسی تأثیر آموزش مدیریت زمان بر علائم دانش‌آموزان پسر دارای اختلال نقص توجه- بیش‌فعالی بود. طرح پژوهشی به صورت نیمه آزمایشی همراه با پیش‌آزمون و پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه‌ی آماری شامل تمام دانش‌آموزان پسر ۱۰-۱۳ سال دارای اختلال نقص توجه- بیش‌فعالی شهرستان نجف آباد در سال تحصیلی ۱۳۹۵ بوده است. نمونه آماری شامل ۲۰ نفر از دانش‌آموزان پسر دارای اختلال نقص توجه بیش‌فعالی بود (۱۰ نفر گروه آزمایش، ۱۰ نفر گروه کنترل) که به روش نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شدند. آموزش مدیریت زمان در ۱۰ جلسه برای دانش‌آموزان گروه آزمایش، ارائه داده شد. ابزار پژوهش شامل پرسشنامه علائم مرضی کودکان (CSI-4) برای سنجش علائم اختلال نقص توجه- بیش‌فعالی بود که دانش‌آموزان در دو مرحله پیش‌آزمون و پس‌آزمون به آن پاسخ دادند. این پرسشنامه توسط اسپیرافکین و گادو در سال ۱۹۹۴ ساخته شده است. نتایج نشان داد که آموزش مدیریت زمان بر علائم دانش‌آموزان دارای اختلال نقص توجه- بیش‌فعالی در سطح ۰/۰۵ تأثیر معناداری داشته است. در مجموع نتایج این پژوهش نشان داد آموزش مدیریت زمان می‌تواند برای دانش‌آموزان دارای اختلال نقص توجه- بیش‌فعالی مؤثر باشد.

واژه‌های کلیدی: اختلال نقص توجه- بیش‌فعالی، علائم، مدیریت زمان

نقش میانجی نظم‌جویی هیجانی در رابطه صفات شخصیتی و حمایت اجتماعی ادراک شده با گرایش به مصرف سیگار در دانش‌آموزان دختر

مرضیه مشایخی^۱، فرهاد تنهای رشوانلو*^۲

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه پیام نور واحد اصفهان، اصفهان، ایران. رایانامه: edu.psy.re@gmail.com

*۲. دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران. رایانامه: farhadtanhay@um.ac.ir

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی نقش میانجی نظم‌جویی هیجانی در رابطه صفات شخصیتی و حمایت اجتماعی ادراک شده با گرایش به مصرف سیگار در دانش‌آموزان دختر رشته تربیت‌بدنی بود. طرح پژوهش حاضر از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش را دانش‌آموزان دختر هنرستان‌های تربیت‌بدنی یکی از نواحی آموزش و پرورش شهر مشهد در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ تشکیل می‌دادند. تعداد ۱۰۴ نفر از این دانش‌آموزان با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. گردآوری داده‌ها با سیاهه شخصیت ۱۰ سوالی (Gosling et al., 2003)، پرسشنامه نظم‌جویی هیجانی (Gross & John, 2003)، مقیاس چندبعدی حمایت اجتماعی ادراک شده (Zimet et al., 1988) و مقیاس خطرپذیری نوجوانان ایران ی (زاده محمدی و همکاران، ۱۳۹۰) انجام شد. تحلیل داده‌ها با ضریب همبستگی پیرسون و مدل‌سازی معادلات ساختاری مبتنی بر رویکرد حداقل مربعات جزئی صورت گرفت. نتایج نشان داد که صفات شخصیتی و حمایت اجتماعی ادراک شده اثر مستقیم و معناداری بر گرایش به مصرف سیگار ندارند ($P > 0.05$). مقایسه اثرات غیرمستقیم نیز نشان داد که حمایت اجتماعی ادراک شده در مقایسه با صفات شخصیتی، اثر غیرمستقیم و منفی بیشتری به واسطه نظم‌جویی هیجانی بر گرایش به مصرف سیگار در دانش‌آموزان دختر رشته تربیت‌بدنی دارد ($\beta = -0.218$) در برابر $\beta = -0.152$). متغیرهای پیش‌بین در مجموع ۳۹ درصد از واریانس گرایش به مصرف سیگار را تبیین می‌کردند. لزوم توجه به حمایت اجتماعی و در نظر داشتن صفات شخصیتی به‌منظور پیشگیری از گرایش مصرف سیگار ضروری به نظر می‌رسد.

واژه‌های کلیدی: گرایش به مصرف سیگار، صفات شخصیتی، حمایت اجتماعی ادراک شده، نظم‌جویی هیجانی

عوامل گرایش به خشونت در کودکان و نوجوانان و راه های کنترل آن

مهرناز مشتاقی*^۱، سروناز معافی^۲

*۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی. دانشگاه آزاد اسلامی، سمنان، ایران

رایانامه: mehrnaz.moshtaghi2000@gmail.com

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی. دانشگاه آزاد اسلامی، گرمسار، ایران. رایانامه:

sarvenazmoafi@gmail.com

چکیده

خشونت پدیده‌ای جهانی است که در همه جوامع وجود داشته است. در سال‌های اخیر پدیده خشونت در بین نوجوانان به دغدغه اصلی جامعه‌شناسان، خانواده‌ها و صاحب نظران تعلیم و تربیت تبدیل شده است. با توجه به این که خشونت می‌تواند مشکلات زیادی را برای فرد، خانواده، جامعه و همسالان پدید آورد، وظیفه معلم این است که در کمترین حالت کاری کند که رفتارهای خشونت آمیز افزایش نیابد. این پژوهش با هدف تبیین عوامل گرایش به خشونت در کودکان و نوجوانان و راه‌های کنترل آن انجام شده است. نتایج پژوهش حاضر نشان می‌دهد که تعداد فرزندان خانواده، سن، دینداری والدین، دلبستگی به والدین، کنترل والدین، تضاد والدین، دوستان منحرف، پایگاه اقتصادی اجتماعی، نوع مدرسه، خشونت در مدرسه، دلبستگی به مدرسه و محل تولد عواملی هستند که بر میزان گرایش به خشونت در کودکان و نوجوانان به طور مستقیم یا غیرمستقیم تأثیر می‌گذارند و معلمان و والدین با اجرای راهکارهایی از جمله ایجاد یا شکل‌گیری وجدان، افزایش توجه، افزایش اعتماد به نفس، پرهیز از مجازات سخت و کمک به ایجاد وابستگی می‌توانند در کاهش این رفتار نقش بسزایی داشته باشند. خشونت، زمانی کاهش می‌یابد که پیوند میان فرد و جامعه قوی باشد. بنابراین اگر بتوان میان فرد و جامعه پیوند برقرار کرد و هنجارهای جامعه را در وی درونی کرد، می‌توان رفتارهای انحرافی را کاهش داد.

واژه‌های کلیدی: خشونت، کودکان و نوجوانان، عوامل خشونت، کنترل خشونت.

نقش سبک‌های هویت در اعتیاد به اینترنت در دانش‌آموزان

حمیده مشگین

دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی، واحد بندر گز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندر گز، ایران.
hamidemeshgin@gmail.com

چکیده

شبکه‌های اجتماعی به بخشی جدایی‌ناپذیر در زندگی روزمره مردم تبدیل شده است که هم اثرات مثبت و هم منفی به همراه دارد. یکی از اثرات منفی این پدیده افزایش اعتیاد به اینترنت در دانش‌آموزان است. موضوعی که نگرانی فزاینده و اثرات نامطلوب بر سلامت روانی و عملکرد اجتماعی آنها دارد. اعتیاد به اینترنت یک اختلال روانی-رفتاری نسبتاً جدید است که در اثر استفاده مکرر یا بیش از حد از اینترنت ایجاد می‌شود که با تمایل شدید و مقاومت ناپذیر برای استفاده هرچه بیشتر از اینترنت همراه است. بنابراین با توجه به اهمیت این موضوع، پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش سبک‌های هویت در اعتیاد به اینترنت در دانش‌آموزان انجام شد. روش پژوهش کیفی از نوع کتابخانه‌ای می‌باشد. سبک هویت بر اساس فرآیندی تعریف می‌شود که طی آن یک فرد هویت خود را شکل می‌دهد. یافته‌های تحقیقات (آگباریا و همکاران، ۲۰۲۱؛ نیکپور و همکاران، ۲۰۲۰؛ زارعی و گیبی، ۲۰۱۸؛ قدمپور و همکاران، ۲۰۲۰؛ زارعی و همکاران، ۲۰۲۱) نشان می‌دهد که سبک هویت اطلاعاتی تأثیر مستقیم منفی و معنادار بر اعتیاد به اینترنت دارد و شدت سردرگمی هویت خود به طور مستقیم یا غیرمستقیم با شدت اعتیاد به اینترنت مرتبط است. بنابراین، بررسی رابطه بین سردرگمی هویت خود و اعتیاد به اینترنت برای درک مکانیسم توسعه اعتیاد به اینترنت و همچنین تدوین برنامه‌هایی از جمله آموزش استفاده صحیح از اینترنت در مدارس بسیار مهم است.

واژه‌های کلیدی: سبک‌های هویت، اعتیاد به اینترنت، دانش‌آموز

نقش هوش فرهنگی در یادگیری زبان خارجی دانش‌آموزان

حمیده مشگین*^۱، شقایق شه‌ریاری^۲، سپیده محمودی^۳

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی، واحد بندر گز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندر گز، ایران.

hamidemeshgin@gmail.com

۲. گروه روانشناسی، واحد بندر گز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندر گز، ایران. shaghayegh74shahriary@gmail.com

۳. گروه روانشناسی، واحد بندر گز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندر گز، ایران. sepidehmahmoudi24@gmail.com

چکیده

یادگیری زبان دوم مزایای بی‌شماری دارد، از جمله قرار گرفتن در معرض آداب و رسوم و دیدگاه‌های مختلف، ترویج همدلی و همچنین برای تبادل اطلاعات و دانش فرهنگی ضروری است. بنابراین هدف این تحقیق بررسی نقش هوش فرهنگی در یادگیری زبان خارجی است. روش پژوهش کیفی از نوع کتابخانه‌ای است. هوش فرهنگی به‌عنوان توانایی انسان برای تجربه مؤثر، درک و پاسخ به نشانه‌ها در یک محیط اجتماعی متنوع و عملکرد متناسب در آن محیط توصیف می‌شود. داشتن هوش فرهنگی برای دانش‌آموزان برای دستیابی به موفقیت در زمینه‌های تحصیلی ضروری است. رابطه هوش فرهنگی و فراگیری زبان‌های خارجی موضوعی است که همواره مورد توجه محققان بوده است (عبداللهی و همایونی، ۱۳۹۸؛ طاهرخوانی و کاربخش راور، ۲۰۱۸؛ پتروسیان، ۲۰۲۰؛ آکسای و چوبوکچو، ۲۰۲۳؛ محمد و الفحدی، ۲۰۲۳؛ همایونی، بابانزاد و رسولی، ۲۰۲۴). یافته‌های این تحقیقات نشان می‌دهد که افراد با سطوح بالای هوش فرهنگی مهارت بیشتری در یادگیری زبان‌های خارجی دارند. در این مقاله به بررسی مطالعات انجام شده و روش‌های توسعه هوش فرهنگی جهت افزایش عملکرد در فراگیران زبان خارجی پرداخته شد. انتظار می‌رود محتوا و نتایج این پژوهش، پتانسیل واقعی هوش فرهنگی را آشکار کند و پایه‌ای مهم برای جهت‌گیری آینده توسعه محتوای آموزشی در مکان‌های آموزشی بویژه مدارس باشد.

واژه‌های کلیدی: هوش فرهنگی، یادگیری زبان خارجی، دانش‌آموز

اثربخشی بازی درمانی بر افزایش توجه پایدار و عملکرد خواندن در دانش‌آموزان مبتلا به نارساخوانی

جمال مصطفی پور^۱، سهراب محمودفخه^{۲*}، هیمن محمودفخه^۳

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، آموزش و پرورش، مهاباد، ایران. رایانامه: jamal.mostafapour65@gmail.com

۲. کارشناسی علوم تربیتی، آموزش و پرورش، مهاباد، ایران. رایانامه: shrabmhwdy@gmail.com

۳. استادیار، گروه روان‌شناسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران. رایانامه: hemanmahmoudfakhe@pnu.ac.ir

چکیده

اختلال نارساخوانی بیشترین در صد دانش‌آموزان با ناتوانی‌های یادگیری را تشکیل می‌دهد؛ بنابراین، هدف پژوهش حاضر، تعیین اثربخشی بازی درمانی بر افزایش توجه پایدار و عملکرد خواندن در دانش‌آموزان نارساخوان مقطع ابتدایی بود. روش پژوهش، نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون همراه با گروه گواه بود و در سال ۱۴۰۲ انجام شد. جامعه آماری شامل ۲۰۰ نفر دانش‌آموز مبتلا به اختلال نارساخوانی پایه‌های دوم، سوم، چهارم و پنجم ابتدایی بود که از طرف مدرسه به مرکز اختلال یادگیری آموزش و پرورش مهاباد ارجاع داده شده بودند. تعداد ۲۰ دانش‌آموز داوطلب واجد شرایط طبق نمونه‌گیری در دسترس وارد مطالعه شدند و به صورت گمارش تصادفی در گروه آزمایش و گواه گمارده شدند (هر گروه، ۱۰ دانش‌آموز). جهت گردآوری داده‌ها از آزمون نما (کرمی نوری و مرادی، ۱۳۸۴) و آزمون بررسی یکپارچه‌ی عملکرد دیداری - شنیداری (ساندفور و ترنر، ۱۹۹۴) استفاده شد. گروه آزمایش به مدت ۱۲ جلسه ۴۵ دقیقه‌ای، بازی درمانی را دریافت کردند. تحلیل داده‌ها با روش تحلیل کوواریانس انجام شد. نتایج نشان داد که بازی درمانی بر مؤلفه‌ی توجه دیداری، مؤلفه‌ی توجه شنیداری و نارساخوانی تأثیر داشت ($P < 0/05$). طبق نتایج، بازی درمانی به‌صورتی مؤثر توجه پایدار را افزایش داده و باعث بهبود نارساخوانی می‌شود. از این‌رو، می‌توان برای افزایش توجه و بهبود نارساخوانی از این روش استفاده نمود.

واژه‌های کلیدی: بازی‌درمانی، توجه پایدار، نارساخوانی، عملکرد خواندن

مقایسه نارسایی شناختی و هیجانی والدین دارای کودک با نیازهای ویژه با والدین دارای کودکان عادی

مهشاد معتقدی فرد^۱، زهرا طلیعی^۲

۱. دکتری روان‌شناسی تربیتی دانشگاه

۲. کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کاشان

چکیده

هدف اصلی پژوهش حاضر مقایسه نارسایی شناختی و نارسایی هیجانی در دو گروه والدین دارای کودک با نیازهای ویژه با والدین دارای کودکان عادی بود. بدین منظور پژوهش حاضر با روش توصیفی از نوع علی - مقایسه‌ای انجام شد. جامعه آماری این پژوهش شامل والدین دارای کودک با نیازهای ویژه و والدین با کودکان عادی زیر ۱۲ سال شهرستان کاشان در سال ۱۴۰۱-۱۴۰۰ بود و از این جامعه، تعداد ۶۰ والدین دارای کودک بانیزاهای ویژه و ۶۰ والدین دارای کودک عادی با روش نمونه‌گیری در دسترس به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. والدین به پرسشنامه نارسایی شناختی برادبنت و همکاران (۱۹۸۲) و نارسایی هیجانی تورنتو از بگی و همکاران (۱۹۹۴) پاسخ دادند. داده‌ها با استفاده از آزمون تحلیل واریانس چند متغیری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. یافته‌ها نشان دادند بین نارسایی شناختی والدین دارای کودکان با نیازهای ویژه و کودکان عادی تفاوت معناداری وجود داشت و میانگین نارسایی شناختی والدین کودکان بانیزاهای ویژه از نارسایی شناختی والدین با کودکان عادی بالاتر بود. همچنین بین نارسایی هیجانی والدین دارای کودکان با نیازهای ویژه و کودکان عادی تفاوت معناداری وجود داشت و میانگین نارسایی هیجانی والدین کودکان بانیزاهای ویژه از نارسایی هیجانی والدین با کودکان عادی بالاتر بود.

واژه‌های کلیدی: نارسایی شناختی، نارسایی هیجانی، والدین، کودکان با نیازهای ویژه، کودکان عادی.

رابطه میان خودکارآمدی تحصیلی و خلاقیت هیجانی با عملکرد تحصیلی در دانش‌آموزان

صغورا مقدم

کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، موسسه آموزش عالی شاندریز

چکیده

هدف از انجام پژوهش حاضر بررسی رابطه میان خودکارآمدی تحصیلی و خلاقیت هیجانی با عملکرد تحصیلی در دانش‌آموزان بود که با روش توصیفی از نوع همبستگی انجام شد. جامعه پژوهش دانش‌آموزان مقطع متوسطه دو ناحیه ۴ مشهد در سال ۱۴۰۲-۱۴۰۱ بودند که ۱۰۰ نفر از این دانش‌آموزان (۵۱ دانش‌آموز دختر و ۴۹ دانش‌آموز پسر) با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. آزمودنی‌ها در این پژوهش با استفاده از پرسشنامه‌های عملکرد تحصیلی فام و تیلور (۱۹۹۱)، خودکارآمدی تحصیلی مک‌ایلروی و بانتینگ (۲۰۰۱) و خلاقیت هیجانی آوریل و نولز (۱۹۹۱) مورد ارزیابی قرار گرفتند. داده‌ها و اطلاعات بدست آمده با روش محاسبه ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفتند. یافته‌ها نشان دهنده این بود که در سطح معناداری ($p < 0/05$) بین متغیرهای خودکارآمدی تحصیلی و عملکرد تحصیلی رابطه مستقیم و معنادار و در سطح معناداری ($p < 0/05$) بین متغیرهای خلاقیت هیجانی و عملکرد تحصیلی رابطه مستقیم و معنادار وجود دارد. با توجه به نتایج حاصل، بر خورداری دانش‌آموزان از خودکارآمدی تحصیلی و شاخص‌های آن که منجر به بهبود یادگیری شده و همچنین بهره‌مندی از مؤلفه‌های خلاقیت هیجانی که باعث ایجاد تعاملات سازنده و مؤثر آن‌ها می‌گردد زمینه‌ساز بالا رفتن یادگیری و همچنین افزایش میزان بهره‌وری دانش‌آموزان شده که در نتیجه باعث بهبود عملکرد تحصیلی آن‌ها می‌شود؛ بنابراین چنین نتیجه‌گیری می‌شود که میان خودکارآمدی تحصیلی و خلاقیت هیجانی با میزان عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان در مقطع متوسطه رابطه معناداری وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: عملکرد تحصیلی؛ خودکارآمدی تحصیلی؛ خلاقیت هیجانی

نقش سواد رسانه‌ای و هوش معنوی در پیش‌بینی کیفیت کاری دبیران در دوران کرونا

زینب مقدم^{۱*}، فرانک زارعی^۲

۱. استادیار، علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران. رایانامه: Email moghadam@pnu.ac.ir

۲. کارشناسی ارشد آموزش و بهسازی منابع انسانی، گروه علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور، ایران. رایانامه: faranakzareii1765@gmail.com

چکیده

هدف از این مقاله، بررسی نقش سواد رسانه‌ای و هوش معنوی در پیش‌بینی کیفیت کاری دبیران دوره اول متوسطه در دوران کرونا بود. روش تحقیق توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه شامل کلیه دبیران (زن و مرد) مدارس پسرانه و دخترانه دوره اول متوسطه شهر همدان به تعداد ۷۰۰ نفر بود. با روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای ۲۴۸ معلم (۶۲ مرد و ۱۸۶ زن) انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه سواد رسانه‌ای فلسفی (۱۳۹۳)، هوش معنوی برگرفته‌شده از مدل کینگ (به نقل از کاشانی مطلق، ۱۳۹۳) و کیفیت زندگی کاری مدرسه (Ilgan et al., 2014) بود. تحلیل داده‌ها با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون گام‌به‌گام صورت گرفت. یافته‌ها نشان دادند بین سواد رسانه‌ای و هوش معنوی معلمان رابطه مثبت وجود دارد. همچنین نتایج حاکی از آن بودند که بین سواد رسانه‌ای و کیفیت کاری معلمان رابطه مثبت وجود دارد. ارتباط مثبت بین هوش معنوی و کیفیت کاری معلمان نیز تأیید شد. نتایج تحلیل رگرسیون نیز نشان داد که هوش معنوی ۱۴ درصد و سواد رسانه‌ای ۵ درصد از کیفیت زندگی کاری دبیران را پیش‌بینی می‌کنند. لزوم توجه به هوش معنوی و سواد رسانه‌ای جهت افزایش کیفیت زندگی کاری ضروری به نظر می‌رسد.

واژه‌های کلیدی: دبیر، دوران کرونا، سواد رسانه‌ای، کیفیت کاری، هوش معنوی

نقش ناگویی هیجانی در قلدری سایبری دانش‌آموزان

فاطمه مقصودلونژاد*^۱، علیرضا همایونی^۲

*۱. دانشجوی کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، واحد بندرگز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرگز، ایران. رایانامه:

f.maghsudlunezhad@gmail.com

۲. استادیار گروه روان‌شناسی، واحد بندرگز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرگز، ایران. رایانامه: *homayouni.ar@gmail.com*

چکیده

امروزه اینترنت به طور فزاینده ای بخش بزرگی از زندگی روزمره مردم به ویژه نوجوانان را به خود اختصاص داده و به بخشی از زندگی آن‌ها تبدیل شده است. دسترسی به رسانه های اجتماعی و کاربردهای بی شمار آن، احتمال قلدری سایبری را افزایش داده است. هدف این پژوهش بررسی نقش ناگویی هیجانی در قلدری سایبری دانش‌آموزان است. روش پژوهش از نوع توصیفی از نوع مطالعات کتابخانه ای است. یافته‌های این تحقیق بیانگر این است که قلدری سایبری رفتاری غیر خشونت آمیز با هدف توهین و صدمه زدن به دیگران در فضای مجازی است که اغلب توسط افراد یا گروه‌ها از طریق اینترنت یا رسانه های اجتماعی انجام می‌شود. قلدری با چندین مؤلفه همراه است که یکی از آنها ناگویی هیجانی (Alexithymia) است. ناگویی هیجانی یک خصوصیت چند عاملی است که با مشکل در تشخیص، توصیف احساسات هیجانیها مشخص می‌شود. بر اساس یافته‌ها می‌توان گفت که ناگویی هیجانی نقش مهمی را در ارتکاب قلدری سایبری و بروز اعمال خشونت آمیز در نوجوانان ایفا می‌کند، همچنین مشکلات در شناسایی و توصیف احساسات و هیجانها می‌تواند موجب ارتکاب اقدامات قلدرانه شود. مهم‌ترین نتیجه‌گیری این پژوهش، آن است که با توجه به این که ناگویی هیجانی در قلدری سایبری و سلامت روانی دانش‌آموزان ارتباط دارد لذا می‌توان با تعیین و شناسایی عوامل مؤثر بر بروز قلدری سایبری و ارائه راهکارهای مؤثر در پیشگیری و گسترش آن، سلامت روانی و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان را افزایش داد.

واژه‌های کلیدی: ناگویی هیجانی، قلدری سایبری، دانش‌آموزان

اثربخشی بازی درمانی شناختی-رفتاری بر اضطراب و اعتماد به نفس دانش‌آموزان دیرآموز

فاطمه مقصودی

دانشجوی کارشناسی آموزش ابتدایی دانشگاه فرهنگیان امام جعفر صادق (ع). fatemehmaghsoodi52@gmail.com

چکیده

بازی میتواند احساسی از قدرت و کنترل را به کودک بدهد که ناشی از حل مشکلات و مهارت یافتن در تجربیات، ایده‌ها و مسائل جدید است؛ در نتیجه میتواند به ایجاد اعتماد به نفس و پیشرفت او کمک کند. بازی درمانی رویکردی با ساختار و مبتنی بر نظریه‌ی درمان است که فرایندهای یادگیری و ارتباط طبیعی و بهنجار کودکان را پایه‌ریزی میکند. اضطراب حالت روان‌شناختی است که تقریباً همه انسان‌ها در طول زندگی‌شان به درجات مختلف، تجربه میکنند، اما زمانی که افزایش می‌یابد و به سطحی میرسد که موجب پریشانی و تعارض میشود، به‌عنوان یک اختلال شناخته میشود. اعتماد به نفس یک موضوع مهم در روان‌شناسی تلقی میشود که خود به‌عنوان کلید موفقیت هر شخصی مورد تایید قرار گرفته شده است. پژوهشگران دریافته‌اند که اعتماد به نفس عمومی یک رابطه منفی با سطح اضطراب افراد دارد. مدت‌هاست که روان‌شناسان این موضوع را مطرح کرده‌اند که افکار انسان‌ها و معنایی که به رویدادهای تجربه‌شده می‌دهند، ممکن است بر رفتار آنها تأثیرگذار باشد؛ بنابراین هدف از این مقاله بررسی اثربخشی بازی درمانی شناختی-رفتاری بر اضطراب و اعتماد به نفس دانش‌آموزان دیرآموز و همچنین نظریات موجود در این زمینه است. روش پژوهش از نوع نیمه آزمایشی و ابزار گردآوری آن کتابخانه‌ای و مقالات میباشند. پژوهش حاضر از نوع نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون است. جامعه آماری، دانش‌آموزان دیرآموز شهرستان بجنورد و نمونه شامل ۳۰ نفر (دو گروه گواه و کنترل) از این دانش‌آموزان است که روش نمونه‌گیری، تصادفی در دسترس میباشد. نتایج پژوهش نشان می‌دهد بازی درمانی شناختی رفتاری بر اضطراب و اعتماد به نفس دانش‌آموزان دیرآموز اثرگذار بوده و باعث کاهش اضطراب و افزایش اعتماد به نفس می‌شود. این یافته‌های در سطح ۹۵٪ معنی‌دار بوده است.

واژه‌های کلیدی: بازی درمانی، اضطراب، اعتماد به نفس

بررسی رابطه بین بی‌تفاوتی اخلاقی، همدلی و بخشش با قلدری در دانش‌آموزان

رسول ملائی

*۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی تبریز

چکیده

قلدری یکی از رفتارهای چالش‌برانگیز در تمام مدارس دنیا است که می‌تواند بین دانش‌آموزان یا دانش‌آموز و معلم اتفاق بی‌افتد. پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه بین بی‌تفاوتی اخلاقی، همدلی و بخشش با قلدری در دانش‌آموزان دختر دوره دوم متوسطه صورت گرفت. بدین منظور، از جامعه آماری که شامل ۱۵۰۰ نفر دانش‌آموز دختر دوره دوم متوسطه شهر تبریز در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بود، نمونه‌ای با حجم ۳۷۵ نفر با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. در این راستا از پرسشنامه‌های بی‌تفاوتی اخلاقی بندورا و همکاران (۱۹۹۶)، همدلی شرین و وولم (۲۰۱۱)، بخشش تامپسون و همکاران (۲۰۰۵) و قلدری اسپلاگه و هولت (۲۰۰۱) برای جمع‌آوری داده‌ها استفاده گردید. روش اجرای پژوهش نیز توصیفی و طرح پژوهش از نوع همبستگی بود و با روش آماری همبستگی پیرسون و روش آماری رگرسیون گام به گام تجزیه و تحلیل صورت گرفت و نتایج به دست آمده نشان داد که بین بی‌تفاوتی اخلاقی با قلدری رابطه مثبت وجود دارد. همچنین بین مؤلفه شناختی همدلی با قلدری رابطه منفی موجود میباشد در حالی که بین مؤلفه عاطفی همدلی با قلدری رابطه مثبت وجود دارد. به علاوه رابطه بین بخشش و قلدری نیز بصورت منفی معنا دار بود. نتایج تحلیل رگرسیون نیز نشان داد بی‌تفاوتی اخلاقی و بخشش می‌توانند ۱۰ درصد از واریانس قلدری را مورد پیش‌بینی قرار دهند. به طور کل نتیجه این پژوهش نشان می‌دهد عوامل روان‌شناختی و روانی اجتماعی از جمله بی‌تفاوتی اخلاقی، همدلی و بخشش دارای نقش بسزایی در بروز قلدری می‌باشند، بنابراین اهمیت دارد مسئولین آموزشی، به نقش آموزش در راستای تقویت پایبندی به اخلاقیات و افزایش مهارت‌های همدلی و بخشش توجه ویژه داشته باشند.

واژه‌های کلیدی: بخشش، بی‌تفاوتی اخلاقی، قلدری، همدلی.

تجارب زیسته دانش‌آموزان از اضطراب امتحان

محمد ملاکی^۱، میلاد بیرقداری^{۲*}، حامد میبودی^۳

۱. رئیس پژوهشکده تعلیم و تربیت مشهد. رایانامه: mallaki1377@yahoo.com

۲. دانشجوی کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان، مشهد، ایران. رایانامه: Milad81.beyraghdary@gmail.com

۳. دانشجوی کارشناسی آموزش مشاوره و راهنمایی، دانشگاه فرهنگیان، مشهد، ایران. رایانامه: h.meiboudi@gmail.com

چکیده

دانش‌آموزان در دوران تحصیل خود از پدیده اضطراب امتحان بارها و بارها رنج می‌برند. هدف پژوهش حاضر شناسایی عوامل مؤثر بر اضطراب امتحان دانش‌آموزان مقطع ابتدایی است. این مطالعه در چارچوب روش کیفی و با رویکرد پدیدارشناختی انجام گرفته است. جامعه آماری این پژوهش دانش‌آموزان مقطع ابتدایی شهر مشهد در سال ۱۴۰۱-۱۴۰۲ بودند. نمونه آماری پژوهش شامل ۱۰ دانش‌آموز بودند که به‌صورت هدفمند انتخاب شدند. ۷ نفر آن‌ها پسر و ۳ نفر دختر بودند. در این روش برای جمع‌آوری اطلاعات از مصاحبه عمیق استفاده شد و تجزیه و تحلیل یافته‌ها با شیوه هفت مرحله‌ای کلایزی انجام گرفت. یافته‌های پژوهش حاوی ۱۳ زیرمضمون در قالب ۶ مضمون اصلی اضطراب امتحان؛ راه‌حل‌های مقابله؛ عوامل فیزیولوژی و زیست‌شناختی؛ رابطه با معلم؛ تقویت عزت‌نفس؛ تأثیرات رفتارهای خودپنداری بود.

واژه‌های کلیدی: اضطراب امتحان، دانش‌آموزان مقطع ابتدایی، پدیدارشناختی

رابطه حمایت عاطفی معلم با تنظیم هیجانی دانش‌آموزان

مهدی ملک محمد

دانشجوی دکتری روانشناسی عمومی، دانشگاه آزاد واحد قم، ایران. رایانامه:
malakmohammad@gmail.com

چکیده

برای بهبود آموزش و یادگیری در کلاس درس، اکنون بیش از هر زمان دیگری، روان‌شناختی و تربیتی و دیگر محققان آموزشی به توصیف مؤثر مؤلفه‌های مثبت لازم برای محیط‌های یادگیری از جمله کلاس‌های درس نیاز دارند. لذا پژوهش حاضر، به بررسی رابطه حمایت عاطفی معلم با تنظیم هیجانی دانش‌آموزان در کلاس پرداخته است. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه پژوهش دانش‌آموز یکی از مدارس دولتی پسرانه‌ی شهر تهران در مقطع متوسطه‌ی اول بودند که بر اساس جدول گرجسی و مورگان و با روش نمونه‌گیری در دسترس ۳۱۰ دانش‌آموز به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه حمایت عاطفی معلم ساکیز (۲۰۰۷) و پرسشنامه تنظیم هیجانی گروس و جان (۲۰۰۳) استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون تک متغیری انجام شد. یافته‌ها نشان داد که بین حمایت عاطفی معلم و تنظیم هیجان دانش‌آموزان رابطه‌ی مثبت و معنی‌داری وجود دارد و متغیر حمایت عاطفی معلم، هیجان‌ات مثبت را به‌صورت مثبت و معنادار پیش‌بینی می‌کند. بر این اساس می‌توان نتیجه گرفت که تشکیل یک پیوند قوی بین معلم و دانش‌آموز مهم است، زیرا دانش‌آموزان می‌توانند با کنترل خوب هیجان‌ات خود و غوطه‌ور شدن در محیط یادگیری، بهترین نتیجه را به‌دست آورند.

واژه‌های کلیدی: حمایت عاطفی، تنظیم هیجان، دانش‌آموزان

ساخت و اعتباریابی پرسشنامه ادراک شایستگی ریاضی

فاطمه ملکی*^۱، ابوالفضل فرید^۲، جواد مصرآبادی^۳

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، تبریز، ایران. f.maleki313@gmail.com
۲. استادیار، گروه آموزشی روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، تبریز، ایران. abolfazlfarid@gmail.com
۳. استادیار، گروه آموزشی روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، تبریز، ایران. mesabadi@gmail.com

چکیده

این پژوهش با هدف ساخت ابزاری مناسب به منظور سنجش ادراک شایستگی ریاضی دانش‌آموزان مقطع ابتدایی انجام گرفت. به منظور رسیدن به این هدف، بر اساس مبانی نظری موجود، ۲۰ گویه که نشان‌دهنده ادراک شایستگی دانش‌آموزان در زمینه درس ریاضی بود، طراحی گردید. سپس «روایی محتوایی» گویه‌ها از طریق نظرخواهی از دو نفر از اساتید روان‌شناسی تربیتی تأیید شد. این پرسشنامه در سال ۱۴۰۱ بر روی یک نمونه ۵۰ نفری از دانش‌آموزان دختر سوم ابتدایی شهر زنجان که به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شده بودند اجرا گردید. بررسی روایی سازه و پایایی پرسشنامه صورت گرفت. بر اساس نتیجه تحلیل عاملی اولیه، سه مؤلفه در پرسشنامه ادراک شایستگی ریاضی شناسایی و نامگذاری شدند. همچنین سه گویه‌ای که بار عاملی کمتری داشتند از پرسشنامه حذف شدند. در پایان، روایی و پایایی پرسشنامه نهایی محاسبه شد. ضریب آلفای کرونباخ برای پرسشنامه ادراک شایستگی ریاضی ۹۱ درصد به دست آمد.

واژه‌های کلیدی: ادراک شایستگی، پایایی، تحلیل عاملی، روایی، ریاضی

نقش مزاحمت‌های فضای سایبری در پیش‌بینی سلامت اجتماعی دانش‌آموزان

زینب ممبینی*^۱، فاطمه خواجوی نژاد^۲، سیما مرادی^۳، راضیه خورشیدی^۴

*^۱. کارشناسی مدیریت دولتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد رامهرمز، ایران. Mombeini1362@gmail.com

^۲. کارشناسی مهندسی کامپیوتر، دانشگاه آزاد اسلامی واحد رامهرمز، ایران. Khajoeinejad5@gmail.com

^۳. کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور مرکز رامهرمز، ایران. Morady56@gmail.com

^۴. کارشناسی ارشد تربیت‌بدنی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شوشتر، ایران. Khorshidi1364@gmail.com

چکیده

سلامت اجتماعی، مفهوم جدیدی است که می‌تواند به‌عنوان یکی از ارکان اصلی شرایط و نتایج سلامت در مفهوم عام به‌حساب آید؛ بنابراین مطالعه حاضر باهدف بررسی نقش مزاحمت‌های فضای سایبری در پیش‌بینی سلامت اجتماعی دانش‌آموزان انجام شد. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه پژوهش شامل دانش‌آموزان دختر پایه ششم ابتدایی شهر رامهرمز در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بودند (۱۲۰۰ نفر) که ۱۰۰ دانش‌آموز با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. ابزار جمع‌آوری اطلاعات شامل پرسش‌نامه‌های مزاحمت سایبری ستین، یامان و پکر (۲۰۱۱) و سلامت اجتماعی کیز و شاپیرو (۲۰۰۴) بودند. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون تحلیل رگرسیون تک متغیری و ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. نتایج نشان داد رابطه بین مزاحمت‌های فضای سایبری با سلامت اجتماعی منفی و معنی‌دار است ($p > 0/01$) و مزاحمت‌های فضای سایبری به شکل منفی و معنی‌داری سلامت اجتماعی دانش‌آموزان دختر را پیش‌بینی می‌کند.

واژه‌های کلیدی: مزاحمت‌های فضای سایبری، سلامت اجتماعی، دانش‌آموزان.

جایگاه هوش مصنوعی در سنجش پیشرفت تحصیلی

سید حسام موسوی*^۱، محمد عارف پیله ور پور^۲، حسین باجولوند^۳

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران. hessam.mousavi79@gmail.com

۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران. m.pilehvarpour@eco.basu.ac.ir

۳. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران. hosseinbajolvand1568@gmail.com

چکیده

این مقاله دارای یک زمینه مهم در حوزه هوش مصنوعی به‌عنوان سنجش و اندازه‌گیری پیشرفت تحصیلی است. هدف اصلی این مقاله، استفاده از تکنیک‌های هوش مصنوعی برای بهبود فرایند سنجش و اندازه‌گیری پیشرفت تحصیلی و نیز شناسایی الگوهای موفقیت در یادگیری بوده است. این مقاله می‌تواند به مدارس و سازمان‌های آموزشی کمک کند تا فرایند سنجش و ارزیابی عملکرد دانش‌آموزان را بهبود بخشند. روش مورد استفاده مرور نظام‌مند بوده که در این تحقیق، شامل جمع‌آوری داده‌ها، سازماندهی، استفاده از الگوریتم‌های یادگیری ماشین، ارزیابی عملکرد سیستم و ارائه نتایج است. درنهایت، با استفاده از نتایج و تحلیل‌های انجام شده، می‌توان بهبودها و بهترین روش‌ها در اندازه‌گیری و پیش‌بینی پیشرفت تحصیلی را شناسایی و این اطلاعات را به مدارس و سازمان‌های آموزشی ارائه داد. یافته‌ها نشان می‌دهند که هوش مصنوعی با کاربردهای گسترده‌ای که در حوزه‌های مختلف به خود اختصاص داده است، جایگاهی مهم در سنجش پیشرفت تحصیلی به دست آورده و موجبات افزایش اعتبار فرایند ارزشیابی را فراهم کرده است. از ابتدای تحصیل تا پایان آن، هوش مصنوعی به‌عنوان یک ابزار قدرتمند، توانایی تشخیص و سنجش مهارت‌ها و عملکرد دانش‌آموزان را داراست. با استفاده از تکنیک‌های هوش مصنوعی، سیستم‌های خودکار قادر به مشاهده روند پیشرفت هر دانش‌آموز در طول زمان می‌باشند و از طریق تحلیل داده‌ها، می‌توانند الگوهای یادگیری و عملکرد هر دانش‌آموز را شناسایی کنند. در نتیجه این اطلاعات به معلمان و اولیای دانش‌آموزان کمک می‌کند تا روش‌های آموزش و یادگیری را تنظیم و نیازهای خاص دانش‌آموز را در آن لحاظ کنند.

واژه‌های کلیدی: هوش مصنوعی، پیشرفت تحصیلی، ارزشیابی، یادگیری

الگوی علی روابط بین تنظیم شناختی هیجان، پایگاه اجتماعی-اقتصادی با انگیزش تحصیلی: نقش واسطه‌ای خودناتوان‌سازی

سیده اقدس موسوی^۱، فریبرز درتاج^۲، فتنه علیمحمدی^۳، مهرنوش شجاعی^۴

۱. دکتری روان‌شناسی تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران

۲. استاد گروه روان‌شناسی تربیتی دانشگاه علامه طباطبائی

۳. کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد رودهن

۴. مدرس دانشگاه فرهنگیان / دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران

چکیده

هدف پژوهش حاضر، هدف مطالعه حاضر نیز آزمون مدل علی روابط بین تنظیم شناختی هیجان، پایگاه اجتماعی-اقتصادی با انگیزش تحصیلی به واسطه‌ای خودناتوان‌سازی در بین دانش‌آموزان بود. مطالعه حاضر بر اساس روش مطالعه حاضر تو صیفی (غیر آزمایشی) و طرح پژوهش، همبستگی از نوع مدل یابی معادلات ساختاری در بین جامعه آماری کلیه دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه منطقه ۲ شهر تهران صورت گرفت که بر اساس روش نمونه‌گیری خوشه‌ای تصادفی ساده بعد از حذف پرسشنامه‌های ناقص تعداد ۲۷۰ نفر به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. در مطالعه حاضر از پرسشنامه‌های تنظیم شناختی هیجانی، انگیزش وارلند، خودناتوان‌سازی تحصیلی شوینگر و پایگاه اقتصادی-اجتماعی تمیز استفاده شد. نتایج آزمون مدل ساختاری نشان داد که تنظیم شناختی هیجان سازگار بر روی خودناتوان‌سازی اثر منفی و بر روی پایگاه اقتصادی-اجتماعی اثر مثبت دارد، تنظیم شناختی ناسازگار نیز بر روی خودناتوان‌سازی اثر مثبت و بر روی پایگاه اقتصادی-اجتماعی اثر منفی دارد، همچنین خودناتوان‌سازی بر روی انگیزش درونی اثر منفی و بر روی انگیزش بیرونی و بی‌انگیزشی اثر مثبتی دارد، پایگاه اقتصادی-اجتماعی نیز اثر منفی بر روی خودناتوان‌سازی دارد، همچنین نتایج آزمون مدل نشان داد که خودناتوان‌سازی در روابط تنظیم شناختی هیجان، پایگاه اجتماعی-اقتصادی و انگیزش تحصیلی نقش واسطه‌ای را دارد.

واژه‌های کلیدی: خودناتوان‌سازی تحصیلی، انگیزش تحصیلی، پایگاه اقتصادی-اجتماعی، تنظیم شناختی هیجان.

واکاوی هویت حرفه‌ای دانشجو معلمان بر اساس روایت‌های زیسته در کارنمای معلمی

سمانه سادات موسویان*^۱، شیرین دخت حبیب زاده^۲، صوفیا حیدری^۳،
ناصر پور حبیبی^۴

۱. * استادیار، گروه علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، صندوق پستی ۸۸۹-۱۴۶۶۵، تهران، ایران. رایانامه: s.musavian@cfu.ac.ir

۲. استادیار، گروه علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، صندوق پستی ۸۸۹-۱۴۶۶۵، تهران، ایران. رایانامه: nclhp2015@gmail.com

۳. استادیار، گروه علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، صندوق پستی ۸۸۹-۱۴۶۶۵، تهران، ایران. رایانامه: nclhp2015@gmail.com

۴. استادیار، گروه آموزش زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه فرهنگیان، صندوق پستی ۸۸۹-۱۴۶۶۵، تهران، ایران. رایانامه: n.poorhabiby@cfu.ac.ir

چکیده

این پژوهش بر مبنای چهارچوب نظری مبتنی بر مفاهیم تعهد و آینده‌نگری به‌عنوان عناصر حیاتی در ساخت هویت نو معلمان طراحی شد تا چگونگی ادراک نومعلمان از هویت حرفه‌ای خود را بررسی کند. هدف این پژوهش بررسی هویت حرفه‌ای دانشجو معلمان رشته آموزش زبان و ادبیات فارسی با تحلیل تجارب زیسته ایشان در کارنمای معلمی سال ۱۴۰۲ بود. روش پژوهش کیفی بود. جامعه پژوهش شامل تمامی دانشجویان نیم‌سال آخر رشته زبان و ادبیات فارسی بود. از این جامعه ۲۰ دانشجو معلم این رشته آموزش زبان و ادبیات فارسی دانشگاه فرهنگیان استان گیلان به‌عنوان مشارکت‌کنندگان به صورت هدفمند انتخاب شدند. تحلیل داده‌ها بر اساس کدگذاری اکتشافی-استقرایی با نرم‌افزار مکس کیودی‌ای با کدگذاری باز، محوری و انتخابی صورت گرفت. یافته‌ها نشان دادند که هویت معلمی را می‌توان بر اساس سه محور اساسی و شش بعد بررسی کرد. سه محور اساسی هویت حرفه‌ای معلم؛ تعهد حرفه‌ای، آینده‌نگری حرفه‌ای و چالش‌های معلمی بود. تعهد حرفه‌ای در هویت حرفه‌ای معلم شامل تعهد درون‌فردی، موضوعی، آموزش و فرهنگی-اجتماعی بود و آینده‌نگری حرفه‌ای شامل دیدگاه عام، مثبت، علمی و راهبردی بود. با توجه به نتایج، هویت حرفه‌ای را تعهد حرفه‌ای و آینده‌نگری شکل می‌دهد؛ بنابراین، شکل‌گیری هویت حرفه‌ای از یک سو عاملی فردی است که تعهدات فرد را دربرمی‌گیرد و از سوی دیگر، عاملی اجتماعی است که می‌تواند به‌بیش مثبت فرد نسبت به آینده حرفه‌ای خود بیانجامد.

واژه‌های کلیدی: هویت حرفه‌ای، کارنما، تجارب زیسته

نقش هوش اجتماعی در پیش‌بینی تاب‌آوری تحصیلی دانش‌آموزان

مرضیه مویدی^{۱*}، عفت یاسی^۲، معصومه رحیمی عزیزی^۳، ریحانه شرافتی نیا^۴

۱. کارشناسی ارشد روانسنجی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز، ایران *m.moayedei@gmail.com*
۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بیرجند، بیرجند، ایران *mrsyassi@gmail.com*
۳. کارشناسی روان‌شناسی، دانشگاه پیام نور واحد بیرجند، بیرجند، ایران *Massoumeh.Rahimi@gmail.com*
۴. کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان، بیرجند، ایران *sherafati6352@yahoo.com*

چکیده

تاب‌آوری تحصیلی ساختار انعطاف‌پذیری را زمینه‌سازی می‌کند و احتمال موفقیت تحصیلی با وجود مشکلات را افزایش می‌دهد، بنابراین مطالعه حاضر با هدف بررسی نقش هوش اجتماعی در پیش‌بینی تاب‌آوری تحصیلی دانش‌آموزان انجام شد. روش پژوهش حاضر از نوع توصیفی - همبستگی بود. جامعه آماری شامل دانش‌آموزان پسر پایه پنجم ابتدایی شهر قاین در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بودند که ۱۰۰ نفر به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. اطلاعات با استفاده از ابزار پرسشنامه‌های هوش اجتماعی سیلورا و همکاران (۲۰۰۱) و تاب‌آوری تحصیلی ساموئلز (۲۰۰۴) به دست آمدند. داده‌های به دست آمده با استفاده از همبستگی پیرسون و رگرسیون تک متغیری تجزیه و تحلیل شدند. نتایج نشان داد بین هوش اجتماعی با تاب‌آوری تحصیلی ارتباط مستقیمی وجود دارد و هوش اجتماعی می‌تواند به شکل مثبت، تاب‌آوری تحصیلی دانش‌آموزان را پیش‌بینی نماید ($p < 0/01$). بر اساس نتایج با برگزاری کارگاه‌های آموزشی در زمینه آگاه‌سازی دانش‌آموزان برای ارتقاء هوش اجتماعی می‌توان اقدام نمود.

واژه‌های کلیدی: هوش اجتماعی، تاب‌آوری تحصیلی، دانش‌آموزان.

نقش خودتنظیمی هیجانی و باورهای انگیزشی در تاب‌آوری تحصیلی نوجوانان: مطالعه مروری

طلایه مهجور طهرانی مفرد

کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، موسسه آموزش عالی خراسان، مشهد، ایران. رایانامه: Talayehtehрани48@gmail.com

چکیده

دانش‌آموزان تاب‌آور از نظر تحصیلی، میزان بالایی از عملکرد، انگیزه و مدیریت هیجان در مواجهه با شرایط و رویدادهای استرس‌زا برخوردارند و این امر ممکن است میزان خطر افت تحصیلی آن‌ها را کاهش دهد. هدف مطالعه حاضر مرور پژوهش‌هایی است که نقش خودتنظیمی هیجانی و باورهای انگیزشی در تاب‌آوری تحصیلی را مورد بررسی قرار داده بودند. روش پژوهش مروری - کتابخانه‌ای بود. جستجوی پایگاه‌های اطلاعاتی علمی مانند ScienceDirect، Pubmed، Wiley با کلیدواژه‌های انگلیسی - Emotional Self-Regulation، Motivational Beliefs، Academic Resilience و نیز جستجوی پایگاه‌های اطلاعاتی ایران‌سی‌اچ‌مد (SID، Iran Medex) و بانک اطلاعات نشریات کشور با کلیدواژه‌های خودتنظیمی هیجانی، باورهای انگیزشی، تاب‌آوری تحصیلی، دانش‌آموزان، نوجوانان در فاصله سال ۱۳۸۰ تا ۱۴۰۲، منجر به شناسایی ۷۸۹۰ مقاله شد که پس از بررسی ۱۶ مقاله پژوهشی که به بررسی تاب‌آوری پرداخته بودند، با روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. تحلیل مقاله‌ها نشان داد که خودتنظیمی شناختی - هیجانی و باورهای انگیزشی (خودکارآمدی، ارزش‌گذاری درونی و عاطفه و اضطراب امتحان) به‌عنوان عوامل حفاظتی در ارتباط با تاب‌آوری تحصیلی شناخته می‌شوند. تاب‌آوری تحصیلی علاوه بر اینکه بیانگر حوزه‌های مفهومی خودکارآمدی و خودتنظیمی همراه با طیفی از صفات، ویژگی‌ها و معیارهای نگرشی است، در عین حال بر واکنش‌های رفتاری، شناختی عاطفی سازگار و ناسازگار نسبت به چالش‌ها و سختی‌های تحصیلی تمرکز دارد. همچنین به کارگیری خودتنظیمی شناختی رفتاری، پیش‌بینی‌کننده قدرتمند موفقیت‌های تحصیلی در درس‌های مختلف بوده و راهبردهای خودتنظیمی انگیزشی پیش‌بینی‌کننده قوی برای ادامه تحصیل هستند؛ بنابراین، خودتنظیمی هیجان، باورهای انگیزشی و مؤلفه‌های آن، عوامل تعیین‌کننده‌ای در تبیین تاب‌آوری تحصیلی نوجوانان‌اند.

واژه‌های کلیدی: باورهای انگیزشی، تنظیم هیجان، تاب‌آوری تحصیلی

تأثیر روش آموزش دریافت مفهوم و الگوی 5e بر یادگیری

فاطمه مهدی پور*^۱، عادل سلیمانی^۲، زهرا رحیم زاده^۳

۱. * دانشجوی کارشناسی دبیری علوم اجتماعی، دانشگاه پردیس شهید صدوقی، کرمانشاه، ایران *fmahdipor81@gmail.com*

۲. استاد، گروه آموزش مطالعات اجتماعی، دانشگاه پردیس شهید صدوقی، کرمانشاه، ایران *Adell58@gmail.com*

۳. استاد، گروه آموزش مطالعات اجتماعی، دانشگاه پردیس شهید صدوقی، کرمانشاه، ایران

Zaharh.rahimzadeh@gmail.com

چکیده

با توجه به اینکه یکی از اهداف فرایند آموزشی، ایجاد تغییرات مثبت در رفتار انسان است لذا معلمان باید تلاش کنند تا با نقش دادن به دانش‌آموزان در فرایند آموزش و همگام بودن با تحولات آموزشی، تأثیر مثبتی در پرورش شخصیت و ایجاد انگیزه دانش‌آموزان داشته باشند. پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر آموزش الگوی 5e (Bybee & Landes, 1990) بر میزان یادگیری دانش‌آموزان و مقایسه آن با روش آموزش دریافت مفهوم بود. روش پژوهش نیمه آزمایشی با پیش‌آزمون و پس‌آزمون بود. از جامعه دانش‌آموزان یکی از مدارس متوسطه اول شهر کرمانشاه در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲، با شیوه نمونه‌گیری در دسترس، دو کلاس ۲۹ نفری پایه نهم انتخاب شدند. ابتدا با استفاده از آزمون ۱۰ سؤالی بر اساس اهداف رفتاری درس مطالعات اجتماعی، پیش‌آزمون اجرا شد و پس از اجرای پیش‌آزمون، گروه گواه با استفاده از الگوی دریافت مفهوم و گروه آزمایش با استفاده از الگوی 5e طی یک جلسه ۲ ساعته آموزش دیدند. سپس با استفاده از همان سؤالاتی که برای پیش‌آزمون طراحی شده بود، پس‌آزمون اجرا شد. یافته‌ها با آزمون t تحلیل شدند. نتایج نشان دادند که با وجود اینکه هر دو روش آموزش بر میزان یادگیری دانش‌آموزان تأثیر مثبت داشته‌اند اما آموزش از طریق الگوی 5e نسبت به آموزش از طریق الگوی دریافت مفهوم، تأثیر بیشتری بر میزان یادگیری دانش‌آموزان داشته است؛ بنابراین به کارگیری الگوی 5e در آموزش می‌تواند روش مؤثری برای افزایش یادگیری باشد.

واژه‌های کلیدی: روش‌های آموزشی، روش تدریس دریافت مفهوم، الگوی 5e، یادگیری

اثربخشی برنامه تحلیل رفتار کاربردی بر نشانه‌های طیف اوتیسم

ثمین مهدی زاده*^۱، فائزه پاشازاده^۲، شقایق رستمی^۳، مهسا ملکی^۴، طاهره نجفی فرد^۵

*۱. دانشجوی کارشناسی آموزش کودکان استثنایی، دانشگاه فرهنگیان پردیس نسیمیه، تهران، ایران.

saminmhdzz@gmail.com

۲. دانشجوی کارشناسی آموزش کودکان استثنایی، دانشگاه فرهنگیان پردیس نسیمیه، تهران، ایران.

f.pashazadeh81@gmail.com

۳. دانشجوی کارشناسی آموزش کودکان استثنایی، دانشگاه فرهنگیان پردیس نسیمیه، تهران، ایران.

rostamishaqayeq4@gmail.com

۴. دانشجوی کارشناسی آموزش کودکان استثنایی، دانشگاه فرهنگیان پردیس نسیمیه، تهران، ایران.

mahsa.maleki079@gmail.com

۵. دکتری روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.

Njffrd64@yahoo.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف اثربخشی برنامه تحلیل رفتار کاربردی (ABA) بر نشانه‌های اختلال طیف اوتیسم و کاهش دشواری‌های مبتلا به اختلالات طیف اوتیسم و به صورت مرور نظام‌مند انجام شد و روش‌شناسی آن مبتنی بر گردآوری، طبقه‌بندی و خلاصه‌کردن یافته‌های مقالات علمی پژوهشی مرتبط با روش تحلیل رفتار کاربردی (ABA) و اوتیسم در بین سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۱ شمسی برگرفته از پایگاه‌های اطلاعاتی Ebsco، Eric، google scholar، pubMed، science Direct، SID بود. در جست‌وجوی اولیه ۶۲ مقاله انتخاب شدند و در ادامه ۱۸ مقاله که عنوان آن‌ها تأثیر روش تحلیل کاربردی بر علائم اوتیسم موردبررسی قرار گرفتند. از بین مقالات ۳۳ مقاله به دلیل عدم تناسب با موضوع، ۳ مقاله به علت قدیمی بودن، ۶ مقاله به علت تکراری بودن و ۲ مقاله به دلیل مشکل در فرمت PDF حذف شد و در نهایت ۱۸ مقاله انتخاب گردید. نتایج پژوهش نشان داد که درمان تحلیل رفتار کاربردی بر شدت علائم و کارکرد‌های اجرایی در کودکان تأثیر دارد و شدت علائم را در کودکان کاهش می‌دهد و کارکرد‌های اجرایی را بهبود می‌بخشد. طبق مطالعات صورت گرفته نتیجه گرفتیم که روش تحلیل رفتار کاربردی در حد بسیار مطلوبی موجب افزایش تعاملات اجتماعی و ارتباط اجتماعی، مهارت‌های زبانی، گفتاری، شناختی، ریاضی، خودیاری، رفتاری، مردم‌آمیزی و کاهش رفتارهای تکراری و کلیشه‌ای می‌شود و علائم اوتیسم را کاهش می‌دهد.

واژه‌های کلیدی: اوتیسم، تحلیل رفتار کاربردی، کودکان، ABA

^۱. applied behavior analysis

بررسی تأثیر پارامترهای محیطی بر بهبود عملکرد شناختی دانش‌آموزان

لیلا مهدی نسب*^۱، فریده اکبری^۲

۱. کارشناسی، مهندسی نرم افزار، اداره آموزش و پرورش، مهران، ایلام، ایران. Leilamahdinasab@gmail.com

۲. کارشناسی، حقوق، اداره آموزش و پرورش، مهران، ایلام، ایران. f.akbari9892@gmail.com

چکیده

امروزه یکی از مهمترین ضروریات زندگی آموزش است. عوامل مختلفی از جمله شرایط محیطی بر عملکرد دانش‌آموزان و در نتیجه سطح یادگیری آن‌ها مؤثر است. مطالعه حاضر با هدف بررسی تأثیر برخی از پارامترهای محیطی از جمله روشنایی و سروصدا بر یادگیری دانش‌آموزان و با استفاده از نرم افزار سنجش عملکرد شناختی انجام شد. نتایج این مطالعه نشان داد که با ضریب اطمینان ۹۵ درصد، بین نمرات شناختی دانش‌آموزان قبل و بعد از آزمون اختلاف معنا دار وجود دارد و نیز مداخلات صورت گرفته منجر به بهبود ۱۱/۳ درصدی نمرات دانش‌آموزان شده است. در نتیجه ضروری است که بهسازی مدارس، توسعه سیستم‌های تعمیر و نگهداری و توجه به استانداردهای مربوط به طراحی فضاهای آموزشی در اولویت سازمان‌های مربوطه قرار داده شود. استانداردهای فضاهای آموزشی می‌تواند تأثیرات مثبت و قابل توجه بر آموزش و یادگیری دانش‌آموزان داشته باشد.

واژه‌های کلیدی: آزمون عملکرد شناختی، پارامترهای محیطی، روشنایی، سروصدا، امکانات آموزشی

بررسی رابطه بین کمال‌گرایی و کیفیت زندگی مدرسه‌ای دانش‌آموزان

فاطمه مهربابی فر

مری، گروه روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور، صندوق پستی ۱۹۳۹۵-۴۶۹۷، تهران، ایران
f.mehrabifar2342@pnu.ac.ir

چکیده

کیفیت زندگی مدرسه‌ای به‌عنوان بهزیستی و رضایت کلی دانش‌آموزان از تجارب مثبت و منفی کسب شده در فعالیت‌های درون مدرسه‌ای تعریف شده هدف پژوهش بررسی بررسی رابطه بین کمال‌گرایی و کیفیت زندگی مدرسه‌ای دانش‌آموزان انجام شده است. روش تحقیق همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش کلیه دانش‌آموزان دختر دوره متوسطه شهر کرمان در سال ۱۴۰۱-۱۴۰۲ به تعداد ۴۷۳۴ نفر است. حجم نمونه از طریق فرمول کوکران با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای تصادفی به تعداد ۳۵۳ نفر تعیین گردید. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه‌های کیفیت زندگی مدرسه‌ای اینلی و بورک و پرسشنامه پرسشنامه کمال‌گرایی تری شورت و همکاران استفاده شد. روایی پرسشنامه‌ها با استفاده از تحلیل عاملی و پایایی نیز با استفاده از آلفای کرونباخ محاسبه و تایید شد. داده‌های پژوهش با استفاده از شاخص‌های آمار توصیفی و استنباطی شامل آزمون پیرسون و اسپیرمن، رگرسیون ساده و با استفاده از نرم افزار SPSS مورد تحلیل قرار گرفت. نتایج نشان داد بین کمال‌گرایی مثبت و کیفیت زندگی مدرسه‌ای دانش‌آموزان رابطه معنی‌داری وجود دارد. بین کمال‌گرایی منفی و کیفیت زندگی مدرسه‌ای دانش‌آموزان رابطه معنی‌داری وجود ندارد. متغیر کمال‌گرایی مثبت متغیر کیفیت زندگی مدرسه‌ای دانش‌آموزان را پیش‌بینی می‌کند؛ بنابراین و با توجه به نتایج مطالعه باید گفت که کمال‌گرایی مثبت نقطه عطفی برای کیفیت زندگی مدرسه‌ای محسوب می‌شوند لذا داشتن نگاهی جامع، گسترده و دید باز برای درک و حل این مسئله لازم است.

واژه‌های کلیدی: کیفیت زندگی مدرسه‌ای، کمال‌گرایی، دانش‌آموزان

بررسی رابطه بین دشواری تنظیم هیجانی و کیفیت زندگی مدرسه‌ای دانش‌آموزان

فاطمه مهربابی فر

مری، گروه روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور، صندوق پستی ۱۹۳۹۵-۴۶۹۷، تهران، ایران
f.mehrabifar2342@pnu.ac.ir

چکیده

برای ارتقای کیفیت زندگی دانش‌آموزان در مدرسه، ابتدا باید آنچه که کیفیت زندگی در مدرسه را محاط نموده، شناخت و به ارزیابی کیفیت زندگی دانش‌آموزان در درون این بافت پرداخت هدف پژوهش بررسی بررسی رابطه بین دشواری تنظیم هیجانی و کیفیت زندگی مدرسه‌ای دانش‌آموزان انجام شده است. روش تحقیق همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش کلیه دانش‌آموزان دختر دوره متوسطه شهر کرمان در سال ۱۴۰۱-۱۴۰۲ به تعداد ۴۷۳۴ نفر است. حجم نمونه از طریق فرمول کوکران با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای تصادفی به تعداد ۳۵۳ نفر تعیین گردید. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه‌های کیفیت زندگی مدرسه‌ای اینیلی و بورک و پرسشنامه نظم بخشی هیجانی (DERS) گراتز و رومر استفاده شد. روایی پرسشنامه‌ها با استفاده از تحلیل عاملی و پایایی نیز با استفاده از آلفای کرونباخ محاسبه و تایید شد. داده‌های پژوهش با استفاده از شاخص‌های آمار توصیفی و استنباطی شامل آزمون پیرسون و اسپیرمن، رگرسیون ساده و با استفاده از نرم افزار SPSS مورد تحلیل قرار گرفت. نتایج نشان داد بین دشواری تنظیم هیجانی و کیفیت زندگی مدرسه‌ای دانش‌آموزان رابطه معنی داری و عکس وجود دارد با بالا رفتن دشواری تنظیم هیجانی، کیفیت زندگی مدرسه‌ای دانش‌آموزان کاهش پیدا می‌کند؛ بنابراین و با توجه به نتایج مطالعه باید گفت که دانش‌آموزانی که توانایی کنترل هیجان‌ات خود را ندارند دچار حسی ناخوشایند نسبت به مدرسه می‌شوند.

واژه‌های کلیدی: کیفیت زندگی مدرسه‌ای، دشواری تنظیم هیجانی، دانش‌آموزان

اهمیت آموزش مهارت‌های روان‌شناختی و اجتماعی در عصر دیجیتال برای بهبود سلامت روانی دانش‌آموزان

فاطمه مهربان

دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد، مدیریت فناوری اطلاعات دانشگاه تهران، آموزش و پرورش شهر تهران، ایران.
رایانامه: f.mehraban62@outlook.com

چکیده

این مقاله به بررسی اهمیت آموزش مهارت‌های روان‌شناختی و اجتماعی در عصر دیجیتال برای بهبود سلامت روانی دانش‌آموزان می‌پردازد. در مقدمه، تأثیر عصر دیجیتال بر زندگی روزمره و مشکلات روانی دانش‌آموزان بررسی می‌شود و نیازمندی به آموزش مهارت‌های روان‌شناختی و اجتماعی مورد بحث قرار می‌گیرد. در بخش اول، مفهوم و اهمیت این مهارت‌ها توضیح داده می‌شود. در بخش دوم، تأثیر عصر دیجیتال بر سلامت روانی دانش‌آموزان از جمله افزایش استفاده از فضای مجازی و اثرات آن بر روابط اجتماعی و اعتماد به نفس بررسی می‌شود. با مرور منابع علمی معتبر در زمینه تأثیرات روان‌شناختی استفاده از رسانه‌های اجتماعی، بازی‌های ویدئویی و کاربردهای آموزشی فناوری نشان داده می‌شود که اگرچه فناوری می‌تواند برخی مهارت‌های زندگی و تحصیلی را تقویت کند، اما استفاده بیش از حد از آن خطرات روانی از جمله اضطراب، افسردگی و اعتیاد را در پی دارد. در بخش سوم، نیازمندی به آموزش این مهارت‌ها در عصر دیجیتال بررسی می‌شود و تأثیر آنها بر بهبود سلامت روانی، مدیریت استرس و اضطراب، برقراری روابط سالم و اعتماد به نفس توضیح داده می‌شود. الگوهایی همچون آموزش مهارت‌های زندگی، مشاوره، آموزش والدین و توسعه مهارت‌های اجتماعی به منظور پیشگیری و جبران مضرات روانی معرفی می‌شود؛ البته نیاز به تحقیقات بیشتر در این زمینه نیز تأکید می‌شود.

واژه‌های کلیدی: مهارت‌های روان‌شناختی، مهارت‌های اجتماعی، عصر دیجیتال، سلامت روانی، دانش‌آموزان

نقش سواد علمی فناوری در خودکارآمدی مدیران مدارس

آذر مهربانی فر^{۱*}، منیژه رزم آرا^۲

*۱. کارشناسی رشته علوم تربیتی، آموزش و پرورش مشگین شهر، مشگین شهر، ایران رایانامه:

mehrabanifar.azar@gmail.com

۲. کارشناسی ارشد مدیریت اجرایی، آموزش و پرورش مشگین شهر، مشگین شهر، ایران. رایانامه: M.razmarafa@gmail.com

چکیده

توسعه اقتصادی یک کشور وابسته به پیشرفت در علم و فناوری و سرمایه انسانی است. مدیرانی که از اطلاعات فناوری بهتری برخوردارند، می‌توانند مدیران موفق‌تری باشند. به همین دلیل پژوهش حاضر با هدف تعیین نقش سواد علمی فناوری بر خودکارآمدی مدیران آموزش و پرورش مشگین‌شهر اجرا گردید. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری این تحقیق شامل کلیه مدیران مدارس مشگین‌شهر بود. از این جامعه با روش نمونه‌گیری طبقه‌ای نسبی ۲۰۲ مدیر انتخاب شدند و به پرسشنامه‌های استاندارد سواد علمی فناوری ولی‌زاده (۱۳۹۳) و خودکارآمدی (Sherer, 1982) پاسخ دادند. روش تحلیل داده‌ها رگرسیون خطی تک‌متغیره و چند متغیره بود. نتایج نشان دادند سواد علمی فناوری می‌تواند ۷ درصد از خودکارآمدی مدیران را تبیین کند. همچنین نتایج رگرسیون خطی چند متغیره نشان داد که از میان مؤلفه‌های سواد علمی فناوری تنها مؤلفه برقراری ارتباط، خودکارآمدی را به صورت مثبت پیش‌بینی کرد، در حالی که مؤلفه پیش‌بینی کردن، خودکارآمدی را به صورت منفی پیش‌بینی کرد. سایر مؤلفه‌ها ارتباط معناداری با خودکارآمدی نداشتند. هرچند بر مبنای نتایج، سواد علمی فناوری، از قدرت پیش‌بینی چندانی برای خودکارآمدی برخوردار نبود، اما با توجه به مؤلفه‌های ارتباط و پیش‌بینی کردن، می‌توان به افزایش خودکارآمدی مدیران کمک کرد.

واژه‌های کلیدی: سواد علمی فناوری، برقراری ارتباط، خودکارآمدی

اثربخشی نقاشی بر وسواس و پرخاشگری

جواد مهرپور^۱، کوروش اکرامی^۲

۱. دانشجوی مقطع کارشناسی رشته روان‌شناسی، دانشگاه بین‌المللی امام رضا (ع)، مشهد، ایران

javad313mehr@gmail.com

۲. کارشناس روان‌شناسی دانشگاه بین‌المللی امام رضا (ع) مشهد، ایران sirkurosh@gmail.com

چکیده

پرخاشگری و وسواس، در دوران کودکی به‌عنوان یکی از مشکلات روانی و اجتماعی مطرح‌اند که تأثیرات منفی آنان بر تحول بهنجار کودکان تأیید شده‌است. این پژوهش با هدف بررسی اثربخشی نقاشی بر سلامت روانی دانش‌آموزان اجرا شد. روش پژوهش از نوع نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه گواه بود. از بین دانش‌آموزان ۴ دبستان منطقه شش تهران در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲، ۳۰ نفر از دانش‌آموزانی که به دلیل پرخاش و وسواس به مشاوران مدرسه ارجاع داده شده بودند با روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند و به تساوی در دو گروه آزمایش و گواه قرار گرفتند. ابتدا والدین هر دو گروه به سیاهه تجدیدنظر شده نشانگان روان‌شناختی (Derogatis et al., 1973) پاسخ دادند، سپس گروه آزمایش به مدت ۶ جلسه ۲۵ دقیقه‌ای به انجام نقاشی با موضوعات آزاد پرداختند؛ اما گروه کنترل در معرض هیچ متغیر مداخله‌کننده‌ای قرار نگرفت. پس از مداخله نیز مجدداً والدین هر دو گروه به سیاهه تجدیدنظر شده نشانگان روان‌شناختی (Derogatis et al., 1973) پاسخ دادند. به‌منظور تحلیل داده‌ها، از آزمون آماری t برای گروه‌های مستقل استفاده شد. یافته‌ها نشان دادند سلامت روانی دانش‌آموزان گروه آزمایش بالاتر از گروه گواه بود؛ بنابراین، می‌توان نتیجه گرفت که نقاشی می‌تواند به‌عنوان یک روش مؤثر در بهبود سلامت روانی، به‌ویژه در ابعاد وسواس و پرخاش به کار گرفته شود.

واژه‌های کلیدی: سلامت روانی، نقاشی، وسواس، پرخاشگری

شناسایی عوامل مؤثر در بهبود انشای دانش‌آموزان ابتدایی

پروانه مهرجو*^۱، افسانه خوارزمی^۲، غفار مهرجو^۳

*^۱. استادیار گروه علوم تربیتی دانشگاه پیام نور، تهران، ایران. رایانامه: p.mehrjoo@pnu.ac.ir

^۲. دانشجوی کارشناسی دانشگاه پیام نور، رشته علوم تربیتی، تهران، ایران. رایانامه: afsanekharazmi68@gmail.com

^۳. کارشناسی رشته مهندسی کامپیوتر، دانشگاه پیام نور رامسر، آموزش و پرورش تنکابن، ایران. رایانامه:

ghafar.mehrjoo@gmail.com

چکیده

مهارت انشانویسی از جمله حیطه‌های چالشی یادگیری برای دانش‌آموزان دوره ابتدایی محسوب می‌شود. امروزه در اغلب نظام‌های برنامه‌ریزی درسی جهان، مقوله آموزش انشانویسی از اهمیت زیادی برخوردار است. پژوهش حاضر باهدف شناسایی عوامل مؤثر در بهبود انشای دانش‌آموزان ابتدایی است که توصیفی و از نوع تحلیل-اسنادی است. برای دستیابی به این هدف با استفاده از روش تحلیل محتوا به بررسی متون و منابع مقالات و آثار علمی مرتبط با موضوع پژوهش در فاصله ده سال اخیر از سایت‌های علمی مگیران، نورمگز، علم‌نت، پایگاه اطلاعات علی‌جهاد دانشگاهی، ایرانداک و ... استفاده شد و روش نمونه‌گیری از نوع نمونه‌گیری نظری بوده است. داده‌ها با استفاده از شیوه تحلیل کیفی، جمع‌آوری، طبقه‌بندی و تحلیل شده‌اند. از آنجاکه خواندن و نوشتن جزو اهداف اصلی دوره ابتدایی است. از پیچیده‌ترین فعالیت‌های شناختی به حساب می‌آید که از یک سو با توانایی‌های هوش رابطه دارند و از سوی دیگر ابزار تفکر، حل مسئله و یادگیری در همه زمینه‌های آموزشی است. مهارت گوش دادن، نوشتن، خواندن و سخن گفتن با توجه به عوامل ۱- فردی (درونی) ۲- اجتماعی (بیرونی) در دانش‌آموزان می‌بایست تقویت شود. این چهار رکن در درس انشاء به‌تمامی به کار گرفته می‌شود. بر اساس یافته‌ها می‌توان گفت که درس انشاء در چهره‌ای برای بهتر اندیشیدن، خوب تحلیل کردن و خوب تعمق کردن است. معلم می‌تواند با خلق موقعیت‌های جدید یادگیری و با به‌کارگیری شیوه‌های نو در آموزش علاقه‌ی دانش‌آموزان را برانگیخته و آنان را جهت یادگیری آماده نماید. نتایج نشان داد که آموزش فن‌های نگارش بر پیشرفت دانش‌آموزان در انشانویسی به‌طور چشمگیری مؤثر بوده است.

واژه‌های کلیدی: انشانویسی، نوشتن خلاق، مهارت‌ها، عوامل مؤثر، دانش‌آموزان ابتدایی

تأثیر پروژه کلاسی در یادگیری درس علوم تجربی

روح الله مهرعلیان

کارشناسی ارشد مدیریت ورزش، دانشگاه تهران/آموزش و پرورش، قزوین، ایران. r.mehralian93@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با بررسی تأثیر پروژه کلاسی بر یادگیری دانش‌آموزان اجرا شد. پژوهش نیمه‌آزمایشی با طرح پیش‌آزمون- پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه پژوهش دانش‌آموزان پسر یک کلاس پایه پنجم ابتدایی از یک دبستان دولتی در شهر تهران به تعداد ۵۰ نفر بود که با روش نمونه‌گیری در دسترس ۳۰ دانش‌آموز از این کلاس به‌عنوان نمونه انتخاب شدند و در دو گروه ۱۵ نفره قرار گرفتند. آزمونی معلم ساخته از ۵ فصل کتاب درسی علوم پایه پنجم به‌عنوان پیش‌آزمون برای هر دو گروه اجرا شد. سپس گروه آزمایش علاوه بر آموزش سنتی متداول، انجام پروژه برای این فصول را در ۵ جلسه ۴۵ دقیقه‌ای آموزش دیدند و اجرا کردند و گروه کنترل فقط از آموزش سنتی متداول استفاده کردند و مجدد آزمون معلم ساخته از این فصول از دو گروه به عمل آمد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با تحلیل کوواریانس تک متغیری انجام شد. نتایج نشان داد بین دو گروه آموزش سنتی همراه با پروژه و گروه فقط آموزش سنتی تفاوت معناداری در نمرات آزمون علوم وجود داد که نشان دهنده اثربخش بودن روش پروژه کلاسی بر یادگیری دانش‌آموزان پایه پنجم ابتدایی در درس علوم بود.

واژه‌های کلیدی: پروژه، یادگیری، درس علوم.

نقش بهزیستی مدرسه در ایجاد احساس تعلق دانش‌آموزان

ابراهیم مهرعلیان^۱، محمد ولی افشار^۲

۱. دکتری روان‌شناسی تربیتی / آموزش و پرورش - قزوین Mehralian87@gmail.com

۲. کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی / آموزش و پرورش - قزوین Mehralian87@gmail.com

چکیده

بهزیستی مدرسه موضوعی است که اهمیت آن در سال‌های اخیر مورد توجه است در این پژوهش که به صورت مروری انجام شده است و نتایج آن بصورت کاربردی از طریق محقق در راستای پیاده سازی اهداف آموزشی و تربیتی استفاده شده است. در این پژوهش بهزیستی مدرسه در ابعاد شناختی و عاطفی در شکل‌گیری آگاهی‌های فرا شناختی دانش‌آموز و تعاملات اجتماعی او در فضای آموزشی در جهت پیاده سازی شاخص‌های بهزیستی مورد توجه بود که به روش مروری_کتابخانه‌ای انجام شد. بدین منظور برای یافتن مستندات علمی مرتبط با موضوع، در پایگاه‌های اطلاعاتی گوگل اسکالر، نورمگز، ایران داک، سیویلیکا، مگیران و Science direct جستجو و مقالات مربوط به بازه زمانی ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۲ استخراج شدند. در نهایت ۵۰ مقاله مورد بررسی قرار گرفتند. یافته‌ها نشان داد از آنجایی که مدرسه خانه دوم هر دانش‌آموزی است ایجاد احساس آرامش ذهنی و احساس تعلق دانش‌آموز به این محیط از ارکان مهم پیش برد اهداف نظام تعلیم و تربیت است.

واژه‌های کلیدی: بهزیستی مدرسه، احساس تعلق، تعاملات اجتماعی، تعلیم و تربیت

تحلیل محتوای کتابهای درسی جامعه‌شناسی از نظر مؤلفه‌های الگوی مصرف

شهربانو میرانی^۱، کنایون حمیدی زاده^۲

*۱. دانشجوی کارشناسی امور تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، اراک، ایران. mirani79sh@gmail.com

۲. گروه آموزش علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران. k_hamidizadeh@cfu.ac.ir

چکیده

هدف این پژوهش بررسی میزان توجه کتب درسی جامعه‌شناسی متوسطه دوم به مؤلفه‌های اصلاح الگوی مصرف و تولید است. به همین منظور از روش تحلیل محتوا با تکنیک مقوله‌ای استفاده شده است. جامعه آماری موردبررسی این پژوهش کتب درسی جامعه‌شناسی متوسطه دوم ۱۴۰۰-۱۴۰۱ بودند که با توجه به ماهیت پژوهش و محدود بودن جامعه آماری از نمونه‌گیری صرف نظر و کل جامعه آماری به‌عنوان نمونه انتخاب شد. ابزار مورد استفاده شامل چک‌لیستی از مقوله‌های موردبررسی بوده است که هر مقوله در سه بخش جملات، تصاویر و پرسش‌ها موردبررسی و ثبت قرار گرفته‌اند. تجزیه و تحلیل داده‌ها با آمار توصیفی صورت پذیرفت. نتایج به‌دست‌آمده نشان می‌دهد که از بین هفت مؤلفه الگوی مصرف در بخش جملات از بیشترین درصد توجه به مؤلفه (ج) با درصد ۰/۲۷ و کمترین درصد توجه به مؤلفه (الف) با درصد ۰/۰۴ بوده است. همچنین در صد توجه در بخش تصاویر نیز به هفت مؤلفه از بیشترین به مؤلفه (ج) با درصد ۱/۹۱ و کمترین درصد توجه به مؤلفه (الف، ب) با درصد ۰/۱۷ بوده است. در بخش پرسش‌ها نیز به پنج مؤلفه از بیشترین درصد توجه به مؤلفه (ج، ت) با درصد ۱/۵۲ بوده است و به دو مؤلفه (الف و ب) توجه نشده است.

واژه‌های کلیدی: تحلیل محتوا، الگوی مصرف، کتابهای درسی، دوره متوسطه، جامعه‌شناسی.

اثربخشی بازی درمانی شناختی رفتاری بر مهارت‌های اجتماعی کودکان دارای اضطراب اجتماعی

فاطمه میرحیدری^۱، مریم فولادوند^{۲*}

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران. رایانامه:

fatememirheydai469@gmail.com

۲. استادیار، گروه روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران

m.fooladvand@khuisf.ac.ir

چکیده

اضطراب اجتماعی در دوران کودکی یا نوجوانی، می‌تواند اثرات مخربی بر روند اجتماعی شدن و کسب مهارت‌های اجتماعی کودکان و نوجوانان برجای بگذارد؛ بنابراین یافتن روش‌هایی که به کاهش اضطراب اجتماعی می‌انجامد، ضروری به نظر می‌رسد. به همین دلیل پژوهش حاضر با هدف تعیین اثربخشی بازی درمانی شناختی رفتاری بر مهارت‌های اجتماعی کودکان دارای اضطراب اجتماعی طراحی شد. روش پژوهش از نوع نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون همراه با گروه گواه بود. جامعه آماری پژوهش شامل کودکان دبستانی دارای اضطراب اجتماعی شهر اصفهان در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ بودند. از این جامعه ۳۰ دانش‌آموز دارای اختلال اضطراب اجتماعی با نمونه‌گیری در دسترس انتخاب و در دو گروه آزمایش و گواه جایگزین شدند. پس از اجرای پیش‌آزمون پرسشنامه مهارت اجتماعی (Matson et al., 2010) برای هر دو گروه، گروه آزمایش ۸ جلسه ۴۵ دقیقه‌ای تحت آموزش بازی درمانی شناختی رفتاری قرار گرفتند و پس از پایان آموزش پس‌آزمون برای هر دو گروه اجرا شد. داده‌ها با استفاده از تحلیل کوواریانس تحلیل شدند. یافته‌ها نشان دادند بازی درمانی شناختی رفتاری باعث افزایش سطح مهارت اجتماعی در کودکان دارای اضطراب اجتماعی شده است. نتایج نشان داد که بازی درمانی مبتنی بر رویکرد شناختی-رفتاری به‌عنوان یک روش مؤثر می‌تواند مهارت اجتماعی را در کودکان دارای اضطراب اجتماعی افزایش دهد.

واژه‌های کلیدی: بازی درمانی شناختی رفتاری، مهارت اجتماعی، اضطراب اجتماعی

بررسی همبسته‌های عصب‌شناختی در دانش‌آموزان با اختلالات یادگیری خاص: مقایسه با گروه بهنجار

ایرج میرخان^{۱*}، مهرناز جبلی آده^۲، رقیه امان کوبی^۳، معصومه محمد تله جردی^۴

۱. دکتری تخصصی علوم اعصاب شناختی - مغز و شناخت، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران رایانامه: mirkhan_iraj@yahoo.com

۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ارومیه، ارومیه، ایران. رایانامه:

M.jabali487@gmail.com

۳. کارشناسی ارشد روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ارومیه، ارومیه، ایران. رایانامه:

mozghan.kokabi1384@gmail.com

۴. کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد زرنند، زرنند، ایران Farzanehm225@gmail.com

چکیده

دانش‌آموزان با اختلالات یادگیری خاص در ابعاد شناختی و عصب‌شناختی مشکلات و محدودیت‌هایی دارند؛ لذا پژوهش حاضر با هدف بررسی همبسته‌های عصب‌شناختی در دانش‌آموزان با اختلالات یادگیری خاص، مقایسه با گروه بهنجار انجام شده است. پژوهش حاضر از نوع علی-مقایسه‌ای است. جهت تعیین حجم نمونه، تعداد ۴۱ دانش‌آموز با اختلال یادگیری خاص و ۴۱ دانش‌آموز بهنجار در شهر ارومیه در پاییز ۱۴۰۲ به‌عنوان نمونه پژوهش انتخاب و پرسشنامه کارکردهای عصب‌شناختی کولیح و همکاران (۲۰۰۲) را تکمیل نمودند. نتایج نشان داد در همبسته‌های عصب‌شناختی بازداری پاسخ ($p < 0/01$)، سازماندهی ($p < 0/05$) و برنامه‌ریزی-تصمیم‌گیری ($p < 0/01$) تفاوت معنی‌دار وجود داشت. با توجه به نتایج به دست آمده می‌توان گفت اختلال یادگیری خاص می‌تواند در همبسته‌های عصب‌شناختی بازداری پاسخ، سازماندهی و برنامه‌ریزی-تصمیم‌گیری مشکلات و نقایصی ایجاد کرده است.

واژه‌های کلیدی: همبسته‌های عصب‌شناختی، اختلالات یادگیری خاص، گروه بهنجار

مدل علی‌الگوه‌های شخصیتی، سبک‌های فرزندپروری و اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مبتنی بر موبایل با میانجیگری سبک‌های دل‌بستگی

فرشید میرزایی^۱، صدیقه حیدری^{۲*}

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی شخصیت، دانشگاه آزاد اسلامی واحد الکترونیکی، تهران، ایران. رایانامه:

farshidmirzaee404@gmail.com

۲. دکتری سنجش و اندازه‌گیری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد الکترونیکی / حق التدریس، تهران، ایران.

heydari_ss@yahoo.com: رایانامه

چکیده

با ابداع تلفن‌های هوشمند و بهبود اتصال به اینترنت، استفاده از شبکه‌های اجتماعی بخشی ضروری از زندگی روزمره افراد را تشکیل داده، اما اعتیاد به تلفن‌های هوشمند یکی از دستاوردهای منفی آن بوده؛ از این رو، پژوهش حاضر با هدف تدوین مدل علی‌الگوه‌های شخصیتی، سبک‌های فرزندپروری و اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مبتنی بر موبایل با میانجیگری سبک‌های دل‌بستگی انجام شد. طرح پژوهش توصیفی همبستگی از نوع معادلات ساختاری بود. جامعه آماری پژوهش والدین دارای فرزند دانش‌آموز شهر تهران در سال ۱۴۰۲-۱۴۰۱ بودند که از بین آنان تعداد ۳۶۰ نفر با روش نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شدند. ابزار مورد استفاده فرم کوتاه پرسشنامه الگوهای شخصیتی خرمایی (۱۳۹۳)، مقیاس فرزندپروری بامریند (۱۹۷۳)، اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مبتنی بر موبایل خوجه احمدی و همکاران (۱۳۹۵) و سبک دل‌بستگی هازن و شیور (۱۹۸۷) و روش تحلیل داده‌ها مدلسازی معادلات ساختاری بوده است. یافته‌ها نشان داد روان‌نژندی، برون‌گرایی و فرزندپروری با میانجیگری سبک‌های دل‌بستگی از نظر آماری اثر معناداری بر اعتیاد به رسانه‌های اجتماعی داشتند ($P < 0.05$)؛ اما مسیر توافق‌پذیری، باز بودن به تجربه و وظیفه‌شناسی معنادار نبود ($P > 0.05$). در خصوص پیش‌بینی اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مبتنی بر موبایل نیز از بین سه سبک دل‌بستگی تنها سبک نایمن دوسوگرا؛ از بین سه سبک فرزندپروری دو سبک سهل‌گیرانه و منطقی و از بین ۵ الگوی شخصیت تنها توافق‌پذیری نقش پیش‌بینی‌کنندگی داشتند؛ بنابراین مدل علی دارای برازش نسبتاً قابل قبول بوده و سبک‌های دل‌بستگی در رابطه الگوی شخصیتی روان‌نژندی و برون‌گرایی و سبک‌های فرزندپروری با اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مبتنی بر موبایل نقش میانجی دارند.

واژه‌های کلیدی: اعتیاد به شبکه اجتماعی، الگوهای شخصیتی، سبک دل‌بستگی، فرزندپروری

اثربخشی بسته آموزشی CCPS بر حل مسأله ریاضی دانش‌آموزان

فائزه میرزایی^۱، اسماعیل محسنی ملردی^۲، فرشته باعزت^۳

۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران
۲. کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی، اداره کل آموزش و پرورش مازندران، ساری، ایران
۳. دانشیار، گروه آموزشی روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران

چکیده

ضعف در حل مسأله ریاضی دانش‌آموزان موجب عملکرد پایین در سایر حوزه‌های ریاضی شده و تقویت آن موجب بهبود مقابله افراد با مسائل روزمره زندگی در قرن بیست و یکم است؛ بنابراین لازم است روش‌های مناسب جهت بهبود این عملکرد در نظر گرفته شود. هدف از مطالعه حاضر، اثربخشی بسته آموزشی حل مسأله خلاق مبتنی بر رویکرد شناختی (CCPS) بر حل مسأله ریاضی دانش‌آموزان پایه ششم ابتدایی بود. روش این پژوهش، نیمه آزمایشی از نوع پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه گواه بود. جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان پسر پایه ششم ابتدایی مدارس دولتی شهرستان قائم شهر در سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰، بود. به منظور اجرای پژوهش، تعداد ۴۰ نفر از دانش‌آموزان مدارس ابتدایی دولتی پسرانه شهرستان قائم شهر که نمرات پایین‌تر از میانگین کلاس، در درس ریاضی داشتند با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شدند. آزمودنی‌های گروه آزمایش به مدت ۱۲ جلسه ۴۵ دقیقه‌ای، با استفاده از بسته آموزشی خلاق حل مسأله مبتنی بر دیدگاه شناختی، آموزش دیدند اما آزمودنی‌های گروه گواه برنامه‌های متداول خود را در مدرسه دنبال کردند و مداخله‌ای در مورد آن‌ها صورت نگرفت. داده‌های به دست آمده، با روش تحلیل کوواریانس تک متغیری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج پژوهش نشان داد که بسته آموزشی CCPS حل مسأله ریاضی را بهبود بخشید ($p < 0/05$). بر اساس یافته‌های این مطالعه، به نظر می‌رسد روش‌های مبتنی بر بسته آموزشی CCPS می‌تواند در بهبود عملکرد حل مسأله ریاضی دانش‌آموزان پایه ششم ابتدایی مؤثر باشد.

واژه‌های کلیدی: حل مسأله ریاضی، حل مسأله خلاق، بسته آموزشی، رویکرد شناختی، دانش‌آموز.

پیش‌بینی اضطراب و افسردگی بر اساس شیوه‌های فرزند پروری و سرمایه روان‌شناختی در دانش‌آموزان

مریم میری

کارشناسی ارشد روان‌سنجی، واحد الکترونیکی دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. رایانامه: Maryammiri863@gmail.com

چکیده

هدف از پژوهش حاضر پیش‌بینی اضطراب و افسردگی بر اساس شیوه‌های فرزند پروری و سرمایه روان‌شناختی در دانش‌آموزان مدارس متوسطه دوم شهر تهران بود. این پژوهش به لحاظ هدف از نوع مطالعات کاربردی و باتوجه به شیوه گردآوری اطلاعات، توصیفی از نوع همبستگی به روش تحلیل رگرسیون بود. جامعه آماری این پژوهش را کلیه دانش‌آموزان مدارس متوسطه دوم شهر تهران تشکیل دادند. نمونه به تعداد ۱۵۰ نفر از این جامعه به روش خوشه‌ای سه مرحله‌ای انتخاب شدند و به پرسشنامه‌های سرمایه روان‌شناختی (لوتانز، ۲۰۰۷)، پرسش‌نامه شیوه‌های فرزندپروری (بامریند، ۱۹۷۱) و مقیاس افسردگی، اضطراب و استرس (لاویبوند و لاویبوند، ۱۹۹۵) پاسخ دادند. فرضیه‌های پژوهش با محاسبه ضرایب همبستگی و تحلیل رگرسیون چندگانه آزمون شد. بر اساس نتایج رابطه سبک فرزندپروری آسان‌گیر و سبک مستبدانه با اضطراب مثبت و رابطه سبک مقتدر منطقی و سرمایه روان‌شناختی با اضطراب منفی به دست آمد ($p < 0/01$). سبک‌های آسان‌گیر و مستبدانه با افسردگی رابطه مثبت و سبک مقتدر منطقی و سرمایه روان‌شناختی با افسردگی رابطه منفی داشتند ($p < 0/01$). نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه نشان داد اثر سبک‌های فرزندپروری مستبدانه و آسان‌گیر بر اضطراب مثبت و اثر سبک مقتدر منطقی و سرمایه روان‌شناختی منفی بود ($p < 0/01$) و سرمایه روان‌شناختی بیشترین سهم را داشت. همچنین اثر سبک مستبدانه بر افسردگی مثبت و اثر سبک مقتدر منطقی و سرمایه روان‌شناختی بر افسردگی منفی و معنی‌دار به دست آمد ($p < 0/01$) اما اثر سبک آسان‌گیر بر افسردگی معنادار نشد. در این مورد نیز سهم سرمایه روان‌شناختی بیشتر از بقیه متغیرها بود؛ بنابراین نتیجه می‌شود سبک فرزندپروری مقتدرانه بهترین شیوه فرزندپروری است و به کاهش اضطراب و افسردگی می‌انجامد. سرمایه روان‌شناختی نیز با افزایش ظرفیت‌های مثبت روان‌شناختی هیجان‌های منفی را کاهش می‌دهد. علاوه بر این در صورتی که دانش‌آموزان تحت شیوه‌های ناسازگارانه تربیتی مانند روش‌های مستبدانه و یا سهل‌گیر قرار گرفته باشند، می‌توان با ارتقاء ظرفیت‌های روان‌شناختی مثبت آن‌ها، هیجان‌های منفی اضطراب و افسردگی را در آن‌ها کاهش داد.

واژه‌های کلیدی: اضطراب، افسردگی، دانش‌آموزان، سرمایه روان‌شناختی، شیوه‌های فرزند پروری

مقایسه آموزش تلفظ کلمات زبان انگلیسی در مدارس ایران و کره جنوبی

سجاد میش مست نهی

دانشجوی کارشناسی آموزش زبان انگلیسی، پردیس شهید مطهری دانشگاه فرهنگیان، زاهدان، ایران
رایانامه: Sajjad.mishmast@yahoo.com

چکیده

در آموزش زبان انگلیسی در مدارس، آموزش تلفظ صحیح کلمات مورد مهمی است که باید به آن توجه شود، چرا که بر روی ۳ مهارت اصلی یعنی مهارت خواندن، مهارت شنیداری و مهارت گفتاری تأثیرگذار است. طبق تحقیقات انجام شده، اهمیت آموزش تلفظ در مدارس ایران به شکلی که باید و شاید حفظ نمی‌شود و آموزش این مورد به شکل درستی انجام نمی‌شود. در سمت دیگر، مدارس کره جنوبی هم با چنین چالش روبه‌رو هستند، زیرا زبان کره‌ای از نظر ساختار و شیوه تلفظ صامت‌ها و مصوت‌ها تفاوت‌های زیادی با زبان انگلیسی دارد؛ بنابراین این پژوهش با هدف مقایسه آموزش تلفظ زبان انگلیسی در مدارس ایران و کره به روش مروری کتابخانه‌ای انجام شد. بدین منظور برای یافتن مستندات علمی مرتبط با موضوع، کلید واژه‌های مرتبط با موضوع در پایگاه‌های اطلاعاتی گوگل اسکالر، نورمگز، ایران داک، سیویلیکا، مگیران و Science direct جستجو و مقالات مربوط به بازه زمانی ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۲ و ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۲ استخراج شدند. در نهایت ۲۲ مقاله مورد بررسی قرار گرفتند. یافته‌ها نشان داد، علت اصلی عدم تأکید بر آموزش تلفظ صحیح در مدارس ایران این موضوع را می‌توان زمان کم کلاسی در نظر گرفت که باعث می‌شود دبیران به سمت روش آموزش GTM روی بیاورند که ارزش بسیار پایینی برای تلفظ کلمات قائل است. البته استفاده از تکنولوژی‌های آموزشی می‌تواند به دبیران و دانش‌آموزان ایران کمک شایانی بکند؛ اما در مدارس کره جنوبی این مشکل تا حد زیادی تحت کنترل درآمده است. دانش‌آموزان کره‌ای به طور میانگین از سن ۹ سالگی یادگیری زبان انگلیسی را در مدارس شروع می‌کنند که باعث می‌شود معلمین زمان زیادی برای آموزش داشته باشند. همچنین معلمین کره‌ای هنگام تدریس به شکل فعالی از رسانه، تکنولوژی و همچنین فعالیت‌های کلاسی مرتبط استفاده می‌کنند، بعلاوه تفاوت‌های فردی نیز اهمیت بالایی در کلاس‌های درسی دارند، هرچند که ممکن است گاهی به خوبی به آنها توجه نشود. به کارگیری این راهکارها می‌تواند برای دانش‌آموزان ایران نیز مؤثر باشد، امید است که مطالعه حاضر باعث حرکت مثبتی در تلاش برای رفع این چالش‌های حیاتی در مدارس ایران بشود.

واژه‌های کلیدی: آموزش زبان انگلیسی، آموزش تلفظ، مدارس ایران، مدارس کره جنوبی

الگوی تعاملی خانه-مدرسه برای حمایت تربیتی دانش‌آموزان: تحلیل اسناد تحولی

مهدی نامداری پژمان*^۱، فهیمه نورعلیئی^۲

*۱. استادیار، گروه مدیریت آموزشی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران. رایانامه: m.namdari@cfu.ac.ir
۲. کارشناسی ارشد برنامه ریزی درسی، وزارت آموزش و پرورش، تهران، ایران. رایانامه: fnn656@gmail.com

چکیده

مدرسه کانون عرضه خدمات و فرصت‌های تربیتی و زمینه‌ساز درک و اصلاح موقعیت، توسط مربیان از طریق تعامل بین خانه، مدرسه و جامعه است. هدف از این پژوهش، ارائه الگوی حمایتی تعامل خانه-مدرسه برای حمایت و تعالی تربیتی دانش‌آموز بود. روش پژوهش برای دستیابی به این هدف، کیفی بود. مضامین مرتبط با تعامل خانه-مدرسه از مبانی نظری سند تحول بنیادین در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی جمهوری اسلامی ایران و سند برنامه درسی ملی مورد تحلیل قرار گرفتند. تحلیل اطلاعات با استفاده از روش تحلیل مضمون دپوی و گیتلین انجام شد. الگوی نهایی پس از کدگذاری‌های اولیه و محوری، سه مؤلفه سازماندهی فرصت‌های تربیتی (ساده سازی فرصت‌های تربیتی، کاربردی سازی فرصت‌های تربیتی، شخصی سازی فرصت‌های تربیتی، برنامه تربیتی رشد محور)، مدیریت و راهبری مدرسه (مدیریت مشارکتی مدرسه، پایش و مراقبت محیطی، استقرار سیستم بازخورد) و محیط تربیت (فرهنگ سازمانی اخلاقی، آراستگی محیطی، هم‌آوایی جریان تربیت خانه-مدرسه)، را مشخص ساخت. بر اساس این یافته‌ها می‌توان بیان کرد به‌منظور دستیابی به فضای حمایتی از دانش‌آموز بایستی تعامل مدرسه و خانواده منطبق با برنامه‌های از پیش برنامه‌ریزی شده باشد که محور آن بایستی بر اساس دانش‌آموز و دستیابی به تعالی هویتی او در چهارچوب تربیت تمام‌ساختی تنظیم شود.

واژه‌های کلیدی: فضای حمایتی، تعامل مدرسه-خانه، سند تحول بنیادین، آموزش خانواده،
تربیت تمام‌ساختی

بررسی و اولویت بندی روش های ارتقای تعامل خانواده با مدرسه با محوریت آموزش بر اساس مدل FAHP

محدثه نجاتی جهرمی^{۱*}، لیلا آل منصور^۲، احمدرضا اوجی نژاد^۳

۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی مرودشت، مرودشت ایران. رایانامه: m.nejati986@gmail.com

۲. دانشجوی دکتری، روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی مرودشت، مرودشت، ایران. رایانامه:

leila.alemansour2018@gmail.com

۳. استادیار گروه آموزشی علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی مرودشت، مرودشت، ایران. رایانامه: aoji62@yahoo.com

چکیده

آموزش والدین در جهت تعامل با مدرسه یکی از اصول اصلی پیشرفت دانش‌آموزان محسوب می‌شود. نظریه و روش‌های روان‌شناسی مختلفی این موضوع را بررسی کرده‌اند اما در مجموع راهکارهای مشترکی در بین مقالات وجود ندارد. این مقاله سعی دارد با شناسایی راهکارهای مشترک ارتقای تعامل والدین و مدرسه به اولویت بندی آن‌ها بپردازد. بدین ترتیب از روش تحلیل سلسله مراتبی برای اولویت بندی راهکارها استفاده می‌شود. در مجموع نتایج نشان دهنده آن است که در بین معیارها معیار "مدیریت کلان" بیشترین اهمیت را دارد و در بین راهکارها راهکار "اختصاص بودجه آموزش والدین به مدارس" مهمترین راهکار محسوب می‌شود.

واژه‌های کلیدی: آموزش، والدین، کودک، مدل تحلیل سلسله مراتبی فازی

رابطه هوش هیجانی با پیشرفت تحصیلی و سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان

علی ندیر خانلو

کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان پردیس شهید بهشتی زنجان، ایران Alinadir9877@gmail.com

چکیده

یکی از اهداف عمده آموزش و پرورش به‌عنوان رکن اساسی جامعه تربیت کودکان و نوجوانان سازگار با محیط است سازگاری و هماهنگ شدن با خود و محیط پیرامون خود برای هر موجود زنده‌ای ضرورتی حیاتی است، تلاش روزمره آدمیان جملگی بر حول سازگاری دور می‌زند. هر انسان هو شیارانه یا نا هو شیارانه می‌گو شد، نیازهای متنوع و گاه متعارض خود را در محیطی که در آن زندگی می‌کند، هدف این پژوهش با هدف بررسی رابطه هوش هیجانی با پیشرفت تحصیلی و سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان مقطع ابتدایی انجام شد. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش دانش‌آموزان مقطع ابتدایی شهر زنجان در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بودند که بر اساس جدول گرجسی و مورگان و با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای دومرحله‌ای ۲۲۰ دانش‌آموز به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه‌های هوش هیجانی بار-آن (۱۹۸۶)، پیشرفت تحصیلی فام و تیلور (۱۹۹۴) و پرسشنامه سرزندگی تحصیلی مارتین و مارش (۲۰۰۶) استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها همبستگی پیرسون و رگرسیون چند متغیره به روش همزمان مورد استفاده قرار گرفت. نتایج نشان داد که بین هوش هیجانی با پیشرفت تحصیلی و سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان مقطع ابتدایی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد، بنابراین هوش هیجانی می‌تواند بر سرزندگی و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان به‌طور مستقیم اثرگذار باشد.

واژه‌های کلیدی: سرزندگی تحصیلی، پیشرفت تحصیلی، هوش هیجانی، دانش‌آموزان ابتدایی.

نقش سرمایه معنوی در پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان

هادی نصری^{۱*}، فرشته کاظمی^۲، فاطمه ملائی^۳، فاطمه میری^۴

۱. کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان شهید باهنر بیرجند، ایران رایانامه: h.hadinasri1373@gmail.com

۲. کارشناسی ارشد مشاوره و راهنمایی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قاین، ایران رایانامه: Fh5823@chmail.it

۳. کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان پردیس امام سجاد (ع) بیرجند، ایران رایانامه: fateme.m0774@gmail.com

۴. کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان پردیس امام سجاد (ع) بیرجند، ایران رایانامه:

fatememiri.5395@gmail.com

چکیده

پویایی مدارس به محیط مناسب آموزشی، معلمان توانمند، داشتن دانش‌آموزان باانگیزه، پرتلاش و سرزنده وابسته است، بنابراین مطالعه حاضر باهدف بررسی نقش سرمایه معنوی در پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان انجام شد. پژوهش حاضر توصیفی-همبستگی بود. جامعه پژوهش شامل دانش‌آموزان دختر پایه هفتم متوسطه اول در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بودند که ۱۰۰ دانش‌آموز به‌صورت نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. ابزار پژوهش شامل پرسش‌نامه‌های سرمایه معنوی گل پرور و همکاران (۱۳۹۴) و سرزندگی تحصیلی دهقان‌زاده و حسین چاری (۱۳۹۱) بودند. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از محاسبه ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه انجام شد. نتایج نشان داد رابطه بین سرمایه معنوی با سرزندگی تحصیلی مثبت و معنی‌دار هست و سرمایه معنوی می‌تواند به شکل مثبت و معنی‌داری سرزندگی تحصیلی را پیش‌بینی نماید ($p < 0/01$). نتایج حاصل از این پژوهش نشان می‌دهند که مؤلفه‌های سرمایه معنوی ظرفیتی بالقوه برای ارتقاء سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان دارند.

واژه‌های کلیدی: سرمایه معنوی، سرزندگی تحصیلی، دانش‌آموزان.

رابطه استفاده از شبکه‌ها و رسانه‌های اجتماعی با مسئولیت‌پذیری و رفتار اجتماعی انتظاری

فاطمه زهرا نظری^۱، سپیده سلطانی بیرق^{۲*}

۱، کارشناسی ارشد سنجش و اندازه‌گیری (روانشناسی)، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی، تهران/آموزش و پرورش، دلفان،

ایران. رایانامه: nazarifatemeh0020@gmail.com

۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی، تهران، ایران. رایانامه:

sepidsoltani@yahoo.com

چکیده

دگرگونی فناوری در شیوه‌های ارتباطی، سیستم نوینی را بوجود آورده است به‌صورتی که در دنیای امروز مهارت استفاده از رسانه‌های اجتماعی به‌عنوان فناوری جدید برای همه افراد جامعه کنونی امری ضروری و مهم شناخته شده است. در این راستا، این پژوهش با هدف بررسی استفاده از شبکه‌ها و رسانه‌های اجتماعی و مسئولیت‌پذیری و رفتار اجتماعی انتظاری انجام شد. پژوهش حاضر از نوع همبستگی بود. جامعه آماری آن متشکل از پدران و مادران دارای فرزند دختر و پسر دانش‌آموز دوره ابتدایی شهر خرم‌آباد در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بود. از این جامعه ۲۵۰ نفر به‌صورت تصادفی انتخاب شدند و به زیرمقیاس مسئولیت‌پذیری سیاهه روان‌شناختی کالیفرنیا (Gough, 1987)، رفتارهای اجتماعی انتظاری (Hinrichsen & Clark, 2003) و شبکه‌ها و رسانه‌های اجتماعی (جهانبانی، ۱۳۹۷) پاسخ دادند. تحلیل داده‌ها با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون نشان داد که متغیر شبکه‌ها و رسانه‌های اجتماعی با مسئولیت‌پذیری و رفتار اجتماعی انتظاری رابطه معکوس و معنادار دارد؛ بنابراین ارتقای سواد رسانه‌ای در جامعه و آموزش استفاده صحیح، آگاهانه و فعالانه از شبکه‌ها و رسانه‌های اجتماعی حائز اهمیت است. نظر به اینکه اثرگذاری مناسب آموزش‌ها و تربیت نسل آینده فرهیخته بایستی با مشارکت و تعامل جدی سیاستگذاران و والدین صورت گیرد از این‌رو اجرای برنامه‌های نوین آموزش‌های مناسب برای والدین و مجریان ضروری به نظر می‌رسد.

واژه‌های کلیدی: استفاده از شبکه‌ها و رسانه‌های اجتماعی، رفتارهای اجتماعی انتظاری،
مسئولیت‌پذیری، والدین

فرزند پروری با رویکرد پرورش روحيات معنوی در دوره نوجوانی بر اساس متون اسلامی و روان‌شناسی

پریناز نظری ممقانی^۱، فاطمه محمدزاد^۲، سیده مریم رفیعی بنی‌الصادق^۳

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، موسسه آموزش عالی رشدیه، تبریز، ایران، رایانامه:

parinaznazari7543@gmail.com

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، موسسه آموزش عالی رشدیه، تبریز، ایران، رایانامه:

amiralisaeli835@gmail.com

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، موسسه آموزش عالی رشدیه، تبریز، ایران، رایانامه:

maryamrafiee742@gmail.com

چکیده

هدف از این پژوهش بررسی روش‌های تربیت نوجوانان در اسلام و روان‌شناسی است. نوجوانان به‌عنوان گرانیهاترین سرمایه‌های جامعه بشری، از ویژگی‌های قهرمان‌گرایی، فضیلت‌خواهی، حقیقت‌گرایی و زیباگرایی برخوردارند. بر همین اساس روش‌های تربیتی آنان نیز از مهم‌ترین دغدغه‌های والدین و مربیان به حساب می‌آیند. محقق با روش توصیفی-تحلیلی به دنبال پاسخ به این پرسش که روش‌های تربیت نوجوانان در اسلام و روان‌شناسی چیست؟ به این نتیجه رسید که روش‌های تربیت در اسلام شامل الگویی، امر به معروف و نهی از منکر، پاداش و تنبیه و محبت می‌شود و در روان‌شناسی از روش‌هایی مانند استبدادی، سهل‌گیرانه، مقتدرانه، غیرمسئولانه و مسامحه‌کارانه بهره‌گرفته‌اند. بر اساس ارزشیابی این دو دیدگاه می‌توان به این نتیجه رسید که روش‌های تربیت اسلامی با توجه به منابع وحیانی تأکید بر پرورش فطرت انسانی داشته و از جامعیت کامل برخوردارند و بدین جهت فرزندپروری به‌عنوان یک تکلیف الهی محسوب می‌گردد؛ اما روش‌های فرزندپروری از دیدگاه روان‌شناسان، ناظر بر جنبه‌گریزی و طبیعی‌تریبی می‌باشند و بیشتر به الزامات و فرهنگ‌های اجتماعی اهتمام می‌ورزند.

واژه‌های کلیدی: فرزند پروری، روحيات معنوی، نوجوانی، اسلامی، روان‌شناسی

رابطه عزت‌نفس و پرخاشگری

پریناز نظری ممقانی^۱، سیده زهرا هاشمی دیزج^۲

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد، رشته روان‌شناسی عمومی، موسسه آموزش عالی رشدیه، تبریز، ایران، رایانامه: parinaznazari7543@gmail.com

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، موسسه آموزش عالی نبی اکرم تبریز، ایران، رایانامه: Nataliapark70@gmail.com

چکیده

داشتن عزت‌نفس سالم یک نیاز اساسی است و چیزی است که انسان‌ها پیوسته برای رسیدن به آن تلاش می‌کنند. پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه عزت‌نفس با پرخاشگری در دانش‌آموزان صورت پذیرفت. روش پژوهش از نوع همبستگی بود. از بین ۲۱۸۷ دانش‌آموز، شامل ۱۵۰ نفر پسر و ۱۵۰ نفر دختر پایه دوم و سوم متوسطه شهر فیروزآباد، نمونه‌ای با حجم ۳۵۰ نفر با روش نمونه‌گیری تصادفی انتخاب شد. ابزارهای پژوهش شامل سیاهه عزت‌نفس (Coopresmith, 1967) و پرسشنامه پرخاشگری (Boos & Perry, 1992) بود. داده‌ها با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون تحلیل شدند. نتایج تحقیق نشان داد دانش‌آموزانی که عزت‌نفس بالاتری دارند پرخاشگری آنها کمتر است و دانش‌آموزانی که عزت‌نفس پایین‌تری دارند پرخاشگری بیشتری از خود بروز می‌دهند. با توجه به نتایج افزایش عزت‌نفس می‌تواند به کاهش پرخاشگری کمک کند و موجب می‌شود تا دانش‌آموزان روابط بین‌فردی بهتری را تجربه کنند.

واژه‌های کلیدی: پرخاشگری، دانش‌آموزان، عزت‌نفس

اثربخشی بازی در اضطراب کودکان پیش‌دبستانی بستری در بیمارستان

پریناز نظری ممقانی^۱، سیده زهرا هاشمی دیزج^۲

۱. * دانشجوی کارشناسی ارشد، رشته روان‌شناسی عمومی، موسسه آموزش عالی رشدیه، تبریز، ایران، رایانامه: parinaznazari7543@gmail.com

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد، رشته روان‌شناسی عمومی، موسسه آموزش عالی نبی اکرم، تبریز، ایران، رایانامه: Nataliapark70@gmail.com

چکیده

با توجه به نقش بازی و اسباب بازی در سلامت روان‌شناختی کودک و نادیده انگاشتن این امر مهم در بیمارستان‌ها، این پژوهش با هدف بررسی اثر بازی بر اضطراب کودکان پیش‌دبستانی بستری در بیمارستان‌های کودکان شهر تهران در سال ۱۴۰۲ اختصاص یافت. روش پژوهش شبه آزمایشی از نوع یک گروهی با پیش‌آزمون - پس‌آزمون بود. از کل کودکان ۴ تا ۶ ساله‌ای که یک ماه در بیمارستان‌های شهر تهران بستری بودند، ۳۰ کودک به صورت دسترس به عنون گروه نمونه انتخاب شدند. این کودکان به مدت ۱۰ روز بازی‌هایی مانند عروسک بازی، توپ بازی، ساختمان سازی را انجام دادند. اضطراب کودکان پیش و پس از اجرای بازی‌ها به وسیله مقیاس اضطراب کودکان پیش‌دبستانی‌سنخه والدین (Spence et al., 2001) اندازه‌گیری شد. تحلیل داده‌ها با استفاده از آزمون t صورت گرفت. نتایج نشان دادند که بین نمره‌های اضطراب در مرحله پیش‌آزمون و پس‌آزمون تفاوت معنادار ($sig = 0/001$) وجود دارد. نمره‌های اضطراب کودکان در پس‌آزمون پایین‌تر از پیش‌آزمون بود. بنابراین با انجام بازی، می‌توان انتظار داشت که اضطراب کودکان کاهش یابد. لزوم پیگیری نتایج و اجرای آن مورد بحث قرار گرفت.

واژه‌های کلیدی: بازی، اضطراب، کودکان بستری در بیمارستان

واکاوی اصول و شاخص‌های بازی در روند بهبود سلامتی و میزان اضطراب در کودکان پیش‌دبستانی بستری در بیمارستان

پریناز نظری ممقانی^۱، سیده زهرا هاشمی دیزج^۲

۱. رشته روان‌شناسی عمومی، مقطع ارشد، موسسه آموزش عالی رشدیه تبریز، parinaznazari7543@gmail.com

۲. رشته روان‌شناسی عمومی، مقطع ارشد، موسسه آموزش عالی نبی اکرم تبریز، Nataliapark70@gmail.com

چکیده

با توجه به نقش بازی و اسباب بازی در سلامت بدنی و روان‌شناختی کودک و نادیده انگاشتن این امر مهم در بیمارستان‌ها، این پژوهش با هدف بررسی اثر بازی‌ها و اسباب بازی‌ها و تأثیر آن در بهبود حال کودکان پیش‌دبستانی بستری در بیمارستان‌های کودکان شهر تهران، (یعنی زمانی که کودک از خانواده دور می‌شود و همچنین مسأله انطباق کودکان با محیط بیمارستان) اختصاص یافت. روش پژوهش شبه آزمایشی از نوع یک گروهی با پیش‌آزمون - پس‌آزمون بود. از کل کودکان ۴ تا ۶ ساله‌ای که یک ماه در بیمارستان‌های شهر تهران بستری بودند، ۳۰ کودک به صورت در دسترس به عنوان گروه نمونه انتخاب شدند. ابزارهای پژوهش شامل مقیاس اضطراب کودکان پیش‌دبستانی اسپنس و همکاران (۲۰۰۱) نسخه والدین استفاده شد و این پرسشنامه دارای ۲۸ حیطه است و بر اساس طیف پنج‌گزینه‌ای لیکرت به سنجش اضطراب کودکان می‌پردازد. بر اساس این روش تحلیل نمره‌های به دست آمده را جمع کرده و حداقل امتیاز ممکن ۰ و حداکثر ۱۱۲ خواهد بود. ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شده در پژوهش (قنبری و خانمحمدی، ۱۳۹۳) برای این پرسشنامه بالای ۰/۷ برآورد شد؛ بنابراین با ۹۹ درصد اطمینان می‌توان گفت؛ بین میزان درد پیش‌آزمون و پس‌آزمون کودکان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: بازی، بهبود کودکان، بستری در بیمارستان

توان بخشی با کمک حیوانات در افراد با اختلال طیف اتیسم: مطالعه مروری

شهر روز نعمتی

استاد، گروه علوم تربیتی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران. رایانامه: sh.nemati@tabrizu.ac.ir

چکیده

اختلال طیف اتیسم یکی از شایع‌ترین و جدی‌ترین اختلالات عصب تحولی است که منجر به هزینه‌های قابل توجهی برای افراد، خانواده‌ها و جامعه می‌شود. هدف پژوهش حاضر مطالعه مروری توان بخشی با کمک حیوانات در افراد دارای اختلال طیف اتیسم بود. با استفاده از کلیدواژه‌های تخصصی Animal-assisted therapy، در حوزه اختلال‌های طیف اتیسم و از طریق جستجوی کلیدواژه‌های Autism spectrum disorders، Rett Disorder، Autism Disorder، Asperger disorders و pervasive developmental disorders در پایگاه‌های اطلاعات پژوهشی شامل Scopus، ProQuest، Springer، Pubmped، Elsevier، Science direct و Google Scholar یافته‌ها و اطلاعات مورد نظر جهت دستیابی به هدف پژوهش که شامل مشخص کردن نقش حیوانات، در ارتباط با توان بخشی اختلال طیف اتیسم از ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۳ بود، مورد واکاوی قرار گرفت. برای شناسایی و پوشش بیشتر مقالات منتشر شده بعد از جستجوی پایگاه‌های اطلاعاتی، تعدادی مجلات معتبر در این زمینه نیز به صورت دستی (Hand Searching) مورد جستجو قرار گرفت. پس از حذف موارد تکراری، نامرتب و با تأکید بر کیفیت و استاندارد بودن مقاله‌ها، ۶ مقاله بررسی شد. نتایج نشان دادند که توان بخشی با کمک حیوانات، بر مهارت‌های ارتباطی، تعامل با همسالان، آگاهی‌های اجتماعی، شناخت اجتماعی، انگیزش اجتماعی و ارتباط اجتماعی تأثیر می‌گذارد. با توجه به اثربخشی برنامه توان بخشی با کمک حیوانات در ارتباط با افراد دارای اختلال طیف اتیسم اجرای این برنامه با این گروه از افراد و سایر گروه‌های نارسایی‌های تحولی پیشنهاد می‌شود.

واژه‌های کلیدی: اختلال طیف اتیسم، توان بخشی با کمک حیوانات، مطالعه مروری

مروری بر اثرات فضای مجازی بر سلامت روانی و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان

صغری نوجوان دیزج^{۱*}، پروانه صفدریان^۲، میترا قدس^۳، زهرا کریم زاده مقدم^۴،
نگار پارسایی جو^۵

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد رشته روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه غیرانتفاعی ادیبان، سمنان، ایران. رایانامه:

elham.nojavan13630908@gmail.com

۲. کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشگاه غیرانتفاعی ادیبان، سمنان، ایران. رایانامه:

parimaah.s@gmail.com

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد رشته روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه غیرانتفاعی ادیبان، سمنان، ایران. رایانامه:

ghodsmitra52@gmail.com

۴. دانشجوی کارشناسی ارشد رشته روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه غیرانتفاعی ادیبان، سمنان، ایران. رایانامه:

zahrakarimzade8187@gmail.com

۵. دانشجوی کارشناسی ارشد رشته روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه غیرانتفاعی ادیبان، سمنان، ایران. رایانامه:

negar.prs2000@gmail.com

چکیده

فضای مجازی در جامعه امروزی بشر بخش جدایی ناپذیر از زندگی مردم و بخصوص دانش‌آموزان شده است که وابستگی بیش از حد آن در دانش‌آموزان مشکلات تحصیلی، آموزش شی و تربیتی را به وجود آورده است. هدف پژوهش حاضر مروری بر اثرات فضای مجازی بر سلامت روانی و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان بود. روش پژوهش حاضر مروری - کتابخانه‌ای بود. مقاله‌های موجود در زمینه تأثیر فضای مجازی بر سلامت روانی و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان، در سایت‌های معتبر و پایگاه‌های اطلاعاتی مانند sid, silivic, bookcs از سال ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۲ و مقالات خارجی نمایه شده در ISI از سال ۲۰۱۱ تا ۲۰۲۳ به‌عنوان جامعه آماری پژوهش بررسی شدند. از این جامعه با روش نمونه‌گیری هدفمند، ۳۴ مقاله مرتبط و معتبر استخراج شد و انواع، ویژگی‌ها، درمان و راهکار اثرات فضای مجازی بر سلامت روانی و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان بررسی شد. پس از جمع‌آوری داده‌ها با روش تحلیل محتوا، مقاله‌ها تحلیل شدند. نتایج بررسی نشان دادند که چنانچه حضور دانش‌آموزان در بستر اینترنت در عصر تکنولوژی از سوی خانواده‌ها و مدارس کنترل شده نباشد آسیب‌های تحصیلی را رقم خواهد زد. هر چه وابستگی دانش‌آموز به فضای مجازی بیشتر و شدیدتر باشد، سلامت روانی و پیشرفت تحصیلی کاهش می‌یابد. از یافته‌های این پژوهش می‌توان چنین نتیجه گرفت که چنانچه از فضای مجازی به‌طور درست و اصولی استفاده شود نه تنها سلامت روانی و پیشرفت تحصیلی مختل نخواهد شد بلکه باعث ایجاد انگیزه و افزایش سلامت روانی و پیشرفت تحصیلی می‌شود. لذا لزوم بازنگری در سیستم آموزشی و افزایش آگاهی در زمینه فضای مجازی به خانواده‌ها و دانش‌آموزان ضروری به نظر می‌رسد.

واژه‌های کلیدی: فضای مجازی، سلامت روانی و پیشرفت تحصیلی

تجربه زیسته والدین دارای دانش‌آموزان کم‌توان ذهنی از آموزش مجازی در دوران کرونا

فاطمه نورشرق^۱، علیرضا محمدی آریا^۲

۱. کارشناسی ارشد علوم تربیتی، دانشگاه علوم توان‌بخشی و سلامت اجتماعی / آموزش و پرورش، تهران ایران.

f.nourshargh@gmail.com

۲. استادیار گروه آموزشی پیش از دبستان، دانشگاه علوم توان‌بخشی و سلامت اجتماعی، تهران، ایران.

mohammadiarya@yahoo.com

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی تجربه‌های زیسته والدین دانش‌آموزان با نیاز ویژه پیرامون چالش‌ها و محدودیت‌های آموزش مجازی بود. روش پژوهش از نوع کیفی، با رویکرد پدیدارشناسی بود. با روش نمونه‌گیری هدفمند ۱۲ نفر از والدین دانش‌آموزان با نیاز ویژه مدرسه منطقه ۸ تهران، انتخاب شدند و به مصاحبه نیمه ساختاریافته پاسخ دادند. داده‌های حاصل از مصاحبه‌ها با استفاده از روش هفت مرحله‌ای کلایزی تحلیل شدند. یافته‌ها حاکی از آن بود که تجربه زیسته والدین در ۳ طبقه کلی مسائل مربوط به آموزش و مهارت دانش‌آموزان، سلامت و رفاه اجتماعی، روانی و جسمی و وضعیت فنی و زیرساخت طبقه بندی می‌شوند. نتایج حاصل از این مطالعه تجربه‌های مثبت و منفی والدین در هر طبقه را نشان داد. در واقع والدین به شناخت توانایی، فرصت‌ها و محدودیت‌های آموزش مجازی پی بردند و عنوان کردند برای کودکان با نیاز ویژه لازم است با ایجاد شرایط آموزشی خاص و مؤثرتر؛ ویژه این گروه از دانش‌آموزان، دسترسی به امکانات زیرساختی بهتر، آموزش همه‌جانبه و اتخاذ تدابیری خاص برای دانش‌آموزان با نیاز ویژه بستری مناسبی برای رشد و شکوفایی توانایی و استعدادهاى این گروه از دانش‌آموزان را فراهم کرد.

واژه‌های کلیدی: تجربه زیسته والدین، دانش‌آموزان کم‌توان ذهنی، آموزش مجازی در دوران کرونا

نقش سرمایه اجتماعی در پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان

مجتبی نوروزی^{۱*}، صالحه نوری زاده^۲، حامد نادى فندخت^۳، حمیده جانی^۴

۱. کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان شهید باهنر بیرجند ایران رایانامه: *norozimojtaba56@gmail.com*

۲. کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان امام سجاد (ع) بیرجند، ایران رایانامه: *salehenoorizade@gmail.com*

۳. کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان شهید باهنر بیرجند، ایران رایانامه: *Hamednadij2@gmail.com*

۴. کارشناسی مشاوره و راهنمایی، دانشگاه بجنورد، ایران رایانامه: *Hamidehjani@gmail.com*

چکیده

سرزندگی تحصیلی به پاسخ مثبت، سازنده و انطباقی به انواع چالش‌ها و موانعی که در عرصه مداوم و جاری تحصیلی، تجربه می‌شوند، بنابراین مطالعه حاضر باهدف بررسی نقش سرمایه اجتماعی در پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان انجام شد. پژوهش حاضر توصیفی-همبستگی بود. جامعه پژوهش شامل تمامی دانش‌آموزان دختر پایه هشتم متوسطه اول در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بودند که ۱۰۰ دانش‌آموز با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. ابزار پژوهش شامل پرسش‌نامه‌های سرمایه اجتماعی پازاک (۲۰۰۶) و سرزندگی تحصیلی دهقان‌زاده و حسین چاری (۱۳۹۱) بودند. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از محاسبه ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه انجام شد. نتایج نشان داد همبستگی بین سرمایه اجتماعی با سرزندگی تحصیلی مثبت و معنی‌دار هست و سرمایه اجتماعی می‌تواند به شکل مثبت و معنی‌داری سرزندگی تحصیلی را پیش‌بینی نماید ($p < 0/01$). بر اساس نتایج سرمایه اجتماعی یکی از شاخص‌های مهم وضعیت اجتماعی، فرهنگی و تحصیلی جامعه است.

واژه‌های کلیدی: سرمایه اجتماعی، سرزندگی تحصیلی، دانش‌آموزان.

رابطه سبک‌های فرزندپروری والدین با پرخاشگری دانش‌آموزان

خدیدجه نوروزی

کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ایذه/آموزش‌وپرورش، باغملک، ایران. رایانامه: khadijehnorouzi.145@gmail.com

چکیده

یکی از عوامل مؤثر در بروز اختلال‌های رفتاری، عامل خانواده، به ویژه الگوهای رفتاری والدین است؛ بنابراین سبک‌های فرزندپروری می‌توانند در ایجاد مشکلات رفتاری نوجوانان مانند پرخاشگری نقش مهمی داشته باشند. هدف پژوهش حاضر، بررسی رابطه بین سبک‌های فرزندپروری والدین با پرخاشگری فرزندان بود. روش پژوهش توصیفی و از نوع همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش عبارت بود از تمامی دانش‌آموزان دختر و پسر شهر باغملک که در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ در مدارس مقطع متوسطه دوم این شهر مشغول به تحصیل بودند. از این جامعه آماری، نمونه‌ای به حجم ۲۷۰ نفر با روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شد. داده‌ها با استفاده از سیاهه سبک‌های فرزندپروری (Baumrind, 1967) و پرسشنامه خشم (Novaco, 1986) جمع‌آوری شدند. به‌منظور تحلیل داده‌ها، از روش همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون استفاده شد. نتایج همبستگی پیرسون نشان داد سبک‌های فرزندپروری سهل‌گیرانه و مستبدانه با پرخاشگری همبستگی مثبت و معنادار داشت، در حالی که سبک مقتدرانه با پرخاشگری همبستگی منفی داشت. همچنین، تحلیل رگرسیون نشان داد که سبک‌های فرزندپروری ۳۱ درصد واریانس پرخاشگری فرزندان را تبیین می‌کنند؛ بنابراین، سبک‌های فرزندپروری نقش مهمی در افزایش و یا کاهش پرخاشگری ایفا می‌کنند و توجه به سبک‌های فرزندپروری به‌منظور پیشگیری از پرخاشگری ضروری به‌نظر می‌رسد.

واژه‌های کلیدی: پرخاشگری، فرزندپروری، سهل‌گیرانه، مستبدانه، مقتدرانه

رابطه سبک‌های فرزندپروری والدین با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان

خدیجه نوروزی

کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ایذه/آموزش‌وپرورش، باغملک، ایران. رایانامه: khadijehnorouzi.145@gmail.com

چکیده

حفظ ارتباط مثبت بین والدین و فرزندان موجب افزایش انگیزه آنان نسبت به عملکرد تحصیلی می‌شود. هم‌چنین، سبک‌های فرزندپروری والدین بر چگونگی بهبود عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان تأثیر به‌سزایی دارد. هدف پژوهش حاضر، بررسی رابطه بین سبک‌های فرزندپروری با عملکرد تحصیلی در دانش‌آموزان متوسطه دوم شهر باغملک در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ بود. روش پژوهش توصیفی و از نوع همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش عبارت بود از تمامی دانش‌آموزان دختر و پسر شهر باغملک که در مدارس متوسطه دوم این شهر در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ مشغول به تحصیل بودند. از این جامعه آماری، نمونه‌ای به حجم ۲۷۰ نفر (۱۳۵ دختر و ۱۳۵ پسر) با روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. برای سنجش متغیرهای پژوهش از پرسشنامه سبک‌های فرزندپروری (Baumrind, 1967) و معدل نیمسال تحصیلی دانش‌آموزان استفاده شد. تحلیل داده‌ها با استفاده از تحلیل رگرسیون صورت گرفت. یافته‌ها نشان دادند سبک‌های فرزندپروری مستبدانه و سهل‌گیرانه والدین با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان همبستگی معکوس داشت. در حالی که سبک فرزندپروری مقتدرانه به صورت مستقیم با عملکرد تحصیلی همبستگی داشت. هم‌چنین، نتایج رگرسیون همزمان نشان داد که سبک‌های فرزندپروری ۴۶ درصد عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان را پیش‌بینی می‌کنند؛ بنابراین، ارائه آموزش‌های لازم به والدین برای بهبود شیوه‌های فرزندپروری و برقراری رابطه بهتر و مؤثرتر با فرزندان، ضرورتی مؤکد است.

واژه‌های کلیدی: عملکرد تحصیلی، سبک‌های فرزندپروری والدین، دانش‌آموزان

رابطه سبک‌های فرزندپروری والدین با همدلی فرزندان

خدیجه نوروزی

کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ایذه/آموزش و پرورش، باغملک، ایران. رایانامه: khadijehnorouzi.145@gmail.com

چکیده

همدلی به‌عنوان یک توانایی عاطفی است که برای تجربه کردن هیجان‌های افراد دیگر یا توانایی شناختی برای فهم هیجان‌های دیگران به کار می‌رود. هدف پژوهش حاضر، بررسی رابطه بین سبک‌های فرزندپروری با همدلی در دانش‌آموزان بود. پژوهش حاضر توصیفی و از نوع همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش عبارت بود از تمامی دانش‌آموزان دختر و پسر شهر باغملک که در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ در مدارس متوسطه دوم این شهر مشغول به تحصیل بودند. از این جامعه آماری، نمونه‌ای به حجم ۲۷۰ نفر (۱۳۵ دختر و ۱۳۵ پسر) با روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. برای سنجش متغیرهای پژوهش از سیاهه سبک‌های فرزندپروری (Baumrind, 1971) و پرسشنامه همدلی (Eisenberg et al., 1991) استفاده شد. جهت تحلیل داده‌های پژوهش از همبستگی اسپیرمن و تحلیل رگرسیون استفاده شد. یافته‌های به دست آمده از همبستگی اسپیرمن نشان داد که سبک فرزندپروری مقتدرانه والدین با همدلی فرزندان ارتباط مثبت و سبک فرزندپروری مستبدانه و سهل‌گیرانه والدین با همدلی فرزندان همبستگی منفی داشت. همچنین، نتایج رگرسیون همزمان نشان داد که سبک‌های فرزندپروری والدین توانایی پیش‌بینی ۴۳ درصد همدلی فرزندان را دارد؛ بنابراین، می‌توان جهت ارتقای مؤلفه‌هایی مانند همدلی در فرزندان از آموزش راهبردهای فرزندپروری در والدین استفاده کرد که از طریق نهادهای اجتماعی چون مدرسه ضروری به نظر می‌رسد.

واژه‌های کلیدی: همدلی، سبک‌های فرزندپروری والدین، دانش‌آموزان

بررسی دیدگاه دانش‌آموزان دوره اول متوسطه درباره یادگیری زبان انگلیسی و ارتباط آن با فضای مجازی

امیر نهایندی تکاب

دکتری برنامه ریزی درسی، دانشگاه آزاد اسلامی تبریز / آموزش و پرورش، تبریز، ایران. Amir.nahavandi2017@gmail.com

چکیده

هدف این پژوهش، بررسی تجربیات دانش‌آموزان از یادگیری معکوس و ارتباط آن با فضای مجازی هست. روش تحقیق، آمیخته (کیفی و کمی) است. بخش کیفی تحقیق، با طرح تطبیقی انجام شد که جامعه آماری آن، دانش‌آموزان دوره اول متوسطه مدارس ناحیه ۲ شهر تبریز بودند که بصورت نمونه‌گیری اشیاع نظری و هدفمند، از 27 نفر از آنان مصاحبه عمیق به عمل آمد. جامعه آماری بخش کمی مطالعه را دانش‌آموزان دوره متوسطه ناحیه ۲ شهر تبریز تشکیل می‌دادند که ۳۴۰ نفر در مطالعه حاضر شرکت کردند. ابزار پژوهش در این تحقیق، شامل پرسشنامه استاندارد فضای مجازی (لی و همکاران، ۲۰۰۵) و یادگیری معکوس طراحی و اعتبارسنجی شده در این مطالعه بود. برای تحلیل بخش کیفی، از روش کدگذاری اسمیت و برای تحلیل بخش کمی از آزمون‌های تحلیل عاملی تأییدی، آزمون t و رگرسیون و همبستگی استفاده شده است. نتایج طرح تطبیقی در بخش کیفی، منجر به شناسایی ۵ مقوله اصلی و ۱۳ مقوله فرعی از ۷۳ مفهوم به دست آمده از مصاحبه شد. بطور کلی استفاده از فضای مجازی، یادگیری معکوس را تبیین می‌کند. بر طبق نتایج، توصیه می‌شود متخصصان برنامه درسی، اهمیت توجه به یادگیری معکوس و استفاده درست از فضای مجازی را در برنامه‌های درسی و آموزشی مورد ملاحظه قرار دهند.

واژه‌های کلیدی: یادگیری معکوس، فضای مجازی، برنامه درسی مدرسه

شناسایی عوامل مؤثر بر ایجاد محیط یادگیری مبتنی بر عواطف مثبت دانش‌آموزان ابتدایی: مرور نظام‌مند

محمد رضا نیلی احمدآبادی^۱، فاطمه بارانی^{۲*}، زبیده پویش^۳

۱. دانشیار، تکنولوژی آموزشی، دانشگاه علامه طباطبایی، تهران، ایران رایانامه: nili@atu.ac.ir

۲. دانشجوی دکتری تکنولوژی آموزشی، دانشگاه علامه طباطبایی، تهران، ایران Barani.F.4552@gmail.com

۳. کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی گردشگری، دانشگاه سیستان و بلوچستان / آموزش و پرورش، سیستان و بلوچستان، ایران
zobaideh.puyesh@gmail.com

چکیده

در مدارس، آموزش سنتی با غفلت تعمیم یافته از بعد عاطفی متمرکز است چون فقط به رشد شناختی دانش‌آموزان می‌پردازد و منجر به رشد هم‌جانبه و یکپارچه نمی‌شود. برای رسیدن به این مهم، باید در آموزش هر دو بعد شناخت و عاطفه را مدنظر قرار داد. ایجاد عاطفه مثبت به مدرسه و درگیر شدن در فعالیت‌های آموزشی، یکی از مهم‌ترین موضوع‌های تربیتی و آموزشی است که مورد غفلت قرار گرفته است. هدف پژوهش حاضر با روش مروری این بود که عوامل مؤثر بر ایجاد محیط یادگیری مبتنی بر عواطف مثبت دانش‌آموزان ابتدایی را شناسایی کند. بدین منظور مقالات پژوهشی در زمینه ایجاد عاطفه مثبت دانش‌آموزان به زبان انگلیسی، در فاصله زمانی ۲۰۲۲-۱۹۹۵ در پایگاه‌های اطلاعاتی اسکوپوس، وب ساینس، ساینس دایرکت، گوگل و گول اسکالر با ترکیب کلید واژه‌های «Students' emotions» and «Factors affecting emotional education» جست‌وجو شد. تعداد ۱۲۵ مقاله موردبررسی قرار گرفت که از این تعداد فقط ۳۵ مقاله مرتبط با موضوع پژوهش بود که مورد تحلیل قرار گرفت. بر اساس یافته‌های به دست آمده نقش‌های معلم و همسالان در کلاس، محتوا، گروه‌بندی، فعالیت یادگیری، ارزشیابی و محیط فیزیکی بر ایجاد عواطف مثبت تأثیرگذار هستند. در پژوهش حاضر، چندین بازیگر در ایجاد محیط یادگیری مبتنی بر عواطف مثبت دانش‌آموزان ابتدایی طبقه‌بندی شدند که معلم نقش اصلی و تعیین‌کننده در ایجاد عاطفه مثبت به کلاس دارند و در واقع ایجاد‌کننده محیط یادگیری مبتنی بر عواطف مثبت دانش‌آموزان در کلاس است که سایر بازیگران را می‌تواند هدایت و راهنمایی کند و موجبات رشد و پیشرفت همه‌جانبه را فراهم آورد.

واژه‌های کلیدی: عواطف، عواطف مثبت، دانش‌آموزان ابتدایی، آموزش عاطفی

رابطه ادراکات والدینی با سبک‌های مقابله با استرس در والدین کودکان استثنایی

شهرام واحدی^۱، نسرين خالقی^۲

۱. * استاد، گروه روانشناسی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران رایانامه: vahedi117@yahoo.com

۲. دانشجوی دکتری، روانشناسی تربیتی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران رایانامه: n_khaleghie@yahoo.com

چکیده

شواهد بیانگر این است که والدین دارای فرزند استثنایی فشارهای روانی متعددی را تجربه می‌کنند. در مورد نقش ادراکات این والدین بر نحوه مقابله با استرس آنان مطالعات بسیار کمی صورت گرفته است. اکثر تحقیقات جنبه‌های منفی این وضعیت را برجسته نمودند. هدف پژوهش حاضر، بررسی رابطه بین ابعاد ادراکات والدین و سبک‌های مقابله با استرس با استفاده از روش مدل یابی ساختاری است. روش این پژوهش، توصیفی از نوع همبستگی - مقطعی بود. جامعه پژوهش والدین دارای کودک استثنایی شهر تبریز بودند که ۲۶۸ والد (۱۰۷ مادر، ۱۶۱ پدر) با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند و پرسشنامه‌های ادراکات شیوه والدینی (POPS) رایبیز (۱۹۹۴) و پرسشنامه راهبردهای مقابله با استرس (CISS) اندلر و پارکر (۱۹۹۰) را تکمیل کردند. مدل نظری با استفاده از روش تحلیل مسیر برای تعیین اثرات مستقیم و غیر مستقیم مورد ارزیابی قرار گرفت. نتایج مدل مسیر نشان داد که مدل از برازش قابل قبولی برخوردار است، ادراکات مثبت والدینی (اسنادهای مثبت و مقایسه‌های مثبت اجتماعی) به‌عنوان متغیر پیش‌بین معنی‌داری برای سبک مقابله‌ای مسئله‌مدار محسوب می‌شود؛ اما ادراکات منفی والدین (اسنادهای علی) واریانس سبک مقابله‌ای هیجان‌مدار را پیش‌بینی می‌کند. همسو با پژوهش‌های پیشین، نتایج حاصل نشان داد که ادراکات والدینی به‌طور مستقیم با نوع سبک‌های مقابله‌ای با استرس والدین دارای کودکان ویژه رابطه معنی‌داری دارد.

واژه‌های کلیدی: ابعاد ادراکات والدینی، سبک‌های مقابله‌ای، والدین کودکان استثنایی

اثربخشی آموزش مهارت‌های مثبت‌اندیشی بر شاد زیستی و بهزیستی روان‌شناختی دانش‌آموزان

شهرام واحدی^۱، امیر یکانی زاد*^۲، نادیه ارجمندی^۳، ساحل جلیل پور^۴

۱. استاد گروه علوم تربیتی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران. رایانامه: vahedi117@yahoo.com

۲. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران. رایانامه: yekaniamir@gmail.com

۳. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه سیستان و بلوچستان، سیستان و بلوچستان، ایران. رایانامه: nadiyaarjmandi293@gmail.com

۴. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران. رایانامه: jalilpour.sahel@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر باهدف تعیین اثربخشی آموزش مثبت‌اندیشی بر شاد زیستی و بهزیستی روان‌شناختی دانش‌آموزان انجام شد. پژوهش مورد مطالعه از نوع نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه گواه و پیگیری ۳ ماهه بود. جامعه آماری شامل تمامی دانش‌آموزان پسر سال سوم دوره دوم متوسطه شهر خوی در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ بود. به‌منظور انتخاب آزمودنی‌ها به شیوه تصادفی با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای ۴۰ نفر به‌صورت تصادفی انتخاب شدند و در دو گروه آزمایش (۲۰ نفر) و گروه گواه (۲۰ نفر) جایگزین شدند. برای هر دو گروه پیش‌آزمون اجرا شد. برنامه مداخله‌ای مثبت‌اندیشی (Seligman et al., 1995) به گروه آزمایش مدت ۱۰ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای آموزش داده شد. در پایان دوره آموزش، پس‌آزمون اجرا گردید. برای جمع‌آوری داده‌ها در این پژوهش از پرسشنامه شادزیستی آکسفورد (Argyle & Lu, 1989) و پرسشنامه بهزیستی روان‌شناختی (Ryff, 1989) استفاده شد. داده‌های پژوهشی با استفاده از روش تحلیل واریانس آمیخته با اندازه‌گیری مکرر، بررسی شد. نتایج تحلیل داده‌های این پژوهش نشان داد که آموزش مثبت‌اندیشی توانسته است شاد زیستی و بهزیستی روان‌شناختی دانش‌آموزان را افزایش دهد و افراد مورد مطالعه در گروه آزمایش در مرحله پس‌آزمون به‌طور معناداری، شاد زیستی و بهزیستی روان‌شناختی بیشتری داشتند ($P < 0.05$). همچنین، اثربخشی در مرحله پیگیری ۳ ماهه تداوم داشت. در مجموع، نتایج به‌دست‌آمده از این پژوهش، سودمندی و تأثیر آموزش مثبت‌اندیشی در افزایش شاد زیستی و بهزیستی روان‌شناختی دانش‌آموزان را تأیید می‌کند.

واژه‌های کلیدی: بهزیستی روان‌شناختی، شاد زیستی، مثبت‌اندیشی

تجربه دانش‌آموزان از شایستگی فردی

پروانه ولوی

دانشیار، گروه علوم تربیتی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران. p.valavi@scu.ac.ir

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی تجربه دانش‌آموزان پسر از شایستگی فردی شان انجام شده است. این مطالعه از نوع کیفی بوده و با رویکرد پدیدارشناسی انجام شده است. جامعه پژوهش شامل دانش‌آموزان پسر متوسطه اول شهر شوش است. برای گزینش مشارکت‌کنندگان دارای اطلاعات غنی در پژوهش حاضر از تشخیص پژوهشگر و اعلام آمادگی دانش‌آموزان استفاده شد. برای گردآوری اطلاعات از مصاحبه نیمه ساختمند استفاده شد و مصاحبه‌ها تا مرحله وقوع اشباع ادامه یافت؛ از همین رو حجم نمونه نهایی را ۲۰ دانش‌آموز نوجوان پسر تشکیل داد. داده‌های حاصل از مصاحبه با استفاده از روش ون منن برای کشف تجربیات زیسته دانش‌آموزان از شایستگی فردی تحلیل شدند. یافته‌های این مطالعه شامل ۳ مضمون اصلی و ۱۳ مضمون فرعی در دو دسته شایستگی فردی و اجتماعی مشخص هستند. مضمون‌های اصلی شایستگی‌های فردی شامل: توانایی خودآگاهی، توانایی خودمدیریتی و توانایی خودانگیزی است. با توجه به یافته‌های این مطالعه به نظر می‌رسد که بهترین راه افزایش شایستگی ایجاد درک صحیح از شایستگی‌ها توسط والدین، اولیاء مدرسه و مسئولان جامعه است. شایستگی‌های فردی معیارهای مناسبی برای عملکرد افراد هستند که افراد را قادر می‌سازند وظایفی را که برعهده دارند با موفقیت انجام دهند.

واژه‌های کلیدی: پدیدارشناسی، تجربه زیسته، شایستگی فردی

تجربه دانش‌آموزان از نقش خانواده بر خودکارآمدی اجتماعی آن‌ها

پروانه ولوی

دانشیار، گروه علوم تربیتی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران. p.valavi@scu.ac.ir

چکیده

هدف پژوهش بررسی تجربه دانش‌آموزان دختر از نقش خانواده بر افزایش خودکارآمدی اجتماعی آنها است. روش پژوهش کیفی و از نوع پدیدار شناختی است. جامعه پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان دختر شهر اهواز است و نمونه آن شامل دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه اهواز است، که به صورت هدفمند، انتخاب شده‌اند. پس از اشباع داده‌ها، تعداد شرکت‌کنندگان به ۲۰ نفر رسید. جمع‌آوری اطلاعات با استفاده از مصاحبه عمیق و تجزیه و تحلیل داده‌ها به روش ون من انجام شد. یافته و نتیجه تحقیق نشان می‌دهد که یکی از راه‌های افزایش خودکارآمدی اجتماعی در نوجوانان آگاه‌سازی والدین به نقش آنان در این زمینه است. میزان تحصیلات پدر و مادر، شاغل بودن مادر، داشتن ارتباط دوستانه با اطرافیان، حمایت اجتماعی از سوی خانواده، سپردن مسئولیت به کودک و نوجوان، برقراری ارتباط دوستانه بین اعضای خانواده می‌تواند در افزایش خودکارآمدی اجتماعی نوجوانان مؤثر باشد. به همین دلیل توصیه می‌شود که زوجین و خانواده‌ها را در فرصت‌های مناسب مانند کلاس‌های آموزش خانواده که توسط مدارس برگزار می‌گردد با این موضوع آشنا کرد.

واژه‌های کلیدی: خودکارآمدی، خودکارآمدی اجتماعی، تجربه زیسته

مقایسه و مطالعه تأثیر دو روش آموزش دریافت مفهوم و سخنرانی بر میزان یادگیری

زهرا ولی زاده^۱، عادل سلیمانی^۲، زهرا رحیم زاده^۳

۱. دانشجوی کارشناسی دبیری علوم اجتماعی، دانشگاه فرهنگیان کرمانشاه ایران zvalizade1381@gmail.com

۲. استادگروه مطالعات اجتماعی دانشگاه فرهنگیان کرمانشاه ایران Adell58@gmail.com

۳. استادگروه مطالعات اجتماعی دانشگاه فرهنگیان کرمانشاه ایران Zahra.rahimzadeh@gmail.com

چکیده

شکوفایی دانش‌آموزان در گروه‌های تدریس متناسب با توانایی‌های کودکان است. از این رو پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر آموزش دریافت مفهوم بر میزان یادگیری صورت گرفت. روش پژوهش نیمه آزمایشی از نوع پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه گواه بود. از بین دانش‌آموزان پایه هفتم یکی از دبیرستان‌های دخترانه شهر کرمانشاه در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱، دو کلاس پایه هفتم به تعداد ۳۰ دانش‌آموز در هر کلاس با روش نمونه‌گیری در دسترس به‌عنوان گروه آزمایش و گواه انتخاب شدند. ابتدا با استفاده از آزمون ۱۰ سؤالی محقق ساخته، بر اساس اهداف رفتاری درس مطالعات اجتماعی، پیش‌آزمون انجام شد و سپس طی دو جلسه دو ساعته، به گروه آزمایش با روش تدریس دریافت مفهوم تدریس شد. گروه گواه با روش متداول تدریس در کلاس درس، آموزش دیدند. سپس هر دو گروه با همان سؤالی‌های پیش‌آزمون ارزیابی شدند. روش تحلیل داده‌ها آزمون t بود. نتایج نشان دادند آموزش با روش تدریس دریافت مفهوم بیش از آموزش متداول در کلاس درس، یادگیری دانش‌آموزان را افزایش داده است. با توجه به نتایج روش تدریس دریافت مفهوم روش مناسبی برای درک بهتر مفاهیم است و یادگیری را بهبود می‌بخشد.

واژه‌های کلیدی: سخنرانی، دریافت مفهوم، یادگیری، دانش‌آموز

اثربخشی طرح کیفیت بخشی شیوه‌های آموزشی بر کاهش آسیب‌های آموزشی-تحصیلی دانش‌آموزان

آناهیتا ویسی*^۱، محمد صادق حیدری^۲، فاطمه زهرا حیدری^۳

*۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد زاهدان، زاهدان، ایران. رایانامه:

anahita.veisi@iau.ac.ir

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد زاهدان، زاهدان، ایران. رایانامه:

1998najafi@gmail.com

۳. دانشجوی کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان پردیس رسالت، زاهدان، ایران. رایانامه: *fzh138299@gmail.com*

چکیده

اساس نظام آموزش و پرورش، تربیت انسان‌های شایسته و کارآمد است. پژوهش حاضر با هدف تعیین اثربخشی طرح کیفیت بخشی شیوه‌های آموزشی بر کاهش آسیب‌های آموزشی-تحصیلی دانش‌آموزان دبستانی مدارس شهر زاهدان انجام شد. این پژوهش به روش شبه تجربی با طرح دو گروه آزمایش و کنترل به همراه پیش‌آزمون و پس‌آزمون انجام شد. جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان مدارس ابتدایی شهر زاهدان بود که مدارس ناحیه ۲ به‌عنوان گروه آزمایش و مدارس ناحیه ۱ به‌عنوان گروه کنترل قرار گرفت. حجم نمونه از طریق فرمول کوکران و به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای ۳۸۰ نفر برآورد شد. جهت گردآوری اطلاعات، از پرسشنامه محقق ساخته کیفیت بخشی تدریس استفاده شد که جهت تعیین اعتبار درونی در اختیار چهار نفر از اساتید دانشگاه قرار داده شد و مورد بازبینی قرار گرفت و روایی پرسشنامه با استفاده از آلفای کرونباخ بررسی شد. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها، از آزمون t مستقل و وابسته، تحلیل کوواریانس و آزمون‌های تعقیبی استفاده شد. نتایج نشان داد که بین دو گروه آزمایش و کنترل از نظر کاهش ترس، تنبیه بدنی، توهین و تحقیر تفاوت معناداری وجود دارد. همچنین در ارتباط با ترس، تنبیه، تکلیف بیش از اندازه، توهین و تحقیر تفاوت معناداری بین دو گروه آزمایش و کنترل با در نظر گرفتن پایه تحصیلی و نوع مدرسه وجود داشت؛ بنابراین به نظر می‌رسد که مدارس مرکز شهر در پایه‌های بالاتر جهت ورود به مدارس تیزهوشان و نمونه دولتی از ابزارهای نامناسب استفاده می‌کنند.

واژه‌های کلیدی: کیفیت، آسیب‌های تحصیلی، دانش‌آموزان.

بررسی اهمیت تعامل خانواده و مدرسه در پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان

مهدی ویسی*^۱، زهرا هداوندی^۲، مهدی قلعه‌نویی^۳

۱- دانشجوی کارشناسی پیوسته آموزش ابتدایی دانشگاه فرهنگیان اراک veisi5mahdi142z@gmail.com

۲- دانشجوی کارشناسی پیوسته آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان اراک zahrahadavand8282@gmail.com

۳- دانشجوی کارشناسی پیوسته آموزش ابتدایی دانشگاه فرهنگیان اراک ghalenoui547@gmail.com

چکیده

خانواده‌ها نقش بسیار پررنگ و قابل‌اهمیتی در تحصیل فرزندان خود ایفا می‌کنند. به خصوص در دوره ابتدایی که کودکان در این سن به درس و تحصیل توجه چندانی ندارند و بیشتر دنبال بازیگوشی و تفریح هستند، مشارکت جدی خانواده و مدرسه همیشه مورد توجه متخصصان امر آموزش و پرورش و خانواده‌ها بوده است؛ اما گاهی مواقع عدم شناخت اولیاء از اهداف و کارکردهای مدرسه باعث می‌شود ارتباط و همکاری بین خانواده و مدرسه به درستی انجام نشود در حالی که مشارکت واقعی زمانی صورت می‌گیرد که خانواده در امور مدرسه درگیر شوند و مدرسه نیز خانواده را همراه و همیار خود ببیند. هدف پژوهش حاضر بررسی اهمیت تعامل خانواده و مدرسه در پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان بود که با روش مروری انجام شد. جامعه پژوهش اسناد، مقالات و مطالعات مرتبط با موضوع تعامل خانواده و مدرسه و تأثیر آن بر عملکرد دانش‌آموزان بود. اسناد پایگاه‌های فارسی مگیران، ایرانداک، علم‌نت، پرتال جامع علوم انسانی در بازه زمانی ۱۰ سال اخیر، بررسی شدند. از مجموع مطالعات مرتبط با موضوع پژوهش، با روش نمونه‌گیری هدفمند، ۳۰ مقاله انتخاب و تحلیل شدند. یافته‌ها نشان داد هر چقدر والدین در مسائل مدرسه فرزندان‌شان بیشتر مشارکت داشته باشند، پیشرفت تحصیلی دانش‌آموز افزایش می‌یابد؛ بنابراین، تقویت مشارکت خانواده و مدرسه از پیش‌نیازهای یک برنامه مؤثر است که باید مورد توجه قرار گیرد، همچنین تعامل خانواده و مدرسه اساسی برای پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان است. این تعامل نقش مهمی در افزایش انگیزه تحصیلی، تعیین اهداف و حل مسائل تحصیلی دانش‌آموزان دارد. همچنین، این تعامل می‌تواند ارتباطات مثبت بین خانواده و مدرسه را تقویت کرده و بهبود رفتارهای اجتماعی و تحصیلی دانش‌آموزان را تسهیل نماید.

واژه‌های کلیدی: تعامل، والدین، مدرسه، پیشرفت تحصیلی.

مقایسه تأثیر دو روش آموزش از طریق سخنرانی و استقرایی بر میزان یادگیری کتاب جامعه‌شناسی

غزاله هادی زاده^۱، عادل سلیمانی^۲

۱. دانشجوی کارشناسی آموزش علوم اجتماعی، دانشگاه فرهنگیان شهید صدوقی، کرمانشاه، ایران.

hadizadeghazale@gmail.com

۲. گروه آموزشی مطالعات اجتماعی، دانشگاه فرهنگیان شهید صدوقی، کرمانشاه، ایران. Adell58@gmail.com

چکیده

امروزه به دلیل رشد روزافزون دانش و حجم بالای اطلاعاتی که در جهان مخابره می‌شود، روش‌های تدریس سنتی و غیرفعال دیگر پاسخگوی نیازهای آموزشی جوامع نیستند و استفاده از روش‌های آموزشی نوین و خلاق در کنار روش‌های سنتی در سیستم آموزشی کشورها ضروری است. پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر آموزش با روش استقرایی بر میزان یادگیری دانش‌آموزان از کتاب جامعه‌شناسی و مقایسه آن با روش آموزش سخنرانی انجام شد. روش پژوهش نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه پژوهش دانش‌آموزان رشته علوم انسانی پایه ۱۱ مدرسه دخترانه شاهد علامه مجلسی (دوره دوم متوسطه) شهر کرمانشاه در سال ۱۴۰۲-۱۴۰۱ بودند. از جامعه ذکر شده ۳۰ دانش‌آموز با روش نمونه‌گیری در دسترس به‌عنوان نمونه انتخاب و با توجه به سن، وضعیت تحصیلی، معدل و وضعیت اقتصادی خانواده به دو گروه هم‌تا (۱۵ نفر آزمایش و ۱۵ نفر کنترل) تقسیم شدند. جهت گردآوری اطلاعات از آزمون معلم ساخته در درس جامعه‌شناسی، استفاده شد. به گروه آزمایش از طریق روش استقرایی و به گروه کنترل از طریق سخنرانی، طی ۱۰ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای، ۱۰ درس کتاب جامعه‌شناسی آموزش داده شد. داده‌ها با استفاده از آزمون t مستقل مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. یافته‌های پژوهش نشان داد با وجود اینکه هر دو روش آموزش سخنرانی و آموزش استقرایی بر یادگیری دانش‌آموزان در درس جامعه‌شناسی تأثیر مثبت دارد، ولی آموزش از طریق استقرایی نسبت به آموزش از طریق سخنرانی تأثیر بیشتری بر میزان یادگیری دانش‌آموزان داشت. بر اساس این یافته، میتوان نتیجه گرفت که روش‌های نوین و خلاق در کنار روش‌های سنتی هم لازم و ضروری است و هم به کنشگری آموزش کمک شایانی می‌نماید.

واژه‌های کلیدی: روش‌های آموزشی، روش تدریس استقرایی، سخنرانی، یادگیری

اثربخشی آموزش ذهن آگاهی بر تاب‌آوری تحصیلی و فرسودگی تحصیلی دانش‌آموزان

امیر هاشم‌زاده^۱، حمیدرضا حاتمی^۲، شکوه السادات بنی‌جمال^۳، حسن اسدزاده^۴

۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران

۲. *دانشیار، گروه روان‌شناسی، دانشگاه جامع امام حسین (ع)، تهران، ایران Email:hhatami83@yahoo.com

۳. دانشیار، گروه روان‌شناسی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران

۴. دانشیار، گروه روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

چکیده

رشد و بالندگی هر جامعه مرهون نظام آموزشی آن جامعه است. پژوهش حاضر با هدف بررسی اثربخشی آموزش ذهن آگاهی بر فرسودگی تحصیلی و تاب‌آوری تحصیلی در بین دانش‌آموزان دختر انجام شد. طرح پژوهش نیمه‌آزمایشی پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه گواه بود. جامعه‌ی آماری پژوهش حاضر متشکل از کلیه دانش‌آموزان دختر مدارس متوسطه‌ی دوره‌ی اول منطقه ۵ تهران در سال تحصیلی ۱۳۹۶-۱۳۹۷ بود که به‌صورت نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. سپس با توجه به غربالگری متغیرها که با استفاده از آزمون‌ها انجام پذیرفت از بین افرادی که نمره‌ی بالاتری در فرسودگی تحصیلی و نمره‌ی پایین‌تری در تاب‌آوری تحصیلی کسب نمودند، تعداد ۳۰ نفر به‌طور تصادفی انتخاب گردیدند. ۱۵ نفر به‌صورت گمارش تصادفی در گروه کنترل و ۱۵ نفر در گروه آزمایش قرار گرفتند. بسته‌ی آموزشی ذهن آگاهی بر روی گروه آزمایش صورت پذیرفت و پس از انجام آن آزمودنی‌های هر دو گروه مجدد مورد آزمون قرار گرفتند تا اثر متغیر مستقل بر گروه آزمایش سنجیده شود. نتایج به دست آمده حاکی از کاهش معنادار فرسودگی تحصیلی و افزایش تاب‌آوری تحصیلی در دانش‌آموزان پس از اتمام دوره بود. آموزش مبتنی بر ذهن آگاهی بر کاهش فرسودگی تحصیلی و افزایش تاب‌آوری تحصیلی دانش‌آموزان دختر مؤثر است ($p < 0/05$).

واژه‌های کلیدی: ذهن آگاهی، فرسودگی تحصیلی، تاب‌آوری تحصیلی، دانش‌آموزان دختر.

کاربرد هوش مصنوعی در آموزش ریاضی

هانا هاشمی*^۱، ریحانه فاطمی نژاد^۲، محمد مخبریان^۳

- *۱. دانشجوی کارشناسی آموزش ابتدایی، علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، سمنان، ایران. nclhp2015@gmail.com
۲. دانشجوی کارشناسی آموزش ابتدایی، علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، سمنان، ایران. nclhp2015@gmail.com
۳. کارشناسی ارشد تکنولوژی آموزشی مدرس دانشگاه، کارشناسی ارشد تکنولوژی آموزشی، علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، سمنان، ایران. mokhberian92@gmail.com

چکیده

ریاضیات به‌عنوان یکی از مهم‌ترین و اساسی‌ترین موضوعات آموزشی، همیشه در تمام مراحل تحصیلی وجود داشته است. با پیشرفت‌های حاصله در زمینه‌ی تکنولوژی، روش‌ها و فن‌آوری‌های آموزشی نیز دچار تغییرات بنیادین شده‌اند. هوش مصنوعی به‌عنوان یکی از قدرتمندترین ابزارهای تکنولوژیکی، قادر به ایجاد تحولات عمده در بسیاری از زمینه‌ها، از جمله آموزش ریاضیات است. هوش مصنوعی با قابلیت‌های خود می‌تواند نقش مؤثری در بهبود فرایند تدریس و تسهیل کار معلمان داشته باشد. هدف پژوهش حاضر بررسی کاربرد هوش مصنوعی در آموزش در ریاضیات بود که به روش مروری_کتابخانه‌ای انجام شد. بدین منظور برای یافتن مستندات علمی مرتبط با موضوع، کلیدواژه‌های اصلی عنوان در پایگاه‌های اطلاعاتی داخلی و خارجی جستجو و مقالات مربوط به بازه زمانی ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۲ شمسی و ۲۰۰۰ تا ۲۰۲۲ میلادی، استخراج شدند. در نهایت ۲۸ مقاله که بیشترین ارتباط را با موضوع پژوهش حاضر داشتند با روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب و موردبررسی قرار گرفتند. یافته‌ها نشان داد معلم مجازی یک سیستم هوش مصنوعی است که با تجربیات و دانش خود، به دانش‌آموز کمک می‌کند تا موضوعات مختلف را فهمیده و یاد بگیرد. بنابراین هوش مصنوعی یک همکار بینظیر برای معلمان است. از قابلیت‌های کلیدی این سیستم آموزشی فردی سازی شده، کاهش هزینه‌های آموزشی، تعامل طبیعی و دسترسی همیشگی است. همانطور که تکنولوژی پیشرفت می‌کند، انتظار می‌رود که نقش هوش مصنوعی در پشتیبانی از معلمان همچنان افزایش یابد. پژوهش‌های متعددی در زمینه کاربرد هوش مصنوعی در آموزش ریاضیات انجام شده‌اند و هر کدام از این پژوهش‌ها نشان‌دهنده‌ی قدرت و توانمندی‌های فراوان این فناوری در ارتقا کیفیت آموزش هستند.

واژه‌های کلیدی: هوش مصنوعی، آموزش ریاضی، معلم مجازی

رابطه هوش فرهنگی و نگرش به یادگیری زبان با یادگیری زبان انگلیسی در دانش‌آموزان

علیرضا همایونی^{۱*}، منوچهر بابانژاد^۲، واران رسولی^۳

۱. * استادیار گروه روان‌شناسی، واحد بندر گز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندر گز، ایران. homayouni.ar@gmail.com

۲. دانشیار گروه آمار، دانشگاه گلستان، گرگان، ایران. mbaba22@yahoo.com

۳. دانشجوی دکتری روان‌شناسی، واحد سمنان، دانشگاه آزاد اسلامی، سمنان، ایران. waranahamd85@gmail.com

چکیده

نیاز به یادگیری زبان انگلیسی به‌عنوان یک زبان بین‌المللی و ابزاری مهم برای برقراری ارتباط با کشورهای دیگر با فرهنگ‌های مختلف در حال افزایش است؛ بنابراین، این پژوهش با هدف بررسی رابطه هوش فرهنگی و نگرش به یادگیری زبان با یادگیری زبان انگلیسی در دانش‌آموزان دختر انجام شد. روش تحقیق از نوع همبستگی بود. ۱۰۲ دانش‌آموز دبیرستانی انتخاب شدند و به پرسشنامه هوش فرهنگی آنگ و لی (۲۰۰۴) و پرسشنامه انگیزش زبان درودی نژاد (۲۰۱۵) پاسخ دادند. همچنین برای یادگیری زبان انگلیسی از نمره پایان ترم زبان انگلیسی استفاده شد. یافته‌های نتایج نشان داد که بین مؤلفه‌های هوش فرهنگی و نگرش به یادگیری زبان با یادگیری زبان انگلیسی در دانش‌آموزان در سطح $0/01$ همبستگی مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین تحلیل رگرسیون نشان داد که هوش فرهنگی می‌تواند یادگیری زبان انگلیسی را در دانش‌آموزان پیش‌بینی کند. بر اساس یافته‌های پژوهش حاضر، می‌توان نتیجه گرفت که هوش فرهنگی و نگرش به یادگیری زبان از عوامل مهم یادگیری زبان انگلیسی در دانش‌آموزان است. آنها می‌توانند با یادگیری مؤثر در محیط کلاس درس و جامعه که بر درک فرد از یادگیری انگلیسی تأثیر می‌گذارد، مرتبط باشند.

واژه‌های کلیدی: هوش فرهنگی، نگرش به یادگیری زبان، یادگیری زبان انگلیسی، دانش‌آموزان

رابطه سیستم‌های فعال سازی / بازداری رفتاری با یادگیری زبان انگلیسی و یادگیری ریاضی دانش‌آموزان

علیرضا همایونی^{۱*}، منوچهر بابانژاد^۲، شقایق شهریاری^۳، حمیده مشگین^۴

۱. * استادیار گروه روان‌شناسی، واحد بندر گز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندر گز، ایران. homayouni.ar@gmail.com

۲. دانشیار گروه آمار، دانشگاه گلستان، گرگان، ایران. mbaba22@yahoo.com

۳. گروه روان‌شناسی، واحد بندر گز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندر گز، ایران. shaghayegh74shahriary@gmail.com

۴. گروه روان‌شناسی، واحد بندر گز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندر گز، ایران. hamidemeshgin@gmail.com

چکیده

یادگیری یکی از مهم‌ترین مفاهیم در روان‌شناسی است و تحقیقات نظری و تجربی زیادی در مورد آن انجام شده است. زبان انگلیسی و ریاضی از دروس مهم در مدارس هستند و علیرغم اهمیتی که دارند بعضی از دانش‌آموزان در یادگیری این دروس دچار مشکلات متعددی می‌شوند؛ بنابراین، این پژوهش با هدف بررسی رابطه سیستم‌های فعال سازی / بازداری رفتاری با یادگیری زبان انگلیسی و یادگیری ریاضی دانش‌آموزان انجام شد. روش: روش تحقیق از نوع همبستگی بود. ۱۶۲ دانش‌آموز متوسطه اول با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند و به پرسشنامه‌های سیستم‌های فعال سازی / بازداری رفتاری کارور و وایت (۱۹۹۴) پاسخ دادند. همچنین برای سنجش یادگیری زبان انگلیسی و یادگیری ریاضی از معدل پایان ترم دانش‌آموزان استفاده شد. داده‌ها با استفاده از فرمول همبستگی پیرسون و رگرسیون تجزیه و تحلیل شدند. یافته‌های پژوهش نشان داد بین مؤلفه‌های سیستم‌های فعال سازی / رفتاری (سائق، جستجوی هیجان، پاسخدهی به پاداش) با یادگیری زبان انگلیسی و یادگیری ریاضی رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد. همچنین تحلیل رگرسیون نشان داد سیستم فعال سازی رفتاری می‌تواند یادگیری زبان انگلیسی و ریاضی دانش‌آموزان را پیش‌بینی کند. بر اساس یافته‌ها می‌توان نتیجه گرفت که توجه به اینکه سیستم‌های فعال سازی / بازداری رفتاری نقش مهمی در یادگیری زبان انگلیسی و ریاضی دانش‌آموزان دارند، اهمیت این متغیرها باید در تدریس و آموزش زبان انگلیسی و ریاضی مورد توجه قرار گیرند و در نتیجه یادگیری این دروس افزایش یافته و موجب افزایش موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان شود.

واژه‌های کلیدی: سیستم‌های فعال سازی / بازداری رفتاری، یادگیری زبان انگلیسی، یادگیری ریاضی، دانش‌آموز

اثربخشی آموزش ابراز وجود بر سلامت روانی و شادمانی دانش‌آموزان

زهرا همتی^۱، احمد داغستانی^۲، زهرا پاسبان^۳

۱. کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه حکیم نظامی، قوچان، ایران.
۲. دکتری، استاد، گروه روان‌شناسی عمومی، دانشگاه حکیم نظامی، قوچان، ایران.
۳. کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه حکیم نظامی، قوچان، ایران.

چکیده

ابراز وجود، هسته رفتار بین فردی و کلید ارتباط‌های انسانی است. به عبارتی، ابراز وجود به‌عنوان یک مهارت و کفایت در ارتباط‌های بین فردی تلقی می‌شود که می‌تواند اطلاعات، باورها و رفتارهای عزت‌نفس خودکارآمدی، سلامت عمومی و جرأت‌ورزی نوجوانان را بهبود بخشد. با توجه به اهمیت ابراز وجود، هدف پژوهش حاضر به بررسی اثربخشی آموزش ابراز وجود بر سلامت روانی و شادمانی دانش‌آموزان بود که با روش شبه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه گواه انجام شد. جامعه پژوهش دانش‌آموزان دختر متوسطه دوم شهرستان قوچان در سال ۱۴۰۱-۱۴۰۰ بودند که با استفاده از روش نمونه‌گیری دردسترس ۸۰ دانش‌آموز به‌عنوان نمونه انتخاب و به شکل تصادفی در دو گروه آزمایش و گواه قرار گرفتند. سپس آموزش ابراز وجود در ۵ جلسه ۱۰۰ دقیقه‌ای برای گروه آزمایش اجرا شد و گروه کنترل هیچ نوع آموزشی دریافت نکردند. برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه‌ها سلامت عمومی (Goldberg, 1970) و شادمانی آکسفورد (Argyle & Hills, 1989) استفاده شد. تحلیل داده‌ها با استفاده از روش تحلیل کوواریانس تک متغیری صورت گرفت. یافته‌ها نشان دادند که آموزش ابراز وجود بر سلامت روانی و شادمانی دانش‌آموزان دختر متوسطه دوم تأثیر مثبت و معناداری داشته و نمرات سلامت روانی و شادمانی آنان افزایش یافته است.

واژه‌های کلیدی: ابراز وجود، سلامت روانی، شادمانی، دانش‌آموزان دختر.

مقایسه اثربخشی آموزش بارش مغزی و الگوی تفکر استقرایی بر میزان یادگیری دانش‌آموزان

زهرا هوشیار^۱، عادل سلیمانی^۲، زهرا رحیم زاده^۳

۱. دانشجوی کارشناسی دبیری علوم اجتماعی، دانشگاه فرهنگیان کرمانشاه ایران zhooshyar30@gmail.com

۲. استاد گروه مطالعات اجتماعی، دانشگاه فرهنگیان کرمانشاه ایران Adell58@gmail.com

۳. استاد گروه مطالعات اجتماعی دانشگاه فرهنگیان کرمانشاه ایران Zahrah.rahimzadeh@gmail.com

چکیده

در عصر فناوری اطلاعات، شاهد تغییرات آموزشی هستیم که با سرعت شگرف در حال وقوع هستند؛ لذا لازم است معلمان همگام با تحولات نظام آموزشی، روش‌های تدریس خود را به روز نمایند و روش‌های مشارکتی و دانش‌آموز محور را جایگزین روش‌های معلم محور کنند. پژوهش حاضر با هدف بررسی اثربخشی آموزش بارش مغزی و آموزش تفکر استقرایی بر میزان یادگیری دانش‌آموزان انجام شد. روش پژوهش نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون بود. جامعه آماری شامل دانش‌آموزان دختر پایه نهم دبیرستان (متوسطه اول) مدرسه عصمت شهر کرمانشاه در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بود. از این جامعه، ۵۸ دانش‌آموز از دو کلاس به صورت تصادفی انتخاب شدند و در دو گروه ۲۹ نفری قرار گرفتند. ابتدا با استفاده از آزمونی با ده سؤال چهارگزینه‌ای که بر اساس اهداف رفتاری درس نهم کتاب تاریخ (ایران متحد و یکپارچه)، تنظیم شده بود، پیش‌آزمون اجرا شد. سپس طی دو جلسه دو ساعته به یک گروه با روش تفکر استقرایی و به گروه دوم با روش بارش مغزی آموزش داده شد. سپس با استفاده از همان آزمونی که در پیش‌آزمون استفاده شده بود، پس‌آزمون گرفته شد. یافته‌ها با استفاده از آزمون t تحلیل شدند. نتایج حاکی از آن بود که آموزش از طریق تفکر استقرایی تأثیر بیشتری بر میزان یادگیری دانش‌آموزان داشت. بر مبنای نتایج به‌کارگیری روش آموزش بر مبنای شیوه تفکر استقرایی می‌تواند به‌عنوان روشی مؤثر در یادگیری به‌کار گرفته شود.

واژه‌های کلیدی: روش آموزشی، الگوی تفکر استقرایی، بارش مغزی، یادگیری، درس مطالعات اجتماعی

تبیین شیفتگی تحصیلی در دانش‌آموزان

زهره یاری^{۱*}، زهره صالحی^۲، زهرا زنگوئی^۳، غلام عباس یاری^۴

۱. کارشناسی روان‌شناسی، دانشگاه پیام نور واحد قائنات، ایران. رایانامه: Zohre.yari1364@gmail.com

۲. کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه بیرجند، ایران. رایانامه: zsalehi5858@gmail.com

۳. کاردانی بهداشت مدارس، دانشگاه سپیده کاشانی بیرجند، ایران. رایانامه: z.z.h.h.8910@mail.com

۴. کارشناسی الهیات، دانشگاه علوم قرآنی زاهدان، ایران. رایانامه: GhulamAbbasYari@gmail.com

چکیده

شیفتگی تحصیلی، از متغیرهای مهم در حوزه آموزش و یادگیری است که شناخت آن در آموزش و یادگیری ضرورت دارد؛ بنابراین هدف پژوهش حاضر، کنکاش و تبیین شیفتگی تحصیلی در دانش‌آموزان بود. شیفتگی احساس ذهنی مثبتی است که در آن فرد با سطحی از مهارت با تمرکز کامل غرق در فعالیتی چالش‌انگیز با برانگیختگی بالا می‌شود. روش پژوهش حاضر مروری- کتابخانه‌ای بود. بدین منظور برای یافتن مستندات علمی مرتبط با موضوع، در پایگاه‌های اطلاعاتی گوگل اسکالر، نورمگز، ایران داک، سیویلیکا، مگیران و Science direct جستجو و مقالات مربوط به بازه زمانی ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۲ استخراج شدند و در نهایت ۲۰ مقاله موردبررسی قرار گرفتند. نتایج نشان داد تسهیل تجربه شیفتگی تحصیلی دانش‌آموزان موجب ارتقای رویکرد یادگیری و یک راهکار مناسب و مفید برای پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان هست.

واژه‌های کلیدی: روان‌شناسی مثبت، شیفتگی تحصیلی، دانش‌آموزان.

رابطه خلاقیت، سبک‌های حل مسأله و مدیریت زمان با خودکارآمدی تحصیلی

محیا یاریگروش*^۱، سعیده دبیریان^۲

۱. * استادیار گروه روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی علوم و تحقیقات، تهران، ایران، mahyayarigar@yahoo.com

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی علوم و تحقیقات، تهران، ایران
sepideh973@yahoo.com

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی رابطه بین خلاقیت، سبک‌های حل مسأله و مدیریت زمان با خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان بود. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان دختر متوسطه اول آموزش و پرورش شهر تهران در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ بود. نمونه آماری شامل ۳۷۱ نفر بود که با روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند. ابزارهای پژوهش پرسشنامه خلاقیت (عابدی، ۱۳۷۲)، سبک‌های حل مسأله (Hepner & Petersen, 1982)، مدیریت زمان (Truman & Hartley, 1996) و خودکارآمدی تحصیلی (Morgan & Jinks, 1991) بودند. یافته‌های پژوهش نشان دادند بین خلاقیت و خودکارآمدی تحصیلی همبستگی مثبت و معنادار وجود داشت. بین اعتماد به حل مسأله و خودکارآمدی تحصیلی نیز همبستگی مثبت و معنادار مشاهده شد. سبک گرایش-اجتناب و خودکارآمدی تحصیلی با یکدیگر همبستگی نداشتند. کنترل شخصی و خودکارآمدی تحصیلی با یکدیگر همبستگی مثبت و معنادار داشتند. بین مدیریت زمان و خودکارآمدی تحصیلی نیز همبستگی مثبت و معنادار وجود داشت. نتایج همچنین نشان دادند مهارت‌های حل مسأله، خلاقیت و مدیریت زمان ۴۰ درصد واریانس تغییرات خودکارآمدی تحصیلی را پیش‌بینی می‌کردند؛ بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که با بالاتر رفتن خلاقیت، اعتماد به حل مسأله، کنترل شخصی و مدیریت زمان، خودکارآمدی افزایش می‌یابد و برای افزایش خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان می‌توان ارتقاء خلاقیت، اعتماد به حل مسأله، کنترل شخصی و مدیریت زمان در آنان را مدنظر قرار داد.

واژه‌های کلیدی: خلاقیت، سبک‌های حل مسأله، مدیریت زمان، خودکارآمدی

واکاوی کشف استعداد‌های دانش‌آموزان. روش‌ها. فرصت‌ها. چالش‌ها

فائزه یافتیان*^۱، صباح گل محمدپور^۲

*۱. کارشناسی، راهنمایی و مشاوره گرایش فعالیت‌های پرورشی، دانشگاه فرهنگیان پردیس نسیمیه تهران

golab.irani@yahoo.com

۲. کارشناسی، علوم تربیتی گرایش مدیریت آموزشی، دانشگاه پیام نور واحد بوئین زهرا

چکیده

کشف استعداد دانش‌آموزان و کمک به رشد آنها و قرار گرفتن در جهت درست با همه فرصت‌ها و چالش‌های پیش رو، هدف اصلی این پژوهش است. لذا در این پژوهش سعی شده است از معتبرترین و به روزترین منابع به‌عنوان نمونه تحقیق انتخاب شود به‌منظور گردآوری داده‌های لازم، همه اسناد و مدارک موجود، سایت‌ها، روزنامه‌ها و مجلات مرتبط که متناسب با عنوان پژوهش بوده و کتاب‌ها و مقالات معتبر علمی با استفاده از فیش برداری مورد تحلیل قرار گرفته است. داده‌ها با فیش برداری و روش کتابخانه‌ای جمع‌آوری شده‌اند. پژوهش حاضر از نوع مقالات مروری و تحلیلی است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که معلمان و مدرسه مهم‌ترین نقش را در شکوفایی استعدادها ایفا می‌کنند البته بالعکس آن نیز صادق است و با سخت‌گیری‌های بیش از حد یا تمرکز بر روی صرفاً یک درس موجب خاموش شدن بعضی از استعدادها خواهند شد. نتایج تحقیق بر آن است که معلمان با فراهم کردن زمینه‌های لازم می‌توانند در کشف و ظهور استعداد‌های نهفته دانش‌آموزان خدمت کرده و مسیر را برای رشد آنها فراهم آورند.

واژه‌های کلیدی: کشف استعداد، دانش‌آموزان متوسطه دوم، چالش‌ها

رابطه هیجان تحصیلی دانش‌آموزان و جو عاطفی خانواده با پیوند با مدرسه

مهديه يحيى نژاد^۱، افسانه مرزیه^{۲*}، حسين جناآبادی^۳

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران. رایانامه:

Mahdiye75yahyanezhad@gmail.com

۲. * دانشیار گروه روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران. رایانامه:

marziyeh@ped.usb.ac.ir

۳. استاد گروه روان‌شناسی، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران. رایانامه: *hjenaabadi@ped.usb.ac.ir*

چکیده

هدف پژوهش حاضر تعیین رابطه هیجان تحصیلی و جو عاطفی خانواده با پیوند با مدرسه در دانش‌آموزان بود. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان پایه هشتم شهرستان بستان در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ به تعداد ۲۶۳ نفر که براساس جدول کرجسی مورگان حجم نمونه ۱۵۲ نفر (۷۹ نفر دانش‌آموز پسر، ۷۳ نفر دانش‌آموز دختر) به‌صورت روش نمونه‌گیری طبقه‌ای تصادفی انتخاب شدند. ابزار پژوهش پرسشنامه هیجان تحصیلی (پکران و همکاران، ۲۰۰۵)، پرسشنامه جو عاطفی خانواده (هیل‌برن، ۱۹۶۴) و پرسشنامه پیوند با مدرسه (رضایی شریف و همکاران، ۱۳۹۳) بود. روایی پرسشنامه‌ها از نوع محتوایی و اعتبار با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ برای پرسشنامه هیجان تحصیلی ۰/۸۳، جو عاطفی خانواده ۰/۸۷ و پیوند با مدرسه ۰/۹۱ برآورد گردید. داده‌های به دست آمده با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون مورد ارزیابی آماری قرار گرفت. نتایج نشان داد بین هیجان تحصیلی (و مؤلفه‌های آن) با پیوند با مدرسه دانش‌آموزان رابطه معناداری وجود داشت ($P < 0/01$). همچنین بین جو عاطفی خانواده (و مؤلفه‌های آن) با پیوند با مدرسه دانش‌آموزان رابطه معناداری بود ($P < 0/01$).

واژه‌های کلیدی: پیوند با مدرسه، جو عاطفی خانواده، هیجان تحصیلی.

شناسایی و طبقه‌بندی آسیب‌های رفتاری و اجتماعی دانش‌آموزان از منظر مشاوران حوزه کودک

یگانه یزدی زاده راوری^{۱*}، مبینا مقصودی^۲

*۱. دانشجوی کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه شهید هاشمی نژاد، مشهد، ایران. رایانامه: Yazdi51032@gmail.com

۲. دانشجوی کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه شهید هاشمی نژاد، مشهد، ایران. رایانامه:

mm1m3m8m1mm@gmail.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر شناسایی و طبقه‌بندی آسیب‌های رفتاری و اجتماعی دانش‌آموزان ابتدایی از منظر مشاوران بود. روش پژوهش کیفی بود. از بین متخصصین حوزه روان‌شناسی و مشاوره کودک در شهر مشهد، با روش نمونه‌گیری هدفمند، نظر ۶ نفر با مصاحبه نیمه ساختاریافته، بررسی شد. مصاحبه‌ها به صورت حضوری و در مدت زمان ۳۰ دقیقه انجام شد. تحلیل داده‌ها از طریق تحلیل محتوا و به صورت کدگذاری باز، محوری و انتخابی صورت گرفت. نتایج تحلیل محتوای مصاحبه‌ها، منجر به استخراج ۶ تم اصلی، افسردگی، رسانه، خانواده، اعتیاد، مهارت‌های ده‌گانه زندگی، سیاست‌گذاری غلط آموزش و پرورش و ۲۷ مقوله آسیب‌های اجتماعی و رفتاری کودکان در قالب یک الگو شد. یافته‌ها نشان دادند که آسیب‌های رفتاری و اجتماعی مصرف مواد و دخانیات، بلوغ زودرس، بی‌انگیزگی، پرخاشگری، اعتیاد به رسانه‌ها، عدم مدیریت هیجانات پرتکرارترین مقوله‌های ذکر شده در بین مصاحبه‌ها بودند که در دانش‌آموزان ابتدایی پس از دوران کرونا شدت یافته است. با توجه به نتایج لزوم توجه به شرایط خانوادگی و اجتماعی، به‌منظور کاهش آسیب‌های رفتاری و اجتماعی ضروری به نظر می‌رسد.

واژه‌های کلیدی: آسیب‌های رفتاری و اجتماعی، دانش‌آموزان ابتدایی، مشاوران

تدوین مدل پیش‌بینی عملکرد تحصیلی بر اساس ثبات قدم و خودانضباطی

ابوالقاسم یعقوبی^۱، افشین افشینی^۲، فاطمه اسماعیلی سده^{*۳}

۱. استاد، گروه روان‌شناسی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران. yaghobi@basu.ac.ir

۲. استادیار، گروه روان‌شناسی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران. Afzali.afshin@basu.ac.ir

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران. f.esmaeilisedeh@eco.basu.ac.ir

چکیده

عملکرد تحصیلی و عوامل مؤثر بر آن به‌عنوان یکی از متغیرهای اساسی در آموزش و پرورش همواره مورد توجه محققان و روان‌شناختان بوده است؛ چرا که عملکرد تحصیلی نشان‌دهنده موفقیت و شکست و جهت‌دهی دانش‌آموزان به فعالیت‌های آینده‌شان است. این پژوهش با هدف تدوین مدل پیش‌بینی عملکرد تحصیلی بر اساس ثبات قدم و خودانضباطی انجام شد. طرح پژوهش حاضر از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان دختر دبیرستانی شهر همدان در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بود. نمونه پژوهش مشتمل بر ۱۰۱ نفر از دانش‌آموزان دختر دبیرستانی شهر همدان بود که به صورت خوشه‌ای تصادفی انتخاب شده و به پرسشنامه‌های عملکرد تحصیلی فام و تیلور (۱۹۹۹)، ثبات قدم آنجلا داکورث (۲۰۰۷)، خودانضباطی زندکریمی (۱۳۹۰) پاسخ دادند. نتایج نشان داد که هر دو متغیر ثبات قدم و خودانضباطی توانایی پیش‌بینی مثبت عملکرد تحصیلی را در بین دانش‌آموزان دارد. ثبات قدم و خودانضباطی دو عامل فردی اثرگذار بر عملکرد تحصیلی هستند که این امر می‌تواند به‌عنوان چشم‌اندازی جدید، راهکارهای آموزشی جدیدی را پیش روی مسئولان آموزشی بگذارد.

واژه‌های کلیدی: ثبات قدم، خودانضباطی، عملکرد تحصیلی

پیش‌بینی سازگاری تحصیلی بر اساس بلوغ عاطفی و بلوغ اجتماعی در دانش‌آموزان دختر

ابوالقاسم یعقوبی^{۱*}، افشین افضلی^۲، فاطمه حمزه پور^۳، کژال عزیزی^۴

۱. استاد، گروه روان‌شناسی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران. yaghobi@basu.ac.ir

۲. استادیار، گروه روان‌شناسی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران. Afzali.afshin@basu.ac.ir

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد، روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران

۴. دانشجوی کارشناسی ارشد، روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران

چکیده

یکی از عوامل مؤثر بر پیشرفت و موفقیت تحصیلی در نظام آموزشی، سازگاری تحصیلی است. پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان دختر بر اساس بلوغ عاطفی و بلوغ اجتماعی انجام شد. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش شامل دانش‌آموز دختر دوره دوم متوسطه شهر همدان در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ بودند که به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای ۱۵۰ دانش‌آموز به‌عنوان نمونه انتخاب شدند و سه پرسشنامه سازگاری تحصیلی بیکر و سریاک (۱۹۸۹)، بلوغ اجتماعی راثو (۱۹۸۹) و پرسشنامه بلوغ عاطفی لسینگ و بهارگاوا (۱۹۹۰) را تکمیل کردند. داده‌ها با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. یافته‌ها نشان داد که بین بلوغ عاطفی و اجتماعی با سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد بلوغ عاطفی و بلوغ اجتماعی توان پیش‌بینی تغییرات سازگاری تحصیلی را به‌طور مثبت دارند؛ بنابراین می‌توان برای افزایش میزان سازگاری تحصیلی به متغیرهای بلوغ عاطفی و اجتماعی اهمیت نشان داد.

واژه‌های کلیدی: سازگاری تحصیلی، بلوغ عاطفی، بلوغ اجتماعی

نقش باورهای فراشناختی و تنظیم شناختی هیجان در پیش‌بینی اضطراب امتحان دانش‌آموزان

ابوالقاسم یعقوبی^۱، حسین محقق^۲، معصومه علی‌آبادی فراهانی^۳، زهرا یزدانی فر^۴،
زهرا برچرخ^۵

۱. *، استاد، گروه آموزشی روان‌شناسی، دانشگاه بو علی سینا، همدان، ایران *yagh00bi@basu.ac.ir*
۲. دانشیار، گروه آموزشی روان‌شناسی، دانشگاه بو علی سینا، همدان، ایران *h.mohagheghi@basu.ac.ir*
۳. دانشجوی دکتری روان‌شناسی، دانشگاه بو علی سینا، همدان، ایران *fmasomeh66@gmail.com*
۴. دانشجوی دکتری روان‌شناسی، دانشگاه بو علی سینا، همدان، ایران *zahrayazdanifar11@gmail.com*
۵. دانشجوی دکتری روان‌شناسی، دانشگاه بو علی سینا، همدان، ایران *zahrab3030@gmail.com*

چکیده

شناسایی عوامل کاهش دهنده اضطراب امتحان برای بهبود عملکرد افراد دارای اهمیت است. هدف از این پژوهش پیش‌بینی نقش باورهای فراشناختی و تنظیم شناختی هیجان در اضطراب امتحان دانش‌آموزان بود. پژوهش حاضر از نوع توصیفی همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش شامل دانش‌آموزان مقطع دوم دبیرستان‌های منطقه ۵ شهر تهران در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ بود. حجم نمونه با توجه به مؤلفه‌های متغیرهای پیش‌بین و همچنین با توجه به ریزش نمونه، ۱۶۰ نفر در نظر گرفته شد که با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. اطلاعات مورد نیاز تحقیق از طریق پرسشنامه فرم کوتاه تنظیم شناختی هیجان (Garnefski & Kraaij, 2006)، پرسشنامه باورهای فراشناختی (Wells & Cartwright-Hatton, 2004) و پرسشنامه اضطراب امتحان ابوالقاسمی (۱۳۷۴)، گرد آوری شد. تحلیل داده‌ها با استفاده از همبستگی پیرسون و آزمون رگرسیون صورت گرفت. نتایج نشان دادند که بین راهبردهای سازش یافته تنظیم شناختی هیجان، استراتژی ارزیابی مثبت با اضطراب امتحان رابطه منفی معنادار وجود دارد و از بین راهبردهای غیر تطبیقی، سرزنش خود و دگر سرزنشگری با اضطراب امتحان رابطه مثبت معنادار دارد. همچنین نتایج نشان دادند تنظیم شناختی هیجان و باورهای فراشناختی، ۶۳ درصد اضطراب امتحان دانش‌آموزان را پیش‌بینی می‌کنند. یافته‌ها اهمیت تنظیم شناختی هیجان و فراشناخت را در کاهش اضطراب امتحان نشان دادند؛ بنابراین کسانی که در امر تعلیم و تربیت نقش دارند باید به دنبال روش‌هایی برای افزایش آگاهی فراشناختی دانش‌آموزان و افزایش باورهای فراشناختی مثبت باشند.

واژه‌های کلیدی: باورهای فراشناختی، تنظیم شناختی هیجان، اضطراب امتحان

تأثیر آموزش مهارت ابراز وجود بر عزت‌نفس دانش‌آموزان

ابوالقاسم یعقوبی*^۱، زهرا امیرآبادی^۲، صبا قاسمی^۳

*۱. استاد، گروه آموزشی روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران. yaghoobi@basu.ac.ir

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران

چکیده

امروزه تأثیر و نقش مهارت‌های گوناگون و آموزش آن‌ها بر عزت‌نفس، مورد توجه قرار دارد. هدف پژوهش حاضر، بررسی تأثیر آموزش مهارت ابراز وجود بر عزت‌نفس دانش‌آموزان دختر دوره دوم ابتدایی شهر همدان در سال تحصیلی ۱۴۰۳_۱۴۰۲ است. پژوهش پیش‌رو از نوع پیش‌آزمون_پس‌آزمون با گروه کنترل بود. ابتدا پرسشنامه عزت‌نفس کوپراسمیت (۱۹۶۷) توسط ۱۸۴ دانش‌آموز منتخب از راه نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چند مرحله‌ای، کامل گردید. از میان آن‌ها ۵۰ دانش‌آموز که نمره عزت‌نفس آنان در سطح پایین و متوسط بود، به طور تصادفی به دو گروه آزمایش (۲۵ نفر) و کنترل (۲۵ نفر) تقسیم شدند. سپس گروه آزمایش به مدت ۸ جلسه ۶۰ دقیقه‌ای، هر هفته یک جلسه، در معرض متغیر مستقل قرار گرفتند. یک هفته پس از اتمام برگزاری کلاس‌های آموزشی، مجدداً از هر دو گروه پس‌آزمون گرفته شد. تحلیل داده‌های حاصل از پژوهش بر اساس روش آماری تحلیل کوواریانس انجام شد و نتایج به دست آمده، وجود رابطه معنادار در تأثیر آموزش مهارت ابراز وجود بر عزت‌نفس را در بین گروه آزمایش و گروه کنترل نشان داد. بر اساس یافته‌های پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که آموزش مهارت ابراز وجود بر عزت‌نفس دانش‌آموزان دوره دوم ابتدایی مؤثر است؛ بنابراین، این روش، در فرآیند آموزش پیشنهاد می‌گردد.

واژه‌های کلیدی: ابراز وجود، عزت‌نفس، دانش‌آموزان دوره دوم ابتدایی

تأثیر آموزش دوجانبه بر توانایی حل مسأله ریاضی دانش‌آموزان

ابوالقاسم یعقوبی^۱، معصومه عزیزی^{۲*}

۱. استاد، گروه روان‌شناسی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران رایانامه: yaghoobi@basu.ac.ir

۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی، گروه روان‌شناسی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران رایانامه:
azizi_6097@yahoo.com

چکیده

حل مسأله، هسته اصلی ریاضیات، همواره مورد توجه آموزش ریاضی دبستان بوده است. توانایی حل مسأله به دانش‌آموزان اجازه می‌دهد تا با سهولت بیشتری از دانش خود در فعالیت‌های بعدی استفاده کنند. بر این اساس پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر آموزش دوجانبه بر توانایی حل مسأله ریاضی دانش‌آموزان مقطع پنجم ابتدایی انجام گرفت. روش پژوهش نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه گواه بود. جامعه آماری پژوهش حاضر را یکی از مدارس پسرانه شهر همدان در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ تشکیل می‌دادند. از این جامعه، به روش نمونه‌گیری در دسترس، ۵۰ دانش‌آموز پسر کلاس پنجم دبستان انتخاب شدند. سپس ۵۰ دانش‌آموز به تساوی در دو گروه آزمایش و گواه جای گرفتند. ابزار پژوهش، شامل آزمون تشخیصی ریاضیات (kimette, 2000) بود. گروه آزمایش، آموزش دوجانبه (Palincsar & Brown, 1984) را طی ۸ جلسه ۴۵ دقیقه‌ای دریافت کردند اما گروه گواه، آموزشی دریافت نکرد. برای تحلیل آماری داده‌های بدست آمده، از تحلیل کوواریانس استفاده شد. نتایج نشان دادند آموزش دوجانبه توانایی حل مسأله ریاضی را در گروه آزمایش افزایش داده است ($P < 0/01$)؛ بنابراین می‌توان نتیجه‌گیری کرد که روش آموزش دوجانبه می‌تواند مهارت حل مسأله ریاضی را به طور قابل توجهی بهبود بخشد و این روش آموزشی مناسبی برای افزایش مهارت حل مسأله است.

واژه‌های کلیدی: آموزش دوجانبه، حل مسأله ریاضی، دانش‌آموزان

رابطه سبک‌های اسنادی و جهت‌گیری هدفی با کیفیت زندگی و فرسودگی تحصیلی

ابوالقاسم یعقوبی^{۱*}، سحر محمدی^۲، مریم آسوده^۳، فاطمه یعقوبی^۴

*۱. استاد، گروه روان‌شناسی، دانشگاه بوعلی‌سینا، همدان، ایران. رایانامه: yaghoobi@basu.ac.ir

۲. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه بوعلی‌سینا، همدان، ایران. رایانامه: mohamadysahar913@gmail.com

۳. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه بوعلی‌سینا، همدان، ایران. رایانامه: ma.hm13271327@gmail.com

۴. دانشجوی کارشناسی مشاوره، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران. رایانامه: ma.hm13271327@gmail.com

چکیده

از عوامل اثرگذار بر روی کیفیت زندگی و فرسودگی تحصیلی، سبک‌های اسنادی و نوع جهت‌گیری هدفی است که دانش‌آموزان برای خود در نظر می‌گیرند؛ بنابراین، هدف این پژوهش بررسی رابطه سبک‌های اسنادی و جهت‌گیری هدفی با ابعاد کیفیت زندگی و فرسودگی تحصیلی بود. روش پژوهش از نوع همبستگی بود. جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان دختر پایه اول متوسطه شهرستان همدان در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ بود که با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای ۱۵۰ نفر به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. سپس به‌منظور اندازه‌گیری متغیرها پرسش‌نامه جهت‌گیری اسناد عمومی (Deci & Ryan, 1985)، پرسشنامه جهت‌گیری هدفی (Bouffard et al., 1998)، پرسش‌نامه کیفیت زندگی (World Health Organization, 2002) و پرسش‌نامه فرسودگی تحصیلی (Breso et al., 1997) اجرا شد. داده‌ها با استفاده از روش آماری همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه تحلیل شدند. یافته‌ها نشان دادند بین سبک‌های اسنادی با کیفیت زندگی رابطه معناداری وجود ندارد اما سبک‌های اسنادی (خودمختار و کنترل شده) با فرسودگی تحصیلی رابطه معنادار داشتند. همچنین بین جهت‌گیری هدفی (یادگیری و پرهیزی) با کیفیت زندگی و فرسودگی تحصیلی رابطه معنادار به‌دست آمد. نتایج تحلیل رگرسیون نیز نشان داد سبک‌های اسنادی و جهت‌گیری هدفی توانایی پیش‌بینی ۲۴ درصد از تغییرات واریانس کیفیت زندگی را داشتند. سبک‌های اسنادی و جهت‌گیری هدفی نیز ۳۲ درصد از تغییرات واریانس فرسودگی تحصیلی را پیش‌بینی می‌کردند. با توجه به نتایج در نظر داشتن سبک‌های اسنادی و جهت‌گیری هدفی به‌منظور بهبود کیفیت زندگی و کاهش فرسودگی تحصیلی ضروری به نظر می‌رسد.

واژه‌های کلیدی: جهت‌گیری هدفی، سبک‌های اسنادی، کیفیت زندگی، فرسودگی تحصیلی

بررسی و مقایسه‌ی تطبیقی نظام آموزش عالی کشورهای ایران و انگلستان از منظر خصوصیات کمی و کیفی

نسیم یوسفی^۱، مریم شکروری نوری^۲، سکینه جعفری^۳، مصطفی محمودی^{۴*}

۱. کارشناسی علوم تربیتی، آموزش و پرورش، مازندران، ایران. رایانامه: yosefinasim1371@gmail.com

۲. کارشناسی علوم تربیتی، آموزش و پرورش، مازندران، ایران. رایانامه: maryamshokravini@gmail.com

۳. کارشناسی ارشد برنامه ریزی درسی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران. رایانامه: sakinehj752@gmail.com

۴. کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران. رایانامه: mostafa.mhd@yahoo.com

چکیده

نظام آموزش عالی از حیاتی‌ترین و مهم‌ترین سازمان‌های مبتنی بر آموزش و تربیت نسل آینده هر جامعه و تمدنی می‌باشد و دستیابی به مزیت رقابتی از طریق توسعه آموزش عالی بدون توجه به روندها و تحولات بین‌المللی، امکان‌پذیر نمی‌باشد؛ از این رو پژوهش حاضر با هدف بررسی و مقایسه‌ی تطبیقی نظام آموزش عالی کشورهای ایران و انگلستان از منظر خصوصیات کمی و کیفی صورت گرفت. روش کاری در این پژوهش مبتنی بر روش کتابخانه‌ای، توصیفی - تطبیقی و بررسی سوابق پژوهش از طریق گزارش‌های تحقیقاتی، اسناد و مدارک کتابخانه‌ای، اینترنت و سایت‌های رسمی آموزشی جهان و کشورهای مورد مطالعه بدست آمده است. با بررسی و تحلیل وضعیت کشورهای ایران و انگلستان از لحاظ جغرافیایی، اقتصادی، اجتماعی و آموزش عالی، یافته‌ها حاکی از آن است که توسعه یافتگی جامعه انگلستان در ابعادی کوچکتری در نظام آموزش عالی آن مشهود است و رشد ملایم نظام آموزش عالی مبتنی بر تقاضای واقعی بازار و ویژگی بین‌المللی بودن به همراه تضمین کیفیت از جنبه‌های بارز تفاوت آن در مقایسه با نظام آموزشی ایران است که توسعه و گسترش آنها مبتنی بر تقاضای اجتماعی و حمایت و پشتیبانی اقتصاد مبتنی بر نفت بوده است. نتایج پژوهش بیانگر آن است که نظام آموزش عالی ایران از تمرکز بیشتری نسبت به نظام آموزش عالی انگلستان برخوردار است.

واژه‌های کلیدی: مطالعه تطبیقی، آموزش عالی، ایران، انگلستان

بررسی فراتحلیلی تأثیر بازی درمانی در یادگیری کودکان استثنایی

زهرا یوسفی برخوردار*^۱، حسن شفیعی علوی^۲

*۱. روانشناس عمومی (آموزگار مدرسه استثنایی)، آموزش و پرورش تهران، تهران، ایران. رایانامه:

yousefibarkhordar@gmail.com

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد گروه فناوری اطلاعات، واحد شیراز، دانشگاه آزاد اسلامی، شیراز، ایران. رایانامه:

shafiealavi@yahoo.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی فراتحلیلی تأثیر بازی درمانی در یادگیری کودکان استثنایی انجام شد. روش پژوهش فراتحلیل بود. جامعه آماری را تمام پژوهش‌های منتشر شده در پایگاه‌های اطلاعاتی علمی معتبر داخلی تشکیل می‌دادند. با واژه‌های کلیدی بازی درمانی، کم‌توانی ذهنی، رویکرد شناختی رفتاری، اثربخشی بازی درمانی، مشکلات هیجانی-رفتاری، بازی‌های آموزشی و بازی‌های گروهی، مقاله‌های منتشر شده در بازه زمانی ۱۳۸۷ تا ۱۴۰۲ بررسی شدند. سپس با روش نمونه‌گیری هدفمند ۲۶ مقاله که به بررسی معیارهای بازی درمانی و انواع روش‌های بازی درمانی اختصاص داشت به‌عنوان نمونه بررسی شدند. داده‌ها با استفاده از روش فراترکیب هفت مرحله‌ای (Sandlovski & Baros, 2007) تحلیل شدند. نتایج فراتحلیل نشانگر این بود که ابعاد مختلف بازی؛ بازی‌های ورزشی، بازی‌های آموزشی، بازی‌های گروهی، بازی‌های عروسکی، بازی‌های رایانه‌ای و قصه‌گویی، یک رویکرد درمانی و آموزشی اثربخش برای کمک به کودکان استثنایی است. یافته‌های مطالعه حاضر روشن ساخت که کودکان کم‌توان ذهنی و حرکتی به بازی‌های گروهی، بازی‌های عروسکی، قصه‌گویی تمایل بیشتری نسبت به بازی‌های آموزشی و ورزشی نشان می‌دهند. بر این اساس می‌توان نتیجه گرفت که بازی‌های گروهی و بازی‌های عروسکی و قصه‌گویی به‌عنوان مداخلات تکمیلی جهت آموزش سازگاری و بهبود مشکلات روان‌شناختی دانش‌آموزان کم‌توان ذهنی به کار گرفته شوند.

واژه‌های کلیدی: بازی درمانی، ناتوانی ذهنی، سازگاری اجتماعی، فراترکیب

The Relationship between Emotional Intelligence and Internet Addiction in Female Students

Farhad Alipour¹, Roohangiz Karimi², Ayda Bahmanyar³

1. Corresponding author, Assistant professor, department of educational management, Farhangian University, Tehran, Iran. Email: alipoor_f@yahoo.com
2. Ph.D. of HRD, Farhangian University, Tehran, Iran. Email: roohangizkarimi@yahoo.com
3. Master of educational management, Azad University, Tehran, Iran. Email: aydabahmanyar@gmail.com

Abstract

The main purpose of this research was to investigate the relationship between emotional intelligence and Internet addiction in High school female students. The research method was descriptive-correlation. The research population was High school female of the 2nd district of Tehran in the academic year of 2022-2023. Using the multi-stage cluster sampling method, 385 students were selected as a sample. The research tools were Bar-On Emotional Intelligence Questionnaire (BAR-ON-EQ) (1980) and Young Internet Addiction Questionnaires (1988). Data were analyzed using Pearson's correlation coefficient and stepwise regression. findings showed that there is a positive and significant relationship between the components of emotional intelligence and Internet addiction. Based on the results of this research, it can be said that by increasing students' emotional intelligence, they can be prevented from becoming addicted to the internet.

Keywords: Internet addiction, Emotional Intelligence, High School, female

The Relationship between Self Regulation and Well Being Psychology in Female Students

Roghaye Ghorbani

*Assistant Professor, Department of Educational Science, Farhangiyen University, Tehran, Iran
Email: ghorbani.r@cfu.ac.ir*

Abstract

Although, the theoretical studies have showed that self regulation play a main role on mental health, but any study has done that show the relationship between of self-regulated learning strategies and positive psychological wellbeing especially in female students. The aim of the present study was to determine the relationship between students' self regulation learning strategies and psychological wellbeing in the female students of Shiraz in the school year 2013- 2014. Method: The sample consisted of 170 female students from Shiraz schools were chosen with multi stage cluster sampling. They completed self regulation questionnaire (Buofart, 1995) and well being psychology (Ryff, 1989). for data analysis, Pearson correlations and regression analysis with stepwise methods were used. The results indicated that positive correlation between self regulation (Meta cognitional, cognitional & motivational) with well being psychology Also the results showed that Meta cognitional and motivational could 17% significantly predict well being psychology.

Keywords: Self regulation, Well being psychology. : Female student

Talent Identification of Students and Its Methods, Opportunities, and Challenges

Fariba Pegahi¹, Mina Sheikh^{2*}

¹ Master's student in the field of educational sciences of elementary education, School of Educational Sciences, Javad Al-Aima University, Yazd, Iran.: F56pegahi@gmail.com

² Master's student in Environmental Health Engineering, School of Health, Department of Environmental Health Engineering, Student Research Committee, School of Health, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran: nclhp2015@gmail.com

Abstract

Talent identification plays a crucial role in recognizing and nurturing the unique abilities and potentials of students. By identifying and fostering talents early on, educators and institutions can provide tailored opportunities and resources that optimize students' growth and development in specific areas. This article delves into the methods, opportunities, and challenges involved in talent identification of students. It explores both traditional and modern approaches, discusses the potential benefits and limitations, and addresses ethical considerations. Additionally, the article offers strategies for effective talent identification in education, aiming to enhance student success and fulfillment. Understanding the nuances of talent identification is essential for educators and stakeholders seeking to create inclusive and supportive learning environments that empower every student to reach their full potential.

Keywords: Talent Identification, Students, Opportunities, Challenges, Methods

Evaluation of Physical Education Course in Education

Fariba Pegahi¹, Mina Sheikh^{2,3*}

¹. Master's student in the field of educational sciences of elementary education, School of Educational Sciences, Javad Al-Aima University, Yazd, Iran.: F56pegahi@gmail.com

². Department of Environmental Health Engineering, Student Research Committee, School of Health, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran: nclhp2015@gmail.com

³. Master's student in Environmental Health Engineering, School of Health, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran.: nclhp2015@gmail.com

Abstract

Islam believes that the body has value and respect in connection with the soul, and it is very important to nurture and maintain health and make the body strong. Nowadays, the importance of sports among people is not hidden from anyone, and many people from all walks of life are attracted to it. Gaining experience in physical education classrooms and continuing these activities in school is related to the next periods of students' live. The purpose of the present study was to evaluate the physical education course in education. The research method in this article is library (print and electronic). The research community was documents, articles and studies related to the subject of physical education and education system. The documents of the Farsi databases of Magiran, Irandoc, Elmnet, comprehensive portal of humanities in the last 10 years were examined. From the total number of studies related to the research subject, 38 articles were selected and analyzed with the purposive sampling method. The findings showed the correct implementation of physical education and sports programs in schools is an effective help for finding talent in order to identify elites for participating in championship sports, teaching and promoting the culture of universal sports and the habit of continuous physical activity in later ages. Well-planned evaluation shows the most effective, meaningful and valuable educational strategies for improves teaching and subsequently the learning experience of students. The benefits of evaluating physical education lessons in schools are not hidden to anyone, but this lesson has many challenges for primary school teachers.

Keywords: Evaluation, physical education, education, students.

Developmental-Oriented Preventions and the Role of Psychologists in Schools: A Case Study of Female Students in Kermanshah

Nioosha Pooyanmehr^{*1}, Maziar Fathi²

1. * Corresponding author, Bachelor of Student in Educational Psychology, Department of Psychology, Faculty of Social Sciences, Razi University, Kermanshah, Iran, Email: nishapooyan01@gmail.com

2. Assistant Professor of Psychiatry and Behavioral Sciences Research Center, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran, Email: fathimazyar@yahoo.com

Abstract

The most successful factor in students' growth is motivation in the process of acquiring knowledge, behaviors, skills, attitudes, values, relationships and understanding priorities. Psychological interventions and prevention services of developmental challenges and the promotion of well-being and successful growth of students have been emphasized in various studies about the role of psychologists. This research has been conducted to investigate the perception and attitude of female students towards the role and effectiveness of psychologists. The present research method was a qualitative case study type. The research has been conducted by using a Likert questionnaire including items to evaluate the students' perception of the role of psychologists in supporting growth, preventing potential challenges and promoting mental well-being on 300 female students of Kermanshah city randomly in Pors-Line format. The data was analyzed using descriptive statistics analysis methods based on the percentage of data frequency. Less than 60% of the participants have showed a positive attitude towards the role of psychologists in preventing challenges and promoting well-being. The answers have had a significant agreement with the statements related to the effectiveness of psychologists in dealing with emotional and social issues. The findings have showed the continuous investment need in psychological interventions and services and the importance of the role of psychologists in developing well-being, successful growth, and growth-oriented prevention among female students. Also it has showed the importance of active interaction between psychologists and students in promoting effective coping strategies to mental well-being.

Keywords: developmental prevention, psychologists, female students, Kermanshah

Investigating Social Harms and Preventive Interventions in Students and the Role of Psychologists - A Case Study of Female Students in Kermanshah

Nioosha Pooyanmehr^{*1}, Maziar Fathi²

1. *, Bachelor of Student in Educational Psychology, Department of Psychology, Faculty of Social Sciences, Razi University, Kermanshah, Iran, Email:nishapooyan01@gmail.com

2. Assistant Professor of Psychiatry and Behavioral Sciences Research Center, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran, Email:fathimazyar@yahoo.com

Abstract

In today's society, students face various challenges that can negatively affect their well-being and social interactions. Identifying social harms and implementing preventive interventions is very important to create a safe and supportive learning environment. Our aim was to investigate the social harms experienced by students and the effectiveness of preventive interventions focusing on the role of psychologists. The present research method was a qualitative case study type. Using a standard Likert scale questionnaire, detailed information was used to reveal the prevalence of social harms such as cyber bullying, peer pressure, substance abuse and related issues. Mental health and the effect of psychologists' preventive interventions on students' well-being were collected from 300 female students of Kermanshah city in press line format. Data were analyzed using descriptive statistics analysis methods based on frequency percentage. The findings indicated several significant social harms in female students of Kermanshah city. Although cyberbullying was not a common issue, 43% reported verbal and online harassment. 37% identified academic stress as a major concern. Social rejection and peer pressure with 11%, smoking and hookah consumption with 3% were considered as a social harm. According to the results, the effectiveness of psychologists' interventions in implementing preventive interventions to reduce social harms by creating supportive environments for students, including awareness campaigns, support The implementation of psychological education and counseling programs using the experiences of the affected students was of sufficient importance in the planning of education officials.

Keywords: social injuries, preventive interventions, students, psychologists, Kermanshah

Paying Attention to the Social Health and Emotional Needs of Students and the Role of Psychologists in High Schools: A Case Study of Female Students in Kermanshah

Nioosha Pooyanmehr^{*1}, Maziar Fathi²

1. *, Bachelor of Student in Educational Psychology, Department of Psychology, Faculty of Social Sciences, Razi University, Kermanshah, Iran, Email:nishapooyan01@gmail.com

2. Assistant Professor of Psychiatry and Behavioral Sciences Research Center, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran, Email:fathimazyar@yahoo.com

Abstract

Social health plays an important role in students' overall well-being, academic performance, emotional stability and overall satisfaction with their lives. The purpose of this case study, focusing on the female students of Kermanshah city, was to examine their social health and the important role of psychologists in fostering its positive social consequences. The present research method was a qualitative case study type. The research used a Likert questionnaire to evaluate various aspects of social health, including expressions related to social relationships, interaction with peers, emotional well-being and the availability of support systems were conducted on 300 female students of Kermanshah city in a press line format. Data were analyzed using descriptive statistics analysis methods based on frequency percentage. The results showed that 68% of the students had friendly and meaningful relationships. 26% expressed the feeling of loneliness or isolation from time to time. 82% of the students felt accepted and supported by their peers. 18% experienced cases of rejection. 75% felt emotionally stable and satisfied. 25% experienced different levels of stress and anxiety. Although 73% believed that school psychologists have an important role in addressing social challenges. But 31% were willing to use the available counseling services if needed. The insights in this case study can help educational institutions and policy makers develop targeted interventions to promote the social health of female students, and ultimately promote their overall well-being and academic success.

Keywords: social health, emotional needs, high school students, psychologists

Unraveling Motivational Challenges in Iranian High-School Students: An In-depth Survey Analysis

Abutaleb Iranmehr^{*1}, Hossein Davari²

1. Corresponding author, Assistant Professor, English Language Department, Shahrood University of Technology, Shahrood, Iran. Email: a.iranmehr946@yahoo.com
2. Associate Professor, English Language Department, Damghan University, Damghan, Iran. Email: hdavari.h@gmail.com

Abstract

This study investigates the language learning attitudes and motivations of 238 Iranian school students aged 13 to 15, employing the Williams and Burden (1997) questionnaire. In addition to assessing instrumental and integrative motivations, the perceived importance of English, and the influence of teachers and parents, the research examines students' attitudes toward environmental factors impacting their language learning experiences. The findings not only shed light on the multifaceted nature of language learning motivations but also reveal a noteworthy trend: a significant portion of these students lacks sufficient motivation, compounded by factors related to the educational environment. Key themes include the instrumental value of language skills, integrative motivations rooted in personal and cultural connections, and the influential roles of teachers, parents, and environmental factors. This research underscores the critical importance of addressing both motivational deficits and environmental considerations for effective language education strategies among Iranian students in this age range.

Keywords: Motivation, Language learning, Attitude, Iranian education context.

The role of Gender on EFL Teachers' Emotional Intelligence and Classroom Management

Vahid Rahmani Doqaruni

*Assistant Professor, Department of English Language and Literature, University of Gonabad,
Gonabad, Iran. Email: rahmani@gonabad.ac.ir*

Abstract

Emotional intelligence and classroom management have been widely studied by researchers in the field of English-as-a-foreign-language (EFL) education due to their importance in teachers' professional development. However, despite the existence of a large number of studies on emotional intelligence and classroom management in EFL contexts, it is unclear how different factors, such as gender, affect these concepts. So, the present study aims to investigate the role of gender on Iranian EFL teachers' emotional intelligence and classroom management. The research method was causal-comparative. The research population was English language teachers of private English language education institutions in Mashhad in 2022-2023, and 100 teachers were selected as a sample using Convenience sampling method who were randomly assigned to two equal groups considering their gender (50 males and 50 females). The tools used in this research are the Bar-On model (1999) and Martin et al.'s classroom management style questionnaires (1998). Independent samples t-test was used to examine the effect of gender on emotional intelligence and classroom management. The findings showed that gender had a significant effect on Iranian EFL teachers' emotional intelligence and classroom management. In other words, there was a significant difference between male and female teachers with respect to their emotional intelligence and classroom management. Considering the findings of the present study, it is suggested that pre-service and in-service teacher education programs consider gender as an important factor in introducing the concepts of emotional intelligence and classroom management to teachers as male and female teachers have different attitudes toward these concepts.

Keywords: gender, emotional intelligence, classroom management, EFL teachers.

Relationship between EFL Teachers' Emotional Intelligence and Classroom Management

Vahid Rahmani Doqaruni¹

1. Assistant Professor, Department of English Language and Literature, University of Gonabad, Gonabad, Iran. Email: rahmani@gonabad.ac.ir

Abstract

Emotional intelligence and classroom management have attracted the attention of researchers in the field of English-as-a-foreign-language (EFL) education due to their importance in teachers' professional development. However, despite the existence of a large number of studies on emotional intelligence and classroom management in EFL contexts, the relationship between these two issues is unclear in the literature. So, the present study aims to investigate the relationship between Iranian EFL teachers' emotional intelligence and their classroom management. The research method was descriptive-correlation. The research population was English language teachers of private English language education institutions in Mashhad in 2022-2023, and 145 teachers were selected as a sample using Convenience sampling method. The tools used in this research are the Bar-On model (1999) and Martin et al.'s classroom management style questionnaires (1998). Pearson's correlation coefficient and regression test were used to analyze the data. The findings showed that only interpersonal and general mood had significant positive correlations with all of the components of classroom management, i.e., instructional management, people management, and behavior management. However, the findings did not show a significant positive correlation between Iranian EFL teachers' total emotional intelligence and total classroom management. Considering the findings of the present study, it is suggested that pre-service and in-service teacher education programs should aim to introduce the concepts of emotional intelligence and classroom management to teachers to enhance their professional development.

Keywords: emotional intelligence, classroom management, EFL teachers

Effect of Gender and Teaching Experience on EFL Teachers' Attitudes about Critical Thinking

Vahid Rahmani Doqaruni¹

1. Assistant Professor, Department of English Language and Literature, University of Gonabad, Gonabad, Iran. Email: rahmani@gonabad.ac.ir

Abstract

Despite the potential benefits of critical thinking (CT) for teachers in the field of English-as-a-foreign-language (EFL) education, it is unclear how different factors, such as gender and teaching experience, affect EFL teachers' attitudes toward CT in EFL classroom contexts. So, the present study aims to investigate the effect of gender and teaching experience on Iranian EFL teachers' attitudes toward CT. A survey-based design was used in the present study. In this way, a well-known CT questionnaire, which has already been widely used in EFL contexts, was used. The first part of the questionnaire was related to the demographic information, and the second part included items which aimed at measuring teachers' attitudes toward CT. The total number of participants was 169 EFL teachers from different private English language teaching institutes in Mashhad, northeastern Iran. They were randomly assigned to two equal groups with respect to their gender (60 male and 60 female), and teaching experience (50 inexperienced and 50 experienced). The results of independent samples t-test showed that there was a significant difference between teachers' attitudes toward CT with respect to their gender and teaching experience. Considering the findings of the present study, it is suggested to introduce CT principles to EFL teachers to encourage them to improve their teaching practice by going beyond their limitations. It is also suggested that providing teachers with the principles of CT helps them to employ the most appropriate teaching materials and methods to promote their students' learning experience.

Keywords: critical thinking, EFL teachers, gender, teaching experience, independent samples t-test

The effectiveness of role-playing method on students' social skills

Masud shahbazi*¹, Monireh TaghiPour Masumi²

1. Instructor, Department of Literature and Foreign Languages, Mohaghegh Ardabili University, Ardabil, Iran, Email: masudshahbazi03@gmail.com

2. The Student of Ph.D. in English Teaching, Islamic Azad University, Tabriz, Iran
Email: monirtm@yahoo.com

Abstract

The purpose of this study was to examine the impact of The effectiveness of role-playing method on students' social skills of ninth grade students. The research method was semi-experimental with a pre-test and post-test design with a control group. The research population was the 9th grade male students of Tehran in the academic year of 2022-2023, and 40 students were selected as a sample using the multi-stage cluster sampling method. The research tool was Gresham and Elliott (1990) social skills questionnaire. The experimental group participated in a 20-session training program. In this educational program, 10 social skills were taught to students through role playing. After this stage, the social skills questionnaire was completed again for all subjects (experimental and control groups). The obtained data were analyzed using univariate covariance analysis. The findings showed that there is a difference between pre-test and post-test averages in the experimental group, and role-playing training created a statistically significant difference in the social skills of ninth grade students. The findings of this research can be used in developing social skills training programs for students.

Keywords: role-play, social skills, male students

